

CONGEMINATA  
VOX TVRTVRIS

Florentissimum

SACRORVM ORDINVM

STATVM,

Disrupta Cauca Anonyta, iteratio occidennis.

OPVS.

Manuscriptis Tractatibus GRAVINIANIS

AD ILL. D. AVGVSTINO ARDINGHELLO

*excerptum,*

ET A FACVLTA TEHLOGICA PARTHENOP.

INVICHISS. ET POTENTISS. POLONIAE REGI

DICATVM.



Usp. Campanorum Typis Scorigianis M. DC. XXXIII.



## Approbatio, & superiorum licentia .

**C**ongeminatam vocem Turturis opus ex manu scriptis tractatibus A. R. P. Magistri F. Dominici Graulina eruditissimi pariter, & doctissimi Theologi excerptum, summa cum voluptate percepi, qua ostenditur florentissimas Ordinum religiosorum vineas etiam nostris temporibus dedisse odorem suum. Ideo ad excitandam in animis fidelium pietatem, quæ publicè audiatur dignissimam, censeo. Dat. Neap. die 10. Augusti 1632.

*Felix de Ianuario S. T. D. Deputatus;*

*Imprimatur.*

**Felix Tamburellus Vic. Gen.**

INVICTISS.<sup>mo</sup> AC POTENTISS.<sup>mo</sup>

# LADISLAO QVARTO

POLONIAE, SVECIAE, GOTHORVM,  
& Vvandalorum Regi, Magno Duci, Li-  
thuanix, Rufsix, Prufsix, &c.

*Moscorum, Tartarorum, & Turcarum  
domitori.*

Vniuersitas Theologica Parthenopes AE. F. P.



Electissima Religiosorū,  
& Cœnobitarum portio  
(Rex potētissime) ad nor-  
mam Apostolicam com-  
posita, diuinis charisma-  
tibus ditata, Regum, &  
Principū mammillis enu-  
trita, tamquam fidei columen, & Regnorum  
firmamentum, semper ab Orthodoxis existi-  
mata, ab incunabilis tamen à Satana, per suos  
emissarios, varijs persecutionibus, & contra-  
dictione linguarum exagitata est: tales Iulia-  
nus apostata, Valens, Manichæi, Donatistæ, Io-  
uinianus, Guillielmus de S. Amore, Hus, Vvit  
† 3 cleph,

Cent. 13. c. 7  
de gub. Ecc.

cleph, Lutherus, Calvinus, Centuriatores, vo-  
cantes sacra Cœnobia *impietatis, et superstitionis scholas, porcorum aras*; ipsosque Cœnobitas *mundo mundaniores, & vanitate ipsa vaniores, eosque non pietatis, sed opus, & deliciarum gratia Monasteria intrare*. Furori tam nefario veteres Ecclesiæ Proceres, & posteriores Scholastici, professione Monachi, Chryl. Hieronym. August. Thomas, Bonaventura, Aegidius, Vvaldensis viriliter restiterunt. Quorum vestigia insecutus est A. R. P. F. Dominicus Graüna Ordinis S. Dominici, Magister, & nostri Collegij Doctor Incorporatus, primarius Theologiæ cathedræ Moderator, qui pro Religiosis omnibus librum illum edidit; cui titulus: VOX TVR TVRIS, & florentissimum omnium Ordinum statum per Europæos, & Americanos tractus volitando decantavit. Cumque à quodam Anonymo de Britannorum vicinia, vel vltima Thule, tam insigne opus exposularetur; Cauea Turt. ab eadem male feriato scriptore fabrefacta (sic enim inuectiuam attitulavit) in qua ne dum Regulares in Cœnobijs degentes, sed etiam ad Infulas, Purpuras, Tiaras assumpti traducuntur, omniaque priuilegia, charismata cęlestia, ac si aniles fabulæ Magdeburgico stylo pelsūdand-

dantur; **congeminata voce idem Turtur se** accinxit, ad eludendum feliciter detractionū calumnias, quæ in Dei seruos iactabar impietas, edito opusculo succifius illis horis, quibus, à prælectionibus, & lucubrationibus (quibus aduersus hæreses feliciter insudat) respirare datum est, cum alijs, suo tempore edendis tractatibus, de industria asseruato. Verum ne dilationem pateretur editio, & cōmunis defensio tam illustris portionis gregis Christi, (quæ propugnare, præcipuum est munus Doctorum, & Vniuersitatum Catholicarum) ne uè diù lucerna sub modio delitesceret, idem opus ad publicam vtilitatem ex manuscriptis tractatibus eiusdem Patris Magistri, ab Augustino Ardinghelio excerptum, & collectū, tandem typis consignatum est.

Opus iam sub prælo cudebatur, quādo de M. T. ad Poloniae Regnum electione, felix faustusque nuncius illuxit. Illicò de Patrono adsciscendo excogitatum, & in eā veluti fulgentissimum Sidus, & Cynosuram oculos direximus. Meritò ergo tibi consecrari, dicariq; debebat, tuæ enim virtuti dicatum, in æternitatem consecratur: & si virtuti ipsi litandū foret, pectus tuum esset ara, & templum, vbi quoque iam pridem pietas, clemētia, iustitia,

cæte-

cœteraq; Regiæ virtutes posteritatis proto-  
 typa collocata. Nô insolens Monasticas opel-  
 las Regiæ tutelæ commendari, quâdo coro-  
 nas, & Imperia, suarum ditionum summam  
 Monachis, quos orbis esse columnas profite-  
 bantur, cum suis personis commendasse lega-  
 mus: præstitit id cum Antonio Constantinus,  
 cum Ioanne Theodosius. Regiæ quoque vir-  
 tutes cum Monasticis, non alymbolæ. Hinc  
 diademata relicta, Palatia in pauperes Cœno-  
 bitarum casas commutata. Inter innumeros  
 fulget Casimirus vnus Poloniae Rex, quamuis  
 rursus ob publicum bonû ad habenas Regni  
 moderandas euocatus. In multis Regibus pu-  
 dicitia aded exulta, vt Cœnobiticam vitam  
 agereht in Regia dignitate: vidit id Polonia  
 in suis Sanctis Casimiro altero, & Bosleao co-  
 gnomento Pudico. Inde quoque processit, vt  
 munificentissima veteribus Ordinibus Cœ-  
 nobia construerentur, quæ Regum fuerût Se-  
 minaria, & munitissima castra. In ea munifi-  
 centia Poloniae Reges nullis secundi, si quidẽ  
 Monachos illos, qui Euangelium in tota Sar-  
 matia, & cõuicinis populis Russis, Lithuanis,  
 Samogitis, Liuonibus, & alijs caligine Genti-  
 litatis obductis disseminarunt, tamquam Pa-  
 tres Apostolicos tot Gentium, & nationum,  
 agno-

agnoscebant; diuinaque ope præstitum est, vt ab ea die qua Christi iugo colla subiecerunt, nullus vnquã REX Poloniæ A FIDE extorris deprehensus sit. Amantissimo etiam Religiosorum, & Academiarum, à nostra Academia. ( cuius magna pars è Religiosis diuersorũ Ordinum præcipuè Mendicantium; præter clericos seculares integratur ) debebatur præsens obsequium, sub tuo enim padulamento, religiosorum Ordo castrametatur, innumeris fauoribus auctus, & locupletatus, qui Regia tua pietate constare, florere, in suis iuribus, & immutaze seruari profitetur; & pro tuæ conscientia directione, è Conuentu Cracouiensi ( qui magnum illum S. Hiacynthum Septemtrionis Apostolum, tuum specialem tutelare mundo dedit ) M. P. F. Fabianum Bircouium Dominicanum assumpsisti. Academia quoque Polonica Iagellonica in primis sub tuis auspicijs florentissima.

Etiam S. Ambrosius Libellum de fide, & religione tractantẽ Augusto Gratiano, dedicauit, hanc assignans rationem: *potius fide Imperatoris, quã virtute militũ quari solere victoriã, unde Abrahamã trecetos decẽ, & octo duxit ad bellũ, & ex inimicis trophæa reportauit, signũque Dominica crucis, & nominis quinque Regum, vitricium.*

6  
*Ericiumque turmarum subactō robore, & celsus  
est proximum, & filium meruit, & triumphum.*  
Simile in M. T. orbis expertus est. Cum enim  
Osmanis exercitus quadringētis, & amplius,  
& ducentū Tartarorū millibus, ne dū pericli-  
tanti Poloniæ, sed vniuersę pœnę Europæ in-  
teritum prælagiret, à te, Potentissimè Rex,  
mediocri militum cuneo vallato, sanctis tu-  
telaribus, publica charitate, & Religione mu-  
nito, dissipatus est; ad ignominiosam fugam,  
& emendicata fœdera Osmanem compellē-  
do, maiori triumpho quam si iugulo cecidif-  
set, non minus de viribus, & externa potētia,  
quàm de hostium animis triumphando. Nec  
dissimiliter triumphasti, quando Moscouitæ,  
quos nec funesta bella domare potuerunt, &  
si in cultu dissimiles, & aduersarij Catholicæ  
fidei, quam cum lacte suxisti, patrijs supersti-  
tionibus inescati, tandē pertinacia velut gla-  
cie dissoluta, virtuti tuæ cessere, & indomitas  
cervices tuo imperio subiecerunt, & in vtra-  
que victoria nouum vincendi genus enituit,  
vt nec de trophæis intumesceres, sed ad soli-  
das virtutes, quibus ab infantia Regio gressu  
incumbere cœperas, plenissimè possidendas,  
aspirares. Omnia tamen hæc tui tyrociniij ele-  
mēta, primæque lineæ, omnibus numeris ab-  
solutas



solutas veteranorum multorum Ducum operas superarunt, & futurorum gestorú specimina manifesta, vt framea super tuum femur accinctus, intēdas ad bella aduersus fidei hostes, prosperè depugnes, quousque prostratis Catholicę fidei hostibus, Schismaticis sublatis, Turcis dissipatis, prosperè sis (totius Christianitatis bono) feliciter regnaturus. Seruet D.O. M. virum dexterę suę ad tuendam Catholicam fidem, sacras Religiones, & Academias seruãdas (hęc enim Regnorum sunt retinacula) & ad perduelles Christiãni nominis, & Orthodoxę fidei hostes retundendos. Sic precamur. Viuas Deo, viuas cœlo, viuas æternitati. Neapoli in nostro Collegio die 24. Decembris M. D. XXXII.

*Fr. Greg. Danielis de Tripalda Ord. Præd. S. T. M.  
& S. Collegij Theol. Neap. Vice Cancellarius.*

**F. Stephanus Farnetanus S. T. M. Prou. Ordin.  
Carmelit. Decanus Collegij.**

**ILL:**



ILL. D. AVGVSTINI  
ARDINGHELLI FLOREN.

Collectoris Argumentum,

*De Congeminata voce Turturis Grauiniani pro  
sacris Religionibus SS. Augustini, Benedi-  
cti, Brunonis, Dominici, Francisci, Car-  
melitan. Theatin. Barnabit. &c.  
& de descriptionis causa.*



Vblicam causam simulans quidam Versipellis Anonymus, librum caueæ construxit, fingendo se Eminentiss. Card. Bellarmini, cum sua matre inclyta Societate Iesu patrocinium suscipere, vt maiori scandalo, religiosorū afferta scandala euulgaret, veteres Ordines sugillaret atque traduceret, ipsamque Societ. adulatoriè super omnes extollèdo deijceret, & iurgia, & discordias inter antiquas, & nouas familias religiosas disseminaret. Non prima hæc astutia, nam teste P. Iacobo Gretzero (in opusculo dicto Vespertilio hæreticus) ab Anonymo altero ante aliquot

9  
quot annos prodijt Epistola Italolatina, vbi sub ve-  
lo, & pallio laudandę religionis Iesuitarum, tam infi-  
gnem familiam impugnat. Hoc & præstat Anonymus  
sub Patroni, & aduocati pallio sicam occultans, vt  
mactet, & perdat. Tales certè Anonymi (vt eorum  
proprius propheta Erasmus scripsit (epist. 9. ad Co-  
mitè. Heluet.) qui tales emittunt Libellos plusquam  
famosos, sine loci, Typographi. authorisque titulo,  
nec famosos tantum, verum etiam diffidorum, &  
hæreseon disseminatores, etiam apud Ethnicos pu-  
niebantur pœnę capitis supplicio; & quod apud il-  
los erat capitale facinus, nunc quorundam ludus est,  
qui sibi videntur Euangelicę doctrinæ propugnato-  
res.]

Quantum vero vberem diffidorum segetem ca-  
uex structor subministret, quot paradoxa effutiat, in  
hoc tractatu deprehendes, & ex eorū indiculo mox  
apparebit. In eo totus est Anonymus Britannicus,  
vt vitia regularium inculcet, de charismatibus do-  
leat, de austeritatibus murmuret, de assumptis ad  
Thyras, Insulas, Purpuras & titulis Doctorū, Inqui-  
sitorum sinistrè sentiat. Nouellus Magdeburgicus  
reuixisse videtur, è cuius Libello, iisdem capitibus,  
quibus Magdeburgenses Religiosorum, & Prælato-  
rum Ecclesiasticorum exaggeratis defectibus suas  
centurias implerunt, supplementa attexendi succē-  
turiatis, & materia in sanctos Domini detrahendi,  
abundè preparata est. Hic finis ficti propugnatoris  
Societatis, eiusdem, & omniū Ordinū oppugnatoris.

Ad Anonymi impietatem retundendam conge-  
minauit voces Grauinianus Turtur, obiecta crimina  
refellendo, pacem inter omnes Ordines procurādo,  
sine partialitate omnes defendendo, illius sententię  
S. Bernardi memor, videlicet.

††

VOX

Ser. 59 in  
Cant.

VOX TURTURIS NON PRINCIPATVM TE-  
NET, SED CONSORTIVM, AMICOS HA-  
BET, NON SERVOS, NEMINEM SVSPI-  
CIT AMOR, SED NEC DESPICIT  
QVIDEM: IN SE IP SO CELSOS,  
HVMILESQVE CONTEM-  
PERAT, NEC MODO  
PARES, SED VNVM  
EOS FACIT.

*Vive Lector, & vale, & hoc opus à me excerptū tamquam  
propugnaculum sacrorum Ordinum lege, & venerare.*



ALIVD

# ALIVD ARGUMENTUM

*Contentum in epistola Grauiniana, suo opusculo  
M. S. præfixa, à Collectore in hoc opere  
collocatum.*

**Anonymo de Britannorum vicinia, nouo Luciano,  
structori Cauæ malè feriato, falsò Vindici  
veritatis asserto.**

*Frater Dominicus Grauina S. T. M. Ordinis S. Do-  
minici, fidem in corde, & estium circumstantia  
labijs depreccatur.*



Ignum maioris gloriæ est (vt docebat Hieronymus epist. 25. ad Augustin.) cum hæretici Catholicos detestantur (præcipuè Deo dicatas personas) parique odio persequuntur; vt quòs gladijs nequeunt, voto interficiant. Elaboraueram ad obturanda hæreticorū ora anno 1625. tractatum, cui titulus: Vox Turturis, ad ostendendum etiam num florentissimum sacròrum Religionum omnium statum, piam mentem Eminētissimi Cardinalis Bellarmini exponendo, teporem negligentium Cœnobitarum sub typo Columbæ deplorantis; cum post annos sex ab eius obitu, nescio quis nouus Lucianus, occultato nomine (forte de castris hæreticorū prodiens) librū hoc titulo vndequaue emittito euulgauit [ Cauca Turturi malè contra gementem Eminētissimi Roberti Cardinalis Bellarmini Columbam exultanti, à Theologo veritatis vindice structa, & à Georgio Riedelio. S. T. D. Ducalis Collegij Eccles. apud Landshutanos Decano, & Serenissimi Electoris Bavarix Consiliario publicata. Monachij apud Nicol. Henricum 1631. ] illum scopum sibi præfingens, si Catholicum esse se simulans, quasi Societas Iesu à Turture offensa esset, pro illa partes agere videretur tãquã defensor, sub defensione tanè inimic-

cus, Cadma<sup>os</sup> dentes serens vt armatae acies prodirent,  
 & ex incauta laudatione Societatis supra veteres, odij  
 feminaria strueret, & ex aliarum depreffione fomenta  
 simultatū ministraret; vt soluto inter ceteros religio-  
 sos, & Iesuitas charitatis, & vnitatis, quo sunt colligati,  
 vinculo, hoc quoque esset, cum alijs obiectis crimini-  
 bus, funestæ in Religiosos tragediæ argumentū. Olim  
 vt Philosophos, & cum Philosophis Philosophiam ab-  
 legare ab orbe, vt è cælo suos Deos, eliminare studuit,  
 Lucianus ille Athēus Apologiam scripsit attitulatā,  
 Renuiscentes, vt causam redderet, cur toties in Philo-  
 sophos inuheretur; communi enim nomine, vetustio-  
 rum præcipuè Philosophorum inculabatur, quod cō-  
 tumeliosissimè omnes Philosophiæ cultores, viros de  
 rota virtute, & rebus mortalium optimè meritos pro-  
 scidisset; ita se se defendit, vt diceret: se minimè negare  
 obiecta, sed consilio, & ratione adductum, hæc, & plu-  
 ra obijecisse, & obiecturum, non quidem in veros Phi-  
 losophos, sed in eos, qui nomine illo tantum se iacta-  
 rent, cum interim non modo Philosophiam verā igno-  
 rant, sed planè diuersa etiam à præceptis, & regulis  
 illius factitarent. Proinde se non modo non supplicio  
 dignum esse, sed contra etiam præmijs tamquam verè  
 Philosophiæ amatorem, & assertorem donari debere.  
 Itaque veritatis, honestatis, & synceritatis amatorem se  
 fingens, Philosophiæ domū adiit, diserta oratione eius  
 laudes recenset, solos illos Philosophos, tamquam &  
 Deorum inimicos pronunciandos, nullis vel paucis  
 coronis, multis tamè cauterijs exustulandos. Hæc ve-  
 tusti Luciani vafricies, vt Philosophis derisis Philo-  
 sophiam quoque irridendam ostentaret. Non dissimi-  
 liter nouus Parrhasiades in religiosorum traductione  
 processit. Vt enim cœlestem illam Cœnobitarum  
 tantopere à Sanctis commendatam Philosophiam, cō-  
 acrius quò sub pallio zeli permotus, impeteret, depre-  
 hensus non semel cum suis Symmictis Cēturiatoribus  
 statum religiosorum, eiusdemque professores tamquā  
 hominum nonstra proscidisse, eam exculcationis cau-  
 telam meditatus est: vt probrosos diceret se veluti im-  
 postores

postores, & deceptores insectari, & tamquam nullius momenti sint deridendi, & contemnendi; coeterum probos plausu excipere, & venerari, & vt admirandi, & colendi haberentur; verborum apparatu rem agere conatur, quo antiquus ille Lucianus aduersus Philosophos, imò & ipsam Philosophiam apud eosdẽ Philosophos perorabat. [ Videbam, ait, multos non Philosophiæ, sed gloriæ tantum, quæ ex ea capitur studio teneri, & in his, quæ sunt in promptu, & vulgaria quæque cuius imitari sit facilè, viris bonis valdè similes esse, Barba dico, gressu, vestitu, vita, authoritate, & factis speciei contradicere, & studia vestris contraria amplecti; ac perfectionis dignitatem corrumpere indignabar. Eaque res mihi videbatur similis esse Tragico histrioni molli, & effeminato, qui Achillẽm, aut Thesæum, aut Herculem ipsum ageret, cum tamen neque incederet, neque loqueretur heroicè, sed sub larua cuiusmodi lasciuiret, vt nec Helena, nec Polixena, cum id earũ modestiæ minus conueniret, tolerare possent. Nec se continuisset Hercules Callinicus, quia ocysimè talem claua percussum contriuisset, ipsum inquam, & personam illam, quæ tam effeminatè eum repræsentando contaminasset, & cum ipse talia vos ab illis perpeti viderem, non tuli hypocrisicos impudentiam, quod cum finis essent, personas Heroũ assumere, vel Cumanum illum Asinum imitari auderent, qui leonina pelle indutus Leo quoque ipse videri volebat, cum aduersus Cumæos ignaros valdè asperum, horrendũq; rugitum ederet, donec quidam hospes se leonem, & asinum videre scèpè arguit, & fuste cædens inscutus est. Sed quàm mihi videbatur maximè indignum hoc erat, quod nemo non eorum, qui ex ijs quempiam viderent flagitiosum quid, aut turpe, aut impudicum committentem, Philosophiam ipsam accusabat; illicò etiam Chrysippum, aut Platonem, aut Pythagoram, vel cuiuscumque cognomen, vel cuiuscumque doctrinam delinquens ille assumebat, & ex eo quod malè viueret, aliquis de multo ante defunctis malè sentiebat. Equidem ego cum hæc viderẽ non tuli, verum eos redar-

gue-

guebam & à vobis fecernebam. ] An non similia no-  
 nus Lucianus orbi instillat, vt religiosas personas, cum  
 eorum statu pessundet? V.G. non esse cum habitu, &  
 barba religiosorum mores conformes, vitam speciei  
 perfectionis contraire, tragicorum histrionum genus  
 sub larua religionis personarum Heroum antiquorū  
 assumere, hypocrisicos impudentiam affectare, vt non  
 homines, sed simiæ, & asini Cumani esse videantur, vt  
 propterea ex eorum malis moribus religionis status è  
 suo gradu deiciatur, quæ huiusmodi in sinu suo alat  
 professores: maleque audiant ipsi quoque talium Or-  
 dinum Principes, & institutores, quos & si cum ipso re-  
 ligious statu à prauis professoribus se sciungere fingat,  
 eo magis inuoluit, quò vulgo, & in publicum mysteria  
 non pādenda euulgat, vt ex personis traductis, ipsa quo-  
 que cœlestis Philosophia regularium infametur.

Sed qua experientia eos Philosophos Lucianus vo-  
 rus putauit conuincere, nullo modo sapientiæ cœlestis  
 amatores, sed potius præstigiatores, & simplicium de-  
 ceptores? si ad arcem Philosophiæ, vbi veracitas, synce-  
 ritas, & aliæ virtutes eandem associabantur, euocarentur,  
 vt duæ minæ singulis darentur, & sesamina placenta.  
 Quare repleta arce cum clāgore confidentium, vbi  
 ad donorum distributionem vērum est, nec vnus plus  
 alio acciperet, tanta contentio orta est, carica, & auro  
 inescati, vt pauci oleagina, multi stigmatari digni  
 deprehensi sint, & in risum etiam cum Philosophiæ  
 ignominia theatrū solueretur. Simile præcessit (ex eo  
 dē Luciano) in quodā Rege Aegyptio, qui fertur, Si-  
 mias tripudiare docuisse, eaque animalia (nā ad imitā-  
 dum humanas actiones maximè sunt apta) celerrimè  
 didicisse, vt purpureis vestibus induta, & personis cir-  
 cundata saltarent, idque spectaculum multo tempore  
 claruisse, donec spectator quidam vrbano, quas nuces  
 in manu habebat in medium proiecit, quibus conspe-  
 ctis simiæ saltationis oblitæ id quod erant simiæ, pro  
 saltatoribus fuerunt, & personas conterebant, & vestes  
 discerpebant, & pro fructu inter se pugnabant, ita vt  
 Pyriches ordo solueretur, & à theatro irrideretur. Sic  
 derisit



derisit Lucianus ille pugnantes Philosophos cum scē-  
 nica turba dicens: [Ita Philosophi viuunt ac si dogma-  
 ta tantū legerint ac meditati sint, vt contraria exerceāt,  
 etenim quæcumque dicunt, vt contemnendas esse pe-  
 cunias, & gloriam, solumque honestum bonum putā-  
 dum ita vocandum, & res hæc splendidas esse despi-  
 ciendas, & cum ipsis æqualiter conuersandum. Eximia  
 sunt ò dij, & scita, vt summopere miranda profectò .  
 Verum hi hæc ipsa mercede docent, & diuites admirā-  
 tur, & pecunijs inhiant, cuniculis iracundiores, lepori-  
 bus timidiores, simijs blandiores, asinis petulantiores,  
 felibus rapaciores, gallis contentiosiores, itaque risum  
 mouent quū de his rixantur, & circum ianuas diuitū  
 se inuicem pulsant; & in conuiujs frequentibus epu-  
 lantur, in eisque tædium laudando pariunt, ac præter  
 decorem sese ingurgitant, & quæuli apparent, & inter  
 calices iniucunda, & absona philosophantur, ac merū,  
 non ferunt] & mox. [ Illud verò omnium est turpissi-  
 mum, quod eum vnusquisque eorum nullius se rei in-  
 dignum profiteatur, sed solum diuitem esse sapientem  
 vociferetur, paulò post tamen poscit, & ni accipiat  
 stomachatur. Ex his autem defectibus illud malum  
 nasci pronunciat, quod idiotæ quotquot compotant  
 (& his similia cernunt) rident scilicet, ac Philosophiā  
 conspuunt, quoniam eiusmodi educat piacula ] & hic  
 Lucianicæ fraudis scopus, vt ex defectibus Philosopho-  
 rum ex contentione, & emulatione exortis, ipsum Phi-  
 losophicum institutum ad ipsum nudum nomen con-  
 trahatur.

Eadem vestigia nouus Lucianus infectatus est, ver-  
 bis fingens Philosophiam Monasticam reuereri, factis  
 autem, in eandem arietando, destruere satagens, fingēs  
 se coram eadem in propria Sede, & arce consistentem  
 veritate, & synceritate associatā, rāquā veritatis vindicē  
 in præconia Philosophiæ, prorumpere, impetere verò  
 homines eandem profitentes, ab illius tamen instituti-  
 tis degenerantes, vtpotè ambitionis inanis fastum, au-  
 ri, & rerum temporalium cupidissimos, de principatus  
 gloriola contententes, atque pugnantes, laruatas si-

mias

mias ad capiendas nuces, & illos memoratos Philosophos palliatos, barbatos, pro auro, caricis, principatu sapientiæ, ad necem vique pugnantes, per omnia imitantes; & simul, & semel ne dum bonos admixtos malis, & puriorem portionem, vt fingit, ab impuriori parte differerem eluderet, sed ipsi quoque cœlesti Philosophiæ illuderet, quasi ista piacula, & immites feras alat in castris Dei omnipotentis; eamque irrisam, & dehonestam, & re, & titulo sapientiæ, & religionis spoliaret. Hic astus Lucianicus in caueæ scriptione. At tecum alloquar, & cordi tuo dilectionis potius, quam odij impiam vulnera.

Parcere maiestati relig. debueras, & multitudini innocentiū, nec in materiam derisionis projicere saluas decurrentes in barbam Daujd. Quod si aliqui preoccupati religiosi erant in aliquo delicto, non à te, sed ab ijs qui spirituales erant, instrui debebant in spiritu lenitatis [Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me (dicebat ille) oleum autem peccatoris non impinguet caput meum] Quomodo poterat in te esse misericordiæ, & charitatis spiritus, qui à Dominico grege aberrans (vt sapientum est existimatio) non habes spiritum vnitatis? nō ex eo processit correctio, sed ex abundantia cordis, & adipe iniquitatis detractio emanauit, idēo lingua cędens proximos, imō & Christos Domini vulnerans, calamum quassatum contriuisi, linum fumigans extinxisti, & in spiritu vehementi cupis conterere naues Tharsis. Dolosē sup cęteros nobilissimā portionem gregis Christi extulisti religiosos, vt si suam iustitiam qualem depingis assererent, conuertens te ad verba malitiæ, & hos quoque iudicares, vt & cœteros diffamasti. Oblatrantem te, & adulantem velut inimicum inspicio, & vltorem, alias (vt legit Augustinus) defenforem. Cum tuus iste Libellus prodijt, ore sacrilego, & verbis impijs, obstrepentem aduersus religiosos Religionem, & Deum, contempseram, tutum arbitrās cum homine athęo, & cerebroso cōtentiosum funem, non ducere, rectē iudicans errantis imperitiam silentio spernere, quam loquendo dementis insaniam pro-  
uocare.

uideare. Legebā: Ne respōdeas stulto &c. ne sibi sapiens esse videtur. At quia studio magis contradicendi, quam voto discendi scribunt peruiaces, & malunt sua imprudenter ingerere, quam sapientum dogmata audire, rationabiliter existimabam non congregari tecum, quando facilius esset, & leuius, turbulenti maris concitos fluctus rerundere, quam tuam rabiem fusioribus donorum, & charismatum cœlestium tractatibus coercere. Si solum in me es debacchatus, meas iniurias dissimularem; nunc verò quia polymitam vestem Christi proscindis, quam in vestitu deaurato circumamictam diuersorum Ordinum varietatibus sponfa induit, & quod peius est, Infulis, Purpuris, Thyris insultas, execrabilis præsumptionis temeritas, & effræni impunitas arguenda. Illos ex professo lacessisti Luciane, qui eò differentius virtutum titulos referunt, quò, & pressioribus vestigijs Apostolorum institutis adhæserunt. Tales sunt religiosi qui (vt ait Petrus Blesensis in inuectiua deprau. suorum operum) in humilitate, hospitalitate, obedientia, charitate, & cœteris quibus regnum Dei rapitur, & possidetur, indefessa sollicitudine se exercent. [ Hi carnem deprimunt, spiritum erigunt, vitam in terra ducentes Angelicam, Christo militant in tenuitate ciborum, in asperitate vestium, in vigiliarum excubijs, in psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus, in confessionibus, in disciplinis, & lachrymis, in cœlestium suspirijs, in ignitis compunctionibus, in iubilationibus, arcanjs, in excessibus mentis, dulcibusque susurrij, in quibusdam cœlestis gloriæ experiencijs, in amplexibus sponsi. ] Quomodo dissimulare poteram, quod cum per Vniuersum balsa- riu gloriôsæ opinionis in odorem effunduntur, vt sint bonus odor Christi in omni loco, & odor vitæ in vitâ; tu effecisti vt essent odor mortis in mortem? sedens dolosè, detractionem faciendo, aduersus fratres, & filios dilectos Ecclesiæ locutus es, ex praua detractione, & mellita laudatione scandala seminando, assumente omnia verba præcipationis lingua dolosa, sicut notiacula acuta dolos faciente, radendo, & palpando, vt

†††

totam

totam faciem Religiosorum dehonestares. Palpas dū vni parti fauere te simulas, radis, & decaluas dum aliorum Ordinum famam velut capillos amputas. *Tota die* (dicebat Dauid) exprobrabāt mihi inimici mei; & qui laudabant me aduersum me iurabant. Vtrumque nociuum, & acerba detractio, & adulans laudatio. hæc apertè prosternt, illa insidias fruit, vt deiciat, & si extrinsecus blandiatur, interius feuit. Hic hæreticorum character (ait Gregor. exponens hunc locum) in causa enim Dei subdole, & fallaciter intendendo, & esse sese in corpore Christi simulant (& esse bonorum religiosorum defensores) & pacem Ecclesiæ, & religiosorum occulta (vt facit Lucianus) machinatione perturbant. Acuat nouus Doegh nouaculam suam quantum potest, simul et zelum versipellis, detecta iam est fraus, scimus quod scriptum est. Qui dimittit aquam caput est iurgiorū. Dimisisti detractionis, & partialis laudationis fluentia, vt detractione, & adulatione scopum tuæ scriptionis obtineres; sed arguam te, & statuam contra te faciem tuam, vt tua malitia conuincatur. Vtinam tacuisses, vt prudentior appareres. At vnde me nosti quem in individualibus conditionibus expressisti, & momordisti? Non expectabo vulnus, ab hoste tui. Licet autem faciem tuam non viderim, ex tuo stylo nosci potes intus, & in cute. Non difficile fuit tibi impugnare absentem, at (ex Hieronymo) delicata doctrina est pugnam dictare de viro: nec difficile respondere, cum facile deprendatur, quod ego in opere meo simpliciter ambulauī, tu dolose egisti cum lingua tuā; bonum triticum seminavi, tu inimicus homo super seminasti zizania, quæ ne bonum doctrinæ semen suffocent, resecauda. Epistolam breuem tantum hanc scribere decreueram, sed exuberans materia tuæ opellæ, non passa est epistolare compendium, propterea singulis tuis paradoxis quibus Religiosis, Prælati, velut nouus Goliath insultas, integro tractatu occurrere decreui, & cum alijs meis tractatibus in lucem simul, suo tempore edendis, attexeres; iisdem propugnaculis, quibus S. Thomas Aquinas de impugnātibz religiosos triumphum reportauit, sacras religio-

nes

nes tuendo. Spiritus eterne veritatis det tibi diuide-  
 re lucem a tenebris, reprobare malum, & eligere bo-  
 num, vt cum illuxerit menti tuæ, quod verum est,  
 exuffles quod ex falso est. De publicatore autem ope-  
 ris Reidelio, confictio consiliario, bene tamen male  
 consulto, qui nec Turturis opus legit, & Hyperaspi-  
 stem Vindiciani se prodidit, illud accipiat: Non esse  
 hunc nouum procedendi modum ad publicandas  
 Philippicas, Anonymos auctores fingere, cū fictis euul-  
 gatoribus. Præstitū id cōtra P. M. Hbrahā Bzou. annal.  
 conditorem, euulgata illa Satyra sub nomine Cancel-  
 rij Heronarthi Boncij, quam iste Dominus, vt suppo-  
 sititiā est exécratus. Sub Theologi cuiusdam nomi-  
 ne prodijt consultatio illa ad equitem Polonum: cui  
 religioni, sua, & nepotem addicere debuisset, quæ reli-  
 giosorum, quoque statum proscindit. Biga aliorum  
 duorum Theologorum de transferendis Cenobijs re-  
 cuperatis ab A catholicis, ad scholas, & Parochias, vbi  
 pariter Religiones traducuntur, & eorumdem defen-  
 sor sub nomine P. Pauli Layman (quem authorem,  
 non credo) nouissime euulgata, vbi quæ in Vindicia-  
 nico opere transcripta sunt, afferuntur; Omnis ergo  
 ista fictorum Anonymorum, vel defensorum turba  
 imaginaria ad Cycnos in solitudine morantes; & sibi  
 solis canentes, Deo seruientes, in psalmis, hymnis, exsi-  
 bilat, qui etiam ad mūdāna commercia inuitati, velut  
 ab Hirundinibus illis (quod perbelle S. Greg. Nazian-  
 zenus descripsit ad Celensium) aptè illud Pindati v-  
 surpant [tūc cātaturus Cygnos cū graculi tacuerint.]



# I N D E X

## CAPITVM

Contentorum in Cauea Turturi stru-  
cta ab Anonymo, impressa Mo-  
nachij 1631.

- I. cap. Quae fuerit Turturis excitandę occasio .*  
*II. cap. Turturis ipsius vox, habitus, & natale solum .*  
*III. cap. Qua mente Illust. Bellarm. columbę gemitus induxerit .*  
*IV. cap. Specialia de plorantium, & plorandorum oppositione .*  
*V. cap. An Grauina Cardinalem legitime excuset .*  
*VI. cap. Multitudo an Paucitas laxorum religiosorum asserenda sit .*  
*VII. cap. Regularium scandala expenduntur .*  
*VIII. cap. An aliqua necessitas regulares ad disciplinę remissionem adigat .*  
*IX. cap. Grauina demonstrationes, quod regularium Ordines hodie in uniuersum floreat examinantur .*  
*X. cap. V. Cardin. Regularium defectus plangendo aliquos vitiorum neuos contraxerit .*  
*XI. cap. An eiusdem gemitus cuiquam nouerint .*  
 XII.

XII. cap. *Parerga de secularium in Ordines ad-  
missione.*

XIII. cap. *V. Societas Iesu alijs se Ordinibus pre-  
ponat.*

XIV. cap. *Cur Grauna eidem in in posteriora se-  
cula malè ominetur.*

XV. cap. *De more dimittendi ab Ordine Graunę  
minus probato.*

XVI. cap. *An & quantum Societas Iesu aliorum  
regularium spolijs fuerit locupletata.*

XVII. cap. *Num Grauna finem suo Turturi  
propositum affecutus sit.*

*Operis conclusio.*



# INDEX ALTER

## Paradoxorum Anonymi,

*Quo in dicta Cauca continentur, & in hoc opere confutantur.*

Lib. 2. cont.  
Parmen. nō  
procula fin.



*Præclare S. Optatus Mileuitanus, Donatistas Monachorum, & religiosorum præcipuos, & iuratos hostes, eo etiam titulo perstrinxit, quod ne dum eorum statum præscinderent, sed & personas quoque maledictis, scommatibus, falsis criminationibus onerarent. Linguas vestras, dicebat, acuitis in gladios quos mouistis in mortem non corporum, sed dolorum. Iugulastis non membra sed nomina. Quid prodest, quia viuunt homines & occisi sunt honores à vobis? valent quidem membra, sed erepta portant funera dignitatis. Per easdem semitas incessit nuperus quidam Anonymus aduersus sacrorum omnium Ordinum florentem statum; & in Deo dicatas personas, in Cænobijs sanctissimam vitam transgentes, multa ne dum paradoxa, sed & paradoxetera pronunciauit, in sua cauca Monachij edita anno 1631. apud Nicolaum Henricum, quæ solidè, iterata Turtaris voce, confutantur in hoc opere (ad sequentia capita restricta) cui, ad intelligentiam mentis oppugnantis, & respondentis, initio hic indiculus præpositus correspondens pagellis sui libri impressionis Monachia. & in margine eorumdem capitum sunt numeri filiorum huius operis, ubi Anonymi paradoxa confutata lector reperiet.*

PRI-



S

**PRIMUM CAPVT** Paradoxorum, continet diffamationem religiosorum per assertionem scandalorum.

Conferatur hæc capita in hoc opere F. 31. 63. 93. & seq. 104. 113. & seq. 143. Fol. 45. 48.

I. In religionibus grauias, multipliciâ, orbi nota scandala reperiuntur. habetur in dicto lib: p. 8. 28. § 1. 61. 65

II. Proinde publicanda, quando de illis est fama publica, & regulares lapsi de illis non satisfecerint. pag. 16.

III. Iustissime infamia denotari possunt religiosi, quando ipsi propriam famam prodigunt. 126. Nam & iustissime peccator hac quoque pœna muldatur, ut qui beatis assimilatur, fame etiam dignitate priuetur. 123.

Fol. 213.

IV. Ex studio emendationis, & spiritualis profectus gratia, res licita est ex Doctôrum sententia aliorum defectus recenseri. 253. subinde etiam recte pronuciari posse paucos esse regulares tæxis salutem adepturos esse eo quod raro solide respiscant. ibidem.

F. 214. Fo. 525. 526.

V. Quando stylum acuisimus contra hæreticos, tunc defectus Religiosorum exemplare non possumus, possumus verò cum parantice loquimur. pag. 34.

Fol. 69. 47.

VI. Quare tunc defendende sunt religiones, cum aliquis profectus, vel emendatio inspicitur. pag. 141.

Fol. 139. 140

S

**SECUNDVM CAPVT** deflorationem, & relaxationem religionum confingit.

I. In religionibus, non Cœturiæ, sed nec Decades perfectorum possunt numerari p. 111. proinde non nisi, cum stas nostræ dedecore antiquorum agmina recensentur ob mores illis antiquis beatis ab similes 97. 99.

F. 196 & in Append. Fol. 164. 165

II. Minimè floridus est religiosorum præsens status. 39. 47. 88. 89.

III. Pauci in eo mando crucifixi. 93.

F. 85. 86. 87.

Adeo Fol. 149. 150.

- Fol. 85. 86.  
Soz. 593.
- fol. 75. 78.
- fol. 133. 134.  
fol. 490. 491.  
& in App.
- Fol. 487.  
480. 490.
- I. Ad eò insectanda vinea religiosorum, ut vix racemi colligi possint 47. 241.
- II. Religiones ante, & post Concilium Tridentinum deformatæ. 41. 49.
- III. Ardere flammis antiquã portionem domus Christi, veterum scilicet religionum 81.
- IV. Vix seni aut demi produci possunt ex vniuersis Regularium Chronicis, qui in Theutonia Imperio doctrina, vel sanctitate floruerint 235.
- V. Heretici in opinione confirmantur, quod intra suos fines, in dictis religionibus, nihil generosum, & excellens, sed meri pepones, allia, & nasturtia nascantur. ibid.

## S

TERTIVM CAPVT ineptitudinem religiosorum, eorumdem pronunciat, in predicatione Evangelica, & Sacramentorum administratione.

- fol. 169. &  
seq.  
Vsq. ad 181.
- fol. 180. 468.  
fol. 173. 174.
- fol. 452. 453.
- I. Pauci reperiuntur in religionibus Mendicantibus apti ad missiones, & conuersionem infidelium pag. 98.
- II. Aliorum religiosorum multitudo aliorum veltificat ibidem.
- III. Ad perfectionem nõ properant, qui pauculis secularibus conuertendis insistant.
- IV. Vbi nõ est Ordo Iesuitarum, non apparet gemina sacramentorum frequentia, rudium catechismi, nec ab alijs hæc, & alia exercitia suppleantur, ubi illa deficit 219.

## S

QUARTVM CAPVT religiosos sugillat, de virtutũ carentia, & deformatione, & damnatorum numero.

- fol. 81. 82.
- I. In magna hominum multitudine, mortificationem, humilitatẽ, pacem, & concordiam animorum diu conseruari

*seruari non posse, quod, neque in hanc usque diem factum est, neque fiet 45.*

Fol. 81. 82.

II. *Semel collapsam religionē, numquam, aut vix reformari posse, & reformationes non ob leues, vel paucorum, defectus introductas 38. 49.*

fol. 7 6. 88. 89

III. *Olim potuerūt sic ordines effloruisse, ut toti essēt absque macula, & ruga, & toti ex viuis membris constarent. 183. imò in omnium initijs totus ordo immunis à culpis, quia nullibi bona arbor malos fructus producit 182.*

fol. 319.

IV. *Paucissimos piè victuros, & saluandos regulares; plurimos salutem perdituros. 8.*

Fol. 36. 37.

225.

## S.

**QVINTVM CAPVT** *ordines deijcit, & splendorem obfuscat, impetendo martyria, miracula, visiones, & reuelationes, Doctores, Inquisitores, Episcopos, S. Rom. Eccles. Cardinales ab Ordinibus sacris assumptos.*

I. *Non habetur florentissimus status religionum ex palmis eorum, qui pro Domino obierunt, & in Chronicis Ordinum leguntur, nam ex morte illata à Barbaris, vel hæreticis, & ex ipso martyrio præcedentis sanctitatis testimonium non colligitur: cum alio fine, quam Christi causa occumbere potuerint, nempe ex occidentium auaritia, timore politica euerfionis, ipsorum occisorum temeraria pro uocatione, spontanea oblatione 94.*

Fo. 153. 154.  
155. 156. 157  
158.

II. *Inaniter recensentur, ad confisionē hæreticorum miracula, martyria, rigor vitæ, vel penitentiæ in Chronicis regularium descripta, cum hæc illi ut superstitiones, & somnia habeant 233. 234.*

F. 484. 485.  
486.

48. 485. 486

III. *Hodie visionū, ut diuinationū insolita apud regulares audacia emerfit, prout quisque magis se à publico contrahit, & orationi intentus est 96. 97.*

fol. 164 166.  
167.

IV. *Ad fastum, & spumas huius seculi pertinent tituli Doctorū, & Inquisitorum pag. 178. proinde nec cōmendandē*

fol. 308. 309.  
312.

†††

clandē

*dandæ exemptiones, prerogativa, priuilegia eorundem  
ibidem.*

- fol. 186. 187. *IV. Nec Ordinũ splendor habetur ex ijs qui ad Ecclesiasticas dignitates assumpti. Vnde non sunt proponenda oculis Regularium THARAE, PV RPVRAE, sunt. n. velut vinum resplendens in vitro quod epotatum mordet ut coluber. pag. 101.*
- fol. 188. 189. *V. Proinde ab Episcop. oculos auertendos, ut à feminis 102.*
- F. 305. 306. 307. *VI. Nouis Rechabitis non proponendi crateres, & vina preciosa, videlicet gemmatæ mitra, purpura cum aurora certantes 177.*
- Fol. 507. *VII. Similes splendores admirari lixas, et c. lones; quare non inuitandi plebei ad cœnacula, & cameras peristromatis ornatas, relictis officinis ubi sordida, & vilia instrumenta, & opificum sordida inuisuntur, & iumenta. Quare nec horum nomina in Fastis religiosorum recensenda, sed solum pauperum, eorumque selectorum, ea namquam non adificant, nec curant, & ingloria sunt. 245.*
- fol. 190. *VIII. Præstat ab infirmis fructus, qui ab exaltatis regularibus in Ecclesiam Dei redundant, piè ignorari. 103.*

## S

*SEXTVM CAPVT austeritatem, & pia exercitia  
religiosorum eliminat.*

- fol 159. 160. 161. 162. *I. Vigilia preces, lacrimæ, tristiores inedia, setosa stragula, assidua verbera, & quicquid asperitatis regula, vel deuotio cuiuscumque excogitauerit, hæc omnia cum spiritu Acediæ coniuncta 95. 96.*
- fol. 194. *II. Perfectio religionis non est ex austeritate metienda, sed si leuia, & aspera ad finem iuuandi proximi collimentur [id verum præcisè; falsum, quando, cum austeritate vitæ etiam proximus ædificatur] pag. 107.*

SEP.

## S

**SEPTIMVM CAPVT**, circa recipiendos, canones no-  
uos contra Sanctorum veteres, & illibatos continet.

III. Prudentiū vox est, ineptos secularibus negotijs neque  
multum conferre posse religioni pag. 154. fol. 268. 269.  
270. 271.

IV. Ante decimū octauum annum, non sunt admittendi  
Tyrones ad religionem pag. 150. fol. 256. 257.  
258. 259.

V. Nec etiam recipiendi valetudinarij spirituales, sed  
sani, & fortes, fores adire debent Monasterij 154. fol. 263.

## S

**OCTAVVM CAPVT** continet grauissima dictoria  
contra regulares veteres.

I. Familiaritas incauta cum hereticis, & cum iisdem  
colloquia, non modo Monasteria, sed & integras Ordinum  
Prouincias exhauerunt, & lectissimam Ecclesie portio-  
nem in Tartari spolia verterunt 86. 87. fol. 141.

II. Perditorū Ordinum author regularis, an hereticus  
ille posuit oua, hic exclusit: iste tibia cecinit, ille saluauit:  
vnus syrenes, & salitaria inuexit, alter cupidus inuasit;  
sicam hereticus sub osculi blandimentis lateri infixit, Mo-  
nachus ictum non cauit. 87. fol. 142. 143.  
144.

III. Heretici Iesuitas proscribūt, alios religiosos benigne  
retentos alunt, non enim mordent lapidem, qui eos non  
ferit: originem suam agnoscunt, eique cognatam sobolem  
adiisse nequeunt. 146. fol. 250. 251.  
252. 253. 254.

IV. Multos in habitu Monastico dānari, & specie recti  
nos falli, quid enim lateat in corde tentatio prodit, nam  
& Eremitas legimus continua orationis, & seuerissi-  
ma vita, & tamen Seueriana labē corruptos, à regno celesti  
extorres 106. fol. 192. 193.  
194.

**NONVM CAPVT** *privilegiorum largitorem fugilat de indiscretione, & ingratitude.*

fol. 196. 197. **I.** *Societas Iesu ampliora meretur, quam habeat privilegia 173.*

fol. 197. 198. **II.** *Nō debent hæc alijs communicari, qui non sunt eque prompti, & indefessi animarum medici. ibidem.*

fol. 399. **III.** *Non auferenda, quæ illis cōcessa, nā Demetrius ingratus reputatus est, qui fauores Ionathæ uertentibus annis reuocauit, & nimis graue privilegia Monasterijs indicta conuellere pag. 174.*

## S

**DECIMVM CAPVT** *multa repugantia PP. diētis & Ecclesiasticæ doctrinæ continere uidetur.*

81. 103. 326. **I.** *Non in omni congregatione posse malos esse bonis admixtos. 182.*

333. 294. 246.  
149.

**II.** *Contrariū de quibuslibet Ordinum initijs suspicari non licere, cum nullibi bona arbor malos fructus protulerit: & potuerunt singuli Ordines effloruisse, ut toti essent absque ruga, & macula & toti ex meris uiuis membris constarent. pag. 183.*

fol. 317. 318.  
319. 320. 339

### Alia Anonymi alterius Paradoxa.

fol. 392.

**A** *Nulla genere hominum maius damnum est illatum Ecclesie, quam à veteribus Ordinibus; à quibus cateruatim pestilētes egressi sunt Hæresarchæ.] ex lib. attitulato: iusta defensio Pontificis, Cæsaris &c. authore Paulo Layman Soc. Iesu; si tamen ipse eius libri authore.*

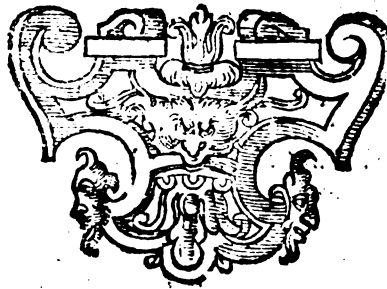
399.

pag. 322.

*Monachos esse inutilia terre pondera, vêtres pigros, stuidas pecudes: nō esse Cēnobια illis tradita à magnatibus tamquam pro hominibus inutilibus, ociosis, ignauis.*

*Hæc paradoxorum summa tam religiosos, qui difci-*

scipuli, quam Prælatos Ecclesiarum (qui magistri sunt) pessundans, quorum status ita sunt inuicem colligati ex Nazianzeno in laudem Athanasij, *ut Episcopatus expers Monasticus non sit, & Monastica disciplina sacri Antistitis institutione sit indiga*. Pro quorum omnium defensione, non sua personali, publicam causam agens Turtur, sequens sui Magistri S. Thomæ, Alberti, S. Bonauent. Aegidij, Vvaldensis vestigia, in rediuuium Gulielmum de S. Amore, & cœteros eorumdem statuum oppugnatores, in arenam descendit.



# SYNOPSIS

## Seu Summarium

Omniū argumentorū, quæ in huius  
operis capitibus tractatur, singulis  
capitibus caueæ Anonymi  
correspondentium.

**P**RAELVD. I. Calumniosè causa Turturi structa  
est, in qua suam innocentiam tuetur, & adhuc florē-  
tissimam sacrarum religionum statum occinit.

PRAELVD. II. Numquam Turtur Cardinalem  
Bellarmin. vel Societatem denigrauit, sed flammam vete-  
res Ordines comburentem extinguere procurauit.

CAP. I. Gementis Columbe lacryma cōmēdata: cōmēda-  
biliores si pro loco, & tempore, & solis lapsis effusa.

CAP. II. Columbam Turtur solatur ad tergendas la-  
crymas: proinde non erat sua Prædicatoria ab Anonyma  
exposiandus, nec Vulturis nomine Columbam dispungē-  
tis, denotandus erat, quia sacras religiones, pro eis pu-  
gnando, defendit.

CAP. III. Partitio illa deplorantium, & deplorato-  
riem à Vindiciano Anonymo defensa, multis titulis ex-  
ploditur, ne discretio pura massa ab impura asseri videat-  
ur, qua grassantibus Nouatoribus maximè eliminanda.  
vnde veteres Ordines etiam in specie, obiecta corruptio-  
ne, relaxatione, multiplicitate scandalorum non erant ip-  
si soli assumendi, vt materia gemitus columbini.

CAP. IV. Rectè subinde deplorantium, & deplorato-  
rum permixtiorē fieri postulauit, causam plangendi  
volens esse communem, cum nulla communitas ex solis  
vnius membrīs consistet, nec aliqua à planctu ex delicto  
exempta, etiam si virtutibus floreat, & ad plangendum  
relaxatos inuitet.

CAP.



**CAP. V.** In eo autem plangendi genere excusatur Columba, quae ex feruēti zelo, ut in multis Sanctis accidit, excessit; ut propterea obus de gemitu Columba alium parentem habere sit existimatum. Sed sit deplorantis Columba genuinus fetus, lapsus veniatis fuit, quo magni nominis Doctores etiam irretiti, quæm charitate Christiana Turtur etiam excusauit, & modificauit.

**CAP. VI.** Perperam iterum regulares, cum defectibus eorumdem ab Anonymo proponuntur in proscenio inuisendi, non distinguente status, & temporum circumstantias; cum laxitas, nec omnes religiosos, nec omnes Prouincias semper infecerit: variisque paralogismi Anonymi dissoluuntur, & varia loca Patrum extorta, cum Esaia loco expenduntur.

**CAP. VII.** Diabolus per suos emissarios in religiosos inuehitur, publicando eorum scandala, quorum publicatio temeraria, & impia, & scandalosa euincitur, & mendaciter ea ab ipsis Regularibus propalari. Quacumque autem sint, personas non communitatem infamant, cum ubique boni malis admisceantur.

**CAP. VIII.** Ex excusatione obiectorum scandalorum Regularium, nullo modo fatalis deficiendi necessitas introducta à Turture (immerito de Caluinismo insinulato) cum ex natura lapsa, infirmitate, tentationibus, alijsque circumstantijs (quæ necessitas ex suppositione est, non absoluta) proueniant, ut & in tota Ecclesia vastissimo corpore, necesse sit, ut scandala eueniant, ubi & scandalosi cū rectis admisceantur. Quæ permixtio humilitatem custodit stantium. Nec ex eadem excusatione fouetur negligentium socordia, ubi de humane vite incōstantia, & varijs deficiendi casibus, & causis admonemur.

**CAP. IX.** Ex externis quoque spiritalibus exercitationibus florentissimus religionum status ostenditur: & difficile est probos ab improbis regulares velle discernere, ex recto usu donorum, & virtutum exercitio interiori, mortificatione &c. cum intentio operantis cognosci nequeat. Nec ad internas oportet nos conuertere notas, vident licet interioris crucis, mortificationis, & huiusmodi, quod & heretici faciunt; sed opus est easdem cum exterioribus

bus poenalaribus, & aceretibus copulare. Ex palmis martyrum floridus status eorumdem demonstratur, quorum martyria eludere Iulianica imitatio est. Similiter ex incruento martyrio austeritatum, ieiuniorum &c. etiam ostenditur florens, quae tamquam à spiritu Acedia proficiscencia reuerere, Iovinianicū est. Ex diuinis alijs charismatibus, & donis Dei similiter comprobatur: sic ex titulis, prorogatiuis Magistrorum, ex regularibus assumptis ad Ecclesiasticas dignitates, in quas inuehi de haeticorum officina prodit. Alia regula dignoscendi obseruantes ab inobseruantibus religiosi ab Anonymo tradita, discutuntur.

CAP. X. A varijs criminibus ab Anonymo obiectis se purgat Turtur, videlicet, quod sugillari Cardinalem de iactantia, detractione, imprudentia, & ad talionis vices tam insignem virum exposularit, & singulis obiectis respōdet, & satisfacit, calumniae Anonymi demonstrando.

CAP. XI. Variū genus obloquētiū expēditur: ex proposito, & formaliter detrahentium sacris viris, & incaute corrigentium, unde materialiter iidem ladi possunt. Ad primum genus pertinet oblocutio Friderici Episcopi Moguntini in religiosos, quam, persecutionem Baronius voluit appellare. Ad secundum genus zelantium reprehensiones in excessum declinantes reducuntur, inter quae genera zelantiū et reprehendentium magnum discrimē est. & quocumque modo proferantur, semper regulares laeduntur: propter quod nullo modo religiosorum defectus, propalandi; scandalizantur enim laici. Nec ob istam occultationem regularium crimina defenduntur, sed offendiculum cauetur, maximē cum secularium delicta, ceteris paribus sint Ecclesiasticorum culpis maiora. Impium vero dicere solum cessandum à propalatione scandalorum ubi spes, profectus concipitur. Nec licitum, ut ex proclamatione fontium innocentes traducantur, & ex vnius loci, vel partis, aut temporis vniuersaliter pronuncietur totus ordo corruptus; maximē ne sacris Ordinibus detrahendi detur occasio Nouatoribus, statum cum personis confundentibus, & de religiosorum defectibus passim obloquentibus. & calumnia est Anonymi dicere

re (exceptis Iesuitis) veteres Ordines non laerari ab hereticis, quia (ait blasphemè) sunt hereticorum soboles.

CAP. XII. Recipiendorum formulam tradens Anonymus, ne religiones laxentur, in errorem illum incidit non esse Tyrones recipiendos in religione ante 18. annum. Impossibile alium tradit canonem, ut finis, & intentio perspecta habeantur admittendorum ad Asceteria. Immissericordiam alium statuit, ne spirituales valetudinarij admittantur. Politicum quoque, inauditum in Apostolicorum schola, praeceptum tradit, videlicet: parum prodesse posse religioni eum, qui negotijs secularibus aptus non est. Quod sacris litteris, & sanctorum documentis contrariè fusissimè probatur.

CAP. XIII. Quarela calumniosa Turturi affigitur, quod Cardinalem sugillarit, et eius matrem impetuerit, tamquam ab ipso cæteris Ordinibus pralatum, ob quod de superbia à Turture taxatam fingit, eidemque tamquàm morbofa remedia curatiua, quæ tamen presentatiua, præparata, nec enim commendationem Cardinalis de Societate respicit, admonente Turture, ut accipiatur cum cæteris, non odiosa comparatione præ cæteris. Nec superbia denotata Societas, ob eius priuilegia, quum cæteris etiam Ordinibus sint communia. Ipse potius Anonymus reprehendendus, qui spiritum Marci Antonij de Dominis hausit, eadem attètando. Similiter nec de superbia redarguta, quod alias religiones reformare voluerit, sed ipse Anonymus, qui dum spiritum humiliatis Societatis exaltare voluit, cæteros Ordines, ob dignitates, titulos, infulas, Magisteria, ut inflator flagellat.

CAP. XIV. Nullum malum omen imprecatus est Turtur Societati, si non omnes sodales, nec semper dixerit fuisse, vel fore disciplina regularis amantes. Nulla enim religiosa familia id affecta ut, omnes etiam cum initio ferueret, essent, vel futuri sint sine macula, & ruga. Frustraque laborat Anonymus distinguendo in religionibus tres classes, Perfectorum, mediolorum, infimorum, ut saluet discretionem pura massa ab impura, cum etiam inter perfectos lolium admisceri possit, & huius vitæ instabilitas, vetustas huiusmodi, non repromittant nisi ex

ttttt

spe.

speciali privilegio, id docetur, floridum, & perennem in omnibus cuiuscumque civitatis, statum. experientia id docuit in vetustis Ordinibus; varijs etiam calamitatibus, et persecutionibus subiectis, quas in tanto excessu, iuventula Societas experta non est.

CAP. XV. Falso similiter Turtur accusatur, quasi ipse mos Societatis expellendi ab Ordine minus probatus visus sit. Solum enim docuit iuxta doctrinam SS. Thomae Bonaventurae, & S. Augustini, imo & doctrinam Sacrorum canonum, non esse eam expulsionem temerè, & sine causa faciendam. Tantum abest, ut ex hoc impunitas peccandi attributa sit, ut potius doceat expulsionem, quando delicta atrocissima sunt, non esse absque alijs corporalibus poenis iuxta Pontificias constitutiones sufficientem amandationem. Media autem ab Anonymo assignata pro praeservatione à lapsibus, & perseverantia, ut non respuenda, ita non totaliter illis innitendum, quantumcumque propria, & appropriata vni Societati ab Anonymo iactetur, quaevis enim communitas, cum à multis corruptibus tabe infici possit, inaniter industria Rectorum fidei, nisi Deo praecipue innitatur.

CAP. XVI. Ostenditur, quòd nulla iniuria illata sit Societati, si dictum sit, non cumulatus eam accepisse divina dona quam reliqui ordines acceperint. Insuper nullo modo conquestus Turtur, quòd Monasteria sint iniuste usurpata à Societate, sed causa reprehensa translationis Monasteriorum à veteribus ad Collegia scholas, Seminaria, nimirum ob defectionem à fide, improbitatem morum, ineptitudinem ad docendum in scholis, regendum in Collegijs &c. & propter equalia, vel meliora exercitia quae à Societate praestantur, ut in toto discursu Anonymus Vindicianus, cum alijs fidei Anonymis, & in fideo Layman in libro iusta defensionis ostenditur. Doctrina similiter Societatis nullo quoque pacto sugillata, & laudabiles viri eiusdem commendati. Indisciplinata ingenia novitatum amantia, quomodo cum novitatibus reprimi possint, ex iisdem constitutionibus, Societatis coerceri suavit, quòd PP. praestiterunt S. Ignatii Fundatoris intentionem sequendo, dum doctrinae S. Thomae (quibusdam

ex.

exceptis) repagulis concludi voluit, à quibus (non parendo piensissimis Patribus Faza auersus est, et auersione cōtēta, à Sede Apostolica, qui et in Indice suspensus est, Falso similiter Turturi impositum, quod sanctorum suorum, hanc expoliata sit, cum eam antiquis, & quibus non tēperatam, inuicemque sibi communicare sua bona demonstrat, etiam in his, qua ut peculiaris Societati attribuantur. Latēque communicatio demonstratur, contra dicente Anonymo, & fabellas, qua dicit Turtur gratis existimante. Ex qua etiam communicatione Turturum Columba adiungi procuratum est, ut inuicem loquantur, qua ad pacem sunt, ut fratres adiosa comparatione (quod absit) efferre caueant.

CAP. XVI. Calumnie multę absterguntur, quod eperi suo finem Turtur non praestiterit. Prima quantum attinet ad cōfusionem hereticorum; nam, inquit, quacumque ad florētiorem religionem adducta pro fabulis habentur; & nūc eisdem exhibent, ut meras pones, alia nasturecia; sed ignorat, afferri Religiosorum factis, ut notam vera religionis, & dictoria esse, qua in Monachorum vitam effluuntur. Secundo non esse praesens feculabibus obgaurit; quasi scandala sopire volens Turtur noua substituerit, reprehendendo scandalorum reprehensaret, & confugenas ad fatalem deficiendi necessitatem, scandalosos excusando. Sed illud Aysbaton inane, nam excessum reprehensoris, non vitium detractionis in reprehendente Columba denotauit, & fatalis illa necessitas imposita, & abiecta à Turturo, asserta non est. Tertio inanem laborem fuisse compitare Chronica ad splendore religionum ostendendum ex regularibus exaltatis, nam similes splendore ait, admirantur Lira, & Catones, eosque non proponendos Ascetis. Sed fructuosus labor ostendere splendorem, & apparatus principum Ecclesia; ut lingua detractorum compesteretur, nec a religionis ingressu passilli retardarentur. Notatoris Genij est has dignitates, & splendores floccipendere, qua offensione sanatur infirmi, & sinistre opinantes de religiosis personis sanari possunt. Vnde nullo scrupulo detractionis pungitur Turtur, qui nullum in fama laesit, sed potius laesam regularitatem

famam resarcire conatus est, voces congeminando, & festivius florentissimum statum religionum demonstrando, disrupta caeca ab Anonymo fabricata, ipsoque velut mare Pontica in muscipulam adiudicato.

In conclusione operis documenta tradita ab Anonymo Turtur acceptat, sed illud addi voluit, ut pro conservanda unitate, & vinculo pacis proprios nostros accusemus defectus, alienos excusemus atque tegamus; praesertim regularium, quorum lucra potius, quam damna iuxta sponsi placitum, referenda sunt.

### In Appendice.

**P**ER multas offensiones offenditur in individuo, quodam floreat veteres Ordines, & non sint meri pepones alta, & masculata.

- Offensio I. de vinea S. Benedicti, & Cisterciens.
- Offensio II. de vinea Carthusiensium.
- Offensio III. de vinea S. Dominici.
- Offensio IV. vinea S. Francisci tripartita, in eos, qui de Observantia, Conventuale, & Capucini vocantur.
- Offensio V. de vinea S. Augustini, & Præmonstratensibus.

Offensio VI. de vinea Carmelitarum, Minorum, Barnabitarum, & PP. Societatis Iesu.

Quæ autem de harum vinearum nonnullis viris illustribus dicuntur circa virtutes etiam Heroicas, ex fidei relationibus Provinciarum, Germania, & alijs scriptoribus accepta, non in ordine ad cultum, vel sacram Apotheosin proposita (unde nec ullo titulo inibito, vel prerogativa, insigniti, vel decorati) sed tantummodo quantum sat erat ad oppilanda ora hostium religionis recensita, ut offenderetur, non pepones, & inutilia terra prætera hodie nasci, ut dicebant, sed viros etiam heroicos, & inuictos pugiles fidei; per omnia Apostolica Sedis decreta servando: cuius infallibili iudicio, & censura auctor, & scripta, & scribenda reservat.

# DE SCRIPTORE CONGEMINATAE

vocis Turturis.

R. P. F. Hiacynthi Schaffler Philosophiæ Lecto-  
ris in Conuentu Prædic. Viennensi.

Ode Dicolos tetraastrophos.

**A**d bella miles concitus auolat .  
Dum clangor aris Martius increpat,  
Ac æstimat clarum subire  
Pro patria pietate vulnus.  
Vt fulua Nili munera congerat .  
Salum pererrat fluctibus horridum,  
Fortisque contemnit periculum ,  
Institor, & Siculam Carybdim .  
Altos superbus dum titulos petit ,  
Nil fert inausum, sic labor improbus ,  
Si fractus illabatur orbis ,  
Sustinet impavidus ruinas .  
GRAVINA, qua te causa mouet graues  
Hos ut labores sustineas Pater ?  
An Herculis claua decorus  
Septicipem feriens colubrum .  
Sic, ut renascens dispereat caput  
Dirum veneno, fortior impetis  
Collumque Lernæum perieris  
Igniuoma pietate adustus .  
Feliciori te beet inchoytm  
Numen corona, quam ferat horridus  
Maortis ensis, quando ouabis  
Ad patrios remeans Penates .  
Iam tuta colum munera continet,  
Tellusque laudum te vocibus en beat,  
Infractus unde per Carybdem  
Enauigans mare fluctuosum .

EIVS-

EIVSDEM DISTICHON  
De scriptore Caueę, & authore Vocis  
Turturis.

**M** Iraris caueam tanta quis struxerit arte?  
SEPTENNIS labor est. Hic labor ANNVS  
(erit.)

IN CAVEAE STRUCTOREM

R. P. Fr. Leonardi Hansen Ingolstandiens. Ordin.  
Prędicatorum S. Theol. Lectoris in Conu.  
Viennensi.

**O** Lim amplis veterum pia munificentia nidos  
Struxit, ubi Monachis abdita vita foret.  
Tam nouitas caueam parat. O pietatis auita.  
Aemula. Sed caueam Relligiose caue.  
Fortę sibi cuperent aliorum tollere nidos,  
Pro reliqua caueam relligione parant.

R. P. D. FLORENTII SCHILLING ALSATA  
Scheveillerensis Cler. Regul. S. Pauli

H E N D E C A S Y L L A B V M  
De authore Congeminateę vocis Turturis.

**C** AESAR fortia FERDINANDVS arma  
Monstris Theutonicum ciet per orbem,  
Quę Petram fidei Tonantis almam  
Orco concutiunt iuuante: sic &  
Certat penna tuę GRAVINA dextra,  
Dum magni ingenij volante spiculo  
Tetros Hæreseon repellis astus:  
Hinc cum CAESARE tenes triumphans  
DIVISVM IMPERIVM, sed ut canentem

In



ON  
is  
NNVS  
(erit.  
M  
Ordin.  
u.  
os  
t.  
ATA  
i  
M  
In

In terris modo TVRTVREM tueris  
Vesantum CAVEAE fabrum coerces;  
Et sacrae Triados refellis hostem.  
Nil mirum si ALTI TOTANS tuos lacertos  
Fortunet iaculis, quibus sagittae  
Qui Caenobia respuunt vetusta,  
Sacratumque CHORI melos cauillant.

EIVSDEM EPIGRAMMA.  
In Caueae structorem Choricarpum.

Dum quidam caueam texit, texando cauillat,  
Sed foueam caueat, quam sibi forte cauat.  
Ille struit caueam, sed eandem intrare recusat;  
Nam caueae nusquam Coruus inesse solet.  
Exstructam fugit, & crocitantis Garamantas, & Indos  
Peruolat, ac tandem prada fit ACCIPITRI.

ALIUD EIVSDEM AD TVRTVREM.

TRISTIA fallacis rediere tempora Circes,  
Quae solet incautos deuitiare viros:  
Brutorum hinc varias homines sumpsere figuras:  
Hinc tot in urbe canes hinc tot in orbe sues,  
Zoilus inuidiae canis est, Seltarius est sus:  
Ille suis lacerat dentibus, iste vorat.  
Psalmifonas laceraret aues ille, iste voraret,  
Ni tua, bruta domans, penna GRAINA foret.

EIVSDEM.  
De Catello Orthodoxo, & lupo Protestante  
Monomachia.

Ocurrere mihi nuper Lupus, atque catellus,  
Cui lupo infami reddidit ore minas.

In-

*Insidias struxit, gressus formando doctos,  
 Ut fraudulentis perderet arte canem.  
 At bonus inflexa latrabat voce catellus;  
 Lurgia deludens insidiasque lupi.  
 Heus, ait ipse lupus, taceas miserande catelle,  
 Aut ego dente tuam dilaniabo cutem.  
 Cui canis: ut ponti scetabitur unda, tacebo:  
 Interea irato sic tibi latro lupe.  
 Et lupus, ergo tuos pergo discernere lumbos:  
 Insilit his dictis: Sed fugis inde canis.  
 Insequitur lupus: ecce FACEM arripit ore catellus,  
 Sistit, & impavida fronte stat ante lupum.  
 Viderat arma lupus, cursu properante Catellum  
 Deserit, & polli consulit ille fuga.  
 Siste pedem properum: an trepidas, canis inquit, inermē?  
 Huc ades ut tecum paucula verba loquar:  
 Vel tibi me comitem iungam, ne solus aberrres,  
 Ibis in incertum precipitare caput.  
 Curro, lupus repetit, non est cur anxius errem:  
 Nam tua, quam gestas FAX mihi monstrat iter.  
 Litis in excelsa spectator rupe Graulina  
 Risit, & erumpens talia verba dedit:  
 Quid tibi cum tali monstro est? Quæ pugna Catelle?  
 Cur fugit iste lupus? cedo: Catellus ait:  
 Latrabam superis seruando tonantis ouile,  
 Sed latrare vetat me lupus iste vorax.  
 Et mihi nolenti bellum, mortemque minatur,  
 FAX mihi quam gesto, vita salusque fuit.  
 Nam qui non timuit vocem, facis horruit ignem,  
 Et qui terrebat, territus inde fugit.  
 Quam bene pugnatum est, inquit Graulina, Catelle;  
 Ia te victrix palma Catelle manet.  
 Inspexere tuam superi de sydere pugnam,  
 Atque inter STELLAS te retulere suas.*

ILL.

ILL. D. CAESARIS MONITII.

Tabernensis magnæ Græciæ, in authorem  
Cauæ.

Ἄπρον, τῆρ' ὑψάνηι ἄτρον βαδὸν μεναιήεις,  
Οὐ νόσφινυε τρυγῶν, πάντοσε μέλομένη;  
Ἄ' πόσον ἐξαπατῆς σευτὸν, βραδύνης τε ματαίως.  
Κόσμος ἅπας ἄτρον, τῆδε μέλις πρυγόνι.

Hoc est.

**S**ulte quid affectas *Cauæam* contessere paruum,  
Qua distinguitur *Turtur* ubique canens?  
Falleris ò quantum frustra que moraberis; idem  
Mundus vix huius *TVRTVRIS* est *Cauæa*.

ALIUD EIVSDEM.

**P**repetitis volitat *Turtur* per inania pennis,  
Et geminum nitido, fundit ab ore melos.  
Vocē rapit, rostroque capit mortalia corda.  
Ac superos mentes cogit adire choros.  
Huic, quidam alta petens, *Cauæam* construxit: at auceps  
Inuius inde ruit, rumpitur, & *Cauæa*.  
Poplite confraeto lugens hinc claudicat auceps,  
Et *Cauææ* vendit, fragmina fracta sue.

M. ANTONII CATANZARII.

De *Cauææ* structore.

**Q**uid struis incassum *Cauæam*? quid claudere ten-  
*TVRTVRIS* an vocē prædere posse putas? (tas?  
Falleris: en *Cauææ* sic vimina rara patefcunt,  
Vt transire queant sex iuga crassa bouum.

+++++

Si

*Si tua non possunt concludere corporis umbram,  
 Vimina, quid poterunt claudere? nonne sonum?  
 Hæc grauis & præpes VOX TVRTVRIS arcet Auer-  
 Et potis est victrix astra ferire Iouis. (num  
 Si valet hæc simplex concentu cuncta replere,  
 Quid faciet miris VOX GEMINAT A modis?*

**T V R T V R**  
**A D V I N D I C I A N V M**

*Cauca architectum.*

**S**VM TVRTVR, sed tu ferali carmine BVBO.  
 Ipse cano, lugens tu tibi funus eris.  
 Dum stolidus VINDE X veterum Cænobia mor-  
 Omnes CLAVSTRALES rodere dente doces. (des  
 BVFO es, non BVBO, virus ceu vipera carpat  
 A te, mordendi qui didicere modum.  
 Antrum BVBONI, BVFONI tetra cauerna  
 Dentur; cantanti quam melior Cauca.



Cip-

CIPPVS. SVAN

# Memoriæ Vindicianæ.

MVRI PONTICO, RELIGIOSORVM, IN-  
FVLARVM, PVRPVRE, APOSTOLI-  
CORVM. INDVLTORVM COR-  
ROSORI; SVBTERRANEA  
STATIONE DI-  
GNO.

Muscipula constructa.

cui

E Cauca Turtur amputationem, vt amoenam cf-  
floritionem sacris Ordinibus enun-  
ciat.



AV-

Cip-

# A V C T O R I S

## I N T E N T I O,

### ET SPONSI MANDATVM.

**C**apite nobis vulpes paruulas, quæ moluntur vineas; nam vinea nostra floruit.  
*Cant. 2.*

Tali vineæ Religiosorum cœtui numquam infestationes, numquam insidiæ detrunt: nempe ubi multæ opes, præsertim spirituales, multi sunt, qui comedunt eas. Sapiens erit sollicitus seruare vineam suam, non minus quam excollere, nec sinat eam vorare à vulpibus. Pessima vulpes occultus, & multo magis manifestus detractor, sed non minus nequam adulator blandus, ut monstratur author *Cauea*. Cauebit sapiens ab his. Dabit operam sanè quod in ipso est *Turtur* capere beneficijs, atque obsequijs salutaribus, ut fit in hoc opere & orationibus pro his ad Deum. Nec cessabit istiusmodi carbones congerere super caput maledici, & item super adulatoris, quousque, si fieri potest, & illi inuidiam, & isti simulationem vel utrumque ab eodem, si idem numero sit de corde tollat, faciens mandatū sponsi dicentis: CAPITE NOBIS VVLPES PARVVLAS, QVAE MOLIVN TVR VINEAS, NAM VINEA NOSTRA FLORVIT.

*S. Bernardus in Cant. serm. 63.*

## INDEX

Rerum notabilium, quę in hoc opere, & eius  
Appendice continentur.

Numerus folium, vel paginam, littera P. principium,  
M. medium F. finem T. totum folium de-  
signant.

A

- Aaron murmurans contra Moysen cur non sit percussus* 104 F. *cur scorsim reprehensus* 105. P.
- Abstinentes quidam sunt eminen- ter, & formaliter comeden- tes.* 448. M.
- Acedie spiritus non causatur ab afflictivis operibus.* 161. P. *etiam bonis operibus interdum se immiscet.* *ibid.* & 162 M. *qua subministrat.* 162. P.
- Abus idem numero non potest esse laudabilis, & vituperabilis.* 61. M.
- Ad culpa cur venialis dicatur a Patribus* 100. M.
- Adulatio repreheditur.* 184 M.
- Amulatio in omnibus facultatibus reperitur.* 433. F.
- Aetas corporalis annostrate fatiscit, sic & spiritualis* 135. F. 136. P.
- Affectu res metiri haud licitū, sed veritate.* 147 M
- Alienis defectibus nullus grauari debet.* 233. P.
- Ambitio primatus Monarchicos suadet* 275. M. *vexat etiam sub specie boni spiritualis* 277 m. *grande malum*
354. m. *parit regnorum divisiones* 365. m.
- Amor patrię grandis.* 222. P.
- Anonymi multi facti varia opera in religiosos edidere* 226. m.
- Antioda preseruatius parere bonum est.* 201. F. 204. m. 282. F.
- F. Antonij Barberini S. R. E. Cardin. Emin. laudes in Append. fol. 29. P.*
- Apologia a SS. Patribus elaborata.* 204. m. *utiles ad reprimendas impiorum calumnias.* *ibid.* & 243. m.
- Apologus. vide Fabula.*
- Apostoli in coena in multis reprehensi.* 286. m.
- Arca Noe partitio quid denotabat.* 152. M. P.
- Argumentum a posse ad esse in moralibus quando teneat,* 233. F. 234. P.
- Astuti qualitas* 14. m. *astutia mundana, qua* 66. F. *virtute palliatur* 315. F.
- Avaritia reprehensa quorundam Ecclesiast. & dictum S. Hieronymi emollitur.* 272. P.
- Aulas principum, nisi ex necessitate religiosi frequen-*

# I N D E X.

re non debent, 275. T.  
*S. Augustinus ex vita Manacharum compungitur*, 485. M. 486. M.  
*Augustiniana religio, lapsus Lutheri non prædicat*, 253. m. & 144. m. eiusdem religionis mirificus fructus. in *Appendice a pag. 31. usque ad 42.*  
*Austeritates religiosorum non pertinent ad Regnum hypocritum*. 517. m. *illius vitiant delicatuli* 518. m.

## B.

**B**aronij Cardinalis laudes 214. F. 225. m.  
*S. Benedictus Gentiles innumeris conuertit*, 172. F. *Roma instituit Gymnasia, & scholas cantorum* 257. *Filius filij innumeris infideles conuertunt* 172. P. 173. T. & in *appendice 1. 2. 3. idem præstiterunt moderni* 173. F. 174. T. *multi pro fide occubuerunt* 175. m. *uouent missionem Anglicanam* 175. P. *persecutio contra eosdem sedata* 176. m. *illis quoque competit prædicare ibid.* M. F. 177. m. *uotum Academiae Salmanticæ pro iisdem* 177. M. F. *etiam ab æmulis laudati* 410. M. *eorum fructus in Germania in Append. pag. 5. 6. 7.*  
*Bellarminus Cardin. d. d. auctor gemitur columba*, 556. M. 57. T. *defensus* 226. m. *excusatus a p.* 52. 60.  
*Bellorum triplex genus* 20. P. *an in bello occidendi innocentes* 240. P.  
*Beneficia frustra dantur ingratis*

300. m.  
*Beneficiorum Ecclesiasticorum Roman. Pontif. fidelissimus dispensator* 389. F. *habet in ijs dispensandis plenitudinis potestatem* 389. P.  
*Barnabitarum religio laudata* 180. F. *in appendice pag. 47. 48.*  
*S. Bernardi charitas* 229. P. *illustris eiusdem familiae laudata in appendice pag. 7. 8.*  
*Bona facienda non sunt, ut mala sequantur, causaliter*. 258. M. *quis malè bono utitur, non ut principio, sed ut obiecto.* 61. P. *quæcumque bona à Deo sunt* 322. M. F. 323. m. *bona huius uitæ non satiant*, 521. P. M.  
*Bonicum malis admixti*; 302. F. 324. M. 321. T. 333. 334. T.  
*S. Brigittæ austeritas de deformatione religionum expenditur* 76. m.

## C.

**C**alumnia grande malum 1. m. *presertim sub spectu boni ibidem.*  
*Calumniosi reprehensi* 201. m. *de illis non curandum ibid.* *illis resistendum cum communitatem impugnant.* 20. F. 21. P. M.  
*Camalduensium Cœnobium in Imperio constituitur. in Appen.* 49. F.  
*Capucinatorum laus ex Nazianz. in append. 27. 28. 32. eorumdem fructus. in append. fol. 29. 30. 31.*  
*Cardinalium Eminentiss. S. R. E. dignitas defensa*, 306. T. *similiter eorum purpureus amictus* 307. T. 308. *eorundem splendor* 510. m.

Car.



# I N D E X.

*Carmelitarum vinea florens in appendice, 44. 45.*

*Cassianus ad censuram Gelasij recipiendus, 133. M. reprehenditur, 137. P.*

*Casnensis Cœnobij laudes, 257. m. ibidem parvuli educati inter c.*

*S. Thomas Aquinas ibidem. cur talis educatio fit introducta*

*258. m. in eo Cœnobio S. Ignatius instructus, 473. m. ibidem*

*à S. Benedicto gratificatus miraculi communicatione, ibidem.*

*Cassitas etiam exterioribus mortificationibus indiga, 194. M.*

*Catechesis ordo non omissus à S. Paulo, 486. P.*

*Catholici nomen sinistra Donatista interpretabantur 119. m.*

*Carthusensium laudes, 169. F. & in append. 8. 9. eius fructus e. i. à in Aquilone, 9. 10. 11.*

*Cœnobia vetera occupata ab Aetholicis cum recuperantur, non esse antiquis possessoribus rursus restituenda, ob perfidiam*

*malos mores, Anonymi ficti, cū conficito Laiman defensore consentiunt à p. 389. usque ad 409.*

*& pag. 185 m. cur modo deserta 413. m. ante hostilem vastitatē expertam eximia munificentia*

*prædita 412. F. 413. m. multa solo equata, 413. m. in append. 51. m. instauratorem futuram*

*repromittunt. ibidem.*

*Cœnobite immeritò ociofi nuncupati, 185. P. blasphemè vocati inu*

*tilia teræ pondera, pepones & c. 488. T. in append. per totum.*

*Cbaritas suscipit osculum columbinum, 211. m. ex sua forma im*

*mutabilis, non ratione subiecti, 129. P. quando apparet, quod fit*

*fit ordinata, 387. m.*

*CHRISTVS IESVS mediator Dei, & hominum, 107. m. principalis aduocatus ibidem.*

*Chronica Regularium legenda, 148. P. defensa, 506. m.*

*Circis fabula quibus adaptatur, 69. m.*

*Clemens PP. VIII. refermandorum casuum formam præffigit Regularibus, 97. P. notitia sacramentali vti in ordine ad regimen vetuit, 142. m.*

*Clerici negotijs dediti taxati 268. m.*

*Comparationes personarum, familiarum, religionum vitanda 201. m. sunt odiosa 291. F. 296. m. 297. F.*

*Conuentuales PP. Franciscani laudati in appendice 25. eorum fructus in Germania ibidem, & pag. 26. 27.*

*Constantinus Imperator sacerdotibus venerabatur, 237. m. 500. m.*

*Constantinus Caietanus R. Abbas Collegium Benedictinorum fundat 178. m. eius laudes, 257. F.*

*Consultationes mala consultoribus pessima, 237. F. 238. P.*

*Contemplatio in via non est in sui summo, 136. m. eius dono perfecti viri decorantur, 151. P.*

*Contentio lucem veritatis obnubilat, 160. P.*

*Correctio non potest esse uniformis F. 10. m. 379. m. eius forma, 525. F. ad omnes pertinet, 528. P. eius utilitas, 497. m. ordo 111. m. in nos etiam dirigatur, 204. M. eam recipiunt boni, nō mali 239. m. ordo necessarius etiam in religionibus, 47. m.*

# I N D E X.

*Corona terrena non affectanda, sed spinea Saluatoris 22. m.*  
*Credulitas de alienis defectibus, mala, 218. P.*  
*Crudelitas est innocentium lacrymas ab affligentibus cohiberi, 40. m. 41. P. m.*  
*Curias frequentantes ambitione pulsantur, 275. m.*

## D

**D** *Annus non inferendum alteri, suo commodo, 425. m.*  
*Defectionis cōnunitatum, & religionum, origo & causa, 327. m.*  
*Defectus proprii non alieni inspicendi, 12. m. 303. T. particularis communitati non offiuntur 345. P. proximorum tegendi, 515 m.*  
*Defensio naturalis licita maxime pro publico bono, 19. m.*  
*Detractionis grauitas 7. P. pauci illi renuuciant, 217. F. 113. P.*  
*Detractores Vulturibus assimilati, 18. m. nouacula 5. m. crucifixoribus Christi 104. m. edificatoribus Babel 115. m. diabolo, 520. F. suauē illis de alijs garrire 7. m. illis, ut insanis compatiendum, 242. m. pueris 123. M. sed eis resistendum cum religiones infamant 20. F. quando peccant, 396. F. à S. Bernardo notantur 478. m. magis peccant Principibus detrahentes 38. M. fingunt ludere detrahendo, 117. m. in quos volunt, impetunt 294. m.*  
**DEVS OPT. M.** *non tantum spectator, sed adiutor est nostri certaminis 121. m. malis bene vitur. 321. m. plus illi, quam no-*

*stra fidēdū industria, 360. m.*  
**Diabolus** *initio mundum decepti 68. m. variē religiosorum oppugnat statum 74 P eius odium in religiofos 89 F. eos deterret ab austeritatibus, 160 m. origo peccati eiusdem, 323. F. primus Pelagianus ibidem.*  
**Discalceati Augustiniani** *laudati in Append fol 41 42.*  
**Discalceati Carmelites** *laudantur ibidem fol. 45.*  
**Dispensationibus licite vti possunt religiosi, maxime Lectores, Prædicatores, Magistri, 197 m. 350. F.  
**Doctores humiles corrigi amant, 10. F. 11. P. à sciolorum incusantur 12. P. excessus eorum in scribendo reprehenditur 11. P. ab initio fuerunt in Ecclesia 15. m. suis titulis, & prerogatiuis expoliatae malum est 15. m. classis: os sequi debemus, quæ cæteris 437. F.  
**Doctrina abhorreere debet à nouitate 442 m Pseudopolitica, quæ, 353. T. antiquorum commēdata, 437. m. antiquiori deferendum, non nouellis adinventionibus 427. 428. 439 T quo breuior, laudabilior 441. T. non ad unum Ordinem coarctanda 442. P.**  
**S. Dominicus omnes religiosos indifferenter amabat, 245. F. malos suo tempore in Ordine sustinuit, 319. m. eius ordo à Beatissima Virgine dilectus 216. m.**  
**Dominicanorum habitus aptatus Magistris, & Inquisitoribus 16 m. cur albus, & niger 314. m. defenditur ibidem. Male reiecti à Delrio, ne sint testes, & iudices in causa fidei, 344. m. hodie etiam seruant suas constitutiones******

# I N D E X.

tionis, 191. T. florent etiam bo-  
 die in Germania in Appendice  
 10 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.  
 Donatistae puram massam absque  
 malis constituebant in Ecclesia  
 24. m. fermenta Pharisaica affe-  
 milati, 24. P. corruptam Eccle-  
 siam esse pronuntiabant, 73. m.  
 canones S. Augustini contra  
 eos expenduntur, 25. P.  
 Dona Dei proponenda ad eius glo-  
 riã, & proximi edificatiõem, 519.  
 F. inaequaliter dispensantur,  
 386. 387. m. minora non parni-  
 pendenda, 387. m.  
 Donum perseverantiae, 347. m. 325.  
 m. Ecclesia una, 240. P. pere-  
 grinans in terris mutationi, &  
 infirmitatibus obnoxia, 336. m.  
 fusca propter prauros, 42. m. 36.  
 F. cõinet bonos et malos, 127. F.  
 320. m. fortes, & infirmos, 140.  
 m. infimos, medios, summos,  
 142. m. tres status velut tres  
 arcae mansiones habet, 152. m.  
 membra non noscuntur notis in-  
 visibilibus, 150. m. multiplici va-  
 rietate contexta, 325. m. eius per-  
 secutio multiplex, 140. P.

## E

**E**lectio ab ordine gradatim fe-  
 ri debet praemissa correctione  
 372. m. 373. P. non festinanter,  
 & precipitanter, & temere ibid.  
 & 374. m. 375. m. sed ob incorri-  
 gibilitatem, 373. F. 376. P. 379.  
 F. 380. 381. 382. T. non sola eie-  
 ctione fontes in atrocioribus ple-  
 bendi, 383. T. 384. P. m.  
 Elationis vitio, ut leana capimur,  
 65. F. ea multi edruunt, 161. F.  
 vide superbia.

Emendatio sinistrum ramorum  
 extinguit, 300. m.  
 Episcopi sunt superintendentes,  
 custodientes Ecclesiam, Deus  
 autem principalis custos, 331. m.  
 sunt Magistri popularum, 188.  
 F. presumptuose dignitas eorum  
 plerumque appetitur, 190. P. a  
 multis recusata, 190. F. interdum  
 non recusatur absque superbia,  
 190. F. eorum gloria pauperibus  
 providere, 272. m. defenduntur,  
 308. m. illis non detrahendum,  
 326. m.  
 Evangelica praedicatione lacrymis  
 quoque Caenobitarum, & Mo-  
 nialium promovetur, 419. P. 172.  
 P.  
 Eutychiani Monasticam vitam  
 tradebant, 273. m. praemia &  
 gradus sequacibus promittebant  
 ibidem.  
 Exempla Sanctorum debemus in-  
 tueri, 521. m.

## F

**F**abula de lupo, & vulpe, 238.  
 P. de Orphæo, 434. P. de cucur-  
 bita, & pino, 312. F.  
 Fallacia a parte ad totum, 143. P.  
 Fama defendenda propter proxi-  
 mos nostros, 244. m. per detra-  
 ctionem laeditur, 211. P. an ex  
 quocumque peccato amittatur,  
 213. m. an recuperetur, ex emen-  
 datione, 396. F. assimilatur odo-  
 ri Lilij, 243. m. Religiosis valde  
 necessaria, 397. m. vicia detrahitio  
 Franciscani laudati, & defensi,  
 507. m. eleuati, & exaltati in  
 Ecclesia in appendice, 34. P. fru-  
 ctus eorum eximij in Germania  
 ibid. a p. 21. usque ad 34. Fer-

# I N D E X

**Ferdinandus Augustus** optavit  
Cenobia recuperata ab hæresi-  
cis, veteribus ordinibus restitui,  
84. F. frivolis causis, non esse is-  
dem restituenda a Nonymi can-  
tenderunt, 85. m. vide Ceno-  
biam.

**Feruar** religionis sepe factis vetera-  
scentibus annis, 128. F.

**S. Francisci de Paula** ordo Pra-  
gam admittitur, 46. m. eius cen-  
tum FF. in Germania a Luthe-  
ranis occisus, 47. P.

**Fidei** multi accedunt ad religionem,  
absque culpa Præpositorum, 261.  
m.

**Filiatio** carnalis, & spiritalis  
dissimiles, & differentes, 369. m.  
filij a parentibus multoties de-  
generes, 445. m.

**Forensia** negotia regularibus ve-  
rita nisi ex necessitate, 274. m.

**Fortitudinis** corporalis, & spiri-  
tualis discrimen, 259. m.

**Fridericus Episcopus Moguntiu-  
nus** gravem in Monachos exci-  
tauit persecutionem, 224. F. orta  
ex assertione ista: non debere esse  
in Monasterijs desides, ob quod  
multi defecerunt, 225. P. ab hac  
posicione longè distat Columba  
assertio, 225. m.

**Fugienda** mulieres à Monachis  
maximè spirituales, 271. m.

## G

**Gentiles** cur deorum suorum  
delicta publicabant, 105. m.  
Christianis illudebant, quod nego-  
tiosi non essent, 280. F.

**Gersô** in multis hallucinatus, 72. m.  
Gradus in religionibus sunt lau-  
dabiles, 320. m. possunt esse ma-

gnanimiter obiecti, ibidem F.  
ad illor assumpti magis honora-  
biles, 310. m. Defenduntur F. &  
commendantur, 320. m. Ecclesiæ  
ornati, 321. m. Fideor hæretici Viti-  
olephicæ execrantur, 312. P. m.

**Gratia Dei** boni sumus, 322. F.  
323. P. ex illa est graduatio co-  
natum, & meritorum 323. m.  
dat posse, & velle 323. m. extraor-  
dinaria, & privilegiata dat  
etiã vitate omnia venialia  
collectiã 325. m. eius efficacitas,  
non inducit necessitatem fatale  
326. m. multum ei tribuendum  
322. m. Illique magis quam no-  
bis, 326. m.

**Gubernationis** difficultas expendi-  
tur, 360. F. eiusdem pericula,  
361. F. infelices exitus ob vanã  
gloriam, 361. m.

**Gubernatores imprudentes** de-  
scribuntur, 360. F. debent habere  
bonos consiliarios, 332. m. non de-  
bent esse nimis severi, nec remissi  
241. m.

## H

**Hæretici** Monachismi hostes  
70. m. 224. m. præcipue Ba-  
za, Mornaus, & alij, 71. m. 74.  
m. sub specie cõsulendi seducunt  
141. m. cum Magis conuersantur,  
141. F. plus officiant Ecclesiæ  
quam regulares pessimi, 142. F.  
eorum strages, & crudelitates  
143. m. interiorem crucem, &  
morsificationem iactant, 150. m.  
multi è Religiosis castris suo vi-  
tio exciderunt, 248. m. non ob id  
religionibus præiudicat apostata-  
fia eorum, 393. m. fingunt reli-  
gioforum excessus, 407. F. in eos  
scomma.

# I N D E X.

ibidem F.  
is honora-  
untur F. &  
n. Ecclesiā  
retici Vrit  
312. P. m.  
322. F.  
duatio co-  
m 323. m.  
m. extraor  
egiata dat  
venialia  
fficacitas,  
em fatali  
suandum  
quam no-

r. expendi  
pericula,  
ob vanta-

ter de-  
nt habere  
n. non de  
ec remiss

hostes  
e Ba-  
m. 74.  
ducunt  
erfana  
Ecclesie  
142. F.  
elitates  
em, &  
150. m.  
suo vi  
n ob id  
apostata  
nt reli-  
F. in eos  
ma.

scēmata eructant, 488. T. 490.  
m. Monachorum fabellas fan-  
gant 148. F. Ieiunia simulant do-  
ne praesens, 167. m. Visiones habet  
post opiparas cenas, 166. F. lega-  
ti diaboli, Antichristi nunciij,  
170. m. differunt ab Hæresiar-  
chis, 393. m.  
**H**istorici, an debeant familiarum  
defectus describere, 211. F. profa-  
ni defectus Dacum tacenti, facti  
ē contra, 216. P.  
**H**ominem posse esse sine peccato, se  
velit, dogma Pelagian. 321. m.  
hominis mutabilitas, 333. m.  
eius cause 337. m.  
**H**onore maiori, & ampliori digni,  
qui 321. P.  
**H**ospitalitas à sanctis laudata,  
415. m. magna est in ordine S.  
Benedicti, & in cæter. Monasti-  
cis Ordinibus, 416. m.  
**H**umiles intellectus, & affectu, qui  
39. m. aliorum precor exposcunt,  
287. F.  
**H**umilitatis gradus, qui 287. m.  
vera, quæ nam sit, 311.  
**H**ypocritæ steriles, 164. P. descri-  
buntur, 266. m. signantur per  
Lamias, & Herosior, 169. P.

## I

**I**acobus Rheing apostata à fide  
& Societate, 148. m.  
**I**acobus Rex Angliæ, quo sine sub  
gericali haberet libram de  
gemitu Columbe, 17. P.  
**I**actantia est se cæteris præferre,  
285. m. vasis vacuis similes ea  
laborantes, 443. m.  
**I**eiunium à Satana impeditur, 4.  
P. perfectionis instrumentum,  
160. F. 163. P. illud refugium de-

licatuli, 162. F.  
**I**esuite defensi à calumniantibus hære-  
ticorum, 166. P. pugiles sunt fidei  
329. m. laudantur in Appendice  
pag. 40. eorum de veteribus or-  
dinibus testimonium illustrare,  
73. m.  
**I**esuitissarum prætensa religio à  
S. D. N. Papa Urbano abolita  
430. m. ut veterum Monachorum  
Cænobia ingrediatur, ab eodem  
suadetur, ibidem  
**S.** Ignatius Lolola plenus spiritu  
Dei, 464. m. in Monte Serrato  
instructus, 455. m. multa à S.  
Benedicto mutuatus, 470. m. 471.  
m. in Casno Môte conuersatus,  
ibi visione illustratur, 473. m.  
an cum B. Caiet. sit allocutus,  
459. m. an Theatinorum habi-  
tum ab eodem postularit, 460.  
461. 462. 463. 464. 465. T.  
doctrinæ S. Thomæ Aquinatis  
studiofissimus, 434. F.  
**I**lluminati iactant internas mor-  
tificationes, spretis externis, 150.  
m.  
**I**mperatores quidam veteres edi-  
derunt edicta contra libertatem  
Ecclesie, 272. P.  
**I**mperfecti, & pusilli qui 151. m.  
**I**mpij sacra pessandunt, 74. m. alios  
impios protegunt, 169. P. suspitio  
si, 290. P. corrupti iudicij, 506. m.  
**I**mpostores sanctitatem fingentes à  
viduis diuitias extorquent, 270.  
m.  
**I**nfirmi visitantur interdum tur-  
pis lucri gratia, 272. F. ob fini-  
strum fidem turpia seruitia ex-  
hibentur ibidem. Infirmi Pro-  
batice piscina quid denotabant  
332. F.  
**I**ngratus respuit dona Dei sibi  
prouisa, 387. F. In.

# I N D E X.

*Invidendum non est alijs habentibus dona maiora* 387. m. *invidi taxantur*, 504. m. *Dæmones peiores*, 513. P.

*Iudicium peruersum incognita iudicare*, 5. F. 520. F. *oritur ex prauo affectu*, 316. m. F.

*Iuliani apostate astutia vetando, ne scientias addiscerent Christiani*, 17. m. *eius mores à Naz. deprehens ex Physiognomia naturali*, 264. m. 295. m. *martyria eludebat*, 153. P. *martyribus titulum denegabat*, 342. m. *choru in suis Fanis æmulatus, nostra introduxit*, 414. F.

*Iustoru bona visa, vel cōsciētia impetus declinat, & eludit detrahentium* 301. P. m. *Turturis in respondendo iusta, causa* 480. & seq.

*Iustitia perfectorum Deo comparata, immunda videtur*, 59. F. *non est in hac vltia stabilis*, 119. m. *non est hic in sua plenitudine* 326.

## L

**L** *Acrhyma fictoru humiliu*, 49. F. *com pacis falsedine condidenda*, 206. m. *que laudabiles*, 9. P. *in discreta submergunt ibid. non fundenda in præiudicium aliorum, & cum partialitate*, 53. m.

*Laudatio gignit gloriola vana tē-tationem*, 286. P. *non debet esse vnus laudatio in alterius diminutionem*, 285. m. *vana est exterior, interius Deo vituperante*. 305. m. *comparatiua est odio sa*, 227. m. *indiscreta mala multa parit*. 286. m. *ppria ex necessitate potest fieri sanctorum excē-*

*plo*, 286. F. & *ad Dei O. M. gloriam*, 520. m.

**P.** *Layman positio impugnata*, 389. T. *male docet (si ipse author est) ideo non restituenda antiquis Ordinibus recuperata Monasteria, quia ex illis caterue heresiarcharum prodierunt*, 391. P. & *quia in eis est prauitas morum*, 397. 398. 399. T. & *in melius cedit translatio, ea applicando Collegijs, &c.* 402. 403. 405. T. *sibi contradicit*, 397 m.

*Lingua maledica, quibus assimilatur*, 301. m. *ex illa utilitates reportari possunt*, 301. P. *eius malum* 7. P. *est carbo desolatorius, ibidem.*

*Lucutio incauta reprehensa*, 183. P. m. *eius genera recensentur*, 223. F. *de incauta etiam sancti se reprehenderunt*, 224. P. *locutionis forma qualis*, 292. m. *indiscreta vapulare debet*, 349. m. *eius regule*, 26. P.

*Luciferi peccatum quod nam fuerit* 467. m. *superbie exordium ab ipso*, 323. F.

*Ludovicus Molina falso inuulnerabilis pronūciatus*, 343. m.

*Lutheri lapsus S. Augustini religionem non denigravit*, 144. m. *posuit pro notis Ecclesie internas cruces*, 158. F. *eodem die natus quo Ferdinandus Cortesius anno 1483. pag. 392 m. ante eius defectionem alij heresiarche in Germania dogmatizarunt*, 392 F. 392. P.

*Lynces natura descripta*, 255. m. *ei maledici assimilati, ibid.*

M

Maie-

# INDEX.

M

**M** Aestas quibus constat, 360. m.

**M**arcus Antonius de Dominis Exiesuita Graze contendit ad procurandum Episcopatum, 395 m. turbulenta natura, ibidem non hausit venenum ex Societate, sed sua prava voluntate, 395 F.

**M**artyriam peccata condonat, 154. m. eadem dealbat, ibidem causa inspicienda in passione, 342. m. repente mutat peccatores in sanctos, 154. P. ad illud multi sponte confluunt, 156. 157. 158. 159. illud Iulianus eludebat 153. 155. P.

**M**assa media à Pelagianis introducta, 122. F.

**M**edici salutem absque Deo reprobmittentes, superbi, 332. P.

**M**edicina alia curatiua, alia praeseruiatiua, 282. F.

**M**ena Dea Gentilium menstruis fluoribus praesidebat, 108. m.

**M**ena Arceuedo, & Nicolai Zan-tes reprehens, 253. m.

**M**ilites Templi alias Templares extincti, & tur, 368. m. 369. P.

**M**iraculis Nouatores detrahunt 166. m.

**M**onachi perperam vocati ab Anonymis muta pecudes &c. 169. m. proficiunt conuersioni infidelium, & si reclusi, 170. m. 171. P. m. profunt Ecclesiae, etiam pugnant contra haereses, 172. m. eorum opera multis Gentibus praedicatum Euangelium, 173. m. etiam in mundo honorifici, 188. m. à Deo sublimati, 168. ibi. ad dignitates euecti, 187. P. fa-

cundi parentes populorum, 172. P. fructus per eos reportati cum ad Episcopatus assumpti, 189. m. cur frequentare Episcoporum Curias à Cassiano reprehens, 189. F. multi à Hieronymo reprehens, 192. m. non debent peccateas frequenter discurrere, 274. P. etiam eis docere competit, non ut Monachi sunt, sed ut Clerici, 447. m. ab Apostolis descendunt, 469. m. ex ijs assumebantur ad Episcopatus, 189. F.

**M**onasteria Monialium laudabiliter constructa, 426. m. 427. m. ad tuendam pudicitiam accomoda, ibidem. In varijs orbis partibus constructa, 428. T. non ab eis auferenda, & ad alios fines conuertenda. 427. F. 429. T. quam utilia, 431. F.

**M**oniales in Monasterijs reclusae multum profunt Ecclesiae, 429. P. quam illustres, ibidem m. ornant palatium sponsi, 426. P. etiam Ecclesiam triumphantem, 429. F.

**M**ortificationis comites, 516. F.

**M**usica vis, 521. m.

N

**N** Asturtijs, alijs & peponibus perperam religiosi ab Anonymis assimilati, 487. F.

**N**ecessitas duplex absoluta, & conditionalis, 124. P. absoluta tollit libertatem, ibid. m. fatalis nunquam asserta à Turture, 516. P.

**N**egligentia taxatur, 288. F.

**N**egotijs secularibus Deo dicati se non debent implicare, 153. m. 268. m. 269. P. nec religiosi, 269. P.

99

# I N D E X.

269. & igne ad 280. T. 2. *Impulsi* de se. *seculum scandalizat*  
 279. m. *Gabaonitis assimilantur*  
 318. F.  
*Neoterici semper volunt antiquo-*  
*ribus apparere meliores*, 433. F.  
*Noctua in numismatibus sculpta*,  
 312. F. *Noctua religiosa cur as-*  
*similetur*, 313. m.  
*Nicolaus Ricardus Reuerendissi-*  
*mus Magister S. Palatii lau-*  
*datur, & defensur*, 481. m.  
*Nota agnoscendi perfectior*, 149. F.  
*non inuisibiles*, 150. m. *Una ex*  
*Ecclesia notis Monastica con-*  
*uertitatio*, 483. F. 484. T.  
*Nona non admittenda*, 358. P.  
*Nobilitate ante receptionem in reli-*  
*gione examinandi*, 264. P. 265.  
*in tali receptione magis Deo*  
*quam propria industria inui-*  
*landum*, 267. F.

10

**O** *Causa, & causa distinguun-*  
*tur*, 246. F.  
*Occultiores insidie peiores mani-*  
*festis inimicis*, 389. T.  
*Occultorum Deus solus cognitor*,  
 29. m. F.  
*Odis fomes incauta comparatio*,  
 286. m.  
*Offendicula remouenda a pedibus*  
*pusillorum*, 500. F. 247. F.  
*Olla succensa, & virga vigilans*,  
*quod protenderent*, 283. F.  
*Opera afflictiua secundum se non*  
*bona, sed medicinalia*, 161. m.  
*conferunt ad spiritualem uitam*  
 161. m. *illa comptuli & delicatu-*  
*li refugunt*, 162. F.  
*Opera bona quantum prosunt ad*  
*exemplum*, 305. m.

*Opinionum licentia nimia est ma-*  
*la*, 434. m. *discordantibus opi-*  
*nionibus perturbantur Ecclesie*  
*hostes*, 247. m. *opinione aliena*  
*interdum proficimus, interdum*  
*a virtute vacuamur*, 305. F.  
*Ordines veteres grauiores perse-*  
*cutiones passi sunt*, 340. m. *in spe-*  
*cie a Gulielmo de S. Amore, ibi.*  
 F. *contra eos pondus prelij*, 241.  
 P. *eorumdem agones*, 343. P. *re-*  
*pori eorum magis compatiendū*  
 345. m. *nullo modo hereses pepe-*  
*rerunt*, 392. m. *falso assertum a*  
*nullo hominū genere dānū ma-*  
*ius illarū, quā ab illis*, 391. m.  
*Deo protegente firmantur*, 367.  
 m. *quilibet feruorem, & perseue-*  
*rantiam sperare potest, non cer-*  
*to compromittere potest*, 368.

P

**P** *Apia priuilegia Regularibus*  
*concedit*, 299. m. *peffimē obmur-*  
*murant. M. Antonius de Do-*  
*minis, & Anonymus in eius fa-*  
*cultatem, ibidem. m. F.*  
*Peccata proximatorum occultanda*  
 9. F. *publica notorietate facti an-*  
*liceat propalare*, 496. F. *quadam*  
*mortua quodam uiua*, 53. F. *de*  
*peccatis impij gloriantur*, 110.  
 P.  
*Pelagiana heresi nulla maior*,  
 325. F. *eius dogmata*, 321. m. *sal-*  
*lacia eorum a Hieronymo dis-*  
*solutur*, 321. m. *eorumdem qua-*  
*rela*, 326. P.  
*Penitentia interdum superat in-*  
*nocentiam*, 53. P.  
*Perfectionem quomodo metiri de-*  
*beamus*, 150. m. *pauciam asse-*  
*cutur, sed non pauci religiosi*, 37.  
 m. non



# I N D E X

*m. non acquiritur saluum, 521.*  
*F. 522 P.*  
*Perfecti qui sint, 150. m. imperfe-*  
*ctis admitti, 151. m. seruiunt*  
*Deo cum timore, 284. P. ex lau-*  
*diibus inflari iisdem possunt, 286*  
*m. etiam eis ieiunia compe-*  
*tunt, 160. m. imperfectos ne de-*  
*spiciant, 104. P.*  
*Pharisæi à Christo denotati, 271.*  
*F. discipulos eiusdem in minimis*  
*notabant, ipsi maioribus irreti-*  
*ti, 303. F. 304. P. m.*  
*Philantia reprehensa, 78. m.*  
*P. P. & opera decretis S. Congre-*  
*gationis prohibita, 435. m.*  
*Predicadores se purgare debent,*  
*179. F. peruersi qui 178. F. cum*  
*ab sinistra fine ornate præ-*  
*dicant reprehendendi, 182. m.*  
*Prælati sicut animorum medici, 236.*  
*m. plus sunt amandi, quam ti-*  
*mandi, 242. P. 351. m. tamidori*  
*descriptio, 351. m. honorandi pro-*  
*pter subditarum profectum, 308.*  
*P. multi eorum remissi, multi*  
*etiam zelantes, 262. m. cauti sint*  
*in reprehendenda, 45. P. 183. P.*  
*& interius fermentes, 183. F. sint*  
*Patres & matres, 242. T. Patres*  
*non Domini, 241. F. reprehendere*  
*debent, 44. m. magis Deo quàm*  
*propria industria fideli, 266. F.*  
*ubi videtur confessio sacramenta*  
*si in ordine ad externum regimè*  
*242. m. quomodo se gerant cum*  
*subditis, 166. P.*  
*Premonstratenses florent etiam*  
*in Germania in Appendice, 42.*  
*43. T.*  
*Proficiendum in via Dei, 163. m.*  
*à profectu multi desinunt, 163.*  
*F.*  
*Promissiones Dei, & si serua sem-*

*per uera, 140. F.*  
*Propheta interdum multa ignora-*  
*bant, 267. m.*  
*Propositiones scandalosæ, temera-*  
*riæ, quæ 90. m. inter eas locantur*  
*illæ, quæ Religiosi detrahunt,*  
*99. F.*  
*Prosapia carnalis non conducit*  
*ad gratiam, & sanctitatem,*  
*370. F.*  
*Prudentia cum simplicitate copu-*  
*landa, 68. P. 67. m.*  
*Pseudopolitica regimini formæ*  
*improbatur, 353. F.*

## Q

**Q**uestiones multe impertinē-  
*tes de uacuo punctis, infini-*  
*to reprehensæ, 220. F. 221. m. tã-*  
*gentes fidem, & religionem, ad*  
*tribunal Ecclesie & S. Officii*  
*deferuntur, 344. m.*

## R

**R**ecessus spirituales ad contem-  
*plandum laudantur, 8. m.*  
*Redditus annui quibus religiosi*  
*concessi, 81. F.*  
*Reformatio omnibus potest esse cõ-*  
*munis, 96. P. ea magis indigent,*  
*exterius sani intus ulcerati, 98.*  
*m. eius remedia, 240. m.*  
*Reprehendere alios facilius, quam*  
*se ipsum, 115. F.*  
*Religio schola penitentiæ, 160. m. p-*  
*fenditur ex detractione, 3. m. be-*  
*ne ordinata quæ, 356. m. exerci-*  
*tia illius varia, 357. P. exaltat*  
*etiam temporaliter, 187. P. 188.*  
*T. nec augenda, vel minuenda*  
*statuta præter regulam, 358. m.*  
*quando liceat propriam com-*

mendare, 167. F. integre non secundum partes inspicienda, 219. m. an eam ingredi possint peccatores, 263. m. omnis habet deplorantes, & deplorator, 43. m. ad eam pueri possunt admitti, 256. m. 257. P. 258. 259. T. eius perfectio unde metienda, 194. m. eius status seculari praestantior, 31. m. nulla secundum se totum utuum membrum Ecclesiae 51. m. ad eam vocari grande beneficium 34. m. 35. P. eius laudes ibid. m. una pra alijs non efferranda 64. F. maior difficultas in ea ex arduitate operum, 112. m. omnis florida vel si unum insignem virum produxisset, 148. P. unaquaeque gemellis foetibus, 65. m. strictior, quandoque quae austerior, 312. F. eius encomia 30. P. habet praeccepta, & consilia 229. F. ex una ad aliam, quandoque licitus transitus, 229. m. Religiosorum exempla seculares adificiant, & excendant 45. m. non omnes boni, nec omnes mali 81. P. 318. P. 103. m. 324. F. non propter malos corpus religionis ulcerosum, 82. F. 88. m. non plures damnantur quam saluantur, 34. m. 193. m. 516. m. Non omnes a Parentibus sanctis degeneres, 83. m. apostatantes non afferunt ordinibus praedictum, 253. 254. T. perfecti, & remissi qui, 37. m. Possunt esse de Collegio Magistrorum secularium, 197. m. ne dum Iesuite, sed alij omnes apti ad regendas Academias, & Collegia, 410. T. magnum decorem afferunt Ecclesiae, 309. m. male titulis expoliantur, 17. P. pessime illis detrahitur, 412. P.

263. m. pessime defectus eorum euulgantur 46. m. non exemplandi, & traducendi siue Asceticæ siue Historicæ, 47. m. debent ad perfectionem tendere, 325. P. esse alieni a negotijs secularibus 357. F. 270. m. similiter a curijs nisi ex necessitate, 275. P. 276. F. tepidi Gabaonitis assimilati, 328. m. quorundam affectatio reprehensa, 192. P. calumntias spernere debent, 38. P. impiissime vocantur hereticorum Jobeles, 292. P.

Remedia humana sine Dei auxilio insufficientia, 332. m. Uno eodemque remedio omnes sanari posse impossibile. 266. m.

Renouatio spiritualis descripta 136. F.

Reseruatio casuum non infert relaxationem religionis, 97. m.

Respondendum non semper contentiosus, 26. P.

Respublica, vel communitas laeditur ex nimia laxitate vel aggravatione, 359. m. insolentia, & asperitate, 352. F. assimilatur cytharæ, 363. P. dissoluitur similitudinibus, 364. m. & alijs etiam defectibus, 363. F. ipsa sua felicitate corrumpit, 364. m. 365. m. qui bus conseruetur, 363. P. Respublica Veneta forma descripta 453. T.

Resuscitatio spiritualis quemodo fiat 377. F.

S

Sanciorum excessus, ut palea a charitate absumuntur, 60. 1. timent, & confidunt, 49. m. coru nauis sanctitati non praedi-

# I N D E X.

67. F. inuigilant attente 115. m. sunt hominum intercessores, & aduocati, 207. F. eorum exempla mafa non imitanda 161. m. Quā uis senes carnem edomabāt 271. m. alios Dei seruos consulere nō dedignati 464. m. lapsus eorū cur scripti 476. m. eorum lapsus non debemus imitari, 162. F. 163. P. se laudant interdum licite, 286. m.
- Sapientes in malo, qui** 178. F. & 279. P.
- Scandalorum publicatione maior** oriuntur, & generantur, 240. m. non semper nec de omnibus religiosis verificantur 62. m. quae sunt illa, quae a religiosis committuntur. 100. F. non sunt graui, multiplicia, omnibus notanda religioforum scandala: non pandenda ceteris a pag. 96. vsque 104. & 324. m. 101. m. eorum necessitas non absoluta, sed ex suppositione 124. m. aliud actiuum aliud passiuum, 247. P.
- Scripta mala, lituris emendanda,** 14. P.
- Schismatum tempore religiones** deformationem passe, 76. m.
- Seruorum Dei nobilitas,** 186. m. illorum exempla oculis secularium proponenda, 513. P. m.
- Simplicitas, quae sit** 66. m. iusti deridetur 66. F. interdum accipitur pro fatuitate, 68. m.
- Simulatio cauenda a professoribus** veritatis 58. m.
- Societas Iesu Abisag comparata** 346. P. nullo pacto mollis, & delicata 346. ibid. adolescentula est respectu ad veteres Ordines, 348. m. eius illustria certamina
343. P. laudes euandae aspernatur, 514. m. et si sine choro, multum seruit Ecclesia: at magis qui cum choro, exemplo Apostolorum eadem munia praestat, 414. m. eius finis etiam salus proximorum in quo multa aliae religiones communicant, 426. m. 447. P. 448. F. 449. P. non plus, quam aliae, sed non minus alijs laborauit, 449. m. non excedit alias ex voto missionis ad predicandum Euangelium, 450. T. etiam ubi illa deest, per ceteras religiones reportatur fructus animarum. 452. m. F. 453. T. non sola est imparticipata, sed & participans aliorum ordinum charismata, 446. m. Non omnes sodales membra uiua, & immarcescibilia, 348. m. sperde illa grandis quod sit in seruire perseueratura, at certa re promisso sine reuelatione haberi non potest, 347. m. mos eius dimittendi ab ordine probatur, 284. F. optime prouidit ne in doctrinis nouitates insurgant, 437. m. eiusdem laudes in Appendice fol. 50. P.
- Status multiplex, incipientium, proficientium, & perfectorum,** 195. m. item carnalis, animalis, spiritualis, 328. m. tepidorum pessimus, 327. F. 328. P.
- Superbia reprehenditur,** 503. m. tētat magis spirituales, 202. m. a diabolo sumpsit, exordium, 323. P. eius malum, 283. m.

## T

**T** Emerarium iudicium damnatur, 199. m. in Appendice perorat. in fine.

# I N D E X.

*Tempus omnia reuelat*, 199. m. tēpore procedente charitas tepefcit, 129. m.

*Tentationis genus multiplex*, 94. F.

*Tepeditatis malum grande*, 327. m.

*Testimonia domestica non respueda*, 110. m.

*Theologia tractanda ratio*, 422. m. non est facienda verborum lenocinijs ibid. methodica eius ratio à quibus 443. m.

*S. Thomas Aquinas puer quinquennis in Casina Monte educatus*, 257. m. *Cathedram Theologicam Neapoli moderatur*, 412. m. *magnum Ecclesie lumē*, 447. F.

eius visiones perperam ab Anonymo esufflantur, 166. F. de contradictoribus triumphauit, 437. P. non est suffuratus sua scripta à Bellouacensi, 444. P.

*Theatinorum religio Georgiam penetravit*, 181. P. eius laudes ibid. 468. F. instituta pro cleri reformatione, & salute proximum, 447. P. assimilantur Iesuitis in habitu, & sine iuuandi proximi, 466. m. eorum paupertas qualis, 467. m.

*Timor post multas gratias iustis tribuitur*, 289. m.

*Tituli, & prerogatiua religiosorum non recijciendi*, 308. F. 309. m. eos repudiarunt heretici, 309. P. à S. Thoma refutati, ibid. P. m.

*Tridentin. Concil. locus de reformatione expenditur*, 77. m.

*Tristitie affectus*, 160. m. remedia, 160. F.

*Furturis marini, & volatilis differentia*, 13. m.

*Tyrones qui recipiendi ad religionem*, 263. m. 264. F. examinandi diligenter, 262. P. exploranda vires animi, & corporis, 264. P.

**V** *Erecundie commendatio*, 15. P.

*Veritatis vis magna q. m. ea curanda; non vulgi iudicium*, 93. m. que illi aduersetur, 100. P.

*Veteres Ordines defensi*, 187. m. impetuntur à fideis Anonymis, & sub nomine P. Layman, 390. 391. & seq. vsque ad 411.

*Vnguentum pietatis*, 527. P.

*Victoria nostra Deo adscribenda* 137. m.

*Vidua facilius decipiuntur, quam maritata*, 271. m. .

*S. Vincentij Ferrarij vaticinium de Societate IESV expenditur* 315. F.

*Vindicianus famosus medicus tēpore Augustini*, 216. m.

*Virga Moysi quid denotabat*, 504. F. 505. P.

*Virtutes nobilitatis causa*, 186. m. absque eorum actibus multi virtuosos haberi volunt. 159. F. virtutibus nullus male vititur, ut principio, sed ut obiecto, 61. P.

*Viso S. Pachomij expenditur*, 36. altera S. Francisci, 36. m. si sint contra regulas Ecclesie, non eis credendum, 167. m. quedam que in Cœnobio Neapolitano facta asseritur, ut apochrypha recensetur, 214. m. 325. T. visiones vanas heretici solent iactare 166. F. veris autem illudunt ididem m.

*Vita presens periculis obnoxia*, 98.

# I N D E X.

98. m. est tentatio, 196. m. varijs casibus & calumnijs subiacet, 241. P. absque peccato venialis saltem, a iustis nō trāsgitur, 321. mutabilis est in quocumque perfecto, 337. P. temporalis vi & more, a spiritali discernitur, 377. P.

*Volucres cœli* significant contemp-  
platiuos, 3. ex illis excitamur ad  
diuinas laudes 4. P. *Monachi*  
eis assimilati in Append. pag.  
vltima F.

*Vulgi natura* qualis, 112. m. eius  
rumori non credendum, 114. m.

*Vulpes sunt homines prauis*, & ter-  
reni, 3. m. item homines dubie  
fidei ibid.

*VRBANIPP. VIII. Elogium*  
de Theatinis, 181. P. eiusdem

decretum circa venerationem  
Sanctorum, 167. P. aliud circa  
Iesuitissas, 430. m. aliud de dam-  
nat. lib. POZ. a 435. m.

*Vitcleph blasphemias imitatur*  
*Anonymus*, 498. m. 490. m.

## Z

**P.** *Zaccharias Boverius lauda-*  
*tus in Append.* 30. P.

*Zelatores boni sūt participes pas-*  
*sionis Christi Domini nostri* 4. P.  
*veri qui snt*, 302. F. *mali demo-*  
*nij assimilati*, 246. m. *ficti pro-*  
*curant a veteribus religionibus*  
*Cornobis auferri*, 226. P. *eisdem*  
*falso infamantes*, 224. F.

*Zelus falsus*, 526. m.



## VINDICIANICI GENII

### Schema .

**A** *Cusator insidiosus*, 23.  
*Adulator verispellis*, 14. 17.  
*Aranus*, 95.  
*Assutus & garrulus*, 57.  
*Calumniator*, 2. 5. 6. 13. 19. 68. 295.  
301. 402. 295. 301.  
*Cocodrillus Aegyptius*, 33. 140.  
*Detractor primipilus Religionum*  
5. 9. 2. 25. 29. 30. 31. 33. 101. 66.  
105. 479.  
*Deucalion nouellus orbis*, 246.  
*Doctrinarum mutilator*, 99. 293.  
*Dolosus excusator*, 13.  
*Epicurus Christianorum*, 124.  
*Extra chorum saltans*, 258. 232.

*Fumos vendens*, 60.  
*Gallielmus de S. Amore redini-*  
*uus* 16. 168.  
*Haeticorum linguas armat.* 17.  
100. *sub castris eorum militas*  
159. *de Britannorum vicinia*,  
58. *riuulus de eorumdem fon-*  
*tibus*, 299. 258.  
*Ignarus legum diuisionis*, 94. *lo-*  
*cutionis metaphoricæ*, 88. *sum-*  
*mularum*, 80. 107. 94. 78. 23. 64.  
62. *præceptorum Ethicæ*, 291.  
*Theologicæ*, 24.  
*Inimicus, & defensor*, 7. 17. 158.  
259.

Irri-

*Urisor ipse ridendus*, 138. 13. 22.  
 117.  
*Lepus dormiens*, 248.  
*Leo & vulpes*, 15. 17.  
*Leo, draco, chimæra*, 193.  
*Litigiosus, & contemptiosus*, 249.  
*Loquax, & temulentus*, 187.  
*Luscus absque conspicillis*, 233.  
*Lynces voracissimus*, 255.  
*Malus medicus*, 236. *malus calculator*, 38. *malus sartor*, 291.  
*Martyriorum refragator*, 155.  
*Mendaciorum confarcinator*, 291.  
*Musca importuna*, 62.  
*Narcissus ardens amore sui*, 251.  
 459.  
*Novellus Herodes*, 289.  
*Novus Brasylacus*, 252.  
*Novus Iosb in Append.* 33.  
*Onix illaqueatus*, 230.

*Pardus maculosus*, 64.  
*Patrum contemptor*, 870.  
*Pharisæi spiritus amulator*, 24.  
*Polyus, & Vertumnus*, 220.  
*Propria malitia obcecatus*, 124.  
*Quadrupes bestia*, 58.  
*Religiosorum criminator*, 110. 117.  
 124. 121. 40. 58.  
*Sator lititium*, 306.  
*Scarabeus inter rosas*, 29.  
*Scorpius dolosus*, 296.  
*Sinuosus, & perplexus*, 236.  
*Sisyphus volubilis*, 65.  
*Superbus, & versutus*, 249.  
*Sycophanta*, 16. 114. 6. 163.  
*Tragedus infelix*, 148.  
*Texendis dolis natus*, 297.  
*Vaser, & varius*, 112.  
*Vespillo viventium*, 236.  
*Vultur bellicosus*, 18.



E I V S D E M.

**A**xiomata, & argumenta. atque dictoria ab hæresibus damnatis  
 mutata, 258. 259. 489. 490.  
*Aysitata*, 592.  
*Calumnia impudentes*, 249. 250. 251.  
*Cailli insulsi*, 76. 528.  
*Contradictiones manifestæ*, 249. 301. 149. 294.  
*Consequentia ridicula*, 80.  
*Logomachia*, 55. 75.  
*Mendacia crassa*, 298.  
*Paralogismi*, 55. 75. 78.  
*Pugnantes sententiæ*, 264.  
*Quæstiones ab uno in alium statum mutata*, 111. 149. 445.  
*Scommata putida*, 489.  
*Sophis mata puerilia*, 245. 243. 64.

Emen-

## Emendanda menda sic emenda .

### §. Per additionem .

- P**ag. 392 vers. 18. sic lege [ 1483. ipsa die qua Ferdinandus Cortes-  
sus natus, ut apostata opponeretur, qui Euangelium ad Americam  
sua navigatione introducturus erat 1518. quo prius nauigarat  
Chrystophorus Columbus cum Patribus Benedictinis ]
332. vers. 1. sic lege [ numquid medici suscitabunt, & constebuntur  
tibi. ]
291. vers. 44. lege [ vel scholaribus in schola, vel in domo, & 292.  
vers. 1. vel militibus in campo, inter. ]
330. vers. 9. non ex intento promissus.
266. vers. 43. illis solis fidendum.
276. vers. 43. Damian. opust. 12. c. 27.
240. 20. unde dicebat Domine.
126. 41. in marg. coll. 1. c. 5.
167. 9. post vocem defunctorum adde [ continet, iubet ut. ]
112. 15. calumniandi callere.
435. 9. hanc profundam abyssum.
285. 13. quod nulla existente.
- In Appendice 34. 2. & in illis
- Pag. 50. vers. 33. martyrum veterum emulos, nouos antagonistas  
produxit Germania.
- Pag. 45. 13. loco sanctitatis lege [ sanctarum virtutum

### Superflua .

356. 31. dele [ sapientissimè . ]
146. 15. dele secundum [ Non ] 266. 5. dele [ vel etiam veterentur. ]
330. dele totum primam versum qui redundat, & in 2. versu dele  
[ datur August. ]
337. 18. sic lege [ quomodo si anima deserit, moritur corpus, sic anima  
moritur si deserit Deus. ]
- In Appendice p. 16. dele [ exoptatam. ]
- Pag. 8. vers. 10. post vocem veneno dele [ sublatis ijs machinis 7.  
vers. 10. dele [ & ple. ]

Menda per transmutationem est vel transpositionem orra, restitue.

35. vers. 17. [vos qui reliquistis omnia, & secuti estis me sedebitis.  
 36. 17. lege [nonnullos adepturos esse.  
 16. vers. 5. & 6. lege [virtute nos quidem male abuti posse S. Tho-  
 ma interpretare tanquam obiecto sed non tanquam principio actus ]  
 & in margine [1. 2. q. 55. ar. 4. ad. 5.  
 394. 18. pro integro lustro, lege [integro seculo.  
 464. 25. pro uxorem Heli, lege [vocem Heli.  
 272. vers. 16. pro legem timeamus. Evangelij restitue [legem timeamus:  
 Evangelia contemnimus  
 22. 40. pro respondendo, lege [retundendo  
 363. vers. 3. pro Abigail, lege [Abisagit  
 308. 1. pro libentque nos lege [libeatque nos  
 512. 25. pro vestigium lege [vestium.  
 49. 22. adhuc proximis lege [adhuc pramijs  
 312. 13. magistratu, lege [magistratum  
 410. 15. rectissime doceant, lege [rectissime docens.  
 60. 22. lege [excessus huiusmodi non incompatibiles cum charitate.  
 ob ea absorberi non putat.  
 72. 32. pro Greg. IX. lege [Greg. XI.  
 4. 16. pro disciplina concupiscentia lege [disciplina concupiscentia.  
 61. 19. [quomodo propter te mortificamur tota die  
 117. 10. pro emitit, lege [permitti  
 479. 1. pro Casavello, lege [M. Ant. Scipione  
 89. 13. pro amœnitatem, lege [fecunditatem  
 312. 28. pro noctuas lege [noctua.  
 128. 2. pro innumeros minulos atomos, lege [innumeras minutas ato-  
 mos  
 220. 26. multoties exusare lege [multoties excutere  
 152. 26. in tanto numero lege [in primorum numero  
 7. 15. lege [de nocentibus nocentes.  
 12. 13. [non esse iustam  
 In Appendice p. 38. vers. 7. pro mihi retulit lege [eruditie cecinit  
 13. 11. Leonardus Zitarus  
 12. 4. refrigerantem [Prodigium sanctitatis  
 19. 43. [præcoqua vite.

Minutiora errata in verbis, & punctuatione, & huiusmodi tuæ relin-  
 quantur censuræ candidæ lector.



# REGESTVM

††††† ABCDEFGHIKLMNOP  
QRSTVXYZ

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo  
Pp Qq Rr Ss Tt Vu Xx Yy Zz

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll  
Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sss Ttt Vuu Xxx  
Yyy

ABCDEFG

Omnia sunt folia simplicia præter primum, &  
vltimum.



NEAPOLI, Apud Lazarum Scorigium M. DC. XXXIII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

# CONGEMINATA VOCIS TURTVRIS

M. S. Opusculis P.M.F. Do-  
minici Graulina Ordinis  
Præd. excerpta :

## PRIMUM PRAELVDIVM.

ratione scriptiois, & argumento congemina-  
tionis Vocis Turturis pro defensione Sa-  
crarum Religionum.



Apientissime eloquentia Rhodanus <sup>in psal. 118</sup>  
magnus ille Hilarius, orthodoxie pro-  
pugnator validissimus, extorrium &  
manifeste rebellium, nec non, & ficto-  
rum domesticorum insidijs, atque ca-  
lumnijs frequentissime impetitus pro-  
nunciavit [ *Humana tentatio grauis  
non est, Apostolo dicente Tentatio au-  
tem non apprehendat vos nisi huma-  
na. Sed calumnia grauis est. Calum-  
nia autem est, vel cum bono operi facti-  
nomen adscribitur, vel cum specie blandiente interna  
rur occultitur. Neque enim eius directe malevolentia  
sed fallax, & subdolum, & sub specie bonæ voluntatis  
ratione desauiens, & difficile est cauere à talibus, qui  
fratrum inimici sunt, sub nomine amicorum hostes  
piliorum specis parricide sunt, &c. vt ibidem pluribus  
demonstrat. in psal. 118. in ea verba: Redime me à ca-  
minum.*

Apientissima Columbæ excitatus Turtur Sacrarum  
natum, præcipue SS. Benedicti, Dominici, Francisci,  
rum infirmitatem satendo) etiam num Florentissimū  
A demon-

demōstrauit, & quia cum ordinum pene collapsu, & corruptio-  
ne, scandala asserta multiplicia, & omnibus nota lacrymis Emin-  
entissimi Viri deplorabantur; propter timores nocturnos, hæ-  
reticorum, scilicet & pusillorum offendicula euitanda (lingua  
enim vernacula gemitus colūbinus exaratus omnium manibus  
terebatur, & à cerdonibus in cōpitis, in triuijs, inflatis buccis sacri  
ordines traducebantur) elaboratum est vt quæ bona fide ab ani-  
ma illa religiosissima scripta erant, vel tamquam monstruosi  
partus ablegarentur, vel commodam aut mitem interpretatio-  
nem acciperent, & auctori potius Anonymo talis tribueretur se-  
tus, vel agnitus (si suum natium parentem ostendebat) quantū-  
uis piæ intentioni conformis, à veritate difformis probaretur.  
Ex parte obducta erat cicatrix inflicti vulneris, donec elapso se-  
ptennio nouum vulnūs calumniæ infligitur sub specie bonæ vo-  
luntatis, & sub fraterno, & amabili nomine, non recte curata  
plaga asseritur: proinde fascia scinditur, vlcus denudatur, imò  
& grauius recrudescit, super dolorem vulnere nouos superad-  
dendo. Sed & medicus cum suo Panario ex postulatus, in ius  
vocatur, caueæ addicitur tamquam pœnam de medicina, & al-  
ligatione reportans; & (ne à Turturis metaphora discedatur) ob-  
veris florentium Religionum amœnitatem, festiuo cantu enun-  
ciatam, cauea in hanc formam à mure quodam Pontico musci-  
pulæ statione digno, nuper fabrefacta sub hoc titulo. *Cauca  
Turturi malè contra gementem Eminētissimi Roberti Cardi-  
nalis Bellarmini Columbam exultanti à Theologo, veritatis  
vindice structa, & à Gregorio Rieldio S.S. Theolog. DD. Ducal.  
coll. Eccl. apud Landishusanos Decano, & Serenissimi electoris  
Bauaria consiliario &c. publicata Monachi apud Nicolaum  
Henricum anno 1631.*

Certè ab ipso limine aberratū ab ista persona Anonyma (quæ  
ex suo titulo sub Vindiciani nomine placet designare) dum ve-  
lut vxor Ieroboam aliam se esse simulans, contra Ecclesiæ san-  
ctiones, prodit ementitus auctor, nullo alio suffultus presidio,  
quàm ficto Buarici Consiliarij calamo, qui vt visum luscorum  
congregaret nigerrimo Decani liquore atrametarium impleuit,  
non tam sua quam aliena suppeditante manu Briaræa, & si tan-  
dem ferò scribens, cum nec iustrum cum dimidio suffecerit ei  
ad parandas vindicias duplici titulo obiurgandas, ex calumniæ,  
& stylo.

Quid Turturi, & caueæ? Si (Vindiciane) caueam, circum,  
vel theatrum significes, & in pœnam defensionis sacrorum ordi-  
num, turturem exemplandum damnasti, ipsam Religionem of-  
fendisti, orbans hominem suo proprio, & singulari rectæ ratio-  
nis, & iustæ defensionis bono, quod est ab omni humanitate alie-  
num. Meminisse debebas iam pridem theatra, & amphithæatra  
e scho-

è schola christianorum obsoleta. Clamat adhuc ille aduersus Gêtilis ad spectacula christianos inuitantes. [*Aequè spectaculis vestris in tantum renuenciamus, in quatum originibus eorum, quas scimus de superstitione conceptas. Nihil est nobis dictu, visus, auditu, cum insania Circi, cum impudicitia Theatri, cum atrocitate arena, cum Xisti Vanitate. Quo vos offendimus si alias præsumimus voluptates? si oblectari nonissimè nolumus nostra iniuria est, si foris nostra non vestra.*] & iterum. [*Odisse debemus istos conuentus, & cætus Ethnicorum ad circos, & theatra confluentium, vel quod illic nomen Dei blasphematur, illic enim quotidiani in nos leones exposulatur, inde persecutiones decernuntur, inde tentationes emittuntur*] nonne clamante præcone, *Turtur ad Leonem* pro ordinum defensione, pro piè gementis excusatione, & interpretatione, ad visendum exposulatum vndique confluent Christi hostes & malè causam defensam, posseque impune ordines etiam in particulari atro lapillo designari, pronunciabunt? vel etiam si censoriæ virgulæ Vindiciæ non applaudent, cum digladiatoribus innocentibus in ludum calumniantium Turtur veniet, & publicæ voluptatis adhuc hostia fiet, interim spectante cælo, & singulos denotante, quis blasphemiam dixerit, quis audierit, quis linguam, quis aures Diaboli aduersus Deum, & Christos eius administrauerit, nec enim deerunt etiam domestici, qui confortes habere cupiètes Deo dicatas personas, detractiones duplicabunt, dum eorumdem defectus iterato in profænio inuisendi proponuntur. Interim religiosi viri tali spectaculo expositi, non effugient sed illa hostium Christi illam hæreticorum cathedram pestilentem, ipsamque aerem, qui desuper incumbit, attrahent, scelestis vilissimorum hominum vocibus constupratum.

An fortè cauea fossa humus in subterraneis constructa locis ambagibus, & circuitibus septa pro domo Turturi constructa? sit ea talparum, & vulpium portio, vulpes enim foueas habent (Clemente Alex. Strom. interprete) *qui in fodiendis effodiendisque diuitijs, homines prauis, & planè terre filijs, occupantur. Volucres vero cæli nidos habent apertissima distinctione, & partitione secreti, qui (ex eodem Clement.) à diuitiarum gloria, & connubijs sollicitudinibus expediti, ad cælestis verbi cognitionem euolare possunt.* ] Vel rursus caueam vulpes subeat, *versuta* (Nazianz. exponente) *quædam anima fideque dubia prædita, ac pro temporum varietate alia atque alia, nouamque subinde, ut id rebus suis conducere arbitratur formam assumens quam mortua, ac putrida corpora nutriunt, aut parua vinea, magnis fusa subductis &c.]* Cæterum (ex eodem cum Niceta) *aves nidificant, partim à longinquo ad nidum se conferunt, aut referunt, partim iam in eum immigrant, vel circumuolitant, nemo cantu imple-*

Ter. in A<sup>o</sup> po  
cap. 37.L. de Spectat.  
cap. 27.Lib. 4<sup>o</sup>Oratione 2<sup>a</sup>  
de Theol.Oratione in  
nouâ Domi-  
nicam.

tes, homines suo garritu demulcentes, ipsum Deum mutis vocibus concelebrantes, quæ a deo Theologi magni animâ rapiebant, vt per eas diceret. [*Gratia Deo per me habentur, atque ita illorum laudatio mea efficitur, nimirum à quibus ego laudis argumentū oapio*] cum tamē ex cantu Turturis Anonymus sacris ordinibus acceperit materiam detrahendi.

VINDI-  
CLANVS.

Sed iam caueæ significationem aperit Vindicianus expressē, dum in operis argumento dicit [*Turturem Granina in caueā redactum, ne pernicioſa libertate vagetur, sed auctori suo facunda voluptas nec illaesa seruetur*]

TVRTVR.

Quasi etiam vim passus Turtur in cauea reclusus tempus suum, & beneplaciti Dei non agnoscat, quin veris felicitatem enunciet, cum tristitia obloquentium misrens florentium ordinum iucunditatem. Esto vinciatur

Hilar. lib. 7.  
de Trinit.

Turtur, naturæ suæ conditionem nullus vincet. *Magna enim est vis veritatis* scripsit Hilar. *quæ cum per se intelligi non possit, per ea tamen, quæ ei aduersantur elucet, & immobilis manens firmitatem naturæ suæ, dum quotidie attentatur, acquirit*]

Natianz. ora-  
tione 3. de  
pace.

& tūc Turturis vox perspicacius intelligitur cum arguitur, tunc obtinet cum impetitur, tunc vincit cum recluditur. Neque eius conditionem minuit quod risu comico fugilletur, vel quod conficta tragædia hostibus comædiæ argumētū subministret. ea .n. est

Hil. in ps. 38.

impiorū hostitio (vt de suo tempore scripsit Nazianz.) *vt aliud quæpiā, ita sacra, & diuina per ludum inſectari, subdens. Et mihi mirum futurum sit, si me quoque, hoc est extraneum pietatis fideique orthodoxæ præconem hac oratione utentem, ac non omnia ridēda esse, sed quadam serio, & grauius agenda præcipientem, non riserit quid dico riserit? Mirabor nisi pro mea bene merendi voluntate poena à me expectentur &c.*

talis est fructus zelātium pro decore domus Dei, & sacris ordinibus, vt illud patiantur quod in principe nostro præcessit, *Zelus domus tuæ comedit me, & opprobria exprobanantium tibi ceciderunt super me.*

Ipſa siquidem (ait Hilar.) *ieiunij continentia Saluatoris (Religionibus familiaris) recidit in opprobrium, cum à Diabolo tentatur, cum in templi pinnacula locatur, cum supra montem fertur, cum postremo ad adorandum Satanam totius mundi ambitione tentatur.*

*Flet interdum, & ingemiscit, & tristis est, & id ipsum ad infirmitatis tribuitur exemplum. omni denique generi hominum, obtreccatio efficitur, & canticum, & per istas obtreccationes, & contumelias, humana salutis sacramēta peragebat.*

Quid mirum si in caueam recludatur Turtur, contumelias, & opprobria pro Religionum zelo, auditorus, quando idem Dominus N. *infirmiuitates in se susceptas in filios zelantes transmisit, vt defensionem veritati pararent, qui prædicationis munus exequentur?*

Hil. loc. cit.

Nihil ergo mirandum si pro zelo opprobrium pro laurea cauea constructa, nam (ex eodem Hilar. ibidem) *quæ Deus bona factis*

*multa*

multa corrupta nequitijs sunt. ex remedijs venena, ex ferro enfis, ex igne conflagratio, vt ex cibis cruditas, ebrietas ex vino, & po-  
stremo partes, & membra corporum ad naturales vsique vsus, vtilesque formatae, vitiorum se, ac criminum ministeria præbue-  
runt, quod & in malè constructa cauea ex Religionum defensio-  
ne factum est: quam si cutter, vel aliud ferramentum nõ dolauit, maledictia velut nouacula ex hæreditate paterna pro censu relicta summa dexteritate & taciturnitate perfecit; vt si pater ex Irade tonsore Cleopatraz Regiæ descendens fortè fortuna in materialium pilorum tonsura se exercuisset (tales enim ministel-  
los fabricatores mendaciorum tõstrinæ Britannorũ, & eiusmodi officinæ educare solent): præstaret & soboles, nouacula lin-  
guæ ne dum capitis pilos sed palpebras & supercilia, quæ ad ornamentũ nobilioris partis gregis Christi pertinent, eraderet, eosdemque ignominosè deturpatos velut nuncios Dauidis, spe-  
ctandos proponeret in Anonymo opere, quod (vt ipse auctor est) inconditum, confusum, turbulentum, ancipitis, & præcipitis, ac proinde irrationabilis motus, fabricauit. Itaque dum caueam nouacula construxit documenta artis suæ Anonymus ostendit, & etiam si se occultauit ipse se prodidit.

Pluc. in Ant.

## PRAELVDIVM. II.

*Vindicijs Veritatis Anonymi, seu Vindiciani, sic asser-  
ti, scriptiois apologetica, occasionis & ar-  
gumenti animaduersione.*

**T** Vrturis reclusio in cauea eo titulo publicata, quod plusquã **VINDICIA**  
par erat nitrum gliscenti carboni infuderit, vt nedum que **NVS.**  
Cardinal. Bellarm. bona fide de Sacris Religiosorum Ordinibus  
commemorauit, ita calamo denigravit, sed vniuersum ordinem  
cuius ipse Cardinalis se membrum, ac filium in dedicatoria prædi-  
cauit, insigniter obscuraret. ]

E calcaria Vindicianus ad Carbonariam (vt veteri prouerbio dicebatur) processit, vbi enim calce parietes suffumigatos velut **TVRTVR:**  
Æthiopem postuiset dealbare, carbonariam accendit, vt Turtu-  
rem, & à Turture defensas denigraret, & exulsaret. An parua  
inuritur nota Turtur, dum incendiariorum crimine denotatur,  
& absque discussione causæ, vt criminofus recluditur prius, dam-  
natus, quam intumatus? cum prædamnari neminem incognita, &  
indiscussa causa liceat, idque illorum iudicum sit proprium prius **Ex Lacl. lib. 2**  
damnare, quam vniuersa nouerint, quia student damnare tam **C. I.**  
quam nocentes, quos vsique sciunt innocentes, constare da ipsa in-  
nocentia

nocentia nolunt, quasi verò maior iniquitas sit, probatam innocentiam damnasse, quã inauditã, timentes ne frauderint, dãnare non possint. Incendarius à Vindiciano Turtur proclamatur, quod nìtro carbones accenderit, & circumvolitante flamma vniuersã Societas (vt fingit) in cineres, fauillasque redacta sit. Suspiciandum esset de incendio præmeditato, si spiritu ambitionis inflatus ad comparandum sibi nomẽ, conflagrationi Turtur causam dedisset: Herostratis facinus (qui ad nomen immortalitate perennandum Dianæ templum combussit) non leui coniectura Turturi exultanti tribui potuisset: nunc verò cū Vindicianus eũ fateatur Sacrarum religionum Hyasperpistem multis diuinæ gratiæ donis cumulatum, scriptis alias orbi notum, non ad incendium parauit manus, qui gloriam ore, & calamo sibi compararat. Si iusta defensio cum moderamine inculpatæ tutelæ, & aggressoris, & primo litem intentatis excusatio, denigratio est vel obtractio, præterquam quod lucem est cum tenebris velle confundere, iam præclaros pronunciamus qui iustos homines torquent, interficiunt, exterminant, impios verò resistentes, & cum moderatione impetus declinantes, vel eludentes. Proinde melioris sint conditionis, qui nec causas criminationum reddere possunt, cur tam vehementer detrahant, iisque irascuntur qui semitas rectas secuntur, & cum corrigere, vel excusare aliorum acerba delicta possint, alienos errores, suis proprijs crudelioribus dicterijs coaceruant, dumque nocentes pungunt innocentium cruore maculantur, & dicatas Deo mentes, euiscerata fama, acerbius fauciant: deteriores verò è contra sint, qui maledictum pro maledicto non rependentes iræ, & furori locum dant, multitudinem non maculari, ex singularium personarum nauis subkinentes, iniusti, scelesti, incendiarij appellentur, & iustificentur, qui non vnã, vel alteram domum vsque ad atomos comburant, præ illis, qui vel solam scintillam, nec dolo, ad vnã solã familiam accendendam igne charitatis, non odio, incendendam intulerunt. Quæ cum rectæ rationi repugnent, potius scriptio- nis rationẽ et Vindicianũ modum nitrum carbonibus addidisse, quàm flammam extinxisse dicendum est. Nam si præten- sa obtractatio Turturis, ignis, qui comburit sylvam, & flamma com- burens montes æmulo oculo videbatur, subtraheda erant ligna, ne flammæ altitudo confurgeret: & vt si primos gradus conflagrationi causam, ex ordinum sacrorum incussione non præcidisset prudentia, secundas partes suppleret charitas, pares vires modo Turturis discriptori rependendo, ignem extinguendo, ipsa nihilominus inextinguibilis suapte natura, cum nec flumina obruant illam: at cum Vindicianus, non carbonibus gliscentibus nitrum infuderit, sed incensæ moli carbones vrentes, calum- niosam defensionem parans, superinduxerit, Babyloniam flam-  
mam



mam innouauit, & sacris Religionibus detrahendo nouiter vt acriter inter linguas dolosas, titiones fumigantes se annumerauit. Verum perbellè Hilarius pronunciauit *Iniquitas inuerecunda est, palam audet, palam molitur, palam perficit. Dolosa vero lingue opus fallax est, cum per simulationem noxiam, sub Religionis lumine euertat Religionem, vt solæ sagittæ Domini potentes sint, quæ linguam dolosam valeant confringere, habentes in se virtutem perurendæ fraudulentiæ, atque vastandæ, vt vel desolationis carbo, vel vastet irrogando penam, vel purget ad perfectam innocentiam. Et tinam (vt de quodam detractore dicebat Blesensis) opponantur sagittæ, quæ eum transfodiant, & carbones desolatorij hunc incendiant. Vtinam tu Seraphim, qui cælesti carbone Prophetæ labia: emundasti, gehennali flamma totum os, & linguam eius emundando destrueres, & possemus cantare, & dicere: destruxisti eum ab emundatione. Dolosè mox paratas vindicias admonet Cauea structor ad innocentie leuamem non habentium consolatorum, nec defensorum, ne sub ferali (inquit) Grauinæ busto sepulta, relinqueretur. Nam teste Ambrosio nedum pro verbo ocioso, sed etiam pro ocioso silentio rationem reddere oportet.]*

In psal. 119.

Petrus Bles.  
ep. 89.

VIN.

Audiat eundem quem citat i. off. cap. 2. Ambrosium extor- te, & diminuat quod non solum pro verbo ocioso, sed pro verbo impuritatis, & turpitudinis multo magis vnusquisque reddat rationem. Vnde mox. *Graviora sunt enim verba præcipitationis quam ociosa, & si pro verbo ocioso ratio poscitur, quanto magis pro sermone impietatis pœna exsoluitur. Non est dicenda defensio, quæ vt vnum releuet, innumeros offendit, nec enim ait Ambrosius iudicandum vtile nisi quod in communi profici. Quomodo enim potest vni prodesse quod inutile, sit omnibus? mihi certe non videtur, qui inutilis est omnibus, sibi utilis esse possit. Etenim si vna lex naturæ omnibus, vna vtiq; utilitas vniuersorū, quod si vna utilitas vniuersorum ad consulendum vtiq; omnibus naturæ lege confringimur. Non est ergo eius qui consultū velit alteri secundum naturam, nocere ei aduersus legem naturæ (vt nec decet alteri manus porrigere, in alterum ensẽm distringere) etiam ait Ambrosius. Si qui in stadiis currunt, ita feruntur præceptis in formari, atque instrui, vt vnusquisque celeritate, non fraude contendat, cursuque quantum potest ad victoriam properet. supplantare autem alterum aut manũ dei iocere non audeat, quanto magis in hoc cursu vitæ istius sine fraude alterius, & circumscriptio- ne querenda nobis victoria est? Sic excuset innocentes ne nocentes faciat, & alios de innocētibus nocentes non faciat, & si vni suppetias fert; in alios calamum non stringat, manu vna panem, altera lapidem gestans. An autem magis defensiones paret, quæ offensiones struat videamus.*

TVR.

S. Ambrosius.  
de off. cap. 3.

CA.

CAPITIS PRIMI,

*Vbi expenditur qua fuerit Turturis excitanda  
occafio, animaduertifio.*

VIN.



Ergit Vindicianus, & occasionem Columbinæ fcriptionis exponit, virtutes Eminentiffimi Card. celebrat, & Turturem traducit quod voluerit gementem columbam fuggillare. eius-verba funt. *Inter eximias Illuftriff. Rob. Bellarmini virtutes, ille quoq; à S. Cypriano Chrifii fidelibus commendatæ fulferunt, in manibus diuina lectio, in fenfib; s*

*Dominica cogitatio, iugis oratio, & falutaris operatio numquam ceffantes, vt quotiefcumque inimicus accefferit claufum aduerfum, fe pectus et armatū inueniat. Nō.n. inquit Chriftiani hominis corona vna eft, qua tepore periectionis accipitur; habet & pax coronas fuas quibus de varia & multiplici cōgreffione victores etc. Quotannis Card. Bell. ad vnius menfis fpatium fe Romæ in domo Nouitiorum S. Andree abdidiffe fcribitur, vt animū à negotijs reciperet, facrifque commentationibus exerceret. Ex quo fcedendi more fimul opufcula quedam pia emanarunt, quibus beati otij fructum in c. quoque mortales deuotus Præful deriuaret. Ita libellus gemino tit. in fignis, de gemitu Columbæ, fuc de bono lacrymarum anno 1617. in lucē editus fuit, &c.*

TVR.

Agnofcit Turtur Eminētiffimi Card. (Cypriani elogijs cohe-  
neftati) folitos illos fuos recessus, & ab actiuofa vita feriatos dies  
ad foli Deo vacandū: plurimum commendat, feruentiffimas illas  
lacrymas, & nocturnum clamorem, cælum penetrantem non  
diffitetur, numquam de illius planctu, quo nedum genæ veluti  
conchilia margaritis ornabantur, & Ecclefia fœcunda reddeba-  
tur, stomachatus, folum modum fublimiorem in fcriptione à  
multis defideratum exoptabat, vt loquente pupilla oculi plan-  
gentis (in lib. 2. cap. 6. vbi de religioforum ordinibus tractat) ra-  
cuiffet, & linguæ; ibi enim, vt tu quoque fcribis, idē *Cardin. in  
Regularium ordinum membra incidit qua à primæuo fua vo-  
cationis nitore plufculum deformata S. Matris latitiā non  
præexpectatione cumularunt, proinde de iftis dolentier ingemuit.*

Vtinam

Vtinā fleuisset vt *Arma de qua scriptū est: stens largiter loquebatur in corde, & vox penitus non exaudiebatur* . Nam & Chryso-  
 st. illa potissimum est deprecatio quum ab intimis voces sursum  
 feruntur, hoc praecipue mentis est exercitata, non intensio vocis,  
 sed animi seruore precationem absolueret, sic orauit & Moyses,  
 & c. quod sanè tum hac facit mulier, vox inquit illius non audie-  
 batur, & exaudiuit illam. Deus habet enim nescio quid latentis  
 energiz, vnus lacrymulę gutta, vt vel reseret cœli vœtes,  
 vel corda hominum emolliat, & sit fida cogitationū humanarū  
 interpres, vt in loquela dissimiles nationes omnes, quæ sub celo  
 sunt sese intelligant inundante lacryma, nec sint loquelæ neque  
 sermones quorum non audiantur voces eorum. Aptissima quo-  
 que ad corrigendum lacryma, sed pro loco, vel tempore, nam  
 si ita vox lacrymis iungatur, vt in specie deplorandi designen-  
 tur qui occultandi erant, tunc sonus corporalis vocis canere tu-  
 ba ante lacrymas, & classicū personare videbitur, et effusæ lacry-  
 mæ potius homines submergant, quam ipsi emergant: & quæ  
 mundasset absque sono vocis lacryma potius inquinabit, & vox  
 inopportune prolata etiam sauciabit. Et quamuis quorundam  
 lapsus lacrymarum fontes requirerent, non erant cum lacrymis  
 voces in stantium præiudicium extendendæ, nam & idem, S. Cy-  
 prianus ep. 6. de quibusdam Præpositis indiscriminatim omnes  
 tamquam lapsos deplorantibus & obiurgantibus scripsit, ea in-  
 discriminata correctione id agere vt per paucorum prauos, &  
 malos mores multorum, & bonorum gloria maculetur; quos (sub-  
 dens) reuereri debent, reprehensores, ne ipsorum testimonio ac  
 iudicio condemnati, eorum societate priuarentur, idque non mi-  
 nimum dedecus Ecclesiz inferre subdit idem Sanctus: *Ecclesia*  
 enim (ait) *gloria, Præpositi gloria est*. Certè maxima gloria est,  
 quod non sint tot in religionibus purgamenta quàm sunt eius-  
 dem lucidissima ornamenta. Accedit nec innumera & multi-  
 plicia mala certis documentis asserta, & multa cõficta vel exag-  
 gerata ab æmulis certum, vniuersalem, eumque manifestum plā-  
 ctū meruisse, & etiam si meruissent rectè dicebat Cyprianus ad  
 Corneliū ep. 42. *Facile non promenda sunt, & incaute ac teme-  
 re publicanda quæ discordissimo stylo scripta audientibus scan-  
 dalum moueant, & fratres longe positos ac transmare constitutos  
 incerta opinione confundant. Viderint qui vel furori suo, vel  
 libidini seruientes, & diuinæ legis, & sanctitatis immemores (à  
 quibus longo interuallo seuncta Columba est) iactitare interim  
 gestiunt, quæ probare non possunt, & cum innocentiam destruere,  
 atque impugnare non valeant, satis habeant fama mendaci, &  
 falso rumore maculas inspergere. Certe quod Præpositi, & Sa-  
 cerdotibus congruit danda opera est, vt talia cum à quibusdam  
 scribuntur, per nos respuantur, ubi enim eris quod discimus, &*

Hom. de fide  
 Anz.

B doct.

docemus scriptum esse: contine linguam tuam à malo. mox sub dens si quando tali a quorundam calumniosa temeritate conscripta sunt, legi apud nos non patimur.

Hinc Turtur sententiam Episcopi Monopolitani secutus illud opusculum de gemitu Columbæ, Cardinalis per vestigia Cypriani incedentis factum esse denegavit, vel saltem illud caput adscititium, vel saltem non nulla verba ubi in specie religiones SS. Benedicti, Dominici, & Francisci deplorantur è margine in textum irrepsisse, vel ab aliquo sciolo putante se obsequium præstare Deo industriosè apposita probabiliter extimavit. Non est hoc Bellarminum Cardinalem incusare, sed propugnare, nec enim imitatoremi Cypriani verisimile esse potuit transgressum allatos canones Cypriani, nec tam authorem celebrem paulo ante religiosorum ordines à dicerijs Nouatorum defendentem, eisdem cum catholicis tractando perfringentem, nec eodè ore calidum, & frigidum perflare decebat doctorem veritatis. Nec id temporis ratio postulabat, vt cum catalogum imperfectionum religiosorum Hæretici tanta auiditate contexunt, eisdem subministraretur indiculus. Quod si idem plangendi argumentum antiquiores Præsules præstitisse legamus, saltè in genere id factum est, ex illorum temporum conditione, nec statum, nec mores Deo dicatorum hominum (vt modo ab hodiernis Hæreticis fit) traducebant. *Postulabat olim tempus ait Cyprianus, cum prælium gloriosè certaminis in persecutione ferueret, toto hortatu, & pleno impetu militum vires fuerunt excitanda, & maximè lapsorum mentes classico quodam nostræ vocis amanda, vt penitentiae viam non solum precibus, & lamentationibus sequerentur, sed quoniam repetendi certaminis, & reparanda salutis dabatur occasio ad confessionis potius ardorem, & martyrij gloriam nostris increpiti vocibus prouocarentur.* Sed postea Nouatiani dogmate grassante lapsis veniam denegando, collegij concordia, & colligenda fraternitatis ac medendi vulneris utilitas exigebat necessitati temporum succumbere, & multorum salus si providendum necesse fuit, & à seueriori disciplina, & correctione abstinere. Si fidei negotio urgente ex conditione temporum seruandum modum disciplinæ edocuit Cyprianus, nonne moribus exigentibus idem seruasset, & seruandum docuisset?

Cyprian. ep.  
52.

Aug. ep. 7.

Sed sit auctor eius operis Cardin. Bellarm. tanta erat humilitate, & modestia præditus, vt in eorum scriptorum numero habendus cum August. qui proficiendo scribunt, & scribendo proficiunt [unde idem quod August. usurpare poterat dicendo.] Si aliquid vel incautius, vel indoctius à me positum est, quod non solum ab alijs, qui videre id possunt merito reprehendatur verum etiam à meipso, quia & ego saltem postea videre debeo si proficio, nec mirandum est, nec dolendum, sed potius ignoscendum, atque gratulandum,

landum, non quia erratum est, sed quia improbatum, & infra si talem me asseritis aduersus eos, quorum malitia, vel imperitia, vel intelligentia reprehendor, ut me nusquam scriptorum meorum errore dicatis: frustra laboratis, non bonam causam susceperitis facile in ea re, me ipso iudice superamini. & inferius. Ab hac ergo excellentia tam longè absum, ut si nullum verbum quod reuocare vellem protulerò, fatuo sum quam sapienti similior. illius qui scripta summa sunt auctoritate dignissima, qui nullum verbum nõ quod reuocare vellet, sed quod reuocari deberet emisit. Hoc quisquis nõ dum est assecutus, secundas habeat partes modestiæ quia primas habere non potuit habere sapientiæ, quia non valuit omnia uenientiendæ diligenter dixisse, poeniteat quæ cognouerit dicenda nõ fuisse. & demum. Ego autem iudices veros, & veritate senex magis intueor, inter quos, & me ipsum primitus constituere volo, ut ad illos ea tantum reprehendenda perueniant, quæ à me quam ut sedulo perscrutante minimè videri potuerunt. Non ergo à Turture accusata columba aut in ius vocata, nec eius vexat censura columbas, sed amicabiliter admonita, non secus vicissim SS. Augustinus, & Hieronymus amicabili censura se admonebant.

Biennio vero post deploratum eius funus Turtur opusculum suum aggressus, nolens præuenire ceteros qui possent, & audeant tanquam maximum se opponere pro religionibus tuendis, cauit ne videretur primus qui omnium minimus procaciter responderet, satis iudicans paulo ante in vltima parte chronicorum S. Domici Reuerendissimum D. Ioan. Lopez Episcopum Monopolitanum, & ante hunc P. Magistrum F. Petrum Caluum Lusitanum in opusculo de gemitibus iustorum, abundè gemitibus columbinis respondisset sed cum hi cum columba agant ac cum extraneo, & adhuc Eminentissimi Viri auctoritate religiosi exposcularentur, ac premerentur, atque scioli suggererent (quod simpliciter tamen factum est) non simplici animo gemitus editos, sed laudem, atque rumusculos, & gloriolam populi requisisse, ut ipse, siquid comites de alijs erratis crescerent, & multi obmurmurarent, illum prouocare, hos timere, illum scribere ut doctum, hos tacere ut imperitos, ut horum garrulitati Turtur occurreret, opusculum de florentissimo sacrarum religionem statu aggressus, prudenter negando opus de gemitu columbæ esse Eminentissimi genuinum scætum, vel si eius esset, tam insignem partem, omnimodè excusando, vtendo simili dilemmate quo Hieronymus August. ep. 14. interpellat, *Igitur aut tuum negato librũ si forte non tuus est: aut si tuus est ingenue confitere, ut si in defensionem mei aliqua scripsero, in te culpa sit, qui prouocasti, non in me qui respondere compulsus sum.*

Non est ergo quod de responsione ista conqueraris dicendo, quod nemo Belharmino dum vitalem auram spirauit, istiusmodi

di sauciorum agrimoniam detexit, uti plane decuisset, sed biennio post deploratum eius funus sub specioso Turturis emblemate in-  
 sur vocatur & de gemitibus ab octo ipsiſ annis inter sodales fa-  
 miliariter usurpatis accusavit; satis enim dilationis ad respon-  
 dendum causa assignata est præclarissimorum aliorum reueren-  
 tia qui iam abundè responderant, & noua impudentium quo-  
 rundam prouocatio. Sed circa substantiam operis à Vindiciano  
 mox impetitur Grauiua, quod Turturis figmentum eo artificio  
 composuit ut Lector rerum adhuc ignarus Bellarminum Illu-  
 stribus S. Benedicti, S. Dominici S. Francisci ac cæteris religio-  
 sorum familijs non vulgariter detraxisse iudicaret, idque eo cer-  
 tius quod columbam suam ordini quem supra sexaginta integris  
 annis laudatissimè tenuit dedicasset, eumque cõ vitæ inculpata  
 mores reliquis omnibus non obscure antetulisset, &c. ipsam quoq;  
 Societatem de simili elationis vitio criminari cøperit.]

Si totum opus Turturis legatur, totus in eo est, ut in nullo  
 piè gementis minuat dignitatem, nec Societatis existimationem,  
 sed tantum ut delicatuli, & imperiti vulgares ad carpendum  
 religiones prompti vsque ad verecundiã cõfutarentur. hæc ar-  
 gumenta, & sanctissima documenta ex Hieronymo mutuata am-  
 plicans, nempe puerilem iactantiam reputari accusando viros  
 illustres; suo nomini famam querere; illam quoque inter a-  
 micos esse. Etiam reprehensionem, si nostram peram non videntes,  
 aliorum iuxta se suum mantica consideremus. & iterum ep. 14:  
 Non ita scribendum, ne fautoribus, inuicem, vel detractoribus no-  
 stris tribuamus materiam contendendi, & quod maius est, ortho-  
 doxiam calumniandi.

Hinc Vindicianus risum continere non valens, comminisci-  
 tur quod Nescio quæ funesta, & barbara ab Hereticis, & catho-  
 licis hinc religiosis, inde secularibus formidans, ne quidem cum  
 propria conscientia pacem conseruare potuit Grauiua, nisi Tur-  
 turis simulacrum in culmine suæ expostulationis, seu faculam  
 in Eminentis Pharo collocasset ac florentissimum hac etiam tempore  
 state omnium religionum statum, non sine triumpho proclamaretur.

Meritò ex eminenti veritatis Pharo, ne dum facula, sed & voi-  
 ce admonuit nauigantes ut inter duas symplegadas (sunt ij duo  
 scopuli in Ponto. Euxino paruo discreti interuallo) hoc est iniu-  
 ste oblocutionis, & inopportuna reprehensionis naufragium  
 uitarent: æquale enim periculum est vel iniqua de Dei mini-  
 stris proferre, vel eorum defectus incautè propalare, propterea  
 ad vocem, & lumen (ne quis freto hæreret) admonentis; & cla-  
 mantis attenderent. Sunt enim præter exteros à nostra religione  
 pusilli, qui res aliter quam dictæ sunt suspicantur (Nazianze-  
 ste) prout odio vel amore proferentis inflammantur, dicentes  
 Nihil esse tam suauis, & incundum, quam de rebus alienis garrir-

re, idque præsertim si vel benouolentia quadam, vel odio trahantur, quibus affectibus veritas, ut plurimum, labefactari, ac surripi solet. Vnde & idem S. subdit *Præclare cum illo agitur, qui nec peccando, nec suspitione laborando quamdiu fieri potest ac ratio finit offensionis scandalique materiam multitudini præbet: quippe cum ijs etiam qui unum ex paruis offenderint, quam certa quæ atrox, & acerba ab eo qui mentiri nescit pœna constituta sit non ignoremur.*

Tu verò Turturi illudens addis. *Ego vero Turturis istius peregrinam vocē colli plumarūque inuisum decus, quo pede inresum, quo remigio alas mutaret observans: plurima reperi que lectoris spem, & solatia fallere possint, quin & in grādiore ab uere errores quam publicæ rei tam sacræ quam prophane conduce re, æquus fori arbiter existimet.* Quomodo peregrina vox Turturis, & plumarum inuisum decus quæ de scandalorum obiectione tamquam à verbo aspero pusillos liberare curauit, imo & ab errore, & falsâ existimatione erga religiosos, non in errorem lectores inducere? Turturis maritimi aculeus formidabilis non terreftris canora vox exaltabunda execrabilis, nam ut scripsit Ambrosius. *sicut enim vipera os si quis calcauerit recens dumtaxat grauius quam venenum nocere perhibetur, & immedicabile vulnus serpere, ita etiam Turtur aculeo suo mortua amplius, quam uiua periculi afferre memoratur.* Cæterum terrestris auis boni nuncia, & si non dulciter sonet, signat tamen dulcia ait Ber. in Cæt. serm. 59. cuius in iugis montium, & in summitatibus arborum frequentior illi conuersatio est, ut si numquam eam in viridi ramo residentem prospicias, tu ab eo discas voluptatum vitia velut virulentæ deuisare. Hoc præstitit Turtur non in atrijs, & palatijs principum degens, ut obijcit Vindicianus, sed in angusta colla inter sanctæ paupertatis angustias, florentem, & amicum adhuc esse præsentem religionum statum occinendo, regulares omnium institutorum per solitudinem, abstinentiam, omnium delectabilium mortificationem, patriæ cœlestis desiderium Turturis imaginē præferre demonstrans, qui absque aliorum nota ingemiscunt ex presentibus austeritatibus, ver cœlestis patriæ suspirantes, non sicut ij qui ut dicit idem S. *pro patria abstantes oculis dederunt se comedere pinguiæ, & bibere mulsam.*

Numquam vero Turtur nec incessum, vel alas mutauit tamquam quis discolor, ut lectoris spem, & solatia falleret, sed semper duo indefesse, & vniformiter in suo opere præstat, imperfectorum defectus gemendo, & ex perfectorum numero amoenitatem etiam nunc florentium omnium ordinum veraciter emunctiando. Videat Vindicianus dum exchat tanti viri mentem, eo dolo ut pertinaci animositate religiosorum defectionem defendat, ne pium zelum columbe offendat, & indiseretam defensionem

VIN.

TVR.

S. Hex. c. 10

sionem parando, dum plusquam par est secundum se totum vnus excipitur, & religiosorum cœtus reliquus tamquam corruptus deploratur, Diabolo condonetur, & pro particulari vnus affectu, generalem offensionem regularium ex omnium læsione incurrat: agnoscatque non leue crimen committere, reborando quæ bona fide scripsit, (vt fatetur) author columbæ, & maiora scandala sciat strictorem caueæ præparare contentiosè asserendo, quæ simplici corde erudauit anima pientissima, quando si ea suboritura aduertisset, vel non scripsisset, vel calarum temperasset, vel litura quod esse poterat offendiculo oblitterasset. *Eiusdem* (dicebat Tertull.) *modum est figere, qui modum aliquando diffuderat, is colliget, qui sparset, is cordet syluam qui plantauit, is metet segetem qui seminauit. Non tamen, vt accusanda cæditur sylua, nec vt damnanda secatur seges, sed vt tempori sua parens.*

Lib. i. contra  
Marc. in fine

## CAPITIS SECVNDI

*Animaduersion. vbi Turturis vox, habitus,  
& natale solum inficetè à Vindiciano  
describuntur.*

TVR:

Apud Plut. in  
vica syllæ.



Vm Sylla non solum aperte Marte, sed dotis bellum gereret. Garbo illud dixisse memoratur. quod *ditium gerēs cum Vulpe ac leone* (quorum vtrumque in animo Syllæ habitabat) *à vulpe vehementius aueretur.* Aperto Marte aduersus sacros ordines pugnaturus Vindicianus, vt leonis sauitiam abscondat, astute verecundiam simulat, cum tamen leoninam cum vulpina

consulto consuerit, vt quò non pertingeret leonina, vulpina malicia assequeretur. Ad pessundandos, ergo sacros ordines se accingens, composito gradu, dimissis oculis, obtortis ceruicibus, genis pudore suffusis incedens, quasi silentium sibi imperans, verecundia pædago assistente, à congressu, retrahere pedem simulat, pro taciturnitate, Ecclesiasticum allegans, pro verecundia Ambrosium citans, videlicet, *non esse malitiam loquendum, vt verecunda, principia, progressum commendent animi.* *Vt minus cordate cum Grauius, congradiat illud Sapientis adbus, abstinet.*

VIN.



ret. In medio Magnatorum non praesumas & ubi sunt senes non multum loquaris, ut verecunda principia processum commendat, ex Ambrosio.

Verum, nec vtiusque documenta seruauit, Pulchra ait Ambrosio loco quem allegat, virtus verecundia, & suavis gratia, quae non solum in factis, sed etiam in ipsis spectatur sermonibus, ne modum progrediaris loquendi, ne quid indecorum sermo resonet. Speculum enim mentis plerumque in verbis refulget ipsum sonum vocis sibi modestia, ne cuiusquam offendat autem vox fortior. Aggreditur mox Turturem, & primo eius titulis, professoris S. Theol. in vniuersitate Regia, Cur. Episcop. Theol. Sancti Officij consiliarij illudit. Depono ait quae so dona Fortune & Fautrum liberalitate concessa ornamenta, ne quasi Pompari fercula, & nutantium statuarum motus imiteris. Verum mihi rogatus exhibe quam in dedicatoria ad Illustr. Card. de Cremona designasti albam tunicam nigredine variegatam, quam aequae Angelicam ut potè caelitus S. Fundatori vestro monstratam appellites. ]

TVR.

1. off. cap. 18.

VIN.

An tituli isti Vindiciano displicent, & cum Praedicatoria toga non coherent? displicuerunt quondam V vitclepho ecclesiastici honores, qui etià doctoratus Theologici gradum Gentilitia introductum superstitione in Ecclesiam calumniabatur, reclamante scriptura. erant autem in Ecclesia, quae erat Antiochia propheta, & Doctores, & perpetua consuetudine à temporibus Apostolorum vnumquodque seculum Doctoribus claruisse attestante. sed si non displicent honores in se sed eorudem in hoc subiecto, coniunctio, quam sit id irrationabile res ipsa loquitur. Antiquitus enim Helisæus in concretò Patrem vocauit Eliam idest Magistrù (Hieronym. inter petre) quo titulo Iob Eliphaz Themanitem patrem hoc est magistrum (ex eodem) cohonestauit, ipse quoque Christus Dominus magisterij elogio Nicodemum non spoliavit, cum protulit: Tu es magister in Israel, & haec ignoras? Solus Vindicianus supercilio Thrafonico, noua quadam Supermetaphysica abstractione collum Turturis monilibus expoliare gestit. an quia humanæ iactantiae tituli fomitem administrant? esto. Grande enim malum est (ait Chrysostronus) de se ipso aliquid grande dicere atque mirabile, extremaeque omnino dementia est nulla imminente necessitate rerum, & necessitate violenta proprijs velle, laudibus decorari tunc vero, ait idem, de illis aliquid attingere fas est quando id opportunissimum tempus exegerit, quod Samuelis, Dauidis, & Pauli exemplis luculenter demonstrat. Opportuum certe tempus erat titulis primam pagellam Turturis onerari, cum honorari sacri ordines debebant, & defensio in eos, qui paulò rigidius in eos oblocuti essent, dirigebatur. Ne ergò leue putaretur quod non ex aliqua auctori-

TVR.

Apud Vvald.

t. 1. l. 2. a. 2. c.

67. 3

Act. 13.

In qq. Hi-  
braic.

Hom. 5. de  
laud. Pauli.

tate.

rate euulgabatur, non emendicatis, vel fortuitis; vel naturæ donis, sed religiosis titulis statui, & personæ conuenientibus se ornauit, vt eò grauior defensio monstraretur, quò publicis honoribus Dei munere, non sua virtute comparatis cohonestabatur.

Sed nescio qua fronte Vindicianus, defensorem reprehendit, quod *albâ tunicam nigro pallio variegatam utulus exornauit*, cum hæ putidæ calumniæ de Guilielmi de S. Amore, Desiderij Longobardi lacumis exhalent. neque enim ob aliud à Sede Apostolica, hæreseos quoque nota inusti Mendicantium ordinum detractores, nisi quòd assererent inter cœtera: *illicite magistrati, laurea eorumdem professores insigniri, Vniuersitatum cathedras ascendere*. quid si eosdem traduxissent quod cathedralibus in munere Theologico, & sacrae fidei Quæstoribus in consilijs, & consultationibus inseruirent? Hoc Vindiciano reseruatum ex industria, vt his omnibus ornamentis Dominicanû Turturem expoliaret, & simplici toga contentum tingeret, & quamuis ad momentum eisdem titulos abdicare conatus sit (quasi prædicatoriæ togæ fila, & stamina, subtegmine Magistorum cathedralicorum, Theologorum, consultorum, à sui ortus initio, contexta non essent) tale tamen pallium suam professionem loquitur, videlicet Prædicatoriam familiam (præcipuè aduersus hæreses debellandas) doctrina, & Inquisitionis munere, esse institutam, vt grande beneficium orbis sit pallium taliter contextum, vel cuius solius aspectu, vel hæreses ument, vel improbi mores erubescunt, propterea ex suo occurso Turturem tamquam æmulum inuidus non patitur, & toruis oculis mentis inspicit, quem corporali obtutu benignè intueri se simulat pallio insultans, vt nec alieno vestiatur amictu, nec sit contentus suo, imò & ipsum reformidans nouus lanista scissuram contexturæ Prædicatoriæ suauis, & dulci sermone scindit, togæ magis amator, quam pallij, & cum scindi nequeat vi, verbis tamquam affectata, & circumornata te xura traducitur.

VIN.

Suspecta vero est quoque eiusdem indumenti depositionis adhortatio dicendo, *vbi à Regijs, Archiepiscopulum & S. Inquisitionis fulgetris securum præstitit ut liberius sine obseruatoris metu, in secreto cordis mei vulnera Turturi aperiam*.

TVR.

Apta fini suo hæc persuasio, vt liberior sit de sacris ordinibus, & impunis oblocutio inanis tamen & futilis, non enim publicè ausus est, se prodere author timens titulos Turturis videlicet Magisterij, Theologi, Consultoris ne illum deprehenderet mutandum ex Religiosorum diffamacione, & dum illum propriæ gloriæ affectus ad scribendum impulit, diu in affectationem flabellatum, nec de incendio gloriæ flamma productior, quæ fumum exhalans, incensorem occultauit, & quem orbis ex isto fonte magnum expectabat, timor in publicum apparendi fecit mino.

minorem: Iam verò quod ad aperiendum vulnera humanitati Turturis, secreta, & abdita sint conquisita loca, vel h. n. c. vulpinam verfutiam intelligas, qui cum ferrum, & æs meditetur vulnerum caufat, effectus tamen hoc est vulnera ipsa aperire simulat, vbi sagittas semotis arbitris, in Turturem, quem titulus expoliare laborat, altius infingere meditetur. Archiacum scribit *Poly-maus* ex decreto Senatus Archiuus ciuibus arma fabricasse, cuque eius officij procurator designaretur, noua arma largiens vetera tamquam Deorum phanis suspensurus accipiebat. Vbi omnium veterum arma solus collegisset, iisdemque inquilinos, & mercenarios, aliosque eiusmodi infimæ fortis homines accinxisset, in Archiuos insurgens crudeliter trucidauit. Non dissimili astu vulnera impressurus Vindicianus non tantum Turturi, sed sacratis ordinibus, arma hoc est titulos quibus impugnari potest, auferre tentat, & quasi religionis pretextu, vt hominibus in debitos, titulos postulat, noua arma commentus. Vtinam iisdem quæ à religiosis aufert, alios quos fictè laudat armaret ad pugnandum bella Domini. at cum maledicorum linguas potius hereticorum accendat, eisdem ad oppugnandum arma subministrat, versuta vulpes detegitur & scæuus Leo, vulpina insidians, leonina saucians. Sed iisdem indumentis Iulianum indutum *Nazianzenus* perstrinxit, quod *veteratorie cuiusdam malignitatis arte, cum nec aperitè possit Christianos allicere, nec tyrannicè cogere præ pudore sublimaret, leonina, ait, pelli vulpinam, aut, si mauis, Minois laruam summa iniustitiæ prætexens, leniter viâ afferebat edito, quia (ex eodem Nazianz.) confutationes extimescebat sermones elegantes, & liberales artes, vna cum re, & nomine magistrorum eliminans. Sed reuera, nec confutationes effugit, imo vero imprudens seipsum his magis subiicit, & irretiuit, & timiditatem offendit: Proinde ac si quis (ait idem Greg.) athletarum fortissimus sibi videatur, ac publico præconio omnibus præferri postulet, ne quisquam magni ac strenui animi vir certamen ineat atque in arenam descendat, vel si descendat inermis pugnam ineat. Simillima in Vindiciano ars veteratoria deprehenditur, dum titulorum arma ad Monomachiam prouocato deponenda suadet, ipse omni panoplia sycophantiarum ad certandum munitus, quod ignauitæ potius, quam fortitudinis argumentum est: imo in hoc victum se esse declarauit, dum sine legitima dimicatione coronas affectauit, & in hoc dimicatum, ne dimicationem non nisi superexcedenti conditione subiret.*

Aboluta tam callida beneuolentiæ captatione, sed non impe-trata à Turture conditione, vbi Turturis naturam cum columba coniunxisset, & penè esse vnus speciei specialissimæ ex gemitu Vindicianus nouus Physicus longo verborum circuitu probare contenderit, ac proinde (& si columbinus gemitus sit ab

Lib. 3.

Naz. orat. 1.  
in Iul.

C

Emi-

Eminentissimo assumptus) Turturē quoque (quem in sinu gerebat) gemitibus, aptissime expressisse Cardinalem, admirandum, quasi inter eiusdem consortij, & conditionis professores bellum emerferit, istum primum & vulnus cordi Turturis impressit, videlicet quod: *Turtur contra columbam emerferit peregrina avis, ultra columnas Herculis quaesita, voce parum colubina, gladio, scuto, turri instructa (sic ludit) & Panario, armatus ales ex Atlantidis rupibus exorta, Nilo monstrorum genitrice lota, Martia avis ex accipitrum genere, potius Vultur, quam Turtur ex gladio & scuto inscribendus.*

VIN.

1. p. c. 11. in  
finc.

Iam pridem Turturis cum columba arctissimam coniunctionem, etiam si non eiusdem speciei, Turtur demonstravit ex Aug. nec inter eos esse bellum, sed solū inter carnales homines et terre nos luculenter probavit. Vnde hęc repentina Metamorphosis Turturis in Picum Martium? Est quidem Vultur prædatrix avis, bellorum cupida, quæ exercitibus se agglomerat, cadaueribus insedit, funestum fundendi cruoris auspiciū. Videat orbis si Turtur famam cuiusque fuerit deprædatus, si bella excitavit, si detractorum cuniculis se adiunxit, si scandalorum putoribus delectatus, si corruptionem (vt fingitur) ordinem est omni natus, an potius & si graues lapsus aliquorum, excusarit, & bella componi procurarit, odoribus putrida cadauera obtexterit, felicitatem, & amoenitatem enuncians? Contra, Vindicianus Martem euocare nititur, cui Vultur sacer erat, pro rostro lanceam habens, pro cantu ferale præfagium exhibens: aliquot annis inter semiputres Ornos, & antiquatas quercus delitescens, rostrum acuit, solus cantillauit à præliorum conflictu semotus, vt decursis septem annis ad classicum occinendum conuolaret, nec tantū bella præfagiret, sed instrueret acies, & toriois caediungens, religiosorum hostibus suppetias ferret: hoc enim habet Vultur ingenti agmine (ex magno Basilio) castra militum comitari. Ex quo nido bellicosus hic ales prodijt? qui alterum Goliath illudentem castris Dei omnipotentis exprimit, qui velut alter Dracones cælum territ, et armis: solaque existimatione visus est volubili lingua montes Pyrinæos dissecare, felicius quam Annibal Alpes igni ferroque dissecit, at dum vno iustro cum dimidio ferum rubiginosum in vagina reconditum distringere conatus, nec valuit, & tōdem euaginatum, pictum potius gladium, hoc est infirmas ratiocinationes, quam verum, hoc est firmas rationes, & si minaciter, denudauit. Quis ex isto bellico apparatu, tam fortis, et audaci bellatore in aciem prodeunte trepidare poterit, & metu perhorrescere? in summo discrimine res adducta videbatur, si solium ensis capulum tetigisset, verendum namque erat ne Lunæ cornua præcidisset, sed dum cariosum gladium exemit.

*Spektatum admissis sum teneatis amici.*

Etiā meminisse debebat Vindicianus Vulturinam conditionē ineptis-

In Hexame-  
ron. hom. 8.

Vir. Aeneid.  
lib. 11.

ineptissime Turtur ad adaptatam, illius enim metaphora ad hærediperas translata est, quod senibus orbis cæu cadaveribus inhiēt unde Seneca ep. 25. & 65. scripsit. *Si Vultur es, cadaver expecta: & Martialis lib. 6.*

*Amisit Pater unicum Silanus  
Cessas mittere munera Oppiane.  
Heu crudele nefas malaque Parcas,  
Cuius Vulturis hoc erit cadaver ?*

Et quas hæreditates cum tuis Hugnosticis non inuasisti? Si scias Turturem biduo, vel triduo, vel ante illuc prævolasse ubi cadauera sunt futura, allusio ex illa litterarum mutatione satis concinna, dum Turturem in Vulturem commutasti: sin autē, insulsa satis, ex altero obijcere quæ obijcientem redarguunt. Sit alterius conditionis Vulturinæ imitator Vindicianus, quod Vultur fruges non attingit, nullum animal, & si imbellis occidit, vel insectatur, tantummodo quæ spōte interierunt, vel ab alijs relicta sunt cadauera (exceptis sui generis aibus) depascitur, hoc est Vindicianus fruges & vineas florentium religionum non vastet, viua non carpat, & si mortuis depascitur, sui saltem (vt astutē, & falsō fingit) generis, cadaueribus illa sis, nec infideat.

Alterum telum aduersus Turturem contorquet Vindicianus, **VIN;** quod, *promittendo singultum, & exultationem athleticæ processerit, medio in luctu pugnans, vellicans, expugnās, de plumans & deartuans Bellarmine columbam. Quis à Turture classicum expectasset?*

Est id mutorum animalium proprium pugnare, pungere &c. **TVR:** quia enim ait Lactantius *sapientia carent, conciliatricem videmus sui esse naturam, nocent enim alijs, vt sibi profint, nesciunt enim quia malum est nocere: hinc etiam (ex eodem) indiantur alijs, & dolo capiunt, vt deuorent, aliorumque insidias vario genere eludunt.* Ipse mitissima columbæ in granis eligendis certant, propulsant zelotypi alienos procos, in miluosa gallina tuendo filios insurgit, & apparatu bellico pennis tentoria figit, iisdē, & rostro inimicos exagitat. Homo vero, qui scientiam boni, ac mali habet se abstinere a nocendo, & cum incommodo suo, quod animal irrationale præstare non potest. solum tunc homini acies instruere licet, cum pro patria, publico bono, autoritate tamen publica, & ex officio hostes necesse est propulsare. Hinc fortitudo bellica in Sanctis quoque fuit commendabilis, & summam ex Ambrosio retulere gloriam, numquam tamen, ex eodem, incomitata processit. *Numquam enim David nisi lacessit bellum intulit, & prudentiam fortitudinis comitem habuit in prælio. Neque enim (ait idem S.) inferenda, sed depellenda iniuria lex virtutis est, qui enim non repellit a socio iniuriam si potest, tam est in vitio, quam ille qui facit. Unde S. Moyses hinc primus or-*

Lib. 5. Infr. c. 18.

1. off. c. 35.

Cap. 36.

- sus est tentamenta bellicæ fortitudinis. Nam cum vidisset Hebraum ab Aegypto iniuriam accipientem defendit, ita ut Aegyptium sterneret, atque in arena absconderet, Salomon quoque ait. eripe eum qui ducitur ad mortem. Iob quoque saluum fecit pauperem de manu potentis, & pupillū cui non erat adiutor. Porro multiplicia bella sunt quæ inferuntur vel propulsantur ex Chry*
- Hom. 7. in r. f. *ost Vnum commune cum nostri aduersus barbaros, pugnant. Secundum cum pacis tempore nos inuicem oppugnamus. Tertium cum vnusquisque aduersum se bella, seditionesque concitat, v.g. ira, inuidia [ut ibidem exemplificat] Primum nihil ferē (ait Sāctus) nos lædere potest, nam si corpora trucident Barbari, nullum animabus periculum imminet. Secundum belli genus si velimus, nec nocere potest, alijs enim pugnantibus pacifici esse possumus propheta dicente: Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. Tertium formidabile quæ mortem sempiternam parit, vnde & Iacobus: vnde bella, & lites in vobis, non ne ex concupiscentijs vestris? aduersus quas passiones propugnare eximia fortitudo est, ait*
- Exs. Th 2. 2. *Ambrosius. In secundo autem belli genere, distinguendum est quod pertinet ad priuatam iniuriam, ab eo quod publicum concernit bonum. priuatas enim detractiones, vel contumelias sufferre tenemur in preparatione animi, si expediens fuerit, & si moderate reprimenda sit conuiciantis audacia, sic fiat propter officium charitatis id est bonum contumeliosi, tunc enim habet locum, responde stulto iuxta stultitiam suam, non propter cupiditatem honoris, & sic habet locum quod dicitur ne respondeas*
- Prou. 26. *stulto iuxta stultitiam suam. Quando vero publica, & contumeliosa est detractio, omnino propulsanda est, siue sit materialis, siue formalis, nam (ex S. Doctore loc. cit.) multorum profectus impeditur propter contumelias nobis illatas. Vnde S. Greg. ait*
- Ibidem: *Hi quorum vita in exemplo imitationis est posita, debent, si possunt detrahentium sibi verba compefcere, ne eorum prædicatione non audiant qui audire poterant, & ita in prauis moribus remanentes, bene contemnere viuant. Talis autem repulsio iusti belli rationem habet, & fortitudinis actus est elicitus, & à charitate imperatus. Vnde Bern. custodes Ecclesiæ (qui sunt Pastores, & Doctores) alloquens in Cant. sic dicit. Amice ad quid venisti? ni fallor ad solam custodiam ciuitatis, ut quantum satis est procurretur, opus est viro forti, spirituali, fideli, forti ad propulsandas iniurias, spirituali ad deprehendendas insidias: fideli qui non sua sunt querat.*
- Hom. 9. in Ezèch. *Et ex his doctrinis Angelicus Doctor docuit quod si in spiritualibus Religiosi quo ad religionem, vel statum impugnentur, TOTIS VIRIBVS RESISTENDVM, & præcipue in illis in quibus non solum sibi, sed & alijs prosunt, quia cum religionis statu nõ assumant, nisi ut spiritualibus vacent per huiusmodi impugnationem,*
- Serm. 77.
- Opul. 19. ca. 19.

ffet He-  
t Aegy-  
oque ait.  
icit pau-  
Porro  
ex Chry  
gnant. Se  
Tertium  
itat, v.g.  
re (ait Sā-  
ri, nullum  
velimus,  
Tumus pro  
us. Ter-  
ade & La-  
entis ve-  
ndo est, ait  
endum est  
icum cō-  
melias suf-  
, & si mo-  
propter of-  
a habet lo-  
ter cupidi-  
respondeat  
& contume-  
it materia-  
n profectus  
Greg. ait  
ent si pos-  
edicationē  
bus rema-  
iusti bel-  
a charitate  
Pastores,  
quid veni-  
um sasis est  
ad propul-  
ias: fidei qui  
od si in spiri-  
pugnentur,  
pue in illis in  
religionis sa-  
iusmodi impu-  
gnationem,

gnationem, perfectionis propositum impeditur. Et obsistere de-  
trahentibus (ait ibidem S. Thomas) est officium charitatis ad  
quam pertinet contere molas iniqui, & de dentibus auferre pra-  
dam, s. em eruere eos qui ducuntur ad mortem, & si unusquisque,  
ait idem Sanctus, tenetur ad implenda officia charitatis, illis ma-  
gis exhibenda subdit qui sunt nobis magis coniuncti, cumque  
ait magis coniuncti sint religioso alicui fratres suae religionis, de-  
bet secundum charitatem resistere illis, qui fratres religionis suae  
mituntur opprimere. Hæc ex S. Doctore. Est quoque actus  
iustitiæ eadem defensio, quam S. Gregorij autoritate sigilla-  
mus, exponens enim ea verba Iob in occursum pergit armatis,  
sic inquit. Plerumque quieti, atque inconcussi relinquimur, si obuia-  
re prauis, pro iustitia non curamus: sed si ad æterna viua deside-  
rium animus exarsit, si verum lumen intrinsecus respicit, si in se  
flammam sancti feruoris accendit, in quantum locus admittit, in  
quantum causa exigit, debemus pro defensione iustitiæ nos meti-  
psos obijcere, & peruersis ad iniusta erumpentibus, etiam cum ab  
his non quatimur, obuiare. Nam cum iustitiæ quam nos ama-  
mus in alijs ferunt, nos nihilominus sua percussione confodiunt,  
etiam si venerari videantur. Et subdit S. Tho. ex quo patet quod  
perfecti viri debent se vltro ingerere ad aliorum iniurias repel-  
lendas etiam nõ prouocati, multo magis prouocati in ijs quæ ad  
religionum, maxime propriæ, defensionem pertinent, elaboran-  
dum & contrarijs obsistendum. Quid mirum si sentiens Tur-  
tur suam S. Domini in specie occasione gemitus columbini ab  
incautis cum alijs religionibus SS. Benedicti, Francisci &c. mate-  
riali, saltem detractione proscindi, in occursum perrexerit arma-  
tis, & indutus lorica iustitiæ sicut vestimento, charitate præun-  
te, fortitudine comite, ad propulsandas religiosorum iniurias e-  
laborarit?

Et an vno tatum modo elaboratum? videat lector & ferat iu-  
dicium. At id vitio tribuit Grauinæ Vindicianus alterū spicu-  
lum contorquens.

Quodammodo pugnat Turtur? modo fide laudat, modo grauius  
ferit, iam sublimis extollitur repente in cæno volutatur.

In gloriam Turturis cedit grauius ferire, attolli, deprimi (adu-  
latione ablegata quæ imponitur). Turtur amcenissimus tempore  
reuelatæ gratiæ Paulus erat, & nihilominus classicos vult esse Pa-  
stores, & Doctores. Seruum Dei non oportet ligitare, sed mansue-  
tum esse ad omnes; Doctorem, patientem, cum modestia corripientē  
eos qui resistunt veritati. & omnibus omnia fieri: suo præbate-  
xemplo, omnia omnibus fastus sum, omnes in regnum Dei festi-  
nabat inducere ait idem Chrysostomus, dicendo, pollicendo, me-  
ditando &c. terrendo verbo, epistolis &c. conabatur erigere laban-  
tes, humi iacentes attollere, sanare contritos, torpentes oleo exhor-  
tationis

Iob 19?  
Cap. 39?  
Greg. ibid  
latus etiā  
a S. Th.

VIN.  
TVR.  
Tim. a. c. 2  
Hom. 3. de  
laud, Pauli

rationis antea, inimicis insonare terribiliter, hostes minaciter  
 intueri, morge optimi medici artis sue instrumenta gestantis pro-  
 rector ipse bellantium] an ex huiusmodi stylo & varietate cul-  
 pandus Apostolus, qui armatus, & Panario instructus varijs bel-  
 landi instrumentis, & medicamentis pro animarum medela vte-  
 batur? immerito ergo ex hac varietate dicitur [Grauinæ tot honorū  
 gradibus sublimè nomen, pro hedera operi malè concinnato impo-  
 situm fuisse, & alium inferioris notæ scriptorem libellum capita-  
 que compilasse. & [subdis]. quicquid demum contigerit grauem ex  
 S. Hieronym. querelam pro Cardinal. Illustriss. Bellarm. depone-  
 nere compellor, scribi contra se ac simul occultari, ut facultatem  
 respondendi auferant. Nouum inquit malitiæ genus est occu-  
 sare quod proditimeas, scribere quod occultes. Si verba Bellarmi  
 no obijciuntur, cur eo viuente non prodierunt? si falsa cur vel post  
 obitum eius in lucem sparguntur? Maluissimè Anonymum ludicri  
 istius Turturis autorem in conspectu habere, sed quia Grauinæ  
 suum nomen supposuit, pro alio quoque perferet quod S. Ambros.  
 sapienter monuit. Quantumlibet quisque profecerit, nemo  
 est qui doceri non egeat, dum viuit.]

TVR.

De coro. mili-  
tis cap. 13.

Coronandus Turtur potius (si corruptibilem coronam affe-  
 ctare fas esset) lauro, myrto, & olea. & illustriori quaque fron-  
 de, & quod magis vsui est centenarijs quoque rosis ex horto Mi-  
 dæ lectis; at hæc pompe Diaboli ( dicebat Tertull. ) officia secu-  
 li, honores, humana seruitia, laudes humana, gloriæ turpes. Si  
 corona emulanda, spinea capitis nostri emulanda est, tale caput  
 ei rependendum quale nobis exhibuit, vel ne floribus coronemur,  
 si spinis non possumus, quia non floribus possumus. Sunt spina-  
 rum certè puncturæ, dum supposititium partum Turturi su-  
 positum, & Grauinæ nomine tamquam edera coronatum Vin-  
 dicianus imponit, dum etiam malitiæ adscribit Turturis euul-  
 gationem postquā Bellarmino parentatum est: his lancinari pa-  
 titur Turtur, vt coronetur, etiam si ad sui operis probationē te-  
 stium nubem habeat ne dum domesticorum, sed extraneorū, &  
 pro dilatione habeat rationabiles causas, tum quia iam viuente  
 Bellarm. à Patre Magistro Petro Caluo Prouinciæ Lusitanix,  
 & à Reuerendissimo Domino Episcopo Monopolitano gemitibus columb-  
 nis responsum erat, um etiam, ex eodem Hiero-  
 nym. altera ep. ad Pammachium, *Christiani pudoris est etiam  
 apud amicos tacere, & humilitatem suam magis silentio comen-  
 dari, quam respondendo, veteres amicitias ambitionem incurrere.*  
 coactus Turtur tandem, iam pridem elaboratum opus (viuente  
 Bellarmino) ad retundendas obloquentium voces (ob gemitus  
 columbinos, & nouā impressionem vulgari lingua descriptam)  
 censoribus etiam tradere, vt probaretur, & canonicè imprime-  
 retur, interim, satis concessit Bellarminus, probatum tandem  
 opus



opus lucem asperit à Graulina editum vique ad vltimum  
iota.

Tuum Vindiciane malitiæ genus est accusare quod prodi ti-  
meas, scribere quod occultas. tibi adaptari quoque possunt se-  
quentia Hieronymiana. *Neque enim magnopere formidandi sunt*  
*quor auctor suus prodere timuit, & tantum legendos esse decre-*  
*uit à suæ partis hominibus . Tunc (manifestante se auctore) iure*  
*tibi cum eodem Hieronymo. dicere poterit Graulina. cognoscam*  
*crimina, aut diluam, aut in accusatorem qua sunt obiecta retor-*  
*quebo; & ostendam quod hucusque silentium modestiæ fuerit, non*  
*malæ conscientiæ. Interim apud tacitum Lectoris iudicium pur-*  
*gatum me esse volui, & grauissimum inter amicos crimen refelle-*  
*re, ne prior lassisse videar, qui & vulneratus nequequam contra*  
*persecutorem tela direxi, sed meo vulnere tantum admouî ma-*  
*num, quem obsecro vt absque præiudicio culpam in eum referat,*  
*qui lacescit. Interim tacente Graulina, insultante Vindiciano,*  
*ferulam insultans subeat, & proficiat flagris qui noluit Docto-*  
*rum erudiri documentis .*

CAPITIS TERTII

*Animaduersionis, ubi, qua mente Cardinalis Bellar-*  
*minus columbæ gemitus induxerit, non sine*  
*aliorum & ipsius Cardinalis præiu-*  
*dicio, temerè Vindicianus &*  
*sinistrè obgannit .*



Vm propositum columbini gemitus Vin-  
dicianus aperuisset, & partitionem, seu se-  
gregationem prauorum membrorum à  
bonis retulisset, commendat gementem  
columbam dicens quod *ubi meliora mè-*  
*bra à deterioribus segregasset, & priorum*  
*entomta absoluisset, posteriora non potuit*  
*calculo candido notare .*

VIN.

Optima, & opportuna partitiõ fuisset, si  
si à toto genere desupta fuisset, & hoc tē-  
pore proficere potui set. Sed dñm non de omnibus si ista di-  
uisio deteriorum, & meliorum in vna quaquæ congregatione  
disperforum, vt ma ssa quædam punior segregetur, ex partiali  
hac

TVR.

- Leu. 11. hac segregatione, ista purior ceteris quibus præfertur argui posset. Nullam oblationem cum fermento fieri mandauit Dominus. Est enim, dicebat Philo, *Difficile inanes tumores animæ consecrare*, quemadmodum fermenti proprietates est malsam inflandi, & corrumpendi, ita et inanis illa iactantia qua quis melior prædicatur inflat cor, totum corruptit hominem: *modicum fermentum* dicebat Apostolus *totam massam corrumpit*. Ipsa natura
1. Cor. cap. 6 Angelica id in inflato Apostata illo experta est; perdidit enim sapientiam in decore suo, dum sua pulchritudine captus, etiam diuinum solium affectauit. Pharisei non sicut ceteros se existimabant, qui adeo inflati incedebant, ut cum nomine res concordaret, & ab omnibus se diuisos extimabant, & supereminentibus titulis dignos, ad quos cauendos illud Christus Dominus inculcauit. *Intuemini, & caute afermento Pharisæorum quod est hypochrisis*. Puros se existimabant Donatistæ, & propter paucos codicum traditores, persecutionis tempore, orthodoxiam ferè totam insimulabant, & vocabant speluncam latronum. Sed ampullosam istam superbiam sic S. August. retundebat ostendendo traditores plures fuisse in parte Donati, *si & traditorum vocabula cupis addiscere, habes vâstros Syllanum circensem, Felicem curatori sacramenta tradentem; Habes. Marianum ab aquis Tibiritanis Romano curatori tres codices offerentem: Habes Victorem Rusuaxiensem quatuor euangelia veluti delectitia comburentem, qui Cæcilianum absentem damnare ausi sunt innocentem. Hæc est spelunca latronum, hæc progenies traditorum, hæc mulier fornicaria, quæ relicto Christo, Donato prostituit lupanaria, cuius domus iuxta Salomonem secessus est mortis, cuius via sunt inferorum, quæ se mundam vocat, cum sit sordibus plena, quæ se innocentem clamat, cum sit sceleribus irretita, quæ peccanda committit, & facta sua in alteram dicit ne prior audiat quæ commisit, de factis enim vestris catholicos infamatis, ut populos à Domino separetis. Non licuit Vindiciane tibi sic mentem Eminentissimi interpretari, illique imponere quasi optimorum consortium in vno quasi loco separatum demonstrarit, & ab hoc discretos atro lapillo signarit, in promptu enim August. autoritate in te tua tela conuerti possent, & si vniuersus religio tum cœtus quodam asseritur florens, nunc verò degenerans à te modicus defenditur, florida semper existête puriori malsa, vel quod deplorandum sit omnis ordo, & præsertim SS. Benedicti Dominici, Francisci, à parte illa, quæ tota viuum membrum asseritur; impurior reputata portio exiccata, & deplorata, illud quod in simili causa Fulgentio August. respondit, vsurpare posset à te ignominosè discreta. Donatista dicebat *Recede à me non appropinques mihi, quia immundus es*, cui Augustinus ex persona cath. respondebat, *tua non timeo crimina, quia mea munita est**

est conscientia. Quem dicis tradidisse, nomen, locumque traditoris ostende, numquam id valebis ostendere sicut nec antea valuisti. Sed & si aliquem protuleris, mihi obesse non poterit dicente Domino, anima que peccauerit, sola morietur, & iterum Donatistis argumentibus. Illi [nempe Cæcilianus, & alij catholici] codices Donatistas ignibus tradiderunt, & c. persecutionē fecerūt, & vos eis in omnibus consensistis (ecce crimina obiecta traditionis, thurificationis, iniustæ persecutionis) quid Augustin. respondit? breuiter (ait) respondeo (quod sepe respondi) aut falsa dicitis, aut si vera sunt, non ad frumenta Christi, sed ad eorum paleam pertinent ista que dicitis. Non inde perit Ecclesia qua optimo iudicio penultima istorum omnium separatione purgabitur. Ego ipsam Ecclesiam require ubi sit, qua audiendo verba Christi, & faciendo edificat supra petram, & audiendo, & faciendo tolerat eos qui audiendo, & non faciendo edificant super arenam. Vbi sit triticum, quod inter zizania crescit usque ad messem, non quod fecerint, vel faciant ipsa zizania. Vbi sit proxima Christi in medio filiorum malorum, sicut liliū in medio spinarum; non quid fecerint, vel faciant ipsæ spine. Vbi sint pisces boni qui donec ad littus perueniant, tolerant pisces malos pariter irretitos, non quid fecerint, vel faciant ipsi pisces mali. & tres canones August. ingenio suo dignos ad Donatistarum ora oppilanda proponit: dicens.

I. Proinde remoueatur omnes moratoria tergiversationes. Quicquid de peccatis hominum falsum obijcitur, conueniatur conscientia, & non obijciatur.

II. Quicquid de peccatis hominum etiam verum obijcitur, vel probari non potest, vel cum debuit probari non potuit, non obijciatur.

III. Quicquid de peccatis hominum & verum, & probatum obijcitur, nec tamen ad frumenta, que inter paleam latent, sed in ipsam paleam, que in fine separabitur pertinet, non obijciatur. Siuè ergo falsa, siuè vera crimina obiecta Religiosis malis, quibus ordines corrupti plāguntur, religio quærenda, commendanda, & locus, & status encomijs celebrandus, videlicet quod sit Dei specialis domus; ager vel hortus deliciarū Domini; portio Apostolicis retibus dotata; non discernendi, & seiungendi auditores tantum verbi à factoribus eiusdem verbi, non quid fecerint, vel faciant zizania, non quid fecerint, vel quid faciant spine, non quid fecerint, vel faciant pisces mali.

Inopportuna quoque discretio ista ac distinctio demonstratur hoc tempore, cum ab hæreticis ne dum religionum defectus in canticum vertatur, sed & status religiosus proscinditur, vnde mutata temporis causa, etiam si recta facta esset illa partitio, id inconcinne factum nunc esse, quod recte ante factum iudicari potuisset. Sapienter Aug. distinguit in pulchrum, & aptum. Ep. 5.

Lib. de vnit. Eccles. c. 16.

D. Pul-

*Pulchrum enim per se ipsum consideratur, atque laudatur, cui turpe, ac deforme contrarium est. Aptum vero cui ex aduerso est ineptum, quasi religatum pendet aliunde, nec ex semetipso, sed ex eo cui connectitur iudicatur: nimirum etiam decens, atque inde cens vel hoc idem est vel perinde habetur. Quare inter cœtera præcepta à Præsulibus seruanda in diuinorum eloquiorum, & etiam in correctione morum à magno Nazianz. illud est traditum, vt, quando, & coram quibus loqui oportet, attendamus, ne mediocritatis fines excedamus. per se enim bona perdunt aliquando boni gratiam, quia tractantur non bene, non aliter atque hyeme intemptiui sunt flores, nec mulieribus virilibus, nec viris muliebris ornatus conuenit, nec luctui musica, nec conuiuii iocryma. Quare eo nomine etiam celebris Basilii ab eodem Grego. habitus, quod disponderet sermones suos in iudicio, iuxta Davidis regulas, locorum, & personarum, & temporis ratione seruata. Quid dices Vindiciane? Turturem Panarium afferentem criminaberis, vt fecisti superius? At tu tui parentis Panario abuteris, vt inopportune vinum, vel edax aliud medicamentum lapsis, vt fingis, ordinibus sit imponendum non sic faciebat ex eodem August. magnus suorum temporum medicus Vindicianus: Consultus enim à quodam, dolori eius adhiberi iussit medicamentum, quod in tempore congruere videbatur, adhibitum sanitas consecuta est. Deinde post annos aliquot eadem rursus corporis causa commotus, hoc idem ille putauit adhibendum, adhibitum uertit in peius. Miratus currit ad medicum, indicat factum, at ille vt erat acerrimus ita respondit: Ideo male acceptus es, quia non ego iussit, vt omnes qui audissent parumque hominem nossent, non eum arte medicinali fidere, sed nescio qua illicita potentia putarent. Vnde cum esset à quibus poterat stupentibus interrogatus, aperuit quod non intellexerant, videlicet illi etati iam nõ hoc se fuisse iussurum. Solutus nouus Vindicianus chirurgus (si nõ barbitonfor) à magno Vindiciano degeneras, indifferenter morbis non seruata etatis & temporis ratione, probare videtur, & Bellarminum fictè laudat quod non potuit valdè nitido calamo posteriora donare.*

VIN.

At non semel (ait inferius nouus Vindicianus) id præstitit Hieronym. ep. ad Onasum, vbi in nummarios inuebitur Sacerdotes & c. ep. ad Heliodorum, in imperfectos Dei famulos inuebitur, & subdit: Magnus enim Doctor Hieronym. Sapientiam quasi inter perfectiores locuturus, etiam liberiolem in vita improborum linguam assumpsit, eadem ergo causa Bellarminum apud Grauij nam absolueret, si eadem causa recurreret, si non religiosi determinatè nominati essent Benedictini, Franciscani, Dominicani, in specie, vt alij omnes in genere; si apud perfectos fuissent

TVR.

Orat. 1. de  
Theol.Orat. in fun.  
Basilij.

Epist. 3.

fuisse reprehensi, & non etiam apud famellas diuulgati libelli vernacula lingua vt ab omnibus intelligerentur: si etiam canibus non obiecta margarita nam vsque ad remotos ab orbe Britannos peruolasse libellus describitur, sub ceruicali Iacobi Regis repositus, de quo ferunt eius lectione delectatum, vt delicatius in errore permaneret, qui non ex fide personas, sed ex personis fidem metiebatur. Quanto laudabilius vnione hæc signata essent, & meliori notata lapillo? Attu Vindiciane dum non potuisse valde nitido calculo donari asseris; tu quoque ex Persio.

In vita Bellarmini.

*Quæque sequenda forent, & quæ vitanda vicissim.*

*Ille prius creta, mox hæc carbone notasti.*

At niger nigro potius voluit calculo designari, sed si

*Hic niger est, hunc tu Romane cauto.*

Nec dubitandum si Vindicianam emphasim præuidisset vt pius censor, calculum reduxisset, vel opellam, vt dicitur, ad calculos reuocasset. Saltem ergo ad illos reuertamur calculos qui omis- si, nimirum ad gloriosiora, & sublimiora cõsilia adhiberi solitos vel si maus in vtraque lance vtrunque dicta expendantur velut calculi, vt an atro, vel albo lapillo sint ordines sacri denotandi iudicetur. Hæc ergo ponit in hac lance Vindicianus ex assertio- ne columbæ, *Primum regulares multiplicari cõpisse sine nume- ro. Secundum multos non a Deo, sed alijs rationibus ductos mona- steria repleuisse. Tertium illud proinde Esaiæ impletum: multipli- casti gentem, non magnificasti letitiam. Quartum. Inde nata scandala esse grauiâ, multiplicia, omnibus nota. Quintum quæ proinde vberem columbæ gemendi materiam præbeant, vt rela- xationem adeoque corruptionem religiosorum ordinum deploran- di. Sextum. Ne eque negari posse quin magna in quibusdam or- dinibus multitudo relaxatorum inueniatur: & fortasse nostris tẽ- poribus impleri quod S. Pachomij tempore contigit vaticinium, nonnullos regularium piè victuros, plurimos regulam neglecturos, suamque penitus salutem perdituros esse. Hæc Bellarminus (ait Vindicianus) adhibito etiam S. Francisci visu in modum status Nabucdonosoris, quorum singula (subdit Vindicianus) Grauiâ animo vsque adeo ægra fuerunt, vt totis viribus refellenda pu- tauerit, perinde ac si à circulatorum quopiam, aut liuido regulariũ æmulo inter infames tibias & Sibariticas dapes decantata fuis- sent. atqui meminisse oportebat qui hac manu sua exarauit, illum ipsum esse purpuratũ principem quem Grauiâ suspexit, & lau- bus extulit &c. & subdit. Quomodo nunc tantus Bellarmini laudator repente animo lingu potuit, vt de tot virtutum, & do- ctina gemmis excusio pectore crederet parum considerasse, ac di- gississe quæ publico foro commissã vellent?*

VIN.

TVR.

Primum expendamus exposita lance. Multiplicari cõpisse religiosos sine numero non diffidetur Turtur, & nãdus pruden- tialis

De vocat.  
Gent. lib. 2.  
cap. 10.

tialis desideratur, nam cum plurium difficilior gubernatio sit quam pauciorum, multitudo posset tepeditatem parere, nisi Sanctissimis Legibus occurratur. Sed cum nostris temporibus illud impleatur. *Dilata tentoria tua, extende funiculos tuos, semen enim tuum hereditabit gentes, & ciuitates, quae deserta erant in-* *habitabis,* & nunc vberius quam tempore Prosperi, videatur quod idem scripsit S. Prosper: *ex omni gente, ex omni conditione adaptantur quotidie millia senum, millia iuuenum, millia paruulorum, & effectibus gratiae etiam ipsa quibus mundus atteritur, arma famulantur,* vt in tanta multitudine conuertendorum messis multa sit, operarij autem pauci. In ipsis quoque fidelium populis in fide conseruandis, spiritali Sacramentorum pabulo alendis, nec sufficit vastissima religiosorum omnium multitudo. Quod si illud mirabite est (ex Prospero eodem loco) quod *ex diuina prouidentia, discordiae ad vnitatem trahunt, & plagae in remedia vertuntur, & Ecclesia vnde metuit periculum sumat argumentum,* non officiet multitudo Ecclesiasticae vnitati, & paci, & qui ex parte materiae ex multitudine defectus nasceretur, ex maiorum bonorum fructu, & vtilitate compensarentur. Quis Ecclesiam Catholicam criminabitur ex superexcedenti fidelium numero? & nihilominus hoc ipsum praedicat Propheta, & inter mirabilia Dei recelat, quod *multiplicati sunt* valde. *Annunciabit,* ait, *& locutus sum, multiplicati sunt super numerum.* Et coetera. *Est numerus, sunt super numerum* ait August. ibidem *Numerus certus est pertinens ad illam caelestem Hierusalem. nouit Dominus qui sunt eius, christianos timentes, Christianos praecepta seruantes, Dei vias ambulantes, a peccatis abstinentes, si ceciderint confidentes, ipsi ad numerum pertinent. Sed numquid soli sunt, sunt & super numerum, nam & si modo pauci sunt, pauci in comparatione multitudinis malorum frequentiorum, quantis turbis impletur Ecclesiae, stipantur parietes, pressuris se urgent prope se suffocant multitudine &c. quanti fideles agglomerantur, quanta turba concurrunt, multi verè conuersi, & multi falsò conuersi, & pauciores sunt verè conuersi, plures falsò conuersi, quia multiplicati sunt super numerum.* Talis ergo est Ecclesia ait idem August. de cuius paucitate dicitur in comparatione multorum malorum, quia angusta, & arcta via est quae ducit ad vitam, & rursus, ipsa est de cuius multitudine dicitur. sic erit semen tuum sicut stella caeli, & sicut arena maris. i. idem quippe fideles. Sancti, & boni, & in comparatione plurimorum malorum pauci sunt, & per se ipsi multi sunt: quia multi filij desertae, magis quam eius quae habet virum, & multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent &c. & multa millia quae numerare nemo potest videntur in Apocalyp. Ipsa est, quae aliquando obscuratur, & tamquam obnubilatur multitudine scandalorum &c. Sed etiam tunc in suis firmis vis eminet, & si aliqua in his verbis diuinis distributio facienda est,

Pf. 39. Augu.  
ibidem.

Ep. 48.

est, fortasse non frustra dictum est de semine Abraham: sicut stella cœli, & sicut arena, quæ est ad orâ maris, ut in stellis cœli pauciores, firmiores, clarioreque intelligantur, in arena autem maritimi littoris magna multitudo infirmorum, atque carnalium. Non ergo (in simili arguendo in nostro proposito) multitudo religiosorum impetenda, & si sint multi imperfecti, qui licet excederent sicut arena maris stellas cœli, adhuc pauciores, firmiores, clariore, perfecti apparebunt, qui non pauci absolute, sed comparatiuè pauci essent, & cum multi sint, in merito, non pauci, sed paucissimi piè viuentes, vel victuri in religione pronunciantur.

Multos quoque non à Deo vocatos, sed alio, sine religionem intrasse, commemorat Vindicianus ex columbæ gemitu, & est secundus calculus.

Dei attributum est quod spirituum sit ponderator, nec quis hominum corda, & fines quis perscrutari potest sine Dei dono, quod discretio spirituum ab Apostolo appellatur. Si id concessum fatetur Vindicianus, non nullis cautis, discretis, exhibeat vergentia probationum argumenta ad extorquendam fidem, difficile enim poterit suadere, eo spiritu dotatos Argi oculos habentes ad aliorum defectus intuendos, cum spiritus dona ad utilitatem dentur, ut in edicta vultuibus apponatur, non quod passim cum nausea aperiantur. Quendam introducit S. August. non dissimilem Vindiciani Genio, qui bonis tantummodo se aggregare cupiebat, & à malis se separare, solitudinem aptam iudicauit, & cum paucis adiunctis socijs vitam transigere, sed etiã eum secururum esse scandala didicit. rursum monasterium elegit ut cum solis bonis viueret, sed cum ei obijceretur malorum consortium, qui interdum monasteria ingrediuntur, vitare non posse, hanc politicam rationem, ex industria excogitauit. *cautus ero, nullum malum admittam. ait August. nullum hominem malum, nullum fratrem malum intrantem admissurus sum, cum paucis bonis bene mihi erit. cui & August. ubi cognoscis quem forte vis excludere? ut cognoscatur malus intus probandus est, & probari nisi intrauerit non potest? repelles omnes malos? dicis enim & nostri inspicere, omnes nudis cordibus ad te venient qui intraturi sunt? Ipsi se non nouerunt quanto minus tu? multi enim sibi promiserunt quod impleturi essent vitam illam sanctam in commune habentem omnia &c. missi sunt in fornacem & crepuerunt. Quomodo ergo cognoscis eum qui sibi adhuc ignotus est? excludens malos fratres à conuentu bonorum, de corde tuo quisquis ista dicas, omnes malas cogitationes si potes à te exclude. Non intret in cor tuum vel mala suggestio. Non cōsentio inquit, sed intrauit tamē ut suggereretur. unde autē intret quis nouit? &c. et pugnamus quotidie in uno corde nostro. Vnus homo in corde suo cum turba*

VIN.

TVR.

In psal. 29?  
&c. 132.

luctat

*luctatur. suggerit auaritia, suggerit libido, suggerit voracitas; suggerit lætitia ista popularis, omnia suggeruntur, ab omnibus se continet, omnibus responder, & ab omnibus auersatur, difficile est vt non aliqua feriatur. Sic impossibile est subdolos, & malos cauere, quin intra septa Monasterij recipiantur.*

VIN.

Sed aliud dictum in lance apponitur. *Religiosorum multitudi illud adaptari quod scriptum est in Esai. multiplicasti gentem, non magnificasti lætitiã.*

TVR.

Senfus quidem iste à Spiritu sancto prauisus, non prouisus, vt de religionibus dictum sit: multiplicasti cœnobias, & cœnobitas, & non magnificasti lætitiã, quia vel relaxati penitus ordines, vel penè corrupti. Iudæos respicit illa sententia, qui & si iuxta promissiones Abrahæ multiplicati fuerint nimis, pauci tamè receperunt Christum Abrahæ promissum. Sic lætitiã multiplicationi non correspondit: nam ex Greg. *de Iudæa non nulli prædicatorum ministerio ad cognitionem redemptoris perducti sunt, sed eiusdem gentis plenitudo Sanctæ Ecclesiæ assertionibus tanto*

In p. Reg. c.  
4.Vide eundem  
homil. 46. in  
Ezech.

*audacius aduersatur, quanto infidelitatis sue tenebris profundius eiecta ad veritatis lumen non ducitur. Gentiles quoque eadem sententia respicit donis naturalibus cumulatõs, qui à fructu frumenti, vini, & olei multiplicati sunt, non magnificata lætitiã est, cū exceptis paucis cum Ecclesia antiqua copulatis permissum est gentes ingredi vias suas. Nec magnificata est lætitiã in tempore gratiæ, nam & si plenitudo gentium in Ecclesiam intrauerit, adhuc in vocatis illud habere locum PP. plurimi docent, multi sunt vocati, pauci vero electi, multis alijs DD. piè in oppositam sententiam declinantibus. Quomodo ergo facta est extensio ad claustra vt maior pars nedum relaxata, & sed reproba flammis gehennalibus ex approbato Vindiciani calamo addicatur? Habet sponsus mysticus sylvarum lucos, & saltus, vbi lignorum syluestrium, & infructuosorum ingens multitudo, habet & hortum conclusum tamquam suas delicias: Syluis status secularium designatur, Hortis religiosorum cœtus. Per hortum ex Guerrico Abbate. *Internas fratres internas intelligite delicias, per conclusionem custodiam disciplinæ, dilectio murus est (ex eodem) ante murum regularis districtio, illa sanctas, & affectus dulces includit, hæc occasiones delinquendi repellit, & excludit. priuilegiata certe sponsi portio, vt comparisonem cum sæculo non admittat, nam si castitas (ex Nazianz.) diuidit mundum, castitas voto firmata cum Monastica disciplina nedum mundum diuidit, sed homines ab hominibus, vt in ipso met Principis Palatio spiritualibus eunuchis, id est vitam religiosam profitentibus detur nomen melius à filijs, & filiabus, ijsque priuilegijs decorentur, vt viuant purius, cadant rarius, citius resurgant. Si cõmunis, & aqua est comparatio, sæculi totius cum claustris, vel**

Serm. 35. in  
Cant.Ef. c. 56. vide  
161. Foreriu

com



commune discrimen est, vel æqua retributio, ut quid dicunt religiosi cum propheta. *Quoniam propter te mortificamur tota die, extimati sumus velut oves occisionis: miserabiliores essemus cum* **Etis** hominibus, nihil peculiare operabitur occasiones peccandi præcisio, Deo vacandi commoditas, iuge silentium, & ab omni strepitu secularium perpetua quies? *erubescit Siden* diceret *ma* **ro** huius sæculi, quod tot æquales pisces seculares bonos vel malos, quot religiosos, sagena concludit: & tam Oceani sinus, ut fide stationes eodem vndarum fragore concutiuntur. & tamen, verissime pronunciauit Greg. *rectè mare vita secularium dicitur, quia dum procellosis actionum motibus concitatur, ab interna sapientie quiete, atque stabilitate disjungitur.* Et si e mari suam piscator hominum haurit piscium quoque multitudinem copiosam, non hauriet à flumine, maiorem & à stagno quod in horto concluditur? Habet (dicit Bernardus) *mare hoc magnum, & spatiosum pisces mundos, & dominica dignos mensa, quia ex his qui in seculi latitudine habitu actuque versantur, reliquit sibi multa milia quos Apostolica sagena trahit, ut cum educta fuerit se regentur à malis. Habet, & flumen pisces mundos quicumque inter dispensatores fideles inveniuntur. Fluvius quidem est Prædicatorum ordo non in eodem permanens loco, sed excedens se, & currens, ut diuersas irretit terras. Sumus & in stagno mundi pisces qui in claustro Deo seruiunt in spiritu, & virtute, merito si quidem stagnis monasteria comparantur. Vbi quodammodo incarcerati, pisces euagandi non habent libertatem: quo videlicet parati sint semper ad epulas spirituales, dicentes singuli intra se. quando veniet qui me deferat? cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat immutatio mea? an non respectiue plures à flumine, & stagno segregabuntur à malis? singuli (ait Bernar.) in mensa Dei apponi expectant, [ut saluandorum maior denotetur numerus] Solus Vindicianus calculatoris dictum firmat ut putridorum, & eijcendorum e sagena in fine seculi copiosior sit multitudo religiosorum, ut lætitia magnificanda non sit ob multitudinem perditorum.*

Aliud subinfert Vindicianus à columba positum dictum, nempe *inde nata scandala graua, multiplicia, omnibus nota.*

Error (dicebat Bernardus) *humana mentis est, non modo bonum putare malum, & malum bonum, aut verum falsum, & e conuerso, sed etiam vera recipere pro dubijs, dubia pro certis.* edifferant aculeati censores, si proprio sensu, scientia, vel reorum confessione, tantam multitudinem scandalorum, & vberem segetem peccatorum grauissimorum, quæ & omnibus nota pronunciantur, an vero ex aliorum relatione, & rumore didicerint, an sicarios, adulteros, sepulcrorum effosores venificos sunt comitati, vel dum delicta patrabantur adfuerunt, cur non reprehenderunt?

CUR

Pf. 43. Rom. 9

Es. 23.

In Moral. lib. 11. c. 25. ijs verbis & more loquitur.

Serm. de 8. And.

TVR. Ep. 85.

cura d crimina pronum non retardarunt: an ex scriptis iudicia-  
 tibus id probabunt? Si in quascumque regularium omnium lice-  
 ret iniicere, vel fontium indiculus formaretur, in infinitum pau-  
 cissima, quæ eos numerosissima asseruntur delicta, inuenirentur  
 luceque clarius multò plura exaggerata crimina per orbem, ina-  
 nia, & commentitia deprehenderentur. Si ex fama id pronun-  
 ciatum est, *fama* dicebat Tertull. *incerti est, locum non habet*,  
*ubi certum. an vero, fame credat nisi inconsideratus? quia sapiens*  
*non credit incerto, ab uno enim aliquando principe ait idem exor-  
 ta necesse est, inde in traduces linguarum & etc. ita modici seminis*  
*vitium lætera rumoris obscurat, ut nemo recogitet, ne primum me*  
*daciam seminauerit. quod sepe fit, aut ingenio emulationis, aut*  
*arbitrio suspicionis, aut non noua, sed ingenta quibusdam men-  
 tiendi voluptate. Quomodo ergo nota omnibus certo affirman-  
 tur, quæ affirmanti non sunt nota? qua fiducia hoc apertè decla-  
 matur, cum non constet an talia sint, vt taliter declametur? & si*  
*contra declamandum esset, declamandi modus seruari debuisset,*  
*vt non in specie, sed in genere delicta, non cum specificatione,*  
*grauitatis, multiplicatis, notorietatis feriretur. Sapiēter. S. Greg.*  
*ait, cum generaliter contra culpam inuectio intenditur correptionis*  
*verbum, libenter ad mentem ducitur, quia potens prauis igno-  
 rat quod hoc sibi specialiter dicatur. & vnde fit plerumque, vt*  
*eo vehementius perpetrata culpam lugeat, quo reatum suum, &*  
*cum se percussum sentiat, nesciri putat. Et licet vt ibidem notat*  
*Gregor. in publicis, & manifestis publica sic adhibenda correptio,*  
*defectus habendus est Prælatorum, & Religiosorum, ne si*  
*vita eorum despiciatur, prædicatio contemnatur. An nescis ait*  
*Chrysostr. fulgidam Christiani vitam vsquequaque lucere de-  
 bere, & cum qui suam gloriam fodat ubique postea inuisilem, &*  
*nihil magnum lucrari posse etiam si fortunatus sit? multo magis*  
*id debetur religiosis, & Prædicatoribus, vnde idem subdit nam*  
*si sal infatuatum fuerit, dicit, ad quid valebit ultra? & postea sal*  
*enim hos esse vult, & lumen, & fermentum Deus, vt & alij à no-  
 bis utilitatem accipiant. Quod si illis damno simus, non vnde*  
*quaque rei erimus? Nam sicut qui peruersam agit vitam num-  
 quam saluatur, ita neque qui seipsum ignominia aspergit penam*  
*effugere poterit. Fædatio autem fit (dicit postea Chrysosto-  
 mus) peccato scandali, & non propulsando obiecta scandala.*  
*grande peccatum scandali ait Chrysostomus vt etiam si graui-  
 ter quis peccet, atque clam hoc faciat, & neminem scandalizet mi-  
 norem dabit pœnam, quam qui leuiter peccauit, idque im-  
 prudenter cum multorum scandalo, & exemplificat de Moyse,*  
*qui non semel contradixit Deo cum mitteretur in Aegyptum, &*  
*in deserto incredulus. Num. 10. demonstratur, & increpatus non*  
 est

In Apol. c.  
6.

13. Mor. c. 3.

Tom. 5. serm.  
contra con-  
cubinarios.

est. Sed ad aquas cōtradictionis acriter reprehensus cum peccati detestatione, quia, inquit, nō sātificastis me corā filijs I sraēl. Illa enim dicebat Chryostomus priuatim, & occultē accidebant hoc autem manifeste, & apud omnem populum committebat: propterea quia dehonorabatur Deus coram illa multitudine, etiam mortis comminatione correctio clausa est; tantam iram & Deus facit, ut non blasphemetur nomen suum, similiter, & sancti, non quod Deus habeat ut a nobis glorificetur, nullius enim indiget, & perfectus est, sed ex ea re multum damni hominibus. Quando enim apud nos male audit nomen Dei, & gloria eius nobis nihil ultra potest, multo minus vos. Omnia igitur faciamus, ut nulla sit occasio scandali, etiam si iniuste reprehendant, diluamus crimina, & imitemur sanctos, quibus tantū fuit studium gloriæ Dei, & suæ propter Deū. & infra. & si sint veluti ebrij quicquid in buccam venit loquentes & talia ut nullum responsum mereantur, non grauemur (ait S.) respondere, & mansuete cum eis agere, donec ab hac ebrietate illos liberemus, quantum scilicet ad nos attinet. Etiam si obiecta crimina vera essent, magna cum discretionē ab oculis insipientium remouenda, & in malè obiecta reclamādum, nam & si maius sit scandalum publicè peccare quā secreto, peius est scandalum publicum, ab alijs tamen ignoratū sine vlla vtilitate, & fructu, sed potius cum maiori scandalo e- uulgare, cum dedecore ministrorum Dei, & eorum apud quos euulgatur salutis dispendio. Vnde ut dicit Gregor. in Ezechiel. Sciendum est quod linguas detrabentium sicut nostro studio non debemus excitare, ne ipsi pereant, ita per suam malitiam excita- tas debemus equanimiter tolerare, ut nobis meritum crescat, aliquid etiam comperere, nedum de nobis mala disseminant, etiā eorū qui audire nos ad bona poterāt corda innocentium corrumpant &c. Hi etenim quorum vita in exemplo imitationis est posita, debent si possunt detrabentium sibi verba comperere, ne eorum predicationem non audiant, qui audire poterant, & in prauis moribus remanentes, benè viuere contemnant, ut superius dictum est.

Hom. 7. in  
Ezech.

Pergamus alia expendere quæ exhibet Vindicianus, nimirū relaxationem imo & corruptionem omnium ordinum materiam plangendi columbinis oculis ministrasse.

VIN:

Non prior lacryma tua Vindiciane quam interitus omnium ordinum. primo lacrymatur Cocodrilus quē in Nili sabulo de glutendum insectatur. Lacrymæ multæ sunt quæ putridis cadaueribus adhibentur, quare Simonidis lacrymas has iustius appellabis, quæ cum elegijs, & nanijs in defunctorum parētatione fundebantur. & magno feruore spiritus ait Greg. Spirituales lacrymæ producuntur (ut fecit columba) & ut dicit Chryso- mus beatiore sunt qui aliena peccata lugent, præsertim omnes

TVR:

Lib. 4. Rag:  
cap. 1.

E

DD.

m.9 in  
Matt. c. 5.

2.2. q. 9. a. 4.  
in 3. beatic.

VIN.

TVR.

Gen. 16.

Petrus Blesē  
ses de ser. 11

Ex Greg. lib.  
2. mor. c. 27.

DD. populi christiani, qui specialiter signantur quod luceant super iniquitates que fiunt in medio Hierusalem. Sed bene ait Angelicus Doct. Tertia beatitudo, Beati qui lugēt scientiæ coniuncta est, ex recta enim iudicio inmotescit malum quod lugendum est. vnde & si interdum decipiantur pij plangentes iustos, velut mortuos, quos reputant peccatores, non mirum, quando & Iacob Patriarcha Ioseph filium suum velut à fera pessima deuoratum amarissimè fleuit, & externa, & cruentata veste deceptus est. Illud aliud expendamus Vindiciane. Negari non potest quin in religionibus sit magna multitudo relaxatorum, ac proinde ex visione Pachomij plurimos salutem neglecturos, & perdituros.

At hæc multitudo malorum, multitudinem bonorum non excedit, & nescio si caste dici possit, in religione multò plures esse malos quàm bonos. Ratio malè fida carnis religio fuisset, si plures naues naufragium passuræ essent, quam si in medio seculi Oceano nauigassent. Frustra conflagrante mundo, ex alto descendens magni consilij Angelus, præpotenti dextera, religio si manum apprehenderet, vt Loth contigit, nedum morali motione suadens, dicendo: in montem saluum te fac: nec frustra dixit Loth. est Ciuitas hæc iuxta, ad quam possum fugere, & parua hic, & saluabor in ea, si cū equali discrimine in Sodomis habitare potuisset. Nimis pauper factus esset Christus ex superadditione consiliorum, si multo plures futuri erant cōsiliorum, & præceptorum Dei transgressores, quàm obseruatores, vel plures in immensum votifragi, & apostatæ, quàm altissimo vota red dentes, quæ distinxerunt labijs suis. Super arenam non petram solidam perfectionis statum fundasset, si ex collisione nubium, atque ventorum, ruiturus erat, vt asseritur, religiosorum cœtus, à quo ædificio & si interdum, & successiue non nullæ tegulæ cadant, vt etiam collidantur, numquam tamen ex vi ventorum, & spiritu procellarum, vel stillicidijs integra humiliatur contignatio, aut tectum discooperitur, vel parietes concidunt, vel domus vsque ad fundamentum exinanitionem patitur, uno hoc est erga religiosos maximum diuinæ protectionis argumentum, ventum validum Diabolici astus reprimere, qui vt dicit Blesensis se totum effudit ad tantandum, omnia artis suæ experitur molimina, nihil, quotentare possit, reliquit intactum. quos enim in mundo quietè possidet qui tamquam puluis rapiuntur à facie terræ, non multum impellere laborat ad lapsum, ipsi enim per se in præcipitium currunt. at contra religiosos (vnde mirandum non est si in tanto conspectu multi cadant) vehemens ventus particulares casulas hoc est particulares homines sub magna domo contentos interdum concutit, dum (ex Greg.) foris tentatio quatuor virtutes quatit, & quasi quassatis angulis domus obruitur, sed vt idem

(Subdit) dum tentatione quatitur, ei contra hostis sui infirmitatem humilitatis ostenditur, & unde pertimescit enervari adere, inde accipit fortiter stare. & cadentibus ex vi ventorum una vel altera cella integrum magnæ domus religionis ædificium perfeuerat. *Lico* autem ait Bern. (vel quicumque autem) magna sunt miracula diuina, quæ Dominus gessit in terris amen super omnia alia enituit, & cæteris cuncta illustrauit sicut dictum est, in paucis simplicibus totum mundum, & omnia sapientia eius altitudinem sibi subiugauit, quod etiam corpore in vobis. Ita Pater, ita, quoniam sic placitum est ante conscondisti hæc à sapientibus &c. nolite timere pusillus grex, minime confidite, quia complacuit Deo patri dare vobis regnum. Montes Gelboe visitabit Dominus abundanter, & à monte transibit, qui est religiosus status? & cur scriptum est: in iudicijs eius lætabitur germinans: & iterum pinguescent speciosiores? vt quid Vindicianus suspicaris, vel suspicis montes quos qui abiecta simplicitate lactis in vitiorum corruptione merantes in coagulatum densantur, atque concresecunt, & cum comparas religionis statum? Mons religionis est velut mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo. Hic currus non vnus vel alter, sed multiplex nullia lætantium, ardentescens, collucentes ignes propter bonorum operum exempla, imitationis tonitrua, vnde Dominus in eis, in Sina, in sãcto; & c. vobis specialiter ascendens in altum dedit dona hominibus, dona? (ait Bern.) religionum scilicet varietatem, multiplici matum varietate refertam. Solus Vindicianus vult Sion esse tantem caseatum, vt cæteros, numerosum exercitum restrinere estinguit, largam Dei donorum affluentiam specialium largiturum coarctat, cum contra spei nostræ diffidentiam in multitudine bonorum, sed etiam prædestinatorum ipse et suo promisso Deus: vos qui reliquistis me sedebitis super iudicantes duodecim tribus Israel; & c. prosperum iter faciat Deus salutarium nostrorum: ille qui ex vocatione specialibus eos religiosos traxit ad Apostolicam perfectionem, ille in Deus salutarium nostrum, qui si est saluator omnium, malum delium, multo magis eorum qui ex statu religioso capiuntur.

Ad fratres de monte Dei.

Psal. 65.

Psal. 67.

Apol. ad Guill.

terret nos Vindicianus *Pachomiano* exemplo, & *S. Franci* **VIN.** *Pachomio* enim reuelatum est, ait, nonnullos regularium *duros* &c. suamque salutem penitus perdituros, *Franci-* *sa statua* velut illa *Nabuchodonosor*, quæ in luteos pe- generauit.

non rectè intellecta certè sunt puerorum terriculameta. **TVR.** *mediata visio adducta*? cum imperfectorum, & lapsorū *io Pachomio facta esset*, reuelanti Deo in fontibus lacry- **E 2** **marum**

marum erumpens hæc respondit. *Præstra laboravi si ita futurum est. quid Dominus? bono animo esto, semen tuum non deficiet in æternum, quia etiam qui post te salui fient videbuntur eos superare, quorum summum etiam vita studium ex tenebris relinquentes ad veritatem, exercebunt iustitiam. amen tibi dico inuenientur cum ijs, qui nunc citra illam reprehensionem vitam agunt, & eandem consequentur salutem.* Vbi illa multitudo præscitorum tanta constantia, & asseueratione diffamata? Si religio Pachomij in alijs continuata religionibus, vsque ad finem mundi promittitur duratura, nec inferiores fore religiosi instituti sectatores, primis, & feruentissimis institutoribus, & præcessoribus, unde erupit tepidorum, & præscitorum tanta multitudo ad euacuandas promissiones Dei? Truncata auctoritate vellet Vindicianus nos esse stipites, & truncos quibus aniles quoque fabellæ suaderentur. Sed non satis fuit, plangenti truncatam Pachomij auctoritatem afferre, nisi quoque transmutatam exhiberet, nam in visionis prima parte asseritur: *non nullos perdituros esse salutem & quomodo id expositum est, non nullos, id est paucissimos? noui Grammaticandi genus nouam inducere posset Theologiam.* sed vt non præualeat vetus Grammatica contra Theologiam (*Dracones enim Pharaonis deuorauit draco Moysi, & suauitatis Theologica lepor euacuat scientiam vanitatis*) multo minus noua quæ ab utero matris suæ aberrat, principijs scilicet Grammaticalibus. Grammatici vt synonyma tradunt *Nonnullos, & aliquos*, quæ Poetica licentia nonnulli ad paucissimos sunt redacti? Metraphrastes melius legit quam habeat Dionysij Abbatis versio. videlicet: *claudicabunt non pauci.* Visio vero statum S. Francisci ostensa non respicit multitudinem, vel paucitatem bonorum, vel saluandorum in sua religione, sed graduationem actuum virtutum, eaque significatum, vt procedente tempore toto genere non sint communiter æquandi posteriores prioribus, qui primitias spiritus acceperunt, eundem feruorem retinendo, numquam tamen reuelatum maiorem improborum numerum fore, vel præscitorum: & hæc etiam visio omni Ecclesiæ statui communis est. vnde Greg. *In Samuele, ait, nouum sacerdotium diximus designari. quid est quod senuit, nisi quia per decurrentium spacia temporum S. Ecclesia ducitur, in nonnullis sacerdotibus conuersationis pulchritudo veteratur. Senuit autem Samuel quia vigor auctoritatis emarcuit. Quasi enim iuuenis erat Samuel quando Sacerdotum ordo solis cælestibus desiderijs inhians, dum nulla terrena querebat, quo efficacius superna prædicare poterat, eo ad ea nihilominus verbis, & exemplis subditorum animos accendebat. Valebat enim robore, & iuuenili pulchritudine radiabat, dum vim cælestis verbi in splendore ostenderet Sanctæ conuersationis &c. nam & mortuas animas viuificabat verbo, sed miro flore iuuentutis*

Ex Petro Ble  
senf. ep. 76.

Apud Sur. 14  
Maij.

Lib. 4. in 1.  
Reg. c. 4.

iuuentutis emicans mortua corpora resuscitabat imperio. Cum & cæcis visum, claudis gressum & omnibus agritudinibus medelam tribueret, & adeo Sanctissimæ conuersationis pulcritudo redidat, ut maioris virtutis esset hoc non posse viuere, quam alio alijs subuenire. Velut ergo in iuuentute vigeat Samuel quando in ordine sacerdotum pariter fulgebat, & mira virtus operis, & tam immensa pulcritudo Sanctæ conuersationis, sed iam dictum est quod Samuel senuit, multa enim tempora elapsa sunt ex quibus multi eorum amorē sæculi sequuntur, quorum virtute de pelli gaudia mundi ab aliorum cordibus debuerunt. Quod tamen non idcirco dicimus ut Sanctæ Ecclesiæ nonnullos viros religiosos habeat, sed quod pauci sunt qui in prædicationis culmine perfectè nouerint mundum contemnere, & summis desiderijs inherere. Vbi Gregor. in statu Ecclesiastico religiosos comprehendente, non restringit se ad paucitatem seruantium præcepta Dei, & prædestinatorum, cum non paucos simpliciter, sed comparatè in eis asserat reperiri perfectos, videlicet perfectè mūdum contemnentes, qui à principio erant, capite aũt eo perfectionis in ferrum, & lurum desinente. An maior auctoꝝ columbæ gemitus, Gregorio in cuius auribus diuinitus columba infusurrabat? Scmper aduertes, ait S. Bernardus, in omnibus ferè congregationibus viros repletos consolatione super abundantes gaudio, iucundos semper, & hilares feruentes spiritu, die ac nocte meditantes in lege Dei, crebro suspicientes in cælum, & puras manus in oratione leuantes, sollicitos obseruatores conscientia, & deuotos, sectatores bonorum operum, quibus amabilis disciplina, dulce ieiunij vigiliæ breues, labor manuum delectabilis, & vniuersa denique conuersationis huius austeritas refrigerium videtur. Contra sanè est inuenire homines pusillanimes, & remissos, deficientes sub onere, virga, & calcaribus indigentes, quorum remissa lætitia pusillanimis tristitia est, quorum breuis, & rara compunctio, animalis cogitatio, tepida conuersatio, quorum obedientia sine deuotione, sermo sine circumspetione, oratio sine cordis intentione, læticia sine edificatione, quos denique, ut videmus vix gebennæ metus inhibet, vix pudor cohibet, vix frenat ratio, vix disciplina coercet: non tibi horum in vita Inferno appropinquare videtur? dum intellectu affectui, & affectu intellectui repugnante, necesse habent mittere manum ad opera fortium, qui tibi fortium minime sustentatur, socij plene tribulationis, sed non consolationis. & licet mox concludat, quod talium vita non solum sit periculosa, defmolestissima plena miseriz, & doloris, & inferno plane plane proxima, & vmbra mortis numquam tamen, quod approbat Vindicianus, descripsit, plurimos esse salutem perdituros ne dū maiorem partem religiosorum collocans inter mortuos seculi, sed et in inferno inferiori. Interim qui Deo religionibus deserui-

Serm. 6. de  
Ascens.

sis,

*is, ne desperantes vos metipfos à via iusta excidatis (alloquar cum Bernard.) oblii qua retro sunt, prætermittit scandalis, qua iuxta iter, vobis à dextris, & sinistris posita sūt, in anteriora vestra vos extendite. Si enim ad singula volueritis vel laudatoribus respondere, vel cum detractoribus litigare, tempus perditis cuius in proposito sancto non leuis est iactura. Hæc sunt ergo vindiciæ, quæ expensa, & inuentus es in statera minus habens. Iam verò quod expensis calculis denigrandum Grauinam pronunciaris (purpuratum Principem à se etiam mirifice commendatum, susceptum, ac si opusculum de gemitu columbæ à circulatore amulo, aut liuido regularium amulo inier infames tibias, & Sabariticæ dapes decantatum fuisset; & quod peius eundem Principem quem paulo ante laudauerat sugillarit, quod minus digesserit, qua publico foro commissa vellet, Malus appètor es Vindiciæ, & malus arbitrer, vnde verbis Blesensis, in tuam, tuorūq; ruinam complicum, faba hæc recudetur, in caput tuum omnis enim fraus in se reuersa colliditur. de dolo non colliges nisi fructū doloris, & orditus es telam, ut diploide vesti aris. Verbum. Esaiæ est. Qui ordinini telam in Umbra Aegypti confidentes, diem amaritudinis expectate. maledictus inquit Salomon susurro, & bilinguis in populis, turbat enim pacificos.*

Petro Bles.  
ep. 89.

Epist. 4.  
Exod. 23.

Nazianz. in  
56. sent.

n. lib. cur.  
past. c. 8.

Certè nihil indignius quam linguam exacuere aduersus fratrem suum, multo magis in Principes, præclare Blesensis. Verba quibus vita Principum deprauatur, occultari non possunt, atque in publicum deducta magnorum, suscitât indignationem, & authoribus suis vertuntur in malum, scriptum est Principi populi tui non maledices. multo magis Principi Sacerdotū: eoque turpius est quo lædere facile est ex sententijs tetrastricis, facile autè & passinaca, & scorpium mortem inferunt. vnde nec sapiens quisquam præclarum nomen sibi potest assumere, quod nocendi facultatem habeat, cum leuissima animalcula mortem inferre possunt. Quare non mediocris punctura tua est, quod veluti scorpium quî defensionem simulat, acriter pungis. Quæ punctura est Cardinalis amplissimi quod suæ propositiones de assertis scandalis religiosorum, eorumdemque ferme corrupto statu, & paucitate saluandorum, vel Bellarmini negentur, vel exponantur, vel ad summum de excessu (qua decebat modestia) arguerentur, an passinaca vel scorpium fuerunt Nathan, vel Paulus, ille cum Dauid, iste cum Petrum arguebat? Nemo (dicebat Gregor.) est qui ita viuat, ut aliquatenus non delinquat, ille ergo se amplius veritatem de siderat amari, qui sibi à nullo vult contra veritatem parci. Hinc etenim Petrus increpationem Pauli libenter accipit. Hinc David increpationem subditi humiliter audiuit, quia retores boni dum priuato deligere amore se nesciunt, libera puritate verbum obsequium humilitatis credunt. non fieri (dicebat

Da.



anus, sibi credat iniuriam Prælati, cum à minori corripi-  
 sed consulentem potius, vel medicum sui vulneris arbitre-  
 Nunquid enim Nathã propheta cum David tam austerè  
 atis inuectione corripuit indignationem Regis mortis in-  
 ? & c. & Petrus reprehensur à Paulo non in accusationis  
 iniuriam, sed benigne, & patienter accepit quod non ex lixo-  
 ex charitate procedere perspicuè recognouit. aliud est sagit  
 occulto rectos corde; aliud ad amorem sagittare: primum  
 torum est, secundum amantium corrigentium. Nardus  
 ima illa Cardinalis Deo deuota humilis in hac valle plo-  
 ris, nec inferiorum correctiones sale prudentiæ conditas  
 bat. *Perfectus autem humilis* (ait Bernard.) *Vindiciæ*  
*um est intellectu, sed & affectu, intellectu quo quis qualis*  
*se agnoscit, & dicitur humilis veritate, affectu quando*  
*paratione animi eamdem velles* (ait Bern.) *de te tenere sè-*  
*quantum in te est, quoniam plerumque non expedit inno-*  
*omnibus, quæ nos scimus de vobis, & ex ipsa veritate, &*  
*ate vetamur palam fieri velle quod noceat agnoscens, &*  
*aque saltem non est humilis veritate, illud accipit: dolose*  
*conspicuum eius, ut iniquitas eius inuè. ad odiu. pòdus, & pò*  
*xit ille abominatio apud Deum. quid enim tu te deprecia-*  
*secreto apud seipsum veritatis trutina ponderatus, & fortis*  
*pretij metiens maiori te pondere vendis nobis, quam ab*  
*accepisti. Time Deum, & noli hanc rem pessimam facere, ut*  
*humiliat veritas, extollat voluntas, hoc enim est resistere,*  
*ti, agnouisset procul dubio in luce veritatis adductus fer-*  
 haritatis: Non expedit hoc tempore religiosorum statù  
 otum prædicare, vel esse multiplicibus scandalis religio-  
 eratas: multo plures esse impios, quam iustos: & plurimos  
 n esse perdituros, quæ cum non rectè assera reputentur à  
 ogis grauioribus, vel ad minus hoc tempore minimè con-  
 a, ut euulgentur, admonitiones non sagittas cruetantium,  
 antium reputasset, sub hac luce veritatis inspectas, nec ut  
 meliam, ut existimas, & suggeris, admonitionem existimas-  
 propulsasset. Illud potius laudasset: *corripiet me iustus in*  
*cordia, & increpabit me:* illud quod tu facis adulando ex-  
 pisset: *oleum autem peccatoris non impinguet caput meum;* qui  
 hijs allicere videaris Cardinalem, velut scorp. us eundem  
 dum Turturem mordes, humilitatis virtute eum priuan-  
 admonitionis libentissima acceptatione, & dum velut apis  
 am doctrinam de amplitudine personæ tradis eum ferien-  
 do morfu, & aculeo, te destruis, & si tamquam lucens ignis  
 escere videaris in spinis, momento cum ipsa flamma per-  
 ns euanescis.

riorem vero existimat aculeum Anonymus, quo inquit VIN.

Turtur

Epist. 11. ad  
Alex.

Serm. 43. in  
Cant.

Psal. 140.

Turtur columbam pungit, tractatum operis cum epistola nūcupatoria confundens, videlicet. *Quod suum factum Societati suae matri dicarit, eamque vocarit viuum, & verum membrum gementis columbae, idest Ecclesiae, cuius velocitas ad extremas oras peruenit, omnesque ferè provincias orbis, ad plangendum inuitata sint, ut cōuertat Deus relaxatos religiosos ad prudentiam, & feruorem Patrum iustorum, & addit quod etiam Turtur taxarit Cardinalem de odiosa distinctione inter deploratos, & deplorantes.*

TVR.

Si hæc omnia Vindiciane in epistola dedicatoria, & opere Eminentissimi habentur, quod & tu fateris dicendo. *Cardinalē apertissimè tradere eiusmodi distinctionem, & Sociorum suorum tamquam gementium, omnibus reliquorum gregibus tamquam lugendorum gloria bundum anteferre; Quid est quod asseris pūgi columbam, ex ostensione dedicationis operis, & progressus operis columbini, cum potius ex hac distinctione incomparabiliter Turtur lēdatur? Pungitur ne quis quia pungit, an ille, qui pungitur? & tamen singultum Turturis læsi comprimere vis ne audiatur. Si enim gementem Turturem comprimis dum dicis, quod fodit Granina innocentis viri conscientiam, que ex puro, sanctoque in matrem, sociosque affectu, illud amice spectabat, ut quoscumque posset ad lacrymarum bona gustanda prouocaret &c. & cum aliquot in Ecclesiae statuum defectus gemitibus subiiciendos putauit, etiam regularium sine discrimine ex parte censuit, qui vitam ducerent irreprehensibilem. quod si accerrimus fuit Cassianus visiorum religiosorum reprehensor, cur id Cardinali est denegandum?*

VIN.

Coll. 4. c. 10.  
coll. 7. c. 23.

TVR.

Non foditur innocentis conscientia sed Vindiciani, qui non vnus, vel alterius, sed innumeras pene vineas non tam fodit, quā confodit, & ita fodit, quod sicut diuisiones aquarum habens in manu sua, irriguum superius suis clientibus, quos simulatoria arte defendendos suscepit, inferius alteris distribuit. *Qui sic dimittit aquam caput est iurgiorum, & gemitum, planctumque subministrat, & quod peius, vt à gemitu reuocentur, calumniae nota asperguntur. O nouum, dicā, crudelitatis genus! si gemitus prouocatis, cur damnatis gementes? si ex præiudiciali distinctione tamquam rei extimamini, quomodo contra innocentium lamentationes, & quærelas tribunal erexistis. auulsa (dicebat Bernardus in naturali calamitate ex obitu fratris sui Gerardi) auulsa sunt viscera mea à me, & dicitur mihi ne fleueris? sentio, sentio quia nec fortitudo mea fortitudo lapidis. Hæc est Tyrannorum potentia quod illatæ volunt vt beneficia extimētur, & patientium quærimonix calumniae habeantur, vnde dicebat Seneca, potentiorum iniuriæ hilari vultu, non tantum patienter gerenda sunt. cum ipsi lacrymas qui plangi debent si-*

Prou. 13.

Serm. 26. in  
Cant.Lib. 2. de ira  
c. 33.

bi

bi affument vice versa, & virtutem ostendant. *Irascentur diu-  
tes* (dicebat Ambros.) & calumniantur ut noceant, si non ob-  
tinuerint quod desiderauerint, cum autem calumniati nocuerint  
dolere se simulant, tristes tamen, & tamquam mœssi non corde,  
sed vultu in possessionis direpta locum prodeunt, & impressionis  
sue iniquitate potiuntur. Ea die qua Caius Caligula, innocentem  
patris cuiusdam filium obruncari mandauit, conuiuio lautissi-  
mo pater exceptus est. Aulicis præcepit Imperator, vt obser-  
uarent conuiuæ vultum, & si lacrymam aliquã deprehenderet,  
lacrymarum fontes sanguinis cruore sicarent. Inter epulas refer-  
tissimas perdurauit pater, *Non aliter quam si filij sanguinem  
biberet, potiones natalibus vix honestas senex hauriebat. Inte-  
rim nec lacrymas emisit, nec dolorem aliquo signo erumpere pas-  
sus est, & cœnauit tamquam præ filio exorasset;* Tyranno com-  
miserationem post epulas ostendente, & genas lacrymulis exor-  
nante An nō Vindiciane dum calumniaris Turturem quod in-  
nocentis conscientiam foderit, eius vocem suffocas, ne gemitus  
emittat? tacebit ex perfectione Turtur, & ex Ambros. *dabit in  
sepulturam os suum, vt tamquam sepeliatur os proprium ne lo-  
quatur, & velut quodam aggere verbum obstruat, ne vocem  
doloris emit; at, vt vocem ipsam velut busto quodam in tumultu  
sepeliat, quam extorquere, aut exoritare possis iniuria.* Interim  
dum ille fontes lacrymarum comprimit, ad tuas lacrymas de-  
fensas mundus oculos conuertet, & an rationabiliter emittantur  
obseruabit.

Lib. de Na-  
buthe c. 11.

In ps. 118.



## CAPITIS QVARTI

*Animaduersione, ubi de plorantium; & plorandorum oppositione, Vindicianus discurret, non leuiter sacros Ordines exulcerans.*

VIN.



Primum in plangendo ordinem Columbarum commendat Vindicianus, eiusdem præsupposita distinctione membrorum in viua, & mortua ex satis nota, & familiari doctrina S. August. cuius loca idem Vindicianus commemorat, & Grauinam subtili aculeo pūgit, quod & si eam distinctionem acceptet, tamen nimium contendit Christi sponsam esse fuscā, & nescio qua improborum obductione denigrari debere.

TVR.

3. de doctrin.  
Christ. c. 32.

Sed infixo aculeo fugit (vt veteri prouerbio dicebatur) nec enim simpliciter enunciauit Turtur Ecclesiam esse fuscā, quā totā pulchrā Spiritus sanctus prædicat, sed cum modificatione illa propter auersos, & non dum conuersos, citans eūdem August. & vt fucum lectori faceret simpliciter pronunciauit Vindicianus Turturi imponit, quod cum modificatione secundum quid, seu secundum aliquos (exponendo idem dictum quod est August.) pronunciauit.

VIN.

Mox Grauinam fugillat, nimium discrucari quod Cardinalis etiam regulares personas exemplo Hieremie in bonas, & malas ficos, & in plures calathos iuxta visionem S. Pachomij distinxerit.

TVR.

Cum Thessale somnium Orestis narrat, quando enim discrucatus Turtur ex illa partitione, cum in eo totus sit, & in eo conatus sit, vt in quacumque congregatione, quæ sub cælo est, bonos, & malos reperiri demonstret? illud est quod solum impugnat Turtur, quod in vno calatho probet Vindicianus, quod columba ficos optimas selegerit, in cæteris mixturam corruptarum pronunciet. Quid est hoc (vt dicebat Aristophanes) nisi ficos petere

ne est ex ista blandiloquentia, non solum cum Atheni-  
sticis blandientibus sic quotannis recipere, sed etiam  
anis, & nobilibus ex vnus calathi extollentia, cœterorū  
one, maiora dona expetere, exinde ad argumenta Gram-  
m distinctionem reprobantis, non in toto genere, sed cū  
vnus, super alias accedit Vindic anus, dissoluenda, pro-  
lo prius obiectionem, deinde adhibens potius fugam  
vel apparentem solutionem.

. Obiectionis, Vindiciana solutio refutata.

VIN.

umentabatur Grauiua (subdit Vindic.) de eiusmodi di-  
inctione, & partitione inopportuna fuisse, & præbere ma-  
obloquendi, propter paucorum imperfectionem in omnes

mplo filiorum Noe potius regentium, quam detegentium vo-  
patris, regenda quam euulganda vel giosorum delicta.

atione S. Antonini, qui si claustralium reuissionem deplo-  
it, eorumdem instauracionem occinuit,

d Vindic. anus? oblitum esse Grauinam concionatoris offi-  
cuius est bellum vitijs indicere, & ex Bernardo planctum  
, & propterea non debuisse à tam insigni Prælato auferre  
item Regularium vitia corrigendi,

s lachrymas detinuit plorantis? distributionem non pro- TVR.

vt pro omnibus religionibus hinc planctus aut Threni-  
n resonent, pro vna vero & sola sint hinc lætitiæ, sonitus,  
ia absque gemitibus. Cum Ioannem Baptistam repudias-  
harifæi, illa parabola à Domino perstricti sunt. Cui ergo

Luc. c. 7:

dicam homines generationis huius (dicebat Saluator) &  
miles sunt? pueris sedentibus in foro, & loquentibus ad inui-  
dicentibus: cantauimus vobis tibijs, & non saltastis: la-  
uimus, & non plorastis. Venit Ioann Baptista neque mā-  
neque bibēs, &c. Venit filius hominis manducās, & bibens.  
titis: ecce homo deuorator, & bibens vinum. amicus publica-  
, & peccatorum. Significans (ait August.) nec luctu pœni-  
in Ioanne significata, neque ex lætitia Regni in in do-  
rsandi Christi Domini, Iudæos conuersos, nec ad planctū,  
l spiritualem lætitiā. Per hos diuersa quoque instituta  
nauit, quædam in maxima abstinentia fundata, quædam  
communi vita non degenerant propter conuersationem  
ue peccatorum; & his cantus, illis planctus conuenienter  
ur. Vtraque vituperans, Iudæorum malitiam imitatur.  
usus ille puerorum (ex Cyrillo relato in catena) etiam hoc

F 2

habebat

habebat in more quod nec gaudentibus congaudebant mœrentes, nec qui gaudebant conformabant se flentibus. deinde arguebant se inuicem improperantes incompassionis malitia: tale quid (subdit) passam fuisse Iudæorum plebem una cum Principibus, Christus innuebat &c. indicans permixtum debere esse luctum cum lætitia, & deploratos vnum subire chorum cum cantantibus, ne inuicem improperentur ex incompassionis malitia. Qui enim in Domino gaudent deploratis compatiendo eiusdem se adiungere debēt, & mœrentes, cum gaudentibus sociare. Partiri ergo religiosos velut illam cateruam puerorum, vt à choro cantantium excludantur, qui planguntur, & mœrent; vel è contra, vt à plangentium turba gaudentes separentur, vt inuicem, non se conforment, dissonantiam maximam parit: impermixta esset diuersitas, quæ sic ordinanda, vt ex cantantium choro deplorati non excludantur, sicut nec à mœrentibus exultantes; alioquin si mœsti ab inflantibus tibias, vel à timpanum pulsantibus segregentur, quid (vt dicit August.) non audebit typhus morticinæ pelliculæ? quo non se præcipitat præsumptio carnis, & sanguinis?

Epist. 48.

Tit. 1.  
Es. 58.3. p. Past. ca.  
4.

Leu. cap. 15.

Sed quis aufert à Prælati virgam correctionis nisi qui in culpiacere constituit? clamat Apostolus de Prælato, vt potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere. Et Esaias. clama ne cesses. Vnde non negat Turtur quod affers Vindiciane de Apostolo dura exprobrâte Neophitis Hebræis, opera mortua, iniuriam, & contemptum Christi, spe eisdem alliciendo ad salutem, sed modum desiderauit in columbæ planctu, vt opportune hæc dicerentur. Vnde Gregor. sic dicit. *ne Rector incautus ad loquendum proruat, hoc quod iam præmissimus per semetipsam veritas discipulis clamat. Habete sal in vobis &c. prouidendum quoque est sollicita, intentione Rectoribus, vt ab eis non solū [verba] praua nullo modo, sed ne recta quidē nimis, & in ordinatē proferantur: quia sæpe dictorum virtus perditur, cum apud corda audientium loquacitatis incauta importunitate leuigantur, & authorem suum hæc eadem loquacitas inquinat, que seruire auditoribus ad vsum profectus ignorat. Vnde benè per Moysen dicitur: vir qui fluxum seminis patitur, immundus erit. In mente quippe audientium semen secutura cogitationis, est qualitas audite locutionis, quia dum per aurem sermo concipitur cogitatio [audientis] in mente generatur. Vnde & ab huiusmodi sapientibus Prædicator egregius semini verbius est vocatus. Qui ergo fluxum seminis patitur immundus asseritur, quia multiloquio subditus ex eo se inquinat, quanto si ordinatē promeret, prolem recte cogitationis edere in audientium corda potuisset: dumque incautus per loquutionem defluit, non ad vsum generis, sed ad immunditiam semen effudit. Vnde Paulus quoque*

cum

cum de infantia prædicationis admoneret dicit. Testificor cor-  
 rã Deo, & Christo Iesu, qui iudicaturus est viuos, & mortuos, per  
 aduentum ipsius, & regnum eius: prædica verbum, in fã op-  
 portune importune. Diciturus importune præmisit opportune, quia  
 scilicet apud auditoris mentem ipse sua utilitate destruit. s; ha-  
 bere importunitas opportunitatem nescit. Inopportuna redar-  
 gutio, cum imperitã multitudini culparum monstruositates re-  
 ligioforum, & si redarguendã, proponantur. Id non intellectum  
 (vt fingis Vindiciane) paruulis, sed magis scandalum præstat;  
 Oues Iacob concipientes sub aspectu virgarum in canalibus, ta-  
 les ediderunt partus, qualis erat virgarum varietas. nonne ad exẽ  
 pla Religioforum maculati partus prodibunt, cum audiente  
 populo lapsus Sanctorum, nõ secus ac ille dicere poterit Iouem  
 suum Danaã inuadentem intuendo, qui templa cœli summo so-  
 niu concutit, & ego humunucio non facerem? et ego vero illud feci  
 libens. Quã proles virtutis nascetur ex conceptu scandalorum  
 mentibus simplicium infixio, nisi oblocutio, & peruersa imitatio?  
 mel virtutum religioforum populis, non fella ob oculos ponen-  
 da. vnde scriptum est: *ingressus est populus saltum, & apparuit  
 fluens mel.* Quid est ait Greg. quod populus terra ingressus sal-  
 tum: nisi quia religiosi, & simplices viri, per exempla bonorum  
 operum, sepe ad notitiam secularium deducuntur, ubi mel appa-  
 ret, quia de exemplo boni operis, apud seculares inueniunt, &  
**DEVOTIONIS** latitudinem, & fructum **VENERATIO-**  
**NIS** Quid est. n. ager in saltu nisi deuotio in inculto, & in expur-  
 gato corde secularium? & quid mel super faciẽ agri nisi dulcedo  
 fauoris? qui meritò post ingressum vulgi apparere dicitur, quia  
 videlicet aspera secularium corda, s; prius religioforum exempla  
 non vident, nec latitudine deuotionis se valent distendere, nec a-  
 lienã sanctitatis gloriam prædicare. Antè ingressum quidem  
 tantum, saltus est, nec agrum habet, nec fluens mel, post ingressum  
 vero, & latitudinem agri habet, & dulcedinem mellis, quia sepe  
 qui diligunt mundum, sanctorum exempla feruenti amore reci-  
 piunt, vt bonum quod vident, sibi non solum placeat, sed etiam  
 prædicare attentius concupiscant. Vindicianus vero mordicus  
 ruetur rationabiliter esse intuenda proposita scandala, quia in-  
 quit pestilente flagellato stultus sapientior erit, nesciens eum lo-  
 cum ad iustitiam vindicatum referri, non correctionis virgam,  
 quã modum, & opportunitatem requirit. Nonne velle publi-  
 cẽ ea redarguere, & si publica, est fel in saltu potius apparere, vt  
 non possint amplius seculares, nec deuotionis latitudinem colli-  
 gere, & fructũ venerationis? fel potius erat abscondẽdũ, & solum-  
 modo mel, exempla bonorum, intuenda proponere. Israeliti-  
 co etiam populo per Moysen à Domino iubetur (vt idem ad-  
 uertit Greg.) *vt cũ quis egreditur ad requisita naturã mittat pa-*  
*xillum*

Aug. lib. 3. de  
Ciuic. c. 7.

1. Reg. c. 14.

Ibid. lib. 5.

Prou. c. 19.

31. Mor. c. 13 *xilium in baltheo, & fossa humo abscondat, quæ egesti fuerint*  
 vb. Greg. *Ventris quippe egestio, fossa humo paxillum segitur, cum mentis nostræ superfluitas subtili redargutione discussa, ante Dei oculos per compunctionis suæ stimulum celatur.* Solus Vindicianus, quæ occultanda sunt in publicum apparere non cogitans, oculis transeuntium subijcit, quod si terrenæ cogitationes nostræ ab ira districti iudicis, humilitate mentis celantur, ita aliorum defectus, maxime religiosorum celandi, non fossæ effodiendæ, vt malus odor exhalet, cum nostrum curare sit vt finis Christi bonus odor in omni loco.

VIN.

Exemplum vero filiorum Noe à Grauina adductum sic implet Vindicianus, quod *ad rem non faciat, ad subditos potius pertinet, & reliquos, qui nullum, vel angustum in aliorum correptionem ius habent, Nunc autem* (ait Vindicianus) *Bellarminus scripsit, quæ Prælatum Ecclesia decebant, eumque qui magis purpuram, quam illa virum ornaret.*

TVR.

Sed ad omnes quoque Doctores, & magistros in suo tamé ordine, & gradu idem exemplum extenditur, inter quos religiosi, & sacerdotes qui populum instruunt, qui meritò dicunt: *subiecit populos nobis, sunt enim ex administratione Sacramentorum, & prædicatione verbi, populorum ductores, quamuis principalius Patrum nomen, Episcopi, & supra sortiantur: In quibus omnibus si non sit aliquod imitandum, nullo modo pro palandum: subtilis namque, ait Greg. via tenenda est recitandis, & humilitatis, vt sic reprehensibilia magistrorum facta displiceant, quatenus subditorum mens à seruanda Magisterij reuerentia non recedat, quod bene in Noe inebriato exprimitur, cuius nudata verecunda boni filij auersi texerunt. Auersari quippe dicimus quod reprobamus. Quid est ergo quod filij verecunda patris superiecto dorso pallio auersi venientes operiunt, nisi quod bonis subditis sic Præpositorum suorum mala displiceant, & vt tantum hæc ab alijs occultentur, operimentum auersi referunt, quia iudicantes factum, & venerantes magisterium, nolunt videre, quod tegunt. Nec Prælati quoque verenda fratrum detegere licet, hoc est non seruato ordine charitatis, & opportuna redargutionis. Vnicuique enim Deus mandauit de proximo suo. Vnde Chrysostomus vbi factum Cham recensuisset, & penam, mox ad omnes sermonem dirigens dicit. *Quid patientur, qui peccata fratrum euulgant, & non solum non contegunt, & excusant, sed magis ea faciunt manifesta, multaque ex hoc operantur peccata? quando enim manifestas fratris peccatum, non illud tantum ignominiosiore fecisti, & sequirem forte ad virtutis viam, sed & eos qui audiunt facis negligentiores, & ad socordiam inducit: neque enim hoc solum, & Deum blasphemare facis, vt ibidem eleganter Sanctus prosequitur, concludens: Ne detegamus proximi-**

20. Mor. ca. 15.

Hom. 29. in Genesim.



proximorum lapsus, & si ab alijs eos didiceremus, ne satagamus ut nuditas videatur, sed sicut grati illi pueri obtegimus, adūbre-  
mus, admonitionibus, consilijs. Nouum est certē quod concedis Prælati priuilegium, quod non concluditur sub regulis charita-  
tis, & solis subditis, non detegere verenda Prælatorum præcep-  
tum intimari doces; eos vero, qui in alios ius habent à præcep-  
to eximisi, idque docuit Cardinalē, qui potius purpuram ho-  
norabat, quam ab illa honorabatur, adiungis, tot peccata in tam  
ventosa periodo committens, quot verba pronuncias, dum  
Cardinalē in à charitatis legibus exemptum facis, ius alios corri-  
gendi plus quam par est, extendens, & Cardinalitium confessū  
tot Eminentissimorum virorum virtutibus cumulatū, atque  
refertū, & splendoribus emicantem, ex vno radio illustrari po-  
tius, quam omnes simul vnum illustrare pueriliter iactans.

VIN:

In Sancti Antonini exemplo, arguta subtilitate discrimen in-  
uenire te putas, quod S. Antoninus historiam texebat; Bellarm.  
Asceta officium subibat, nec à S. Antonini vestigijs declinauit,  
qui benignū affectū in regulares (inquit Vindicianus) effudit,  
se & alios ad orandum pro illis incitauit, easque lacrymas ele-  
git, quæ mores in meliora studia commutaret.

Sed satis elumbe discrimen Vindicianus inuenit. Quid enim  
refert quod defectus aliorum, vel Philippicè pādas, vel Asceticè  
monstrēs, aut historica diligentia manifestēs; fortē solummodo.  
prohibendi libri qui non historice, sed Asceticè Prælatorum, &  
Religiosorum defectus enunciant? quasi non æquale periculum  
immineat honori, & famæ proximi si Asceticè describantur de-  
licta, & non historicè recenseantur. Si culpa hæc extenuari pos-  
set, historicus minus culpandus, cuius est verum non reticere si  
defectus non promulgandos promulgat, & propterea culpatur  
quia non recte promulgat, & magis Asceta, qui doctrinam paræ-  
neticam tradens, quid seruandum sit correctione, & reprehensionē,  
ipse nō seruat. Credo Præsulem, Præsulis vestigia sectatū:  
nec lacryma, vel oratio, & huiusmodi actionem inopportunam  
illam reprehendendi ordines omnes sine delectu personarum,  
& temporis iustificare possunt, & si intentio excusari possit. nam  
& virga, & baculus correctionis opportuna ipsa sunt, quæ conso-  
lantur, si sit amor, sed non emolliens. In reprehendendo (vt dicit  
Greg.) si rigor, sed non exasperans, si zelus, sed non immodera-  
te saeuens, si pietas, sed non plusquam expediat, parcens: vt dum  
se in arceregimini iustitia clementiaque permiscet, is, q̄ præsē  
corda subditorum, & terrendo demulceat, & tamen terroris reue-  
rentiam demulcendo constringat: & sic emendationis fructus ha-  
beat, vt nullo modo religiosorum iniquitas propaleatur &c.

TVR:

1.p. Pa. c. 6

Obiect

## II. Obiectionis, Vindiciana solutio improbat.

VIN.

**I**mprobat d. stinçtionem Grauina (ait Vindicianus) deplorantem à deploratis quod in deplorantibus collocentur viua mēbra, in deploratis arida reponantur, eo argumento, quod viua membra, in oculis Dei pateant. proinde cui tribuitur munus plangendi recedentur nō in se, sed in Domino gloriari. demū non ad omnes omnium ordinum professores viui membri laudem extendendam, sed ad eos qui vera viuaquē charitate informantur. Quid Vindicianus? fatetur, non nisi ex sola charitate viuos esse filios Ecclesie; & tamen rigidam, ait, censuram Grauina, neque admittere posse; nam, ait, sacra littera non discernunt Dei amicitiam tantum ex Deo cognitis arcanis donis, sed ex legitimo vsu donorum, infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui vsi sunt participes facti sunt amicitie Dei, propter disciplina dona commendati, disciplinam intelligens initium sapientie, qua disciplina concupiscētis, & cura disciplina dilectio, dilectio custodia legū, custodia legum consummatio incorruptionis, incorruptio facit esse proximum Deo; in qua gradatione indicia clarissima viui membri habemus, etiam si corda non scrutemur. etiam S. August. hoc modo cum Ioanne discreuit paleas à tritico, absque respectu ad veram, & vitalem cuiusque charitatem qua Deo cōperta manet.

TVR.

Gloriatur Grauina quod rigida sit eius censura, etiam si vt dixit ille [ *Vexet censura columbas,* ] nam cum ex insigni laude veri, & viui membri quis extolli poterat, non ad indicia, sed & ad rei veritatē sū se & formaliter (vt magistros loqui decet al locutus est) de verē enim viuo mēbro tractabatur, ac proinde ad formale constitutum oculos direxit, ad charitatem, qua cum discernatur pij ab impijs, id non potest nisi oculis sponi innotescere. Vnde se extollendi ex hac ignoratione præsidium? & si manifesta sint opera carnis, vt non difficile cognosci queant impietatis radices; fructus tamen spiritus non demonstrant manifeste radicem, cum eodem hypocrisis possit simulare, & potest mentiri iniquitas sibi, & de sua iustitia applaudere. sunt enim ait Greg. non nulla que sciri à nobis facili nequeunt, etiam cum geruntur, nam sepe recto studio contra delinquentium culpas accendimur, & cum ultra equitatis metas per irā rapimur, hoc zelū iustie a discretionis extimamus. Sæpe officium prædicationis assumimus, et per hoc fraternam vtilitati seruiamus, sed nisi placeamus cui loquimur, n. quaquam libenter accipitur quod prædicatur &c. Horrendum, modo vnum idemque opus culpa peragit quod virtus inchoauit Sæpe & ab ipsis exordijs aliud cogitatio expectit, aliud actio ostendit. Sæpe se fidelem sibi, nec ipsa cogitatio exhi-

exhibet, quia aliud ante mentis oculos versat, & longe ad aliud ex intentione festinat. nam plerumque nonnulli terrena premia appetunt, & iustitiam defendunt, sequē innocentes existimant, & esse defensores rectitudinis exultant; quibus si spes nummi subtrahitur, à defensione protinus iustitiæ cessatur, & tamen defensores iustitiæ se cogitant, sibi que se rectos asserunt, qui nequaquam rectitudinem, sed nummos querunt & c. sæpè recta agimus, nequam premia, nequaquam laudes ab hominibus expectamus, sed tantum mens in sui fiduciam erecta, his à quibus nihil expetit, placere cõmunit, eorū iudicia despiciit, sequē malè liberam per abrupta elationis rapit, & inde sub vitio peius obruitur, vnde quæsi deuctus vitijs nullis se appetitionibus subiacere gloriatur & c. vnde rectè dicitur: etiam si simplex fuero hoc ipsum ignorabit anima mea. Quare cum non possit amicitia cum Deo (etiam fatente Vindiciano) non nisi indicijs deprehendi, quæ nec certam exhibent cognitionem, propterea non se existiment esse certò de viuorum numero laudati fictè Vindiciani clientes, ac proinde quafi ex officio sibi assumere debere Threnos, & planctum. & si ex indicijs quæ deprehendit affectum præuam nõ cognoscat se habere deplorans, de charitate adhuc incertus, si pro charitate de aliorum defectibus dolet, de hoc dolendum quoque, quod adhuc proximis, & de Dei donis sit incertus; & in spem assurgat, ad sanctas operationes exercendas, etiam alios plangendi ita tamen, vt seipsum quoque plangat. vnde Greg. *Viri Sancti* 4. mor. c. 18. *ita incerti sunt, vt confidant, atque ita confidunt, vt tamen ex securitate non torpeant, quia ergo plerumque mens, & imperita rectis actibus trepidat: restat postquam bonum opus agit, lachrymæ expiationis exquirantur, quatenus ad æterna premia meritum recti operis subuehat humilitas postulationis, alioquin si solis indicijs fallacibus inhærebit, & non in Dei bonitate confidat, & de eius iustitia, & iudicio trepidet, quamtumuis lacrymis obruat, se potius merget, quam emerget, & potius inquinabitur, quàm mundabitur, etiam si alios lacrymis lauare videatur. sunt namque nonnulli, ait Gregor. qui lamenta, habent, sed humilitatem non habent, quia afflicti plangunt, sed tamen in ipsis fletibus, vel contra proximorum vitam superbiunt, vel contra ordinationem conditoris eriguntur. Hi nimirum, aquas habent, sed niuis aquas non habent, & mundi esse nequeunt, quia humilitatis fletibus minime lauantur, sed etiam si lamentis supernæ compunctionis plangentes mundarentur (vt ponderat idem Gregorius) intentam etiam Deo animam ipsa adhuc corruptibilis caro diuerberat, eius que amoris pulchritudinē obscænis, & illicitis cogitationum motibus sædat. & lacrymarum fluentis indiget, vt leuiculas culpas abluat.*

Cap. 19.

## II I. Obiectionis à Vindiciano oppugnatae vindicatio.

VIN.

**E** Thic Vindicianus reprehendendum pronunciat Grauinā dicentem: *Non debere astringi solum plangere super alios ad sola viua membra, cum omnium sit membrorum causa communis, & in omni congregatione mali bonisque admisceantur. Unde intulit, quod non est aliquis catus dicendus membrum viuum, unde, nec Ecclesia membrum viuum atititatur, sed corpus quod membra viua, & mortua continet.*

TVR.

Merito non fecit separatim cuneum Grauina silentium atque dolentium, sed permixtè in omni religione deploratos, & deplorantes permiscuit, propterea omnium esse causam communem voluit, ne vnus se aduersus alterum inflaret. sed quo artificio Vindicianus plangendi communem causam facit?

VIN.

*Omnibus ait mortalibus gemendi necessitatem incumbere, sed cum discrimine inter mortuos, & viuos. mortui deslere debent, vt vitalem (ait) auram recipiant. viui se, & alios plangere vt adeptam spiritus copiam vbique conseruet, & adaugeant. sic Esaias reos, & innocentes inuit auit ad fletum. sic in Prato Sophronij Georgius excitauit vnumquemque ad plorandum se, pro sua noxia, vel innocentia, & in alios commiseratione. ita & Bellarm. ait id ipsum praestitit. quindidemmet iustus potest habere rationem de plorantis, & deplorati, dum à bonis meritis culpas abstrahit, quarum iniuria, & deformitate turbatur, unde, & Apostolus turbatur de corpore mortis huius, etiam si maximis gratia donis esset cumulatus. & idem ait, esse deplorandos alios, ac seipsum, per abstractionem malorum à bonis meritis, & factis &c.*

TVR.

Dicat Vindicianus, & fateatur, si in ea parte corrupta sint viui, qui aliorum errata valeant deplorare, & seipsum quoque pro sua culpa, vel erga alios, ex innocentia, & commiseratione, & illa subtili abstractione, sint quoque iidem qui plangentes, & deplorati? Si affirmet illa est causa communis quam euincebat Turtur, vt in omni statu sint deplorantes, & deplorati, ac subinde viua, & mortua vbique membra, in omni congregatione reperiantur. Si neget, separatim cuneus in superbiæ monte à Vindiciano locatur, qui eò damnabilior, quo elatior, rectè Blesensis. *Superbia natione caelestis est, semper in altum nititur, vt grauius cadat. erudiantur isti lamentatores, & deploratores aliorum ordinum à Gregorio, quod plerumque vni eidemque homini, & insunt quaedam iudicabilia, quae apparent, & magna quae latent. In nobis autem saepe magna in facie prodeunt, & non numquam, quae reprehendenda sunt, occultantur. Hinc ergo humilianda est*

Ep. 90.

33. mor. c. 8.

nostra

noſtræ mentis elatio, quod, & illorum) infirma ſunt, & in publico noſtra vulgantur. Quas ergo de aperta infirmitate reprehendimus, ſuper eſt, vt de occulta fortitudinis aſt. matione veneremur, & ſi de aperta ſe infirmitate noſtra mens eleuat, occulta ſua infirmitate cōſiderant ſe ſe in ſua humilitate premat. Eam vero propoſitionem defendit, quod cum vna communitas Eccleſiæ alteri comparatur, non poteſt viui membri totaliter, quoad omnes, ſibi rationem vindicare, ne tota illa congregatio in ſe continere videatur ſolos viuos. Nobilius eſt viui nomen quàm Sancti, viui enim membri ratio complectitur illos ſolum qui per charitatem quoque Chriſto incorporantur, vt definit Concil. Tridētinum: Sancti vero erymon nedum charitate præditos, ſed quoſcumque, etiam ſi non omnes charitate ornati ſint fideles, ex fidei profeſſione complectitur, vnde Paulus ſcribens omnibus Chriſtianis, qui Romæ erant, Sanctos eos vocat: *Omnibus qui Roma ſunt vocatis ſanctis.* Vnde ad excludendam exiſtimationem Catharorum, & aliorum Nouatorum dicētium ſolum viua mēbra pertinere ad Eccleſiam, noluit Eccleſia viua ſe attulare, ſed ſanctam, ne peccatores qui mortua mēbra ſunt excluſi viderentur.

ſeſſ. 6. c. 19.

Rom. 1.

Solam autem Vindicianus Societatem defendit callide, & fictè, poſſe dici verum, & viuum membrum, quando per Antonomachiam, ait, *vrbs opulenta dicitur propter multitudinem potentiorū habitatorum; integer exercitus victor, etiam ſi non omnis miles pugne aleam ſubierint, & Eccleſia viuum Chriſti membrum, & tota pulchra dici nihil prohibet, non ſecus, ac vetus Hieruſalē domina gentium, & Princeps Prouinciarum pronuntiabatur, vt ſupponitur ex materia de fide.*

VIN.

Sed alia eſt ratio membri viui, alia ratio ſancti: ratio viui conſiſtit in viuificantis gratiæ, & charitatis vita; at hæc non eſt forma conſtitutiua Eccleſiæ corporis. admittimus comparationem in ordine ad ſanctitatem, non in ordine ad eſſe viuum. Si ergo non conſtituitur Eccleſia per eſſe viuum, multo minus conſtituuntur in eſſe cœtere communitates Eccleſiæ, ex eadem enim ſpecifica forma totum, & partes denominantur. Ratio ſancti cōſiſtit in gratia principaliter; minus principaliter in fide, fideique profeſſione, quod vniuerſalius eſt, cum ergo ſanctitas analogicè vniuerſa complectatur mēbra Eccleſiæ; eſſe vero viuum nequaquam, ſancti non viui rationem aſſumpſit Eccleſia. & quamuis viua ſe poruiſſet attulare, non membrum viuum, ſed corpus viuum ſe attularet, & in ea acceptione, neque denotata, fuiſſent omnia mēbra viua, ſed propter multa mēbra viua, viua ſe attulare potuiſſet, cœterum membrum viuum totalitatem eiſdem membri interdum ſignificat, vt ſi viuum ſit, hulla eius pars excluſatur, vt auris, naſus, quare ne putetur quod

TVR.

G 2

omnis

omnis pars Ecclesiæ sit viuificata spiritu gratiæ, membrum viuum noluit se appellare, & si Vindicianus nouus Adam omne quod libuerit appellare, ipsum erit.

VIN.

Quid inde conficitur discursu Vindiciano? potest Societas dici verum, & viuum membrum Ecclesiæ, quia multi sunt in gratia.

TVR.

Sed quæso te, quid amplius habebit præ cæteris? an ita aliæ religiones sunt membra mortua, vt nulla in aliquibus, vel multis vitæ gratiæ signa appareant? & si vel vnus esset, aut duo (vt ad hominem arguatur contra Vindicianum) eadem ratione propter illos paucos, cur non vocas vitium membrum congregationis ordinum reliquorum? si propter paucos victores, addo si propter vnum victorem, exercitus dici potest victor, imo, & si cum Societas aliqua, vel communitas totius Societatis debitum persoluit, vel qualibet satis fecisse dici posset de rigore iustitiæ, cur viuificationem à tota communitate excludis, propter multos quos præ tendis mortuos? non omnes ergo selectos milites fatearis necesse est, nam & multi sunt ait Greg. qui volunt esse humiles, sed tamen sine respectu, esse contenti proprijs, sed sine necessitate, esse casti, sed sine maceratione corporis, esse patientes, sed sine contumelijs volunt, cumque adipisci virtutes quarant, sed labores virtutum fugiant, quid aliud quam exhibere belli certamen in campo nesciunt, & triumphare in urbibus de bello concupiscunt? In æqua conditione ergo cessat comparatio, & erectio super cet.

7. mor. c. 12.

alioquin si se effert hoc primum damnum patitur (ex Greg.) su perbus, quod clauso cordis oculo iudicij equitatem perdit. nam cuncta, que ab alijs bona geruntur displicent, & sola ei qua ipse, vel praue egerit placet, se per aliena opera despicit, se per miratur, que ipse facit, quia, & quicquid egerit egisse se singulariter credit, atque in eo quod exhibet per gloria cupiditatem sibimet fauet per cognitionem, & cum se in cunctis transcendere cæteros existimat, per lata cogitationum spacia, secum deambulans laudes suas tacitus clamat. Sed non ignorabat (dicit Vindicianus) Bellarminum, suo gemitu mortua regularium membra profcindere, & cum omnibus mortalibus incumbat plangendi necessitas malis, & bonis illis, vt vitam recipiant, hic vt adeptam vitam conseruent, & adaugeant, vnde omnes habitatores Hierusalem innocentes, & rei (ait Vindicianus) ad plangendum inuitantur, & Gregorij solitarij dicto confirmat, quem legimus, vel pro sua noxa, vel innocentia, & in alios commiseratione ad plangendum inuitasse.

Lib. 34. mor. cap. 18.

VIN.

TVR.

Non contemnit Turtur hanc explicationem, dummodo in Societate fateatur Vindicianus esse membra mortua mixta viuus, sicut in omnibus religionibus fatetur, Turtur. imò ea proprietates est iusti plangentis, quod (vt ait Ambrosius) se accuset pro alio, etiam si ipse non habeat, quod accuset, quod autem vt alios

accu-

accuset, seipsum excuset, non iustus sed Pharisæus deprehenditur: & præstat tunc peccatoribus, & cæteris mortuis membris numerari, & per pœnitentiam reuiuiscere, quàm superbiendo, aliorum commiseratione, à iustitia cadere. Existimant se alij esse cœlos stillantes stillas lacrymarum super corda peccatorum, sed nesciunt multoties deploratos in meritis deplorantes excedere, nam ex Chrysologo de aquis fietuum cantatur illud, & aquæ, quæ super cœlos sunt laudent nomen Domini. & iterum. en mutatur ordo rerum, pluuiam terra cœlum dat semper, ecce nunc rigat terra cœlum, imo super cœlos, ut usque ad Dominum imber lacrymarum profiliat. Sint ipsi innocentes, sufficit cæteris religiosis, ut sint pœnitentes, & super cœlos ex humilitate collocentur.

Ser. 13.

In unoquoque (subdit Vindicianus) possumus distinguere plorantem à deplorato, sicut Apostolus in seipso inferior è à superiori distinguebat, ut mens à bonis meritis se abstrahens, male facta deploret, simileque Greg. aduertit in pœnitentia Magdalena, & (subdit Vindicianus) idem iuris esse in alijs deplorandis, quod in seipso, id est, ut illum explicemus, ut sicut idem est deplorans, & deploratus, abstrahendo mala facta à rectis, ita respectu cæterorum ad ipsum fieri potest, ut plangenda, à bonis factis in alijs separemus.

VIN.

Utique si id præstitum esset à gemente Columba, vel si id explicatum esset, nulla Turturis compositione opus fuisset, nunc vero, quia humilis Societas non suorum peccata plangenda, sed ad aliorum, ordinum putrida assera cadauera collacrymandū expressis verbis inuitata est, sola à plactu de delicto à culpa inuita videtur excludi, quæ ad solam ex commiseratione deplorationem stimulata, qua ergo fronte contra Grauinam conclusis Vindic. non illis solis, sed omnium viuus religionum mœbris negotium alios plangendi Bellarminum præscripsisse, & licet ab omnibus Christi fidelibus Columbæ auctor gemitus exposcat cap. 2. & c. speciales lacrymas, à suis viderur peculiariter exigere, dum specialiter suam matrem ad plangendum inuitat, quasi isti sint Metaphysici, qui merita à culpis abstrahentes exitus quarum deducant, supernoxas pœniteat religiosorum, etiam si virtutibus floreat, & multo magis si cum bonis operibus intendat super numerosam multitudinem, & relaxationem, imo corruptionem omnium ordinum religiosorum. Semel accipe Vindiciane qui recusas, & refutas Turturis benignas excusationes cum mereat is accusationes, raros esse innocentes, multo plures pœnitentes, & peccatores, in quibus quædam sunt peccata viua, quædam que occiduntur, viua ex Gregor. quæ aut in mente adhuc per concupiscentiam regnant, aut quæ per conuersionem contempta, sed per pœnitentiam adhuc non sunt deleta, ista quidem viuunt adhuc ad voluptatem, ista viuunt ad penam: quia

TVR.

In 6. l. Reg.  
cap. 15.

*Et si peccare deservimus, nisi commissa plangamus commissorum obligatione retinemur. Deploratorum ergo communior causa videtur, quæ non ad reputatos relaxatos refringenda erat.*



## CAPITIS QVINTI.

*Animadversio, ubi quàm legitimè Graulina Cardinali excuset, ostenditur, & sardonico risui Vindiciani insultantis occurritur.*

VIN.



Ronicè Graulina adhuc impetitur à Vindiciano dicente quod, ex aulica consuetudine didicerit Principum auribus parcere, neque vel absentibus obiectare, quæ olim innotescunt, unde Paulus in Principem Sacerdotum prolatam vocem liberius mitigavit; idcirco Cardinalem, si in correctionis verbo, zelo, & pietatis fervore excessisset, excusandum suscepisse palamque profusum, tantum aduersus varioforum linguas, qui verba columbae malitiosè distorquerent, defensiones parasse. Quam autem ingeniosè pium Graulina propositum executus sit, amico lectori monstrare constitui.

TVR.

Ep. 14.

Non ex aulica consuetudine Graulina didicit Principes maxime sacerdotali præ eminentia insignitos reuereri, sed è scripturarum penu, & PP. doctrina quorum libros terit, solam cellam diligens, non curias Principum frequentare (quorum scaltæ ambitio forum & ocioforum vestigijs attrita, & pœne consumptæ) didicit ex Blesensi, quod *Sacro eloquio pollem, qui tenetur fontes de rivare suos, talentumque sibi à Domino traditum cum lucro ad Dominum reportare, omnino inexcusabilis est, si curialibus vinculis se innectit.* Si interdum illas adit, non nisi ad Ecclesiasticos pergit, ad Archiepiscopale Palatium, ad Sancti Officij tribunal, quod sui muneris est præstat, non ut fauores caperet, vel temporalia bona, quæ tandem affecuntur venatores, & aucupes Dominorum, quibus obsequia exhibent, prædam magis sequentes, quam homines;



homines. Vnde non vt aulicus, sed vt Theologus reuerentiam quibus debeat, didicit, & ex iisdem Tribunalibus apprehendit, quomodo temerariæ, scandalosæ propositiones expurgandæ sint, & censurandæ.

Quod vero minus feliciter Grauina suum propositum in reuerentia erga Cardinalem assecutus sit eundem excusando, hoc argumento probat, Logomachia se crucians.

*Excusatio ait reum fatetur, non absoluit, solum delicti gravitate minuit (ex autoritate Gregorij) Si ergo Grauina excusationes pro Cardinali texit, male consuluit eius innocentie, præsertim adhuc in dicta causa: quod præcipitandi genus in Exconsule Leontio vehementer reprehendit, hic discursus Vindiciani.*

VIN.

Lib. 8. ep. c. 51.

Si præcepta Platonis Grauina seruare voluisset, illud de Legibus transcripsisset *Ἀγὼν ἢ δόξαται γὰρ ὅτι* idest certamen non admittit excusationes: acrius in propositionem, sicut pure prolata est, spicula contorsisset: nunc vero excusationem immiscendo à certamine abstinuit, & non vt fingis Vindiciane: *Totam Turbaris molem in tam amplissimum Gard. velut in arcem catapultas detorquet.* Illud tamen præceptum Bern. seruauit Grauina. *Caue alienæ conuersationis esse, aut curiosus explorator, aut temerarius iudex, etiam si perperam actum quid deprehendas, nec sic iudices proximum, magis autem excusa: excusa intentionem, si opus nō potes, puta ignorantiam, puta subreptionem, puta casum. Quod si omnem dissimulationem rei certitudo recusat, suade nihilominus ipse tibi, & dicitis apud te metipsum: vehemens tentatio fuit, quid de me illa fecisset si accepisset in me similiter potestatem? plus præstitit Grauina, qui cum cerneret religiosorum traductionem in particulari, dissimulationem non pati posse, pro personæ afferentis reuerentia, nec ignorantiam, nec subreptionem, nec casum, in homine sapientissimo notare voluit, sed excessum solum de seruenti Zelo promanentem. an est hoc vel minimam culpeculam in Ecclesiastico Principe denotare? Turpiter paralogizans Vindiciane, quod excusatio culpam monstrat, innocentiam denigrat, nam si vel de limine scholas Thomisticas salutares didicisses ab Angelico intentionem excusare operantem, si per se illud non intendat, & ut in plurimum non accidat, ut si incidens lignum in sylua per quam transit homo: proiciens lignum interficiat hominem, & [secundum eandem] excusari dicitur quod est simile malo, licet non sit malum, vel non est tantum quantum apparet: item actus excusatur, vel ex parte facientis quod non imputatur ei, vel ex parte actus quod non sit malus, suffragatur auctoritas Gregorij dicentis turpe esse defendere, quod iustum non esse constituisset, hoc enim manifestum peccatum est iudici, de cause meritis, non visis legalibus actis, iudicare, & ad præcipitantiæ, quæ vitium est, pertinet, quod in Exconsule illo reprehendit Pontifex idem Gregorius.*

TVR:

Lib. 6.

Serm. 40.

De malo q. 1  
a. 3. ad 15.

4. d. 10. q. 1.  
a. 3. 4.

4. D. 31. q. 2.  
a. 1.

§. 1.

S. I. Primam excusationem Grauinę factam  
pro Cardinali Bellarmino à Vindicia-  
no perperam impugnari.

**V**Na fuit inter cœteras excusatio Turturis, quęd forte Bel-  
larminus author non fuerit eius opellę, videbat enim scri-  
ptores graues ante opus suum euulgatum ita sentire. Alijs illam  
attribuentes. vnde sic scripserunt. Magister Caluus lib. 2. defen-  
si. Sac. Relig. cap. 6. ad innominatos) eferit hanc opellam dicēs.  
*Qui sibi nomen membrorum vniuersarum attribuerunt, non hic, vel  
ibi degunt, nec huius, vel illius sunt familie, huius, vel illius sta-  
tus: per omnes partes orbis sparsi sunt, & per vniuersalem Ecclē-  
siam seminati, si vnius familia, vel domus, vel status essent, posse-  
mus ab illis cauere, quia in vna familia, vel loco degentes posse-  
mus. tanquam signatos Iudæos cognoscere eosque euitare.* Hic li-  
ber impressus est anno Domini 1623. Valentia post impressio-  
nem priorem Lusitanam.

Lib. 3. c. 63.

Illustrissimus et Reuerendissimus Dominus F. Ioannes  
Lopez Episcopus Monopolitanus ante Grauinę editum opu-  
sculum sic habet in quinta parte chronic. Hispanica lingua de-  
scripta. *Cum peruenit ad Hispanię Regna tractatus quidam  
impressus Parisijs, temporum conditio in suspicionem adduceret  
potuisset aliquem hominem doctum e multis quas Gallia proge-  
nit, eum descripsisse tribuendo illi scetui patrem tam catholicũ,  
& grauem, ut honoraretur, eique magis adhiberetur fides, ubi  
religiones exulcerat. In eorum defensionem, ut honor iisdem  
exhiberetur, lingua Lusitanica scripsit Magister F. Petrus Cal-  
uus Reginus Concionator Philipp. III. & IV. in iisdem Regnis  
eximia authoritatis, quam attitulauit: Defensio lacrymarum  
iustorum afflictorum, & Sacrarum Religionum. Tractauit de  
sanctis lacrymis Christi Iesu Redemptoris, suadens titulos, quorũ  
illius libri author allegat, non posse ad eum finem dirigi, quo scri-  
bitur, illius motiuum est (quamuis Catholicus author, vel hereti-  
cus reticans nomen) ab ordinibus sacris demere fidem & reueren-  
tiam in sua secta obsequium, & manifestum totius Christiani-  
tatis detrimentum. Primam motiuum fundendi lacrymas aggre-  
ditur ampliare, ex relaxatione inquit, quę his temporibus est in  
Religionibus. Si inimici manifesti sunt, & bellum apertum, non  
est difficile armis eos propulsare, vel si potentiores, & fortiores, su-  
ga bellum eludere. Cœterum si inimici, sub amicorum larua occur-  
runt, & sub specie boni medendi defectibus in compitis, & triuis  
eos buccinando euulgant, nomen charitatis, admonitionis commi-  
serationis ijs, quę scribuntur affigendo, Satana est astutia, quę*

CUM

*cū bellum inferis inferri à religioſis quotidie experiatur) ad ear eradican- das aſtus ſuos refert, &c. Hæc & alia ex Caluo Magi- ſtro in ſigni refert, & ſequitur Monopolitanus Antifites, ſuit im- preſſus liber in Hiſpania, Valleoleti anno 1621. Horum placi- tis Graui- na innuit, & probabilia exiſtimauit.*

*Sed quid tu muſſitas Vindiciane, dum dicis. Qui alijs authori- bus columba gemitum, aut certe quedam illi inſerta adſcribunt, non admodum Graui- nae diſplicent, quamquam non gratis appo- nat hæc verba: Qua de re non moror. Breuis cenſura, ſed moro- ſula, indicat ei non cura eſſe quis columbã excluſerit &c. Interim totam Turturis molem in Cardinalem Bellarminum velut in ar- cem catapultæ detorquet, aut ergo Graui- na impoſturam ſub co- lambæ ſchemate credidit, & tunc minimè negligere debebat, quia validiſſimum excuſandi Cardinalis, imò defendendi propugna- culum reperit; aut non credidit, & tum iniquitatem impoſtura o- portebat refellere, ne ridiculè oppugnaret, quem alijs columbæ pa- rentem negaſſent.*

*Non faciebat indiculum Graui- na de ſcriptoribus Eccleſiaſti- ois, & de eorum legitimis ſcætibz, propterea authorum illorum authoritate motus, noluit primo in hac re immorari: & placebat Graui- nae ſe extricare à deſenſione eius libelli, & prudenter cre- didit ſuppoſititium. Et quia erant aliæ rationes, quibus author Cardin. Bellarminus ſignificabatur, authores negantes eſſe Bel- larmini opus, nec citauit expreſſe, nec eorum verba retulit, quæ nunc pro deſenſione Graui- nae recitari opus fuit: & ſufficiebat il- li (addita etiam alia coniectura) contrarium dixiſſe Bellarmi- num in controuerſis, ijs, quæ in gemitu deſcripſerat, vt alijs tale opus tribueretur.*

*Verum in propria ſententia Turtur authorem Bellarminum agnoſcit, cui amicabiliter opus eſſe ſuum ex aliorum ſententia denegabat, & probationes adductæ pro ſua ſententia faciunt, ea quæ præcipuè quod in ſuo Indiculo Bellarminus pro ſuo ope- re agnoſcat. Ipſe Vindicianus aſtutus, & garrulus, dum ſine do- cumento vocem Turturis ſuppoſititiam dixit, & alium facit au- thorem eius operis, hallucinatus fortè in veſtibus, cum autho- rem Gallum Epigrammatis, etiam opellæ fabricatorem exiſti- mavit.*

*Coniectura vero Graui- nae à te impugnata Vindiciane, quod non erat veriſimile ordines canoſos ab oculis columbinis inſpe- ctos, ſum decoros, & formoſos columbæ inſpiciat, non turbidos fon- tes, valida eſt, & vehemens, & quæ magis candidum animum Graui- nae monſtrat Cardinalem excuſantem (in aliorum ſenten- tia negantium illud eſſe Cardinal. opus) quàm non ſoluens, om- nia perturbare ſatagis; & alios vt perturbatores vis pronun- ciare, & quadrupedes beſtias Graui- nam emulatum dicis, quæ niſi ſu-*

H

men

VIN.

*men Nili pede turbauerint, non bibunt.*

TVR.

Non solum quadrupes bestia, Nili flumen pede turbat, quod scæpe præstat, Camelus, sed etiam qui aliorum nominis claritate obfcurat dicente Scriptura: *Fons turbatur pede &c. sic infusus cadens coram impietatis es tu qui puram intentionem Turturis criminaris, qui & politica urbanitate, & omnia moderante charitate, non ex simulatione, sed sinceritate processit; dum noluit sibi persuadere columbinos oculos ad turbida fluenta, inspexisse; & alienam voluisset Grauina sententiam teneri non esse opus illud à calamo Bellarmini profectum, quam propriam sententiam sequendo Cardinalem in discrimen adduci, qui nè adduceretur, varias excusationes, & hanc primam pientissimè est meditatus, vt candorem virtutis Bellarminianæ magis tueretur.*

VIN.

Tu vero gratis pungis de allata coniectura Grauinam dicendo. *Durum haud dubiè erat Cardinalem de inspectione externorum defectuum obiurgare, quare politica urbanitate aculeum velare oportebat, simulando credendi difficultatem. Sed raro simulatio canescit. Vanum fuit (si non improbum) de altero effutire, quod credi nolis, aut si fide digna reputer calamo fidem abrogare.*

TVR.

Non decet mi Vindiciæ in schola veritatis educatos simulatoriè agere. hæc vigeant in bellis, vbi illud locum habet. *Dolus an virtus? quis in hoste requirat?* Dum vtramque sententiam Grauina de authore secutus est, apertè, & modèstè processit, & quæ sine furo latentem insinuasset catholico authori, infirmavit, & cognito eiusdem fidei defensori. Numquam tamen aliam coniecturam negandi operis Bellarminiani (recensitam ab ab eodem Turture, videlicet non esse verisimiles ordines prædictos paulo antè vt fluentes à columba celebratos, paulo post deploratos, vt defforatos) dissoluit Vindicianus, sed silentio inuoluit, si mala erat cur silentio sepulta? si bona cur non in lucem prolata? Sed non opus est magis laborare cum author Bellarminus agnoscat. Tua cauea, firma habet argumenta, quod eruperit de Britannorum vicinia, & hoc tamdiu disceptabitur donec pandaris, vel ipse te prodas.

## S. II. Secundæ excusationis pro Bellarmino contra Vindicianum defensio.

**L** Audas Vindiciæ Grauinam dicentem excessum zeli in scriptoribus quandoque ex pietate, corrigendi studio, commiseratione procedere, quandoque ex vitij alicuius impulsu ire, vindictæ, simulationis, tamque partitionem piam, & orthodoxam fateris,

VIN.

*Verū id quod sequitur ais p̄tinet nō ad accusationē sed ad ex-  
onē. dñ Grauina admonet eos etiā lectōres legendos ne ma-  
-& simplices detractionis spiritum ebibant, & primo eam  
nitionem sic conaris impetere, quia sequeretur, quod omnes  
Apostolicē arguentes opportunē importunē in Grauina tri-  
tis non effugerent imprudentia crimen. Falleris Vindiciane  
is, & in ipsis terminis implicaris, & Gregorij ferula casti-  
tus, qui ait. *Apostolus 2. Timot. 4. dicitur, importunē prae-  
opportune, quia scilicet apud auditoris mentem ipsa sua  
tate se destruit, s̄ habere importunitas opportunitatem nescit.*  
oportunitas, & importunitas est cum non suo tempore, &  
correctio adhibetur, vel maius scandalum ex referatione  
atum in audientium cordibus aggeneratur, vnde Gregor.  
em cap. dicit. *Prouidendum quoque est sollicitē Rectōribus,  
b eis non solum praua nullo modo, sed ne vet̄a quidem ni-  
-& inordinatē proferantur, quia saepe dictorum virtus perdi-  
cum apud corda audientium loquacitas inquinat. quae serui-  
uditoribus ad vsum profectus ignorat; vnde bene per Moy-  
dicitur. Vir qui seminis fluxum patitur immundus est. In  
te quippe audientium semē secutura cogitationis est qualitas  
ita locutionis, quia dum per aurem sermo concipitur cogita-  
mente generatur, vnde & ab huius mundi sapientibus  
dicator egregius semini verbius est vocatus, qui ergo fluxum  
inis patitur immundus asseritur, quia multiloquio subditus  
se inquinat. quod si ordinatē promeret prolem rectae cogita-  
is edere in audientium corda potuisset, dumque incautas per-  
uacilitatem desuit, non ad vsum generis, sed ad immunditiā  
en effundit, & mox allegat auctoritatem citatam Apostoli. Si  
auta est praedicatione inopportuna, incauta erit & lectio inop-  
ortuna, & quae non generat, sed magis occidit, dum ex eleua-  
ne defectuum indignantur. Vide exitum, omnes ordines  
bati, omnes scandalizati, nullus propter hęc ad meliorem  
gem conuersus? Opponit deinde Vindicianus, exulceratam co-  
mbam, dum Turtur de Cardinali protulit hęc verba, quod  
ute legendus est, vel in seueritate, vel in remissione correctionis  
ccavit. quod si ita est, nec releuauit, nec zelus moderabitur ex-  
sum, quem tamen Grauina in Bellarmino confiteitur.**

TVR.

2. p. cur. Pas.  
cap. 4.

Leu. cap. 15

A. c. 17.

VIN.

TVR.

At cum charitas omnia absorbeat, cur dāna inde emergen-  
singuntur admonitione cautae lectōnis in legentibus de du-  
fusculorum verborum emēdatione? an tam grandia hęc pecca-  
sunt, vt nec zelo vel charitate superentur, cum his omnia, &  
maiora obruantur? Nec quia laudatus à Grauina, ex excessu  
non erat Card. admonendus qui se excessisse humillimus Car-  
dinalis falsus esset admonitus; siquidem *instorum iustitia ait  
Greg. ad examen diuinae iustitia deducta iniustitia est, & sordet*

4. Mor. c. 8.

2. Past. c. 9.

Lib. 10. mor.  
c. 5.1. p. past. c.  
20

VIN.

TVR.

*indistractione iudicis, q̄ in existimatione fulget operantis. cuius ratio ex eodem Gregorio accipi potest: quia plerumque vitia virtutes se esse mentiuntur. sæpè (subdit) inordinata remisso pietas creditur, & effrenata ira spiritualis virtus asstimatur, unde necesse est, ut Rector animarum virtutes, & vitia vigilantis cura discernat, ne remittendo quod ferire debuit, ad æterna supplicia subditos pertrahat, aut immaniter feriendo quod delinquitur ipse grauius delinquat. Negabit Vindicianus hunc excessum, sed reclamatione Gregorius. sæpè namque magnis hoc DD. mirandisque contingit, ut quod alta charitate fecerunt, eo modum correctionis exaggerant, & lingua aliquid quod non debet dicat &c. sed verbum prolata contumelie tantò citius parciatur, quanto ex qua radice prodeat pensatur. & cum immoderatè increpatio attenditur, vnde corda delinquentium deprimuntur, tunc (ait idem) necesse est ut exasperatus Rector, cum subditorum mentem plus se quam debuit percussisse considerat, apud se semper ad penitentiam recurrat, ut per lamenta veniam in conspectu veritatis obtineat, ex eo etiam quod per zeli eius studium peccat. & adducit (sicut in Moralibus) loc. cit legem Deuter. 19. allegoricè, & pulcherrimè eandem doctrinam explicando. Quare obiectio Vindiciani non tam Grauinianam quam etiam Gregorianam oppugnat doctrinam, dū excessus eiusmodi incõpatibiles cū charitate ab ea absorberi putat, & velut paradoxa existimat, & vnde ex charitate cõmedari, & ex excessu posse reprehendi, quasi contradictoria existimat, in patrum lectione, & Theologia parū versatus iudicatur.*

*Male vero Grauina, subdit Vindicianus, argumentatū esse ex dissensione inter Hieronymum, & Augustinum ad probandum excessum Bellarminianum, & à scientijs ad virtutes morales transitum fecisse; cum sit diuersa (ait) ratio, nam in scientijs solum probabiliter concluduntur res, ac proinde opinandi libertas datur donec ab Ecclesia decisum aliquid fuerit; in virtutibus bonitas ut & malitia actionis ex habitibus, & sine mensuratur, vnde & S. Gregor. exemplo casura lignorum declarat & excessu procedere docet, cum sermo durus effunditur, quare (subdit) talis excessus Bellarmini non potuit à virtute procedere. virtute enim nullus male vti potest, ex Aug. qua est principium vsus, cum malus esse nequeat virtutis actus ex Sancto Doctore.*

Sed fumos vendit Vindicianus, non enim tantum de dissensione, & contentione Scholastica locutus est Grauina, sed etiam de dissensione quantum ad affectum, cum multa hinc inde inter Hieronymum & Augustinum verba pungitina interceserint, quæ velut paleas feruens actus charitatis absumpsit. quare non est facta digressio à materia scientiarum ad virtutes morales, cū leuissimæ culpæ inter illos SS. deprehenderentur. Nec vllus negauit

negavit actuum bonitatem, vel malitiam dependere ex habitibus, & actibus, qui ex fine mensurantur, & inter actus malos (licet veniales, vt durus sermo &c.) vel excessus computatur, qui non à charitate elicitivè, vel imperativè tamquam principio procedunt, scit enim cum August. virtute non quidem male vllum vti posse (S. Thoma interprete) tamquam obiecto, sed tamquam principio actus. vnde omiſſa alia responsione Caiet. principium mali actus, non potest esse aliqua virtus, vnde erogatio eleemosynæ si fiat propter vanam gloriam, quia eius principium est misericordia, non est mala, vt exit à misericordia, sed vt est à nuda potentia, vel à vitio quod principiat illum actum secundum substantiam, & circumstantiam finis extrinseci vitiati, & si id Magistro Soto in hunc articulum minimè arrideat dicenti, nullo modo etiam si finis sit extrinsecus illum actum procedere à misericordia. satis est ad soluendum argumentum, non esse incompatibilem, excessum venialem cum charitate. quare potuit anima Bellarmini pientissimi, vri charitate, oprando, & procurando in intentione reformationem fieri religiosorum à Regentibus eorundem (vt hic inuit Vindicianus) in executione postea scribendo illa rigida verba, excessum culpabilem venialem potuit committere, nullo modo à charitate imperativè, vel à misericordia elicitivè procedentem, & in vno actu mereri, in altero culpari potuit, sicut Aegyptiæ obstretrices bonum actum exercuerunt intendendo paruulorum salutem (propter quod remuneratas sacra Scriptura commemorat) non autem dicendo Pharaoni officiosum mendacium, cuius assertione, culpabilem, leuem tamen noxam contraxerunt. Sic verborum Theologia Vindiciani in fumos euanescit.

1.2. q. 55. a. 4  
ad 4.

S. III. Tertiæ excusationis discussio.

**S**Ydera de cœlo auferre se putat Vindicianus conglomerando tertie excusationis Grauinianæ impugnationem. ea erat excusatio: esse in religionibus scandala, suppositum negare possum (dicebat Grauina), vel modificare, vt piam reprehendentis relatoris mentem Christiana charitate excusent. Quid Vindicianus? Hic excusationis modus in verbo errat, quod enim negatur penitus aboletur, veluti si quis planetarum distinctos cœlos habere inficiatur, non excusaret qui proprium singulis planetis cœlum assignaret, sed magis refelleret. absit ergo politicum verbum, vt piam mentis relatoris excusent; candidè dixisset Grauina, vt consuetum.

TVR.

VIN.

Et hic quoque, Tragici cothurni strepitu, ex magni crepatorum

TVR.

borum

borum iactantia. Et sunt (vt dicitur prouerbialiter) *tua* *verba sine pera, & pecunia*. Si caderet excusationis uocula, super illam particulam; *suppositum negare possum*, benè ratiocinaretur Vindicianus, nunc uero cum super illam disiunctiuam, *vel* *modificare* addatur mox: *vt piam reprehendentis relatoris mentem Christiana charitate excusem*, non negatio est, sed affirmatio, & miror in Dialecticis Summulis Decanum iubilatum tam pueriliter hallucinatum. nec uerbum politicum est, sed christianum, efficere, vt quod ex natura sua lætale esset ordines infamare, ex modificatione, cum pia intentione, Christiana charitate modificata, ueniale demonstratur.

Quod uero sui immemorem faciat Grauinam, non præstitisse hanc promissionem dicendo, *neque id præstitit eo loco Grauinam, neque alibi*, uidelicet modificationem scandalorum; legat ca. 15, ubi id ex professo tractat, & promissionem adimplentem cernit; uidelicet scandalorum assertionem, id non simpliciter, sed ex conditione temporum accipiendum docet; & cap. 14. ubi scandala illa, quæ sunt ex infirmitate naturæ admittit, non grauia, & hæc ad summum in paucis non multis. idem docetur cap. 13. ex auctoritate Hieronymi de custodia uirginitatis, cum ea moderatio ne, quod illa auctoritatis ante ortum Medicantium præsentibus temporibus adaptari possit, non de omnibus uniuersaliter (vt nec indefinite) sed aliquibus.

VIN

Causatur uero inaniter Grauinam quod Bellarminianam moderationem Hieronymiana moderatione clariorem adducere *quoque potuisset, nimirum ut scandala &c. intelligantur de membris mortuis non uiuis, quibus à Bellarm. tribuitur regularis ut in custodia &c. contra solos enim disciplina corruptores columba inuhebatur.* Non poterat adhiberi moderatio, ubi nedum relaxatio, sed pene corruptio omnium ordinum, uix paucis bonis remanentibus, à plangentibus innumeris pœnè Apathia Stoica à Vindiciano decoratis, plangebatur; & ubi solum membrum uiuum vna portio celebrabatur, altera in funus uelut mortua deducebatur. Modificatio adhuc in quæstionem cadere posset, utrù plures sint uiui in portione columbæ, quam sint in alio religiosorum cœtu, & cum totidem sint in portione columbæ mortui, quot in vnaquaque familia aliorum ordinum, propter ea sua modificatione contentus Grauina, ea quam adhibuit, excusare conatus est Bellarmini mentem. Feris adhuc Turturem subdendo.

TVR.

VIN.

*Aliud moderationis specimè (ait Vindicianus) Grauina dedit quod similis est contradictioni, uidelicet, quando Cardinal. multitudinem relaxatorum in ordinibus asserit: Grauina insertos paucos existere, neque in eos Esaiæ dictum: multiplicasti gentem, &c. conuenire. Cardinalis, ait, in Ordinibus esse scandala grauia*



& multa, & omnibus nota: Grauina dicit exilia, & extrinseca VIN.  
esse, inique proclamari atque inde potius bonorum vitam inclare  
scire, ex grauioribus rara cerni, eaque ut plurimum falsis rumo-  
ribus confusa. Cardinalis timet ne plures religiosi salutem sint  
perdituri, Grauina florentissimum statum predicat, ut accessorium  
sit paucos, vel prope nullos de salute periclitari.

Totum hoc mi Vindiciane. ad suppositum pertinet, quod TVR.  
Bellarminus asserit, Grauina negat. Vnde tota antithesis non ad  
modificationem pertinet. Cantilenam verò eandem canis, &  
mirabar siquid conferres noui (dicam, cum Dorio in Phormio-  
ne) dum subdis.

Hac ratio columbae, & excusandi, quae ad fieri possit ut initio VIN.  
operis pramittitur, Lectorem facit perplexum, ut tali Patrone  
numquam in ius ambulare velit.

Meritò perplexum Lectorem facit, ista ratio excusandi, ut in- TVR.  
offenso pede decurrat, & adducatur per semitas aequitatis, ut  
ponderet rationes antequam iudicet, ne vè sub specie Zeli (san-  
ctorum carnes dilaniet incautus, vel etiam religiosos sicut oves  
in inferno ponat mortuos, qui ne ad inferos properent illud oc-  
cinunt. Quoniam propter morificamur tota die, extimati sumus  
sicut oves occisionis).

Adhuc subdis: Satis Cardinalem de erroribus suis sine blan- VIN.  
ditiarum furo sine eiusmodi excusationum ludibrio comouisses,  
sicut gravissimas semper de suis lubricationibus censuras habuit.

Non poterat librum, quem non potum percurrerat Grauina, TVR.  
nec accusare, nec excusare, vnde ut dicebat Hieronymus aduer-  
sus Rufin. non prius antidotum adhibendum, quin prius venenum  
detegatur, vel veneni species, & eo, quo detecta tempore, iam fa-  
tis concesserat, & prudentiz erat ex proverbio Diogeniano pro-  
oul à Ioue, & saluine confitete, etiam si vixisset.

#### S. IV. Quartæ scilicet excusationis expensio.

AD quartam excusationem impugnandam, celeri gressu VIN.  
Gallus in sua sola domo pugnare sciens, pergit. Mali lai-  
ci pia verba columbae sinistrae interpretantur. sic autem Grauina  
velut à Sorbona decretum pronunciat, quia Religiosi multi sunt, &  
natura infirmitate capti, multa quoque scandala sequantur ne-  
cesse est. Edamus, quod sint, & esse potuerint. Hæc ex Grauina  
Vindic. addens. Sensus est velut in grandi exercitu, si quilibet  
miles, vel minutum calculum ad Mercurij columnam projiciat,  
maior exurget aceruus, quam quò veteres Absalonem sepelie-  
runt, proinde, neque in tantis religiosorum, armentis minutum  
esse.

IVR.

esse poterit quod à singulis per infirmitatem delinquitur. *Laudo excusantis ingenium, sic enim & in Sophismatis dialectici ludiscant, magnus est, & Doctor est, ergo magnus Doctor est.* Bona est consequentia, quando nedum SS. Benedicti, & Dominici, & Francisci, sed & omnium ordinum Bellarminus viros corripendos suscepit, ut propterea multa scandala sint, quia de multis collecta. *etiam multa pauca*, ut dicebat Arist. *magnum faciunt satis*, & quadrat Mercuriale exemplum de militibus vniusexercitus ex plurimis singulis singulos calculos appendentibus ad Mercurij columnam, ut maior exurgat aceruus, eo quod super Absalonis sepulchrum est importatus. Sed hanc consequentiam ac si elumbem, & sophisticam nescio cur rideas, dicendo sic arguisse Grauinam, ut sophisticè ludificaret: *magnus est & Doctor, ergo magnus Doctor est.* Non sunt hæc Vindiciani tui colossi, hoc est ingenij fragmenta, nec illud Alexandri Seleucientis Sophistæ apud Philostratum, ad Acticum literatorum columnen, directum *τινὴν ἄνθρωπον ὅτι οὐκ ἔστιν ὅτι σοφιστὴς* hoc est *frustula, vel particule tue sumus omnes quotquot Sophistæ dicimur*, cum adhuc egeas Sûmularum lectione. Illa (quam tu adducis) fallacia, figuræ dictionis est, & accidentis, & dissimilis est ab argumento Grauinæ, quod ex proportione, & enumeratione Arithmetica deducitur, nimirum quod ex pluribus pauca collecta, simul adunata cumulus efficiatur. putabat Vindicianus pygmæa *Acrothinia* (ut dicebat Philostratus in Niceta) *colosso accomodare*, hoc est friuolam, inanem impugnationem, firmissimo, & eminentissimo discursui posse aptari, hoc est inepta firmissimis ratiocinationibus connectere.

VIN.

Adhuc impugnat eandem excusationem dicens. *Sed enim Cardinalis verba hunc sensum non recipiunt. Bellarminus loquitur de illorum scandalis, qui ordines relaxant, & depravationem moliantur, ut inde discrimen salutis incurrant. Hæc scandala non ex communi infirmitate nature nascuntur, & laicis innotescunt; lacrymarum fontem aperiunt, at hæc nec pauca, nec parua mundo innotuerunt.*

IVR.

Adhuc Vindicæ pardus maculas non deponit, & in eodem saxo voluitur, ut velit exclusis, quos existimat corruptos, solum paradisum situm in sua Orientali plaga, eundemque in vna parte et portione gregis constituat, cum aliarum præiudicio, solaque illa sit benedicta terra, omnis autem alia ab illa vepres, & spinas producens, sit maledictioni proxima: & totus cardo quæstionis in hoc consistit, quam, sæpè in oculis noctem habens, notuit aduertere. Num relaxatores depravatores, & qui salutis discrimen incurrunt, quæque ex communi infirmitate non proueniunt scandala, nec leuiter à laicis sentiuntur, & Cardinalem ad plangendum incitarunt, nec pauca, nec parua mundo innotuerunt, solû

sint

sint in veteribus religionibus, & sola excipiatur Societas ab his malis, an vero eadem cum reliquis includatur, ut etiam ex parte sicut, & cœterę in multis religionis, lacrymis deploranda sit. Affirmat Grauius, inclusionem ẽ doctrina Patrum edoctus, defendit Vindicianus tumidus præseruationem, pro qua parte stet victoria, res ipsa loquatur, & sapientum Doctorum existimatio, & rerum magistra experientia.

S. V. Quintæ excusationis defensio.

**Q**uintam excusationem (Sisiphi arte) Vindicianus commiscitur, solum ait Grauius aduersus fratrum linguas extorquentium, ampliantium, defensionem paramus, & subdit. *Varia hic animum tenent perplexum; primo ergo sic inuehitur, si tã funestos Grauius reperit amplificatores, cur tam parcẽ in illos detonuit, totam autem refutationis molem in Cardinalem, & Societatem conuertit? cur quę furiose linguę pessum dederunt, cor simplex. & pia columba luere debent? an existimauit Grauius Cardinalem laicorum relationibus, cẽu stabellis in regulares inflammatum fuisse? istud simplicitatem à scriptura reprehensam arguet: qui cito credit leuis est corde, & minorabitur.*

VIN.

Ecclesi. 19.

Non parcẽ, sed abundã cap. 12. Turturis pusilli, & detractores arguuntur, & passim ubi sese offert occasio. Numquam tamen, nec in Cardinalem, nec Societatem stylum acuit, sed illam propositionem quãra potuit dexteritate, & modestia profunda radice defixam in innumeris mentibus simplicium, eradicandam curauit, quę antiquorum ordinum merita, & fructus obliterabat, & adhuc sæcundis, & sacratis religionibus sterilitatis non tam attribuebat, pariter demonstrante in 2. p. Grauius, quod omnes religiones velut oues sæcundæ sint gemellis fœtibus sanctitatis, & doctriņę & fermẽ sterilis non sit inter eas. Et quoniam eadẽ illa assertio inuidiæ erat seminarium, elationis somentum, contemptus aliorum ministra, concordiæ, & vnitatis euersiua, propterea religionis eiusdem alumni, præter excusationem authoris admoniti sunt (non reprehensi) tentationibus, quę sanctos non effugiunt locum non dare, nimirum elationis, prælationis super alios, in quod vitium, iam in culmine virtutuin positi facillimẽ corruunt, dicente Gregorio, nos adhuc quotidie, ut *Leenam capi* per vitium elationis inuenimus. Sæpẽ namque homo acceptis virtutibus in audaciam suę præsumptionis erigitur, &c. & *Leena* more propter superbiam ad superiores partes in cauea permeat, qui cum de virtute, extollitur, lapsus ad desideria, in humilitate religatur. Aliud ergo erat aliquos imperfectos ẽ Societate admonere, aliud Societatem fugillare. Nec vñquam Grauius,

IVR.

9. mor. c. 33.

I quod

itur. *Lea-*  
*alesti iudif-*  
*est. Bona*  
Dominici, &  
os corripien  
ia de multis  
num faciunt  
is vnius exer  
dentibus ad  
quod super  
equentiam  
ndo sic ar-  
est & De-  
ndiciani cui  
dri Seleu-  
eratorum  
arter hoc  
ot Sophiste  
a (quam tu  
& diffinitis  
z enumera-  
ribus pauca  
Vindicianus  
eta) colasse  
nem, fir-  
est inepia

*Sed enim*  
*mus loqui-*  
*ratione*  
*ndala nõ*  
*tescant;*  
*a mun-*

eodem  
s, solum  
yna par  
solaque  
& spinas  
æffionis  
notuit ad  
discrimen  
unt scan-  
plangen-  
unt, solũ  
sint

quod somniat Vindicianus) flabellatum dixit Bellarminum se-  
cularium falsa in regulares informatione, cum prius opus editū  
sit, quā à sæcularibus prælectum, imò potius ex eo libro sæcu-  
lares flabellatos, semper enim ad religionum defectus intuendos  
igniti, & leui aura in maiorem flammam assurgunt: ipsos quoq;  
Ascetas præmonuit, ne de laudibus superbirent calor enim (ait  
Tertull.) *est omnis affectus, verum cum in affectionem flabellatur,*  
*ita de incendio gloriæ ardor est.*

Lib. de pal-  
lio. c. 4.

VIN.

Adhuc pergit; & Grauinæ mentem in dubium adducit; an  
sincerè Cardinali simplicitatem attribuat, & longo verborum  
apparatu à simplicitatis notione orditur, conglobata definitione  
eam designando, quod sit *veritatis comes, doli, ac duplicitatis*  
*inimica, blandiri nescit.*

TVR.

Adde, ex reputato Bernardo tract. de vita solit. ad fratres de  
monte Dei, quod sit *perfecta ad Deum conuersa voluntas, unā*  
*petens à Domino hanc requirens, non ambiens multiplicari in*  
*hoc sæculo. Velest simplicitas in conuersatione, vera humilitas*  
*scilicet virtutis, magis conscientiam amplectens quam famam,*  
*cum non refugit vir simplex videri stultus cum stulto, vt sapiens*  
*fiat. bidemque idem auctor præmittit, quod cum voluntas a-*  
*uerfa à Deo fuerit, & per seipfam per superbiam extra se nimium*  
*fuerit abrepta, sit prudētia carnis, & ipse sibi sapientia esse videtur*  
*cum stultitia sit. hæc quoque poterat addere Vindicianus soli-*  
*dus. Sed quorsum tendit descriptio à Vindiciano allata? vt*  
*hanc virtutem hodie à religiosis pectoribus exulare, solum in vni*  
*co Bellarmino eminere odiosa comparatione ostendat. ait enim.*

VIN.

*Cum hac virtute prisca in tenebris micarent, rara vel hodie*  
*visitur, ac serè in religiosis pectoribus, hoc est tenera conscientia*  
*excultis. Hanc in Bellarmini vita prudentes quoque viri su-*  
*speperunt, vt autem per eandem hoc loco Cardinalis excusetur*  
*simillimum paradoxo est.*

TVR.

In simplicitate describenda, astutiam serpentis in silentio mor-  
dentis assumpsisti Vindiciane; vt nec religiosis pectoribus par-  
ceres, vt singularis Bellarminus appareret. Fuit (quod non ne-  
gamus) in Bellarm. maxima bonitas, maxima simplicitas: an cæ-  
terorum iustorum simplicitas arctanda, sermè irridèda, vt scri-  
ptum est: *Deridetur iusti simplicitas?* Certe pro simplicitate tuè  
da, in simplices inuehi non est prudentiam cum simplicitate  
coniungere, sed serpentis astutiam cum mundi prudentia copu-  
lare, hæc vero Gregorio describente est mundi sapientia, *Cor*  
*machinationibus tegere, verbis velare, quæ falsa sunt vera ostē-*  
*dere, quæ vera sunt falsa demonstrare. Hac nimirum pruden-*  
*tia usu à iuuenibus scitur, hæc à pueris pretio discitur, hanc qui*  
*sciunt ceteros superbiendo despiciunt: hanc qui nesciunt subiecti,*  
*& timidi in alijs mirantur, quia ab eis hæc eadem duplicitas, ini-*  
*quitatis*

Iob cap. 12.

10. mor. c. 16

quiritatis nomine palliata diligitur, dum mentis puerstas vocatur. Hæc sibi obsequentibus præcipit bonorum culmina querere, ad epta temporalis glorie vanitate gaudere, irrogata ab eis mala multipliciter reddere, cum vires suppetunt nullis resistentibus cedere, cum virtutis possibilitas deest, quicquid explere per malitiam non valent, hoc in pacifica bonitate simulare. At contra sapientia iustorum est nihil per ostensionem fingere, sensum verbis aperire, vera ut sunt diligere, falsa deuitare, bona gratis exhibere, mala libentius tolerare quam facere, nullam iniurie vltionem querere, pro veritate contumeliam lucrum putare. Sed hæc iustorum simplicitas deridetur, quia ab huius mundi sapientibus puritatis virtus fatuitas creditur. non mirum ergo si hæc simplicitas in religiosorum ordinum pectoribus rara videatur, quia à multitudine obtræctorum obnubilatur, & fatuitas à superbis existimatur.

Paradoxum vero putat Vindicianus dicens, quod Grauius VIN. simplicitatis titulo Cardinalem laudauit, & eundem de errore, vel imprudentiæ lapsu sugillet; cum tamen prudentia eidem indiuiduo nexu copuletur, unde si verè Cardinalem laudauit, quòd simplici corde de regularibus scripserit, omnia verè, & prudenter, & inculpate scripsisse asseuerare necesse sit.

Nexu indiuiduo iuncta est prudentia cum simplicitate, propterea vtrumque Dominus coniunxit, estote prudentes sicut serpentes, & simplices, sicut columbae (sicut exponit Gregor.) ut simplicitatem columbae astutia serpentis instrueret, & rursus serpentis astutiam columbae simplicitas temperaret. Sed ut ponderat S. Cyprianus hoc Saluatoris dictum, vtrumque dicit esse coniunctum, quia prouidere nos conuenit, & sollicito corde vigilantes subdoli hostis insidias intelligere pariter, & cauere, ne qui Christum sapientiam Dei patris induimur, minus sapere in tuenda salute videamur, neque enim persecutio sola metuenda est, & ea, quae subruendis, ac deiiciendis Dei seruis aperta impugnatione grassatur. Facilius cautio est, ubi manifestior persecutio est, & ad certam animus ante præstruitur, quando se aduersarius proficietur. plus metuendus est, & cauendus inimicus, cum latenter obrepit, cum per pacis imaginationem fallens, occultis occursum serpsit, unde, & nomē serpentis accepit. certè manifestè se prodidit serpentis astutia, cū per Vitcleph, Lutherum, Centuriatores & c. apertum campum occupans spicula in religiosos intorsit: latenter curat etiam, ut sub virtutis imagine, in qua, vel solum venialiter peccatur in eauti opinionem malā de religiosis concipiāt. Neq̄ tamen hic nauus, ut nec cæteri Sanctorum lapsus, sanctitati, vel iustitie electorum præiudicant. Non est necessarium ait S. Thom. 1. 2. q. 58. a. 2. quod in virtute vigeat sensus rationis, quoad omnia, sed solum quantum ad ea, quae sunt agenda secundum virtutem & c. unde

TVR.

I. mor. c. 7.

Lib. de unit. Eccles.

1. 2. q. 58. a. 2.

Matt. 10.

2.2. q 48. a.  
16.

esiam, qui videntur simplices, eo quod carent mundana astutia possunt esse prudentes secundum illud: estote prudentes sicut serpentes &c. imo ex S. Thom. cum principalis eius actus consistat appli care cognitionem ad operandum, potest impediri, si per oblivionem cognitio non subest, adde si inconsiderantia procedat, ut ipsa nihilominus prudentialis virtus non tollatur, quæ solum per passiones ex Philosopho 6. Ethic. corrumpitur, & sic non est necesse adstringi Grauinam ad fatendum, omnia prudenter, & si inculpate, descripta à Bellar. Nec talis incogitantia, vel inadvertentia sapientiam, vel prudentiam Eminentissimi viri, sed humanæ naturæ nostræ conditionem ostendit: quare non nisi calumniosè Vindicianæ dicis, Grauinam eâ simplicitatem Bellarmino attribuisse, quæ hebetibus, & mirionibus tribui solet, quos vulgò vocamus *Iuuan de Buena alma*, y *Adam de Barro*, & propterea cautè deplorationem legendam Turtur præmonuit, & cum illo ceteros huiusmodi plangentes, non quantum ad doctrinam, sed doctrinæ importunitatè, vel ob incapacitatem aliorum, & periculum infirmitatis quorundam; haurire enim poterant ignorantes, & insipientes pessimam opinionem de religionibus, quod diabolus prætendit, cuius astutia est ait Cypria. loco cit. *circumueniendi homines cæca, & latebrosa fallacia: sic ab initio statim mundum fefellit, & verbis mendacibus rudes animas incauta credulitate decepit.*

VIN.

Mox iocum Mauritij Imperatoris contra Gregorium Papā inducit Vindicianus, videlicet, quod *simplex (Papa) vocatus sit. cui Gregorius epist. 31. Urbana simplicitatis vocabulo, inquit, me fatuum appellatis. scio grauem sacerdoti iniuriam esse, ut veritati seruiens fallax credatur, & Augustum monet, ut propter eum cui sacerdotes seruiunt illis dominari velit, ut etiam debitam reuerentiam impendat. & similiter Vindicianus Grauinam, in Bellarminum iocatum esse criminatur.*

IVR.

Sed expendamus verba Greg. ut quam sit dissimilis à dicto ioco Grauina monstretur. In *Serenissimis iussionibus suis Dominorum pietas dum me quibusdam redarguere studuit, parcèdo mihi minimè pepercit, nam in eis urbana simplicitatis vocabulis me fatuū appellat. In Scriptura. n. sacra, cum in bona intelligentia ponitur simplicitas sæpe prudentiæ, aut rectitudini sociatur. Vnde etiam de S. Iob scriptum est: erat vir simplex, & rectus; & Paulus Apostolus admonet dicens: estote simplices, & prudentes in bono: & per se: ipsam veritas admonet dicens: estote prudentes &c. ego igitur qui in *Serenissimis Dominorum iussionibus ab Arnulphi astutia deceptus, non adiuncta prudentia, simplex denuncior, constat proculdubio, quia fatuus appellor. Sed candida mens Grauinæ detegitur; nam cum columbam placuerit se attutulare Bellarmino, eidem proprietatem à Christo Domi-**

no

nō attributam, ipse quoque illi attribuit, *estote simplices sicut columbæ*. quod cum ad candorem animi, & rectitudinem referatur, quæ sine prudentia intelligi nequit, columbam describens, cum simplicitate rectitudinem, & reliquas virtutes copulatas nō obscure designauit; quod cum non fecerit Mauritius, rectè reprehensus est, quod Papam Christum Domini vellicarit, quod non fecit Grauina, qui dum ad dona Dei respexit animam Bellarmini repletia, quicquid de gratia descendit, expressit, quicquid vero infirmitatis, & lapsus, in homine quoque humiliter de se sentiente (qui cum Apostolo dicebat: *Parco autem vobis ne quis me existimet supra id quod videt in me*) satis vrbane, & modeste denotauit. 2. Cor. 12

S. VI. Sextæ excusationis vindicatio .

**I**Mpetitur sexta excusatio Grauiniana, quæ in encomijs Cardinalis fundabatur, videlicet *Grauinã se encomiastè agere, v3. insignem athletam dum scriberet controuersias aduersus hereticos religiosorum hyperaspisten se ostendisse*. Quid deducit Vindicianus ex hoc elogio insinuasit Grauinam Cardinalem insigniter mutatum, pænè contraria sibi conscribendo, & delirij speciem pro excusatione Cardinali tribuisse. VIN:

Non percepit Vindicianus vim rationis Grauinianæ, videlicet ob hoc rationabiliter à multis existimatum illud opusculum è peni prudentissimi Bellarmini, non esse profectum, nec enim verisimile erat tam insignem authorem tam breui tempore tractasse, quæ tanta asseueratione pientissimè descriperat. De Circe, fabula est notissima, quod eadem virga mentem adimeret, & redderet (dicebat Plutarchus) & monstruosum est simul grauè, & acutam vocè reddere, quæ omnia in Iureconsultos, qui causam, eãdem nunc tuentur, nunc impugnant, & in Rhetores, qui eadem norunt laudare, & vituperare, eleuare atque attollere, vsurpabantur. TVR:

Quare, cum perit, Vindicianus, *Si Grauina Rhetorum illud preceptum acceptet, ut mutato questionis statu, dictionis genus mutandum quoque sit?* VIN:

Respondetur, acceptat, si de diuersis materijs, vel personis, vel si de vna eademque persona, mutatis circumstantijs sermo incurrat; alioquin esset per duodecim artes Cyrenes excurrere (sic Aristophanis Pœtæ cuiusdam varietatem impetebat, modum ipsius deijcientem) Age expendamus si hæ circumstantiæ seruati sint, si opus illud Vindicianus tueatur ex officina Bellarmini. Seruatas præ tendit Vindicianus dicēs. *aliud genus dictionis compositi iudiciali, aliud demonstratiuo, aliud exegetico, aliud Panegyrico* TVR:

gyrico generi. Quando Bellarminus, cum septemcapiti hydra pugnat, ut, viua ordinum membra opponenda censuit, ut extracta ab oculis albugine hæretici conspiceret, quam longe à vero, & equo insanè contra regularium obseruantiam criminationes struerent. Idem artificij senex Bellarminus adhibuisset, si denuò contra hæreticos, aut etiam contra frigidos catholicos insurgere voluisset, qui tot regularium ordines inter superflua numerant: horum mendicitate, vel priuilegijs Kempu. grauari; sine his feliciorum aorum nostrorum extitisse conditione declamant. Verum Bell. in diuexa etate, aliud scriptionis argumentum arripit, tot enim cum hæreticis congressibus didicerat, nulla re vehementius illos exasperari, & in perfidia indurari quam assiduis clericorum, & regularium scandalis, improbe scilicet vitæ licentia, hostes in Redemptoris sponjam perditè armari. Quid faceret grandæuus, & ad præmia optima gelæ rei properabundus miles? dissimulare nequijt, in orationes, & gemitus (unica fatiscētis æui solatia) effunditur, cunctorum Ecclesie status officij, & periculi commune fecit. Quid aliud Grauina in hoc thema incidenti suafisset consilium? ex causæ visceribus petendum erat, mortuis clericorum, seu regularium membris luctus, & tristes Ode conueniebant, aut si aliam docendi, & scribendi artem Grauina Cardinali monstra re decreuisset, funeralia eius non debebat expectasse.

TVR.

Tim. 2.

Eundem stylum eundemque dicendi modum, hoc luctuosissimo seculo Cardinalè vsurpare debuisse & tam frigidos reprehendendo, vel exhortando Catholicos, quam hæreticos proscribendo seruare necesse erat, nam ex eodem Bellarm. teste lib. 2. de Monachis in præfatione. Hæretici hanc partem petunt, ac ut Monasticen vituperent, portentosa mendacia quotidie de monachis fingunt, & quacumque oblata occasione in monachos inuehantur, atque eos ad odium vulgi rapiunt, & primarios Antichristi satellites vocant, non eo certè spectant, ut ordines solum hominum religiosorum deciciant, Monasticenque de medio tollant, sed ut Ecclesiam totam hac ratione perturbēt, ac ledant, eosque, si fieri posset, à fundamentis eueriant. pleni sunt hæreticorum libri sycophantijs, scommatibus, detractionibus quibus onerantur religiosi, ut esset immēsum Oceanum in concha concludere. Vnum exemplum sat est adducere ex Beza. vbi monachos vocat supersticiosos, gulosos, ebriosos, amphoras potius quam homines, ignorantes, blasphemos, inuidios, ambitiosos, proditores, homicidas &c. ipsaque monasteria vocat lustra, & teterrimarum, ac monstruosissimarum libidinum officinas, vel fetidissimas potius coactas, quarum fetorem ne Diaboli quidem ipsi possunt amplius sustinere. Nonne magna occasio hæreticis præbentur eos libros dictando vbi religiosorum, & Cleri defectus recensentur? Quam plausibilitè ad hanc thesim suam probandâ hære-

In conf. a. 14.



hæretici è Catholicorum libris etiã ad catholicos directos atq; transmissos, aut ex alijs catholicorum scriptis, ea dicta in quibus defectus religiosorum, & clericorum perstringuntur ad suum institutum maledicentia, & criminationis affument? Vnum exemplum proponam. Scripserat quondam ardenti zelo cum hæreticis pugnans, sed catholicos plangens. B. Petrus Damianus lib. cui titulus *Gomorrhæus* ad Leonem IX. destinatum, rogans, vt Petri gladium stringeret aduersus illos clericos, qui infandis obscenitatibus erant denotati. Quid ex hoc libro collegit Mornæus in myst. inquit. *Sodomiticum scælus ex cælibatus rigore eas radices in clero Rom. defixit, vt Petrus Damianus eremum petere coactus, librum conscribat, cui titulus Gomorrhæus* qui liber, & à Leone IX. probatus, tamen in alia circumstantia temporis ab Alex. II. suppressus ad tempus quod tantæ obscenitates legi non potuissent quin legentium aures offenderent, vt dicit doctissimus P. F. Leonardus Coquet. & licet de suppressione Mornæus rideat, *supprimi iustum fuit ab Alex. huiusmodi libros ubi & maxima delicta recensentur, & reprehenduntur, nõ fas, vt passim manibus hominum terantur.* Quando ex Damiani libro tamquam vespa nõ mel, sed fel componit Hæreticus, quid non colligat Beza, & alij eiusdem farinae homines, cum eis argumenta debacchandi recensendo eosdem defectus quos ipsi obijciunt religiosis hominibus, abundè ministrantur? Idem est si immediatè tradantur tela quibus aduersus nos militant, vel si in eo armamentario recondantur, vnde eadem ad suum vsum accodemodent. Verustus est hic hæreticorum mos quæcumque de Ecclesiasticis crimina reperiunt in vnum confarcinare, vt: catholice Eccle. de eorũ lapsibus insultet. vnde Aug. *nec obijciatis hæreticis nisi quia nõ sunt catholici, ac similes eis satis, qui nõ habèdo quid in causa sua diuisionis affectet, & ea ipsa plura falsissima iactant, vt quia ipsam diuinæ scripturæ veritatem, qua vbique diffusa Christi Ecclesia commendatur criminari, & obscurare nõ possunt, homines per quos predicatur, adducant in odium, de quibus & fingere quicquid in mentem venerit possint.* quid si non fingere, sed euidentibus attestacionibus nostrorum multiplicia, orbi nota, religiosorum scandala promulgentur? si has propositiones quas columna descripsit, in hæreticorum libris legisset, & ab hæreticis essent obiecta, vt de factis consimiles obijciuntur (vt eorum dictis supra citatis apparet) versutiam hæreticam confutare non destitisset, quod è personis statum, non personas è statu religionis metiantur, & iustissima exceptione à malis bonos ab obiectis criminibus separasset, nec vnquam corruptionem pene omnium religionum asseruisset, religiosorum alijs, nec ijs paucis partibus, sanis existentibus, quare nescio vnde tam exacta trinita seueri iudicij emerferit Vindiciani, vt solum deploranda in colum.

Prog. 41. p. 235.

F. Leonard. Coquetius in Antimorn. loc. cit.

Ep. 137.

columba religiosorum scandala in membris mortuis ostentaret, & membrorum viuorum prototypa hæreticis admiranda proponeret, cum neque ista proficerent, & per illa subsånandi, & in sultandi etiam viuus membris ansam arriperent. Quanto melius Augustini vestigia sequimur, vt statum à personis primo separemus, & in personis non bonos tantum, nec malos, sed malos cum bonis admixtos prædicemus: nam hinc hæretici decipiuntur, imò vt dicit idem August. *falluntur homines vt vel non suscipiant meliorem vitam, vel temere aggrediantur, quia, & cū quidam laudare volunt sic laudant, vt non ibi dicant mala, quæ mixta sunt, vt & qui vituperare volunt tam inuido, & animo peruerso vituperant, vt claudant oculos aduersus bona, & sola mala, quæ ibi sunt, vel putāt exaggerent.* (& iterū) *tu qui laudas bonos dic mixtos malos, tu q vituperas, vide ibi, & bonos.* hoc consilium, & solidam doctrinam, nõ de suo cerebro natam Grauiua, in Turture, vt ad eius manus perueniret, exposuit, quod opus dum cudebatur, inopinato funere, tam insigni viro parentatum est.

In pl. 99.

VIN.

Subdit Vindicianus ad causandam excusationem Grauiuanã *Non insolens fuisse id dicendi genus religiosorum defectus propalandi, nam ex Io. Gersono multa, & grauis de regularium moribus lamentatus est in serm. ad Concil. Rhemense in tractatu de verbis Domini, & ad quatuor abusuum genera contraxit, continui tenoris, indiscreti seruatoris, indebitæ occupationis, & nimie timiditatis.* Sed numquam Gerson in specialibus ordinibus designat esse scandala grauia, multiplicia omnibus nota, quæ si recensuissent in Concilio, cum eiusmodi orationes ianuis clausis idcirco fiant, hæc secularia vitia clericorum, & regularium audiant, & scandalizentur (ex vsu, & praxi synodali) vel non esse secularibus propalanda scandala Clericorum ex hoc euincitur. Sed & Gerson licet pius, & doctus, suos etiam notabiles contraxit pæuos, nam Gregorium IX. Romam suauis S. Catherinæ Senensis Sedem transferentem ex Auenione cum Diua sugillat, cui aliquantulum parcendum, quod nationi Gallicæ addictus id finxit, quod Gallici scriptores minimè referunt. Idem apud Coquetium, Concilium Pisanum laudauit, Concilij Pontificianæ Maiestatem in rebus fidei finiendis supposuit, vnde vt dicit Posseu. aliquando in suo sensu abundans *& dixit, vel scripsit quæ nemini ambigendum est, quin secus sensisset, si sequentia tempora, & secundas cognitiones (vt vocant) audiuisset, præsertim ea, quæ ab eadem Ecclesia ritè congregata, non semel profecta fuerunt, de quibus sententijs conciliaribus, non Gersonicis scriptum est Hieronymo interprete: verba sapientium quasi stimuli, tradita sunt à pastore vno & c.*

In Antimor.  
c. 2. pag. 217.In apparatu  
descrip. Ecc.

Eccl. 12.

Viris quoque sapientibus fuit etiam æqua potestas, sed mode  
rata

rata, nec in particulari descenderunt, sed maximo æquilibrio ponderata, vt nec de hac vel illa religiosa familia, sed in genere loquerentur, vt magis infra demonstrabitur. Sed quomodo concludat hoc caput Vindicianus audiamus ]

Sufficiat huiusmodi ab insigni Ecclesiæ præfato Archiepiscopo, Cardinali, in summo summorum Pontificum consiliario, & in purpuratorum collegio clarissimo sydere profecta fuisse.

VIN.

Sed non sufficit; nam eiusdem instituti alios testes habemus de florenti religiosorum omnium statu. Adam Cotzen. è Societate 6. polit. ca. 46. nu. 12. de omnibus veteribus ordinibus antiquis, ait. nunc feruentius, & constantius, quàm à trecentis annis factum sit sese reformari, & Thomas Blanc. etiam Iesuita in panegyrico ordinis Præmonstratensis de omnibus religiosis loquens ait. illorum domus sunt non modo sedes pietatis, templum virtutum, asylum sapientia, caelestium donorum sacrarium, &c. P. Platus Soc. Iesu, magis quàm Grauina Religiosorum Florentem statum demonstrat in lib. de Religiosorum statu, illum consule Vindiciane. si in ore duorum, vel trium stat omne verbum, iam pro religiosis deploratis vicimus, & ab omni Vindicianica calumnia, Turtur absoluitur, vel si ob id in cauea recludendus sit, non ipse solus, sed cum his pientissimis viris degere, & confabulari, & voces congeminare datur occasio, libenter compedibus pedem subijciet, nec deerunt, qui compatiuntur super contritione Ioseph.

TVR.

## CAPITIS SEXTI.

Discussio, paucitas an multitudo laxorum regularium sit asserenda.



Terum in proscenio inuisendi exhibentur Regulares, cum defectibus, vt fixius imaginationi pusillorum, vel hostium Christi impressa, deformia simulacra, & teterrimè monstra, (sic cut optant, & iubent Hæretici) habeantur religiosi. Ergo Anonym. tam suis, quam Centuriam, & aliorum Nouatorum coloribus suam tabellam depingit. ait ergo Vindicianus Illust. Gardin. absque exceptione, seu limitatione miserabilem mul-

TVR.

VIN.

K 1094M

torum regularium ruinam affirmat: eorum multiplicatione inde orta scandala: Magnam in ordinibus esse turbam relaxatorum, adducta visione S. Pachomij; paucos pie victuros, & saluandos. Aduersus hæc Grauna totis ingenij, & eloquentiæ suæ nervis obnunciat &c. mihi quidem in hac controuersia placet, ut tempora, quæ Conc. Trid. antecesserūt, ab ijs quæ post illud usque nūc decurrerūt, separemus.] Hæc nō recte plata; nam quo quæso artificio Diabolus statū religiosorū oppugnare cœpit, nisi expressis typis, sculptura, vel pictura Ecclesiasticorum, imaginibus Leonis, vel vulpis, vel hirci similitudinem referentibus, per quæ iuxta animalium illorum proprietates, vitia denotarentur eorum? facile enim fuit spretis hominibus statum pessundare, nō metiendo personas ex religione, sed ex recensitis religiosorum defectibus religionem corrigendo. Hac astutia tota Germania, dementata, & Galliæ, vt reformata ab ipsis vocata religio ministrorum Diaboli, caput attolleret, dum deformatam in Ecclesiasticis esse religionem tradebant. Umbra certe diabolica hæc est à Diabolo suggesta ad fallendos simplices, *sub umbra enim calami sedet*. Non bonæ causæ patrocinium adulterinum (sub specie pietatis) pro nummo syncero obtrudere, & sub specie reparationis, peiores scissuras machinari. Cum hæretici unitatem Ecclesiæ labefactare conātur ex religiosorum multitudine, & varietate, quo clypeo eluduntur tela nisi exercitus analogia, ubi varijs sub varijs vexillis milites castrametantur? sub vno enim summo duce gladijs accincti, & ad bella doctissimi, non tam sunt Ecclesiæ Catholicæ religiosorum cœtus Ecclesiæ firmamentum, quàm velut cœlestis exercitus spectabile ornamentum. An hostes terga vertissent, si spicula Vindiciani in eundem exercitum contorquentem aspexissent, nimirum multitudinem, & deformitatē religiosorum aciem deformem obicientis? cecidisset ad Vindiciani pedes Vvitleph primipilus author belli in religiosorum familias, & suo sanguine baltheum, & calceos Vindicianus eruentasset? potius in nostros arma contorquerent, nostros etiā nostra in domo configentes: sic quondam Teucros

RVR.

Iob. cap. 40.

Inimico mixtos exercitui, premit agmine turba.

Aeneid. 11.

*Nec miseram effugiunt mortem, sed limine in ipso.*

*Moenibus in patrijs atque inter tuta domorum*

*Confixi expirant animas &c.* Interim Vindicianus imminentis prælij immemor, extimatorum iniuriarum memor, dum ad exercitum catholicorum suppetias (quas fert Grauna) non admittit, in tam diro conflictu hostium Christi contra illustriorem partē sui gregis, id accidit, quod Teucris, nam dum pars claudere por-

tas,

*Nec Socijs aperire viam, nec moenibus audent,  
Accipere orantes, oriturque miserima cædes.*

Sed

Sed dñi parat Grauna aditum ad eludendos lctus, Vindicianus somnians Grammatizat, & ad modum Grammaticum ex personarum varietate ludit: magnum numerum relaxatorum confectum à Grauna. Utinam vel ad parandas fossas, vel propugnacula struenda pro religiosorum tutela, Clauium inter nostri sui præclaros Mathematicos conspicuum aduocasset.

S. I. examinatio, videlicet status regularium ante Concilium Tridentinum.

VT laxorum multitudinem probet Vindicianus status duos distinguit, vnum ante Concilij Tridentini tempora, aliud post eiusdem Concilij celebrationem. Ad primum statum deveniens, post decantatas laudes Graunæ quod piè laborarit pro excusandis ordinibus exponendo aliquos SS. vel quod suorum temporum paucorum deplorarint tepiditatem, & processu temporis multos defluxisse minima negligentes, videlicet successiue, & relaxationem ordinum extrinsecus illatis cladibus, non desiderii tribuendum docuerit; sic eisdem postea Grauinam pungit, vt si pro illis laborauit, obsecro (inquit) vera quoque prætexat nomina culpa.

Deinde ad hominem arguendo ait. *inconstantem Grauinam, fatentem nunc ordines velut ex propria morte reuiuiscere, in pacis granis relictis in botro esse Dominicam benedictionem; anno 1348. grassante lue monasteria miserè exhausta, & gregi disiecto, & disperso [ex Nazia.]* affimiles & classicum canendo talem elicit conclusionem, ergo Grauna Cardinali multitudinem relaxatorum concedit.

VIN.

Hoc nouum parologizandi genus est Vindiciani, non distinguentis status, & tempora, & temporum circumstantias, cum in simili forma Donatistæ Ecclesiæ Catholicæ disiectionem, dispersionem, interitum, nedum catholicorum paucitatem, probanda assumerent; Hilariam namque citabant tamquam corruptioni eiusmodi, & defectiioni applaudentem. Quid August. *Sed historicus doctus magnum aliquid inuenisti, quod contra Dei testimonia proferendum putares, dicit enim quantum ad totius mundi partes: modica pars est in compensatione totius mundi, in qua fides christiana nominatur.* & postea. *Hilarius ergo decem prouinciarum Arianorum, aut Xixania nõ triticum arguebat, aut etiam triticum quod defectu quodam periclitabatur, quanto vehementius tanto vtilius arguendum putabat. Habent enim scriptura canonice hunc arguendi morem, vt tamquam omnibus dicitur, & ad quosdã verba perueniat, quod etiã Apost. dicit, quomo-*

TVR.

Ep. 48.

1. Cor. 15.

do dicunt quidam in vobis, quia resurrectio mortuorum non est immanifesta: utique non omnes esse tales, &c. quod autem dicit: cum enim sint inter vos emulatio, & contentio, nonne estis carnales, & secundum hominem ambulatis? & tamen non est existimandum (ait August.) omnes carnales, & animales, non percipientes, que sunt spiritus Dei, contentiosos, emulos secundum hominem ambulantes. itaque cum dicitur, subdit, totus mundus in maligno positus est, intelligitur propter zizanias, que sunt per totum mundum.

In p. 2 def. f.  
Chartus.

Hæc ex August. Magnam ergo proferre putasti ex allegatis authoribus Vindiciani ad inculcandum ordinem corruptionem addens & Gersoniani illam ampliationem, *semel collapsam religionem numquam, aut vix reformari posse.* cum ergo hæc corruptio, non per omnes partes, & loca inceserit, ut vel ratione membrorum corruptorum verificetur corruptio, & relaxatio ordinum, quod omnibus religionibus, quæ sub cælo sunt commune est; vel si ad sana membra respiciamus, ipsa ne periclitarentur, tantò vehementius quantò vtilius arguebantur à scriptoribus; quasi ad omnes de virtute sermo directus, qui propter paucos, vel propter multos diuersorum locorum corrupti dicebatur: vel si ad vniuersalitatem temporis eiusdemque circumstantias respiciamus, sicut idem dicit August. quod eadem Ecclesia *aliquando tranquillitate temporis quiescit, & libera apparet, aliquando autem tribulationum, & tentationum fluctibus operitur, atque turbatur;* ita, & de religionibus dicendum est. Nec culpandus Grauina quod has circumstantias aspexit, cum aspiciendas docuerit August. Hoc autem quoque S. Brigitta quam citas significare, voluit *dum conqueritur, omnes religionum vineas aruisse, & valde paucos in eis palmites fructificare,* erant enim tunc velut Hilariana tempora, cum schismatibus vexaretur Ecclesia vnde in certis partibus, & cultoribus succreuerat abundantia spinarum, ut omnes religionum vineæ dicantur aruisse, vnde vinea Brigittanæ religionis, per quam cætera reparerentur, instituta est, quod ad reparationem localem se extendit, sicut & relaxatio maximè in ijs partibus maior erat, nec enim Brigittanus ordo Alpes transijt, ut per eum Hispanorum, vel Italarum cœnobia reformata sint. vnde ut simpliciter Ecclesia etiam ex abundantia malorum, & turbinibus simpliciter corrupta, vel penè corrupta dici nequit, etiam Hilarianis temporibus; ita nec totum corpus religiosorum ex eadem analogia. Calceos ergo cauillationum Vindicianus velut Histæus induit, quos Aristagoras fabrefecit, nempe Donatus, quem in simili imitatus Vindicianus, imò & cothurnos Nouatiani sibi adaptauit de reformatione lapsorum desperans.

Testimonium vero Sacrosancti Concilij mox ad probandam laxationem penè in corruptionem tendentē adducit Vindicianus

nus extorquens miserè, & vt illa Maga ,  
*Reluctantem cursu deducere Lunam*

Nititur, & tenebras addere Solis equis ] ait ergo Conciliū. sess.  
 24. cap. 21. *Cum pleraque Monasteria, Prioratus, & Praposturae*  
*ex mala eorum administratione, non leuia passa fuerint tam in*  
*spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta, cupit S. Syno-*  
*odus ad congruam Monasticae vitae disciplinam omnino reuoca-*  
*re, quid inde colligit Vindicianus? Hi sunt religiosissimorū Pra-*  
*sulum è toto orbe collectorum super regularium laxatione gemi-*  
*tus, qui merito Grauinam in veritatis semitam reducere pos-*  
*sint.* VIN.

Non de omnibus religionibus, vel maiori eorum parte, sed de  
 Reſtoribus, Prapostis &c. qui non omnes religiosi sunt Sancta TVR.  
 Synodus loquitur, & de his nō omnibus, sed plerisque ex quoru  
 dam *mala admistratione Monasteria non leuia passa sunt detri-*  
*menta*; propterea cupit ad congruam Monasticae vitae discipli-  
 nam omnino reuocare, & cum non omnibus, & vbique praestari  
 id posset, expectat à Pontifice prouisionem, vt eiusmodi Mona-  
 sterijs, quae commendata reperiuntur, & quae suos habent regula-  
 res, persona praeficiantur professi eorundem ordinum, quae gregi  
 praere, & praesse possent: quae vero in posterum vacabunt, non nisi  
 regularibus spectata virtutis, ac sanctitatis conferantur. Quo-  
 modo eleuat Vindicianus, & extendit ad omnes, quod ad solos  
 Prapostos Abbates, &c. Concilium direxit? Melius alium locū  
 Tridentini adduxisset sess. 24. cap. 1. vbi dicitur, *necessarium es-*  
*se quò facilius, ac maturius vbi collapsa est vetus, & regularis di-*  
*sciplina ibi instauretur, & constantius conseruata est perseue-*  
*ret, praecipere, prout hoc decreto praecipit, vt omnes regulares tam*  
*viri, quam mulieres ad regulam quam professi sunt praescriptam*  
*vitam instituant, & componant. vbi ordinum corruptio? vbi, vt*  
*exaggerat ampullosis verbis, è toto orbe collectorum regulariū*  
*relaxatio? cum non vbique, sed vbi (ait Concilium) collapsa est*  
*vetus disciplina, & vbi hic Concil. deplorat laxationem, hic gau-*  
*det de conseruatione. Solus Vindicianus vbi Concilium de par-*  
*te loquitur vniuersalitem Locorum amplificat ( vt gemitibus*  
*columbinis subdatur) Tridentinorum Patrum verbis, qui (ait)*  
*Grauinam ad veritatis semitam reducere possint, à veritate ip-*  
*se declinans Concil. extorquendo tot verborum ambagibus, sed*  
*vt dicebat Tertull. 2. in Marcionem cap. 28. expedita veritatis*  
*virtus, paucis amat, mendacio multa erunt necessaria.*

## S. II. Discussio de statu regularium post Concilium Trident.

TVR.

**P**ugnacissime etiam veluti Themistoclis ille Gallus usque necem pugnat Grauina, negans quam fingit Vindicianus laxorum regularium multitudinem p. 2. n. 32. p. r. c. 13. nam si *pugnare pro patria optima auis*, multo magis pro religione, & religiosi domibus, nec de defensione erubescit.

VIN.

Quid Vindicianus dicit? quod *sic animosus Grauina incedit, ut præter solidas probationes nihil magnopere desideret* sic Thra

TVR.

so iste putat Grauinianos discursus fundatissimos elidere, volens obtrudere suas friuolas, quas ipsomet iudice Acribologicas putat demonstrationes. Sed familiare est Philautis nimum sibi blandiri, omnia sibi ignoscere, nihil alijs remittere, & magnifice, & sumptuose per amplissimum insolentia campum expatiari.

VIN.

Mox progreditur ad refutanda alia argumenta, quibus falso inducitur, ad laxorum multitudinem in religionibus ostendendam. Producit præfatore[m] impressi libri de reformatione religiosorum Io. Nider, qui hæc dicit. *videtur in præclaram viuendi rationem quedam vita corruptio, & languor pietatis irrepisse, unde in maximum discrimen (ait) quicquid religionis quicquid bonarum legum, quicquid Monasticæ discipline, quicquid morum probatorum, quicquid honestorum studiorum est deuolui necessesse fit.*

TVR.

Animosè omnino paralogizas ad vniuersas orbis Prouincias omni auro reformandas ex vna, vel altera Prouincia vno, vel altero cœnobio reformatione indigere, pro qua Nider laborabat ea tempestate, qua Vviteleph, Hus, schismata etiam Ecclesiam, & ordines sacros infestauerunt. At quàm bellè dilatare simbrias Pharisæico stylo edoctus, amplias verba præfatoris, ut ab apparatus transeas ad existentiam, *videtur inquit ille quedam vita corruptio irrepere*, tu totum Vindiciane corpus religiosorum putas corruptum, sero exanime, & mortuum: præfator timet ne tandem in discrimen adducatur quicquid est Monasticæ discipline, at tu, iam animam exhalasse, & iam fetidum, in detractorum sepulchro recondis, de quibus dicitur sepulchrum patens est guttur eorum.

P. 5.

*Quid imminentes hospites vexas canis?*

*Ignauus aduersus lupos?* dixit quidam, imò ut cum lupis lupi te adiungeres, ciues SS. & domesticos Dei, discerpis, nonne recentior quidam Polyander Caluinista lib. contra Anastasium Cocheletium scripsit. *istis nouissimis temporibus Monachos esse nequissimos, nec villa pagella est ministellorum, quæ criminum, et*

Pag. 114. 126

delis



delictorum religiosorum non sit repleta? cur p eandē ferram reciprocas Vindiciane, vt cēdas ligna cypressina, non pro construtione domus Dei, sed pro synagoga Diaboli fabricanda? Cur eiusdem sectatus vestigia hinc ex vna parte arguis licentiosem viuendi rationem, vt Monachorum multi animos laxarint, & à seueritate disciplinæ in molliorem conuērsationis modum deflexerint, inde vero in austerum, & rigidum vitæ genus virulentam linguam, & calamum acuis, & cum non haberes quid responderes, conuictus ex austerâ regularium vitæ, illud protulisti inferius: *austeritates cum sp̄ritu Acediæ coniunctas esse.* Nonne aperte classicum canebas, vt simul, & semel eremum, & Monasteria ex poliares, & ad libertatem, & pileum sacro abiecto pallio vocares, ad laxiorem statum dulciter inuitans, quam fingebas tibi displicere, & à seueriori exterrens statu, qui delicatulo tuo corpulo non poterat satis placere. Nimirum oportebat insurgere nouum Acab in Heliam Monachum, detractorem Rhecabitarum, Herodiadem in Herodis aula Baptistam naniarum arguentem, Hilarionem, Paulum, Antonium, Macarios, Basilium, Ephrē Aug. Benedictum, Dominicum, Franciscum, Sanctissimos Eremicolas, & Cœnobitas, mollem, & delicatum militem impetentem, quibus non satis fuit habere vituperatores, & magnorum criminum accusatores, nisi coronidis loco Vindicianus aduenisset, qui arctissimam filiorum Monasticam disciplinam, cum Acedia iungens, non tam eam, quàm institutores sugillaret: vt tolerabilius certè sit, Sanctorum sobolem, quæ imparem in sanctitate se profitetur, ab antiqua seueritate paulisper ad laxiorē vitæ rationē deflexisse, quàm vetustatis in rigida vitæ vestigia relicta tam turpi titulo Acediæ penitus abolenda procurare. Quantò tibi consultius fuisset, hæc vsque ad nauseam toties repetita in regulares obiecta scommata, ommittere, & vt dicitur veteri Proverbio, *non mouenda mouere; quam Camerinè hoc est audacter, loquendo, Camerinam mouisse, que satis nunquam concessa ma ueri.*

Sed inter rosas, & lilia scarabæus moritur, in fimo pinguescit, & cum posset Vindicianus, aulas gemmatas, & mirificè exculptas perustrare, Vestibulum ante ipsum, primoque in Palatij limine consistere maluit tetris odoribus *delactatus; vt graues*

Apud eundē  
in cęmit.

Calu. p. 141

Calg. p. 96

Virg. 3. *Ae-*  
*neid.*

*Patulis captasset naribus axras.*

Pergit adhuc spiris languium implexis Andromachen concinnare, hoc est omnis generis autoribus, caueam confarcinare. *F. Antonius Guevara* (ait). *cōtra ambitionē regularium, singularitatem, neglectum diuinorum, & sui ipsius profectum, aliosque defectus disputat, & exclamat. Cur auimus Babylonem, & non est sanata. O quam multis idem hodie posset obijci. & postea instat, vt in ordinibus, nouitij prius præceptorum decalogum, quàm consilia*

VIN

consilia euangelica obseruare doceantur, ne ossa rodant abiecta medulla, paleam seruent, & farinam excutiant, & constitutiones suas, & capituli regulas pluris faciant, quam quod Christus in Euangelio precipit.

IVR.

Quod diffuso verborum istorum circuitu Vindicianus inferre conatur, in hanc formam accipe lector redactum argumentū. videlicet [ P. Gueuara multos religionis defectus tamquam reliquias Babylonis deplorauit: Insuper monuit Prælatos, ne ossa rodant abiecta medulla, suos edoceant Ascetas prius præcepta quam consilia obseruare, ergo ex mente Gueuara (vt idem Vindicianus infert) non de nihilo planxit Bellarmirus, & in genere, iuxta desiderii Tridentini Concilij, in reformationem intentus: ergo male Grauina Bellarminum, Episcopum Gueuaram, Ponquetium, & religiosorum æquissimos excimatores exclamare prohibet, atque ad cancellos reuocare suæ multos suæ paucos extra limites ordinis diuagantes.

VIN.

O bellas consequētias in Lycæo fabrefactas, in Platonis Academia tornatas, & fucato verborum apparatu à Vindiciano, in foro ad vendendum expositas. Pressius eas stringamus, vt artificium curiosius inspiciamus. [Multorum desidiā deplorat Gueuara, ergo & omnium ordinum] quod erat scopus columbini gemitus, relaxatio, & quasi corruptio. & iterum. [Præmonendi sunt Præsules ordinum, vt prius mandata obseruanda quam consilia edoceantur, ergo ordines sunt relaxati.] Sic arguēs propria vineta cedit, nam & has consequentias admittere adstringitur. [Multos Athenis aeris intemperies infestauit, corruptio ergo, & lues totam penè Græciam, imò & totum Orientis tractum inuasit.] & iterum [Instruendi sunt à medicis valetudinarij, aut sani, vt prius curent ea adhibere pro instauranda, vel præseruanda sanitate, quæ ad consistentiam faciunt præcipuorū membrorum corporis, quàm quæ ad curandam cuticulam faciunt, ergo in ciuitatibus sunt multi infirmi.] Quis has consequētias, vt fatuas, & stultas, non irideret?

Verum malo etiam accepto vix stultus sapit, & Vindicianus adhuc stultitiam suam confirmare studet, & veluti citharedus,

VIN.

Orat. in arte  
poet.

Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem. sic enim prosequitur [Sæcta Theresia illud à Christo Domino oraculum accipit (subdit Vindicianus) quod licet essent multi Doctores, & viri qui iussa Domini exequerentur (circa ministerium animarū) nihilominus ad id nō sunt visitati, quia se ipsos nolunt disponere, vt mecum familiariter loquantur. Hinc ipse indignus, & ab ipsis repulsam passus, ad mulieres solati queritandi, deque rebus meis cum ipsis familiariter agēdi causa me conuertio. quid inde infert Vindicianus? Cape oraculum Grauina pro florenti omnium ordi-

*num statu, & considera cuiusmodi scutum huic amentato telo opponere velis.*

Etiam si Mineruz scutum arripes Vindiciane pro tuis symmittis Donatistis tuendis, vel excipiendis, penetrabit idem missile ferrum, nisi te tuosque excipias ex Iuuenale, TVR.

*Quia in Gallina filius albe*

Cæteri vero à te, tuisque clientibus à te confectis conditione, vel professione discreti 3. Hor. Satyra

*nati infelicibus ouis.*

Hor. Sat. 13.

Contra tuum telum non in spiritus, sed æmulationis officina fabricato, scutum illud opponam, toties, ictibus Donatistarum ab August. obiectum. Videlicet sicut, & vniuersalis Ecclesiæ, ita quoque religionum corpus esse quodam permixtum ex bonis, & malis, vt propterea admonitiones, & correctiones, sicut & laudes, quæ ad paucos sunt directæ, ad omnes refundi videantur, & quæ omnibus, intimentantur paucos respiciant, vt vnusquisque de corpore, in laude, vel reprehensione, & pro se facit intelligat, an laude, vel vituperio, dignus sit. Frequentissimè hæc locutiones in scripturis Apostolicis, & Prophetis obseruatæ. Eodem modo cum indefinitè etiam loquens conqueratur Dominus à viris atque Doctoribus solū relictū esse, nō omnes, & in omnibus, ordinibus voluit denotare, sed in plurimis, vel in multis, multos eū reliquisse, vt ad eos qui indigerent eiusmodi correctione, profectus gratia sermo Domini dirigeretur.

Vide Martinum in Hy. potip.

Ex eodem armamentario, scilicet scriptore vitæ S. Theresiæ vnde sibi fortissimum telum subministratum putabat, commentatoris partes agente in Oseam cap. 2. alteram sententiam, vt acutam sagittā desumit Vindicianus, vt sagittet in occulto rectos corde. Is fuit P. Ribera sic scribens, vt si charta defuisset in ora vestimenti describenda fuisset, eū ergo sub his verbis citat. *si quis inquit dicat in magna hominum multitudine mortificationem, humilitatem, pacem, concordiamque animorum diu posse conservari; id putat, quod neque factum est, neque fiet.* loquitur (subdit Vindicianus) iste auctor de regularibus.

VIN.

Iam ergo Vindiciane in angustias caueæ strictiores redigis columbam, dicentem expressè [(sub primis Patriarchis Religionū institutoribus, & post multa tempora floruisse] ve] falsum est quod Ribera restringit, nec retro actis sæculis factum esse vt in tanta multitudine mortificatio &c. consistere potuerint. Parua erat multitudo in Aegypto Cœnobarum, & Monachorum? parua in Scythia, & in interioribus deserti Arabiæ? in sola Pacho mij schola myriades Monachorum recensentur? Vna Ossirinchi ciuitas magis à religiosis quàm sæcularibus ciuibus integrabatur. In Thebaide, ait Cassianus, *Carnobium quanto numerosius, 4. de instit. re tantò obseruationis rigore districtius, si quidē in eo plusquā quin* nunc. c. 1.

TVR.

L

que

que millia fratrum sub uno Abbate reguntur, tantaque obedientia hic tam prolixus Monachorum numerus omni seniori suo subditur, quanta non potest apud nos unus uni, vel obedire pro modo eo tempore, vel praeesse. Quomodo id numquam factum est, quod manifestissima ostensione probatur? quomodo (quod peius est) neque fore talē concordiam, terminum diuinæ providentiæ præfigendo pronuncias? cum tamen alias illibatum clientum, quos inflare vult, vastissimum coetum, ab omni huiusmodi perturbatione eximat, Grauinam de malo omine taxans, quod eisdem perennem iuuentatem non promittat. cur licet Vindiciano omnium aliorum ordinum corruptionem prælagire, ipse tamen vanus,

*Toluminus augur.*

de futuris coniectans, qui de præteritis, quæ in promptu habebat, si vel solū Cassianū legisset, nec diuinavit? Non putet author vitæ S. Theresiæ, quia commentator est prophetarum, propheticum spiritum induisse, imò agnoscat, à spiritu prophetico longè stare, qui prædicat, & prædicat, quod non sit abbreviata manus Domini.

In eadem salua perfrās alias autoridades adducit Vindicianus nimirum Alvarez, Thomam de Kempis, aliàs Gerfonem, veteris Gessen (vt aduertit doctissimus, & eruditissimus Abbas D. Constantinus Caietanus in Apolog. contra Rosuedium) & tota eius quam allegas periodus in eo consistit, quod (cum maior adhibeatur cura in sciendo, quàm bene viuendo, inde scandala in populo, & dissolutio in Cœnobijs &c. ac proinde ex vitæ tepiditate prouenire, quod religiosi minus vtilis, & fructuosi nostris temporibus existunt, & subdit, simillima esse Bernardi lamenta ad Guilielmum Abbatem, quod cura est regularibus quod corpus regulariter induatur, & contra regulam suis vestibus nuda anima destratur,

VIN.

IVR.

Vere importuna Musca Vindicianus saniem vulnerum fugēs, & acuta proboscide stimulans, & quod peius est, etiam sanas partes aggreditur, vt si non feriat, in electis imponat maculam, & pari nisu probos à malis, nō secernens, tepidos à perfectis, utroque corrodit. Quāto felicius Vindiciane diuitis illius canes imitatus esses saniem lingua abstergendo, & ab oculis hominum amouendo, etiam si totum corpus vulneribus plenum, quæ nullus hominum lauare dignaretur, cum brutis lambere debuisses, vt miseræ cumulo, misericordiæ & pietatis magnitudo responderet. Nunc pungendo cum muscis, ibi inhumanitatis tuæ titulos figis, vbi portas tuas regularium viceribus laureasses. Sed ex Dei gratia, non est totum corpus regularium vicerosum, nā & si (vt Aluarico placito respondeatur) multi sint indocti & tepidi, multi sunt è contra docti, deuoti, & seruentes, & experientia

rientia compertum est, doctores sanctiores, & Monasticè disciplinæ obseruatores, quibus in dies Ecclesia Catholica tamquam aurato vestimento exornatur.

At proprijs armis putat Vindicianus Grauinam confodere, dum Antonij Senensis in Bibliotheca Prædicatorum hæc verba adducit; nimirum, quod ne dum tempore grassantis pestis, *sed non* VIN.  
*fratris temporibus illa attingat maledictio, ut dicere quoant Patriarcha insignes Dominicus, & Franciscus, & viri Sanctissimi de suis. Nec nos Patres, nec vos filij.*

Certe ex generali illa lue per totam Europam grassante dicere TVR.  
 possunt superfutes ordines: *Nisi Dominus reliquisset nobis semen* &c. Quare tamquam semina, innumeri relictæ, in quibus Esa. c. x.  
 prisca fides, & morum permansit integritas, quæ in alios transfunderetur. Non fuit religiosorum omnium tepiditas tam grâde peccatum, ut penè excidere, & absumi omnes digni essent, nec Saulis peccato deliquerunt, cuius domus funditus deleta est, sed Davidis delicto, & Salomonis filij, cuius soboles paterna vestigia sectata, in verberibus visitata, & correctæ, circumuolâte circa regiam illam domum, misericordia Dei. Quare & si sine multi, quibus dici potest: *nec ego Pater, nec vos filij*, multo plures sunt qui attendunt ad petram vnde excisi sunt & ad cauernam læci, nec virtutum paternarum degeneres soli occurrunt, sed suorum Patriarcharum exactissimi imitatores. Numera quot potes iuniorum exemplaria virtutum, & vel æqualia imò & excedentia reperies in vetustis ordinibus. ergo dicam cum Aristophane.

*Quid ais? quis ero, vehit Athenis noctuam?*

In iisdem scopulis hærens Vindiciane, aliud ex eodem Senensi testimonium assumis, afferente *S. Dominici indignationem contra* VIN.  
*redditus in communi, & ex eodem Senensi refert, experientia elarissima comprobari, quod regularis discipline integritas hoc sacculo nostro, agrè possit secundum illum consistere, abusus innumeros consurgere, & execrabile proprietatis vitium multis familiaris, eam que esse causam, quia conuentus facile necessariorum penuria premuntur, & in hanc exclamationem desinis. Ecce florentem omnium ordinum statum, qui alimentorum penuriam ferre nequeat.*

Si synchronon Grauinæ citasti, antiquiorem S. Antoninum citare debuisses, indignationem S. Dominici interpretantem, locum habere *seclusa necessitate*, Ceterum vbi necessitas vrget, ipsa, inquit, *facis sibi legem* 1. q. 1. §. *sed notandum, quia* (ait) *fratres non* 3. p. c. 23. c. 4.  
*possunt viuere in numero cõpetetia ex experientia, quæ est verū ma* §. 13.  
*distra*, quare vt religiones florent & necessaria non decissent redditus in communi non efficiunt, sed conducunt, vnde & S. Concil. Triden. etiam Mendicantibus (exceptis domibus SS. Francisci Cappuccinorum, & de Obseruantia) eisdem concessit.

Mirum est, quod causam vnde religiones floreat exturbare conetur Lycinium fulmen, nam si defectus necessariorum pro causa assumitur violatæ paupertatis, eorundem prouisio, etiam disponente Concilio, seruandæ paupertatis indiuiduus comes. Quomodo ergo Vindicianus defloratum religionum statum suadere conatur, eo quod alimentorum penuria ferre non potest? Si opiparas mensas regulares optarent, quas Apicius tolet condire; vel illas crebras animi relaxationes adhibitis illis, quas vocât populares cœnas, varijs epulis instructis, vbi, nec dierum, nec ciborum delectus habetur, quarum micis multi Lazari alii possent, locum haberet reprehensio Vindicianica; nûc vero quod ex necessitate necessaria expetunt regulares, & penuria affliguntur, infirmitati naturæ condescendendum, nec improbanda cõmunitas prouida necessaria ministrâs. an reprehêdendus Apostolus cum pronunciauit: *habentes quibus vescamur & quibus tegamur, his contenti sumus?* Apostolicam primitiæ Ecclesiæ normam impetat, vbi erant omnia communia, & distribuebatur vnicuique prout cuique opus erat. Sciat Vindicianus ex B. Damiano opul. 13. *tanta liberius religiosorum animos ad alta sustolli, quanto minus ad prouidenda sibi infima, rei familiaris inopia non grauantur.* Et si reprehendenda infirmitas inopiæ impatiens, eidem succurrendum ne egeat, nec impediendi alieui, vt alio non tendant, & in vnicam concham influant, ne fortè ordines alij & Xenodochia, prius horti irrigui, ex aquarum diuersione arescât: & si optat Vindicianus, vt arbores floreat, moderâde aliæ arbores nucum, ne totum humorem attrahentes circumuicinas quamuis exiguas plantas exiccet. Illud potius expediês vt ex ijs, quæ ceteri super sunt, clerici, canobitæ, aliæque personæ commiseratione dignæ alantur, vel vestiantur, sunt enim aliquorum tot diuitiæ, vt ne dum ex illis Xenodochia, sed et beneficia, & Commendæ erigi possent magno totius Ecclesiæ bono. Turpe est pauperem nudum frigore algentem, à villosa diuite qualis tu es Vindicianus de vestrum desiderio reprehendi, & à faturo Doctore, ventre pleno, erudiri eos quorum genua infirmata à ieiunio, & caro immutata propter oleum. Turpius, miseriam vetustorû Mendicantium exprobrare, & vineam Naboth cum Acab ex postulare, & agrum agro, domum domui copulandam suadere. si id scire cupis Vindiciane, illos Anonymos consule, qui, contra testatorum mentem, & Serenissimi. Imperatoris Ferdinandi Augusti humanitatem, cœnobita antiquis possessoribus vetustorum ordinum restitui anhelantem, nuper scriptum edidit, vt à tam pia mente, iniecto scrupulo, eam insignem Maiestatem reuocaret. Vide nouos Clenones in rem partam tot laboribus non ab vno Demosthene, sed tot insignibus Prædicatoribus, insipientes, & ad se transferre contententes. Circûspice qui sunt

I. Timot. 6.

sint illi Anonymi qui victum comedunt alienum quàm face-  
um, illud Aristophani.

*Ego obambulans ab officina longius  
Aliquoquente, ollam paratam sustuli.*

An paruus sudor vetustorum ordinum ori parentium, vt cibos  
in lapides verterent, ad fundandas pauperes casas, & vineas exco-  
candas? & nunc citra laborem, alienis frui laboribus scribunt,  
nonne iuste cum Pastore illo eiulabunt.

Virg. eclog. j

*En quis conseruimus agros?*

Maledictionem existimant tales Anonymi redditus in commu-  
ni possideri, & de hoc anathemate cum Acham pro se accipere,  
vt mirabili alchimia quod alijs est execratio & indignatio, ipsis  
cedat in benedictionem.

Figit adhuc gradum Vindicianus ex eodem Senensi focor-  
diam nostrorum redarguens. *ubi enim antiquitus Patres Prædi-  
catores ad barbaras nationes conuertendas alacriter propera-  
bant, nunc ad propinquas partes missi, non nisi cum murmure ob-  
audimus, vel ad non obtemperandum mille occasiones quæri-  
mus. & mox, ecce florilegium nostræ ætatis. & rursus ex eodem  
citatur alia verba. O ter & amplius fanatica tempora? quam pro-  
cul absumus à primæuo illorum Patrum spiritus feruore, in mul-  
tis fere nomine tenus religiosi &c.*

VIN.

Hæc omnia conglomerauit Vindicianus, vt minimè floren-  
tiam religionum hodiernum statum demonstraret, & insulse in  
urbane, pertinaciter, verbose in peius commutatos religionum  
cœtus diffamaret. Vel saltem ab Ennio ad denotandam, quam  
putat, eorum vitio qui Patriarchis religionum successerunt, colla-  
psam disciplinam, modestè transcripsisset.

TVR.

*O domus Anti, quàm dispari Domino dominaris.*

& si subditorum focordiam humaniter denotare voluisset, non  
ad particularem religionem, nempe S. Dominici, Dominicanum Se-  
nensem toties inculcando, descendisset, sed contentus esse, debe-  
bat simplicia verba referre, non quantum more victorum Pæ-  
na canere, & illudere florilegio nostræ ætatis. Nescio an Vindi-  
cianus metaphoras calleat, nam si in quacumque re pulcherrimū  
purissimumque, id floris nomine indicatur, quod in omni reli-  
gione tale est floris nomine designatur, etiam si inter innumeras  
spinas paucissimæ signarentur rosæ. Florere arbor dicitur, etiam  
si è siccis ramis aliquibus gemmæ non prorumpant, si autem in  
omnibus ramis flores exigat. adeat Adonidis hortus, solum ibi  
cuncta florifera, parum frugifera, & ad breue tempus marcescē-  
tia reperire poterit. Sunt & fabarum flores eo nomine laboran-  
tes quod stultitiam pariant, propter grauem & fumidum inde  
exhalantem vaporem. at præstat paucos selectos flores elicere è  
viridibus, & si paucis ramis, quam fabarum floribus scaterent, qui  
fumidi

EccI.c.48.

sumidi & tumidi in eam stultitiam deueniunt, quod ij quibus afficiuntur, vel fingunt se affici, solos florere existimant, ceteros omnes stipites, & truncos esse. Sed ne Senensis locum adductum eludere videamur, ediscat aduersarius similes locutiones, comparatiuas esse, vt excessu superiorum Heroum posteriores nihil esse videantur. Sic Ecclesiasticus vbi laudes priscorum sanctorum & Heroum recēsuisset. subdit: *nos autem vita viuimus tantum, & non erit tale nomen nostrum*. Accedit quod ex obligatione religiosorum, & charitatis proprietatibus, quæ recententur à Bernardo, nimirum: *operari multa reputare pauca, operari multum reputare parum, operari diu reputare breue &c.* etiam feruentiores spiritu satis dignos se reprehensione possūt cognoscere, & à perfectione priorum longe distare, & nomine tenus religiosos se existimare. Hanc praxim seruauit B. Petrus Damianus, qui vbi de suæ cōgregationis institutis tractasset, & feruentissimā cēnobitarum conuersatione cap. 8. timuit hæc scribere. *ne, ait, & me ipsum forsitā eis cohabitātem, & si non cooperantem, vana videar elatione, iactare, nihilominus alio opus. de se & suo ordine humillimè sentiens hæc scripsit. Itaque non ignoratis fratres mei, quod gemens loquor, ad quantum sancti feruoris, lapsus sis, imo procliuus quotidie labi non desinat ordo noster defectum; ut iam omnium pœnè mandatorum negligenter oblitus, sola professionis huius videamur veste contenti. sub religionis enim specie seculariter viuimus, & violato disciplina genis, dum nos per illecebrarum fluxa dissoluimur, velut à nobilitatis nostra titulis degenerantes Monachorum nomen inaniter possidemus*. Dicat

Opus. 15.

De perf Mo-  
nachi opus.  
13. c. 1.

& arguat Vindicianus (ex hoc loco Damiani acrius suum institutum perstringentis, quàm Senensis suum ordinem reprehendit) minimè florentem extitisse P. Damiani religionem, quia non tam humiliter quàm veraciter tepiditatem malorum agnoscit?

VIN.

Pergit Vindic. Grauinā reprehendendo de adulatione, quod *carmen musicum religiosi tepidis canat, & se ipsum extollens Michea partes sibi impostas ad paucos botros tempore vindemiae relictor colligendos*.

TVR.

An carmen musicum cecinit Damianus suis cœnobitis inter quos multi tepidi, dum laudes suæ congregationis proposuit? paucos ne botros inueniet nouus Micheas in P. Damiani famigeratissima vinea?

Tract. 14.

Id demus Vindiciano, non in quacumque temporis differentia, nec in omnibus ramis flores inspici, sed satis est, vt arbor florida dicatur, si cadentibus folijs, vel floribus alij enascantur. expressa similitudoe est B. Petri Damiani loquentis de fratribus eremi montis Auellani quos ad imitationem, & exemplum aliorum & totius posteritatis proponit, ad nostrum propositum valde accomoda. *Videamus in arbore folium sub ipsis pruinis hyemalibus*



malibus lapsabundum & consumpto autumnalis clementie vire-  
re, iam iam pœne casurum, ita ut vix ramusculo, cui dependet, in-  
bareat, sed apertissima leuis ruinae signa prædat: inhorre-  
cunt flabra, venti furentes hinc inde concutiunt, brumalis horror  
trasi aeris rigora densatur, atque ut magis stupeas, desistentibus  
reliquis undique folijs terra seruitur, & depositis comis arbor  
suo decore nudatur, cum illud solum nullo manente permaneant, et  
velut coheredum superstes in fratrum possessionis iura succedat.  
Quid autem intelligendum in huius rei consideratione relinqui-  
tur, nisi quia nec arboris folium potest cadere nisi diuinum præs-  
ent imperium? Quid ergo mirum, si defluente, iam ex maxima:  
parte Monastico ordine, quosdam seruos suos omnipotens Deus  
in parferendo diuersarum tentationum labore corroborat, qui et  
qua vult in arboribus folia cœteris decidentibus ligat? Vnde non  
immerito scrutator ille diuinæ potentie Ioh, qui facit inquit ma-  
gna, & incomprehensibilia. Esto multi defluant in tam vastissi-  
ma regularium mole, nec in omnibus Prouincijs, & conuentibus  
maxima pars, licet ex omnibus defluere non negetur, an pro-  
pterea minime florere, vnumquemque ordinem, maxime in tot  
cœnobijs, vbi regularis viget obseruantia, periuicaci contentio-  
ne adhuc docente te Damiano vrgebis? certe ut dicitur prouer-  
bio veteri

*Minxisti in patrios cineres*

Patres non reuerendo, ut proinde ex hoc piaculo Erinnes furias  
vltices merearis. Si solum partiales, quos fingis solos, velis clien-  
tes, vbiq; gentiũ esse flores, admittam tamen, sed eo sale Augusti-  
niano, multarum terrarum flores videmus, sed sicut dici solet.  
*Flos cinis*, nam & scriptum: *omnis caro foenum.*

Vterius pergit Vindicianus, & vrget: *Quod non rectè digesse-  
rit ad suum intentum probandum Grauina Esaiæ locum de mul-  
tiplicatione religiosorum, videlicet multiplicasti gentem, & non  
magnificasti letitiam, nec paratiam assecutum.*

Paritas ex S. Hieronymi allegata doctrina pro Grauina aduo-  
catum agit, ut sicut, in conuersione Gentilium hinc multiplica-  
tio, inde æmuloꝝ Iudæoꝝ tristitia, ita ex dilatatione religiofo-  
rũ, multoꝝ inuidia, & Hugonẽ imitatus Grau. dicetẽ. *multiplica-  
sti gentẽ clericoꝝ, sed non magnificasti letitiam laicorum.* vnde  
etiam si (vt obijcit Vindicianus) cum alijs tribuatur multiplica-  
tio; alijs tristitia, nihil noui et insueti continet, cum id passim  
fieri videamus, vt monstruosum tamen proponitur, vt ex multi-  
plicationis materia, vnde sumi debebat argumentum gratiarum  
actionis, inde sumant argumentum detractiois.

A Hegoriam aliter alios DD. exponere subinde conclamat:  
*Sed non vnus est Scriptura sacra sensus. Cornelius à Lapide di-  
cit eum sermonem dirigẽ, ad eos qui promptè doctrinam Christi  
capef-*

1. contra Pe-  
tilicap. 71.

VII.

TVR.  
Hieron. in eũ  
dem. locũ &  
Hugo Card.

VIN.

capessunt, & postea negligentius obseruant, adeoque *Profratribus suis, & commilitonibus oneri, & scandalo sunt.*

TVR. Sed num omnes vel maxime illa turba corruptorum pœnè ordinam vt fingitur, paranæsi Corneliana infruitur? Cornelium à Lapide, non puto lapidem in innocuos iecisse.

VIN. Subdis. *S. Hieronymus ad Principum Christianorum tempora, eundem locum retulit, quibus Ecclesia opibus & potentia creuit, virtutibus autem decreuit.*

TVR. Magna Sancti Hieronymi autoritas ac proinde formidanda à Religiosis Mendicantibus ordinatis ad salutem animarum ne plusquam par est ditescant, non enim minus lacrymabilis est diuitiarum improporcionata augmentatio, quam religiosorum multiplicatio. Hinc Nider ait quod. *videmus hodie grauissimè collapsa in religione Monasteria, nec mirum quia abiicitur paupertatis votum, per diuitiarum inordinatum usum.*

VIN. Aliâ expositionè S. Bernardi allegat eandem paræmiam aduersus clericos vsurpantis, apud quos ait tantundem meriti decesserit, quantum de numero accreuerit.

De conuer. ad cler. c. 19. Vere, & solidè. sed meminere Vindicianus, nec de totius orbis clericis, nec de omnibus vel pœnè omnibus est locutus, nam

TVR. ibidem præmissi. *non accusamus vniuersitatem, sed nec vniuersitatem possumus excusare, reliquit sibi Dominus multa millia.* Sic non de omnibus, nec pœnè omnibus tristitiæ & luctus ministratur argumentum. Audiat Vindicianus Glossam ordin. eundem locum sic exponentem, *multiplicasti gentem scilicet Religiosam, sed quoniam aliqui deficiunt, vt dictū est, ideo subditur de malis, non magnificasti lætitiā, & de bonis subditur, lætābuntur coram te, spiritali deuotione &c.*

VIN. Coronidis loco Riberam adducit eandem paræmiam in regulares deriuantem; propter exiguum in admittendis defectum, ac postmodum supinam negligentium tolerantiam.

TVR. Sed ex Glossa vterque erudiantur Vindicianus & Ribera, vt negligentium sit mœstitia; & feruidorum, quorum non est paruus numerus, lætitia.

VIN. Concludit vltimo Vindicianus, quod *Cardinalis Bellarminus Doctores citatos sequens, in imprudentem regularium multiplicationem pronunciauit, hinc enim periculum existit, vt tales ordines ægerrimè ad regulæ obseruatiā reducuntur, vt præclare Ioannes Nider ex robore, quod vitia per multitudinem deficientium acquirit, demonstrat.*

TVR. Sed Hypothesim probare deberet Vindicianus, nempe, hic, & nunc, in Omnibus ordinibus, semper, in quacumque circumstantia tēpbris, passim, sine defectu istam multitudinem admisam, quæ si forè tempore Nider admissa est, id fuit in ea Prouinciâ quæ hæresibus, & schismaticis vexata, occupantibus Tyranni

cè

cæ hæreticis catholicorum loca, vt impleteretur domus Dei, multi ad religionem adducti, & nihilominus illis turbulentissimis temporibus, in cœnobijs non adhuc reformatis, ait idem Nider, *nulli dubium est quin semper aliqui in quibusdam Monasterijs serauerint tria essentialia, modis eis possibilibus & alias duras ordinis plures cœremonias, quemadmodum hodie in utroque sexu, in multis reperitur locis, quam plurimum deformatis, imò pro præsentibus omnes in non reformatis existentes Monasterijs, iudicare transgressores suæ regulæ, superbia non caret, aut ei est proximū.* ex eodem Nidero erudiatur, & Michæ non se assimilabit, sed illi de quo Prouerbum vetus dicebat. *Hic generosus ex aliorum crumena,* id est stemmatibus aliorum se clarum faciens, & magis ipse Phryx. Num cæde: voci Turturis amœnitatem, & erumpentium florum amœnitatem enuncianti? minime. magis enim sibi placebit ex sua conficta effloritione, quam Pelæus ille, gladio dono accepto à Dijs, à Vulcano fabrefacto.

Lib. I. C. 10.

CAPITULI SEPTIMI

*Animaduersio, ubi religiosorum scandala expendens Vindicianus, Christos Domini tangit, & pupillas oculorum Dei, polymitam vestem Ecclesie lacerans.*



*Revertit (dicâ cum Petro Blesensi) ventus diabolus loquens per os Vindiciani, à regione deserti, si forte inueniantur paleæ quas ad ludibrium suum rapiendo, disperdat, multiplici enim exquisita si audis artificio conatur Angelus apostata Sanctorum congregationem transferre in theatrum, populum acquisitionis in fabulam seculi, & se o'iam innocentie in derisum, videntes enim seculares religiofos proscindi. eorum*

Ep. 134.

scandala constanter afferi, sinistra sentiendo de religioso statu, tamquam paleæ ex hec tentationis vento agitantur, imò occasio

M

fio

Tract. 97.

fio esse potest leuibus quoque paleis, vt ex ipso horreo Domini-  
co auolantes dispergantur superficiem terra. Sic contra religio-  
sum statum, & Ecclesie quoque dogmata, vt dicit August. in  
Ioan. tot nefandas fabulas finxit, vt inam tales quales in theatris,  
sue cantantur, sue saltantur, sue mimica sturritate videntur,  
et non quasdam tales quales aduersus Deum fingere potuisse, sic  
illam doceamus insipientiam, vt miremur audaciam. An cala-  
mo tuo Vindiciane ad suum intentum diabolus non vitur, imò  
& atramentum suppeditat, dum capitulum integrum cum mul-  
tis paragraphis formas, & velut triumphalem titulum tu  
opella affigis: hoc modo. *Cap. 7. Vbi Religiosorum scandala ex-  
penduntur. & vt in ipsa quoque detractione methodicè proce-  
das, ponis Cardinalis assertum. deinde Grauinæ contrariam po-  
sitionem, demum responsionem eidem positioni promittis?*

VIN.

Circa primum hoc status pronunciatum. *Scandala in ordi-  
bus religiosiss, grauia, multiplicia, omnibus nota, Cardinalis asse-  
ruit, nonnulla etiam distinctè nominauit*] quæ studio Vindici-  
cianus labore collegit.

Circa secundum dicit. *Contrarium tenore Grassinam, qui ar-  
duus, & iubatus incedit, partim vt neget in ordinibus scandala  
inueniri, partim vt necessitatem aliquando de primo religionis  
feruore remittendi conuincat, partim vt multitudine, & gloria  
Sanctissimorum religiosorum, obruat desidiosorum quam asserit  
paucitatem.*

Circa tertium, subdis, *singulis capitibus serpsim, & ordine Deo  
duce respondebimus.*] Hæc methodica religiosorum exempla-  
tio, atque traductio Vindiciana.

TVR.

Satis est (Vindiciane) vnus solius Ecclesie praxis (vt patet  
ex stylo sancti Tribunalis Inquisitionis) ad dissoluendas has te-  
chnas. An nescis, si Theologiam vel de timine salutasti, ne dum  
hæreticas & erroneas, sed & scandalosas propositiones proscribis?  
Scandalosa vero propositio est, quæ infirmis causam ruinæ præ-  
stat, & ante fidelium pedes posita, eos facit, in illâ incurere, ir-  
ruere, offendere: qualis, ait, Canus ille sapientissimus Magister,  
*enumeratio incommodorum auricularis confessionis, in quorum  
enumeratione tanto cum scandalo Germania Erasmus versatus  
est. Tales illa sunt, sive commentitia fabula, seu narrationes et-  
iam vera, quibus Ad monachorum occulta vitia vel finguntur, vel  
DETEGUNTUR.* & rationem assignat. id enim sine dubio  
absque imbecillium offendiculo fieri non potest. Certè maius scan-  
dalum inicitur ex thesi, quam ex hypothesi, cum illa vniuer-  
salis sit, hæc particularis, & ex indiscreta vel amula scandalorū  
traductione, vel reprehensione, etiam si hac via scandalum tolli  
putetur, magis augetur, & ex sua morte reuiuiscit. Sed quibus  
censoria Ecclesie virgula non sufficit, à lege nature arguantur.

Lib. 12. de  
loc. cap. 10.

Tur-

Turpitudinem patris tui, & turpitudinem matris tuę nō discooperies] præcipit non semel, sed decies in Leuitico naturę author & gratiæ. quia exponit Helychius, *quisquis turpitudinem spiritualium, vel carnalium cognatorum reuelat, totius legis inuenitur esse transgressor, quia alienum est à charitate quod agit, que est legis plenitudo.*

Ex eadem charitate Dauid mitissimus prohibuit miserabilē, & si notū Saulis casū euulgari, sed in perpetuum sepeliri dicens. *Nolite annunciare in Geth, neque annuncietis in cōpitis Aſcalonis ne forſe leuantur filia Philistiim, ne exultent filia incircumcisorum.* Ecce (ait Bachiarius reprehendens diuulgatores defectuum Ecclesiasticorum) *Ecce prohibetur, ne in terminis Geth, neque in consubibus Aſcalonis, hoc est in notitiam secularium, siue hominum mundanorum casus fratris, vel ruina seminetur, & nos passi sumus non solum ipsam, quam incolit ciuitatem, sed etiā totam orbem fame ipsius (qui lapsus fuerat) desperatione compleri? Nonne dum non vnus, sed omnium ordinum reuelatione scandalorum, totus orbis impletur regularium mala existimatio ne, dum eiusmodi libri, & tituli de scandalis euulgantur, vt si ad homines vastissimi Oceani homines non perueniant detrahentes, perueniant libri qui nauigare possunt ad homines? Cur autem vulgandi non sint ex eodem accipe rationem. Hi enim (ait Bachiarius,) *pufilli, & seculares, exhilarantur, cum audiunt ruinā militis Christi, vel ex illius consolantur opere, dicentes: ecce qui nobis exprobatur à cæteris, ad cuius exemplum cogebamur vine re &c. Numquid non melius erat, nec inchoare quod bonum est, quam tam turpiter cadere, aut non posse complere, quod ceperis?**

Solliciti fuerunt Sacerdotes Dagonis ne eius deiectione publicaretur, erubescerent de Dei sui tanta deiectione, ex Dyoniso, & mane restituerunt eum, ne communitas hoc ipsum perciperet. Solutus Vindicianus Ecclesiasticas personas malas idolis assimilatas inuifendas communitati proponit, vt ex clientum asserto imunitatis à scandalis, priuilegio, his confusus, appareant ipsi gloriosiores.

Merito ergo ex scandalorum religiosorum, si quę essēt, occultatione Grauius iubatus incedit: nam ex Chryſologo *Deuotus militis est Regis sui, & per extensionē, seruorum Dei, tacere fugam, referre constantiam, virtutes loqui timores filere, aduersa dolere, predicare victorias, aperire fortia, infirma reticere; dicamus florentem eorumdem statum ostendere, defectus, & scandala occultare.* Iubatus incedit ex nuditate contacta patrum suorum reuerentię & gratitudinis obsequium impediens, quam dum Vindicianus reuelandam contendit, magis ipse culpabilis, quam ipsi met delinquentes, nam & *magis ebrius* ait Ambrosius

Cap. 7.

Lib. 5. c. 18:

Reg. 2. c. 1.

Ep. de lapsis ad Ianuariū.

Serm. 150.

lib. de arca  
c. 3.

fuit Cham, quam Noë qui enim neque præteritam generationis gratiam neque præsentem reuerentiam patris, neque futuram pænam paternæ iniuriæ considerabat, vere ebrius erat, & quod putabat, videre se, non videbat. erat quoque in eodem (sequitur Ambrosius) profunda cæcitas, qui patrem videre non poterat. nã si vidisset patrem non utique risisset, neque enim videndus, sed uerendus est pater. Iubatus tandem incedit Grauiña pallio excusationis iuste nuditos Religiosos contegens, ne eorum reuerentia vel ipsa lectione minueretur aspectu. Siquidem ex Ambrosio etiam tacito uultu pietas frequenter offenditur. Ipse Vindicianus traditur ex exemplatione, & etiam insipiens. nam ex eodem Ambrosio. insipiens præsentia tantummodo uidet que in oculis sunt, futura non respicit, præterita non cogitat, sapiens autem, & præterita recordatur, & futura considerat, &c. retrorsum ambulat, hoc est præterita spectat, nec naturæ quodam usu impeditur, nihil uacuum, nihil nudum suorum [Patrum] patitur esse gestorum. Operit que aliter gesti sunt, amictu quodam, & gratia, uel præsentis operis uel futuri, ut nihil indecorum prætereat, nihil inornatum relinquat &c. ut tegatur etiam peccata, bonis operibus, & operiantur uirtutum sequentibus disciplinis. Hic pius conatus & retrocessio Grauiñæ ad nuditatem religiosorum tegendam, que dum displicet Vindiciano, nolenti pius excusationes quas tertio loco refutandis pollicetur, recipere, se demonstrat uelut ebrium, cæcum, insipientem, crudelem, nam ne dum uerèda operire non uult, sed pallium quo amicare sudet Grauiña proscindit, & piam tectionem criminatur.

### S. I. Examinatio, ubi à Vindiciano proponitur Status quæstionis de regularium scandalis.

TVR.

**P**rofert Vindicianus doctrinam Grauiñæ p. 1. cap. 13. & sequentibus distinguentem tria scandalorum genera, iuxta triplicem tentationum scaturiginem, à Satana, ab hominibus, à nobis ipsis. Primi generis sunt illa, quæ fallunt specie boni cum mala inferunt, & sunt sapientia terrena & pseudopolitia, quæ diabolica à Iacobo nuncupatur. Secundi generis sunt illa scandala, que humana malitia ingeruntur, ut à Deo homines abducantur, siue per errorum, siue malorum morum persuasionem. Tertium nostris generatur ex sensibus. Primi & Secundi generis scandala Grauiña à religiosorum cæteribus ablegat. Vitimum admittit, genus, quo etiam si uenialiter peccent religiosi possunt esse secularibus offendiculo.

Vbi

Vbi vero Grauinæ mentem S. Chryfologi autoritate munitam retuliffet, fubdit ad contentionem natus Vindicianus *Heo- sūma lōgæ disputationis est, per quā Grauina obscure magis quā solide à Cardinali imposta scādala abstergit.* & vidēte autho- ritate Chryfologi premi, mox addit: *non ego Chryfologi diuisionem impugno, sed iudico ad præsens negotium non pertinere.*

Fortassis si eandem num. diuisionem sub alijs verbis concinna- tam absque vilius sancti autorit. roboratam, à Barradio tamen tomo 2. l. 10. cap. 334. pag. 1235. adductam, Grauina adduxisset sub Barradij nomine, cum magis placeant quæ ad vanitatem, quam quæ ad veritatem, serulam Vindicianam effugisset Graui- na, imò simulatione, vel dilectionis imagine vel deuotionis ob- tentū, vel alicuius simulatione officij prodigiōsa adulatione pal- liatus, non leuem beneuolentiam pro recipiendis beneficijs cap- tasset. Nunc vero cum suam doctrinam Chryfologi vetusti Pa- tris autoritate suffulciat, obscure, & impertinenter, diuisionem illam adductam esse à Grauina conclamat Vindicianus.

Malè rebus præiudicatum esset Vindiciane, si quia non vi- dentur, tales esse non debeant. Sola rei veritas curanda est, non opinio insanorum dicebat Nazianz. *Non ita alijs videtur ais.* *Quid veròt an ijs qui vertigine correpti sunt, terra fixa, & stabili- lis esse videtur? an ebrijs, qui sobrijs sunt integra mente esse, ac non potius in caput incedere, ac sursum deorsumque moueri? an non quibusdam interdum hominibus mel amarum est, nempe morbo laborantibus maleque affectis? at non propterea res ita se habent ut qui hoc statu sunt arbitrantur?*

Non est ad propositum ais Vindiciane quia [ ea diuisio ad seculares pertinet, qui ophthalmiæ, vitio laborantes, regularium perfectionem, & secreta ignorant, hominum ac Sathanæ fallacijs facitè circumuentuntur, sibi que ipsi laqueos ex sensuum licentia nectunt. ]

Ex ore tuo iudicaris Vindiciane, verbis tuis illaqueatus. Si hæc tria scandalorum genera ad castra secularium pertinent, iā parci- or est Grauina, qui tertium scandalorum genus, indulgentior, religionibus assignabat. Ecurru tuo cecidisti qui putabas cū Phœronte per apertum cœli campum spaciari.

Quid dicis? non diffuculter prudens lector si ista scandalorum diuisio Regularium negotijs applicetur, peccata in leges Diale- cticorum notabit, membra enim diuisionis omnia quæ ad diuisū spectat complecti, & nullum alteri confundere debent. neutrum in hac diuisione seruatur. In quanta religiosi præcipitia ferri pos- sunt; ignorantia, malitia, cupiditate; terroribus, consuetudine, in- constantia, etiam exclusis tribus illis diuisionis capitibus. rursus quam latè sensuum curiositas expatiatur, ut perinde mundi sa- pientibus, ac deprauatorum moribus, & iudicij corruptantur

*& ut proprijs illocebris, & quam versute Politicorum sapientia humanis sciencijs illudis, quid sensuum libertati ardentiores subijcit facer, quam contagiosa hominum lingua?*

TVR.

Acute, & subtiliter, Vindiciane, vt etiam contra te tua tela cōtorqueres, nam secularibus applicatam diuisionem probas, at pro negotijs religiosorum nodum in scirpo quæris. si inepta quantum ad rem diuissio illa est, de tua contradictione triumphatum est, nimirum non esse illam scandalorum multiplici-  
tatem religiosis accomodam, quod prius negaueras. si inepta, vt dicis, quantum ad leges Dialecticorum, iam moralis quæstio, in sumulisticas desit captiunculas. veniat sophista cum Vindiciano de legibus diuisionis disputaturus, abscedat Philosophus, vel Theologus. Non noua res, nam in aduocatione quadam quidam à M. Póponio cū solæcismi argueretur, prudēter ille interpellatis iudicibus dilationem petijt, vt litigator suus alium Gramma-

Ex Apoth.  
lib. 8.

ticum adhiberet, quod diceret sibi cum aduersario non de iure, sed de solæcismo controuersiam futurā. Sed ne tamquam Gallus in suo sterquilinio solus canere triumphum videaris, ad argutulas oppositiones contra diuisionem respondeamus. Opponis ergo *membra diuisionis omnia quæ ad diuissum spectat debere completi, in hac autem diuisione, multa sunt quæ in illis capitibus non continentur, ignorantia, malitia, cupiditas, terror, consuetudo, inconstantia &c.* Sed contineri in tertio membro si aduertisses, proculdubio inuenisses, siquidem ex Bernardo. *Ipsum corpus laqueus quidem est, multior habens laqueos sensus, & affectus.* Nonne peccata spiritualia sunt, idolorum serui us &c. huiusmodi, & tamen inter opera carnis annumerauit Apostolus? non quidem formaliter, sed causaliter ait S. Tho. *quia omnis rationis humane defectus ex sensu carnali aliquo modo initiū habet.*

In pf. 90.

Gal. 4.

1. 2. q. 72. 2. 2.  
ad. 1.

Cupiditas terror, passionum fontes reliquarum, ex carnis sensibus habent originem, & consuetudinem, inconstantiam, & malitiam ignorantia comite in incontinenti, ex delectationibus carnis ignoranter paralogizante, vt dicit Aristoteles, sub ergo illo membro diuidentur continentur, nempe scandalo quod nostris generatur ex sensibus. Quod opponis *membra diuidentia adhuc coincidere, nam quæ primo, & secundo membro conueniunt, tertio adaptari possunt, vt utraque comprehendat, vt exemplificas*; Non ad formalia motiua Vindiciane attendisti, quibus membra illa diuidentia discernuntur, quæ vel materialiter, vel causaliter confundi possunt. Optimè à sanctis scias diuisas tentationes, in tam quæ *diabolica, quæ mundi, & quæ carnis*, quod

De frag. 7. mi  
scr. serm. 3.1. p. q. 114. 2.  
2.

latè prosequitur Bern. & tamen vna eademque tentatio procedere potest à diabolo, mundo & carne, sed diuersimode, nam de mon, ait Doctor Angelicus, tentat etiam explorando interiorē conditionem hominis, caro & maudus instrumentaliter, seu materialiter



ter aliter hoc est vt instrumentum dæmonis, ad tentandum assu-  
ptam, vel materialiter, id est præbendo materiam, vel extrinsecâ  
vt mundus, vel intrinsecâ, vt propria caro, vnde tria hæc motiua  
formaliter distinctius sunt tentationum. Sic in proposito no-  
stro scandala diuiduntur, in *diabolica*, in ea quæ *humana* calli-  
ditate præbentur, & illa quæ nostris generantur ex sensibus. Et  
duo prima genera ad malitiam, vel perfectam vt sunt diabolica,  
vel participatam (vt sūt illa ex humana calliditate proueniētia)  
vltimum vero genus ad humanam fragilitatem pertinent.  
Inepta ergo ne erit ista diuisio, ineptam dicas diuisionem pecca-  
torum in ea quæ ex *malitia*, & quæ ex *humana infirmitate* vel  
fragilitate, & ignorantia patrantur? at vsquequo disputabimus, de  
*asini umbra*. ad cetera confutanda transeamus.

Alias diuisiones scandalorum fabricat Vindicianus subtiliter VIN.  
(sed inaniter, vt araneas ad muscas capiendas suo sine frustratus)  
*Ex obseruatione votorū, & præceptorum & quæ ad religionis es-  
sentiam requiruntur, & quæ communem vitam, vltimum, vestitū  
concernunt, quam Trident. requirit Concilium, seu ex obseruatio-  
ne necessaria trium votorum, & regula votis materiam submi-  
nistrant, nõ obligantia nisi ad penam, excepto contemptu, & præ-  
cepto secuto, vt docet Angelicus, & mox colligit scandalorum ca-  
pita religiosorum.*

*Primum cum contra vota vel his proxima, vel ex contemptu  
circa proxima deliquitur. Secundum quando ad solam penam  
obligantes constitutiones transgrediuntur religiosi. Tertium pec-  
cant peccatum contra præcepta Dei, magistratuum tam ciuiliū  
quam Ecclesiasticorum, quod & secularibus potest esse commune.  
Quo pacto (subdit) Grauius dictum interpretor, quando simile  
quid in nonnullis nostrum reperitur, non esset redargutio ex pro-  
prijs, sed ex communibus.*

Optima diuisio ex obiecti transgressione difformiter desum-  
pta qua Bellarminus cum antiquioribus inuestigarunt scandali TVR.  
naturam siue materiam reformandi religiones, siue in pristinum  
restituendi, quod prosequitur Vindicianus, addens auctoritatem  
S. Bonauenturæ, & Nider. Verum ad eum finem assumenda,  
erat, vt ex doctrina erudirentur Reformatores, non armarentur  
detractores. In genere à priscis de scandalis religiosorum me-  
dendis tractatum, non de talibus religiosis in specie, Benedicti,  
Dominici, Francisci, sermo incidit, nec de omnibus vel pœne om-  
nibus religiosis, quod tamen probat in columba assertum Vin-  
dicianus, & roborare nititur, citra tamen suas exceptiones de  
suis clientulis confictis, velut Lamia turres latere volens (redar-  
guens velit nolit ex communibus) sic enim dictum Grauius  
erat interpretandum; illud enim tertium scandalorum genus,  
*quod nostris generatur ex sensibus, non proprium est Mendican-  
tium,*

Ep. ad Salu.

tium, & veterum ordinum, sed omnibus potest esse commune dicente Hierony. *De eodem cuncti facti sumus luto, iisdem compacti exordijs. In serico, & pannis eadem libido dominatur, nec Regum purpuram timet, nec menaiciantium spernit squallorem.*

### S. II. Examinatio, an grauia Regularium scandala extent.

TVR.

Ep. ad Quadrat.

Sapienter Triffsea (referente Plinio) dicere solitus erat *suscipiendas esse causas aut amicorum, aut destitutas, aut ad exemplum pertinentes, amicorum quod ex lege gratiarum, amicorum communia sint omnia: destitutas, quod in his potissimum & constantia agentis, & humanitas cerneretur: ad exemplum pertinentes, quia multū referret. bonum, an malum duces haberent. Frequenter enim bonæ causæ, vitio patrum vincuntur, concludes, expedit autem ad bonos mores, ut in iudicijs succumbat prauitas, superet innocentia* Si hæc documenta Triffseæ Vindictianus obseruasset, non in tam magnas angustias se redigisset, ut cum nec dum fulcris, sed & funibus ligandam pro Grauina cogitasset, prius ipse Turdus sibi malum parans. At bone vir

*Non auis utiliter viscatis effugit alis,*

*Non bene de laxis cassis fugit Aper*

De religiosis scribens (Vindictianè) omnium religiosorum, ut Grauina fecit, causa & defensio tamquam amicorum suscipienda erat. si gemitus lapsorum instaurabas, eam causam quasi destitutam, & argumentorum constantia, humanitate adiuncta, tractare debebas, ut præstitit Turtur, magnam enim tibi laudem ex iusta defensione comparasses, iniusta licet iuste excusando, vel temperando, exemplum enim ad posteros emanasset, te duces, & Hyperaspisten sacrorum ordinum habendo. nunc vero, cum etiam iniusta ut tibi videretur, iniuste contra charitatem, & iustitiam non propalanda delicta pandas, etiam si bonam causam habere te iudices, te patrono victa est. Vnde quia valde confert ad bonorum morum religiosorum tutelam, ostendere, quod tua prauitas succumbat, & innocentia superet, iudicarias tuas (ut prætendis) examinemus rationes, quibus in genere iudiciali adhuc grauia in regularibus scandala extare pronuncias, quod si non assequeris, vel Grauina ut ceptas contrarium probet *numquã vel raro alicuius momenti ex dictis generibus excessum ab Asterijs prodisse, & in vulgus disseminatum esse, promissum exolues nempe: afflictæ columbæ gemitum in merum tubilum, & triputia commutandum.*

VIN.

TVR.

Eia ad rationes quibus exultanti Turturi exprobas dixisset solum venialiter in cœnobijs peccari, deueniamus.

Clemens

Clemens VIII. autoritate Apostolica uniuersis Regulariū ordinibus certam referuandorum casuum regulam condidit, num quid in uenialia Romanus Pōtifex errata tali censura vindicet? an ipse in bulla Grauiorum meminisset imperatque, ut quæ præterea pro Religionis conseruatione, & conscientie puritate referuanda uidebantur, per Generalis, uel Prouincialis Capituli maturam discussionem, & consensum assignentur. Quid opus tanto ad uenialia coercenda molimine?

VIN.

Nullus nisi amens referuationem de uenialibus fieri dicet, sed nullus etiam sanæ mentis inferre potest ex referuatione peccatorum, inferri religiosorum illa multiplicia, & asserta scandala, ne fortè ut uerbis Bernardi discurram, *lex quæ data est propter transgressiones cobibendas, non solum non eas coerceat, sed & augeat &c.* Partienda est proinde nobis in duo uniuersa hæc obseruatio regularis, in præcepta uidelicet, & remedia, præceptis instituitur uita contra peccatum, remedijs resituitur post peccatum in nocentia. Remedium ergo referuatio peccatorum est ad procliuitatem peccantium religiosorum compescendam, quæ ut patradorum peccatorum non infert futuram existentiam, sed possibilitatem, ita neq̄ necessario inuoluit eos morbos præcessisse, & in omnibus, & pro ijs antidotum præparatum. Si Vindiciana argutia ualida est; ibi maiora scandala extitisse uel fore dicendum est, ubi plura peccata referuantur. Constat autem præter uidecim casus à Clemente præscriptos, confirmiter ut dicit Suarez, in Illustrissima Societatis Religione alios referuari casus, & sunt, *seditio in superiorem, uel diuisio à capite cum graui damno religionis, detractio, & discordiarum seminatio inter fratres, accipere uel mittere litteras peccati mortalis continentes, tacuisse impedimentum aliquod excludens à Societate, uel mentitum esse in examine ad eius ingressum in graue incommodum Societatis, ac denique quodlibet peccatum habens annexam excommunicationem in bullis, aut decretis Societatis; ad hominem, ex tua consequentia in prædicta Societate maiora extitisse, uel fore scandala concedas necesse est, cum tamen infra cap. 14. §. 1. à grauioribus lapsibus, ex illius sanctissimis institutis eam præserues. Secundo arguis Vindiciane. Reformationis nomen ubique gentiū inuisum [unde ais] & Nider 15. argumenta proponit regulariū contra Reformationes, & confutat, neque ita feliciter, quin hodieque passim vsurpentur, & mentibus infixæ hæreant. testantur quibus reformationis inuidia imponitur, & subdis declamatorie. Cur obsecro trèpidant qui nullius grandioris noxæ conscientiam habent? numquid rugiet onager cum habuerit herbam, aut mugiet bos cum ante plenum præsepe steterit, imò & laudis, ac præmiorū spe pleni, Vistitatores omni genere officiorum lætissime exciperent. Et hæc tua secunda ratio Vindiciane, qui si uis ipso præconio*

TVR.

De disp. & præcep. circa med.

C. ult. de Relig. lib. 8. c. 5. confituit. descrip. v3.

VIN.

TVR.

N illius

illius solitarię bonitatis in ijs clientibus solis ad quos affici fingis, consistere, vt nulla reformatione egeat, difficile est tale bonũ perfectẽ ostẽdere quod nõ perfectẽ ab omnibus imperfectionibus libera tur. Sunt omnes ordines velut naues poma portantes odorem, fragrantissimum spirantes, vnde & Christi bonus odor sunt in omni loco, sed obnoxij in omnibus multi fructus sũt corruptio- ni: naues sunt varijs tentationum ventis expositę, vt vna de nau- cleri vel remigantium industria non valeat se super aliam extol- li & de propria virtute confidere. Percontanti à Stratonico quod nauigiorum genus esset tutissimum langorum an è contra? responsum: ea quę subducta sunt: significans, nec vllum vecto- rem vel nauim tutam esse, nisi cum nauis in siccum protracta fuerit, militia namquẽ seu piraterion (secundum aliam versio- nem) test vita hominis super terram. Crede Vindiciane. Si non nulli sunt mœrore reformationis expautes, præsens enim di- sciplina ait Apostolus non est gaudij, sed mœroris, multo plures sunt vbi aliquo modo collapsa disciplina est, ad reformationem anhelantes. mirabilia cernuntur in dies, e deformatione ad refor- mationem tendentes, ad perfectionis apicem peruenire. Præstat Vindiciane multos se fateri, disciplina reformationis indigen- tes, initio reluctantes, demum arctiori vitę colla subdentes, quam se putare ab omni reformatione alienum, & totius regulę per- fectissimum obseruatorem, nam reformatione se egere agnoscs, non grauatur tandem pati ex remedio, quod non grauatus dedi- gnabatur pati ex vitio, nec disciplicet ex mortificationibus occi- di in salutem, cui non displicuit occidi in perditionem, nec nau- seat amplius ad antidotum qui inhiauit ad venenum. Ceterum multi percussũ sunt, & ex indolentia se sanos & medico non indigen- tes simulant, exulcerat conscientia, nec conqueritur hypocri- ta, & dolere se non vult, ne bonam existimationem perdat, con- dit vlcera Prælato, & communicare Christo se fingens, saniem obtegit fascia verecundię, ne cum ignominia ab administratione submoueatur, vel de gradu cadat, aut de loco eiiciatur, sic in hu- iusmodi plus dissipatum quam in cœteris reformationem recu- santibus reparatum.

VIN.

In simbolo  
fidei. 2. c. 12.

Tertio ad auctoritatem Doctorum properat, rationibus de- stitutus, profert ergo Vindicianus Dominicanum Granatensem, is inquit, cum veterum religionum admiranda recolisset de- Nostratibus, non potuit pro animi desiderio gloriari, sed paucula ista subiicit. & nostris temporibus quibus, vti Saluator propheta nit, charitas refrinxit. Nullo christiana Religionis loco desunt, tã in religionibus quam extra, tam in coniugatorum statu, quam solutorum qui magna cum puritate, & simplicitate viuant.

TVR.

Non fuit Granata acceptor personarum, sed de omnibus indifferenter ordinibus locutus est, ad te docendum Vindicia-

ne,

nē, nec præscripsit Deo, quibus temporibus, aut modis vel locis, de familia sua, de viris perfectis prouidit, quasi de illis prouidere omnium bonorum auctori, & rerum Domino, prout ei libet non conueniat. Solus Vindicianus vult apud eos quos tuetur esse diuitem Deum, quasi cœteri, filij Belial, filij desertores, fractores legum, & dicentes. *Dirumpamus vincula eorum & proiciamus à nobis iugum ipsorum.*

Ex Tertull. aduersus Gnosticos.

Sed Truncatē affers Granatensis Doctrinam, vbi enim superius enarrasset veterum religiosorum, & Anachoretarum vitam (non lib. 2. cap. 12. vt citas sed parte quarta tract. 2.) subdit. *Post ipsos non deserente Deo suam Ecclesiam successerunt, ordines Augustinensium, Chartusianensium, Benedictinorum, Bernardinorum, Dominicanorum, & Franciscanorum, & similibus in quorū Chronicis reperimus scripta religiosissimorum, & sanctissimorum virorum, qui notabiliter initio, & in eorumdem ordinum fundatione floruerunt.* vbi nota nihil de præsentium religionum statu loqui remissè Granatensem, sed præsentēs cum præcedentibus religiosis adiunxit, hac sola differentia, quod illi notabiliter floruerunt, nec vquam illum locum adduxit: *quoniam refrixit charitas multorum: vnde deformatio, & decaluatio religionum ex hoc loco non habetur ex allegatis verbis à Vindiciano, quæ non ad religiosos, sed ad alios status direxit, si quidem post dicta verba de floritione religiosorum includens nostra tempora ne diminutus esset, mox subdit, & non desunt hodie in christianitate, in omni statu tam laicorum quam sacerdotum, qui tanta sunt virtute præditi, vt ex eorum laudabili vita laudandi nobis materiam subministrant.*

Pl. 2.

Quid ergo Vindiciane? deprehensus es mendax falsa allegatione tam eximij viri, dum, quod de cœteris statibus à religiosis differentibus descripsit, ad religiosos extendis horū temporū, & eos in frigida Zona reposuisse cõtendis? in qua etiam si locasset, ex eodem causam addisceres, si sequentia verba legeres opportunius adducenda, & lingue tuæ fræna imponeretur, ne trāsiret in terra, maximam partem regularium pessundando, & multorum charitatem, non omnium nec in maiori parte refrixisse, non tam liberè & absque consideratione pronuncians.

Iam vero proposita & explicata Granatensis mente, Cerberi latratus inanes demonstrantur, nam in citata à te clausula cum non sit mentio de religiosis, inania sunt tua sequentia verba, & ærem verberas dum dicis.

Non affirmat Granata florentissimum omnium ordinum statum (vt Grauina) sed fatetur veterum charitatem in Deum, & erga sanctam Dei legem, timorem & obseruantiam refrixisse. non ait, longe innumerabiles viros à sapientia & prudentia seculi discretos (vt Grauina) sed solum non deesse qui omnes seculi, &

VIII.

cogitationes in creatoris amorem & timorem impendunt. non dicit mere venialia à Regularibus committi (vt Grauina) sed prophetia Domini contentus fuit, & refrigeret charitas multorum.]

**EVR.**

Hic tuus scribendi modus est, vt præter perturbatam seriem & constructionem miscellaneam, eo vsque processeris, vt ex autoribus quodlibet carpas, arripias quæ ad libitum inquiras, & in quæ insultes: & quod peius pro tua libidine, nec integra autorum testimonia proferes, & sinistrè interpetraris, vt ad oculum demonstraui, nihil enim horum asseruit Granatensis quæ tu pueriliter extorques. scias ex Tertullian. [quod tam veritati obstrepit adulter sensus quam corruptor Stylus.] Sed admittatur interperatio Vindiciana. Si Granatensis non affirmat florentissimum statum religiosorum, nec negat. Si non dicit mere venialia esse religiosorum scandala, nec affirmat dari in eisdem scandala mortalia. Si ergo tu exprobas quod ille non inculpauit, non bene sanus es, insano omnia licent. Si non improbas, cur arguis quod laudandum, & laudauit Grauina, & causaris quod commode excusari poterat?

**C. 39. Tert. de præscrip.**

Sed pro defensione Grauinianæ dictionis in religiosis reperi peccata scãdalsa venialia satis esse dicere, id intelligi regulariter, & si mortalia sint, in eo sensu posse dici venialia, id est, quæ de facili possunt veniam obtinere, quo sensu S. Thomas interpretatus & S. Augustinum & Glosam dicentes culpam Adæ *venialem* ab ipso existimatam hoc est *de facili venia dignam*. Nec de sua phantasia, grauiorum scandalorum negans assertionem locutus est, sed de merte Sanctorum. Lege Vindiciane B. Laurentium Iustinianum vbi loquens de Christo militantibus, id est, religiosis, cū explicasset innumera mala & peccata quæ committuntur ab iniquis hominibus, præsertim odia & persecutiones &c. subdit. *huiusmodi autem persecutiones aperte operaque nefanda, quamquam longe sint à congregationibus iustorum, minime tamè in ipsis scandala desunt, quæ dicente Domino, sunt necessaria, vt veniant, quatenus virtus exerceatur habitata, aut nõ dum inchoata initium sumat. Non enim illa que inter iustos scandala consueverunt accidere, ex perversa dixerim voluntate contingere, sed potius ex suggestione diabolica, & fragilitate humana, naturarumque diuersitate atque simplicitate conuiuentium. Occasione talium oritur persepe sollicitior cura charitatis, suimet clarior, & conuersandi cautela prudentior, quamuis enim mens pia de malo proficere norit, est tamen scandali vitandum offendiculum, ne de bono veniat malum, præcipue dum veritas dicat. Ve autem homini illi, per quem scandalum venit. Sed quod sequitur B. iste Pater ad tui instructionem, si religiosus esse cupis Anonyme, accipe & discce. Maximam vero illum arbitror scandalorum præcidis.*

**1. q. 84. a. 3. 14. de Ciuit. Dei c. 11.**

**Lib. de inter. conflic. c. 2.**

*praedisse materiam qui in collegijs degens linguam suam compercere potuit. & ubi acriter detractores perstrinxisset, quod ij sunt qui scandala & rixas concitant, aduersus indiscretos correctores stylum acuit dicens, quod charitatis regulam se ignorare fatentur, dum detractioni proximorum relaxant frenam, eo periculosius, quo sub xeli specie id euitare videntur. necesse prorsus est vt tales delinquant frequenter: Nemo sine sui detrimento postponens propria delicta sua, detegit aliena. obseruet tempus, modum adhibeat, mentem purget, emendet vitam, detestetur vitia, proximos diligat quisquis Dominum imitari se dicit, qui publice in turbis scribarum, & Phariseorum detegebat facinora. hec si legis, non tamquam triumphalem fornicem, nempè titulum detractorum erexisses.*

Adiungit Riberam Granatensi contra Grauinam, quod scribat in Oseam cap. 2. num. 100. quod in religionibus: *Pauci qui perfecti essent, aut qui ex animo ad perfectionem properarent, omni tempore inuenti sunt.* VIN.

Sed hoc destruit Granatensis supra citatam doctrinam de notabiliter florentibus religiosis, & Bellarmini thesim demolitur, floridum priscorum statum agnoscens, presentium vero temporum decaluatam. TVR.

Addit alias reprehensiones eiusdem Riberæ, *de nouis domibus extruendis, de neglectu probationis in recipiendis, de tepescētibus, qui spiritu incipientes carne consumantur.* & hinc infert *Vindicianus, mirum esse liberiozem stylum sustinuisse Grauinam in Riberæ Theologo (qui prius scripsit) quam in Cardinali.* VIN.

At ex diuersis non fit illatio, nam ille in communi, hic signauit religiones corruptas. Debebas illud seruare eiusdem Riberæ documentum. *Nesciant Gethai, nesciant infideles stragē xpānarum animarum &c. ne insultent filia incircumcisorum. Gratulantur sibi Hæretici, & Gentiles cum eosdem mores vident in Ecclesia, quos in se agnoscunt. Religiosi etiam si quando per infirmitatem labuntur humanam, lugeant in domibus suis, & si ruentis religionis fortasse puluerem viderint, agant pœnitentiam in domo pulueris, & reuſtaurent quod possunt: caueant ne seculares ea peccata cognoscant, qui de religionibus libenter detrahunt, ne inde Euangelicæ vitæ ratio in contemptum imperitorum, & improborum veniat, & sibi in peccatis suis placeant vitamque commanem religioſe antepoſant.* hæc ille docens te, quod in domo pulueris sedere debebas, non tamquam coruus in superliminari, & super fenestras crocitare, & tamquam buccinator scandarum religiosorum ad inuisenda, & propalanda delicta, quæ erant occultanda, inuitare. TVR. In c. i. Michæz.

S. III. Redargutio, vbi scandala multiplicia à Vindiciano asserta, impudentissimè allata, & in publicum euulgata ostenditur.

**H**abent nonnulli hoc vitij, ut omne suum Myrothecion (vniuersa scilicet pigmenta) in vnam orationem impendant. Eleusyna ita seruabantur, vt nec simul omnia panderentur. Habent quoque illud ciuitates, quæ spectaculorum, & reliquiarum ostentus gratia, stas annorum interuallis adeuntur, vt seruent in proximam panegyrim semper aliquid antea non spectatum. Putabat Vndicianus non fore admirabilem suam Philippicam, nisi vnica vice, vnoque capitulo effuderet suas omnes eruditionis opes. Hinc non contentus proposuisse in religionibus esse scandala grauia, in hoc paragrapho multipliciter inculcat, deinde eorundem publicitatem exponit.

Multiplicitates compactum dicit in vestibulo paragraphi *neesse esse augeri, ex multiplici laxorum lapsu*. En nouus Architecta Tarentinus mensor.

Seneca lib. 7.  
natur 99.

VIN.

Hor. in od.

*Maris & terra numeroque carentis arena.*

Si legas candidè lector in fonte discursum Vndiciani, non te continere poteris, quin (æqui existimator) crepitaculum Archytæ hoc est vehementer garrulum, & obstreperum audiuisse pronuncies. Erat crepitaculum inuentum Mathematicum, & in specie ex A. Gellio columba lignea quæ Mathematica ratione librata euolabat; vel ex Aristotele. erat genus æreum, quod pueris lusitantibus dabatur, ne quid interim ex vasis domesticis contingerent. sic duo præstare intendit Vndicianus, vt columba sublimetur, cæteri tamquam pueri eludantur.

Lib. 10. c. 12.

Polit.

Et quia non poterat Grauinianam doctrinam, imo & totius Ecclesiæ infringere, videlicet, *non esse quantumuis laxatam religionem, que non sit Ecclesiæ adiumento, & scandala plerumque oriri ex infirmitate, petulantia, non ex statu, quasi illud vsurparet Παπαδούμας, idest vna lauabor in consortium Grauinianæ adiungit eius vtens suppellectili, nempe doctrina S. Theresæ &c. & in vno eodemque principio conueniens; tamquam ex vno, vt dicitur, & eodem lare, distinctionem assert (ex Nidero, Guevara, S. Augustino) quod in religione quidam sunt mediocriter boni, & mediocriter mali, quidam vero sunt omnino prauis, quales erant Sarabaita, quos deterrimum genus Monachorum vocauit antiquitas, sine iugo obedientiæ, discurrentes vagæ, ad quæcunque vellent, diuagantes. qua distinctione supposito Vndicianus Pardale exuuium induens ingenio vario, & vaser, e diametro se opponens infert. Non minuius scandalorum multitudinè à Bellarmino deploratam, quia in vulgus nota, non sunt illa arca*

VIN.

na



na qua mediae sortis Regulares tolerant, vel excusant, atque in scandala operantur quod solent. neque facile capaces reddas ex dicis eos, qui animo sunt laesi propter sublimem professionis dignitatem, a qua perfecta opera iure ac merito expectantur, secundum illud Hierem. quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelerata multa? &c.

Hierem. c. 17.  
TVR.

Ergo ne dum (dicit Vindicianus) sunt deplorata ea scandala, quae in vulgi notitiam euenerunt, sed, & latentia eorum a quibus sublimis perfectio exigitur. Hic est computus Vindicianus. Sed nec cubito vel digitis bene hunc numerum expendisti, distinxisti solum inter mediocriter bonos, & mediocriter malos, & omnino prauos regulares, ut delicta multiplicares super numerum, & mediocriter malorum & in excessu prauorum regularium, omittendo aliud extremum, scilicet regularium bonorum in excessu. Heus tu

*ἀκρον λάβῃ καὶ μέσον ἐξῆς*  
Summa cape, & medio posieris

Callide aliud summum extremum omisi, bonorum & perfectiorum, ut numerosior mediocriter, & in excessu malorum turba appareret. Vidit Hieremias ex vna parte ficus malas valde, & ex alia ficus bonas valde, extrema recensens: vnum tu solum extremum, nempe malorum in excessu posuisti. inter haec duo extrema ficus intermediae sunt, de quibus dicitur. *ficus protulit grossos suos.* Sunt autem, ut dicit Bernardus; *Grossi prima quaedam ficus prorsus inutiles, solum habentes speciem ficuum, non saporem, nec tam fructus, quam futurorum quaedam praesagia fructuum, quas & occidere necesse est, ut eis alia humano vsui, & apte succedant, & tales praecipue notat Bernardus esse superbos, & ambiciosos, amantes, ait, primas cathedras, quae velut grossi ficuum velociter sunt casurae.* Porro & hi mediocriter mali per ficus denotati ad veris amenitatem religiosi status pertinent. nam Bernardo annotante, ibidem, cum in Canticis Canticorum dictum esset: *Iam hyems transijt, imber abiit* [subditur] *Ficus protulit grossos suos*, quibus cadentibus stare facit Dominus alios pro eis & alter substituatur, cadete impio, ne destitutus Dei iudicio exitibus demeritis, & superbia, discat facere iustitiam, quia (exponente Bernardo) *in terra sanctorum iniqua gessit*, in Ecclesiasticis possessionibus quae sanctorum fuerant visibus assignatae, in domo Dei, nec videat gloriam Domini. Qui medij mali & si cum illis publicis desertoribus Sarabaitarum nomine designatis, multi sunt, mediocriter tamen boni cum perfectis adiuncti, non exiguum numerum constituunt, ut si non superent, aequentur tamen, quod sufficit, ne penes corruptos religiosorum status praesentium temporum ostendatur. Et quamuis in perfectionis schola, perfectio a professoribus omnibus cum sint in terra Sanctorum

Cant. 1.

Ber. in declamationibus

Cant. c. 17.

Iob c. 34.

Eccl. 26.

Epist. ad Gu-  
lielm. Abba-  
tem versus  
finem.

exigatur, sciat durus exactor, qui putat iam sic cucurrisse, vt cõ-  
prehendisse putet, sic bonum suum tenere ex Bernardo, vt aliud  
aliud tenentem non iudicet. *si quis accepit iam esse bonus, non  
inuideat melioribus, & qui sibi videtur agere melius bonum, non  
spernat alterius. Si qui districtius viuere possunt, eos qui nõ possunt  
nec aspernetur, nec emuletur, eos, qui possunt sic miretur, vt temere  
nõ mittetur: sicut. n. non licet his, qui maius aliquid forte vouerunt,  
ad id quod minus est descendere, ne apostatentur, sic non omnibus  
expedit de bonis minoribus ad maiora transire ne præcipitentur.*

S. IV. Animaduersio, vbi Vindiciani vaftricies  
retunditur, eo etiam titulo scandala propa-  
lando, quod ipsimet Regulares, ait,  
sua scandala euulgent.

TVR.  
Hom. 4. in 1.  
ad Theff.

**C**omplures sunt (ait Chrylost.) qui *gaudent in malis, &*  
*corpus Christi diuellunt, magis quã milites qui læca illud inct*  
*debant, aut quã Iudæi, qui clauis perforabant. Minus illud*  
*malum erat, quã istud: membra illa, que tum intercidebantur*  
*denuõ coadunata sunt: ista verò auulsa, nisi hæc iterum coniun-*  
*gantur numquam coniungentur amplius, sed manebunt extra*  
*corpus. Sic inuehitur in detractiois malum, præcipue effusum*  
*contra sacratas personas, Prælatos, adde (ex eadem ratione) Sa-*  
*cerdotes, & religiosos. Vndè quærens cur peccantibus Aaron,*  
*& Maria contra Moysem, illa percussa sit, Aaron vero percus-*  
*sionis fuerit expers? eam rationem assignat: ne persona Sacer-*  
*dotalis culpa ex pœna innotesceret. Nec mireris (subdit) si enim*  
*in externis dignitatibus etiam si mille modis quisquã incusetur,*  
*non tamen primum ad iudicium ducitur, ni prius principatum*  
*deposuerit (vel degradetur) ne ille cum ipso opprobrijs pateat:*  
*multo magis in prælatura spirituali (statu Sacerdotali, vel reli-*  
*gioso idem seruandum docet) quando vero (subdit) illam depo-*  
*suerit, suã morte suã vita, tunc sanè, tunc eogratiore supplicio pu-*  
*nietur, ne opus sit à nobis dici. Vindicianus solus non cœlestis fi-*  
*sci patronus, sed executor alieni operis, religiosos, quasi ad forũ*  
*seculare proijcit absque degradatione, Dei non expectata senten-*  
*tia anticipans eius iudicium, vt cum habitu etiam religioso indu-*  
*ti crucifixionis patibulum subeant, & omnibus pateant & patiã-*  
*tur quale Christus Dominus perpessus est hora tertia, scilicet à*  
*crucifigentium linguis, qui hora sexta realibus clauis crucifixus*  
*est, sic exponente, & concordante Augustino euangelistas.*

De consens.  
euangelist.

Verum est quod nec Aaron absque castigatione relictus, ver-  
bis à Domino cum Maria acriter obiurgatus. sed vide solemnitàtem

tatem obiurgationis tres ad tabernaculum Moyses, Aaron, Maria iubentur exire, cumque fuissent egressi: *descendit Dominus in columna nubis, & stetit in introitu tabernaculi vocans Aarō, & Mariam: quare non timuistis destrubere seruo meo Moysi?* Quid ita? ut nec à Moysè ipso cui satisfaciendū, reprehensio audiretur, & quasi quodam velo, tegenda quantum fieri potest, insignium personarum delicta, ex nube illa monstraretur. *Honore* (dicebat Chryostomus) *potiri volumus non propter nos, absque scimus enim ipsius uilitatem, sed propter uos, ut quae à nobis dicuntur eo diligentius audiat &c.*

Num. c. 11.  
Chry. loc. cit

Solus Vindicianus sopitas lacrymas ferens sic §. 4. auspiciatur uincialibus litteris. *Quomodo regularium defectus euulgentur* & sic continuat discursum de notorietate scandalorum dicens. *Cardinalis religiosorum scandala dixit omnibus nota esse.*

VIN.

TVR.

Ad theatrum, non tabernaculum inuitas, non ueloscenā tegens, sed rumpens, ut defectus notorij ne dum ostendantur, sed buccinentur, imprudenter scandala pandendo, unde maius sumi potest scandalum, nam & in theatro cum ostentarentur Deorum facinora magis ad similia perpatranda incitabantur. dicente August. *quod omnes cultores talium deorum, max ut eos libido perpulerit, & uenerunt, ut ait Persus, tincta uenena magis inueniuntur quid Iuppiter facerit, quam quid docuerit Plato, uel censuerit Cato. sic* Gentiles arguebatur suorum numinum delicta in scaenicis ludis publicantes, incentiua uitiorum, & scandalorum magis suis populis praebuisse.

Lib. 2. de Ci.  
uit. c. 7.

Magnum uero te facturum putabas, quasi puluerē olympium colligeres, ut euehereris ad Deos, si Grauinæ in radio currentis cursum impedires in sulco scrupulo iniecto, de inductione quam adducis, quod nec a re, nec extraneis, nec domesticis potuerunt iactata scandala manifestari, & tuae modestiae oblitus Grauinæ illadis dicens, *discursus Grauinæ à Tertulliano mutatus, à Tertullianica distat grauitate.*

VIN.

TVR.

Nihil moratur Grauinæ si grauidatis Tertullianicæ non attingit licitatem, gaudet tamen quod in eo discursu grauidatam Tertulliani sit imitatus. Ille hypothetico enthymemate uel inductione, Gentilium oppilat ora, & infanticidia, & alia delicta canis tenebris digna obijcientibus Christianis, ad sacras vigilias influentibus, silentium imponit, querendo [ à quibus illa delicta obiecta prodi potuerunt non ab ipsis reis, ergo uel à conscijs initiatis, uel extraneis. Non initiatis, exigente mysteriorum rursula, ut reticeantur. Extranei si uelint reuelare non possunt, quod ignorant, superest ergo, ait Tertull. si nec à reis, uel conscijs, quibus adde domesticos, nec ab extraneis in lucem venire potuerunt quæ iactantur in Christianos, unde ad solam famam, sicut Siuagam, quæ nec cum uerum aliquid affert sine uiti-

In apolog.  
cap. 6.

tio mendacij est, addendo, minuendo, demutando de veritate, recurrere necesse est, ad quam sapiens non currit ne credat incerto. ] Graiua uero eodẽm prorsus discursu, iisdem poenẽ, uerbis, & uirgulis usus est quibus Tertullianus, hac sola differentia, quod ubi de toto Chrystianorum cœtu ille loquebatur, hic de religioforum ordinibus.

Quid ad hæc Vindicianus, ut ne dum Grauinæ sed argumentationem Tertulliani effringat?

VIN.

Matt. 10.

*Respondit Saluatoris ore: nihil est opertum quod nõ reuelabitur, & occultum quod non sciatur: neque ad ista necesse est, ut uisima mundi fata expectemus: scandala se ipsa produunt, quia raro sine sodali perpatruntur: etiam furta & sacrilugia ceterius produuntur quàm auctoribus gratum sit. Quam prope Pharisæi mulierem in adulteria comprehenderunt, & in templum petraxerunt. Quis Moysi homicidium prodidit eiusque famam usque in Regiam deportauit? Quis Rebecca indicauit, quæ in secreto cubili Isaac ab Esau postulauit? quæ uè in corde consilia, contra fratrem idem Esau agitaret? nouit ipse Graiua, nihil inter homines diffidius celari, quam uitia propter immensum alijs detrahendi prurium, & ut sua quisque delicta, aliena culpa excuset.*

TVR.

In Apologet.  
loc. cit.

Hæc ille alia inductione inductionem Tertullianicam potius quàm Grauinianam oppugnans. Itaque tota controuersia hæc est inter Grauinam, & Vindicianum. Graiua docet quod regulariter occulta delicta non nisi ex dictis modis cognosci possunt, non tamen negat quod Tertullianus ibidem inculcauit. *Bene autem quædam omnia tempus reuelat ex dispositione naturæ que ita ordinauit, ut nihil diu latoat &c.* hoc est Pamelio interpretre, omnia reuelat dies, neque est quodcumque tam occultum quod temporum uices *ALIQUANDO* non explicent; Vindicianus uero indefinitè, & absolute loquens, nihil excipit, nullum delictum quin in lucem ueniat excludit: In hac questione, huiuscemodi ratiocinatio summam dictionis, absoluit. Secundum Vindicianum omnia delicta, & pro omni tempore produuntur. Ergo quæcumque in cubilibus, & impudicij patrantur, manifesta sunt in conspectu Solis. Secundum Grauinam de mente Tertulliani, [non omnia & semper occulta in lucem prodeunt] ergo non sunt multiplicanda a aperto ore regularium delicta, uel præter notoria quæ rariora, & pauciora, in vulgus effertur, illa, quæ mediæ illius sortis homines perperant, delicta, de quibus a patre confessus est Vindicianus, & præcedenti quod in vulgus nota, non sunt illa arcana quæ mediæ sortis regulares tolerant uel excusant. Itaque proponit Tertullianus. [Non omnia delicta occulta nisi raro in publicum prodeunt.] Assumit Vindicianus [in vulgus nota non sunt illa arcana quæ mediæ sortis regulares tolerant, uel excusant,] concludatur pro Graui-

na [ ergo non omnia alia delicta proपालantur, & omnibus nota immerito afferuntur.

Sed ne Vindicianus tamquam gallus gallinaceus post pugna suam sibi victoriam decantare videatur, inductioni suæ respondendum, vt vnusquisque videat vitreas esse eiusmodi ratiocinationi uncias, non Gordianos nodos. Quod dicit de Salvatore dixisse: *Nihil est opertū, nō quod reueletur.* iam pridem mouit difficultatem Hieronymo [ quomodo hoc cum multa fiant peccata quæ non manifestantur? ] & respondet [ id intelligi de peccatis reuelandis in alia vita ] cum Hieronymo. consentit Hil. & Beda, & Vindicianus dissentit dicens, non necesse esse ad ista vt vitima fata expectemus. Alij Patres ad virtutes id extendunt, ita Chrysofost. vnde Ioseph velut adulter habitus, clarus factus est, manifestata est innocentia eius: Moyses quasi homicida fugatus, factus est dux populi gloriosi, & ad propositum litteræ citatæ Apostolis prædicitur fore calumniandos, sed mox ad manifestationem virtutis eorum subditur: *nihil opertum* &c. hoc est Chrysofostamo interprete, *tempus quod obumbrata omnia declarat ac detegit, & illorum aduersus vos amentia redarguet, & virtutis vestræ splendorem accendat,* quasi dicat Dominus, ait S. Thom. *ne timeatis si non quæ iam patet veritas vestra, tamen postea patebit,* consonat reliquorum Patrum & interpretum chorus. Iheophyl. Eythim. &c. Vindicianus autem neminem citans ad suum intentum, Saluatoris dictum extorquet. Mulier illa adultera publicata, quia in adulterio deprehensa, vt non posset se excusare *ex rei euidencia,* vt interpretatur S. Thom. & Vindicianus, notoria euidencia facti, assumit ad probandum occultum. Moyses homicidium palam factum est, non vt delictum & peccatum, sed potius vt virtus publicata in defensione iusta Aegyptij, ab eomet qui liberatus, liberationem promulgauit, secundum multorum PP. sententiam. Rebecca vero dum dicit *audiui loquentē Isaac cum filio suo,* alio nuncio opus non erat vel fama, vt domestica, & & familiaria cognosceret, sicut nec opus fuit aliunde cognoscere machinationes Esau contra Iacob, cum minæ præcesserint, quas frequenter domestici inter domesticos lares deprehendunt. vnde & Rebecca dixit: *Ecce Esau frater tuus minatur tibi mortem.* Mirum est quod eiuſdem Rebecca alterum factum tacuerit Vindicianus ex eodem lib. vbi dicitur de Abimelech, quod: *vidit Isaac tocantem cum uxore sua Rebecca:* adeo enim sinistrè omnia interpretatur, vt fortasse cynicam expositionem meditatus protulisset cum Iudaizantibus de ioco maritali, quem tamè ita, & ad lucem Solis exercuisse Patriarcham, inuersione simile est, & commodè iustus ille iocus festiuus, qui solet intercedere inter propinques, intelligitur communiter ab interpretibus.

Simile discursum lege in Aug. 1. de ciuit. c. 13.

In eum locum Matt. 10.

Hom. 35. imper. in Matt.

In eundem locum Matt.

In c. 3. Ioan. lect. 1.

Genes. c. 27

Genes. c. 26.

*Sen Grauius subdit, nihil inter homines difficilius celari quã vitia,*

TVR.

vitia, propter immensum detrahendi pruritum, & excusationem delictorum.] Sed in hac re datur gradatio, vt alij præ alijs sint cautioreſ, vt delicta etiam ad Tribunalia deducta, vbi morde- niente morte punirentur, iam non plectantur, & ficta & imagi- nata morte disparente reo, substituto eadē autē alio simulabitu viui referente, vltra non exigantur. *Mena menstruis fluoribus* (vt docet August.) *presidere dicta est* Gentilitate, hęc enim iuuen- cula maturæ viro aptæ indicia ipsius comites ex eodem, & *Dea* Virginis cum matre Prema, & Deus Subigus, & Partunda, ad quid tot conueniunt (ait August.) *non vt eorum presentia cogitata maior sit cura pudicitie, sed vt femina sexu infirma, no- uitate pauida, illis cooperantibus, sine ulla difficultate virginita- tis Zona soluatur, adeſt Subigus, vt viro subigatur, Prema, ne se commoueat, comprimatur. Parcitur humana verecundia etiam si inter conjugator cœtera peccat concupiscentia carnis & san- guinis, procurato secreto pudoris: at hic adeſt numinum turba quando paranympbi quoque discedunt.* Sed si in illicita copula adesent tot, quot in licita nuptialibus presentes. est fabulata gen- tilitas, ex tot personis non possent occultari facinori consentien- tes. *Mena* ex sua dexteritate euaderē conaretur, quæ sicut initio mēstruorum fuit curiosa exploratrix deflorandæ virginittatis, sic intrā generationis intimæ concuittates sanguinem praeparando, maxima dexteritate latitaret, vt si cœtera turba deprehenderetur, ipsa *Mena* etiam si quæreretur effugeret, vel absconderetur vt amplius non inueniretur.

VIN.

*Carina* rabie inductionis *Grauinianæ* *Vindicianus* aggredi- tur rationem. *Reus* ait se ipsum non prodit, distinguit *Vindicia- nus* id verum esse cum intra iactum teli se conspiciat, cum vero ex- tra periculum est obtrahit audent, & exemplificat de *S. Ephram* in carcere multo narrante, & ab alijs carceri mancipatis simi- lia audiente, item de illis in *Prato* spirituali sibi inuicem facinora consentibus, & vt ordinibus omnibus scœuora vuluera imprime- ret, tale profert Axioma: *Quid vel hodie vilitatis tam religio- si quam secularibus, quam vt petulantias suas olim in conuiber- nijs, inter liberalia studia commissas gloriabundè prædicent.*

TVR.

Sint tales religiosi qualis calamus *Vindicianus* dehigrat, non nisi extremæ demœstix est asserere tot millia hominum per orbē dispersa, in parimiquitate cōsentire. Si pueri vel adolescentes im- puidi in similes iactationes labantur, maturi certè & seniores quibus stabile iudicium grauitatem confert, eiusmodi gloriatio- nes abhorrent. Si vnum cœnobium in hoc desiperet, cœtera innúmerabilia stulta esse non possunt, & si vna vel altera *Prouin- cia* prudentia caret, cœteras omnes habere intelligentiam recti conuenienter asseritur. Adeo ne tam perditæ mentis existiman- tur religiosi, vt cū secularibus illis æquentur qui gloriantur, cū

male

malè fecerint, & exultant in rebus pessimis? Grauis certè cen-  
 sor, & accusator Vindicianus hoc tempore, quò ab hostibus fidei  
 religionum nomen profcinditur, prodijt idcirco, etiam, si non in-  
 tenderet, dum mores religiosorum pares secularium delictis fa-  
 cit, vt licentiosius statum religionis impetant Nouatores, dum  
 audiunt eundem etiam à professoribus ex moribus tam dere sta-  
 bilibus posse impugnari. Et quando Vindicianus, intemptum  
 obtineret, hoc maximum præceteris delictum, arguendum  
 quod eo tempore porissimum id opus aggressus, quo Nouatorum  
 odiosa crudelitas in religiones in professorum mores & vitia de-  
 bacchatur. Nò putet, ab eis ppter ea, ex ista inculpatione, beneuolē-  
 tiam capturum, vt ad ouile Dominicum reducat, sed potius ab-  
 ducat, deridebunt enim hominem vel pari morbo laborantem,  
 se alijs medelam præparantem, reducturum alios ab errore, ipse  
 directione indigum, & eruditurum alios in via Dei & charitatis  
 perfectione, cuius ne scintillam se habere monstrauit, dum fictus  
 professor, dilectionem proximi extinguere nititur, & vbi religio  
 foris (quam seruant) viuendi rationem redarguere voluit, ine-  
 ptus, vanus, ridiculus apparuit, quia grauis Consultor utilitatis  
 alienæ, propria non consuluit, & alienorum defectuum reprehē-  
 sor suos non respexit, & non modo quid oppugnaret, sed etiam  
 quid loqueretur nescire ex his ratiunculis aperte monstrauit.

Ne autem conqueratur Grauinam impugnationem, eius effu-  
 gere velle talem accipiat, eiusmodi impugnationis solutionem,  
 videlicet reum religiosum se ipsum non prodere vt in plurimū,  
 & frequenter, nam vel id fiet iudicialiter, vel extraiudicialiter,  
 & hoc vel cum bonis, vel i his malis mediocribus intra septa ce-  
 nobiorum, vel extra claustra cum secularibus: Iudicialiter, per  
 nam timens malus ille religiosus Eleusyna secreta reticebit. Ex-  
 traiudicialiter à bonis cauebit, ne rubore perfundatur, vel su-  
 perioribus à syndicis deferatur, si malis reuelabit, illi digna ta-  
 li olla epercula, nec fumus delicti exhalabit. Hypocritis po-  
 tius peccatum, quam iactantiæ religiosi facinorosi incurrat, vn-  
 de per Lamias & Hericios designantur, ait Greg: si quidem in  
 prima facie quod ostendunt, quasi ex ratione sanctitatis est, sed  
 bestiale corpus est quod sequitur, quia valde iniqua sunt, que sub  
 specie boni moluntur. Hericij vero videntur, quia quo initio pec-  
 cator accesserat (caput) videtur, pedes Hericij conspiciuntur, quia  
 quibus vestigijs nequitia sit perpetrata cognoscitur, & tamen  
 adductis repente excusationibus, ut alitiosa mens introrsus pedes  
 colligit, quia cuncta iniquitatis sue vestigia abscondit. Caput  
 subtrahit, qui miris defensionibus, nec inchoasse se prauum ali-  
 quid ostendit, & quasi sphaera in manu tenentis remanet, quia is  
 qui corripit, cuncta que iam cognouerat subitò amittens, involuta  
 intra conscientiam peccatorem tenet, & qui totum iam depreben-  
 dendo

3. mor. c. 20

3. mor. c. 20

3. mor. c. 20

dēdo viderat, tergiversatione prave defensionis illusos, totum pariter ignorat. Vindicianus dexter hos Hericios vt se ipsos prodant confidit. Quod si extra claustra cum secularibus inter liberalia studia commissas publice prædicent culpas, nonnulli iique paucissimi, annumerantur hi cum ijs qui non repentina concupiscentia superantur, sed qui in culpa ex consilio & electione ligantur, & cum ijs de quibus dicitur: *peccatum suum sicut Sodomæ p. nec absconderunt*, nam ait Gregor. prætones sui sunt, & de reatu suorum criminum etiam semetipsis iudicibus conuincuntur: alij tamen sunt delinquentes, qui nec præteritas culpas recensent etiam si mali sunt. *vt fuisse mali, non metuunt, erubescant saltem videri quod sunt. pleramque enim culpa dum absconditur effugatur, quia dum mens erubescit videri, quod tamen esse non metuit, erubescit quandoque esse quod fugit videri.* Innocētiore vero qui in liberalibus studijs prauos mores cum contubernalibus & conuictoribus, non hauserunt, & fuerunt (vt ait Nazianzenus) *velut fluius per mare dulcis fluens, aut animal in igne quo omnia consumuntur saliens, vt ipsi (ait cum Basilio Athenis) inter aequalium greges eramus, nihil fordidi habent, quod recenseant, cum non ignobile sodalium intercesserit, quod vel penitudinis, vel iactantiæ ministret argumētum.*

El. 3.

3. p. curæ  
past. cap. 3.Nazian. orat.  
in funere Basil.

VIN.

Alterum membrum impetit Vindicianus dicens. *Domesticis narratoribus Grauinam fidem derogat.* & multis exemplis ex S. Gregor. & alijs desumptis, recensentibus religiosorum delicta à domesticis descripta, in crimen Grauinam adducere nititur, quasi, ne dum hæc, sed vniuersam historiam Anachoretarū, & Ecclesiastica monumenta destruentem. *quia ab illis scaturit quibus Grauina assensum perhiberi prohibet.*

TVR.

Quis vniquam somnari potest Grauinam id somniasse? Non domesticis narrationibus fidem abrogat Grauina, maximè quæ de viris sanctis scribuntur, vel si quorundam malorum domestica facta ab iisdem suppressio nomine, nota tamè, cum nomine, ad posteritatem transmittantur, ad perfectionis, & spiritualis profectus exemplum. mille in Gregorio, & alijs recensentur. *Saxorem laudans dicebat Nazianz. domestica prædicabo, non tamè quia domestica ideo falsa, sed quia vera ideo laudabiliter, veritate non modo quia iusta, verum etiã quia nota.* an idem seruasset Greg. si alterius domesticorū facta mala recēdere voluisset? demus verè tūc dicturū, nec laudabiliter nec iuste dixisset. vnde ibidem præceptum dat, *vt laude digna laudibus efferamus, vel silentio digna, silentio transmittamus.* Cum ergo domesticis religiosi domestica religiosorum delicta pandunt, quod digna silentio foras transmittunt, vel maligni bona facta prætereuntes vel interpretantes scandala propalant, cum Dei leges, paterna

Orat. in laudem,  
Gorgo.

instituta



instituta transgrediantur, ne religionis defectus ostententur, in hoc impij dura vulgare habendi sunt, & à causa bonitatis, & veritatis & fidelitatis cadentes, indigni sunt, vt fides adhibeatur, qui nec Deo, nec religioni, nec pudori seruarunt fidem.

Sed in isto, ait argutus Vindicianus, aut isti falsa referunt, aut vera: de prioribus, iam constat boni veri officium: Cogitatio stulti peccatum est. Posteriorum repulsa difficilis est; si enim laesus vulnera sua pro testibus ostendet, si expertus anima salutis, quæ dispensata deponat, si opem, non vindictam, si regule astringentem non libertatem petulet, si iudicia prudentibus, non spernenda super aliorum dissolutione exhibeat, ne scio quid scrupulorum Grauinam inducere possit. Nec Visitatorum, ac Reformatorum, paucissima industria est, vt de statu loci, ac rerum à domesticis certiores fiant.

VIN.

PROV. 14.

Non vetat Grauina, saluo tamen correctionis fraternæ ordine, quin à domesticis accepta delicta, Prælati atque etiam Visitatoribus pandantur; eoque prætermisso, grauius illa quæ in perniciem communitatis machinantur impij, quibus interest, denuncientur. Prohibet tamen ne secularibus, quæ silentio obuiolenda, pandantur, quod si pandantur, cum contra charitatem & iustitiam pandantur, parum etiam domesticis, vel nihil credendum: vt si credant talibus facinorosis quos terra non capit, se ipsos sensibus spoliarent, rationem abdicent, dum alienis erroribus credunt, rationabiliter enim suspicari possunt alios, in consortium sui tales detractores rapere velle, quasi solatium habituri de iniquitate, & facinore alieno. Vt quid ergo restrictit Vindicianus Grauinæ mentem, quasi correptionem morum à Prælati & Visitatoribus auferat? Quis negat ex iurgijs partium, veritatem ad eisdem peruenire? quis minus aptos esse discipulos ad denunciandum pronunciauit? si discreto Prælati nuncientur, agnoscit Turtur locum Gregorij quæ adducis, vt mali etiam Deo, hac attestatione famulentur cuius operibus ipsi resistunt. Statum questionis immutasti Vindiciane, vt robusta ratiocinatione euinceret, quod nec à reis nec extraneis, nec domesticis scandala mundo, non Prælati euulgata, vt expositum est, tanta fecunditate, & felicitate euulgentur.

TVR.

Ad vulgi rumores quod erat vltimum membrum discutendum properas, vt secundum ordinem Apologiæ tuæ verba conueniam. sis ergo. *Vulgi rumores Grauina omnino explodit.*

VIN.

Merito explodit (rationibus à Tertulliano adductis) vulgi sensum Grauinæ, sicut enim afficitur vulgus, sic & loquitur, & secundum affectum dicentibus & narrantibus credit, addendo vel detrahendo vel transmutando, & quale ipsum est, tales cupit maiores, & directores morum, vt habeat in illis quod reprehendat. sine delectu ex Plutarcho alium diligunt & suspicium vulgus.

TVR.

Plut. in prae-  
cep. Polit.

vulgares homines, aliam mensuram habent, & fatidunt quasi  
pragmaticas mulieres, talis acuta, & acerbiora, qua absurdis appe-  
tentibus laborant, & qua nauseant, & potest, falsa, atque eiusmodi  
cibaria frequenter appetunt, paulo post expuunt ea & huerfan-  
tur. plura de hac re locutus saepe S. Chryostomus. Sed si ab  
his refugit erudiri, a Luciano patitur edoceri, Valgus ait, eiusse  
ut plurimum est natura, ut cum res cavillatione, ac maledicentia  
agatur, gaudeat, praecipue cum ea qua absolutissima esse videtur  
modicus accipiuntur. quem admodum olim gaudebat cum Ari-  
stophanes, & Eupolis irrisoris gratia Socratem hunc in scenam  
introducerent, comediaeque absurdas quasdam de illo commenta-  
rentur. ita in scenam introducere in triuijs, & compitis religio-  
fos delectantur curiosi, eorumdem lapsuum exploratores, ut scri-  
psit August.

In dial. Pisc.

Ep. 137.

Prosequamur verba paragraphi, ut appareat voluntatem ca-  
lumniansi, artem vero dissimulandi Vindicianum, non habere.  
Ad hominem ergo format argumentum contra Grauman, do-  
centem ordinem Patrum Theatinorum ad cleri reformationem  
datum, illico in hanc formam truit, & syllogismum. [Vnde fama  
de cleri corruptelis prius emanauerit. Non a sapientibus quia  
nouerant crimē & damna detractionis. Nouerant, Ecclesia digni-  
tatem etiam in indignis ministris tuendam, minimeque haereti-  
cis obloquendi & seruandi anam esse porrigendam: ergo a ple-  
beorum mussandi, & criticandi licentia, ramor in infamiam  
accrēuit, ut intelligentiores cogentur manifesta flagitia notare,  
& abhorrere, deplorare, & pro supplicijs, & correctione illorum arde-  
ter suspirare. His denique superueniunt cordati viri, & opti-  
sam in Clero reformationem aggressi sunt.]

VIN.

IVR.

2. 2. q. 184. 8.  
in c. & ref. ad  
vltimum.

At longe dissimile est, quod affers Vindiciane, & quae longo  
verborum circuitu adducta inter se ita coherere putabas, ut nec  
vno puncto distarent, quae longissimo sunt intervallo discreta.  
Hae est differentia inter religiosos ait S. Doct. quod in saeculo  
ligionis est maior difficultas (bene viuendi) ex arduitate operum,  
sed in his qui in saeculo viuunt qualitercumque, est maior difficul-  
tas ex impedimentis virtutis, quae religiosi per omnia vitauerunt.  
inde facilius Clerici in peccata labi possunt. cum degant in me-  
dio Babylois, & ne dum sapientes, sed & domestici famuli, &  
ancillae, vicini & cognati, eorumdem vestigia obseruant, utque  
delicta quamuis secerata committant, mox passim fiant in vicinia  
& vrbe propterea Hieronym. clericum admonerat, quae suspi-  
cionem aggenerare poterant, praecidere conaretur, praesertim  
suspecta commarum confortia deuitando. *Te cuncti in publico,  
te in agro rustici, aratores. & uisitores quotidie lacerabant, si  
contra dispositum fidei cum foeminis habitare contendis. ne solus  
cum iisdem alloquatur monet. ne rumigeruli linguis te lactan-  
tibus*

Ad Ocean.  
t. 8.

*sibus maculent, aliam enim cupiunt vicini disturrere vitam, non suam.* Inde si labantur facilius, quam lapsus religiosorum innotescunt. Et sicut facilius Sarabaitarum crimina innotescere poterant, quam Cenobitarum & Anachoretarum, nam hi in urbibus nullius adstricti magistratui vivebant, ita cum facilius possit esse lapsus clericorum quam religiosorum, facilius delicti fama potest euulgari.

Et ut monstret Vindicianus quantum in scholis profecerit, qui *οὐκ ἐπιπέσει ἀγλαυματός* proacacitatem discretitudinem & male dicere omnibus bona conscientia signum arbitratur; adhuc inculcat publicationem criminum, non ex sapientum sensu, sed ex maiori, vel minori notitia vulgi metiendam.

Ex Hieron.  
ad Ruf.

*Vulgi enim aī sensus, & sermo ex rumore facit famam, rumor autem a familiaribus prodit, quam in praesentia delinquitur; ita enim comparati sunt, ut cognita silentio inuolueri nesciant, & subdit: Quotus quisque autem regularium consuetudine gaudet; qui voco, vel scandalo, vel vindicta vel sui purgandi libidine incitatus; quicquid oculis, vel auribus usurpauit, non inter suos familiaris liberalissime effundat; ut rursus in alios disseminet; ita quae in publicum arcana quaque claustralium emanent. Tanti doris insipientia proficit, qui a familiarium oculis, quae nocere possunt, non remouent, & adhuc queritur cum Moysē: Quomodo patam factum verbum istud?*

VIN.

Vere quae dicebat Hieronym. Rufino tibi adaptari possunt Vindiciane. *Aperte accusaberis; ut qui laudantem respicit, sentias criminantem* laudauit sacros ordines, & excusauit Grauiam ex omnibus religiosis lapsos & laxos; excusationem criminariis, arguis merito a Grauiam arguendus, si non fortius te accusares, quam tu ipse qui haec ab omnibus arguenda describis. Sic putas oculos nostros perstringere, quasi omnes regulares tuiuidos putes, & aduersum medicum medicamenta afferentem calcitent. Non possunt fulmen eloquentis dicentem reprobius ferre, vnde certatim omnes te opprimere necesse esset, ne si semel in tali dicendi genere Philippum obtinueris principis & in reprehensionis arce steteris, cunctis nobis, nec pro veri defensione aliquid mutire liceat.

IVR.

Ad famae originem iterum regrederis, & ubi de populi & vulgi sensu sermonem fecisti, ad cordatos, & sapientes transis dicens. *Ad tertio rem veritatis indaginem, fama augete impetuntur. Sic deprehendit Apostolus dissensionem Corinthiorum: ex parte credo, ex plurimum, scilicet relatione, & conditione eorum in quibus non dum imago Christi plene effloruit.*

VIN.

Sed haec licet vera sint, superuacanea sunt, neque negamus ex fama diligenti examinatione discussa a viris sapientibus veritatem indagari, plena sunt archiua omnium orbium, & Graecorum

IVR.

rum, qui à rumore, & fama indiciati, legitimis postea probationibus conuicti, detecti, mulctati. Sed passim, velle vulgo aures præbere de religiosis obloquenti, leuitas est non vulgaris, cum intelligere debeant, quam mendaces, & pessime deprehendantur populares clamores, qui in bonos quoque ac perfectos effunduntur. & plerumque non de bonorum numero tales famigeruti existunt, sed de illorum consortio, vt in simili cum Lactantio discurrant, qui vias, obsident armati; maria prædentur, vel si palam grassari non licuit, venena clam temperent, qui uxores necent, vt doctos earum lucrentur, qui maritos, vt adulteris mulent, qui patres ex se pueros, aut stragulent, aut in nimum pijs faciant, exponant, qui libidines in castas, uera filia, nec a fororis, nec a matre, nec a sacerdote contingant, qui aduersus cõnes suos, patriamque coniuvent, qui neque equitum, imitant, qui denique sacrilegia, committant, templa expolient, & vt qua lenia sunt, atque inuisitata dicamus, qui hereditates captiuis, testamenta supponant, iustos hæredes, vel auferant, vel excludant: qui corpora sua libidinebus prostituant, qui denique immemores quod nati sunt, cum faminis patientia certent, & infandam corporis sui partem contra fas opte polluant, & profaunt, & quad, detoritur, est, si qui sunt principum cupientes, nec vite sue parcant, & extinguendas publice animas vendant, & si ad sedandum, & iustitiam, administranda assumuntur, aut immeritos perdant mercede corrupti, aut noxios impune dimittant, qui cælum quoque ipsius veneficijs appetant tanquam eorum, in aliam terra non capiat. His ne credet Vindicianus delatoribus, criminatores non esset hoc aliud nisi detractionis ignem accensum, credulitate tanquam oleo pasce re, & vulgarem auctoritatem eleuando, efficere, vt accensa pyra in maiorem flammam assurgat.

Lib. 5. c. 9.

VIN.

Ecclesiast. c.

87.

Hanc rationem, quasi præoccupare Vindicianus visus est, dū non quorumcumque, sed proborum virorum delationes attendendas pronunciat dicens, Anima viri sancti, ait Ecclesiasticus enunciat aliquando vera, quam septem circumspiceres sedentes in excelsum, ad speculandum, subdens. Quis hoc loco nomine sancti veniat, Granine considerationi relinquo. Certè solos sapientes inde non exculpet, quia veritas æque in simplicium pectoribus hospitatur.

TVR.

Attendantur eiusmodi delationes ad correctiones ordinatæ, non ad confusiones proximorum machinatæ. & cum prudentia, nec omnibus fides accomodanda, nam aliquando (decipi enim & ipsi possunt) dixit Ecclesiasticus: anima viri sancti enunciat aliquando vera [metaphora est deducta à speculatoribus, multo tjes enim contingere potest quod quis simplex enunciet imminet hostes, quos prospicere nõ potuerunt ij qui sapientes, & ex officio positi sunt ad speculandum. Si mysticè id interpretemur prouida

provida sanctorum hoc est iustorum discretio denotatur, nam ex Greg. sanctorum provida discretio dum sollicitè circumquaque cōspicit in altum posita, priusquam veniat culpa, deprehendit, eaque quo vigilanter prænoscit, eo fortiter declinat. Hinc Abacuc ait: super custodiam meam stabo &c. providet, ait idem, primo. ne mala quælibet, secundo ne bona incautè faciat, & recta facta sibi subijciat ne erumpas in elationis vitium. Quia vero per incuriã mala nascuntur, putat Graulina, cōsulto appositam illam particulam [aliquando.] Talis ergo anima ad speculationem huiusmodi habilior, est ex prudentia infusa, quã decem sapientes eadem vitia, ne irrepant, speculantes. Sed sciat Vindicianus, quod sicuti sunt speculatores boni, siue practici, siue speculativi sibi & suæ salutis intendentes, sic et pravi speculatores & practice, et speculatiuè. & sicut iusti in Sion speculantur, ita impij in campo Senaar, turrim Babylonicam construentes, speculantur, in terra Senaar (ait Gregorius) habitant, qui possi non in celsitudine virtutum, sed in plantis vitiorum, & detractionum morsibus proximos lacerant, & in ociosa vitæ volutabro iacentes, infamia sua circumquaque foetorem extrahant. Quorum dentes tunc omnipotens excutit, cum illorum facta simul, & verba, confundit. Vnde per prophetam scriptum est, dentes peccatorum contrivisti. iidem vt fabricentur turrim, tamquã speculam ad censurandos defectus, de lateribus civitatem adificat, quia qui terrenis dediti sunt, voluptatibus carnis inserunt, de fragili materia mentis mutationem attollunt. Cæterum qui contempta terrenarum opum cupiditate, & carnalis vitæ abdicatis illecebris, per opera sanctitatis, virtutum in seipsis sanctificationem accumulanti, hi profecto lateres in lapides mutant, & neque in arena mundana confidentie spirituales structuram erigunt, sed in petra fidei, quæ Christi est, atria nulli excidio obnoxia ad similitudinem Evangelicæ illius parabolæ constituunt, tales nimirum rectè cum Esaiã possunt dicere: lateres ceciderunt, sed quadris lapidibus adificabimus. Vndiciani considerationi relinquatur vt enigma dissolvat.

Quanto igitur præstasset, Vndiciane, humiliter fateri nulla exceptione, scandala quoscumque cœtus inuadere, & scandalorum auctores nullo modo communitatem lædere, sed solos se ipsos, quàm superba exceptione excludere quos volueris; vt ea discretionem, in alios debachandi ordines licentiæ præberetur. Nullus est Vndiciane viuens, qui non peccet, & in aliquo reprehensibilis, non sit. Facilius verò persequi, quam asequi, conuiciari quam imitari, impugnare, quam se ipsum emendare. *longè proclivius est (dicebat Dio) alios reprehendere, quam sibi ipse moderari,* facillimeque fit, vt quælibet rerum causa alios homines peccata dignos iudicant, hæc ipsi eadem admittunt, vt argumento, non

3. mor. c. 39.

In ps. 7. peccentialem,

Psal. 7.

Esaiã c. 9.

Dio lib. Hist.

fit propter quas alios accusant, has ipsas adesse, inde Martialis perbellè in consimiles censores scripsit.

*Ista tamen mala sunt, quasi nos manifesta negemus.  
Hac mala sunt, sed tu non meliora facis.*

## CAPITIS OCTAVI

*Animaduersio, ubi dicacitas Vindiciana deprimi-  
tur imponendo Turturi, fatalem necessitatem esse  
ab eo introductam, ut quisquis Regu-  
larium ad disciplina remissionem  
adaetus, excusationem de-  
formationis pra-  
texat.*



**VR:**

**In arte Poet.**



Endibili vino hēdera suspēsa vel lau-  
rus nihil obest, vel circulus, sed offi-  
cit quandoque dicente Lyrico.

*Multa fidem promissa leuant, ubi  
plenius aquo*

*Laudat venales, qui vult extrude-  
re merces.*

Adeò tuas, & tuorum (vt fingis) cli-  
tum merces eleuasti, vt ad solas apo-  
thecas spirituales eorum adeundas  
inuitares, vt ex nimia earum lauda-

tionē, & aliorum officinæ depressione, omnem tibi fidem adime-  
res. Vinum aqua mixtum esse in religionibus omnibus proba-  
re conatus es, tuorū verò quos fingis clientū merum, & meracis-  
simum; & vsquē ad raucedinem conclamas, vt transeuntes vii  
ad eos solum diuerterent, nunc iterum arterias inflas, & clamas  
adhuc ad tuum intentum finem maledicendi, & deprimendi  
alios dicens.

**VIN:**

*Ludens, an serius Grauius laxis regularibus gratissimam ope-  
ram praestitit, quando columba lacrymas nescio qua vetera scendi*

in

in ordinibus necessitate, sistere, & comprimere nititur. si enim annorum progressu velut cætera in humanis, communi languescendi illuvis senescere, atque deficere debent, promptam habebunt tepidi quique, et dudum laboribus fessi, excusationem, quod, amplius æstus & pondus diei sustinere nequeant. Quorsum ergo ordinum reformationes? Quorsum S.S. DD. seueritas, qui unanimiter statuunt, in via perfectionis numquam subsistendum esse, numquam retrospiciendum, numquam momento tenus voluntatem proficiendi abijciendam? & cautiorem Grauina dicit Riberam [Quare cautiior Riberam negat ordinibus regularium emitti, quod in Ecclesia Dei necessarium est, in sagenam bonos, & malos congregent, quia regulares, inquit cælumen, & stellæ in cælo fulgere debent. & cœcludis. Sed Grauinam in hoc errore supra modum sæcundum audiamus. hæc Vindicianus] Serio, non ludicrè Turtur locutus est, quia sincerè, & orthodoxe, non regularibus peccandi habenas laxans, naturæ lapsæ conditionem intuendam exhibuit, vt deficientes à regulari disciplina, confugerent pro socordia superanda, ad gratiam Redemptoris, stantes aliorum malo edocti feruentiores fierent, & cautiore. Vindicianus ludere videtur, dum imponit ex Grauiniana doctrina columbæ lacrymas ficti, religiosos tepidos promptam accepturos excusationem, quod iã veterascentes, & tepidi ex annorum progressu (vt fit in cæteris rebus humanis) amplius religionis æstum, & pondus sustinere nequeant. Nec in via perfectionis sistendum, & ad perfectionem tendere debent, nam & si imperfecti aliqui accipient excusationes pro peccatorum defensione, non deerunt qui miserij obruti ad liberatorem exclament: *De necessitatibus meis erue me Domine.* Certè ludere videtur Vindicianus, dum ex doctrina, Pl. 34. clara, & probata alios censet ædificari in ruinam, & censura erroris serio agentem ferit tamquam luderet. At dicente Salomone: *sicut noxius est, qui mittit sagittas, & lanceas in mortem, ita vir qui fraudulenter nocet amico suo, & cum fuerit deprehensus dicit: ludens feci.* multò magis ludit dum imponit Grauinæ dixisse [in religionem admittendos bonos, & malos] numquam enim dixit, sed in religione malos esse permixtos bonis.

Videmus ergo Vindiciani ludum, dum eludere Grauiniana argumenta laborat, & eludendo ferire, quem sæcundum in errore probando mentitur centimanus Gyas.



S. Argumenti Turturis, à Vindiciana censura  
roboratio, ex huius vitæ defectibilitate, &  
humana conditione.

I.p.c. 13.

VIN.

TVR.

Primum argumentum assertionis defectuum in religionibus desumptum est à Grauina, ex præsentis vitæ conditione, cuius non est omni vitio, & nigredine carere vt Turtur ex scripturis ostendit

Quid Vindicianus? *immemorem Graninam fuisse illius sententia* (ait) *subter te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius; dominatur autem quis peccato, si non defendendo, ait, Augusti pro-* *suerit, sed pœnitendo sibi iecerit. Absit ergo* ait Vindicianus *vt ex fonte corruptionis nostræ sequatur deficiendi necessitas.*

Amplectitur Turtur quam obijcis necessitatis vocē ( ob duas species te in ambiguitate turbantem ) sed adhibita distinctione, in necessitatem absolutam & ex suppositione; illam liberum arbitrium destruentem, istam infirmitatem demonstrantem. facile huius Sepiæ vestigia deprehendentur; & sicut illa quamuis traductionem sui sentiens, atramentum spargens, atramento se abscondere existimat, tandem ex eodem vestigio in piscatoris manus incurrit: Sic dum Vindicianus has tenebras æquiuocationis spargit, iactando & asseuerando, quæ communiter receptam Theologorum doctrinam obscurant, nil proficit tamen, nam per easdem caligines sequi possumus nequitiam, & in lucem extrahere ingenia tenebricosa. Dicat Vindicianus, cum catholicè asseritur à Theologis viribus naturæ impossibilitas, in quâ naturæ lapsæ, circa omnium præceptorum obseruationem, in nouum incidere peccatum, existenti in peccato, euasionis, si non pœniteat, & huiusmodi, si diuino non muniatur gratiæ dono, an ex hac asseritione liberum negatur arbitrium, & peccandi necessitas intro ducitur? ediscat è Theologis, solam necessitatem absolutam, & simpliciter, vim inferre voluntati, & voluntarium tollere: at vero quando ex suppositione asseritur necessitas, quæ potius infallibilitas dici deberet, tunc non tollitur liberum arbitrium, sed sic se habet, ac si nulla esset facta suppositio. Quare sicuti existens in peccato lætali diu non permanebit quin labatur, cum hæc necessitas sit ex suppositione, non tollens, nec libertatem nec cognitionem quominus sequens culpa non imputetur ad peccatum; ita stante defectibilitate naturæ in communitate humana, necessitas deficiendi quæ absoluta non est, & simpliciter, sed ex suppositione libertatem non tollet, nec faciet desidiosos cæteros, si multi deficiant. Non de principio naturæ, sed moris etiam dictum est: *non potest arbor mala bonos fructus facere, & verum est*



est ex suppositione, & necessarium quod scripsit August. *quamdiu quisque malus est, non potest facere fructus bonos, sicut enim ait non potest feri, ut quod fuit vix, non sit, non autem ut nix sit calida; sic non potest fieri ut qui malus fuit non sit malus.* ex suppositione. Ita in nostro proposito dicendum est: existente naturæ lapsæ conditione, in humana communitate defectus oboriri necesse est. Hoc disertissimis verbis Granata loco à te superius male citato descripsit, ubi cum in excessu florentissimum religionis statum descripsisset, veniens ad nostra tempora Vindicianis argutijs, impetita, ait. *Quod modo non sit tanta sanctitas qualis fuit à principio, humanarum est rerum conditio, qua nunquam in eodem statu permanens, & infra. vitijs & peccato carere, prerogativa est vite æternæ, in hac autem vita ubi carne & sanguine circumdamur, coagulati, & concepti in peccato, quamvis multi sint gratiæ dono, præditi bonitate, tamè ratione natura corrupta non dearent mali, qui nec in caelo, nec in paradiso, neq; in Christi schola defuerunt, nisi quod absit Vindicianus dicere vellet solos ratiōnasse Rogatistas, qui catholicos rectè appellari (dicebant) postea ex observatione omnium præceptorum divinorum & sacramentorum, eosque esse solos in quibus inuenies fidem cum vererit filius hominis, quod est totius tragediæ argumentum, quod si vel lentum p̄p̄iare, vel extendere (ut dicebat August.) Dicit veniam non credimus, cum nec Angelo dicenti præter id quod euangelicatum est, aures accommodare debeamus, sed anathematizare. Audiamus ad hoc propositum verba Eliphaz.*

*Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit prauitatem, quanto magis qui terrenum habitant fundamentum velut à tineæ consumuntur, de mane usque ad vesperam succidentur. sicut enim vestimentum ait S. Doct. consumitur à tineæ, quæ ex eo nascitur, ita iustitia hominis consumitur ex hijs, quæ in homina sunt, sicut est corruptio fomitis, male cogitatione: alio modo exteriori tentatione, quod videtur in hoc dici: de mane usque ad vesperam succidentur, sed considerandum est quod interior non subito hominem prostermit sed paulatim, dum per negligentiam aliquis in se ipso peccati initia reprimere non curat, secundum illud Eccles. qui minima negligit paulatim deficit. Sic etiam vestimentum quod non excutitur à tineæ consumitur. Exterior autem tentatio hominem plerumque prostermit, sicut David ad aspectum mulieris in adulterium prorupit, multi in tormentis fidem negauerunt. Vides ergo stante conditione naturæ lapsæ & terræ nostri fundamenti, culpas oriri necesse esse in tota ista collectione, & si nequaquam ista necessitas omnimoda, & absoluta (ne peccati ratio tollatur) asserenda sit, arcum diabolo suggerente, & homine consentiente peccatum concipitur, ex suppositione necessitas est. Vnde vtrumque expressum est à Saluato-*

Serm. Domini in monte c. 36.

4. p. symb. tra stat. 2.

S. August. epist. 48.

Iob. 4.

In eum locū

Eccles. c. 19.

Matt. 18.

re. Necessè est enim ut veniant scandala. Verumtamen de homi-  
ni illi per quem scandalum venit: Nō est hic ait S. Thom. abs-  
oluta necessitas, ut quidam heretici crediderunt, sed est necessitas  
ex Origene, quæ præsupponit malitiam demonum, & infirmitatē  
hominum, unde necessè quod veniant scandala, quia necessè est  
quod diabolus homines decipiat, & homo ei obediat, & ita ex sup-  
positione malitiæ diaboli, & infirmitatis (consentientium) accidit  
hæc necessitas. Sed ne videatur (ait S. Thom.) colligi hinc immu-  
nitas à peccato cum ita neesse sit euenire, mox subdit: Nō di-  
co quod hoc sit necessitate absoluta, quia via homini illi per quem  
scandalum venit, potest enim unusquisque peccatum vitare &c.

Greg. S. mor.  
cap. 5.

S. Thomæ doctrinæ adstipulatur Greg. si illi spiritus ex se  
esse incommutabiles nequeunt, qui nulla carnis infirmitate deprimuntur, quæ tamen ita se homines in bono permanere constanter  
existimant, quos in eo quod intellectus ad summa euehit, carnalis  
infirmitas ægrauans præpediit, ut corruptionis vitium in sem-  
tipsis habeant unde ab intima nouitate veterascant? & ad hæc ut  
sacrum descendens ait. Possunt quoque per Angelos Sancti DD.  
intelligi, sicut per prophetam dicitur: Labia sacerdotis custodiunt  
scientiam, & legem requirunt ex ore eius &c. qui quantalibet vir-  
tute fulgeant, esse omnino sine culpa nequeunt, cum iter præsentis  
illecebrosæ vitæ gradiuntur, quia eorum nimirum gressus tangi-  
tur, aut luto illiciti operis, aut puluere coitationis. Si doctrina  
ista non in Grauiæ domo nata, sed à Patribus tradita est, vene-  
rare Vindiciane. Si iidem Patres sapientes tibi videntur, imita-  
re, si stulti contemne, irride, si potes, nā ridēdo, hæc stultitia nobis  
prodest irrita, ut te temerarium ostendas, & à causa cadentem.

TVR.

1. de nupt. &  
concup. c. 30

Cap. 31.

Adiungis & prosequeris. Inter hominis corruptionem & subse-  
quentem defectionem mediare illud: condelector legi Dei secundū  
interiorem hominem, video aliam legem in membris meis &c. hic  
enim malignus sensus legi mentis aduersatur ex corruptelæ  
primæui excessus, vitiosa cōplexionis &c. nūquā tamen ope cele-  
stis gratiæ facultas vincēdi deest, modo homo, & præcipuè religio-  
sus discussa ignauia cōstāter certet. At dixit Aug. hæc resistētia, &  
victoria de magna nobis venit gratia Dei, nō puro humano cona-  
tu, industria, cōplexione bona &c. per quam fit, ut si membrorū  
lex mentem hominis captiuare conetur aduersus eam acriter di-  
micando (imo ut dicit idem August.) si captiuum teneat aliquid  
carnis, vnde resistat legi mentis (ut solent plerumque hostes aduer-  
sus quos dimicatur, inferiores esse in certamine, & victi aliquid te-  
nere captiuum) non tamen regnat in nostro mortali corpore si non  
obediatur desiderijs eius.

Prosper lib.  
contra collat.

Sed vellem Vindiciane, ut illud temperares dictum nunquā  
tamen ope celestis gratiæ facultas vincēdi deest, modo homo ac  
præcipuè religiosus discussa ignauia constanter certet, nam simi-  
le

Te dictum Cassiani temperari, S. Prosper postulauit; dicente enim Cassiano quod B. Iob. non in totum gratia Dei illi defuisse credenda sit qua tantam tētatori tribuit potestatem, quantam, & illum resistendi nouerat habere virtutem, & quod sic eum proteget ut humanae virtuti relinqueret locum; sic S. Prosper eum impetit. Rectius veraciusque loquereris, si ubi dixisti, quantam, & illum resistendi nouerat habere virtutem, diceres potius, quantam & illi resistendi nouerat se dedisse virtutem: vnus enim verbi cor rectio totam istam gloriam quam humanis viribus assignare voluisti sobrietate aliqua temperasset, ut illa mirabilis in tanta afflictione patiētia, et Dei adiutorio & libero hominis adscriberetur arbitrio, sed veritus es naturae humanae inuere laudē, si ei profitereris à Deo datam esse virtutem, itaque conflictus illius atque victoria non vis credi Deum cooperatorem fuisse, sed tantummodo spectatorem, ut cui persuadere poteris, per naturalem liberi arbitrij facultatem tam arduum certamen euictum, dubitare non audeat in leuioribus causis, multo liberiores esse bonae voluntatis affectus, quod ad scholas Pelagianorum relegandum, subdit acerrimus gratiae propugnator. An non ferè idem tua verba sonant? Numquam tamen ope caelestis gratiae facultas vincendi deest, modo homo ac praecipue religiosus discussa ignauiā cōstanter certet? si id sic temperasset [ numquam tamen ope caelestis gratiae facultas vincendi deest, modo homo ac praecipue religiosus eodem fultus adiutorio discussa ignauiā constantē certet ] sed dum haec duo diuidis, ut facultatem vincendi, Deo tribuas, certandi constantiam homini solerti, & praecipue religioso, assignans, victoriam Deo, certaminis constantiam homini referues, & hominem athletam inuictē certantem facis, & Deum solum certaminis spectatorem, cum ne dum victoria, sed & bonum certamen, non solis nobis sed et Deo tribuendum sacra nos astringant eloquia, cum scriptum sit, & certamen forte dedit illi ut vinceret. Nolo te insultatorem gratiae sub laude naturae, nec religiosorum omnium adeo depresso, ut qui ab eorum calamitate se expertes putant, talem sortiti sint adulatorum, ut in certamine non recurrant ad Redemptorem.

Sap. c. 10.

Virtus ex supra dictis allegatis doctrinis, dicit illam necessitatem admittendam ob quam se liberandum postulauit Apostolus, & se liberandum a moris huius corpore postulabat, quam eam alia occasione columba deplorauit, sed ex ista, ait, non prouenit alia necessitas asserta à Grauiā, ut regulares deficiant, h. c. enim ex pura pnta negligentia (ait) existit eorum, qui cum indomitis cupiditatibus pugnare, easque coercere, ac sanae rationi sanctissimisque ordinum suorum scitis, ac decretis ad mensuram diuinae vocationis subiicere detrectant. qui maius accipient cum Scribis & Phariseis iudicium, ad paleas & nauas Grauiā remittent.

VIN.

Q

mittendi, quorum magnus, ait, est numerus, cum negligentia irrasperit. & hanc posteriorem necessitatem Augustinus expressit, dum scripsit, ex voluntate perversa fit libido, & dum feruitur libidini fit consuetudo, & dum consuetudini non resistitur, fit necessitas. A page ad Caluini scholas cum ista necessitatis larua. Climaci pastor oues otio luxuque diffluentes verborum conuicio euerberari iubet. S. Bernardus ait, tales mereri ut etiam quod videntur habere ab eis auferatur.

TVR.

Sed mi Vindiciane, negligentia, indomitæ cupiditates ex vulneribus inflictis originem habent, & sunt illius infauita soboles: illa vulnera quidem ad necessitatem quandam pertinent naturalem, non quidem ex principijs naturæ, sed quia ex vi originis vt dicit Augustinus hoc generi inflictum vulnus est de diabolo id est originale peccatum: quicquid vero per illud nascitur, cogitur esse sub diabolo, tamquam à suo fructe fructum iure decerpit, propter quod, subdit, *damnabile vitium quo vitata est natura humana damnatur.* consequenter ignorant a malitia, fontes eiusdem peccati radices sunt, ad peccatum allicientes, & inclinantes, quibus ex Dei munere resistere possumus, vt cû dicatur

Loc. cit. cap. 23.

*Non concupisces, medicinam gratiæ quæreremus, & in eo precepto sciremus, es quò debeamus in hac mortalitate proficiedo conari, & quò possit à nobis in illa immortalitate beatissima perueniri, vt ad gratiæ adiutorium, non confugientibus etiam hæc culpa sit quod non petierint id quo culpas superare possent, & habentibus ad meritum imputetur, quod non exhibuerint membra eius arma iniquitatis peccato, quæ victoria illis in ruinam cedit, qui nolunt propriam iniquitatem agnoscere, se ipsos ab alijs discernentes. Hoc si aduertisses, in vniuersis cõmunitatibus, à tritico paleas non distingueres, & alias non tibi reseruares areas, vbi solum frumenta colligeres, cum vbique permixta grana cum paleis coniuncta sint, ventilabro diuini iudicij discernenda: nec seorsim area purissima constituipotest, cum nec *massa media* à Pelagianis introduci potuit sine fidei catholicæ eieratione vt dicit Augustinus, quæ tollerabilior videri posset, nec malos nec bonos continens, quàm ista area quæ solos bonos continere fingeretur.*

Ep. 106.

Vadat autem ad Caluini scholas qui necessitatem fatalem induci arguebat, necessitate suppositionis posita imo & Pelagianis tradat se imbuendum, qui eandem dicebant introduci (ex Prosp. ad August.) Dei prædestinatione supposita. & si socordes religiosi necessitati laruam pratæxentes vapulare debent Climaci ferula, durius plectendi militatibus contra orthodoxiam thalybem misistrantes, & si à negligentibus quod videntur habere eis auferendum, propter defensionem puræ doctrinæ ab alijs commilitonibus admixtis cum negligentibus, nihil de cœnobijs auferendum vt ad alios eorumdem redditus transferantur.

Ep. ad August. tom. 7.

§. II.

S. II. Argumenti vindicatio ab argutula Vindiciana oppositione, vbi scandalorum necessitas, quæ etiam à Christo Domino prædicta est non absolutè, sed vt conditionalis & ex hypothesi accipienda est.

**A**D secundum argumentum Grauinæ eligendum se accingēs Vindicianus, quod erat: non oportere scandala mirari, quia futura prædicta sunt, necesse est vt veniant scandala, & ex veteris humanis corruptione iisdem materia subministratur, im-  
 petit illud primo, Grauinam Domini sensum malè percepisse Magistro suo eum redarguente, dicente necessitatem scandalorum ex hypothesi quadam abusus humana libertatis à Domino asseri, ad eum modum sicut medicus cum videt aliquos dietam non custodire pronunciat necesse tales infirmari: similiter necesse est euenire scandala, si malam homines conuersationem non mutant, & cum sanis sapere nolunt, sic nouerit Grauina in ordinibus ex illorum dumtaxat nequitia gigni, qui ingenium & mores maiorum actionibus accomodare nolunt.

VIN.

2.2. qu. 43.  
2.2.

TVR.

Lib. de peccati  
meri. & re-  
miss. c. 35.

Si tales semper futuri essent pueri, iracundi, in parentes iniuri etiam dum mammillas sugunt, non tamquam faceti, sed vt im-  
 morigeri, & stulti haberentur, sed vt dicebat August. dum spes est incrementorum, & ingenij lumen accessurum, creditur etatis accessu, fit vt conuicia paruulorum etiam in parentes non solum iniuriosa non sint, verum etiam grata & iocunda sint. Cum ergo talis sis Vindiciane in tuis scommatibus, in te sicut in receter natis, profundissima stultitia cernitur, cum aliquali spe, vt non ex permanura ista fatuitate, tandem peruenturus sis ad scientiam veritatis, vnde & ridendus potius quam confutandus. Necessitatem scandalorum dicit S. Doctor ex hypothesi abusus humanæ libertatis. Discipulus eius Grauina eandem hypothesim fatetur ex prædicatione eorumdem, & ex subministratione materiz ob corruptionem veteris hominis. Nonne hæc synonyma? vtrumque horum respuatur, si alterutra sententia corrigatur. Dum autem Grauina dixit, materiam subministrari ab homine satis nequitiam subministratū expressit, qui prauis hominibus, non maiorum sanctionibus se accomodare nolunt.

Carpis deinde Grauinam dicentem, quod ad probationem scanda-  
 Q 2 dala

VIN.

dala eueniant, & piorum exercitationem, & dicitur Profunt quidē, que Dei admiranda potentia est, ex malis optima elicientis &c. Sed id neque, ait, ex scandali natura, neque intentione operantis prouenit, ideoque Dominus perinde authorem scandali atque illū, qui se infici finit, graui censura ferit. unde nec scandalosi excusari uidentur, nec qui scandalum patiuntur, quasi coacti non libera electione agentes, nam, ut homini illi per quem scandalum uenit, & ut mundo à scandalis pronunciat ut Dominus, interpretē Chrysostomo, ut dolore suo ipsos incitaret, & diligentiores, & vigilantiores redderet, & sponte peccare demonstraret. Vnde etiā hunc elenchum commississe Grauinam effutis, nempe ab effectu ad causam, nimirum: effectus scandali in religione bonus esse potest, ergo & scandalum.

TVR.

2.2. loc. cit.  
ad 2.

Sed vltix furoris cœcitas, oculorum persequentis ita lumen obnubilauit, ut cum S. Thomæ autoritatem allegarit, omiserit, ea quibus à S. Doctore (si dedignabatur à discipulo) poterat erudiri. Legamus totam S. Thomæ periodum. Ad secundam rationem, hoc quod dicitur necesse est ut ueniant scandala, non est intelligendum de necessitate absoluta, sed de necessitate conditionali, quæ scilicet necesse est præscita, vel prænunciata euenire si iam coniuictim accipitur, ut lib. 1. ostensum est. Vel necesse est euenire scādala necessitate finis, quia uilia sūt ad hoc ut qui probati sint manifesti fiant, vel necesse est euenire scandala secundū conditionem hominum, qui sibi à peccatis non cauent, afferens exemplum citatum de medico. & similiter necesse est euenire scandala si homines conuersationem malam nonauerint.

Non dissimiliter Grauina processit, cum scandalorum necessitatem ex conditione hominum & in lapsa natura non absolutā sed conditionalem asseruisset in primo argumento, & partim in secundo argumento, eandem in alia parte secundi argumenti scandalorum necessitatem adstruit ex necessitate finis, ad probationem, & piorum exercitationem, & ut frumentum Dominicum solida charitate ponderosum, à leuissimis paleis adueniente uenilatione dignoscantur. Nec fuit argumentatio ab effectu ad causam, sed ex fine necessitatem euentus demonstrare, ut hæc sit argumentatio [conducit ad finem scandalum, nempe aliorum probationem, ut à diuina prouidentia permittatur & hominum malitia vtatur, ergo bona permissio. Numquam tamen sic arguit Grauina, ut falso illi imponitur effectus scandali bonus esse potest, ergo & scandalum, sed ex scandalis multa bona elici possunt, necesse ergo est ut permittantur. Numquam scandalum bonum est, quia de voluntate deficiente est; eiusdem autē permissio à diuina voluntate est illa permittendo, & ad altiorē finem ordinando. Et quia ex voluntate scandalum committitur, committentis culpatur intentio in aliorum tendens ruinam, quia

quia effectus (præter committentis intentionem) bonus à permittente Deo elicitur, eius omnipotentia commendatur, aliorum intendens & procurans sanitatem. Sed si Tertullianum libro de Præscriptionibus primis capitibus legisse Vindiciane, aduersitates quicquid in suo discursu Grauiam habet, ex Tertullianicis ne dum sensibus, sed iisdem præne verbis hausisse hoc solo mutato, quod ubi Tertullianus de necessitate hæresum conditionali in specie locutus est, Grauiam, generalius de omnibus scandalis, ne dum S. Thomæ, sed & vetusto isti auctori, in hac parte orthodoxè loquenti, subscribens.

Lib. de script.  
c. 2. & 3.

Nec ista conditionalis necessitas adducta, ad excusandas excusationes in peccatis, sed ad pusillorum mentes sedandas, qui ex scandalosis personis, personarum statum traducunt cum non religionem ex personis, sed personas ex religione metiri debeamus: & cognito sine etiam à murmuratione Dei, scandala permittentis ob cognitos sibi fines, tandem desistant. Quare merito subdidit Grauiam (quod immeritò laceras) *inuiuilandum ne possint scandala, quod solent, & ut muscipula à pedibus insipientium auferantur.*

Oportebat verò ad noui Aesculapij aduentum, noua pharmaca adducendis in eburneo Panario Grauiam assurgere, quando Vindiciano remouendorum scandalorum Grauiam non sunt probata remedia; dum dicit: *neque Grauiam inuuant excogitata remedia. Primo ut alij obsistat. Secundo ut ab innocentiis oculis remoueantur quasi hæc remedia à spina sint, non consilia. si enim (inquit) causa est necessaria effectus erit necessarius. & Præsides retibus illaqueari hinc scandalorum necessitati cedere dum imperat Grauiam, hinc noxijs effectibus occurrere.* Propter quod exclamat. *Quanto salubrius, sic scandalorum fontes obturari &c. sin cum pertinacia luctandum sit, nosse ex S. Pauli viridario Alexipharmacii: Increpia eos dure &c.*

VIN.

Fortissimas sunt hæc duo sola assignata remedia, obsistere ne suum effectum consequantur, & fontes obturare ne scandala nascantur. obsistere autem magis est in Prælatorum potestate, quam siccare fontes, & scandalorum scaturigines, quod vnicui, solum esset efficacissimum antidotum, unde à Prælati non exigitur ne scandala penitus oriantur (nec enim hoc in ipsorum est potestate etiam si Indicorum antidotorum aggerem importarēt) sed præcidere scandalorum radices, & nascentis Hydrae capita, igne ferroque præcidere, hoc est illud quod affert: *increpia illos dure, ex Apostolo, & Climaco, ut refractarijs punitis etiam de vulneribus plures sanentur, & sapiant.* Laudat Plato Præsides & legisla ores scelerum vindices, sed admonet, non propter hæc putandum esse penitus extinguere posse hydram malorum, alijs subinde capitibus repululantibus. Unde nulla perplexitas in

TVR.

Plato lib. 4.  
de Repub.

Princi-

Principibus vel Prælatis imponitur, nec admonentur inde necessitari cedere, & hinc defectibus occurrere, laqueos illis iniiciendo (vt fingis Vindiciane) sed viri literarum nascentibus & renascentibus defectibus cuiate, & præcidere in stirpibus radices, & semina, vt hoc in Prælati meritum cedat laborare, si nascantur itidemque punire, sciendo non ex absoluta necessaria causa, sed conditionali eos effectus nasci, vt qui corrigi volunt habeant in suis correptionibus medelam, qui nolunt, habeant meritam de sua pernicitate sententiam.

### III. Argumenti à Vindiciano reiecti vis expenditur, & augetur, ab exemplo vniuersalis Ecclesiæ in quocumque cætu scandalosos, bonis permixtos fore.

TVR.  
Apost. lib. 5.

**C**um Iphicrates obrutus videretur dicaci eloquentia patroni cuiusdam, qui causam Aristophani defendebat, scite pronunciauit. *Aduersariorum melior est histrio, sed mea fabula mellor, vt enim fabula nonnumquam exploditur vitio histrionis, ita sæpe melior causa vincitur à peiore, patroni elumbi in efficacitate probationum vel confutationum.* Sic accidisse Vindiciano probabitur, vt melior ipse histrio sit, sed melior causa Turturis.

VIN.

Ab exemplo vniuersalis Ecclesiæ morem informis vetustatis Grauna in sacros ordines deriuat, vt enim illa in seniu declinans sanguinis frigiditatem experitur in tepentibus, ita id ipsum religiosorum cætus in frigidis religiosis patitur, cum non sit maior pars toto, nec dignior aula Palatio.

Ad Eliodor.

Quid adhuc Vindicianus esse disparem rationem de Ecclesia, ait, & religionibus (ex Ribera) nam mitior est ad Ecclesiam, & præcepta vocatio, seuerior ad consilia euangelica & Climacum adducit. proinde complures possunt, ratione secularium, cause incidere, propter quas magistratus ferat, que in eisdem pro animi voto emendare nequit: secus autem ait in Regularibus, & Hieronymum adducit, nihil aliud disserentem, & inculcantem, quam Monachi obligationem ad perfectionem assequendam.

TVR.

Maiorem hanc obligationem in cœnobitis, quam in secularibus Grauna non diffinitur, ex religionis assumpto statu, cuius scopus est, vt ne dum labores cunctos infatigabiliter, sed etiam gratanter impendamus ad perfectionem adipiscendam, ob quã ait Cassianus. *ieiuniorum inedia non fatigat, vigiliarum lassitudo delectat, lectio, ac meditatio scripturarum continuata, non satiat, labor etiam incessabilis nuditasque, & omnium rerum priuatio*



uatio iucundissime suslineur &c. Sed quamuis in ludis bellicis parua scutula proponantur sagittas intorquentibus ad lineam meliorem, si quo modo scopon attingentes premium valeant obtinere, non omnes ad propositum destinationis centrum pertingunt, alijs i. utilibus per aera ictus effundentibus, alijs a recto tramite cassa intentione frustrati, alijs ex sagacissimorum obtutuump pertinacia indeclinabili tandem lassis, & pharetram & arcum proiicientibus. Sic non omnes profitescentes attingere religionis scopum, perfectionem attingunt, nam si cum Apostolo multi dicant *Quae posteriora sunt obliuiscens, ad ea uero quae ante me sunt extendens me ad destinatum persequor* **Philipp. 3.** multi quoque sunt, qui a scopo aberrant, multi sunt qui laboribus, vel disciplina fracti, lasi in segnitie torpent, vel turpi, & ignominiosa fuga palastram relinquunt. Et sicut non omnes iuuenes parimodum, vel feruentes spiritu vel disciplinis instituti, ita ne senes quidem (ait Cassianus) uno modo vel perfecti possunt vel probatissimi reperiri, de quibus Oseas comederunt alieni robur eius, & ipse nesciuit, sed & cani effusi sunt in eo, & ipse ignorauit. Hos inquam in exemplum iunioribus, non uitae probitas, nec ulla propositi huius laudabilis atque imitanda districtio, sed anno sita sola prouexit. Quorum canicem callidissimus inimicus deceptionem iuniorum in praedudicata auctoritate proponens, etiam illos qui ad uiam perfectionis, vel suis vel aliorum potuerunt monitis incitari, subuertere ac decipere exemplis eorum fraudulenta subtilitate festinat, vel in teporem noxium vel in latalem desperationem doctrinis eorum institutisque perducens. Non ergo solum Ecclesia veterascentes in se claudit christianos, cum multos etiam tepidos concludat & claustrum. Quae dicta sunt a Grauiua non aserta ad minuendam culpam religiosorum, si contra perfectionem peccent, vel scandalose uiuant; sed ad ostendendum, non vni parti immarcescibilem aetatem concessam, cum in omni congregatione boni sint malis permixti, & feruentes cum tepidis.

Adoritur etiam aliud exemplum Grauiuae dicens. *Metaphoras partis et aule facile in Grauiuam retorquemus. Minores enim sunt extensioe uiribus, & dignitate.* **VIN,**

Partis & aule metaphora assumpta respectu totius Ecclesiae ubi orthodoxe malos misceri bonis confitenda est ab orthodoxis, quae licet (ut retorsioni Vindiciani respondeamus) minori labore obminorem extensioem exornari, & ueluti interior homo proprius, & facilius excoli possit, quam vastissimum corpus Ecclesiae, quod difficilius, sicut corpora uasta, in multa membra diffusa omni ex parte expoliri possit, nihilominus sit quaecumque perfectissima congregatio religiosorum, quae Solis regiam re- **TVR.**  
pra-

**Philipp. 3.**

**Coll. 1. c. 2.**

**Osee c. 7.**

presentet, adhuc pulvis à Smaragdis excutiendus, quem si neges, radius Solis, quantumvis minutus, innumeros tamen atomos demonstrabit. Quod si illam fictam Phœnicis numquam in interitum vergentis præsumas pro clientulis quos fingis æternitatem, alios tamquam aberrantes ab instituto & scopo contendens, scias à Xenotho illo duce quibusdam exprobrantibus, quod Imperator fugisset in bello, responsum esse. *At vobiscum à chara capita* [probrum cum exprobrantibus communicans] turpe enim erat alteri vitium obijcere, à quo nec obijciens esset immunis.

Lib. 5. Apot.

VIN.

Sed & aliam Verustatis speciem in personis cuiuscumque ordinis rectè fateris, cum tædio rerum suarum religiosi in sepe scüt, & à pristina alacritate languescendo, nescio quam humanis inuisam caniciem inducunt, nec cum Aquila vel Accipitre vires instaurant, sed spontanea segnitie marcescant, aestorescunt, contabescunt, qui morbus (ait) si diffundatur, integris cætibz, & quodammodo toti ordini verustatis rugas inducit. Sed subdas. Absit tamen ut hinc senescendi necessitatem Grauinæ concedamus, cum uniuersa Doctorum antiquitas aduersus hunc veterem morbum exarserit. Et Cassian. citas 4. in lit. in multis capitibus & in 4. coll. vi pro centum, subdas, testimonijs aliorum Doctorum hæc sufficiant, ut sibi persuaderi sinat, sacros ordines nulla ætatis prolixitate, sed regularium desidia, & Præsidum perniciosq; distimulatione veterascere.

TVR.

Pfalm. 6.

Lib. 19. Moral. c. 16.

Demetrian.

Quod hæc mala torpore subditorum, & oscitantia regentium emanent non inficiatur Grauinæ & cum vno vetusto Psalmographo etiam gemit. Inueteraui inter omnes inimicos meos, nam inter petre Gregorio, à feruore mentis vel inter spirituales inimicos, vel inter carnales quosque proximos, ipso aliquo modo viuendi vsu veterascimus & assumptæ nouitatis speciem fuscamus: à qua tamen verustate quotidie, si studio circumspeditionis inuigilamus, orando, legendo, bene viuendo renouamur: quia dum vita nostra, lacrymis lauatur, bonis operibus exercetur, sanctis meditationibus tenditur ad nouitatem suam, sine cessatione reparatur. Nihilominus cum Cypriano dicam nobis tacentibus & nulla de scripturis sanctis prædicationibusque diuinis documenta promentibus, mundus ipse iam loquitur & occasum sui rerum labentium probatione textatur. & in ipso paruo mundo in senibus cernimus (ex eodem) quod non perinde ut prius vigeant auditu hauriū, & c. mole mēbrorum, & cum olim ultra octingentos & nongentes annos vita hominum longæna procederet, vix nunc possis ad centenarium numerum peruenire. Cum ipso quoque senescenti mundo, virtutes quoque, non ipsorum vitio, sed corporis corruptione, consenscunt, unde (ait idem) ex hac verustate deficiunt, innocētia in foro, iustitia in iudicio, in amicitijs concordia, in artibus peritia,

*peritia, in moribus disciplina.* Non est ergo perfectio religiosorum vnquam conualescens, quòd, solum est in patria, & si secundum se & suam formam, charitas perfectionis fundamentum non in occidua & extrema diuertat, tamen ex mutabilitate subiecti, humanæ scilicet creaturæ, quæ varijs passionibus obnoxia, & infirmitatibus tam spiritualibus, quàm corporalibus, alijsque malis, quæ sepius militat aduersus animam, amissibiliter inest. Et licet independens sit à morbis & infirmitatibus, imo quandoque in ipsis (vt dicebat Apostolus) perficiatur, quia tamen *corpus quod corrumpitur aggrauat animã,* & temperamenti corporis, & complexionis motus frequentissimè sequimur, vt & omnia orta occidunt, & aucta senescunt, & fortia infirmantur, & cū infirmata fuerint minuuntur, sic in nostro proposito. Frustra ergo analogiam istam infringis, quod decursu temporum virtutes cum senescente mūdo non conualescant in multis; quod si malè traducis Grauinam, quod tale dictum (ex penu tamen SS. Patrum desumptum) pronunciarit, & ab impugnatione adhuc non cessas, impete S. Doctorem dicentem non oportuisse differri vsq; ad finem Dominicæ Incarnationem, *ne feruor fidei temporis prolixitate tepesceret, quia circa finem mundi frigescet charitas multorum, vnde Luc. 18. dicitur, cum filius hominis veniet, putas inueniet fidem in terra?* & art. sequen. *cum languore quoddam humani generis abolescere cœpisset cognitio Dei inter homines, & mores immutarentur, eligere dignatus est Abraham in quo forma esset reuoluate notitia Dei, & morum, & cum adhuc reuerentia segnior esset, postea per Moysen legem litteris dedit &c. si autem hoc remediũ differretur vsque in finem mundi, totaliter Dei notitia, & reuerentia, & morum honestas abolita fuisset in tertis. & in respõsione ad primũ ex Aug. docet tẽpus Incarnationis posse comparari iuuentuti humani generis, propter vigore feruoremque fidei, quæ per dilectionem operatur.* Morum & cognitionis teporem, & senectutem vides cum senescente mundo coniungi. Eodem ergo modo locutus Grauina, qui à conditione primæ institutionis religionis, progressu temporum obsolescere perfectionem dixit in aliquibus, cum morum immutatione, & sicut fuit tempus perfectionis in prima hominis institutione, & in secundi Adæ formatione, vt vterq; status iuuentutem exprimeret, & deinceps mundo in senium vergente, illud locum haberet, *cum filius hominis veniet putas inueniet fidem in terra?* &c. Ita florentissimum fuit tempus iuuentutis in primæ institutione religionum, vt etiam ex annorum prolixitate, contradicente Vindiciano, veterascere in mō: Grauina sibi satis persuadeat.

2 Cor. 13.

Sapient. c. 9

3. p. q. 1. 2. 5.

Luc. c. 18.

IV. Argumenti, à Vindiciana calumnia defensio, ostendens præteritorum defectum, nonnullorum religionum recognitionem, id parere debere, ut cautiore simus, & præsumptuosi, qui semper se stare confident, & perseveraturos iactant, humiliores fiant.

**Q**uartum argumentum producit cõsultandum Vindicianus, quod deducit Grauius ab euentu præteritorum temporũ, comminando ex priorum experientia, posterioribus peiorem collapsum, ni humilietur.

VIN.

Cui argumento occurrens Vindicianus dicit, *argumentum esse efficax quatuor concurrentibus. primo ut ex annoſa serie, laxorum turba numero, et viribus præualeat. Secundo ut hæc multitudo sensim Præſides suos peruat, sibi similes, vagos, leues, disciplina non custodes, sed osiores, bonorum loco subrogando. Tertio ut ex hac multitudine in vno Cœnobio deſectio à regula incipiat, ut cætera inficiat. Quarto ut veluti coniuſate copie se tandem cõſerment, aduerſus ſuperiorum ſtudia, & viuendi corptam libertatem tueantur.* Quibus ſuppoſitis ex S. Bonauentura & Bernard. Nider. fatetur tandem: *nullum ordinem à veterum exemplis eximium futurum ſed potius interiturum.* Non tamen ſubdit Vindicianus ſubinde confici *aliã deſicienti neceſſitatem* intro duci, *quã ex hypotheſi, ut propterea non ſi abſtinendum ab emendationis diſciplina; in materia fidei Apoſtolorum cum S. Thome docet erroribus emergentibus reſiſtendum, in cæteris peccatis correctiones adhibendas, etiam ſi rei non profecerint, cum correctio ad bonum publicum ordinetur (ait S. Thom.) nec omittenda ſit propter eius qui corripitur perturbationem, ut ſi non ſpontè emendare velit, per pœnas plectatur.* deducitque Vindicianus ex Bernardo & Hieronymo: *vbi laxorum multitudo abundat, totis viribus eos aggredi debere, & in eoſdem pie ſeuire, alioquin ſarada totius ordinis macies, & deſtoratio conſequetur. Hæc autem aſſerta neceſſitas merè volũtaria eſt, & in calybem induratur, eo quod maturius nemo obſiſtere voluerit.*

1. Tim. 3.

2. 1. 9. 33. 2. 6

Ep. 1. ad Rufic.

TVR.

Et Dion. l. 1.

*Ad Archilocho melior, hæc eſt ad ſingula cantionis interualla, & paragrapha Vindiciana, illam toties inculcatam neceſſitatem repetant cithariſtz, Quid opus erat (ut veteri prouerbio dicebatur) tam longis cantre tibi ſi inanem operam præſtando, in ſuppoſitis*

positis illis quatuor sudâdis, vbi tota vis argumêti Grauiniani, iam præiactis fundamentis superextruebatur? vt illis positis, quam nec diffitetur Grauina, prolapsionis necessitas in cunctis ordinibus ex suppositione, manifesta sequela consequatur, & ipse Vindicianus admittit? Falsò ergo de malo omine criminari Grauinam, cum veterum exemplo, in posterioribus euenire posse collapsum, si sint ædem labentium causæ prognoscata. Malus medicus Vindicianus, si præcedentium morborû experimento, posteriores nesciat malas valetudines præfigere, si eadem symptomata & causas prænoscat. Certè aliud est existētibus iisdem causis generandorum morborum, ex veterum experientia, posteriora coniectare; aliud absolutam necessitatem prædicere: ægotantibus siue præsentibus siue futuris, ne disciplinæ medicorum se subijciant, malum est suadere, & à medicis pharmaca, antitoda, ipsas quoque (si opus sit) auferre acerbiores curationes, & exustulationes. Vnde vides quæ permixta erant, discretæ, & quæ confusa, distincta, quod non fecit sobrietas dispensatis, q̄ vt vitium vitio pelleret, & errorē errore curaret, quasi duas contrarias sententias noua arte confudit, & hoc compositionis suæ poculum securis autoribus propinaret, & mellito liquore amarum quod miscuit temperaret. Vide contrarietatem sententiarum. omnium ordinum demolitiones asserit futuras existentibus causis enarratis. Quantum vero attinet ad præsentis semper datur exceptio, vt sola remedia à Prælati adhibeantur, vbi laxorum est multitudo. & quidem totus est disputationis scopus, vbi sit ista multitudo, & qui sint laxi iusto iudicio librandū est sine exceptione, & verbis claris significare, & non in fumosa falsitatis caligine relicta serenissima veritatis luce, obuolui.

Sed percipio mentem tuam quo tendis, dum subdis *pugnatium intra se voluntatum in laxis, nempe Prælatorum, & subditorum S. Augustinum & Cardinalem defleuisse, & immerito Grauinam in Bellarminum efferbuiffe.* VIN.

Rursum insurgit distinctio plangentium, & deploratorum superius confutata, nec à religiosissimis PP. acceptata. Cum à Diogene quidam percontaretur in qua parte Græciæ vidisset bonos viros, respondiisse fertur: *numquam, sed Lacedæmone vidi pueros, idque significare voluisse, interpretatum est. totius Græciæ corruptissimos mores, solum apud Lacedæmones gentem incorruptissimam & tantam in pueris in quibus prisca integritas resideret.* Idem esset assertum: omnium religiosorum statum pœnè corruptum & deplorandum, solum Bellarminum & eiusdem instituti viros esse deploratores, ac si soli pueri, & innocentes. Non amat sancta Societas istas adulationes tuas Vindiciane, & cum Heraclide sophista euanidas istas laudes aspernatur, cum enim ille supra ceteros mortales efferretur, Homericò ver

su respondit *τιμ' ἔδωκε ποιοῦν σιωπῆς*, idest, *quid me immortalibus equas?* vt simul, & semel iam in patria degentibus impeccabilitatem deferri non cupiat, imò optet summa modestia inuidiosam laudem declinare.

VIN.

Iud. 18.

IVR.

Arias Montanus in eū locum.

Iud. c. 18.

Iuu. Satyr. 8.

Redis rursus ad impendendum Grauinam quod ea verba usurparis, que latrunculi Dan in furto idoli, usurparunt dicentes ad Micham: *Quid tibi vis? cur clamas? clamat vero Bellarminus, & conqueritur non de idolo Michæ, sed de seruis à Domini sui facie fugientibus, nihilominus ei silentium imponit. Caue vt ultra loquaris ad nos.*

Nec Michas expersculpæ, cui silentium imperabatur, nam vt de idolo Michæ verbum fiat, ille Leuites ventris & gloriæ gratia, sacerdotium, immeritus atque indignus, prorsusque ineptus oblatum sibi usurpauerat, magis ad eod mercedis, & quæstus quàm religionis, aut pietatis rationem habiturus. Quare nihil mirandum si nunc pinguioris (vt dici solet) sacerdotij opinione, & spe, non modo eum à quo beneficium acceperat, deferat, sed & spoliari, ac diripi patiatur. Indecora ergo erat reprehensio Michæ, qui & prædones, curantes ne curaret & taceret, liberrimè reprehendere non poterat, ipse præter idololatriam aspersus ambitionis fuligine.

Quando vnquam in toto opere Turturis legisti quod Bellarminus impeteret Grauina his verbis. *Quid clamas? caue vt ultra loquaris ad nos*, imo cum columba gemitus congeminans, de se factus ne fierent postulauit. Tua est ista fictio habens pro prædonibus veteres religiosos, volēs sistere voces plorantiū, & fictas tuas, iam enim hæreticum spiritum imitaris, & ambitionis spiritu plenus, vt gloriam tibi comparares apud mystagogos tuos, & antiquos ordines calumnijs deprimis, & superexcedenter laudatos clientes quos fingis, defendendo præcipitas. In te potius tuosque alios symmistas (si es de castris rebellium qui Germania tot cœnobîa religiosorum expilarunt, & bona diripuerunt) vero Deo, non idolo, non tantum erepto, sed conculcato reprehensio ista retorquetur, dum cæui religiosorum dicis *quid tibi est? caue ne ultra loquaris ad nos, & veniant ad te viri animo cõcitati, & ipse cum omni domo sua pereas*, illud obtinere satagentes, vt nec læsos se existiment, & si de læsione quarantur ultionem paratam expectent. & tamen iusta est lamentatio de eiusmodi oppressione, illi & si apud ethnicos descriptæ assimilis.

*Nunc socijs iuga pausa bonum, & grex paruus equarum.*

*Et puter armenti capto eripietur apello,*

*Ipsi denique Laræ, si quod spectabile lignum,*

*Si quis in ædiculâ Deus vnus, hæc etenim sunt.*

*Pro summis, nam sunt hæc maxima.*

Remedium vero, quo laboranti ordinum illi portioni à Grauina

na

na adhibitum, nimirum, ut scandala asserta omnino subducatur, & honorificentiori tumulo sepeliantur, unde colligit reprehensibiles eos qui ea quae silentio premere oportebat, rediuisa opinione difsamant, explodit Vindicianus dicendo.

*Adhuc Grauinæ focus calet, sed quæ so glossemata Hieronymi VIN: appende conuocentis quosdam vestimentis tantum & voce, seculo renunciaffe, & Casianum, qui cœnobitas reprehendit. sui temporis etiam anulos in digitis gestantes, & S. Greg. traducit eos Ep. ad Rust. fratres, qui S. Benedicto, non sufferentes reprehensiones, venena 4. instit. c. 55; prepararunt in cyatho, & subijcit, His scriptoribus scomma tuum, 2. Dal. c. 3. suscitatos cineres, & putidam auram obijce, Sin tantorum luminum reuerentia te continet, retrahat quoque Cardinalis, & Archiepiscopi Capuani veneratio, ne ei probo veritas quod pro publici boni tutela & incremento semper in Ecclesia concessum fuit.*

S. Hieronymum veneratur Turtur, Casianum non vndequaque, sed ad Gelasij censuram amplectitur, Cardinalem duplici TVR: titulo reueretur, sed tuam extortionem vituperat. Nam Hieronymus ex suis verbis, quosdam impetit, non omnes vel penè omnes. Casianus comparatiuè ibi loquitur, ut patet ex sequentibus & antecedentibus verbis, respectu Virtutum, & regularis disciplinæ quæ exercebatur in Cœnobia Thæbaide, vbi quinque millia egregij virtutum cultores degebant. S. Gregor. si illorum fratrum defectus recenset, nihilominus innumerabilium aliorum virtutes narrat, id efficit Cardinalis sepius admittens, quod inter cultas & fertiles segetes lolium & auena dominantur. tu vero Cardinali & Socijs eius, tuorum symmistarum more inuidiam conflare vis, eius dictum sic ampliando, ut quod ille in magna Cœnobiorum parte deplorauit, tu ad omnia nullo excepto extendas, declamatoriè quoque in omnes religiosos & clericos inuehendo, in hunc modum.

*Nam quis (ais) enormem, ciuitatis vel Arcis ruinam à pusillorum oculis abscondat, quando in meridiana luce descendit pluuia, flumina, ventique in domum irruunt; imo TOT A Monasteria in oculis secularium monstruoso hiatu fatiscunt, & Sacerdotes, sicut populus, legem Domini pariter humi affigunt, quæ amabo tentoria tantis operientis cladibus sufficient? Ne vero scandala regularium efficiant, quod possunt ac solent, quis vel Hercules claua impediet? Ardet domus antiqua pars, Grauinæ prohibet in flammis armari, undas conuehi, tigna ignibus ustulata subtrahè, satius fore, si posticam à volantibus fauillis communitam edicit. Nonne ipse deplorandus, qui fontes aggredi formidas, neque cornupetis Pastoris pedum opponere finis? longe aliter magnanimus S. Pauli ardor in inobedientes, vaniloquos seductores, domorum subuersores, Doctores eorum quæ non oportet, ac turpi luero seruientes, illuxit.*

Quam

TVR.

Cyprian. ad  
Nouax. haz.

Quam belle in te quadrant Cypriani dicta Vindiciane, qui in religiosos & clericos effrenis Nouatiani personam assumens debaccharis, videlicet. *Nos autem fratres dilectissimi, non moueat, aut turbet heretici istius perfidi abrupta dementia: qui cum in tam ingenti dissensionis & schismatis crimine constitutus, & ab Ecclesia separatus sit, sacrilega temeritate non dubitet in nos sua crimina retorquere. Cum enim sit a semetipso, nunc factus immandus sordibus, sacrilegij inquinatus, hoc nunc nos esse contendit. Sic Vindicianus magnorum criminum sibi conficius fingit religioforum, & clericorum domum & arcem corruisse, & tota Monasteria monstroso hiatu fatiscere, domus partem veterem, ardere, in cineres pœnè resolui. At cum scriptum sit, canes foris remansuros, & Apostolus hos eosdem canes docuerit esse vitandos, sicut legimus, ait enim: videte canes, videte malos operarios: rabiem suam non cessat latratibus (aduersus religiones) excitare, luporum more tenebrosam caliginem optare, qua facile possit ferina sua crudelitate onus a pastore directas spelunca tenebrosa laniare: Aurum certè se suosque [symmittas] vt olim Cathari quos colligit esse pronunciat. vocant enim se suosque Caluinistas sanctos, electos, ab impuriore portione discretos, & idem in religionibus introducere studeo, vt peiores fiant scissuræ. Nec nos dubitamus desertores in aurum, nunc facile posse conuerti, si Ecclesiæ in corporentur, & fateantur in Ecclesia, & quocumque Ecclesiæ ordine, malos bonis esse permixtos. Quid igitur vanis rebus extolleris? damna potius quam lucra consequeris. Quid te ex quò pauperior factus diuitem credis? audi in Apocalypsi dominicam vocem iustis te obiurgationibus increpantem: dicit, inquit, diues sum, & ditatus sum, & nullius egeo: & nescis quoniam tu es miser & miserabilis, & cæcus, & pauper & nudus. Has opes, has diuitias paupertatis pro certo possidere se credat, quisquis Christi Ecclesia derelicta, ratione cæca apud temerarios illos duces & dissensionis auctores, Catharos, Caluinistas conuerti non trepidat.*

VIN

Iam vero cum siscitaris, quis Herculis claua ne scandala regularium efficiant quod solent impedire?

TVR.

Hoc habe responsum. Quando oriuntur (non in illa, quam tu fingis, multiplicitate, & vniuersalitate temporum, & locorū, & personarum) præcidenda, vbi correctio non prodest, igne & ferro etiam si opus sit adhibitis. At nolo Vindiciane, vt hanc Hydram in solo antiquarum portionum nasci solum femines, sicut somniasse solam hanc antiquam partem ardere, & Grauinam falso criminari, ac si dixerit incendia scandalorum extingui non debere. In hoc vero tuo incendio, in hac rerum omnium confusione, proximo iam ardente V calogone *ὄχι ἀλεγορῶς* sanè, conflagrante arce non ad lambentibus labijs tuis & lingua, ignitas trabes; ad extinguendum ignem, sed nitrum super addentibus,

vt in



vt in maiorum assurgat flammam cauillaris & argutaris, incensam antiquorum religionis arcem, vt poenè, cum mœrissimo Hectore in somnis post epotatos calices missus videaris ad Aeneam admonendum.

*Heu fugate Dea, teque his ait eripe flammis.* & firmissima argumenta, nō profers huius vani somnij, quando tantum incendium nostram antiquam partem, corripuerit, vbi tanta rerum confusio oborta sit, qua parte primum ignis immisus sit. cum tamen sit excidium illud (ait August.) vsquequaque decantum, puerisque notissimum, atque verissimum, quia magnitudine suæ, & scriptorum excellentibus linguis insigniter diffamatum, atque vulgatum est.

L. s. Acacid.

De ciuit. L. 18. c. 16.

V. Argumenti Turturis roboratio, quod ex inconstantia, & fluxu humanæ vitæ, fenestrate veterum ordinum, & alijs calamitatibus alicubi, & in aliquibus procedente tempore, tepescere potuit religiosa disciplina.

**A**liud argumentum sic eleuat Vindicianus di cendo *nequaquam religiosi vita cum corporum defectione conferenda venit, omnia potius in cōtrarium sedula sui victoria experitur &c.* quam victoriam multis conglobatis autoritatibus Cassiani, Basilij probat ] Hoc quod tu exprobas Vindiciane argumentandi genus ex humanæ vitæ fluxu, tepiditatem in aliquibus conge nitam, feruoremque remissum ex S. Gregor. didicit Grauina sic discurrente. *Quia ex hoc mundo corpus gerimus, vniuersitatis terminum ex ea qua nos sumus parte pensamus. Cuius quippe sit mundi finis agnouimus ( vt & quælibet defectio, & remissio alicuius communitatis ) si sollicitè aspiciamus hoc quod de mundo gestamus. Aetas enim nostra per iuueniles annos robustior vi get, in senili autem tempore crebrescentibus morbis excoquitur, et dum diutius descenditur vt subsistat, moriendi vice quotidie deficit per momenta viuendi. Ita etiam mundi tempus dum venien tibus annis augetur, crebrescentibus malis afficitur, & unde aetas argumentum percipit, inde salutis dispendium sentit. tribula tiones namque illi cum temporibus crescunt, & eo detrimenta vi ta debilior tolerat, quo quasi ad vitam prouectior durat, totis enim contra illum hostis antiquis viribus soluitur, qui quamuis iam nans interijt, pro eo quod superna conditionis beatitudinem amissit.*

VIN.

TVR.

§ 4. mor. c. 1.

amissis: tunc tamen plenius extinguitur, quando & a tentandi licentia abstractus aeternis incendijs religatur. Unde & extrema mundi atrocius tentaturus aggreditur: quia tanto fit feruentior ad seuitiam, quanto se viciniorem sentit ad pœnam. Inde ne dum in naturalibus sed & in moralibus eò magis mundum deficienciam cognoscimus, quò in longius eiusdem vita protrahitur.

In ps. 102.

Hæc in minori mundo dispendia cernimus. Unde enim ex August. in vita spirituali inueteramus? carne mortali, carne ista fœnea. ex veteri homine incœtiua malorum ministrante, demonijs colluctantibus & fatigantibus, quibus ignaui non viriliter resistentes, inter ipsos inimicos & vitia sæpissimè veterascunt. imo & multi in certaminum conflictu illustres athletæ, in pacis otio lentescentes, securitatis inertia dissoluti, oblitij gloriosæ præcedentium suarum colluctationum certamina, futuris præmiorum illustrioribus defraudantur coronis. non conferes ergo Vindiciane religiosorum vitam cum corporum defectione? renouatur perfectorum vita, vt Aquila, & vt Accipiter, vt superius exemplificasti. sed audi Augustinum dictum esse renouabitur vt Aquila iuuentus tua, sed non ad immortalitatem. Data est enim similitudo, quantum de re mortali potuit trahi ad rem significandam immortalem sed non demonstrandam. adhuc enim iusti excidere possunt à gratia, & perfecti fraudantissimè excidunt à contemplationis fastigio, nam ex S. Thom. non potest esse diuturna in hac vita in sui summo: Et in vniuersum, si non sint confirmati in gratia, timorem Dei abicere possunt, qui quânis ex sui natura perpetuitatem habeat, vt mōstrat Collationum auctor allegans Hierem. Dabo cor unum, & animam unam, vt timeant me vniuersis diebus; tamen eodem destitui queunt; nec enim adhuc remanente corpore mortalitatis nostræ sunt perfecti, viri, velut Aquila, renouati ad immortalitatem. Nūquid per sapientiam tuam Vindiciane, vt dicebat Dominus ad Iob. plumescit accipiter expandens alas suas ad Austrum; hoc est Gregor. interprete. Nunquid cuiilibet electo tu intelligentiâ contulisti, vt stante sancto spiritu cogitationum alas expandat? quatenus pōdera vetustæ cōuersationis abiciat, & virtutū vsū plumas in noui volatus sumat? hinc videlicet colligat, quia vigilantiâ semis in semetipso ex se non habet, qui hanc ex se conferre alijs nequaquam valet. Quare dum dicis renouari religiosos potius ex sui victoria; caue ne dicas ait August. Ego magnus sum. Ego luctatus sum: nam cuius viribus? ais? sed ab illo subministratis, luctari manifestum est, & idè coronaberis, quia vinceris: sed vide quis prior vicerit, vide quis te faciat etiam secundo victorem. Nō oportet Vindiciane multum laborare probando sui victoriam medium esse ad iuuentutis spiritualis feruorem conseruandum, nec opus erat id authoritate Apostoli, Casiani, Basilij, Benedi-

In psal. 102.

vt Aquila iuuentus tua, sed non ad immortalitatem. Data est enim similitudo, quantum de re mortali potuit trahi ad rem significandam immortalem sed non demonstrandam. adhuc enim iusti excidere possunt à gratia, & perfecti fraudantissimè excidunt à contemplationis fastigio, nam ex S. Thom. non potest esse diuturna in hac vita in sui summo: Et in vniuersum, si non sint confirmati in gratia, timorem Dei abicere possunt, qui quânis ex sui natura perpetuitatem habeat, vt mōstrat Collationum auctor allegans Hierem. Dabo cor unum, & animam unam, vt

Collat. 3. c.  
18.

Cap. 39.

timeant me vniuersis diebus; tamen eodem destitui queunt; nec enim adhuc remanente corpore mortalitatis nostræ sunt perfecti, viri, velut Aquila, renouati ad immortalitatem. Nūquid per sapientiam tuam Vindiciane, vt dicebat Dominus ad Iob. plumescit accipiter expandens alas suas ad Austrum; hoc est Gregor. interprete. Nunquid cuiilibet electo tu intelligentiâ contulisti, vt stante sancto spiritu cogitationum alas expandat? quatenus pōdera vetustæ cōuersationis abiciat, & virtutū vsū plumas in noui volatus sumat? hinc videlicet colligat, quia vigilantiâ semis in semetipso ex se non habet, qui hanc ex se conferre alijs nequaquam valet. Quare dum dicis renouari religiosos potius ex sui victoria; caue ne dicas ait August. Ego magnus sum. Ego luctatus sum: nam cuius viribus? ais? sed ab illo subministratis, luctari manifestum est, & idè coronaberis, quia vinceris: sed vide quis prior vicerit, vide quis te faciat etiam secundo victorem. Nō oportet Vindiciane multum laborare probando sui victoriam medium esse ad iuuentutis spiritualis feruorem conseruandum, nec opus erat id authoritate Apostoli, Casiani, Basilij, Benedi-

In psal. 102.

vt Aquila iuuentus tua, sed non ad immortalitatem. Data est enim similitudo, quantum de re mortali potuit trahi ad rem significandam immortalem sed non demonstrandam. adhuc enim iusti excidere possunt à gratia, & perfecti fraudantissimè excidunt à contemplationis fastigio, nam ex S. Thom. non potest esse diuturna in hac vita in sui summo: Et in vniuersum, si non sint confirmati in gratia, timorem Dei abicere possunt, qui quânis ex sui natura perpetuitatem habeat, vt mōstrat Collationum auctor allegans Hierem. Dabo cor unum, & animam unam, vt timeant me vniuersis diebus; tamen eodem destitui queunt; nec enim adhuc remanente corpore mortalitatis nostræ sunt perfecti, viri, velut Aquila, renouati ad immortalitatem. Nūquid per sapientiam tuam Vindiciane, vt dicebat Dominus ad Iob. plumescit accipiter expandens alas suas ad Austrum; hoc est Gregor. interprete. Nunquid cuiilibet electo tu intelligentiâ contulisti, vt stante sancto spiritu cogitationum alas expandat? quatenus pōdera vetustæ cōuersationis abiciat, & virtutū vsū plumas in noui volatus sumat? hinc videlicet colligat, quia vigilantiâ semis in semetipso ex se non habet, qui hanc ex se conferre alijs nequaquam valet. Quare dum dicis renouari religiosos potius ex sui victoria; caue ne dicas ait August. Ego magnus sum. Ego luctatus sum: nam cuius viribus? ais? sed ab illo subministratis, luctari manifestum est, & idè coronaberis, quia vinceris: sed vide quis prior vicerit, vide quis te faciat etiam secundo victorem. Nō oportet Vindiciane multum laborare probando sui victoriam medium esse ad iuuentutis spiritualis feruorem conseruandum, nec opus erat id authoritate Apostoli, Casiani, Basilij, Benedi-

ai

Et adeo inculcare, quod & Grauius, promptissime profitetur : magis inculcare debebas, hoc (sicut & victoriam) diuinæ gratiæ tribuendum (vt faciebat Apostolus) Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Iesum Christum, & Dauid, Deus docuisti me à iuuentute mea, & vsque nunc, & c. quasi (ait Augustinus) à tempore renouationis tuæ habens de viribus tuis præsumas, vt solent dicere homines, iam dimitte me, opus erat ostendere viam, sufficit, ambulabo viam, cum & ille qui ostendit viam, deducat te in viam, vsque nunc, & postea vsque in senectam, & senium. aut dicas Callianizans diuina gratia est præstare nobis occasiones salutis, & prouentus secundos atque victoriam; nostrum vero vt concessa Dei beneficia vel intensius vel segnius exequamur. nam q̄ segnius operemur de nostra socordia est, de nostra culpa est. Quod vero intensius, & primus seruor permaneat, de eiusdem munere est, à quo virtus, virtutisque intensio, vt qui habet eiusmodi seruorem non se discernat à non habente, & de accepto gloriatur quasi non acceperit, nam si hæc aduertet Vindicianus, in accipiente & habentè diuinam admirabitur gratiam, & dicit: Domine memorabor iustitiæ tuæ solius & c. O solius (ait August.) solius prorsus ubi meam non cogito. Iustitia tua sola liberat me, mea sola non sunt nisi peccata, in nō accipiente diuinum iudiciū, & non accipientis demerita. Nec facile classicum canens selectæ à se portioni tamquam à cæteris impuris discretæ, assignabis primas, cū in omni natione victores sint, & in bello cadentes, veterascentes & sicut palma florentes & dies multiplicantes, vt ex victoribus diuina gratia commendetur, & ex tepidis, & veterascentibus timor noster augeatur, qui totus scopus Grauius fuit, non desidiā fouere ex laxorum cœtu, sed humilitatis argumentum præbere, ne vnus præ alio inflaretur: & si nunc non videatur in aliquibus aduersus operosa vigor strenuus, ita vt caries deprehendatur in arboris medulla, iam tuo duplici remedio vtemur, Vindiciane medice, quotidianæ inuocationis, & memoriæ obligationis nostræ, quod si præ ijs quos fingis tuos clientes vis esse p̄seruatium, pro alijs curatiuum, iam apparet eo tendere discretionē istam, vt statuatur iterum in te supercilium Phariseorum se ipsos commendantium, cæteros vero aspernantium, quod meritō respuent à te superexaltati, ne à iustitia excidant tuas adulationes exufflantes.

Epilogans vero primum sui discussus membrum sic concludit Vindicianus. Itaque attentus lector Grauius erro em perspicue cernit, cum defectionis seu regularium, seu ordinum causas in annorum detrimenta coniecit. Anni solum corporis vires atterunt, vt anima desiderijs amplius obsequi nequeat, quæ circa ab actiua ad contemplatiuam homo se transferre cogitur; minime vero progressendo stationem suscepta militia deserere.

1. Cor. 15.

Psal. 70.

Coll. 3. c. 17.

Aug. in ps. 70

VIN.

S

Stul-

TVR.

Stultitiam Vindiciani, non errorem Grauinæ deprehendet lector discretus, si quæ hucusque dicta sunt attendere velit, nempe, non annositate, ut sic, causam esse defectionis, cum etiam in multis sit causa profectus, sed annositati adiuncta mortalitas nostra, intrinseca, & extrinseca incentiua ad delinquendum, ipsa quæ succumbens voluntas sua libertate in multis teporem causant. Quæ cum sint omnibus cœtibus communia, non apparet alicui cœtui singularitatem esse concessam, nisi probetur, ut senectus detur ad consolidandas virtutes, ut procedente tempore nunquam experiatur virtutum detrimenta, nisi speciale producatur priuilegium.

VIN.

Alterum impertinens ad quæstionem dicit Vindicianus est Dei in mortales sapientissima prouidentia, quæ dum novos in vineam suæ Ecclesiæ operarios substituit, ac singularibus donis instruit, antiquiores obscurare lippientibus oculis videtur. nulla hinc profecto veteribus negligendi spiritum suæ vocationis necessitas imponitur, quin imò nouis auxilijs à veterano excitari, à lassitudine respirare, ac veluti afflantibus Fauonijs intime re creari, ac cœlestibus solatijs affluere debebant. sicut enim frigus niuis in die messis, sic legatus ei, qui misit illum, animam ipsius requiescere facit, eademque conditio erit illorum, quorum bono legatus mittitur. Quod eiusdem Grauinæ probat testimonio, dum ait, quod veterum religionum maxima laus, quod nouas parturiant &c. & Nouarum maxima pietas est, quod senescentes parentes adiuent, & instaurant.

Prou. 25.

TVR.

Lib. 6. Apo.

Accidit in hoc discursu quod Chirofopho, qui, quum videret Regem Dionysium cum aliquot familiaribus ridentem, ipse quamquam longo abesset interuallo, nec audiret pariter risit. Rogauit Dionysius, num audiret quæ dicerentur? negauit. Cur igitur inquit rides? quoniam persuasum habeo quicquid isthuc est quod inter vos agitis esse aliquid ridiculum. Cum te ridentem video Vindiciane, & si propter disparatorum quæ lōgo interuallo distant copulationem, fatear me te non audire (non entis enim intelligentia esse non potest) vix risum cohibere potui & si percontrareris, si te non audiui cur rideo? in prompto responsio, quia ridicula agis. Quid magis ridiculum, quam ex discursu plano Grauiniano, fingere Centimanum Gyam? dixit Grauiua duo. Primum in vita spiritali, iuuenilem feruorem senilem exuperare, & hoc punctum discussum est. Secundum, operarios nouissimos ex Dei gratia pares fieri veteribus ijs, qui portauerunt pondus diei & ætus. Quid tu colligis vel quem Centaurum efformas? Deus in sua vinea novos operarios substituit, & addis amplificando (soles enim e culice camelos facere) & singularibus donis instruit, ut lippientibus oculis (quales tui sunt, & tui similibus) antiquiores obscurare videatur, ergo tantum abest ut veteribus necessitas neglectus suæ vocationis imponatur, ut potius

*tius nouis auxilijs, à veterano excitetur, recreetur, refrigeretur, tamquam à Fauonijs, legatis fidelibus. suis piensissimis.* Si seffos operarios, vel lassos milites à cultura, vel exercitu Grauina dimississet, socordia fuisset: nunc verò cum ex remuneratione pari, tam senes quàm noui operarij, pares efficiantur (& si aliqui socordes in veteribus, vt & in nouis ordinibus designentur) in vtrisque sunt tamen solertes & diligentes qui mercedem accipiunt, mutuaque sibi subministrant operam, impartientes sibi, secundum quod acceperunt multiformem Dei gratiam, vt nullo modo, nisi ridiculè, ex hoc discursu, ob nouorum ordinum institutionem, & parem cum veteribus in denario diurno accipiendi mercedem, concludi possit, necessitatem impostam deficiendi à suæ vocationis perfectione, propter aliquos lassos, socordes, non nisi imaginariè persuasam, sed potius ipsos lassos, & lassos ex inuitatione mercedis ad currendum fortiter in huius vitæ radio, satis inuitatos.

VI. Argumenti Turturis confirmatio, nempe alicubi, & aliquoando, fruentibus Gentilibus, Hæreticis grassantibus, Monasterijs solo æquatis, aliquos regulares relaxari potuisse, vt propterea scandala ipsdem obijcere, veteribus ordinibus inhumanitas iudicetur.

**H**oc sextum vt vltimum argumentum adhibita distinctione confutare studet Vindicianus, dicens. *Defectionis in ordinibus necessitatem Grauina etiam ex damnis colligit, quæ plerique inter hæreticos & Barbaros perpessi sunt; quamuis autem calamitates latè explicet, cum umbra tamen propria digladiatur, subdit: cum Grauina defectionis necessitatem ex damnis colligit quæ veteres ordines passi sunt à Barbaris, & hæreticis; vel loquitur de numero personarum, quæ à talibus damnis imminute sunt, vel de violatione regularis disciplinæ, ex hostium irrupti ne parta. Si primo modo loquatur, fauent loca à Grauina adducta. Quomodo si inueniatur granum in botro: educam de Iacob semen & de Iuda possidentem montes meos &c. quæ loca ostendunt, alibi granum ab impijs attritum cum tanto sænere multiplicasse &c. Si de defectione in disciplina loquatur, magis debebat efflorescere, cum martyrum sanguis semen sit Christianorum, & disciplina potius persecutorum perficiatur, quam labefactetur;*

VIN.

II. 56.

& ex virtute religiosorum heroica de hostibus triumphando, religioſi quàm maximè efflorescunt. illeque ordo suspicitur magis, & amabilior, cuius plura in oculis vna & recentia fortitudinis ac sanctitatis exempla refert. Nihil ergo argumentum Grauiniana à persecutionibus ductum concludit.

TVR.

In psal. 69.

Dican us Vindiciano quod scripsit August. *Primo fuit impetus persequentium, modo remansit maleuolentia cogitantium: temporis sunt in Ecclesie persecutione distincta. Contra martyres fremuerunt tyranni persequendo contra eosdem fremunt maledici insultando: illi contra personas eorum, isti contra sodales, & conturbantes eorum.* Vtramque defectionem amplexus est discursus Grauinianus. in prima Vindicianus conuenit cum Grauiniano, in secunda perperam eundem impugnat. Cum imminutione personarum, & cœnobiorum pauci numero derelicti, & inter paucos infirmiores, qui procedente tempore, in tanta caligine, & funesta persecutorum traggdia, abscondi potius cogebantur, quàm vel diuinas laudes in choro publicè canere, vel alias disciplinæ Monasticæ exercitationes frequentare, sic tepescere in infirmioribus cœpit rigor obseruantia regularis. Sed nec mirum quando persecutionem aliqui non tolerantes consenserunt iniquis.

In psal. 43.

Vnde & pro vtrisque illud martyres vsurpant. *Humiliata est in puluere anima nostra, hoc est (August. interprete) inter manus persequentium, nostra cœnobia solo æquantium: adhaesit in terra venter noster, id est carnales & infirmi ex eodem ut os Ecclesie in sanctis fit, venter Ecclesie in carnalibus fit: sed os Ecclesie (subdit idem) eminet, venter absconditus tamquam mollior, & infirmior, in quo enim fortiter perseſcebant martyres inuicti, ab eo infirmi grauiter decidebant.* nec mirum de ista diuersitate fortium & infirmorum, cum ipse liber qui prophetae oris dulcis videbatur, ventri eiusdem amarus erat. quid est hoc? inquit August. quia præcepta summa, quæ accipiunt spirituales, nõ accipiunt carnales, & de quibus gaudent spirituales, contristantur carnales: quid ergo infirmos traducit Vindicianus, iam ab iisdem martyribus deplorati? iniuria martyrum est, cum ventrè hunc, hoc est infirmos in terram ipse abscondat, vt vltra quod humiliantur non habeat; Vindicianus vltra terram quærat vt hæreat venter, non vt humiliet sed obruat, imo inusitato crudelitatis genere, absconditum ventrem reuerſet, vt Turcico more, funibus, & flagellis maledicentia detrahentes percutiant. Nec sanguini martyrum insultet, quod cum sit semen virtutum & heroicarum actionum, in his locis vbi passi sunt non floreat, vt

Ezech.

Genes. c. 11.

Chry. ho. 38.

Idem ho. 53.

objicit sine probatione, nam etiam Abrahæ dictum est. *semini tuo dabo terram hanc] & tanto interuallo temporis absque pueris manserat, minusque apta generationi Sara fiebat, vt ponderauit Chrysoſtomus & admonet alibi quod quando Dominus aliquid pollicetur*

pollicetur, & si diuersa his qua pollicetur videamus in principio euenire, non turbemur, neque enim possibile est ut ad finem vsque aberrant. Iam iactis feminis in ipsa Germania sanguinis martyru abundanter fructus speratur, vt erat ab initio, cum vetustis ordinibus cœnobia ab Hæreticis occupata, Inuictissimus Imperator Ferdinandus Augustus restituenda procurauerit, hoc vnum cupiunt martyres, ne actu inuidiæ, simultatis, vel alijs humanis, & secundum carnem affectibus & huius seculi legibus, eorum semina quin in flores & fructus erumpant, præfocentur.

At tandem post refutationem elumbem argumentorum Grauinæ deficientiam lassorum ostendentium, adæquatam, vt putat causam eiusmodi tradere, ore maledico extimauit, dicens.

*Verum aliud hic subest secretum, quod Lynceos Grauinæ oculos minime fugit, sed calamus euulgate detrectat: Videlicet incauta cum Ecclesiæ hostibus familiaritas, quorum prophana, & scelerata colloquia plurimum ad impietatem proficiebant, & vt Cæcer in viscera serpebant. Istorum venena de Babylonis poculo, ori mellea, cordi fellea, portentosos veluti phrenesi eorum saltus de excelso in abyssum, de folio in cloacam, de cœlo in cœnum, de claustro in seculum, de paradiso in infernum procurauerunt. Hæc Acconita non modo Monasteria, sed integras ordinum Prouincias exhauerunt, & lectissimam Ecclesiæ portionem in Tartari spolia, verterunt. Nota mortalibus loquar, eandemque sacrorum ordinum perniciem, si in argumento suo Grauinæ produxisset, omnes Peripatericorum demonstrationes superasset.*

VIN.

Ber. ser. 63. in Cant.

Si numquam te hæreticis iuctu agnouissem, ex hoc procedendo modo Vindiciane te hæreticum coniecisssem, dum velut laruata simia catholica documenta dare fingis, & religiosorum catholicorum (vt eadem fidelia cum cœteris hæreticis dealbentur) nomen tam turpi titulo hæreticæ conuersationis infamas.

*Amici Iob dicit Gregorius quasi dum consulunt, inuehunt: hæreticorum figuram exprimunt, qui sub specie consulendi agunt negotium seducendi, vnde, vt fabricatores mendacij, & cultores peruerforum dogmatum detecti sunt. Non erat efficacius argumentum ad alienandos catholicorum animos à religiosis, & hæreticis iubilationis materiam ministrandi, quàm eisdem fingere religiosos habere socios & domesticos; cumque tu Vindiciane ad ipsorum castra pertinere conieciteris, vt excusabilis fiat à te tuisque symmmiis eorundem malitia, vel culpâ extenuado, vel religiosorum statû pernicioso eorum statui exiquando, tam insigne mendacium fabricasti. Tibi nota, quia à te inuenta, loqueris. Affingis religiosis ex familiaritate ficta, hæreseos non leuem suspicionem, ne tu tamquam hæreticus solus impetaris, vel religiosos sub vno fasciculo cum hæreticis alliges.*

24. mor. c. 1.

*Notata De præf. sunt vt dicam cum Tertull. etiam commercia hæreticorum (de cap. 43. quorum*

quorum grege es) cum Magis quam plurimis, cum circulatori-  
ribus, cum Astrologis, cum Philosophis curiositati deditis, num-  
quam notata religiosorum, cum hæreticis tuis commercia, tanto  
ordinum, & prouinciarum, & selectissimæ portionis Christianæ  
(vt iactant tua ampullosa, & sesquipedalia verba) detrimento.  
Cum ergo non sit materia quam impetas, & carpas,

*Quid dentem dente iuabit*

*Rodere? carne opus est, si satur esse velis.* dicebat Poeta  
Martialis in obrectatorem, non habentem calumniandi mate-  
riam.

Pergis deinde plusquam pictoria & poetica licentia, addens &  
tertiam hæreticam in regulares hæc effutiendo.

VIN.

*Sed enim quem Grauina perditorum ordinum auctorem accu-  
set? Regularem an hæreticum? Ille oua posuit, hic exclusit: iste  
tibia cecinit, ille saltauit: unus frenes & saliaris sacra inuexit,  
alter cupidius inuasit: sicam hæreticus sub osculi blandimentis  
lateri infixit, Monachus ictum non cauit. Quæ utrinque necessi-  
tas potuit in mutuum perditionem exurgere: Effrenata volunta-  
tis libido. Hic tu Grauina, non in recensium dumtaxat, sed vete-  
rum quoque ordinum postibus insige Maronianum illud Acroa-  
ma: Discite iustitiam moniti: & festiuum illud scholium appone. Af-  
serta nostra scandala vestra sunt, hoc est seruiant vobis, ut nunc  
seruit Deo vestra præseruatio.*

TVR.

In psal. 118. in  
ea verba de-  
fectio tenuit  
me.

*Sanctus quisquæ cum cœditur (dicebat S. Hilarius) non humili-  
tatis suæ qui cœsus est, sed insolentia eius qui cœdit miseretur, vt  
à Vesano filio pater, vt ab amente ægroto medicus contumeliam  
passus, dolorem nõ ex eo quod perpassus fuerit sentit, sed ob id quod  
ille quem sanum esse cuperet, iniuriã sibi Vesanus intulerit. Nõ  
tam iniurijs quam tua insolentia, vafania, & amentia commouet-  
tur Grauina, qui te sanum cuperet, & in Ecclesia esse tamquam  
morigerum filium, non carpentem sua illustriora membra. Petis  
quis ordines magis perdidit hæreticus an regularis? Respondet  
Grauina: Hæreticus plus nocuit, quàm malus & pessimus regu-  
laris. hic malo exemplo suadet, ille quoque & falsa doctrina, &  
potentia opprimit. vnde S. Greg. exponens ea verba de oppres-  
sitis & quibus nocumentum infertur. Propter multitudinem cal-  
umniatorum clamabunt, & eiulabunt propter vim brachij  
Tyrannorum] ait. Quod quisquis male viuere suo nos exemplo cõ-  
pellit, adhuc in nobis voce calumniatoris vititur. Quisquis verò  
peccatum suadens etiam terrere nos appetit, iam cõtra nos brachio  
tyrannidis seuit. aliud est enim vitia suadere viuendo, aliud  
iubere terrendo. Dum ergo exempla malæ actionis aspiciamus,  
quasi adhuc strepitum calumniatoris audimus, dum vero vt pecca-  
re cogimur, iam Tyrannum in corde sustinemus. si qui regulariũ  
aliquos perdiderunt malo exemplo, nec totam communitatem  
destru-*

1ob c. 35.

26 mor. c. 10.



destruxerunt, neque Cœnobitas occiderunt, nec materialia templa & religiosorum domos euerterunt. at ut dicit P. Richeomus Societatis Iesu in Idololatria Hugonotica, Hugonoticorū veluti *ferarum immanitatem senserunt simul, Dynastæ, plebei, viri femina, puella, vidua, virgines, senes, clerici, religiosi, Sacerdotes, Episcopi, Abbates &c. non est facultatis meæ recensere innumerabiles omnium ordinum homines innocentissimos à vestra factio reformata, captos, fortunis omnibus spoliatos, victos, vexatos, contrucidatos &c. que porro tanta crudelitatis causa? alia nulla prorsus, nisi quod orthodoxam fidem, ac religionem catholicam religiosè tueretur. nec id solum in Anglia, Scotia, Belgio, Germania, Polonia factitatum est, sed & in Gallia: cuius rei inquit testes Picardi, Andegauenses Normanni, Biturgens. Pictau. Santones Cadurcæ, Burgund, Lugdunenses &c. ipsa quoque elementa orbis, que tali carnificina se contaminari ac funestari persenserunt.* *Lib. 1. c. 16.*

Quis ergo auctor Vindiciane, perditorum ordinum regularis in Hugonota? & quantum attinet ad mores, plures perdidit, vnus halitus draconis illius à fide & religione apostatæ, qui etiã traxit tertiam partem stellarum cœli, vale dicendò Monasticis votis, Monachos, Moniales, nec non & clericos in cœstuosis copulis iungi posse falsò suadendo, quàm ex omnibus ordinibus collecta obscœnorum multitudo vniquam prauis exemplis perdere potuerit pusillos. Magis corrumpere potuit & deprauare Cœnobitas suasor corruptus volûtate & intellectu, quàm solo affectu deprauatus. Quicumque in Ecclesia libidinosus est, si deprauata voluntate libidini seruiat reluctante cōscientia, iudicat se intemperanter facere, & saluo fidei iudicio, Dei ope rursus inflecti potest ad studia castitatis: sed excucullati apostatæ, Moniales sacro velamine abiecto, sacerdotes, & clerici cœlibatum execrati, Hugonotismum Vindiciani profitentes, ne dum appetitu carnis, & affectu corrupti, sed etiã intellectu, tamquam triplici satyriasmò intellectus, volûtatis, & carnis, maiori impetu ad obscenitatem anhelant, id perficientes, q̄ sine remorsu esse faciendū, animis hæresis instillauit. Idem in corruptione Monasticæ disciplinæ contigisse dicendum est plus enim nocuit, chori destructor, ieiuniorum eliminatō &c. quàm quod infirmi Monachi firmo existente iudicio de sacris obseruantijs religiosissimè seruandis, ab iisdem ex fragilitate, veterata consuetudine, vel malitia deflexerint. Quomodo ergo Regularis posuit oua, & hæreticus excelsit? &c. miror quod non addideris [regularis adhibuit tormentum puluerem, & globos æneorum tormentorum, hæreticus ignem admouit: Regularis semina prauæ doctrinæ vestræ supposuit, Hugonotus fouit & excepit pullos, & inter cœteros Vindicianum iam eierati Monachi sobolem, vt certè.

Quo prognatus eodem.

Non

Non secus ex Leda, à Ioue compressa, oum illud peperit, vnde Gemini quoq; prognati Castor, & Pollux. Decantatum prius per Germaniam in hæresis Lutheranae initio: *Erasmus innuit, Lutherus irruiit, Erasmus parit oua, Lutherus excludit pullos, Erasmus dubitas, Lutherus assuerat, vel Erasmus lutherizat, vel Lutherus erasmizat.* & tu Vindiciane dissimile tamquam simile formasti, dissolutis Regularibus fermè tribuens initia hærefum, vt simili desinentia cantillarent turbæ, videlicet [vel Monachi hæreticizant; vel hæretici Monachizant] cū nec prauæ doctrinæ regulares quamtumuis dissoluti oua supposuerint, vel tibijs cœcinerint. Quod si vnus Lutherus innumeros pullos excluderit, non ex his religionis, sed ex ijs, iam intra se conceptis iam pridem hæresibus, exclusit. Hoc tamen non in culpam religionis refunditur, sed prauæ Luthericæ volūtatis, vnde non est cur ex Vindiciana obiectione erubescat à Sanctis. Augustino fundata religio Illustrissima. *Non erubescant in me qui expectant te Domine &c.* [dicebat David] hoc est S. August. interprete. *non sic affligar ab insurgentibus persecutoribus, non sic obterar ab inuidentibus inimicis meis, ab oblatrantibus hæreticis, qui à me exierunt, quia non erant ex me: nam si fuissent ex me, mecum forsitan permansissent: non sic eorum scandalis premar, vt erubescant in me qui expectant te. Domine virtutum.* Nec scandalorum oua in hæresim necessario rerum ordine erumpūt; nam nec releuat Caluinum & Lutherum dogmatizantes, *rectius facere suos profelytos. nullo modo vinculis voti castitatis astringi, qui a impudicitia deprehenditur in religiosis; Deo dicatis personis* (quam falso proinde dicunt à Cœlibatu emanare) nam quod multi licentiosè, & flagitiosè uiuant, eorum culpa est, ex effræni libidine, cum è contra innumerabiles viros religiosos, & moniales vitam agere castissimam experiantur. Quomodo ergo ex hac effræni libidine, tamquam essent sibi inuicem causæ, concludis Vindiciane, *hanc vir inque subministratam operam, regularis & hæretici in mutuum perditionem prorupisse?* cum vnum ex alio nequaquam sequi sit demonstratum, & demonstratio à te non sit percepta, cum nescieris occasionem à causæ ratione separare. De te tuncque similibus hæreticis scriptum est: *oua aspidum ruperunt, qui comederit de ouis eorum morietur, & quod confortum est, erumpat in regulum:* rumpunt enim oua ab hæresiar-chis parta ministelli doctrinam euulgando hæreticam, vnde ex ouis ruptis, & ex clasis serpentibus vel exclusis serpentibus letho dedantur rumpentes, & multò magis comedentes. Quod vero confortum est, auxilio, opibus, adulationibus erumpit in regulum, cuius afflatus, vel proxima quæque loca seuisissima huc corrumpit. In tuis ergo possibus nullum Maronianum Acroama, sed propheticum memoratum dictum affigendum, & discas hæreticos oua

Psal. 63.

Gaiu. l. 4 c. 31  
Luth. ser. de  
Matrim.

Elai. 54.

oua concepisse & fouisse, & erumpisse regulos nullo modo regulares supposuisse, & vestrates exclusisse & si Gallus est Hugonota vel de Brittanorum vicinia, vel de cubilibus leonum, vel montibus pardorum timendum, ne ex ouis erumpat Basiliscus.

C A P I T I S IX.

*Animaduersione, ubi Vindicianus redarguitur, Grauinam arguens quod Regularium ordines hodie vniuersim florere sancta contentione sustineat.*



Iunone Iouis Germana, et cōiuge Troianis illud dictum affixum elegāter Poeta expressit, dicens.

*Pacem orare manu, præfigere puppibus arma,* significare volens, idē Troianos supplices esse Italis, vt mentirentur amicitia, & concordia, scœdera, quō securos nihilque mali metuentes ex improviso adortos subigerent, & opprimerent. Conueniēter tibi idem adaptatur carmen.

L. 10. Aeneid.

Vindiciane, qui simulata beneuolentia erga Societatem, & publicata erga veteres ordines inimicitia, & perniciem vtrisque moliris, & sub amicitie pretextu ad omnes, occasionem eiusdem Societatis simulatum, tamens patrociniū, te preparas ad lædenda omnes religiones veteres, & nouissimam Societatem.

Primo ergo a doriris in hoc capite Grauinam dicendo, *ut Bellarmini lachrymæ magnifico solatio sicca rentur Grauinam solerti mentis industria sacrorum ordinum origines, progressus, præstantium virorum facinora laudesque in aceruum congestis,* VIN

T sit,

fit, ut epitomen ex omnium regularium chronicis compilass& videretur. Hac ralionis series titulum operi imposuit, hac Turturis exultatio. Est & triumphus hac Bellarmini in querela de Regularibus veluti Nilo Egyptus affatim inundatur. Vbi nunc vetus propositum gementis columba zelum, quoad fieri possit excusandi? abite in pessimam rem suspiria & lachrymæ, Grauina monstraturus est ordines illos, quos Cardinalis desebat non modò semper floruisse, verum etiã iam nostra etate florentissimo in statu versari. & ad hoc verba, & probationes Grauinæ refert, & statum quæstionis in hoc consistere subdis, videlicet: Cardinalis negat sine laxitate, & scandalis rem suam agere, Grauina affirmat & gloriatur.

Ex 1. p. c. 3.  
prefat. adlec.  
& c. 2.

TVR.

Non vt non siccaret lacrymas Bellarmini plagentis imperfectos in vnoquoque ordinu statu, Turturis opus elaboratû, sed vt cum planctu exultationem admisceret, & florentis status eorumdem ostensione, vt lamenta cum musica temperarentur, ipsarumque lacrymarum acrimonia ex doloris astu effusarum, ex iubilo dulcoraretur, & ex eodem fonte, mirificè amaritudo cum dulcedine emanaret. An hæc Bellarminianarû lacrymarum non tã excusatio, quàm defensio? cur ablegas lacrymas, quas etiam Turtur assumit ad gemendum imperfectos? an non sufficiunt, quæ de ortu, progressu ordinum vsque nunc scripta sunt ad lætandi materiam ministrandam? ministraturæ proculdubio, si in hoc compendio etiam posteriorû, & horum temporum, gloriosa regularium facta legere præuentus morte Cardinalis potuisset. Nec erat quod carperes Grauinã tamquam Epitomarium chronicorum, nam vt vera describeret, omnium ordinum monumenta euoluere opus erat, non in aceruum ea coagmentando, sed in optima dispositionem redigendo. Et si vitio veritas epitomata præclare gestorum in vnum redigere, iam explodere necesse est Ecclesiasticum, parentum veterum facta heroica in vno capitulo restringentem, & authorem lib. Machabz. quæ à Iasone Cyreneo quinque libris comprehensa, in vno volumine breuiantem nisi fortè in eosdem authores iniurius, hos libros canonicos (vt tui symmiste faciunt) è diuinorum librorum albo expungas.

Cap. 40.  
2. c. 2.

VIN.

Iam vero quod properas ad dispiciendas Grauinæ probationes & hoc ipse cupit, vt clarius veritas elucescat. Dicis ergo Statum quæstionis in hoc cardine versari, quod Cardinalis negat non sine laxitate & scandalis Regulares rem suam agere, Grauina affirmat & gloriatur.

TVR.

Quod Cardinalis id affirmarit, id ex desiderio vniuersalis profectus affirmavit, quod erat paucorum defectus generalitate quadam extendere ad multos, vt superius dictum est.

Gra-

Grauna verò respexit ad id quod ad floritionis naturam attinet, quæ & multos ramos siccos secum compatitur. *Humane mentis natura* (est dicebat Hil.) *ut si cogitatione aliquid contemplerur talem se nobis unaquaque species exhibeat, qualem & eam cogitando formemus: quoquo enim mentis nostræ oculos intenderimus, id ipsum in quo defixi sunt, referunt ad sensum, & ut planius intelligid quod dictum est possit, afferemus ex-* In pl. 136.

*Si quis hyemis die ver cogitauerit, & ornatam eius lumine mentis inspexerit, oblitterata hyeme, in qua fit atque algeat, totum ei in sensu suo ver cum hab tu suo ornatuque consistet, adeo mentis oculi oculis corporalibus præstant, ut inuente in nos obliuione præsentium, totos obtineat quodam quasi animo præsumptus usus absentium.* è contra si æstatis tempore hyemis inclementiam cogitauerit, omnia poma & truncos arborum algere, siccari, exsistimabit, ac si nix ac gelu, super amœna vireta concreta essent. Si res ex affectu pensanda esset, vitterque à causa caderet, quare, nec mirum si colûba fletus emittere solita omnia argentia esse iudicaret, & Turtur vel ipsas languentes vineas, floridas existimarit. At quia non ex affectu, sed re ipsa iudicium ferendum est, probationes examinandæ earumdemque elisiones ponderandæ ac dissoluendæ.

Præmittis ergo quod, *quicquid de florentissimo religionum statu Grauna adduxit, præsentem Regularium vitam, moresque concernere debet.* Quare paulo infra subdis. *In ipso tractationis vestibulo magnus & dolendus est Grauna lapsus, quod plurima sanctitatis, doctrine meritorum, & miraculorum exempla comportet, ac illis qui superioribus seculis vitæ suæ periodum absoluerunt, nequaquam enim inde licebit concludere hodie quoque eorum posteros virtutibus, & prodigijs excellere.* & probas ex author. Greg. qui quamuis libros de sanctis Italie scripserit, grauius de suæ ætatis clericis, grauius de secularibus lamentatur. Est & S. Felicitatis comparatione sædius posteritatem desciscere à maiorum laudatissimis vestigijs, ac potius degenerè probari. Bellarminus vero, ad eos qui ante Concilium Tridentinum vixerunt defleuit, sed viuentium ac militantium in ordinibus conditionem.

Ergo iam me prouocas ad chronicorum exhibitionem, vt non nisi à tempore Cœcilij vsque ad præsens, floruisse & florere demonstrarem saltem nomina & instituta breuissimè attingendo. sed iam id præstitum 2. par. Turturis in enumeratione illustrium personarum etiam post Concilium vsque ad præsens in singulis sacris Ordinibus, & in eorumdem chronicis diffusis inspicere poteris. & inferius multa te importunè flagitante in discussione tui 17. Capituli, proponuntur, quæ os tuum oppilabunt.

Ep-379.

De Helena loquens Theocritus dixit: *Satis florentem dici potuisse Lacedæmonum Rempubliam, quia unam solam Helenam produxisset, & eloquentiæ parens ad Catonem. Et si (dicebat) in ciuitate nostra multi Catones non essent, in ea unum extitisse mirabile est.* At non unam Helenam, vel unum Catonem, sed innumeros deprehendes viros gloriosos in omnibus Ordinibus vsque ad nostra tempora. Si piget chronica euoluere, saltem sepulchra percurrere, non in vna vel altera Prouincia, sed in omnibus quæ sub cælo sunt insignium Beatorum, & perfectorum monumeta occurrent, vt in vnoquoque illorû affigi possit illud epitaphium. *Adam maximus ibi inter Enacim situs est,* vel vt alia habet versio. *Homo maximus & clarissimus inter gigantes.* his (etiam quando imperfectorum vitia S. Gregorius arguebat) operum sanctitate, & virtutum splendore si nõ inferioribus saltem patibus, suos dialogos impleset. Quid nasutulus Vindicianus? *Est qui accusat vos Moyses dicitur immorigeris* ait Vindician. *frustra igitur Grauina, seu potius cum ætatis nostræ dedecore Herorum antiquorum agmina ducit,* nemo enim de illis scrupulum, aut quæstionem mouit.

Iosue 14.

TVR.

Sed dum hoc dici immorigeris fateris Vindiciane, euidenter immoriger demonstraris, qui omnia confundens, cælum cum terra miscere contendis. Nec (vt carpis) Grauina cum ætatis nostræ dedecore, Herorum antiquorum agmina ducit, de quibus nullus scrupulus, nullo quæstio, sed præsentium temporum, & ætatis suæ densam turbam, perfectorum virorû, quam calculo tuo vix numerare valeas, in apertum produxit magno omnium religionum & Ecclesiæ totius gloria & ornamento.

I. Probatio Grauiniana elusa à Vindiciano roboratur, & multos bonos, cum paucis malis admixtos ( quicquid Censorinus Cato iussit) reperiri demonstrat.

VIN.

PRimam ergo probationem florentium religionum ab Indicis peregrinationibus et profectibus desumptam aggrederis, dicendo: *te impium fore si quicquam istorum inficiari velis, cum Grauina ostendere incumbat omnes talium ordinum alumnos, vel maiorem, vel tertiam saltem eorum partem memoratis Heroibus similem reperiri. In magna inquit domo*  
Aposto-

*Apostolus, etiam Vasa lignea & fictilia inuenit, sed Grauna pro sua in omnes Regulares beneuolentia, cum Thoma Boxio pauca agnoscit, ut vix in aliquem numerum cogenda. Quocirca, subdis, mei officij erit cum Cardinal. Bellarm. selectorum vatorum numerum in suis calculis supputare.*

Tua diuerticula & anfractus verborum reperisse, triumphasse est. Doces ergo velis nolis, admisceri in religionibus tot Heroibus dissimiles, ac proinde vasa lignea cum fictilibus inueniri; Et sola contentio de horum excessu superest. Et ubi est quod hucusque non lacrymis columbae, sed Cocodrili, ut maestes, & perdas, poene corruptorum ordinum statum deplorasti, Michee tibi partes impositas asseuerans, ut botrum vnum in vineis reperire diffideres? Acutus disputator existimabitur Vindicianus, qui contradictoriae suae positionis oblitus, tam cito a sententia sua volubili leuitate discessit, & ut fucum facere lectori videatur, mixtionem tandem fatetur, & ad superexcessum imperfectorum supra perfectos & Heroicos, statum quaestionis immutando, sermonem dirigit, & se triumphasse putat, si suis calculis hoc reperiat. Sed vide manifestam incostantiam. Hucusque Vindicianus de multitudine scandalorum & deficientium ab institutis, longiores sermones protraxit, nec tantum excessum, quantum cupiebat reperit, nunc de ordinarijs religiosis viuentibus nouam quaestionem format, si a dictis Heroibus excedantur, an ipsos potius excedant.

Arripis ergo calculos ad supputandum Heroes & vasa ista selecta, ut horum raritatem ostendas. *Ex Cassiani ergo institutis, accipis abnegationem sui cum arreptione crucis, & in eadem, crucifixione, & praecipue (ex Gregor. 5. moral.) ambitu, ceterisque affectionibus per tria vita tamquam tres clauos crucifigendis, attentione (ex Caesario) vel penitus concremandis ex ratione holocausti (cum S. Doct.) per tendentiam ad perfectam charitatem, & remotionem sollicitudinis a temporalibus. & subdis. Hic mihi cum Grauna certamen est, ex ditorum progressu, vel defectu nostrum duellum dissoluetur. Si tu mihi plures tali modo crucifixos in ordinibus, vel certe ad eiusmodi crucis mortificationem aspirantes, & pro virili sua ad nos exhibueris, totam Victoriae gloriam cum summa voluptate concedam. Cardinalis dum pro columbae gemitibus fontes inuestigaret, plane ex istius abnegationis mensura Regulares probauit, plurimaeque desiderauit, quorum partem expressi, reliqua silentij velamine textit.*

Optimus calculus cognoscendi perfectos eiusmodi ex abnegatione & crucifixione. Vnde Gregorius Papa idem dixit Hom. 18. in *Et ergo in numero perfectionis sunt, de quibus p Paulu dicitur: Ezech.*

Qu

Ad Gal. c. 5.

*Qui carnem suam crucifixerunt, cum vitijs et concupiscentijs. Sed ibidem docet quomodo perfectionem metiamur explicans ea verba prophetæ: mensus est vir latitudinem à facie portæ inferioris usque ad frontem atrij interioris extrinsecus centum cubitos, ait ergo, quod Redemptor noster quotidie per magistros atque Doctores in mensura perfectionis metitur vitam fidelium, vel in specie boni operis per fidem vel in sanctis desiderijs, per contemplationem, & infra subdit. Et notandum, quia non dicitur quod intrinsecus, sed extrinsecus ista mensuratur, quia Redemptor noster, cum per nos facta hominum vel approbat vel iudicat, non intrinsecus metitur, unde & per Euangelium dicit: ex fructibus eorum cognoscetis eos. Quia enim per hoc quod videmus cognoscimus operantis animum, quem non videmus, suæ latitudinem qua in facie portæ est interioris extrinsecus metitur. Cum enim alios conspiciamus largiri eleemosynam, afflicto occurrere, oppresso subvenire, nihil in hoc mundo gloriæ querere, nullis huius mundi commodis inhiare, atque alios videmus carnem domare, lacrymis insistere, verbis cælestibus occupari, nihil transitorij honoris appetere, quid aliud debemus nisi eos perfectos credere, sanctos existimare? Certior hæc mensura tuo calculo Vindiciæ, si in interiori abnegatione, dignoscendæ perfectionis ratione agnosceas. Nam & si hæc externarum actionum sit forma, sine actione exteriori, non erit norma & notio, qui sint perfecti cognoscendi, & si hanc sufficere putas, non mirum, quia in inuisibilitate Symmistræ tui ponunt Ecclesiam, inuisibiles faciendo notas, & inuisibilem, facit tu quoque. Nōne tu dum viuū membrum deprehendi à legitimo usu domorum, & exercitatione virtutum pronunciaffi, ad interiora & inuisibilia, confugisti? id enim nō potest cognosci nisi intentio penetretur. Certè plus proficit ad exemplum exterius opus, etiam si sinistra intentione maculetur, quàm operantis interior motus sine vlla exteriori actione. Vnusquisque Illuminatorum iactabat anteriorem mortificationem in suo corde gestare, nullum exterioris obedientiæ exemplum vel signum exhibendo. Si non operantem, hæc exteriora video, quamuis intentionem iactet rectam, non iniuste scandalizor, sed si hæc extrinsecus operantem, inter na mortificatione destitutum pronuncio, sum criminis reus, cum sanctos sancta operantes ex Gregorio venerari teneam. Cum ergo externis his mortificationibus & rectis operationibus Monasteria tamquam vino torcularia redundent, omnes ad huiusmodi crucis mortificationem aspirantes, vel si maius tertiam partem, concedas necesse est, & in maiori parte perfectos (qui erat nouus quæstionis status) sic totam Victoriæ gloriam*

cx



ex tua promissione, non Grauinæ, sed veritati tribuere, volens nolens adfringeris. Hæc eadem Bellarinini mensura abnegationis, ad doctrinam Gregorij subordinata, Grauinæ propositum firmat potius quàm infirmit.

Illud etiam ad confutationem Vindiciani facit, quod dicit Gregorius explicans quomodo intra partem erant fenestræ oblique, quod *contemplationis, & perfectionis gratia summis datur, & minimis non datur, sed sæpe hanc summi, sæpe minimi, sæpius remoti, aliquando eam coniugati percipiunt. Si ergo nullum est fidelium officium à quo possit gratia contemplationis excludi, quisquis cor intus habet, illustrari etiam luminis contemplationis potest &c. ut nemo ex hac gratia, quasi de singularitate gloriatur, nullus se donum luminis æstimet habere priuatum: quia in eo quod se habere præcipuum, putat, sæpe aliter ditior est, quem habere apud se aliquid non putat. sic fieri potest vt multi sint illustrati diuinitus & in magna perfectione, quos minimos vel nullos existimamus.*

Hom. 17. in  
Ezech.

Sed sint multi ex his imperfectis, Heroibus comparati, adhuc ad pulchritudinem spiritalis ædificij conducunt, nam licet ad perfectionem sex cubitorum non perueniant, tamen ad quinque cubitorum mensuram pertingunt, ait idem Gregor. *A mensura enim (ait) celestis ædificij distincti non sunt, nã (subdit) & paulisper se ab appetitu corporalium sensuum abstrahunt, & per bonum desiderium in mensura celestis ædificij esse memorantur, quia ex voce Ecclesiæ per psalmistam dicitur: Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribeniur. Qui iterum per Psalmistam dicit: Benedicti omnes timentes se Dominus, pusillos cum maioribus. Hi itaque & imperfecti sunt, & pusilli &c. qui & si nec dum ad spiritalia dona proficiunt, vt vel ad perfectam operationem vel ad succensam contemplationem animam exerant tamen ab amore Dei & proximi in quantum capere prævalent, non recedunt. Vnde fit vt ipsi quoque & si in minori loco, in sancta tamen ædificatione sunt positi, quia & si ad doctrinã, si ad prophetiam, si ad miraculorum gratiam, si ad contemptum mundi plenius exequendum fortasse minores sunt, tamen in amoris, & timoris fundamento sunt, in quo solidantur. Solos ergo ne Heroas in structura spiritali religionum admisit, vt minores, & pusillos excluderet?*

Hom. 15. in  
Ezech.

Psal. 138.

Psal. 113.

Sed sit horum imperfectorum & minorum ac pusillorum maxima pars, eundem ordinem seiat Vindicianus, esse in religione, qui in arca (quæ est typus Ecclesiæ) fuisse perhibetur: latitudinem enim habebat arca in inferioribus, vbi erat animalium turba, coangustabatur deinde paulisper, donec in altum

pro:

proficiens ad vnum tendebat in vno cubito consummata, iuxta quem homines & volatilia habitabant. Sic in Ecclesia (ait Gregorius) carnales sunt, quos videmus tamquam animale[m] spiritum habentes *in superbia erigi, in carnis voluptate dissolui, acquirendis terrenis rebus inhiare, imperante avaritia mare transire, deseruire iracundie, iurgijs vacare, proximos quos preualet laedere, sed quia eos adhuc Sancta Ecclesia tolerat, ut conuertat, quasi in arca latitudine deorsum bestie commorantur.* Et transiens ad secundum ordinem ait. *Videmus alios iam aliena non querere, illatas iniurias equanimiter portare, rebus proprijs esse contentos, humiliter viuere. Sed quia isti iam pauci sunt coangustatur arca.* Ad tertium ordinem deueniens, ait. *alios autem conspiciamus etiam possessa relinquere, nullum rebus terrenis studium dare, inimicos diligere, carnem a cunctis voluptatibus domare, motus omnes sue rationis iudicio premere, per caeleste desiderium centemplationis pennas subleuare; sed quia tales quique valde rari sunt in arca iuxta cubitum ducuntur, ubi homines & volatilia continentur, &c. in vno vero cubito consummatur arca, quia vnus est auctor, & Redemptor sine peccato, ad quem omnes proficiunt, qui se esse peccatores noverunt.* Eodem prorsus modo, de cœtu omnium Religionum discurrendum; quod sunt summi, medij, infimi. Summi, qui sunt perfecti & Heroes: medij qui sunt illi imperfecti & pusilli, timentes tamen & amantes Deum: sunt postremo infimi animales, & carnales pertinentes ad vasa fictilia. Nec necesse est vt isti medij sint in tanto numero, vt Heroibus æquetur, nam Heroes rari sunt, illi autem respectiuè pauci sunt. sic funditus Vindiciani discursus euertitur, etiam cum statum quaestionis immutauit.

II. Probatio, ex palmata martyrum veste desumpta (cui Vindicianus Iouiniano supercilio illudit) ad florentem statum religionum monstrandum, congruenter adducta monstratur.

**E**X martyrum innumerabilium palmis florentissimum religionum statum probari Vindicianus non inficiatur, ne Gnosticus manifestus mordens martyrium tamquam scorpius, Scorpiacōn timens, deprehenderetur. Verum relinquens, leoni-

leoninam assumpsit vulpinam vestem novus Iulianus, ut e manibus martyrum palmas surriperet, ne floridus status religionum ex martyribus appareret. De Iuliano scripsit Nazianz. *Martyrum quoque honorem athleticis invadebat. Primum si cuius nam causa periculum susciperetur, obscurum esse arbitrabatur. facturumque se putabat, ut artibus suis callidisque consilijs veritatem obrueret, ac non potius, quod plura aduersus honores comminisceretur; hoc maiores, clarioreque redderet. Deinde si glorie cupiditate, ac non veritatis studio, et amor nos periculum adire extimabat. Non dissimiliter in hac sectione: Vindicianus velut Lucianus cum Iuliano, eadem fidelia deatbato, procedit. Non poterat, palmas istas adeptos, innumerabiles religionum sacrarum martyres exturbare, ut tamen veritatem adumbret, extra chorum saltans, ad impertinentem questionem vergit, an ex martyrio sufficiens precedentis sanctitatis testimonium colligatur? & ut fucum faciat in eo, quod probandum non exigitur, laborat, ad ostendendum baptismum sanguinis sanctum facere, non supponere, & cum sit donum gratuitum, a meritis hominum non dependet; proinde cum a Gentilibus vel Hæreticis Monasteria obruta narrantur, non concludi (ait) religiofos eo loco mactatos, uniformi virtutum exemplo floruisse.*

Orat. prim. in Iulianum.

Hæc tua verba ampullosa. *Ex martyrum penne innumerabilium palmis Granina quoque de ordinum felicissimo statu ducit argumentum. Neque ego inficior, quicumque ex Regularibus in causa fidei vitam posuerunt, hos Christi mortificationem in corpore suo exacte pertulisse, cuperem tamen a Granina edoceri, an ex martyrio sufficiens precedentis sanctitatis testimonium colligi censeat; cum enim hic, actus constantiam in fidei professione primario respiciat, et genus quodam baptismi sit, et a nullis hominum meritis dependeat. Certè in casu quo hæretici, Iudæi Turcæ, ceterique infideles subito Monasteria obruunt, indigenas mactant, quis prudentum statim inde concludet Religiofos eo loco uniformi virtutum exemplo floruisse? &c.*

VIN:

Diuersa questio est mi Vindiciane, an ex martyrum coronis Religio florere dicatur, & an martyres ipsi ut martyres sint, primam gratiam in ipsis supponant, & an ex Martyrio sufficiens sanctitatis testimonium colligi queat. Primum est quod in questionem cadit, & quod tu negas, Cyprianus affirmat, dum indifferenter pronunciauit de quibuscumque martyribus quod *floribus eius nec lilia, nec rose defunt, ut singuli accipiant coronas vel de opere candidas, vel de passione purpureas. imò illud mirabilis, quod paulo ante argente iniquita*

TVRI

Epist. 9.

- Cyp. Lib. de  
sing. clerico-  
rum .
- Tert. in scor  
piac. c. 6.
- Psalm. 31.
- In scorpia.  
c. 6.
- Cap. II.
- In Apocaly.  
cap. 22.
- VIN.
- IVR.
- tis hyeme, repente sanguinis cruore è siccis ramis flores erum-  
pant, vt, ne multa commemorem, in Bonifacio, & Aglae intem-  
perantiæ pœnitentibus apparuit, & alijs mœchis & sanguina-  
rijs (vt ex Cypriano adducis) testimonium repente conuersis  
qui palma martyrij coronati sunt. & hoc admirabilius ex  
Tertull. quod post aduersarij infidias, seculi retia, etiam post  
*lauacrum periclitatam fidem, aut qui vestitum obsolet essent  
nuptialem, qui faculis oleum non præparassent, susceperint secū-  
da solatia & extrema præsidia, dimicationem martyrij, & la-  
uacrum sanguinis, inde securum, de quibus dicitur: Beati quo-  
rum remisse sunt iniquitates. Proprie enim martyribus nihil,  
iam imputari potest, quibus in lauacro ipsa vita deponitur.  
Sic dilectio operit multitudinem peccatorum, que Deum scilicet  
diligens ex totis viribus suis, quibus in martyrio decertat:  
ex tota anima sua, quam pro Deo ponit, hominem martyrem  
excudit.* ex Tertull. Non dicatur exercitus martyrum candi-  
datus (vt canit Ecclesia) quia inter martyres corpore iam pri-  
dem spiritu, adscripti sunt ambulantes ante martyrium in vi-  
tiji & concupiscentijs suis, nam uineas florentes non uult ap-  
pellare religiones illas, si habeant tales martyres, in quibus sã-  
ctitatis uestigia non præcesserunt. Non obstant præterita  
sordes ad abolendam denominationem exercitus candidati.  
nam ex eodem Tertull. *innumera multisudo dealbati & pal-  
mis victoria insignes reuelantur, De quibus dicitur: lauerunt  
stolas suas, & candidas eas fecerunt in sanguine agni. Vestitus  
animæ anime caro: sordes quidem Baptismate abluantur, macu-  
la verò martyrio candidantur, quia & Esaias ex rufis & cocci-  
neo niteum & lanoum reprimitit.* Nec oberunt florenti ui-  
neæ paliuri & vrticæ, quò minus florida dicatur, si in floren-  
tes palmas cõuertantur, sed quis est iste curiosus explorator,  
ut uestigia sanctitatis inquirat æcum, illo clamante, *qui sunt isti  
& vnda venerunt?* non ad omnia & singula curioso explorato-  
ri, meritorum & sanctitatis appensori responsum sit, tantum-  
modo ad id quod ad florentem & candidatum exercitum  
probandum sufficiebat: *Hi sunt qui lauerunt stolas suas &  
candidas eas fecerunt, imo & ipsas maculas ex Tertull. in  
sanguine agni.*
- Aliud callidum effugium reperit uersutus ad martyria elu-  
denda infinitorum pœnè martyrum totius Ecclesiæ. *Nimirũ:  
latrocinium hostes intederunt, qui vero peccati obicem, repenti-  
nis in terroribus contritione, à se remouerunt, si causa religionis  
interuenit, martyrij fructum & gloriam consecuti sunt.*
- Duplici ergo titulo occidi potuisse insinuat Vindicianus,  
prædictos martyres, quosdam latrocinij, quosdam religionis  
intuitu

intuitu quos si pœnituit, sicuti martyrij perceperunt. At hæc veterum Gentilium calumnia apud Tertull. quod Christiani tamquam nocentissimi hominum de medio tollerentur: & hæc Iuliani vafricies, aliam causam quam religionis in martyrum occisione designans. Non sola sacra auri fames infideles ad Cœnobita & Cœnobitas euertendos extimulauit, sed religioforum; & Deo dicatorum nomen, plusquam Vatinianū odium politica lege vestitum, vt causa obscurata, titulū martyrij abuterent. Sed cum iura partium sunt obscura, quibus fauendum putas, an tibi lyncœos oculos habenti, & de intentione occidentium iudicanti, an illis, qui pensatis conditionibus occidentium, loci, temporis, imminētis causæ, & similibus, quæ in passione & morte prædictorum religioforū acciderit, habita fida informatione martyrij, attestati sūt passiones? (nec enim alijs motiuis humanis præter assistentiam Spiritus sancti infallibilem processit Ecclesia, vt tot martyrum millia in suis tabulis describerentur, & tamquam martyres colerentur) vt si Vindiciani cauillatio cum Iulianica atque Gentilica locum habere possit, innumeros martyres è martylogio expungere opus esset, tatrocinij enim causa, & direptionis bonorū Christianorum ab impijs pro religionis titulo affigeretur.

Adhuc martyriorum refragator Vindicianus ebullit, calens & ipse offendere, figere, & lingua occidere. Quasi non satis fuerit martyribus ad coronā pro Christo occubuisse, nisi noua alia causa à Vindiciano inueniretur, & veræ causæ in qua consistit martyrij gloria, assignaretur, quæ aut illam vel obscuraret, aut infirmaret, vel penitus interimeret. Nouum occidendi genus, vt mortem corporalem linguæ morte Vindicianus dissolueret, occisionem occisione dispungeret, tormenta tormentis discuteret, supplicia supplicijs euaporaret, peruersitas, quæ non aliundè quam ex Erebi portis emanauit. Audiamus ergo, quæ ex scœtentibus præcordijs Vindicianus eructet.

*Sæpe etiam audiuius Barbaros ad inferendam necem, & Religiofis irritatos fuisse, dum multa contra ipsorum politicas leges designarent, a speris verbis incederent, alijsque modis incaute prouocarent. qui etiam veteri Ecclesia tamquam temerarij displacuerunt.* VIN.

Sed aliud est barbaros irritari & prouocari ad mortem inferendam, aliud actus fidei, & Religionis exercere martyres, scientes quod inde occasionem sumerent affligendi, & occidendi eos, vt scite distingit Caiet. primum illicitum est, secundum fieri licite Cardinalis Caietan. pronunciauit. Sed & inter alios modos temerarios, ipse temerarius recenset spontaneam TVR.

Caiet. 2. 2. q. 124. 2. 2. ad 3. arg. Martini.

ad martyrium oblationem, quam displicuisse veteri Ecclesie nititur probare. Siste Vindiciani antequam moueantur de-  
cti audientes ad uentum argumentationis tue; vel ad lap-  
pidem offensionis impingant. Ad anchoram, vel baculum Ec-  
clesiasticis sensus confugiamus. Si vltro nea oblatio ad marty-  
rium reprehensibilis est, reprehendatur Ecclesia quae S. Alma-  
chium colit non vocatum, sed vltro Praefectum alloquentem.

In martyr. 3.  
Ianu.

*Hodie sunt octauae Dominicae diei, cessate ab Idolorum cultura.* Ioannes martyr censoria Ecclesiae virgula à martyrum  
albo dispungatur, quod edicta pendentia Diocletiani in Chri-  
stianos, iniecta manu detraxerit atque discerpserit. Aedesius  
martyr non recitetur in Odae, quia Iudicem virgines facias  
prostituendas mandantem verbis aggressus. Aboleantur de  
martyrologio Roman. Eccles. Priscus, Malchus, Alex: qui ca-  
lore fidei accensi, vltro iudicem adeuntes, eum tantum in san-  
guine innocentem desquirit oburgarunt. Annalia & tabulas  
Ecclesiae scriberemus, si cunctos enumerare vellemus vltro neos  
martyres. vna sit virago, martyrum Amazona, quae agmen  
claudat, Catherina Virgo Alex: quae intrepidè Maximianum  
Imperatorem adijt Christianos persequentem, crudelitatem  
Tyranno obijciens, & crucifixi sapientiam suadens: & tamen  
haec & praecedentes felici agone consummati, meruerunt vt etiã  
in caelis perciperent immarcescibilem gloriæ coronam. Resere  
S. Chrys. non solum viros, sed & teneros pueros virginesque,  
non dum nubiles; & in summa ex omni sexu, & aetate quosdam  
pro religione ad mortem profecti. Ecclesiasticae doctrinae stu-  
diosissimus S. Thomas ex hoc vsu Ecclesiae talem doctrinam  
protulit. Non est contra perfectionem martyrij, si in aliquo  
casu sit de necessitate salutis. & mox est enim aliquis casus in  
quo martyrium perferre non est de necessitate salutis, puta cum  
ex zelo fidei, & charitate fraterna multoties deguntur sancti  
martyres spontè se obtulisse martyrio.

In mar. 7. id.  
Septemb.

In mar. 28.  
Martij.

In Mart. 25.  
Nov.

Orat. in SS.  
Iuencium et  
Maximū mar.  
tom. 3.

2. 2. q. 124.  
2. 3.  
VIN.

Ep. 83. ad pre-  
sbyt. & diac.

1. de off. c. 37

Contra instat Vindicianus & Sancti Cypriani authorita-  
te Sanctam Doctorem Thomam perherere aggreditur. S.  
Cyprianus Clericos monebat vt tranquilli mancant, neque se  
quisquam querentibus vltro offerat, Dominum enim magis  
confiteri, quam profiteri voluisse, & ipse à Protosule de Pra-  
sbyteris interrogatus respondisse fertur. Neque nos exhibere  
possimus, neque ipsi se vltro fissent cum hoc sancta scriptura  
prohibeat. S. Ambrosius, tempore persecutionis, inquit, nos de  
ciuitate in ciuitate cedere, imò, vt ipso verbo vtar, fugere vult  
Dominus, ne temerè aliquis dum martyrij desiderat gloriam,  
offerat se periculis, quae fortasse caro infirmior, aut animus rem-  
issior tolerare non queat, ac paulò seuerius in prouocantes,  
cauen-

*Cauendum etiam reor, ne dum aliqui nimia gloriæ ducuntur cupiditate, in solentius abutantur potestatibus, & plerumque auesores à nobis animos Gentiliū in studia persecutionis excitēt, atq; ad iracundiam inflamment: itaque ut illi perferere possint, & supplicia vincere, quantum perire faciunt? Nota Grauiua (subdis) non minus in hac parte aliorum periculo, quàm proprio cauendum esse.*

At non est difficile respondere Vindiciano, nam non quâcumque oblationem ad martyrium dissuasit Cyprianus, sed **TVR.** tum multo usam, & temerariam. Vnde subdolè, non integrè attulit eiusdem authoritatē Vindicianus, sic enim habent fideliter transcripta Cypriani verba. *secundum quod me tractante sæpissimè didicistis, quietem & tranquillitatem tenete, ne quisquam vestrum aliquè tumultum de fratribus moueat, aut vltro se Gentilibus offerat, apprehensus enim & traditus loqui debet, si quidem in nobis Dominas positus in illa hora loquitur, qui confiteri magis voluit, quàm profiteri.* Clarius mens S Cypriani percipitur, ait enim, *ante aciem multū visū sunt sine cōgregatione prostrati, nec hoc sibi relinquerunt ut sacrificare idolis viderentur. inuiti. Vltra ad forum currere, ad mortem spontè proptere, quasi hoc olim cuperent, quasi amplecterentur occasionem datam, quam semper optassent? Quid illi qui à magistratibus vespera urgente dilati sunt? quod ne eorum differretur interitus etiam rogauerunt. Quam vim potest talis obtendere qua crimeu suum purget, cum vim magis ipse fecerit? Nonne quando ad Capitolium spontè ventum est, quando vltro aspectus, tremuerunt viscera, brachia conciderūt? & c. loquitur ergo sanctus contra vltroeam comparitionem temeritati inimicam, imparem omnium humeris, cum specialis requiratur in martyrio gratia, supra communem gratiam. Inuehitur pariter contra dantes Gentilibus occasiones, & titillantes & urgentes tyrannos ad occisionem; unde mirum non est, si multi ex temerarijs istis vltrois, & irritantibus Tyrannos, in conflictu lapsi sint. Quibus præcipuè, tam ad temeritatem conpescendam, quàm infirmitati consulendum conuenire exponit illud dictum, fugam suadendo: *exi de ea populus meus ne particeps sis delictorum eius, & ne perstringaris plagis eius, subdens: Qui exit & cedit, delicti particeps non est (irritando) plagis. vero, & ipse perstringitur qui socius criminis inuenitur, & ideo Dominus in persecutione secedere & fugere mandauit, atque ut id fieret & doouit & fecit. Nam cum corona de Dei dignatione descendat, nec possit accipi nisi fuerit hora suuendi; quisquis in Christo manens interim cedit, non fidem denegat,**

**Cyp. serm. de lapsis.**

3. Etichic.  
cap.7.

negat, sed tempus expectat. Vel dicendum quod loquitur S. Cyprianus de sola ultione exhibitione ad martyrium, nulla existente, necessitate uel utilitate proximorum, nam cum est necessitas, sub precepto quis tenetur se offerre, sicuti de consilio est quando est utilitas, & certum est in tali casu fugam non posse habere locum, tunc enim uitium est, & cum periculo lapsus coniungi Tolet, & hi non sunt fortes sed audaces, qui in stabundis esse solent & uolunt uideri fortes, cum non sint, ut plerique timiditatem habeant adiunctam: & hos Arist. uocat *Sproudelus*, id est audaci timidos & hi (ut etiam Cyprianus descripsit, & subdit Aristoteles) *initio sunt prapropieri, & antequam res urgeat adire pericula uolunt, in ipsis autem periculis, cedunt, & abstinent.* at uiri fortes in factis, ipsis sunt acres, et celeres, ante facta sedati et quieti.

Ad autoritatem S. Ambrosij dicitur, quod non de quacumque spontanea oblatione, sed temeraria aperte loquitur, et hoc ea uerba demonstrant, *ne temere aliquis &c.* etiam de audacibus et in stabundis sermonem facit, ait enim: *ne dum aliqui nimia gloria ducuntur cupiditate, insolentius abutantur.* hi tantum absunt, Vindiciane, ut fortitudinis actum exerceant, et gloria martyrij decorentur, ut etiam ista, temeritate superaddita, de ueteribus delictis poenam reportent, Iidem ergo Patres Vindicianum exarmant, cum facillime euertantur, quae firma & certa ipsi uidebantur: imo se ipsum destruit, nam dum ueterum ordinum martyria in dubium uertit, ipsidem rationibus martyres etiam Societatis oppugnat, ut uideas lector totum in hoc esse Vindicianum, ut nullus ordinibus parcat, qui fingit se pro Societate pugnare.

VIN.

Clanculo iterum canis morder, & derelicto martyrio cruento ad incruentum, & inuisibile prouocat, quod, inquit, *regularibus commendatissimum esse debet, cum ad exterius martyrium felici sume disponat.* & petit Vindicianum, ut *hucus inuisibilis martyrij praebeatur indicia, ut florentissimus Ordo iudicetur.* Huius martyrij mentis tria requirit testimonia ut offerantur. *Primo si regulares iniurias, & contemptum equanimiter ferant. Secundo si quascunque molestias huius uitae ab intrinseca uel extrinseca causa ortas pacate subeant. Tercio si eiusmodi regulares potius ab ordine portentur, quam Ordinem portent.*

TVR.

Interna indicia poscit Vindicianus, ut difficile sit ea accipere ut notas perfectionis & martyrij interni. Ex illo fonte Hæreticorum nostri temporis procedit instantia, qui signa & notas Ecclesiae ponunt, *charitatem & internas afflictiones & crucem interiolem.* Hæc enim omnia non possunt aliquid in-

dicare



dicare, nisi ad actus externos prodeant, ut saltem per eos quæ  
 tum possibile est, vel charitas, vel interior mortificatio indice  
 tur. Cum ergo inuisibilia duo saltem prima signa ostendant,  
 æquanimitem & patientiam, quæ in actibus interioribus per  
 fiuntur, non possunt esse rationes innotescendi, cum non nisi  
 negatiuè actus connotent contrarios iræ v. g. &c. Et adhuc  
 ij inter quos viuunt pplexi sint, ex taciturnitate & silètio, an ex  
 virtute, an ex indolètia prodeat vel Apathia Scœca. Si vero cū  
 adiūtis exterioribus actibus virtuosis internū affectū manife-  
 stantibus verbo vel factis ostendantur, accipimus vt signa in-  
 terioris martyrij. Sed Vindiciano incumbit probatio quod  
 hæc in sacris ordinibus non reperiantur, vt argutus deflorator  
 exoptat. Verum ex sequentibus sinuosus & perplexus, &  
 dolosus animus Vindiciani detegitur, hæreticis non leuem  
 lætitiā subministrans, sub præextu solius interni martyrij,  
 externas omnes afflictiones & externas cruces ablegando, ait  
 enim.

*Triumphat Grauna in presat sua. adhuc vigilia, preces,  
 lacryma, collisa genua, peñoris diuerberationes, suspiria ex* VIN.

*imo, pernox statio, mentis ad Deum peregrinatio perennant. ad-  
 do quæsto tristiores inodias, setosum stragulum, a fidua verbe-  
 ra, & quicquid asperitatis regula vel deuotio cuiuscumque ex-  
 cogitarit. Hæc omnia cum Acedia spiritu consistunt, vti multis  
 Cassianus, & Climacus testificantur, quibus & S. Greg. & S.  
 Bernard. ingenuè assentiuntur.*

In instit. in  
 prim. capiti-  
 bus grad. 122  
 c. 31. moral.  
 3 1. serm. de  
 pass. Domini.  
 TVR.

Paulatim te prodis ad quæ castra pertineas. nempe ad de-  
 licatulos illos Epicuros, Iouinianos, & nouissimos. Protestâtes,  
 qui vt sint ad opera carnis aptiores, afflictiuas operationes, &  
 austeritates, quibus caro deprimitur, aspernantur & ablegant  
 & tamquam minime ad perfectionem conducetes, imo & ob-  
 sistentes pronunciant. Alij delicatuli & si catholici mortifica-  
 tionem voluntatis exaggerant, afflictiuas refugiunt, quæ exte-  
 rius inferuntur. De illis dixit Greg. interna exercitia iactanti-  
 bus, refugientibus externa quod volunt esse humiles sine de-  
 spectu. esse contenti proprijs, sed sine necessitate, esse casti, sed sine  
 maceratione corporis, esse patientes, sed sine contumelijs volunt.  
 Cumque adipiscit virtutes quærunt, sed labores virtutum fu-  
 giunt, quid aliud quam exhibere belli certamina in campo ne-  
 sciunt, & triumphare in urbibus concupiscunt? Quid ergo in-  
 quis? siccinè illa spiritalia ait Bernard. persuades, vt etiam  
 hæc quæ ex regula habemus corporalia dânes? nequaquam, sed  
 illa oportet agere, & ista non omittere? Quam delicatus, & com-  
 ptulus Vindicianus apparuit, qui deflorans religiones, coronâ  
 sibi fruit victoriæ ante prælium, & ex SS. Patribus solos flo-  
 sculos

7. mor. c. 12

Ber. Apol. ad  
 Gull. j. Abbat.

S. Th. opus. 19  
cap. 1.

Habetur c. 1.  
20. q. 4.

S. Th. 2. 2. q. 7  
184. 2. 3.

Opus. 18. c. 9

De claustro  
animæ c. 2.

Lib. 9. cap. 1.  
& 2. & li. 10.  
cap. 2.

Ep. ad nobilē  
Polonium:

sculos sua uolētes decerpit, herbas uero vel flores medicinales corpus purgantes negligit, assuetus sensibus fauorabilia eligere, & aspera eliminare. Si religionis schola consideretur, ut pœnitentiæ status, ubi homo vitam inchoat (ait Thom.) & à veteri vita purgatur, tantum abest ut hæc parui pendenda sint, ut potius illa perfectior dicatur religio, quæ maiores austeritates habet, sicut in ieiunio, vel paupertate, vel huiusmodi unde quando conceditur transitus ad perfectiōem intelligitur austerior ex Concil. Triburenti. *Virgines sacrae, si pro lucro animæ suæ propter districtiorem vitam ad aliud Monasterium pergere disposuerint, synodus concedit.* si autem consideretur, ut perfectiōnis est status, vigiliæ, ieiunia &c. & si perfectiō ipsa non sint, sunt perfectiōnis instrumenta ex S. Thom. & dispositiōe ad acquirendam perfectiōnem ordinantur, ut ad votorum obseruantiam: unde idem Sanctus: *oportet continentia uicem assumptibus carnem propriam abstrahis delitijs, vigilijs, & ieiunijs, & huiusmodi exercitijs castigare.* Sed carni & sanguini concretus Vindiciānus in sola Metaphysica & Mathematica abstractione consistens, ac si à carne & sanguine absolutus esset, in sola interiori mortificatione obtutum figit, ut aërem uerberet, & non corpus domet & redigat in seruitutem: & si Physicè loquitur, non Physica flagella assumit, sed Physica oblectamenta de quibus loquebatur venerabilis Hugo *Ecce diabolus, Physicam docet. Ecce medicus factus est, de complexionibus loquitur, infirmitates diuersas, se teneatur Religio generari prædicat. Sed quare hoc non ut mæderi uelit, sed ut occidere possit. Videt ex subtractione ciborum luxuria uires posse minus, ideo non tardat minari ægritudines.* Sic facit Vindiciānus, qui externas afflictiones recensitas, cum spiritu tristitiæ, vel Acediæ (quæ tristitiæ affinis est) coniunctas dicit, cuius uitij infirmitas *amentem facit*, ex Cassiano, & *ebriū sensum, frangitque & obruit desperatione pœnali. sicut enim sine uestimento, & uermis ligno, ita tristitia uiri nocet cordi* Ex Salomonis Proverb. cap. 25. & ut quædam febris ingruēs tempore præstituto, ardentissimos ætus accensionum suarum solitis, ac statutis horis animæ inferens ærotanti. An fortè ad tristitiam populandam ieiunandum, pœnendum & uigilandum non est, quia ex istis oritur acediæ spiritus? non esset nouum hæc audire, nam aliter Anonymus tuus symmista id prius scripsit: *ieiunia, uigiliæ, ad corporales exercitationes pertinere, quas ad modicum ait ualere pronunciauit Apostolus respectu pietatis religiose mentis, quia sunt tantum ad morbi peccati carnalis, non spiritualis, quia aliquando propter abstinentiam, homo in iracundiã, minanem gloriam huiusmodi incurrit*

currit S. Thom. interprete . hæc ille. Sed neque hoc consistere potest (vt generalis statuatur canon) ex operibus afflictiuis spiritum acediae vel tristitiae nasci, & ex illis hominem in iracundiam, inanem gloriam & eiusmodi incurrere, nam S. Thomas consulto addit particulam *aliquando* (vt temeritatem Vindicianam tanto ante reprimeret) qui absolute easdem exercitationes cum spiritu acediae coniunctas indefinitè & vniuersaliter pronunciauit, nec enim negare poterat S. D. quoad superbiam edomandam valere ieiunium, dicente August. *ieiunium facit cor contritum & humiliatum &c.* solum docuit S. Doctor illa opera afflictiua ex sui natura, quia non bona simpliciter (pœnalia enim sunt, si enim homo non peccasset illa non fuissent) sed sunt bona medicinalia vt Reubarbarum purgans &c. in quantum reprimunt concupiscentias & sunt primo & per se ad peccata carnalia non spiritualia instituta: at pietas valet ad omnia ex natura sua, ex eodem, ad spiritualia & carnalia, est enim filia charitatis, abstinencia autem ex ordine ad charitatem, primo & per se ad carnis macerationem, & etiam ad mentis elationem reprimendam valet. Vindicianus hæc cum spiritu Acedia coniuncta audacter pronunciauit. *Reuera magni homines dicebat Cyp. (vel quicumque eius lib. auctor) Qui se comparant sanctis & eximia conuersatio nostra que prophetis vel Apostolis videatur æqualis, ad occasionem luxurie nostra in peruersum sanctos volumus imitari, & in cæteros. abus vestigia iustorum nolimus sequi.* Apost. se exercet in ieiunijs, macerationibus, &c.]

Ex hoc discursu, si omnimodè Vindiciane negas vtilia esse, & generali clausula affirmas cum ieiunijs &c. spiritum acediae residere, iam Iouinianista, Lutheranus declararis, quasi ierarum exercitationum damnator vt pote Acediam & tristitiam generantes, & vt dicebat de Iouianano Hieronymus iam *Epicurus Christianorum deprehenderit.* sic etiam si istis abiectis, in sola sistis interiori abstinencia & mortificatione, à vero aberras, qui simplicibus quod nec vident, nec tu facis, tuo interno martyrio & abstinenciae vis vt credant. Si aliquando vel in aliquibus cum his omnibus austeritatibus spiritum Acedia consistere profiteris, vel ex illis nasci iracundiam, & huiusmodi, fatearis. necesse est tuis etiam internis exercitationibus & tuo martyrio, eadem vitia vel coniuncta esse posse, & oriri posse, non minus quam ex corporalibus illis pœnalitatibus, si quidem teste Gregor. *acceptis virtutibus homo interdum in audaciam sua presumptionis erigitur, & sunt nonnulli (ait idem) qui dum virtutibus cresunt elatione corrumpunt.* Cur ergo proprium sit, quod omnibus virtutibus potest esse commune? audi eundem tuum Cassianum, *nam virtuti pietatis pro-*

Cyp. de sup. cleric.

Hierony. cōtra Iouianū.

9. mor. c. 33.

Lib. 1. Reg. cap. 3.

Lib. 10. c. 21

ximi, spiritus Acedia sugerit necessarias salutaciones fratribus exhibendas, visitationes infirmorum vel eminus vel cominus postas. Quaedam etiam pia ac religiosa dicta officia, illos vel illas parentes debere inquiri, & ad salutandos eos crebrius properari, illam religiosam deuotamque Deo foeminam omni praesertim parentum subsidio destitutam, magnum opus esse pietatis frequentius inuisere, ac si quid ei sit necessarium, quae a proprijs parentibus negligitur, atque despicitur, sanctissimum procurari, magisque opertere in his operam pietatis impendi, quam infructuosae, ac sine ullo profectu in cellula reside- re. An detrahes pietati & alijs virtutibus internis, quia etiam spiritus Acediae interdum potest bonis operibus, etiam inter- nis copulari, quem tu vniuersaliter, vt tuam temeritatem ele- uares, externis pœnalitatibus adiunxisti?

Lib. de con-  
templ.

Potiatur Vindicianus perfectionis virtutibus interioribus, & interiori cruce, credat non Turturi, sed sanctis adhuc opus esse extrinsecis illis pœnalitatibus ad eas conferuandas & pro mouendas. Recte Riccardus de S. Vict. *Voluntatem* ait no- stram nunquam perfecte desiderio honorum caelestium inflam- mari posse, nec intellectum nostrum rerum diuinarum contem- platione posse plene illustrari & purgari, nisi diligentes simus, in reprimendis commodis & cupiditatibus corporis etiam lic- tis, & necessarijs. & S. Chrysost. Ioannes purus homo indigebat medicina ieiunij. Christus Deus erat non purus homo & ideo huiusmodi non indigebat. & si homo ait S. Thom. loco cit. esset in statu in quo non posset peccare, non indigere ieiunio & huius- modi. existimabat forte Vindicianus dum hæc scribebat fe- esse in statu innocentiae, sed dum supra homines se efferre vo- luit, inferior hominibus reperitur, comparatus iumentis insi- pientibus, & maior Ioanne indigente medicina ieiunij appare- re vult, volutatus in carne & sanguine vallatus agminibus fœ- minarum. Has authoritates adduximus multas relinquentes

Math. 16. ve  
ait. Iesus.

vt dicam cum Hieronymo, vt erubescant formosuli nostri, & consuli & vix summis pedibus abumbrantes vestigia, quorū verba in pugnis sunt, & syllogismi in calcibus, qui paupertatem Apostolorum & crucis duritiam, aut nesciunt, aut contem- nunt. Loca vero quæ adduxisti pro illo tuo spiritu Acediae tuendo impertinenter adducuntur, ex Cassiano & Climaco, nam, nec in omnibus, nec semper, religiosus insensum esse ex ista PP. colligitur, nec à Turture in aliquibus imperfectis, & ad horam perfectis confidere denegatum. Non nego eos esse sectandos (vt dicebat Cyp.) quos DD. accipimus cuncti, sed aduersus eos contendo qui cupientes ad mala sua bonorum h̄i storias deprauare, legem Dei existimant sibi suffragari, sicut

Cōt. Iouini:

omnes,

omnes, qui perire festinant, & sub obtentu sanctorum dedecora sua volunt esse celata, ut sub imitatione maiorum contraria quoque committant.

Cyp. de sing. cleric. VIN.

Quisquilius tandem colligens subdit Vindicianus. Atque experientia certificamus longe segnius admitti, quam ex aliorum arbitrio, quam quae ex proprio, seu urgente necessitate onera imponuntur: ite. sub xelo publica incolumitatis priuata emolumenta egregie vindicamus. &c. pb leuiculas res haud secus anguntur, discruciantur, ut veteres eremicola apud Cassianum pro sportella, codice graphio inuerecunde litigantes. & concludis.

Tot delicator martyres Grauina fortissimis Athletis aequabit, isti ne flores amenissimam omnium ordinum viriditatem explicabunt? Bene scripsit Hefychius, Ficulneus gladius scophanta, quod idem mollis sit, & calumniator. Et minimo negotio refelli potest ex solo loco prouerbiali *Μη κάρπος κί νε νε moue festucam.* adeo enim morosus est Vindicianus ut ad motum stipulae satis offendatur, quando non habens quid vitra de multitudine scandalorum obijceret, eos defectus recensuit, qui sunt in perfectissimo cętu perfectissimorum virorum, imò quos A postolorum chorus compati potuisset, & ex sportella & graphio vel codice scandalizatus Pharisæica superbia ad pefundandas vineas religiosorum contendit. Audi Vindicia ne, etiam ad floritionem probandam, satis esse Grauinæ, ut si non in omnibus sit speratus perfectionis fructus, saltem in aliquibus inspiciatur proficiendi desiderium, in alijs vero fructus è floribus enasci videamus. vnde Gregor. explicans illum locum.

TVR.

*Mane surgamus ad vineas, videamus si floruit vinea, si flores fructus partiriunt.* ait. Florent quippe vinea, cum mentes fidelium bona opera proponunt. Sed fructus non pariunt si ab eo quod proposuerint, aliquibus viti erroribus infirmantur. Non ergo intuendum est si vinea floreat, sed si flores ad partum fluxuum conualescant, quia mirum non est si quis bona inchoat, sed valde mirabile est, si intentique recta in bona opere perduret: Vnde fit plerumque, ut si in bono opere recta intentio non tenetur, etiam hoc ipsum opus quod bonum creditur amittatur. Nam quosdam sepe vidimus terrena quae possederant reliquisse, & nihil iam transitorium querere, nullis probac vita iurgijs misceri. Cum itaque hoc in se fidelis anima offendit, quae si oliua florem protulit. Sed cum quidam ex talibus rursus cuperint mundi gloriam, quam contempserunt, querere, & terrenis rebus quas spreuisse videbantur insatiabiliter inhiare, vacare iurgijs, nimirum proiecit oliua florem, quem proposuit: quia rudimenta boni studij ad perfecta opera non perduxit. Qui vero in bono perseuerant de ijs dicitur quod flo-

12. mor. c. 13

fratru  
vel comi  
officia  
indos eor  
cre  
Deo faminam  
magnum opus  
necessarium  
itur. sanctij  
pietatis im  
ula reside  
quia etiam  
tiam iher  
tatem ele  
  
terioribus  
adhuc opus  
andas & pro  
atem ait no  
Fium inflam  
ram contem  
igentes simar,  
oris etiam sit  
omo indij  
s hro: & ist  
loco cu. est  
unio & huij  
ec scribebat  
se efferre vo  
umentis iust  
eunij appare  
minibus se  
relinquentu  
uli nostri, &  
figia, quoru  
pauptatem  
ant contem  
itu Acedia  
& Climaco,  
nsum esse ex  
m perfectis,  
n mego eor  
us cuncti, sed  
a bonorum bi  
fragari, hinc  
omnes,

Iob c. 17.

res fructus parturiunt, vt sunt perfecti, in incipientibus, & interdū in proficientibus locum habet quod scriptum est: *Ledetur sicut in primo flore botrus eius, & sicut oliua proijciens florem suum*; de quibus spes est, quod alias reflorescent ad fructus quoque maturitatem. Illi steriles sunt de quibus dicitur *Congregatio Hypocrytæ sterilis, congregant enim Hypocrytæ ait Sanctus bona opera, sed eorum sterilis est cōgregatio, quia per hoc quod agunt fructū recidere in æterna beatitudine nō appetunt, fœcundi, ac virides in suis operibus videntur, sed in cōspectu oculi iudicis infœcundi & aridi apparent, sæpe verò estu auaritiæ accensi, eō maiora de se opera humanis oculis ostēdunt, quo ampliora sibi ab hominibus munera appetunt.*

Iob c. 15.

### III. Probatio ex florentibus lilijs Confessorum & alijs diuinis charismatibus, florentes religiones monstrans, à Vindiciano tamen irrita, Nouatorum more, quàm sit efficaç discutitur.

VIN.

io. Cōf. c. 35.

**C**VM audisset Demetrius Phalaræus Athenienses suifcē demolitos statuas suas, quas illi posuerunt; at virtutē inquit sapientissimē, non euerterunt, cuius gratia illas posuerūt. An non simile possumus Vindiciano respondere? qui cū Grauinam alteram palmam à Confessoribus desumentem ad probandum vineas Regularium florentes, cerneret, non solū euertere tot heroicæ personas uelut Ideas imaginatas carpens, sed eorundem gratijs gratis datis videtur illudere; videlicet *predicationum, visionum, Miraculorum, & pœnē uirtutes eorundem hæroicas, si fieri potuisset, destruxisset.* Et non habens quid respondeat singulis seculis innumerorum confessorum myriades producentibus, *neque hic diffitor ait salium Idearum contemplatione cœterorum ingent secuturam decus, & eorundem viuendi rationes sine cunctatione induerint,* & mox in Grauinam inuehitur: quod monstrat certiora ubique Regularium, erga Beatos suos Parentes, & fratres sancta emulationis specimina. & in gratias eorum inuehitur, & incertas reddit, quia hodie ait *Visionum & diuinationum insolita apud regulares audacia emergit, prout quisque se magis à publico contrahit & orationi intentus est.* Vnde eos cohortatur cum S. August. *vt ab eiusmodi rerum pruritu & affectione se cohibeant, Deoque nostro humilem ac simplicem exhibeant famulatum.*

Et Capituli IX. *Cauesq. Anonymi discussio.* 165.

sum hortaturque mox, ut dum Regularis Beatorum suorum laudes predicant, id verecunde faciant, sine iactantia spirituum & iniustis comparationibus. Auditores enim frequenter iactant murmure susurrant: vos autem qui estis? motus dissimiles denotantes, optantes sequi instructionem. Grauius ut Plaudis instat, si vident hinc pennas in orbem concinnatas, inde pedes inspiciant cum Daniele clamantes, dicant. Peccauimus &c. confusio, & opprobrium facti sumus &c.

Magna cum difficultate & pressis labijs & musttando tot Proceres admittis quos uelut Idæas Platonicas (ex quo uocabulo utens, ut uetus ad Idæalem quoque & iniustitiam Ecclesiam formandam) efformas. Non dissimiles præciserunt antiquitus Iudi. Per conctatus quondam Stilpo Philosophus de statua Mineræ, quam Phidias finxerat, num Iouis Minerua Dea esset? acceptoque responso: est, subdit: at hæc non est Iouis sed Phidia. Quod cum fuisset concessum, collegit, Non est igitur Dea. Ad hanc uocem apud Areopagitas impietatis reus damnatus est, sed ille conatus est sic elabi non negare illam esse Deam, sed Deum hoc est masculum, deos enim apud Atticos communis est generis. Quo non obstante pellitur e ciuitate in exilium actus, sed his auditis Theodorus cognomento ad eos dixit: Vnde hoc noui Stilpo nisi forte sublati uestibus inspexit Mineruam? & pariter mulctatum historici tradunt. Verecundatus est Vindicianus aperte in Beatorum albo, uel sanctorum, iam locatos uel locandos proscindere, noluit ordinaria nomenclatura eos appellare sanctorum uel Beatorum & huiusmodi, sed Idæas, quæ cum illas Platonicas imaginarias, & paradigmata & exemplaria exprimere possint, sic putauit ludere, ut eluderet ne deprehederetur irreligiosus uel atheos, punibilis certe, si puniri non contingeret, etiam si exemplaria, & paradigmata se intellexisse subterfugeret. At intelligat Idæas pro exemplaribus, si non ad exemplaria ubique Regulares omnes in suis ordinibus se componunt, uelit nolit, iam sunt tot exemplaria ut religiones decorare sufficiant, à quibus dum imperfecti deficiunt, prototyporum perfectionem monstrant, à qua degenerant, nec eorum degeneratio deflorationis religionum testis, sed ipsarum commendatio, à quarum perfectione, ipsorumque perfectorum uirtutibus degenerant, ob heroicorum operum arduitatem, difficultatem, & supra communem & uulgarium hominum excellentiam. Quod si hos deficientes ab exemplaribus ob eorum imperfectionem à uineis cupis Vindiciane remouendos, scias patris & truncis egere uites ut floreat & sustententur, ut sint meritorum materia. Sed mitum est dicebat Aristhenes irrisum optare se purgari

TVR.

Laetius hinc

L. 7. Apot.

*purgari a loto, saltu ab inuili milite, & a Republica inuidos ad excedere.* Repurabat iste Philosophus nam esse inuiles inuidos vniuersitati humane quam inutile lolii tritico, & ignauus bello reputatur.

In Matth.  
cap. 24.  
L. de Anti-  
christo re-  
formato.

At sufficere debebat personas heroicis, sub Idz alium imaginum titulo laruatas proseripsisse, voluit quoque miracula, visiones, & alia charismata eorundem infringere, eo titulo quod hæc fingat Regularium audacia. Iam Anonymus magis suam depofuit laruam, miracula, visiones, & c. hoc prætatu, quia conficta, exufflando. Simile quid in catholicos effutiuit Magister tuus Calumnus dicens. *cum Antichristus mendaces & prophetas Dominus miraculis armatos fore pronunciet, non est tur tantopere superbiant Papiſta hoc obtentu, ut ipſorum ſactantia terrentur.* Communia pronunciata sunt hæreticorum, teste P. Martino Becano, Pontificios fingere multa fabulosa ut statuar in Ecclesia progredi, animas de purgatorio venire, Christum, aut B. Virginem apparere. & in speciali dicunt impiè, & calumniosè apud eundem. *Iesuitas dicere: multa se miracula facere in Iaponia, que hic facere non possunt, ac proinde verisimile esse eos mentiri.* Fabulis huiusmodi passim iidem Protestantes conclamant, legendas Sanctorum resperfas. Ab his Vindicianus tamquam vipera de rubeta venent mutuatus. Et vt modo omittam miracula, visiones, & c. que calculo Ecclesie in canonizationibus, & beatificationibus diligenti trutinâ appensa sunt, fidem quoque merentur in suo tamen ordine, & gradu, ij qui, iam pridem chronica religionum describere, quos in omnibus mentitos, & deceptos, nullo modo in sapientem cadit, & velle excipere aduersus tam graues scriptores, historicos antiquos maximè irrationabile est, & negatiuæ probatio aduersario competit, vt proferat in hoc vel illo fuisse deceptos vel mentitos. Nec aliquorum vastifices figmenta multa confingens (qui sint nefcio, Deus scit) veris fidem adimit, sicut nec falsarum margaritarum apparenria tollit bonæ margaritæ existentiam. sunt qui rapiuntur cum Apostolo qualis erat S. Thomas (cuius visionibus alter Anonymus nuper detraxit) & alij innumeri sancti, sed exicato ventre ad aera eleuati vel super lapidem cum Iacob caput reclinando Angelos, ipsique coelum apertum vident. Sunt & alij qui ex Hieronymo. *post cenam dubiam Apostolos vident dubiam, inquam, quia tot epulis referta, vt ad quam se applicarent, hærebant, que si parca fuisset & frugalis, aliquam opinionem vel probabilitatem posset aggenerare, sed cum dubia esset, dubia magis visio, & non mirum si post has dubias cœnes, dubias quoque aliqui visiones saltem vt*

In libello  
me. ad iud.  
veritatis.

L. r. cont. Io  
uan.

pro-



probabiles recipi velint, vt regulas humanorum auctum, etiā contra Ecclesiæ regulam, vt fuit illud. quod *existente opinione probabili de visione facta in sacris constituto de nuberito, possit eidem visioni obtemperari.* Ad quas insidias cauendas vigilantissimus Ecclesiæ catholicæ Pastor Urbanus VIII. zizaniorum prauorum eradicator, superstitionum euerfor, Ecclesiasticæ disciplinæ tenacissimus custos, omnia hæc miracula, prophetias, visiones, & libros quæ vitam recentiorum cum opinione sanctitatis defunctorū, diligenti trutinā ad præscriptam, & ab eo traditam normā examinentur, & ad cauendam affectionem ab eodem præceptum est omnibus regularibus etiam Mendicantibus, etiam Equitibus S. Ioannis, etiam PP. Societatis Iesu, vt miraculā iuxta traditam à Sāctissimo regulam recipiantur, ne falsa irrepat margarita quærenti bonas margaritas. & quando aliquis impostor detegeretur vel detectus sit, particulare istud factum, vniuersitatem non læsit nec læderet. Quare satis insipienter propter paucos, imō paucissimos, ex hypothesi thesim formauit Vindicianus, quod *hodie visionum & diuinationum insolita apud Regulares audacia emergit* &c. vt omnia chronica, & vera charismata, authentica & probata cum fictis imposturis aboleret.

In decret. 2.  
die Octobr.  
1625.

In alio decret.  
to die.  
1632.

Verecundè autem (vt petit Vindicianus) Grauius Pauonis instar, dum Sāctorum & Beatorum sui ordinis, & omnium aliorum dona celebrat, sub vno corpore pedes intuenso clamat & ingemiscit: *Peccauimus iniquè equimus* &c. at tuus diuersus est gemitus, Regularium enim gemitus est de corde, compuncto; mente & corpore sobrio, & fide non ficta, tuus, vt Hæreticorum, de corde læto, corpore saturo, fide peruersa procedit, de quibus dixit Hieronymus quod *epulantes statim vt vident aliquem ingemiscunt, vt se caelestia contemplari, terrena despiciere monstrant, prius ferculis & compositationibus refecti, vt compunctos corde ex ficto gemitu, re assumptis delicijs rideant.*

Sup. cap. 12.

Non indignatur autem Turtur de ea admonitione; vt *cum laudes sanctorum predicantur à Regularibus, modeste id faciant seclusis comparationibus.* quo in genere interdum à quibusdam sciolis peccatur, tales faciendo sanctos quales dici ipsi nolunt, vt aduertit Magnus ille Magister Cano, & sua sic exaggerant vt faciant de culice camelos. hæc enim omnia hostibus Ecclesiæ irridendi, pijs lacrymandi materiam subministrant. illud à Vindiciano Turtur exoptat vt sciat ex S. Doctore ex huiusmodi prærogatiuis & donis licitum esse *Religionem suam commendare, vt alij ad perfectionem sequendam inflammentur, sicut Christiano licet Religionem Christianam*

Libro 11. de  
autho. hist.  
cap. 5.

Opul. 19. c.  
13.

1670

nam commendare apud infideles, ut ad fidem conuertantur, & quanta sunt magis sancti, tanto hunc zelum conuertendi alios ad statum perfectionis magis habent. hæc ille. Optimum documentum, ut si hoc, quod abest, etiam Vindicianus respueret, ramusculus Guilielmi de S. Amore detegeretur.

IV. Probatio desumpta ex Gentium conuersione, florere etiamnum veteres ordines conuincit, non tamen Vindicianum spiritum superbum & singularem.

**S**upra clepsydram dicere (ex veteri Proverbio) Vindiciano aptari potest, loquentiæ enim multum habens, sapientiæ parum, verborum nimia tempus extrahit. Solebant autem veteres ad aquæ stillicidium in clepsydra orandi modum produciari breuiorique tempore præscribere. Tertiam ergo palmam regularium ex conuersione gentium in Oriente & Occidente reportatam, nullo modo florentissimum regularium præsentem statum attestari contendit Vindicianus. Et quia versutus videbat hanc fasti euidentiã negari non posse, immensum præhæsit opus, id ostendere, sola æternitatis mercede remunerandum. Ingerim (subdit) Neque hinc video quid Granina in suum horreum conuocat. Primo, quia conuersio Indiarum solis ferè. Mendicantibus cura est, aliorum regularium multitudo aliorum velificat. Et hereticorum loca nec magnopere dictor ordines accupant. Secundo, quia ex Mendicantibus quotusquisque est, qui Indorum vel hereticorum, vel Saracenorum auxilijs insudat, ita saltem, ut ad tanti operis molem apparatus, qui est necessarius nequaquã prætermittatur? quantus in eiusmodi operatio castimonie ac paupertatis cultus, & sollicitas non requiritur? quam exacta in diuinis & humanis scientijs eruditio? quam indefessum ad peregrinas linguas desiderium? atque huic non impar ingenium? quam laboriosa in rudibus docendis industria? quam inuictum ad insuetum solum, auram, & vicium rabur, ac patientias, accedunt quotidiana vita pericula, morbi, arumna sine numero, rara confessorij copia, potentes hominum ac Demonum insidie, & omnium prope amicorum & familiarium inopia huiusmodi, & facidiora operarij in Domini vinea lineamenta exhibeat mihi Granina per regularium cellas, & conditoria, & credam paucorum fortitudinem, & perfectæ virtutis similitudinem in omnes

VIN.

nes ordinum subditos commigrasse. Hactenus præter nudam affirmationem nihil apparuit. Vltimo tandem cum multo-  
rum ignominia addit discursus sigillum videlicet. *Qui scripsit de conuersione omnium gentium, negat illos ordines ad perfectionem properare, qui pauculis secularium conuertendis insistant.*

Et vt primo membro respondere incipiamus. hæc non solum à te prolata sunt, Vindiciane, sed ab alijs tuis confæderatis Anonymis, *pròtegunt enim (Iob attestante) umbræ umbræ eius (impio videlicet alterum protegente) & se ipsos tegunt* exponit Gregor. *dum alios protegunt, quia vitam suam vident impeti, unde alios considerant libera correctione confundi,* & propterea Anonymos scribunt libros, ne manifestius personæ deprehendantur. Anonymus ergo quidam Polonus illi ordini bona addicenda voluit, qui non austeritatibus &c. insistit sed qui verbo, prædicatione, vberem fructum facit in Ecclesia. Anonymorum aliorum quædam biga, non proprijs possessoribus restituenda esse propria regularium veterum Monasteria ab hæreticis occupata contendens, istud; assumpsit inter cætera pro medio [quia multæ sunt religiones quæ alio velificant] nimirum sibi soli non saluti proximi & conuersioni attendendo; unde hæc formalia verba biga protulit. *Debere nos hac in re quoque sententiam hæreticorum inquirere, & quid olim viribus florentes, & liberè sine ullius timore dixerint, ac fecerint, attendere, quo pacto Monachos esse inutilia terre pondera, ventres pigros, stupidas, pœudes clamauerint: quæ licet ex ea parte qua vota & instituta Monastica condemnantur, hæretica, & ex ea qua ista bona ad hæreticos prædicantes ac studiosos volebant conuerti, Ecclesiæ Catholice perniciofa fuerint, &c. ex ea tamen parte qua contendebant, melius esse bona illa applicare ijs, qui publicam utilitatem Ecclesiæ melius & efficacius procurant, vera fuisse ac laude digna, & à catholicis merito perpendi, & re ipsa perfici debere.* Hæc tui symmiste Anonymi.

TVR.

Cap. 40.

De transl. restituendorum in Imperio ad Societ. Iesu.

Quo utroque discursu tecum hos in eo conspirare video, vt Monastici ordinis præfessores v.g. Carthusienses, Camalduenses, Cistercienses, Benedictinos improbent quasi sint minus vtilis Ecclesiæ, inutilia terræ pondera, ventres pigri, & cupidi ac mutæ pecudes, publicam utilitatem Ecclesiæ, maximè in Infidelium conuersione non procurantes, ac proinde alio velificâtes tamquam minus fructuosi, vt Anonymi citati Germani dicebant, quam ij, qui cum propria salutis studio, etiam curam alienæ suscipiunt, qui religione, doctrina, prudentia, spiritu apostolico instructi, ex propria vocationis præscripto arma-

Calumniæ Anonymorū contra sacros ordines Monasticos v.g. Camalduenses, Charthusienses Benedictinos.

Y

con-

*contra hostes fidei expeditè, in aciem prodire, hæreses profligare &c. prompti semper sint, & parati.*

Eorundè religioforum de sensio.

Ergo ne si non descendunt, Monachi & Eremitæ mare in nauibus, facientes operationes in aquis multis, pergentes ad gentem diuulsam, & dilaceratam, & alio velifcent, non cooperantur saluti animarum? an propterea, in sanctū ociū contemplationis, in vocabulis, cum hæreticis vocatibus Monachos terræ inutilia pondera, imo in re ipsa conuenire debebas? Non solum ob odiū in vota Monastica vel vitæ, vel scholas, procurant hæretici antiqua Cœnobia vsurpare & retinere, ac si per eos publica (vt iactant) vtilitas Ecclesiæ ageretur, sed etiā propter vitæ solitariæ studium, crebra ieiunia, reiteratas vigilias, perennes psallentium choros, ipsorumque Cœnobarum nomen, & institutum tantopere illis inuisum. Callidè Vindicianus sub prætextu laudis Mendicantium, ob prædicationē euangelij, quos se extollere fingit, cum Anonymis, cæteros Eremitas & reclusos, vel Monachos maiorem austeritatem, profitentes abijcit vt inutiles, quia ad Indos non perferant. Ipse vero cum Anonymis, illam prædicationis missionem assumit, de qua scriptum est: *va terra cymbalo alarum, quæ est transfumina Aethyopia, quæ mittit in mare legatos & in vasis papyri super aquas.* Quem locum interpretatur S. Gregorius de hæreticis prænuncijs Antichristi, quos mittit diabolus tamquam legatus & prædicatores suos in vasis papyri, per quæ secularis scientia designatur, *in sapientium enim carnalium papyro seu carta prædicationem ponit, vt defluentes populi ad culpam vocentur*, impugnando austeritates, sacras vigilias, psalmodiam, & eos, qui ad talia opera præstanda à Deo in suam laudem vt peculiarem populorum selecti sunt, tales legati fuerunt Brasiliiani Prædicantes de Caluini grege hæc omnia impetentes.

Isai. c. 18.

13. mor. in c. 5. Iob.

Audi Vindiciane. si alij Cœnobitæ inutilia sunt terræ pondera, quia reclusi & ad Indos non properant, & alio non velificant; Perperam à munificentissimis Inſtitutoribus pro iisdem ædificata Cœnobia, vt aſerentur publico bono inutiles, & boantes pecudes ad nihil aliud apti, quam vt dicebat Lyricus.

*Nos numerus sumus & fruges consumere nati.*

Pessimè Romani Pontifices, suis litteris & diplomatibus eam viuendi rationem, approbarunt, cum ijs cumulatè eorundem bona applicari debuerint, qui vtilitatem Ecclesiæ melius, & efficacius procurant. quæ cum non nisi impiè concederentur. Anonymorum cum Hæreticis conspirantium, ~~max~~ esse causa demonstratur.

At

At quamuis reclusi Monachi ad disseminationem euangelij passim non pergant, nec ad infidelium oras velificentiam eorum statui prædicatio non repugnat, & satis apud Deum coronatur promptitudo animi conuertendi Gentes, & pro factio computatur, vel quia non possunt vel eisdem non ministratur occasio sicut in ceteris operibus misericordie accidit quæ excercere non possunt. Etiam satis eorundem naues & classes munitionibus bellicis replent, vt non minus pugnantibus quam adiuuantibus & suppeditantibus arma victoria adscribi possit, per occultos enim precum suarum cuniculos Ecclesie hostibus generose obsistunt. Magis vniuersi Moysis oratio Amalachites prostrauit quam vniuersi Israelis armatae copiae. Prouincialis Societatis Iesu tanta perfectione pollere describitur cap. i. num. 5. *vt studio orationis totam Prouinciã debeat sustentare.* Nonne è tot myriadibus Monachorum centuriæ saltem aliquot reperientur, quæ Prouincias & Regna quæ incolunt, virtutum & orationis fulcris valeant sustentare, & aduersariorum impetus & conatus infringere? Decem Pentapolis vniuersæ regionem sustentasset, ne sulphureo incendio conflagrasset. Vnus Deo sufficiebat iam iam peritura Hierusalem faciens iudicium, & quærens fidem. Vnus Moyses diuinæ resistit iræ Israe litis comminanti, proferens seruitutis sue scutum orationem, & tot iustorum Cœnobarum iugis oratio è nubibus vacua reuertetur, & ignita spicula aspirationum non transigent corda inimicorum Regis? & vbi illud! *arcum conteret & confringet arma & scuta comburet igni. vacate & videte quoniam ego sum Deus.* vt his sancto ocio contemplationis vacantibus, Dominum formident aduersarij eius de cælis super eos tonantem & exercitus dissipantem, vt clarissime Propheta describit.

Numquam ex doctrina hac Vindicianica Magnus ille Constantinus Augustus Magno illi Antonio Eremicolæ sese commendasset, nisi eum columnam ne dum Ægypti sed totius orbis existimasset. Theodosius quoque Augustus ad Ioannem in Ægypti Eremo constitutum misit, vt nuncium victorie acciperet, illi prædictam, & sine dubio eiusdem precibus impetratam. Existimabunt multoties nonnulli Prædicatores euangelij, solo labore prædicationis vomere glebas scindendo, tot vberem messem reportasse, cum tamen super iacta semina, lacrymarum fecundus imber, ex cataractis oculorum Cœnobarum effusus, ad aquarum ea velut in abyssu multa, unde & Missionibus intenti, & orationibus attentis, euntes ibant & stebant mittentes semina sua, vberes deinde manipulos reportantes, vnde quicumque iam steriles & ventres pigros hinc audeat nominare, illum offendat necesse est, qui reclusos

In cõf. Soc. Iesu.

Sap. c. 18.

Psal. 18.

Profectus cœnobarum etiam non Mendicantium ostenditur.

Ex 2. 2. qu. 174. a. vlt. ad vlt.

Bl.c. 54.

Cœnobitas cōsolatur. *Lauda sterilis quæ nō parit, quoniã multe filia desertæ magisq; eius quæ habebat virũ, nã si ad Indos, Mexicanos, Brasilienses &c. non perrexisisti, filios sacra baptismatis vnda tingendo, plures filios multo semine lacrymarũ prius Christo perispeti, & orationis feruore, vt ostiũ euangelij aperiretur impetrasti, nam & si operarij velut Paulus plantarint, vel vt Apollorigarint, Deus autem incrementum dedit & vt præstaret oratio obtinuit pro Gentium conuersione effusa, vnde etiam si Stephanus non orasset, nec Ecclesia Paulum habuisset. Et licet vtrũque præstare potuerint orando & cõcionando euangelicim inistri veluti Machabæi illi, manu quidem pugnantes, sed Dominum cordibus orantes attētius & expeditius cum Deo iustantes Cœnobitæ id multoties præstare potuerunt. vnde quasi alienis impensis militant operarij euangelici interdũ remissi, vbi suis Cœnobitæ feruētes stipendijs viuunt tamquam sibi sufficientes & optimam partem eligentes, in alios contemplationis fructus diffundentes.*

2. lib. Mach.  
cap. 15.

Sed non est negandum quando necēssitas vrgebat etiam Eremicolas in apertum campum prorupisse ad debellandas Phalanges infidelium armati & stipati prædicatione & doctrina. Monachi Thimotheo Pseudopontifici Alexandrino resistere, & Eutychianã fuliginem aspersum demonstrarunt. Hoc etiam titulo à Papa Simplicio commendati aduersus Episcopum Constantinopolitanum pro defensione Catholicæ veritatis insurgunt, vt illud ciuibus cantare licuerit: *nisi Dominus reliquisset nobis semen, &c.* Magnus ille Cœnobiarca Theodosius cœterique Monachorum ductores, quibus magna vis erat ad suadendum, Anastasio Imperatori sese opposuerunt vt murum validissimum pro domo Dei, Imperatoris iacula feliciter eludentes. Cõtra Seuerum hæreticum, & eundem Anastasium Imperatorem diuinus Sabas (ait Baronius) Monachorum eximius, & electos Monachos congregauit, pro fide & Ecclesiæ libertate tuenda vsque ad martyrium se animantes. Quis innumeros recenseat triumphos cœterorum Monachorum?

Bar. an 457.

Anno 476.

Esaï. 1.

S. Benedicti  
religio quantum profuit  
Ecclesiæ.

Descendamus ad sequentia tempora. S. Benedictus Monachorum Occidentalium Patriarcha Solitudinis amator præcipuus Demonicolas Cassinates à gentilitijs tenebris ad lucem eduxit euangelij, simulacris Apollinis, & Veneris contractis. cuius exemplo eiusdem Sancti Discipuli, ad errores vniuersos eliminandos accincti inferis funestum bellum intulerunt. A familia S. Benedicti Clodouæus Rex cum Francia vniuersa, Remigij prædicatione, ad fidem Christianam adducitur anno 350. Sueui à Martino Monacho conuersi Arianam hæresim

sim eierunt anno 540. Anglia ab Augustino Monacho cum sex alijs Monachis opera S. Gregorij Magni in fide Catholica instruitur. Lambertus Leodiniensis Monachus Taxandriam Germaniæ prouinciam ad Christum adduxit. Eodem tempore quo Kilianus Monachus in Francia euangelium diffeminabat 622. Vvilfridus Monachus postea Episcopus Eboracensis, in Frisia & Hollandia, & in regione Australium Saxonum & in toto tractu Insulæ, quæ Vetula dicitur Christum annunciauit, cuius vestigia imitati Vvilbrodus Cœnobita Monasterij Rupensis, in Frisia, & Suuitbertus Lindissæ in Saxonia, innumerabiles populos fidei Catholicæ incorporarunt. Bonifacius item Monachus tamquam Germanorum Apostolus vsque in hanc diem colitur. 717. ibidem & in Hassia plurimum in cultura vineæ Christi laborauit, quam & sanguine irrigauit. Vvillehadus & Lugderus in Franconiam Germaniæ Prouinciam profecti 800. plurimos filios Christi Domino pepererunt. In Dacia, Suetia, Gothia, Grotlandia, Anshariis cum tribus Socijs idolatriam & errores debellarunt: eius vestigia insecutus Stephanus innumeros errantes in trauitatem veritatis reuocauit. Albus Abbas Monasterij Floriacensis, in Vasconia Galliæ parte 970. strenuè laborauit, & vna cū fratre eius Gaudentio Monacho S. Alexij Romæ in Pannoniâ secessit, mox ad Sarmatas pergens, Russis, Lithuanis, Moschis, Pruscianis, Polonis euangelium prædicauit. Bruno Saxoniarum Ducis filius Cœnobita eiu(s)dem Conuentus 1025. Ruthenorum innumeros populos ad salutis viam reduxit, quo etiam tempore Bonifacius S. Romualdi discipulus Russiæ Regem cum Regno ad Christum conuertit, & eius hostia fieri meruit. Humbertus ad Græcorum schisma euincendum missus, cum Nicæta congressus coram Costantino Imperatore, in Conuentu omnium publicè confutauit, vt rubore perfusus librum à se conscriptum flammis tradere coactus sit. Otho 1125. in Pomeraniam destinatus Bracislaum Principem cum suis & maxima Gentium multitudine ad fidem conuertit, cum alijs quâ plurimis Saxoniarum ciuitatibus æternæ vitæ verba annunciauit. Vvicelinus cum quatuor socijs per 30. annos apud Vandalos in cultura euangelij laborauit.

Sed rugosa facie elato supercilio nasutus Vindicianus dicit, iam hæc antiquata, & à modernis Cœnobitis missionum fructum requiri. Accipiamus, & noua. Non solum Asiam Africam, Europam suorum filiorum prædicatione Benedictus præcipuè illustrauit, sed Americæ ipse primus sub Alexand. VI. 1495. aurora fuit Gentibus fidei prædicatione Bucilo Catalano cum electis 12. socijs suæ familiæ, verbum Dei velut Solem deferente ijs qui in tenebris, & umbra mortis se-

Fructus nostrorum temporum reportus à Benedictinis.

debant.

par. 4. sui  
Chronici.

Author lib.  
contra Ano-  
nymos c. 4.

Ex fidei rel-  
lat. German.  
ad D. Cöstl.  
Caietanum.  
transmissis.

Ex iisdem re-  
lationibus et  
alijs.

debant. & uiam fecit cæteris euangelij ministris, ad portandū nomen Christi in Gentibus. Quid in Belgio, Lotharingia, Francia, Burgundia, pro fidei propagatione operentur, testis est Balduinus Iunius ordinis Minorum. In Germania acies instruunt aduersus tentoria Satanæ. Vnus solus Abbas (& dicamus recentissima & minutissima) Zuuifeltensis vnica sola exhortatione effecit, vt amplissimus pagus abiurata hæresi vno die ad catholicam fidem reuerfus sit. Nadburgum superioris Palatinatus vrbs non infimæ notæ, Benedictinis Monachis Sæcti Andæ, suam salutem acceptam defert, cum prius doctissimi Patres Societatis post multos labores non mercede vacui, ijs tamen surdis fabulam occinere viderentur, vt non volentis neque currentis ministri, sed miserentis Dei opus appareret in conuersione, & non ad clericum, vel Monachum alligatum. Similiter assertum est non vulgare Serenissimi Bavaricæ Principis electoris, p̄gredi foeliciter in Palatinatu Monachos S. Benedicti in conuertendis hæreticis, non minus quā nouissimos operarios. Rheichenbachii prioratum S. Benedicti auspicijs Inuicissimi Cæsaris superioris annis rursus adepti, mille animas apposuerunt ad ouile Christi. Experiuntur quotidie inferior Saxoniz, & aliz partes Germaniz deprauatæ, quantum Benedictinz familiæ, & aliarum intromissi operarij, vna cum Monasticæ disciplinz reparatione, vineam quoq; Domini ex respicietia hæreticorum quotidie amplificent. In vno solo Monasterio Vingartesi ab anno 1612. vsq; ad 1627. numerus penitentium 257508. ab hæresi vero absolutorū 163. Vides ergo mi Vindiciane, cum illis Anonymis scæderatis, nō esse tales Cænobitas cum reliquis Monasticis institutiviris, v̄tres pingues, inutilia terræ pondera, vel si minus licentiosè loquaris, sibi vtiles, Reipublicę Christianæ inutiles, cum iam videris multos ex vno solo instituto Monachorum, non tam esse cum Moyse in montibus contēplationis orātes, sed pugnātes, atque cum Iosue in campis viriliter aduertus infideles Hæreticos, Dæmonicolos decertantes, fidem quoque Catholicam proprio cruore à se prædicatam & defensam, contestantes, quorum alij tentati sunt, vt Abbas Monasterij Alfdorff, oblatum connubium cum Abbatia retinendum in inferiori Saxonia à Pseudoepiscopo Halbestradiensi, constantissimè recusans, in hanc vsque diem superstes, alij in occisione gladij occisi, alij veneno sublatis, alij extorres incruento martyrio prædicatione, & opere, fidei testimonium reddiderūt. Recentissimū est quod die 25. Martij 1632. Vestphaliz prout ex eo Cænobio, D. Abbati Constantino Caietano litteris transmissis significatum est, capta enim Gottinga à Vismariensibus ciuiū proditione, irruentibus Dei hostibus, Benedictinum hominē capiunt,



capiunt, de statu interrogant: se Monachum profiteretur, in eundem velut agmine facto irruunt, & naribus & auribus præcisiss, & oculis erutis vt comederet in os ingerunt . mox per plateas raptant, expoliant, vinium decoriant, & in quatuor diffusâ partes, macello venalem exponunt, licitoris filio in officina illa crudelitatis apposito, qui ab ingredientibus quæreret, num vellent benè pinguem monachalem carnem, vili emeret? procul dubio Vindicianus cum suis non emisset, iam enim vt ventres pigros & inutilia terræ pondera publicarat . Goulargi Monachi & Moniales in eadem irruptione in publico foro dehonestati, nudi tripudiare coacti, non minori tormento quàm si viui decoriati, digni habiti pro sacra religione hanc contumeliam pati. quid respondebis Vindiciane?

Sed ne solum Germaniæ finibus restrictâ putes Benedicti nam prolem in partes Anglicanas & Gallicanas obtutum fige Vindiciane. Hic enim Nicolaus Monachus etiam præcisâ lingua, uisus est magnalia Dei prædicare. Ibi cum Henricus fidè cum humanitate exuisset, sex Abbates Benedictini crudeliter enecati 1536. post quos alij tres Abbates gloriosa prædicatione fidem profitentes agonis palmam promeruerunt. & Ioannes Feknamus Abbas Vestmonasteriensis cum alijs eiusdem sodalitijs Monachis carceri teterrimo Londinensi mancipati, vbi tandem maceratus post annos 26. 1585. feliciter obdormiuit. Quo exemplo alij animati simili vitæ periodo expleto, terram cum cælo commutarunt. Inter quos anno 1613. Frater Ioannes de Meruina à Iacobo Anglorum Rege, neci traditus agonem compleuit. An non isti quoque, Vindiciane, per easdem semitas Mendicantium inceserunt, quos multo ante præcesserunt? cur ludis quod alio velificent? cum vtrumque præstiterint, non suam tantum, sed & proximi salutem effuso etiam sanguine procurantes? Multi hodie Benedictini superfites, qui sætum suum Anglicæ gentis recognoscunt, exemplo primorum Anglorum Apostolorum feliciter laborantes. cuius missionis Breue acceperunt à Paulo V. 1619. 23. Augusti: & vt feruentius tam opus insignis exequantur sub hac forma vota emittunt. *Ego N. Anglus Monachus professus promitto spondeo & voueo cor à Deo, Beatissima semper Virg. Deipara, & B. P. N. Benedicto, me semper paratum fore in Angliam fidei Catholicæ propagationis causa redire ibique permanere, indeque reuerti ad locum mihi destinatum, quando & quoties mihi præceptum fuerit à Reuerend. P. Præsidente missionis & congregationis Anglicanæ.*

Non defuerunt ante te Vindiciane cum tuis succenturiatis, qui eiusmodi Monachorum agminibus detraherent, vt alio velificantes, vt eos tamquam mortuos mundo, non ad Monaste-

Persecutio  
contra Bene-  
dictinos ne  
docerent.

naſteria tamquam funus ablegandos dicerent, ut iſſdem euan-  
gelij prædicatione non committeretur, nec ad gentes conuertend-  
as mitterentur, præcipuè in Angliam. Vnde ad Academiæ  
Salmantinae candidatos, tranſmiſſo decreto Bonifacij IV. olim  
edito in Concil. Rom. 6. o. à S. Mellito Epiſc. Londinenſi &  
omnibus Italiae Epiſcopis ſubſcripto, & tranſcripto, ex vetu-  
ſtiſſimo M. S. codice, pro Benedictinis pronunciatum. de-  
creti Apoſtolici verba hæc ſunt, & habentur in decretis.

16. q. 1.

*Sunt nonnulli ſulti dogmatis, magis zelo amaritudinis  
quam dilectionis inflammati, aſſerentes Monachos, quia mun-  
do mortui ſunt & Deo viuunt, ſacerdotalis officij indignos,  
neque Poenitentiam, aut Chriſtianitatem, ſeu abſolutio-  
nem, largiri poſſe Sacerdotalis officij iniunctam gra-  
tiam, ſed omnino falluntur. nam ſi ex hac cauſa veteres  
amuli vera prædicarent, Beatiffimus Gregorius Monachico  
cultu pollens ad ſummum apicem nullatenus conſcenderet, cui*

Eadem per-  
ſecutio à Se-  
de Apoſtoli-  
ca ſopita.

*ligandi, ſoluendique poteſtas conceſſa eſt. Auguſtinus quoque  
eiuſdem Sanctiſſimi Gregorij diſcipulus Anglorum prædica-  
tor e gregius, & Pannonienſis Martinus, alijque quam pluri-  
mi Sanctiſſimi viri, precioſorum Monachorum habitu fulgē-  
tes, nequaquam annulo Pontificali ſubarridentur. Neque  
enim Benedictus Monachorum Præceptor huius rei fuit aliquo  
modo interdicitur, ſed eos ſecularium negotiorum dixit exper-  
tes eſſe debere; quod quidem Apoſtolicis documentis & S. S.  
P. P. inſtituti non ſolum Monachis, ſed etiam canonicis ſum-  
mopere imperatur, viriſque enim perſpicacibus S. S. P. P. exem-  
plis, ut mundo mortui ſint præcipitur. Credimus igitur à Sacer-  
dotibus Monachis ligandi ſoluendique officium digne admini-  
ſtrari, ſi tamen digne contigerit eos hoc miniſterio ſublimari.  
Quod euidenter affirmat, quiſquis ſtatum Monachorum, & ha-  
bitum, conſiderat. Angelus enim Græcè, Latine nuncius dicitur,  
ſacerdotes igitur Monachi atque Canonici qui Dei præcep-  
ta annunciant, Angeli vocantur, ſed vnusquiſque Angelicus  
ordo quanto vicinius Deum contemplatur, tanto ſublimentius di-  
gnitate firmatur. Numquid non ut Cherubim Monachi ſex  
alis velantur, due in capitiſ, quo caput tegitur, veris demonſtra-  
tur aſſerſionibus: illud vero quod in brachijs extenditur alas  
duas dicimus: illud vero, quo corpus conditur alas duas, ſic  
ſex alarum numerus conſicitur. Decertantes igitur contra  
Monachos in hac re, Sacerdotalis potentia officio carere, præ-  
cipimus, ut ab huiusmodi nefandis auſibus in poſterum re-  
primantur, quia quanto quiſque excelſior, tanto potentior. ex  
decreto Greg. P. P. Epiſcopus debet Miſſam celebrare in ordina-  
tione Presbyteri, & Abbas in conſecratione Monachi & qua-  
tuor Euangelia ſuper caput eius dicere, & ſicut per quatuor  
Euan*

Euangelia docetur, ita per quatuor orationes consecretur, & ita usque in diem tertium velatum habeat caput, cum summo silentio, & debita Deo reuerentia figuram gerens Dominicæ passionis. Die tertio tollat Abbas capitium de capite eius, ut de posita tristitia veteris peccati reuelata facie gloriam Domini speculetur. Secundo ergo baptizatus est & emundatus ab omnibus peccatis: unde oportet eum maiorem sollicitudinem habere, & pro peccatis hominum orare, & plus valere peccata eorum soluere quam presbyteri seculares: quia hi secundum regulam Apostolorum viuunt & eorum sequentes vestigia communem vitam ducunt, ideo nobis videtur in his, qui sua pro Deo relinquunt, & à passione eius & morte sumunt exordia mutata conuersationis dignius licere Baptizare, communionem dare penitentiam imponere. peccata soluere. tribus diebus sunt subsilentio iuxta Apostolum, quia ob metum Iudeorum in conclaui residebant, usque dum die tertia Dominus resurgens diceret illis: Pax vobis, sic Abbas pacem det Monacho & capitium de capite eius auferat. Gensemus ergo eos predicare, Baptizare, communicare penitentes soluere iuxta constituta trecentorum decem, & octo Patrum. Hæc Bonifac. Papa. huius ergo Pontificis decreto & auctoritate subnixi, tale votum Salmaticenses DD: pronunciarunt 1609.

Nos conuicti tam aperta Pontificis decisione, non potuimus et non subscribere debita reuerentia & obseruantia, atque ita censemus Monachos Benedictinos quantum est ex professione qua iuxta regulam suam deuincuntur, aut ex instituto storsim viuendi à reliquis hominibus, ut liberius vacare possint contemplationi rerum diuinarum, non impediri, quo minus possint à suis superioribus mitti in Angliam, & alias Prouincias, ut dent operam reductioni hereticorum ad fidem Catholicam, à qua defecerunt, & conuersioni quorūcūque infidelium ad eam. addimus præterea perpetuo usu & consuetudine fuisse in ordine D. Benedicti hoc receptum summa & euidenti Catholicæ Ecclesiæ utilitate, ut confirmat testimonium cuius meminit Gratian. 16. q. 1. & propter id sunt plena exemplorum Ecclesiastica historia: plena ferè omnium Catholicorum scripta, quæ hoc nomine hunc sacrum ordinem miris laudibus extollunt. Unde communis penè omnium Christianorum animis inhxst opinio innumeros ex hoc ordine DD. concionatores martyres & Pontifices prodiisse, adeo ut nemo sit cui hæc ignota esse possint. Ita tenet schola Theologorum Salmaticensium.

Salmaticensium sententia aduersus eos, qui prædicatione Benedictinis non conuenire, docebant.

F. Bartholomæus Decanus.

Io Alphonfus Curiel Canonice Salmaticensis

F. Augustinus Antonifex, Bremitan. S. Augustini

Z

Ma.

Magister Andreas de Leon Canonicus Pœnitentiarius  
 F. Ludouicus Bernardus Cisterciensis  
 F. Petrus Ledesma Dominicanus  
 Mag. Sagredo de Porres Canonicus Salmanticensis  
 F. Petrus Cornejo  
 F. Andreas de Espinosa ord. S. S. Trinitatis  
 F. Basilius Pontius Legionens Eremita S. Aug.  
 F. Dionysius Iubero Carmelita  
 Mag. Gelanda professor Hebræus  
 F. Petrus Herrera Dominicanus  
 F. Bernardus Benedictinus.

Quam resolutionem Antonius Ruano publico instrumento signauit die 27. Iulij 1609. Apostolica authoritate Notarius, & eiusdem Academia Secretarius. Horum exemplum imitatus D. Constantinus Caietanus Collegium Romanum exiit authoritate Pontificis Greg. XV. confirmatum, vbi religioſi Benedictini instructi quarto voto se obstringunt ad missiones infidelium subeundas magno Ecclesiæ adiuuamento. Velsificare igitur vidisti sicut optabas Vindiciæ Monachos, & eoprius, & postea maiori plenitudine penetrasse, quo postea Mendicantes peruenere.] Quomodo ergo inutilia pondera terræ, ventres pigri vocitantur, vt hoc etiam argumento Serenissimo Imperatori Ferdinando, suasū, eis, cum alijs Monachorum familijs, imo & omnibus veteribus religionibus adiūtis, minimè restituenda eorum Cœnobia ab hæreticis occupata, sed solis ijs demãdanda; vt qui prætendebatur, maiori fructu prædicationi, & conuersioni hæreticorum incumberebant? Sed mirum est, quod opas vt vehicent Monachi ad conuersione infidelium, & alij symmista terræ pōdera iudicauerint ad cōuertendum, & docendum inhabiles, vt e mari navigationem in Angliam impederint Benedictinorū antiquissimam possessionem, & in Germania tamquam inutiles descripserint, & alijs operarijs eorum Cœnobia tradēda, cum tot Gætium per istos conuertendarum præiudicio? Satanæ hoc peruersum consilium, & machinatio, de quo scriptum est, *nerui testiculorum eius perplexi sunt*. quia videlicet (exponente S. Greg. Angliæ patrono) *Prædicatorum illius argumenta dolosis assertionibus innotantur, vt recta esse simulent que peruersa persuadēt, aut allegationum implicatio quasi neruorum perplexitas, & si videri possit, solui non possit; vel quia acumina prædicatorum illius sub argumentis duplicibus latent. Plerumque autem cum verbis corda inficiunt, in opere innocentiam ostendunt, neque enim bonos ad se sua persuasione traherent, si se & in actionibus peruersos exhiberent, & infra, quos tamen si quis redarguat*

Iob 40.

31. mor. c. 13.

uox

*mox se sub quodam velamine defensionis occultant: quia videlicet eorum nervi perplexi sūt, & male impliciti corruptione solui nequaquam possunt.* Hæc Gregorius. Dies me deficiet aliorum Monachorum, in prædicatione fidei labores, nempe Præmonstratensium, Chartusienfium &c. enarrantem: hi recensiti, qui specialiter nominati, & redarguti & prouocati, pergo ad alia membra solutionis Vindicianæ implexa & perplexa confutanda.

Vbi iam vel negata vel præclusa via esset velificandi Monachis argonautis, alias naucs tamquam minus instructas deterreret Vindicianas, nempe ordinum Mendicantium, vt potè, nec cibo nec armis, nec fortibus militibus, spiritualibus in quâ & solidis virtutibus plenas. Ostendat ergo illam vnicâ nauē, & singularē quæ munitionibus omnibus onusta felicissimè vndas maris sulcans ad diuisos ab orbe Britannos vel extremos Indos euehat. Si enim tutè & felicitet incedet, hic maximus orbis profectus, secum multiplicium ministrorum euangelicorum turmas adducere, vt in vastissimis Prouincijs disseminetur euangelium. si vero periculis & naufragio subiacebit & hoc gloriosum, vt communi dicitur prouerbio, *in eadem esse nauis*, hoc est in communi discrimine, vnde Ismenes ad Antigonem sororem dicebat.

*Sed in tuis non erubescō me malis.*

*Rate uecta eadem calamitati adiungere.*

Crede non mihi sed psalmographo Vindiciane quod in euangelicis missionibus, magis diuinæ potentia, quam carnis sapientia fidendum: hæc enim in fluctibus cum exaltantur homines stupidos reddit, *anima eorum in malis* tabescit & communi sapientia eorum deuoratur. diuina vero potentia fluctus sedat vt fileant, & deducit euangelicos, *in portum voluntatis eorum*, vnde felicius est nauigare cum fiscella vel vimine, Deo auspice, quam cum nauibus Pharis cum sapientibus Ægyptijs. Etiam apud Aristophanem dicitur.

*Quisquis secundo nauigari numine,*

*It vel saligno nauigari vimine. & iterum*

*Deo fauente, nauiger vel vimine.*

Fateor non omnium esse vt dicitur *adire Corinthum*. hoc enim officium saluti animarum insistendi, vt dicebat Nazianz. cælestem quandam vitam requirit, primo purgari, deinde purgare sapientia instrui & sic alios sapientes reddere, lumen fieri, & alios illustrare: accedere ad Deum, & alios adducere, sanctificari & alijs sanctitatem asserre: nihilominus, ait S. Thomas & si perfectio charitatis in plerisque proximorum saluti vacantibus, non inueniatur, &c. quorundam defectus statui,

In Apolog.

Opul. 18. c.

23.

uel officio præiudicium adferre non potest. quare inani labore Vindicianus consumitur, discurrendo (ut dicit *per cellas & conditoria*) dormitoria debebat dicere, non conditoria (assuetus ad condimentoria, ubi ad pulmenta Apicij condienda pigmentarij pulueres referuantur) ut inueniat huiusmodi perfectos, qui Gentium conuersioni operam nauare possint. Nec rigidus Mendicantium debebat esse cenfor ex his, quæ per accidens eueniunt. Gymnasia quoq; percurrere debebat, quæ ad eiusmodi merita comparanda feminaria sunt, ubi quando puritas intentionis eminet, uerior, sanctior, diuturnior doctrina comparatur. nec tamen desunt imperfecti operarij in quorum mentibus uanitas pro pietate subintret, ut magis eos delectet in clarissimis urbibus eleganter dicendo consenescere, & docti existimari, quam de iuuandis Gentilibus uel tantillû cogitare: nec quoque desunt delicatuli, qui ad iter se accingant, & immemores Apostolicæ formæ in omnibus se exhibere in multa patientia, in ieiunijs multis &c. commoditates requirunt in desertis Arabiæ, & in uastissimo Oceano, & cœlestia, & diuina, in humana & terrena lucra conuertant, & tamen hæc feruentissimorum uirorum statum, & conditionem non obscurant.

Quod ultimo loco dicas, authorem qui scripsit de conuersione omnium Gentium, *negare illor ordines ad perfectionem properare, qui pauculis secularibus conuertendis insistant*. Is author est Fr. Thomas à Iesu Carmelita discalceatus in suo libro attitulato *Stimulus missionum cap. 4. & sequent.* falso à te citatus, nec nominatus ferulam timens. Hic author illas solum personas improperat, quæ ex suo instituto ordinato ad prædicandum euangelium, etiam habita opportunitate, & occasione, nolunt propagines euangelij ad infidelium conuersionem extendere. ex cruda tua uero & indigesta assertionem omnes inuoluis, & indefinita propositione, nõ solû personas, sed & status infringis, non tendere ad perfectionem, dum negas tu (non Thomas à Iesu) illos ad perfectionem properare, qui pauculis secularium cõuertendis insistant, tacitam consequentiam subtolè considerandam relinquens eas religiones Clericorû quæ Italiæ finibus conclusæ sunt, ut PP. Bernabitarum, & PP. Theatinorum &c. ad perfectionem non properare insinuates. Sed licet hucusque nulla oblata occasione, ad missiones euangelicas destinatæ non sint, nostris temporibus eisdem ostium euangelij apertum est, nam Bernabitis Patribus uia aperta est ad Imperium Theutonicum, ut fufius infra dicetur, Patribus uero Theatinis, ad Georgianorum Regna, anno enim 1625. religiosi Patres D. Petrus Auitabile, Iacobus Stephanano

PP. Bernabitarum in Germania fructus.  
Patrum Theatinorum missio in Georgiam.

phano, Ioannes Filonia, post Pontificis maximi pedum oscula, pedes suos extenderunt, preparati ad prædicationem euangelij pacis, & ab eodem Summo Pontifice Urbano Octauo talibus elogijs cohonestati in litteris directis ad Georgianorû Principem. *Auri cupido qua priscis temporibus dicitur è Græcia littore ad Phasidis ora duxisse Argiuos Heroes per iter fabulosi terroribus obstitit, non aduocat certè hoc tempore sacerdotum Romanæ Ecclesiæ in Georgianas regiones, qui non armantur ferro, non stipantur militibus, non petunt thesauros, sed uanam solum salutem animarum &c.* ad eos tractus post multa uera & realia pericula, uariosque exantlatos labores tandem appulerunt, & Fratrum Dominicanorû ope Prouinciæ Naxiuanensis, à quibus tamquam Angeli pacis excepti, per rectas semitas deducti in terrâ illa inuia, post uarias tribulationes, Georgiam penetrarunt. Ibi à Rege benignè excepti, ut in suo Regno permanerent, & templum ædificarent concessum est, quod & factum est magno illius regionis bono. Aliorû Patrum missiones aliæ institutæ continuantur ad ferendum euangelium, & in magnam spem assurgunt, per eos quoque diuina ad fauente gratia dilatanda tentoria Christi. Cur ergo Vindiciane uelut nouus Pharao masculeam istam prolem heroicarum cogitationum & conatum uis submergere? Tu certo *alio uelificas* ad Cocythum uergens, qui cõmunè nauigationem & prædicationem uis facere specialem, & fictè uis, tuorû quos fingis clientum, sola debere esse littora, aptus magis tu ad piscandas margaritas quam homines, qui in omnes regulares nouam nauem coagmentatam conuicijs fabricasti

*Quorum onus haud portet centum ratis incita remis*  
 In cuius sublimi specula eosdem locasti à te fictos clientes, ut Home. lli. 5.  
 è sublimiori loco in mare præcipitares.

V. Probatio roboratur aduersus Vindicias  
 Vindicianicas, uidelicet religiones efflorescere ob multitudinem DD. & Magistrorum, qui Ecclesiam à nouitatibus, & superstitionibus defendunt.

Quintam probationem Grauinæ, secundum ordinem ab ipso propositû, aggreditur Vindicianus & cauda blandiri incipit, nec enim tantum canes, sed & lupi quidam quoruus genus Thos Græcè dicitur more canum blandiri simulat. *Proximam*

ximam gloriosiss (ait) Regularibus sedem Grauina DD. Concionatoribus, ac reliquis assignat, qui ab hæresi, alijsque erroribus S. Ecclesiam purificant, vniuersas superstitiones, nouas opinionas, & vocum nouitates, ac phantasmata idola extingunt. Cuius officij primatum nemine, vt opinor inuidente, illi ordini adscribit, qui Aquinatem mundo produxit. Quid Vindicianus? Non abnuo, verum mox morsus infigens subdit, solum enixius Grauinam obtestor, vt nobis in religiosiss DD. præstet, quod S. Cyprianus Donato, cum de Deo vox est, vocis pura synceritas, non eloquentia viribus, sed rebus nititur: accipe non diserta sed fortia &c. & subdit. Quanti Regulares se, ingenium, literaturam, facundiam populo venditant, omisso legationis munere quo pro Christo funguntur, tamquam Deo per illos exhortante. Taceo plurimorum pænè incredibilem oris libertatè, &c. in conscientijs mortaliū astringendis inscitiam &c. Turpius adhuc est emulationis crimen, quæ pessimo exemplo hæresibus nostri æui classicum cecinit, & non dum sopita quiescit. Age quod agis Granina, & sectionem tunice Christi, quam neque latrones sub Domini cruce diffuerunt, lingua & calamo coerce &c.

TVR:

Hac breui periodo multos regulares mordes, vt gloriæ cupidos, indiscretè liberos, indoctos, æmulationem causantes, etiã pessima, ex hoc crimine, exempla ministrantes.

Et quantum ad ordinatam prædicationem cum sermonis elegantia, si id quoque neget præstandum esse, Guglielmi de S. Amore ramus deprehendens ab eo procedens, impugnantis Mendicantes de ornata prædicatione. si quid vitij, est hominum; quod paucorum est & nobis incognitorum, extensa amplificatione extendis, & occultas à te discutendas intentiones præsumptuosè vsurpasietiam Anna tamquam ebria reputabatur, quæ ebria non erat, se ipsam modestè defendens: *Vinum & omne quod inebriare potest non bibi*, quod pertinet ad materiam bonæ doctrinæ, & prædicationis simplicitatem, & quantum attinet ad intètionè subdit. [sed effudi animam meã in conspectu Domini.] vnde ait Gregor. *vinum non bibit Ecclesia bonus prædicator, prauitatis hereticæ non habens reflectionem, nec aliud quod inebriare potest, quod procul dubio biberet, si de verbi facundia deceptus tumuisset, sed quia recta intètionè docuit, subdens, ait sed effudi animam meam in conspectu Domini, hoc est conceptam in mente verbi Dei scientiam pro solo conditoris amore prædicaui. & licet sint, quos designare non potest Vindicianus, qui pro terreno commodo Verbum Dei prædicant; sunt & in omnium virtutum culmine perfecti in eruditione fidelium magna facundiæ verba proferentes, sed*

ex

I. Reg. I.

Greg. in c. 1.  
Rég.



ex vitæ verbis soli Deo placere desiderantes, nequaquam tã-  
quam de prole Belial despici, tales merentur. & quia permixti  
sunt castè prædicantes, cum prædicantibus ex contentione,  
vel vanagloria, non possunt adinuicem discreti demonstrari  
ex solo Vindiciani calculo.

Oris vero libertas & agendi importunitas non denegatur;  
in quibusdam inesse, qui nec silentij disciplina, nec clausura  
restricti, quomodo agendum vel conuersandum sit didice-  
runt: alij tamen sunt in oppositum, qui bis ad limam quam ad  
linguam verba transmittunt, ea discretione vt requirit à Præ-  
dicatore Gregorius. *ne tacenda proferant, aut que proferenda;*  
*conticeſcant.* nam subdit: *sicut incauta locutio in errorem per-*  
*trahit, ita indiscrētum silentium hos qui erudiri poterant in*  
*errore derelinquit.* Sæpè namque Rectores improvidi (vel præ-  
dicatores) *humanam gratiam amittere formidantes loqui li-*  
*berè recta perimescūt.* De quibus subdit Greg. scriptū esse: *Ca-*  
*ues muti non valenter latrare.* & si sint qui Deo militantes ne  
gotijs se immiscant secularibus, sunt qui & horum actuosam  
nundinatione se abſtinēt. & si actiuosa vita exercenda est, cha-  
ritatis stimulo, exercetur. *vigilanter* ait Gregor. *ne dum cura*  
*ab eis exterior agitur, ab interna intentione mergantur, plerū-*  
*que enim corda Rectorum, dum temporali sollicitudini incautè*  
*deserunt; ab intimo amore refrigescunt.* Vnde ait idem San-  
ctus, *prohibitum olim est sacerdotibus caput radere & comam*  
*nutrire, vt cogitationes carnis de vita subditorum nec à se fun-*  
*ditus amputent; nec rursus ad crescendum nimis relaxent, vt*  
*videlicet cura temporalis sollicitudinis, & quantum necesse est*  
*prouideant, & tamè refecentur citius, ne immoderatus excres-*  
*pilos plus nimio excrescentes radat.*

a. p. past. cu-  
ra c. 3.

Cap. 6.

Quod autem in incitiam Regularium in conscientijs ad-  
stringendis inueheris; Nil moror. sunt enim in hoc nonnul-  
li delinquentes: Vitiosa certè extremitas laqueū animabus ini-  
cere, & paruos pœnitentium suffocare: hinc homines ad despe-  
rationem adducunt. in quibus tamen ait Gregor. *summi viri*  
*salutis bonum facillè inueniri posse considerant, de quorum vita*  
*ineruditi, desperant.* sed cum huiusmodi viris Vindicianus  
non inuoluit eos confessarios, qui nonnumquam obstinatos,  
peruicaces seuerè corrigunt, nam ex eodem Gregor. *sæpè pro*  
*inquiétude refrænanda prauorum duritiã districti rigoris*  
*assumunt, sed intus charitatis igne liqueſcunt, & iterum plerum-*  
*que autem & nõ despiciendo despiciunt, & non desperando de-*  
*sperant, vt tantò eos celerius à culpa reuiuiscere, & resiliere fa-*  
*ciant, quanto iam vicinior mortis foueam ostendunt.* Est, mi-

4. in cap. 9. l.  
Reg.

24. mor. c. 10.

Vin-

Vindiciane vt te erudiam: altera extremitas, quæ etiam in doctos & sapientes cadere potest, quando videlicet sic ficea laxantur peccatoribus in improbabiliū opinionum delectu, in actibus intemperantiæ, & impudicitæ, in emptionibus, & venditionibus (quantum attinet ad commutatiuam iustitiam) in venditione officiorum (quæ tum attinet ad distributiua) etiã Ecclesiasticæ libertati non parcentes, eas opiniones venditando, quæ è diametro cum ciuilibus legibus, & sanctionibus Ecclesiasticis pugnant, vt multo plures sint qui ambulent per viam latam & ad perditionem vergant, quam qui semitas strictissimas erroneitatis conscientiæ ad inferna demergantur. Sed & peccata commissa circa planissima præcepta, multoties peruerſi corripere non præsumunt, & quæ increpate debuerunt adulatione demulcent, quibus propheta comminatur:

Ezech. c. 34.

*Va his qui cõsuunt puluillos sub omni cubito manus, & faciunt cervicalia sub capite vniuerse etatis ad capiendas animas. quæ verba exponens Gregor. ait, quasi puluillo cubitus, vel cervicalibus capitis iacentis excipitur, cum correptionis duritia peccanti subtrahitur, eique mollicies fauoris adhibetur, vt in errore molliter iaceat, quem nulla asperitas contradictionis pulsat, sed hæc Rectores (confessarij) &c. qui semetipsos diligunt his procat dubio exhibent, à quibus se noceri posse in studio glorie temporalis timent. nam quos nihil contra se valere conspiciunt, hos nimirum asperitate rigide semper inuentionis premunt, numquam clementer admonent, sed pastoralis mansuetudinis obliu, iure dominationis terrent.* de eiusdem dicit S.

2. p. past. c. 8.

Thren. c. 3.

*Gregor. scriptum esse. Propheta tui viderunt tibi falsa, & stulta, nec asseruerunt iniquitatem tuam, vt ad pœnitentiam prouocarent. Quos diuinus sermo falsa videre coarguit, qui dum corripere culpas metuunt incaſsum delinquentibus pronissa securitate blandiantur, qui iniquitatem peccantium numquam aperiuunt, quia ab increpationis voce conticeſcunt.*

In reg. ind. 9.  
ep. 24. ad 10.  
epil. constât.

Certe Vtrumque perniciosum & nimia restrictio, & nimia laxitas, in directione conscientiæ, vt vtrumque reprehensione dignum. & nostrorum non est designare. qui per extremitates declinent, cum tamen Vindiciani scopus, quo sagittas contorqueat, manifestè noscatur, impetendi veteres ordines, vt nouissimis etiam in odium hæreticorum adducat.

1. Reg. c. 1.

Quantum vero æmulationis vitium detestabile sit, iam idè Grauina te fatente luculenter ostendit. Sed ex tuis discursibus te æmulum omnium religionum, & scissuras inter eos meditâter agnoscit. De Fennenna scriptum lege, *affligebat quoq; eam æmula eius, & vehementer angebat.* de sterilitate enim Anna à Fennenna exprobatur, & ordo vetus Monasticus

(vt

(vt supra visum est) à Vindiciano & symmistic tamquam o-  
 ciosus in mundo traducitur. *talis enim est noster obiutus ait*  
*Greg. quod dum ex actiua vita bonorum operum, cito proferi-*  
*mus & ad interna contemplationis gaudia facile perungere*  
*non valemus, sterilis ista cernitur dum rudes de eius fecundi-*  
*tate desperamus.* qui fructus etiam si ex pura actiua vita nõ  
 procederent, sed ex mixta vita, nec contemplatiuæ deroga-  
 re debemus, quando etiam prædicatio orationis, & contem-  
 plationis studio destituta plerumque etiam de infœcundita-  
 te notatur. Age tu, quod agis Vindiciane cum tuis symmisti-  
 stis illis Anonymis, scissionem tunicæ polymitæ, quam neque  
 latrones sub Dominica cruce scindere ausi sunt, coerce. sua-  
 deas eisdem ne suadeant aliorum Cœnobio occupanda, littora  
 Euangelicæ prædicationis omnibus debere esse peruia, com-  
 munitatem ad Gentes misionem, Academies totius orbis, non  
 ad solos novos Academicos transferendas, nec ad eosdem om-  
 nia bona tamquam cœteris perfectiores, donatione vel testa-  
 mēto legāda; hæc. n. contraria, scissionis fomentū, & materia,  
 odij seminarium, simultatum & factionum fomes, vt vniuf-  
 cuiusque ensis vertatur contra proximum suum: & vt dixit  
 Esaias *vnusquisque carnem brachij sui vorabit, Manasset*  
*Epbraim, & Epbraim Manassem, simul ipsi contra Iudam.* &  
 iterum. *Ruit enim Hierusalem & Iudas concidit, quia lin-*  
*gua eorum, & adinventiones contra Dominum, vt prouocarent*  
*oculos maiestatis eius.* Ad quod malum auertendum opti-  
 mum consilium, vt omnes ordines honore se inuicem præue-  
 niāt, & qui maior est, fiat sicut ministrator, & tu quoque pro-  
 hibe linguam tuam à malo, & labia tuā ne loquantur dolum,  
 ne ex tua prouocatione religiosi, ex tuo astu Lucianico, de  
 maioriute vel minoritate contendant, sic lauda vnum ordi-  
 nem, vt cœteros non despicias, qui omnes tandem despicias,  
 & pessundas.

Ibidem.

Es. c. 9.



At

Proz

VI. Probatio quàm sit rationabilis ostenditur  
in specie, ex commendatione sacri ordi-  
nis Prædicatorum, cuius laudes me-  
ritò eiusdem filius, & alumnus  
P. Graüina prosequitur in  
suo Turture.

TVR.  
L. 4. Apoph.

**M**. Tullius Cicero, quum ob Ciceronis cognomen disce-  
rijs incessaretur ab amicis admonitus, *ut aliud sibi ca-  
gnomen ascisceret*, respondit, se *Ciceronis nomen illustrius effe-  
cturum quam esset Catonum, Catulorum, aut Scaurorum*: nam  
hæc familiæ cum primis illustres erant apud Romanos, quum,  
*Tullius esset nouus homo*. cognomen autem idco patebat ca-  
uillis, quod à Cicere vilissimo legumine dictum videretur.  
*Quasi vero nõ & Padi, à Fabis, & Lentuli à Lente cognomen  
habuisse viderentur. Parum illustris est qui præter imagines  
& cognomen nihil habet nobilitatis; pulcherrimum autem nobi-  
litis genus est, quam sibi quisque proprijs virtutibus conciliat.*

i. Reg. c. 1.

Vere certè, & prudenter eloquentiæ parens, cum nec ex sa-  
tigua profapia, nec aüorum nobilium genitura, vel alijs exter-  
nis splendoribus, sed ex sola virtute nobilitas extimanda sit,  
quæ honorabilis est, vt illa destituti, etiam si purpura, diade-  
mate ornentur despicabiles habeantur, & inglorij, qui & si ho-  
norentur ob externum splendorem & dignitatem, à vulgari-  
bus hominibus honorantur, qui nulla alia bona (ait Philosophus)  
quàm hæc exteriora cognoscunt. Vnde & scriptum est  
*Qui glorificauerit me glorifica bo eum, qui autem contemnunt  
me erunt ignobiles*. hunc locum sic exponit S. Gregor. *glorifi-  
cantem se ergo Dominus glorificat: quia à quibus deuotæ qua-  
tidie laudes accipit, ad vniuersi orbis honorem sustollit*. A qui-  
bus maiores laudes accipit Deus quam à religiosis? vnde me-  
ritò, præ cæteris hominibus eos glorificat. sed audiamus spe-  
ciem glorificationis. Audi Gregor. *an non glorificari gloria  
est, in terra manere, & cælum claudere? vitam communiter ho-  
mines viuere atque supernas cælorum sedes subditis authori-  
tatem potestatis exhibere? glorificabat quippe Dominum qui  
dicebat: Tu es Christus filius Dei viui, sed glorificantem se  
Dominus glorificauit: quia ei respondit dicens: Tibi dabo cla-  
ues regni cælorum. glorificat autem Dominus Religiosos ne-  
dum*

dum æterna, sed temporali (in ordine ad æternam) glorificatione, summos etiam in hac vita eis honores dispensando. Hac glorificatione multos religiosos glorificatos, miro splendore religionum demonstravit Grauna, & ante ipsum pietissimus Pater Pius Societatis Iesu, ubi quotquot ex religiosis familijs in Summum Pontificatum Petri successores euecti sint, eleganter recenset, addens. *Si demus ac familia quævis, & omnis propinquitas, ex qua aliquis ad hoc honoris fastigiũ assumatur, ut multum sit tenuis atque ignobilis, tamen illustratur & nobilitatur, cur non hoc idem eueniat in religione in quã religiosus quisquẽ iam quasi in propriam familiam ascitus est, cuius etiam beneficio ad hunc honorem peruenerunt quicũque peruenerunt?* quæ assumptio nõ leue virtutum est testimonium, quando & hi saepe non ex sanguinis nobilitate, aut alio extrinseco splendore, sed doctrina, pietate ad Petri solum euecti sunt. Pontificibus proximi Cardinales, post quos Primates, Patriarchæ, insuper Archiepiscopi, & Episcopi, innumeri è Regularibus in partem sollicitudinis, & Pontificiæ potestatis assumpti. Alij quoque si non Episcopi, Prælati suorum ordinum quasi Episcopalem dignitatem habentes, è vestigio hos inscuntur, vna cum sacre fidei Quæstoribus negotia fidei pertractantibus, Regum à sacris confessionibus præstantissimi viri, quorum consilijs, & prudentia retinacula Regnorum moderati sunt, magno Reipublicæ Christianæ adiuumento, & religionum splendore.

De bono statu Relig. ca. 28.

Solum Vindicianus hos splendores intueri non vult, nec proponi Regularium oculis, ait enim. *Horum omnium qualis quamtusue quotidie prouentus accrescat, in oculis mortalium florebit, nihil tamen ad controuersiam nostram conducet, & memor debet esse (ait) Grauna dicti sapientis. Ne intuearis vinum, quãdo flauescit, cum splenduerit in vitro color eius, ingreditur enim blandè, sed in nouissimo mordebit, ut coluber, & sicut Regulus venena diffundet.* Et S. Francisci, Patris Carthusianorum, & Societatis Iesu exempla proponit, illius qui minorum nomen, ut fratres sui dignitates fugerent, sua familie assignauit, horum qui voto se adstringunt, ait, ne dignitates ambiant. Renouatio (subdit) ab Aquila imitanda, non obtutus in Solem, nisi in diuinorum contemplatione. Sic à dignitatibus oculos auerendos iuxta scita Patrum Gregor. Cassian. &c. sicut à famina. concludens: melius hos exaltatus à iudibus Ascetis ignorari, quam eisdem proponi.

VIN.

Prou. 2.

Non mirum si passione inuidiæ excæcatus Vindicianus tantam tumultuosam appareat, semper loquax. Si purum merum absque temperamento (ut in popinis bibere solet cum

TVR.

ministris) ad propinandum Ascetis exhiberetur, vt hæc charismata appetent, tunc ex SS. Doctrina contra ambientes Episcopatum &c. dignitates Ecclesiasticas Vindiciani discursus locum habet, nunc verò cum ad splendorem religionū, & religioforum virtutum, qui ad eas dignitates promoti sunt adductæ sint Thiaz, purpuræ, insulæ, & alia stemmata, & insignia; ea omnia virtutis testimonia, bonitatis religioforum indices, ad religiones commendandas, & in pretio habendas stimuli, imo & diuinæ prouidētis præmia, ne dū in cælo sed in præsentī vitæ certissima argumēta. Miror quod etiam Cassianū uoluerit didicerit Vindicianus, et præsentis honoris religioforum sectionem præterierit. Ait ergo vbi demonstrasset sublimitatē religioso status, quantum ad virtutes illud allegando: *delectaberis super Domino, & extollā te super altitudinem nubium.* mox ad præsentēs honores virtutum quoque præmia oculos dirigens, subdit, *nonne obsecro etiam in hoc centuplam gratiam euidentissimē qui fideliter Christo deseruiunt consequuntur? dum pro nomine eius à summis principibus honorantur, ac licet ipsi humanam gloriam non requirant, & enervabiles etiam in persecutionum angustijs iudicibus cunctis, ac potestatibus fiunt, quorum vilitas etiam mediocribus forsitan despiciabilis esse potuisset, vel pro obscuritate natalium, vel pro conditione seruili, si in seculari conuersatione mansissent.* & S. Basilus vbi religioforum honores spirituales sub temporalium honorum typo adumbrasset, ad prælaturas & honores respiciens (si his contingat aliquos charitatis sarcina, & obediētis vinculo alligari) ait. *Animabus impera. spirituali prole secundus esto: impugna principatus & potestates, ei ecce illos primū ex anima tua, deinde ex eorum animabus, qui ad te confugiūt teque sibi deligunt, & propugnatorem, qui per sermonem tuum conseruantur, quæ munera Episcoporum esse quis dubitet? inter quæ maximus honor est quod ad Prælatos subditi confugiant, vt adiutorem deprecatorum & strenuum propugnatorem. an non in præsentī vitæ est etiam centuplum accipere, vt tuus Cassianus dicebat?*

Verum cum nec tibi Vindiciane Monasticus ordo, qui est ordo discipulorum, placeat, vereor ne quoque tibi parum grauis sit ordo Magistrorum, qui sunt Episcopi, & sine modificatione loquens, vinum preciosum eiusmodi dignitatis è Christi torculari hoc est cruce expressum (ipse enim Hierarchicum ordinem instituens gratiarum & charismatum donis, quæ sua passione promeruit condidit, vt poculum ex vino cōdito propinaret Ecclesiæ) in venenum videris conuertere, quasi Monasticæ disciplinæ dignitas Episcopalis repugnet,

vel

Coll. vlt. c. 16

Et; 8.

In prol. A.  
scet.

vel perfectionem adimat. Id quidam extimarunt suadentes  
 Dracōtio ne cuiusmodi vinū respiceret, quia venenū habebat,  
 in fine mordens quasi coluber: ad quem errorem Vindicia-  
 nicum eliminandum S. Athanasius se accingens, primo mul-  
 tos Praelatos intuendos Dracontio exhibet, dicens, *Nosti enim* Ad Draç.  
*Serapionem Monachum esse, & quot Monachorum praefectū.*  
*Neque à te ignoratur quot Monachorum pater fuerit Apollo-*  
*nus. Nosti Agathonem, neque ignotum habes Aristonem. Me-*  
*mor es Ammonij, cum Serapione peregrè profecti. Fortassis*  
*etiam audisti de Eue in superiori Thebaide. Poteris etiam*  
*resistere de Paulo, qui est apud Latos, & alijs multis, & tamen*  
*illi Episcopi non contradixerunt, sed habentes pro exemplari*  
*Eliseum, & conscij quid Elhas egerit, & eruditi quid discipu-*  
*li Christi Apostolique fecerint, susceperunt hanc curam, neque*  
*ministerium hoc aspernati sunt, neque propterea deteriores fa-*  
*cti sunt, sed mercedem laboris proficientes ipsi aliosque profice-*  
*re hortantes. Quot ab idolis conuerterunt? quot à furiosa, &*  
*demoniaca consuetudine suis admonitionibus composuerunt?*  
*quot adduxerūt Christo seruos, aded ut qui ista signa cōspiciāt,*  
*admirentur. An quæso non ingens signum puellam inducere*  
*ut virgo maneat, & adolescentiorem adhuc, ut sit continens, &*  
*idololatram, ut cognoscat Dominum? ] Hæc & similia Epi-*  
*scopi regulares quoque præstiterunt, quos cum laudibus re-*  
*centuit Grauina. Deinde nō esse venenum, vinum tantæ digni-*  
*tatis (ut quidam persuaserant) subdit Athan. Qua propter cum*  
*istius modi habeas exempla dilectissime Dracontis, ne dicas, ne*  
*dicentibus credas, Episcopatum esse causam peccati, aut quod*  
*inde nascantur occasiones delinquendi. Licebit tibi in Episcopa-*  
*tu osurire, sitire cum Paulo, licebit vinum non bibere, sicut Ti-*  
*motheus fecit & ieiunare frequenter, ut Paulus solitus, ita ut*  
*secundum illum ieiunans alios sermonibus nutrias, & sitiens*  
*abstinendo à potu, alijs docendo, potum præbeas. Ne igitur ta-*  
*lia obijciant consiliarij tui, nouimus enim, Episcopos ieiunan-*  
*tes, & Monachos comedentes.*

Quod vero ex PP. & ex Cassiano citat non esse Episcopos  
 emulandos, & ex Prato spiritali ab iisdem Episcopis obtu-  
 tus auertendas equè ac à mulieribus; Monachos illos Eremi-  
 colas arguebāt illi veteres, qui Cenodoxiæ tentationibus pul-  
 sati clericatus & Episcopatus gradum ambiebant, & relicta  
 solitudine curias Episcoporum frequentabant. Quare sic dicit  
 Cassian. *Omnibus modis Monachū fugere debere & Episcopos,* 10. iustit. c. 17.  
*neuter .n. finit eū quē semel sua familiaritati deuinxerit, vel*  
*quieti cellula operam dare, vel diuina theoria per sanctorum*  
*rerum intuitum purissimis oculis inherere. Quantum vero*  
*atinet ad dignitatem reprehenditur Monachi conditio in*  
*Prato spiritali, si ex affectu ambiatur. quanto enim vicinior*  
*est*

2.2.q. 185.  
ar. 1.

*est affectu Prasuli, tanto fit sibi dissimilior. unde gradus iste sublimis indecenter appetitur ex S. August. ex S. Thom. presumptuose, nisi opera Episcopatus exercere intenderet cupiens proximis prodesse, ut opus bonum cadat sub desiderio, non primatus dignitatis. Si ergo Grauna spiritu ambitionis pulsauit religiosos recensendo dignitates ad quas Religiosi sunt euecti, & qui scripserunt chronica, & Annalia reprehendantur, nec legantur ab eremicolis, quia flauens vinum intuedum exhibuerunt. Nec ipse Vindicianus in ficta Bellarmini defensione, titulum Purpurati apponat, ne ambiendi materia ministretur. Quae omnia cum praeteriri non debeant, etiam si per accidens aliquis Cenodoxiae spiritum imbiberet, satis insulte dicis Vindiciane: *praestare ab infirmis, quorum ubique ingens est copia, fructus qui ab exaltatis regularibus in Ecclesiam Dei redundant, pie ignorari. Quod est dicere, cum sint Episcopi positi in Ecclesia, tamquam candelabra, occultentur eorum fructus sub modio, ne luceant omnibus, qui in domo Ecclesiae sunt. Et hic quoque ramusculus Guilielmi de S. Amore, non pro palando fructus quos per religiosos Deus magnifice operatur, quem errorem S. Thom. egregie confutauit.**

Opusc. 19. c.  
18.

VIN.

*Aerem subinde verberas, subdendo. Neque securior honorificorum in ordine munerum contemplatio existet, cum regularis modestiae Dux & institutor neminem ad sublimia opera inuitet. v. g. ut discat mortuos suscitare & in mundo mirabilia operari, sed omnes ad mansuetudinem, & cordis humilitatem.*

IVR.

Nullam (ut opponis) Grauna Theoriam exhibet dignitatum ambiendarum intra claustrales parietes, vel religiosos inuitat ad opera miraculosa edenda, dum sublimium virorum religiosorum ad Praelationis onus assumptorum, eo fine proponit exempla, ut Dei gloria appareat in religionum institutione (quae etiam tot Praesules ad perfectionem eorum ostendendam miraculis illustrauit) & proximorum habeatur edificatio, & haereticorum confusio. Humilitas quoque, ut optat vulpes Vindicianae, satis elucet, quando in multis fuga apparuit, ne sublimarentur siue intus siue extra claustra, & in ipsa dignitate non intumuerunt. Tunc autem humilitas perfecta est dicit Gre-

gorius, *cum ad respondendum hoc quod utiliter subire precipitur, pertinax non est. neque enim vere humilis est qui superbi nutus arbitrio ut debeat praesse intelligit, & tamen praesse contendit, & iterum de perfectis Praelatis ait, quod in culmine positi cogitant non potestatis excessum, sed aequalitatem conditionis, nec praesse se hominibus gaudent, sed prodesse, cogitantur.*

165



tes, quod nihil aliud sit dignitatis fastigium, nisi tempestas mentis. Huius tincturæ viros tot geminare potest, quot ordinum usque in hodiernum diem exhibent monumenta. Dicant ergo iam fidenter religiosi tot insignibus nobilitati quod scripsit Hieronym. *Parua dimisimus, & grandia possidemus, centuplicato facere Christi promissa redduntur.*

Ad Pammach.  
de obitu Pau.

VII. Probationis defensio, quod sacra religio Prædicatorum, ut cæteræ, suas constitutiones obseruet.

**N**E cothurnatam affectes eloquentiam Vindiciane, nec more puerorū argutas sententioas in clausulis struas. In sine narrationis vel disputationis tuæ longissimæ huius 10. capituli omnes tuos nervos intendens.

*Cito turgens spuma dilabitur, & quamvis grandis tumor contrarius est sanitati dicebat Hieronym. ad Pammach. de obitu Paulinæ vxoris. Ultima in lance (dicit Vindiciane) ex suo ordine Prædicatorum appendit Grauna, ab eodem maiorum instituta & leges seruare. cap. 27. par. 2. & omnibus ordinibus hæc prædicata, vult conuenire, cap. 24. 25. 26. omnes deuotos considerans donis cælestibus, & gratia affluentes.*

VIN.

*Sed quodcumque pulchrum est, rodit Momo, nam vix pillati corymbi in calathum fusi, & rubentium florum amnitate vernantes expositi, quin illis à manu Vindiciana immaturè imò inuidè demessi carpantur, ut æquis oculis matcere videantur.*

TVR.

*Solemus (ait Vindicianus) ex S. Ioann. Chrysostom. similia de sui temporis Eremiticis narrante, credere & applaudere nostris autem utimur annis, hoc est quemadmodum semel seruitæ volucres locum non facile reuident, ita non facile credimus, quæ sufficientibus iudicijs non fuerint egregie probata.*

VIN.

Serm. 1. ad  
Antioch.

*Benè S. Hieronym. eodem loco. Prima virtus est Monachi contemnere hominum iudicia & semper Apostoli recordari dicentis: si adhuc hominibus placere vellem, Christi seruus non essem. Tale quid & Dominus loquitur ad prophetas: quod posuerit faciem eorum quasi urbem æneam, & lapidem adamantinum, & columnam ferream, ne pauerent ad iniurias populi, sed impudentiam subsannantium frontis rigore continerent. propter aliquos prauos tuis vteris annis Vindiciane, ut non applaudeas ordinibus Florentibus, nec Chrysostomus Ep. ad Rusticum veteribus applaudere potuit, cū Hieronimo teste in om-*

TVR.

Ep. ad Rusti-  
cum Monac.

ni conditione & gradu, optimis mixta sunt pessima. Etiam de sui temporis quibusdam religiosis dixit: quod *sublatis in altis humeris, & intra se nescio quid cornicantes, stupidiisque in terram oculis tumentia verba trutinantur, ut si praconem addideris, putes incedere praefecturam &c.* Plerique artibus & negotiationibus pristinis carere non possunt, mutatisque nominibus insitiorum eadem exercent commercia, non vitium & vestitum, quod Apostolus praecipit, sed maiora quam saeculi homines emolumenta sectantes, & prius quidem ad aedilibus quos *αυρόπυς*, Graeci appellant, vendentium coerebat *αυ* rabies, nec erat impune peccatum. Nunc autem sua religionis titulo exercentur iniusta compendia, & honor nominis Christiani fraudem magis facit, quam patitur. Quodque pudet dicere, sed necesse est, ut saltem sic ad nostram erubescamus dedecus, publice extendentes manus, panis aurum regimus, & contra omnium opinionem plenis sacculis morimur divites, qui quasi pauperes viximus. tuis iam vtere annis eisdem habentibus nundinatores, in nonnullis pravis religiosis, quos florentissimo quoque tempore in aliquibus imperfectis Hieronymus denotavit.

Sed non sinit Vindiciani lingua quin vno rotatu multos, imò innumeros percutiat. videre mihi videor Testudineum Grunnium, primò lento incedentem ad loquentem gradu, per intervalla quaedam vix pauca verba fundentem, magis singultientem quam loquentem, deinde cathedram oratoriam ascendentem, obducto supercilio, contractis naribus, ac fronte rugata duobus digitulis concrepantem, tum suas nugas fundere, & aduersum singulos regulares declamantem.

VIN.

Dicit ergo, esto sint aliqui, qui reformationem admiserint. quid de Monasterijs & Prouincijs, quae non dum reformationi cesserunt? non pauci, sed plerique sunt, imò immensa multitudo laxorum deploratorum à Cardin. qui etiamnum impatientes reformationi se praebent. esto Grauius assertio, ait, verificetur de ijs ordinibus qui ab vno capite generali reguntur, qui à commissarijs & provincialibus visitantur & expurgantur, & tamen ubi Monasteria, nec inter se nec sub communi regimine cohaerunt. ut eorum vnitas nec excedit vulgarem amicitiae conspirationem & externam considerationem, ibi carnalem sensum, ambitionem, contentiones, commodioris vita questum, mutuas seductiones, prauas consuetudines & in tepido statu contumaciam Cardinalem abundanter comperisse. Pergit. Vt, nam non contingeret quod Abbas Sylvanus vidit multos in habitu Monastico ad tormenta missos, contra multos seculares in caelum euolasse. & quod legimus in prato Sophronij Severiana labe corruptas Eremiticas extorres ab Apha sine. Mul-

*si sunt, qui sola conuersatione noscuntur qui sint Aegyptij, qui Hierosolymitani Monachi, ut erat S. Antonio familiare, ut Hierosolymitani gratanter exciperentur, Aegyptij arcerentur.*

Iam ut dicebat Hieronymus quoque de Grumnio, dicam de Vindiciano: *Creticum diceris Longinum Censoremque Romanae facundia, notare quem vellet, & de Senatu Doctorum excludere.* licebat enim censoribus Romanis Senatu pellere quemadmodum Portius Cato Titum Flaminium Senatu mouit: Iunius Brutus Lucium Antonium, alij alios ex Valerio Max. Talem se exhibet Vindicianus, quæ vult Cœnobio relaxata, à cœteris de quibus, ait, ea ob diuturnam laxitatem toleratum non iri, censoria virgula expungit, nec enim duo vel saltem vnum Cœnobium perfectæ obseruationis & disciplinæ concedere vult, auarus, & tenax. Multos in habitu Monastico, pari passu cum secularibus à libro vitæ expunctos tradit, ex Abbate Syluano potens censuram temperare, ut id intelligatur de generibus singularum, non tamen in ea quam præterdit multitudinē & quod peius est, multos seuerissimæ vitæ Seueriana labe resperfos, extorres quoque à Regno Dei (ut multipliciter damnandorum religiosorum coagmentaret) profert in medium, adiungens Aegyptios illos Monachos S. Antonio inuisos, ut multitudinem imperfectorum & malorum exaggeraret, atque minimè florescentes ordines demonstraret, quasi Syluani visionem nostris quoque temporibus vidisset, vel Seueriana, aut aliqua hæresi notatos multos nostris temporibus comperisset, vel super ipsum spiritus Antonij descendere, ut Monachos Aegyptios à Hierosolymitanis discerneret. At non potest Vindicianus hoc spiritu se esse dotatum certis argumentis persuadere. nam ut ille Aristarchus Criticus, *benè nummatus* (ut dicebat Hieronymus.) autem homines excipiebat, magis placens in prandio quam in dicendo, sic & noster Aristarchus diuitijs affluens, Christi pauperes diiudicare vult, & melior conuiuator quam orator, de abstinentibus iudiciū ferre, & reclusos, ac solitarios censurare, qui multos huius seculi rebus inescare solitus est, facto cuneo circumstrepentium garulorum in publicum procedit, ut digitis demonstraret, *intus Nero foris Cato, totus ambiguus, ut ex contrarijs diuersisque naturis unum monstrum, nouamque bestiam diceris esse compactam iuxta illud Poeticum.*

*Prima Leo, postremo Draco, media ipsa Chimæra. De quibus monstris cauendis idē scripsit Hieronymus. Numquam tales videas, nec huiusmodi hominibus appliceris, nec declines cor tuum in verba malitiæ. & audias: sedens aduersus fratrem tuum*

TVR.

Ad Rust. Monach.

L. 2. c. de censoria nota.

Hierony. ad Rust. Monach.

tuum loquebaris &c. & iterum : *Filij hominum dentes eorum arma & sagitta .*

VIN.

Diuertis deinde ad examinanda quæ prolixè extollit Graui-  
na, quæ ex effectu comperta haberi possunt, *vel enim opera  
Regularium in fructum secularium per gratias gratis datas,  
redundant, vel in proprium suum, vel ordinis emolumentum.  
Primo modo oculi secularium (ait) implentur, prudentes vero  
non mirabuntur cum legant, etiam operarios iniquitatis eiecisse.  
Secundo, perfectio demonstratur, unde solidiores in virtute  
& fortiores euadunt, sine qua virtutum exercitatione grauis  
erit religio ob labores, ut qui sine illa viuunt, & si mittant ma-  
num ad fortia, cibo fortium non nutriantur, socij tribulationis,  
non consolationis .*

TVR.

Ex utroque capite perfectio religionū demonstratur, ma-  
ximè illarum, quæ non solum pro sua, sed etiam proximorū  
salute sunt institutæ, agnoscitque Graui-  
na, religionis perfectio-  
nem in exercitatione virtutum consistere per renouationem  
interioris hominis & exterioris mortificationem, ut sine illa ex-  
terior mortificatio nihil proficit, & sine hac interior ruinz pa-  
teat. Sunt enim toti positi in hoc ut solam voluntatis mortifi-  
cationis prædicent, & interiora exercitia absque carnis affli-

Hierony. ad  
Furiam.

ctione. Audi Hieronymum. *Quid necesse est nos iactare pudici-  
tiam, quæ sine comitibus, & appendicijs his continentis &  
parcite fidem sui facere non potest? Apostolus macerat corpus  
suum, & animæ subijcit imperio, ne quod alij præcipit, ipse nõ  
seruet, & adolescentula (quæcūq; religiosa anima) feruens ci-  
bis corpore, de castitate securæ est .*

Nunc vero audiamus magistrum regulas adducentem, ut  
agnoscamus qui Ordines sunt florentes, qui deflorati .

VIN.

*Quocirca lima vel Lydius lapis quo discernamus inter florē-  
tem & non florentem ordinem est, si subditi nullo modo superio-  
rum in asserenda ordinis regula diligentiam impediunt, vel  
auertant, neque vicissim Superiores in eandem laxandam con-  
sentiant . Hæc est via, qua ad perfectionem tenditur, alia nul-  
li regularium conceditur, & citat S. Bernardum & August.  
Neque S. Bonaventura florere illum ordinem credidit, in quo  
contra vota, vel regulam impune peccatur .*

TVR.

Si tales sunt ordines omnes, dicat Vindicianus esse ne dū  
non florentes, sed etiam exiccatos . Si vero permixtos repe-  
riat obseruatores cum inobseruantibus, non exiccatos vel nõ  
florentes existimet, vel saltem etiam marcidis in ramis floritio-  
nem non desperet. illudque Vindicianus proponat bonis religio-  
nis, discoloris admixtis, quod scripsit S. Hieronymus. *Nobis*

Ep. ad Deme-  
trid.

*electa seruida sunt, & quasi inter scorpiones & colubros inced-*  
des-

dendum, ut accinctis lumbis, calcatis pedibus & apprehensis manu baculis, iter per insidias huius seculi, & inter venena faciamus, ut possimus ad dulces Iordanis peruenire aquas, & terram repromissionis intrare, & ad domum Dei ascendere.

Profundius infigit vulnus Vindicianus, Grauinam expruando, ut ordinum prouincias, Asceteria obeamus, & in singulis non quis erret, quisue officium suum negligat, sed qua licentia, & impunitate unusquisque exeret, discutiatur, & postquam velut scorpionis ictu simplices percussit, & fistulato vulnere viam sibi fecit, incipit venena diffundere.

In tres ergo in omnibus his asceterijs religiosos diuidit classes. Iuniorum, Mediae aetatis, & in senectutem vergentium. Prima, subdit, classis hominibus conuenit expurgatio vitiorum, qua ad vota & regulae obseruantiam sunt necessaria, in usum & praxim perducere, ad quod cofert interior spiritus cultura: iuuentus enim, ait, nimium ignorans, & ingenita metis instabilitate promptius in exteriores ritus & caeremonias diffunditur specie pietatis contenta, de latente eius virtute minime sollicita. In secunda classe maturiores sunt, qui non necessitate, sed alacritate de virtute in virtutem currunt, in dies proficientes semper iude in aduersis, & prosperis ex doctrina Hieronymi. In tertia classe reponuntur in virtute solidati, ut sint caeteris viua regula, & exempla in dictis & factis caeteros dirigendo; qui in eum flatum deueniunt, ut superata vitiorum impugnatione transferant in virtutis affectum.

Optima partitio, quae melius a tempore Apostolorum tradita & distincta, in Incipientes, Proficientes, & perfectos, vel Purgatos, Illuminatos, Vnitos, quae vero adducta est a Vindiciano non ad instructionem adducta (& si palpet initio, ut scorpionus) sed ad omnes omnium Prouinciarum religiosos cuiuscumque instituti submordendos: vnde propterea sequitur.

In ista demum triplici Regulariu classe monstret Graui, qui, quae tique in singulis eorum domicilijs efflorescant, ut minimum quoad illas Virtutes, quas Cardinalis, in omni Religione necessarias assignat, humilitatem, paupertatem, castitatem &c. adhuc subditiam pauca emergunt post Tyrocini, siue Nouitiatus procuracionem, ut expectationem de se primis annis conceptam fallant, & quia non amplius Nouitijs plurimum sibi licentiae, vel debiti arrogant, & verecundiam, simplicitatem abijciant, & curiosi ineptijs se fatigant. Tandem exemptionum, dispensationum, Indultorum, Prerogatiuarum ingens cumulus, praeminentia quod apud Superiores grati sint, monstrata illa & frequens vox, debiti, & tamen nec legis statuta transgredienda sunt, ut fecit Eleaz, at, neq; senes debent praebere occasio-

*nem iunioribus laxiora affectandi. velut nauta fortiter agere debent, nec propter vim ventorum in nauem deserere, vel mercibus vel vectoribus exonerare, sicut palma crescere latior in vertice uectoribus in radice consurgens, plus finiendo peragere, quam propositum sit inchoando, ex Gregor. 13. moral. cap. decimo sexto.*

TVR.

Ep. ad Deme  
triad.

Iam morfu notasti. Manum quæso de tabula Vindiciæ amoue. ne sis de numero eorum de quibus Hieronymus, quod *pleni arrogantia cunctos despiciunt, amantque linguas suas, vel Clericis vel alijs Monachis detrahendo, de quibus rectissimè dicitur: Filij hominum, dentes eorum arma & sagittæ & lingua eorum gladius acutus.* Si tanta esset tua authoritas atque securitas quanta Catonis (vt eo præsentē non possent agi Floralia, cum nec ille vultū mutare posset, nec illa auderent eo spectante agere) rationabilis esset tua censura, nūc vero cum tu lætus & floridus, conficta macie, mortificatos, & mundo profus mortuos etiā impetas atq; condemnes, nodū in scirpo quærens, magis detractor, quam censor deprehenderis. In toto triplici hoc ordine semper graduationem reperies. non par omnium regularium spiritus, vt inter feruidos remissi nō reperiantur. astra non sunt munda in conspectu Domini, quanto magis (dicebat Hieronymus homines, quorum *uita tentatio est? Væ nobis qui quoties concupiscimus toties fornicamur, inebriatus est, inquit, gladius meus in cælo, multo amplius in terra quæ spinas & tribulos generat: Væ electionis in cuius ore Christus resonabat, macerat corpus suū, & subiicit seruituti, & tamen cernit naturalem carnis ardorem suæ repugnare sententiæ, vt quod nō vult hoc agere cōpellatur, & quasi vim faciens vociferatur & dicit. miser ergo homo quis liberabit me de corpore mortis huius? &c. & tu arbitraris absque lapsu & vulnere posse transire?* Hinc idē S. lapsibus humanis cōsideratus noluit cū Vindiciano generalē Canonem ledere de omnibus religiosis, & neque de imperfectis ferre sententiā, mox dicens. *Non est humilitatis meæ neque mensuræ iudicare de Clericis, & de ministris Ecclesiarum.* & si postea nonnullorum Monachorum mores perstringat, cum nō de Clericorum, sed Monachorum institutione tractaret, numquam thesim fecit de hypothesi qualem fecit Vindicianus, vt omnes Monachos appendens, & decades perfectorum in quocumque statu & prouincijs omnium religiosorum diffiderit inuenire: Talis est iste nundinator, qui tantam multitudinem tamquam venalem foro inuisendam exposuit. sed crede, vt dicebat Hieronymus ex communi fori vsu, *ultroneas putere merces, et pretia facilitate decrescunt: quæ sæper in raritate maiora sunt.*

Ad Rustic.  
Monach.

Sed

Sed plus mihi venena disciplicent quam morsus, venena inquam illa quæ hereditario malo ad te perducta sunt de schola Guillelmi de S. Amore, quæ si fortè serpunt in paucis, conandum ne ad plurimos perueniant. Ad exemptiones, ad prærogatiuas, & dispensationes oculos dirigens in eisdem inucheris. Inter cætera quæ adducebat Guillelmus de Sancto Amore ad impugnandum Religiosos: non esse magistrandos vel non debere esse de Collegio secularium Magistrorum, aut quod litteris incumbere, erat, quia *nemo potest Ecclesiasticis officijs deseruire et in Monastica regula ordinatè persistere*, indigebant enim hi multis dispensationibus, silentij, vigiliarum &c. cui obiectioni respondit S. Doct. *Non esse inconueniens ab his obseruantijs aliquos abstinere, vt utilitati communi vacent docendo, sicut patet in illis qui ad Prælationis officium assumuntur, cum etiam in claustris manentes in talibus quoque dispensationem accipiant propter aliquam causam: & præterea aliqui religiosi sunt, qui in claustris suis manentes, restrictionem sui ordinis seruantes, scholastico insistent officio, quod ex institutione sui ordinis debent.* vnde in ordine nostro Prælatorum dispensationes, quibus & quomodo, & quando rationabiliter fiant præfixæ sunt, præsertim Lectoribus, Graduatibus, propter munus lecturæ, prædicationis & similibus. Vnde idem argumentum tractans San. Doct. *Rationalis hominis dignitatem amittit, qui ieiunium charitati, vigiliis sensus integritati præfert.* Si vero laureas, & prærogatiuas magistrales pariter incusas, non est laborandum, potest cum iterum sopitos cineres Guillelmi de S. Amore excuscites, te S. Doctore confutandum relinquo.

16. q. 1.

Opus. 19. c. 2

Quodlib. 5. a. 18. in fin. cor.



## CAPITIS X.

*Animaduersione, in quo ostenditur Turturem iniuste exemplari, quod multos vitiorum nanos in Bellarminiana columba adnotarit.*



Duersa valetudine afficiebatur Aristoteles, cui cum quidam medicus sciolus cum autoritate prescriberet, nec rationabile afferret curationis argumentum; *Ne me inquit perinde curaris ut bubulcum, aut fossorem, sed prius doce me causam, cur ista prescribas, atque ita demum habebis obsequentem.* Noster Vindicianus vetustus medicus Præter feruoris excessum in quo (ait) laborauit

*Grauna in excusando infeliciter Cardinali, eum velut obliuiosum, ac si letargo sopitus esset, taxat & criminose, immemor doctrinae S. Thomae requirentis ad iudicandum iustitiam, auctoritatem & certitudinem, & Grauna id non prestitit, cum leuibus indijs de alterius innocentia dubitavit, & potestatem sibi usurparit in Cardinalem, & Romanae sedis consiliarium, eumque rebus plane dubijs & in pectoris arcano reconditis quaeque promptius in saniolem partem caperentur, condemnauit.* Sed cum antitodis, quae preparat, & preparata prescribit rationes non afferat solidas, non poterit sibi Grauinam habere obsequentem.

Optimum antitodum, si morbus praecessisset, vel eo supposito saltem bona esset medicamento applicatio, atque subsumptio. Agnoscit Grauna iudicium habere illas tres conditiones quam suus magister. S. Thomas docuit (quo praepceptore gloriatur & exultat) proinde mala tua est applicatio cum eum nihil peccasse in Cardinalem, ingenuè, ut magis apparebit, fatendum

VIN.

2. 1. q. 1601.  
2. 3.

TVR.



tendum sit. Sed esto mala quoque subsumptio tua [Grauina iustitiam læsit, iudicium, auctoritatem] nam excusata modestè (scriptoris ratione non intentionem iudicauit, quàm ipse pientissimè (vt decebat de Eccles. Roman. Cardinali loquentem) excusauit) solum scripta piè interpretanda, aut si id non pateretur interpretatio, saltem modificanda propter pusillos confessus est. Quæ admonitio nec auctoritati detrectat S. R. Eccles. Cardinalis, & consiliarij, cum etiam ex S. Tho. maiores Ecclesiæ, qua decet modestia, ab inferioris gradus hominibus ne dum admoneri, sed & corrigi possunt circumstantijs debitis. Quid ergo peccauit Grauina, ediffere, vt te detrahentem corrigamus. Crede Vindiciane, quod non Grauina Cardinalem, sed tu peruerso iudicio addita amarulentia, Grauina iudicasti. Sic te cum S. Chrysostr. conueniam. *Cur ante tempus inuadis iudicis ius, cur præuenis diem illum terribilem? Vis iudex esse, cognosce te metipsum, & tua delicta.* Nonnullus est qui vetet. sic enim & peccata tua tu emendabis, & nihil ex facto incommodaberis. Quod si relictis rebus tuis sedes ad iudicandum alios, maiores te tibi ipsi colligere peccatorum sarcinas nõ sentis. idcirco obsecro fugiamus omnino, ne cõdēnemus alios. Nã, & si iudiciaria potestatis nõ sis particeps, attamen iudicasti mente, & peccato te fecisti odnoxiam: præsertim quod nulla demonstratione audita, sed sola suspitione, & tenui accusatione condemnas, quapropter B. David clamabat dicens: detrahentem clam proximo suo hunc persequerbar. Non solum non recepit, quæ dicuntur, sed & abegit volentem fratri suo maledicere. Igitur, si & nos peccata nostra imminuere volumus, hoc maxime omnium seruemus, ne condemnemus fratres nostros, neque detrahere cupientes accendamus, imò iuxta Prophetam, abigamus, & omnino auersemur. Hoc enim opinor & Prophetam Moysen insinuare, cum dicit: auditum vanum ne receperis. Hoc melius antidotum de officina Chrysostromi pro te sanando à tua dicacitate, in hoc cap. tuo decimo tibi præparatum, quam sint in tua taberna, pro medicamine venena venditata.

Hom. 42. in  
Genes.

S. I. Primum vitium Bellarmino à Turture affigi (vt obgannit Vindicianus) nempe Cardinalem tumidè se & suam Societatem ceteris ordinibus prætulisse, calumniosum ostenditur.

Hic est primus tuus articulus, vt reum monstres Grauina, VIN. videlicet, quod de tumore Cardinalem notauit, quo se  
suumque

suumque Ordinem cæteris prætulit. Tumorem vero probasse dicit tripliciter. Primo ab intempestiva aliorum defectuum consideratione. Secundo ex partiali deploratione, non suorum sed aliorum lapsus plangendo. Tertio ex imploratione suorum ad plangendos cæteros ordines.

i.p.cæ,

Intempestivam ergo alienorum defectuum considerationem dicit probare Grauinam suis verbis adductis, videlicet. Columbam se ipsam, & non cadauera intueri; erga alios misericordiam virgam porrigere: Minus incommodi exteriorum in mystico corpore scditatem afferre, quam occultum Superbiæ tumorem, qui quidem in eo consistit, ut superbi de se maiora existiment quàm sint. inter cæter. autè ad hanc superbiam inducentiam unum esse, quod aliquis aliorum defectus consideret, unde alteri se præferat; cum è contra sancti viri, virtutum consideratione alios sibi prætulerint. Expositis verbis (ut putat) Grauinæ, iam Lector (subdit) subsumat. Sed Cardinalis Bellarminus hæc cumulatè fecit, ut ex toto cap. 6. lib. 1. patet. Ergo &c. hæc Vindic.

TVR:

Satis decantatum Vindiciane illud Horatianum

*Pictoribus atque Poetis.*Horat. in art.  
Poet.

*Qualibet audendi semper fuit æqua potestas.* Non inferior Vindiciana fingendi quodlibet, & quod nullus somniauit. Si litteras, periodos, transponere licet, ex ipsa characteribus quibus impressi sunt Catholici libri, ex diuersa dispositione, & transpositione hæreticè dogmata concinnabis. Hæc scripsit Grauina. *Ab oculi membri vini columbæ ad scandala oculos dirigunt* &c. & non quamcumque defectuum considerationem exclusit, sed curiosam, immitem, eruculentam, qualis est Vindiciana, nec enim ex Chrysofomo (ijs verbis. *Nolite iudicare, & non iudicabimini*) prohibuit Dominus Christianos ex benevolentia corripere alios Christianos, sed ne aut per inconstantiam sue iustitiæ Christianos despiciant peccatores, derogantes frequenter de multis, & solum plerumque suspicionibus odientes cæteros, & condemnantes, & sub specie pietatis proprium odium exequentes. Quæ doctrina habetur in alio comment. vnde ad curiositatem excludendam ab oculis columbinis dixit Grauina. *Numquid cum emissa ex arca natantia cadauera mundum excurrens inspexit? mimixè. Solus enim coruus, solus detractor putore cadauerum delectatus cadauera discerpens extra arcam moratur. Columba verò in arcam reuertitur, se ipsam intuetur sine felle, & unguibus reprehendit, ad excludendam feritatem, quod & Bernardi testimonio confirmavit. Non ergo de intempestiva, vel peruersa alienorum defectuum consideratione Bellarminus à Turture denotatus*

In Matt. c. 6.  
hom. 17. imperf.

Hom. 24.

est,

est, imò si quid mali, apud pusillos, sapere videretur, etiam excusauit; nam & si notissima sint exempla Hieronymi (vt affert Vindicianus) Ambrosij etiam, atque Bernardi, auctoritate Ephræm robôrata, reprehendentium vtriusque sexus notissima vitia, quæ & Prælati oculati & veluti Argi (ex Chrysoftomo & Climaco) reprehendere debent; nihilominus diffamato religionis statu ab hæreticis (vt inutilia terræ pondera habentibus etiam religiosos) & à malorum laicorum detractionibus ora calumniantium, per scripturam libri Turturis confutanda putabat Grauius, & si confodiendum se linguis maleuolorum agnosceret, quod tu aggressus es, mentiendo, eū de inconsideratione, immitique obtutu columbam perstrinxisse, quod noc fecit, & tu finxisti. Redde ergo *verba mea* (vt in simili dicebat August.) *& cessabit calumnia tua.* Quod iterum dicis Grauiam, superbum quoq; vocasse humilem, & nūquā satis laudatū Cardinālē, per ea verba: *adhuc superbiam inducens vnū esse aliquid quod alijs aliorū defectus cōsideret, unde alteri se præferat &c.* id non contra Cardinalem dictum, nec contra suos, imò pro eis, eosdē monendo ad elidendas tentationes (quæ possent irrepere in animis religiosorum) si pulsarentur alienos defectus inspicere, quod liquet ex ijs verbis Turturis. *Elidamus tentationes ignitas demonis, si animam religionis his comparationibus adorianur &c.* & postea sub infertur, *et propterea cauenda est superbiæ radix, ad tanti mali præseruationem. In eo autem consistit, quod superbi de se se maiora existimant quàm sint, et inter inducentia ad superbiam, vnum est, quod aliquis consideret aliorum defectus, ex doctrina S. Thom. quod erat optimum Sanctorum documentum, non Cardinalis sigillatio.* Vndè malè subsumptum à te est Vindiciane (per allata verba Grauiæ in articulo quem contra ipsum formas) dicendo, *sed Cardinalis ista cumulatè fecit.* non enim hæc est Grauiæ subsumptio, sed tua, vt odiosam causam & personam Grauiæ redderes: Tu ex duplici inflicto vulnere, ex tua addititia subsupta minore in Cardinalem, & in Grauiam, potius effecisti, vt non exiguus sanguis ex allato vulnere efflueret. Simili Hieronymus impetitus calumnia, quod non præseruatiua antitoda præpararit, sed in uectius sit meditatus; respondit (quod id ipsum Grauiæ causa congruit.) *Aut nihil scribendum fuit, ne iudicium hominum subiremus, quod tu facere prohibuisti, aut scribentes nosse cunctorum aduersum nos maledicorum ora torquenda. Quos obsecro, vt quiescant, et desinant maledicere: non enim vt aduersarijs, sed vt amicis scripsimus; nec inuicti sumus in eos qui peccant, sed ne peccent MONVIMVS. etc.*

Lib. contra  
Iul. 4. c. 8.

2. 2. q. 162. 2.  
3. ad 2.

Ep. ad Nepo-  
tianiū de vira  
clericorum.

C c

Vidisti

Vidisti peram Grauinæ intentionem, sed dissimulasti. tandem à veritate victus, pro eodem subiunxisti.

VIN.

*Dicit Graulina in eiusmodi officijs unumquemque se munire aduersus elationis peccata, & subiungis, optime. quod est Grauiniani discursus ab hoste testificatio. Sed mox eundem Grauinianum discursu infirmas, quod etiam extra dicta officia similis cautela, eadem industria exercenda: & quod hoc genus artis cum ista cautela corrigendi, cum antitodo contra elationem probe scientissimus Cardinalis nouerat, istaque probe callebat vim huius contagijs superbiae, ex praua dispositione inuentis defectus aliorum, nasci ex appetitu propriae excellentiae, unde quando ex officio, necessitate commiseratione, vel alia iusta causa, quis in alienos defectus oculos iacit, nihil religiosa humilitati decessit. unde precipitem se Graulina dedit, ait, quando Cardinalem superbiae in eo genere arguit, quod non nisi ex interiori mentis deprauatione procedit.*

TVR.

Generalis admonitio à fortiori ceteris dabatur, quando sermo ad perfectissimum virum dirigebatur de munitione ad uersus elationis peccatum, quod & si in viris imperfectis oriatur ex praua dispositione, & affectato appetitu propriae excellentiae; nihilominus ut dicit Cassian. de spiritu superbiae: *sæuissimæ, & ceteris vitijs immanior bestia, perfectos maxime tentans, & propemodum iam positos in consummatione virtutum morsu dirior depascens, ut etiam commiserationem, quantacumque sit ex officio, ipsamque repulsam superbiae per actum humilitatis exercitiam sæuissimè adoriatur, ut si ex hoc conflictu nihil humilitati depereat, commiserendo aliorum defectibus, & huiusmodi, Iebusæus semper præsto sit, de elatione titillans, ut ad præliandum semper simus accincti.*

Lib. II. c. I.

Fingis deinde aliam obiectionem, quã Grau. non fecit, ut affigas ei, vel saltem Cardinalem de leuitate taxasse, videlicet *Cardinalem aures delatoribus præbuisse, atque inde commotionem sensisse, & Gordianum nodum à te factum, sic conaris dissoluere, quod etiam S. Paulus relata de Thessalonicensibus credidit, quosdam scilicet ambulantes iniquitè. Et corrigente deformia, non de aura superbia afflatum. & præoccupans responsionem, quod Bellarminus falsa de innocentibus credidit, in tas, quasi cum Iaruis pugnans, hoc esse probandum, falsè delatis credidisse, cum Bellarminus iustrarit tot Prouincias, & in Romana Curia in grauissimis causis diuersatus, & in Regularium errata, sicut & proborum egregia merita incurrisse.*

TVR.

Damus nec Cardinalem falsò de innocentibus non credidisse, & credendo quosdam non rectè ambulantes absque au-

ra

ra elationis fugillasse, nimia tamen est (ex defensione ficta tanti viri) nequitia tua, dulciter alios submordere, regularium errata, ex experientia, & officio (sicut egregia merita, tui dicti acerbitatem demulcendo) calluisse. Verum cum tu semper plus errata, quam merita perspecta haberi vbique inlisteris, inimicus & defensor toto hoc opere demonstraris.

Momordit quondam Petilianus Augustinum cum Catholicis, quod *viperæ facti essent in fontibus populis morsus affigendo.* non secus ac Vindicianus calumniatur Grauinam, quod Bellarminum de tumore, elatione, leuitate, & Societatem de superbia taxarit; & tamen in toto opere non Catholicos, sed malos laicos, & ipsos hæreticos, qui in peiora crimina quam quæ existimatur à Religiosis committi incurrunt, acriter perstrinxit. Quid respondit Augustinus? *hæc si dicam de talibus esse dicta, quales vos estis* (Donatistæ, Vindiciane cum tuis symmetris superius recensitis hæreticos Religiosos lacerantibus) *respondetis; proba. Quid enim tu probasti, aut si eo putas probari quod dicuntur non opus est eadem repetere. Recita illa ipsa tibi. Et a vobis in vos. Ecce & ego probaui, si hoc est probare, & tamen discere quid sit probare: neque enim extrinsecus quero documenta, ut vos viperas probem. Ecce id ipsum vipereum est non habere in ore firmamentum veritatis, sed venenum maledictionis, sicut scriptum est: venenum aspidum sub labijs eorum. Et quia passim à quolibet in quemlibet dici potest, quasi quaeretur. Quorum? continuo subiicit: Quorum os maledictione, & amaritudine plenum est. Cum ergo talia dicitis in homines per totum mundum dispersos (Religiosos ferme omnium Prouinciarum) & quos omnino ignoratis, quorum etiam multi, nec Cæcilianus, nec Donatus, Grauinæ vel Vindiciani defensoris, nomen audierunt, nec auditis in silentio respondentes; non ad nos pertinet quicquid dicitis: non vidimus, non fecimus, quid loquamini penitus ignoramus. Vos qui nihil aliud vultis quam dicere quod probare omnino non potestis, quid aliud quam os vestrum maledictione, & amaritudine plenum est iam videte utrum vos possitis ostendere non esse viperas, nisi ostenderetis omnes Christianos omnium Gentium (omnes Religiosos ferme omnium Prouinciarum) traditores esse & homicidas, & non esse Christianos, non esse bonos & probos Monasticæ disciplinae obseruatores: Imò verò etiam si potestis singulorum hominum [Religiosorum] per totum orbem diffusorum vitas & facta nosse & ostendere: tamen antequam id faciatis, & temere ista iactatis, os vestrum vipereum est, os vestrum maledictione, & amaritudine plenum est. &c. Attendite hæc omnia, videte utrum aliquid horum, quæ obijcitis immanium peccatorum,*

L. 2. c. 13.

vel de orbe terrarum, totius orbis Religioso cœtu, probare possitis: cui tamen maledicere non quiescitis. in vobis vera ostēditis quæ de illo falso iactatis.

VIN.

Mox eidem Grauinæ Vindic. affigit, quod *partialem deplorationem obijecerit Bellarmino, quod non omnium ordinum facta sit à gemente columba, sed aliorum, exceptis suis.*

IVR.

Non ex parte Bellarmini, sed eorum, qui tamquam lamentatrices assumuntur & vt viua membra efferuntur, deploratio inhibita, sed quomodo fieri debeat præscripta est à Turture ijs verbis. *Si autem is, cui tribuitur officium plangendi tamquam verum & viuum membrum Ecclesiæ celebrari audit, meminerit, vt non in se, sed in Dño gloriatur, vt sit quoq; in ista Sancta gloriatione discretio, vt nō ad omnes & singulos professores suos hoc dictum extendatur, sed ad illos solos qui apud oculos sponsi vera & viua charitate informantur tale dictum pertineat, qui & infirmos quoque portant, & plangunt. Facta autem omnium causa communi, vt in omni congregatione sint deplorantes, & deplorati, uniformis, atque communis sit omnium deploratorum gemitus &c.*

Vbi illa subsumptio tua? *Sed Bellarminus quæ erat causa cōmunis partialē fecit. Ergo &c.* ] sola præmonitio est facta vocatorum ad lamenta, vt cum humili lamentatione absque distinctione in quouis ordine affirmet esse deploratos, & deplorantes, vt Turtur de sua præcipuè Religione fecit. vnde rursus cum Hieronymo assumit Turtur, *Nec inuicti sumus in eos qui peccant, sed ne peccet monuimus. Neque in illos tantum sed & nos ipsos seueri iudices fuimus, volentesque festucam de oculo alterius tollere, nostram primum trabem eiecimus. Nullū laes, nullius nomen mea scriptura designatum est, neminem specialiter meus sermo pulsauit. Generalis de vitijs disputatio est. Qui mihi irasci voluerit, ipse de se quod talis sit, cōfitebitur.*

Ad Nepot.  
de vita Clericorum.

VIN.

Hoc verò iaculum imaginariè iactatum in Bellarm. num, vt putat Vindicianus sic putat elidere. *Non ferebat argumentum operis, vt Auctor se ipsum accusaret, & multò minus eum ordinem, cui illud munificè dedicare constituisset. Nam neque Grauina Turtur in se ipsum aut in suam, magnique Aquinatis mortem, quicquam tristius designauit: sufficiebat Bellarminum, neque se neque suum Ordinem à communi deplorandorū forte exemisse, ac voluit sancti viri aliorū morbos, agritudine diuina ope sanarunt, quamuis ipsi morbi existerent, & in se ipsas curationis virtutem non verterent, ita sunt tempora quibus vacandum alijs sit integrè, suspensa tantisper sui ipsius accusatione. Cū Ioseph Patriarcha super singulos suorum fratrum fleuit, numquid in semetipsum quoque debuit ingemiscere?*

De-

TVR.

Defensionem tanti viri adfauet Turtur, sed displicet, quod ea que sapiens ille architectus edificauit, tu destruis, tam frivolas rationes afferendo ut indefensam causam, ex tua culpa relinquant. At placet quod ne dum ex tuis criminationibus, sed ineptis probationibus totius orbis terrarum religiosi a crimine absoluantur: Ferebat occasio dedicationis (quis dicere possit) ut cum de tot charismatibus membrorum viuorum mentio fieret, deplorandi materia subministraretur. Sed optime Blesensis te confutat, aduersus enim quendam, qui de sua innocentia gloriabatur, quæ reprehensione, & planctu digna, erant eiusdem oculis exhibet, se ipsum inuoluens in deploratorum numero eundem plangens. *Sanè vix vnā diem trāfigimus, in quo non offendimus Deum aut proximum irascendo, detrahendo, murmurando, inuidendo, scandalizādo, cupiendo, garriendo, sequendo gulam, obsequendo carni, contradicendo spiritui, appetendo quæ sunt seculi, contemnendo quæ sunt Dei.* Se ipsum Blesens. in delictis & planctu inuoluit, ut liberius sanaret ægrorum de se non humiliter sentientem, & propterea non se dignum planctu existimantem; unde subdidit. *Tua opinione es sanctus, innocens, impollutus, sed suppellex varia, delictioribus cibis, vestitus cultior, vberes redditus, ambitio ad maiora, edificia ampla, multiplices clientele, circa desideria carnis cura impensor, tuæ opinioni multipliciter obloquantur.* Sic sancti viri ægritudines sanabant, saltem in Generalibus culpis ostendendo se peccatores, & nullus fuit quem legerim, qui in se ipsum curationis virtutem non verteret, vel ipsa non indigere dissimularet, & sanctitatem præferentibus, aut iactantibus particularia non representaret, ut eorum cor non exaltaretur, & ambularent in magnis, & in mirabilibus super se. Non sunt discreta tempora, ut ab aspectu propriæ miseræ oculos auertamus, & suspendenda sit nostra accusatio, cum in culpa nulla suspensio assignetur, *septies enim in die cadit iustus, nec fœdera inter exercitus constituentur, vbi multi corruunt.* Cur ergo Vindiciane dum alijs aliena opera vel onera conaris imponere, ausus es, in communi arca, à tritico paleas separare? Vnusquisque nostrum proprium onus portabit, & à tritico paleam ventilabrum vltimum separabit. Fleuit autem Patriarcha, sed si se ipsum non fleuit, nihilominus cum iterum recideret in collum Beniamin fleuit, & hic super eo vicariâ lacrymarum operâ sibi impendentis. Vnde & si Turtur, nec suæ religioni, vel in magni Aquinatis extinctionem quicquam tristius designauit (quomodo designaret, religioni, ut & cæteris tot prærogatiuis, & priuilegijs cœli decoratis? an Sancto illi Ecclesiæ luminari, eclipfes prælagire poterat vel debebat?) nihilominus

Ep. 118.

Proq. 24.

minus

minus suam Religionem & cœteras ad imperfectos deplorandos inuitavit. Non possunt oculi carnales super se ipsos reflectere, nihilominus tantum potest ars, ut ipsi se qui prævident oculi in speculo se intueantur ex imagine, sed non veritate: at oculi mentis super ipsos se se reflectere possunt, & super se ipsos deslere ne dum humiliter, sed & veraciter. Vnde ad se ipsas plangendas mulieres Hierosolymitanæ inuitatæ à Domino ad Caluariam properante.

Luc. c. 22.  
VIN.

Prou. c. 18.

Iterum præuenis Grauinam, dicendo cum Salomone: *Iustus prior est accusator sui, & hoc præstitisse Cardinalem asseris, & probas ex lib. 6. vitæ suæ, & ex recessu suo, ubi contemplationi lacrymas coniungebat, in exercitationibus S. Ignatii se renouās ad proprius accedendum, ad Redemptoris sui virtutes, & consilia. sic Bellarminus (subdis) trabem de oculo suo remouit, alios notare cepit, albuginem propriam absterfit, & omnino vitæ exactæ maculas eluit, priusquam in mores contaminatos consilium susciperet.*

TVR.

Et in hac accusatione, iusti lacrymis, piam animam Cardinalis Grauina agnoscit, humilitatem prædicat, & demiratur, de aliorum defectuum commiseratione. Solum (ut alias dictum est) monitio facta est humillimæ animæ, ut quiesceret eius vox à ploratu suo, ex existimato illo criminum excessu in vniuerso penè corpore regularium. Cur tu Vindiciane lacrymas non assumis ad longissimam trabem superbæ tuæ eluendam? Qui easdem commendas, prædica imitandas, cum falsedine illa coniunctas, quam vt natuam lachrymæ coniungam habent, quæ est pacis condimentum. *habete in vobis sal, et pacem habete inter vos.* Sed tu fundis Cocodrili lacrymas, vt quos oculus nequam pleret, lingua acuta & denibus ferinis interimas. omittere de pij viri lacrymis differere, ad Vindicianum fugillandum idem valet, quod dixit Augustinus. *Non est huius areæ ventilabrum lingua Petiliani (dicamus Vindiciani) ac per hoc quicquid in eius paleam mali etiã verè dixerit, nullo modo frumentis eius præiudicat. Quicquid autem in ipsa frumenta maledictorum calumniarumque iactauerit, fides eorum exercetur in terris, merces augetur in cœlis.*

Marci cap. 9.

3. contra Petilian. c. 12.

VIN.

Sed ecce angustiatu in causa Vindicianus rursus impetū facit in Grauinam quod supercilio Pharisæico supra cœteros eleuatum pronunciarit Cardinalem, dum sodales acciuit ne dum ad deplorandum, sed & orandam pro laxis religiosis, constitutendo illos pro alijs mediatores & aduocatos; dicit ergo. *Lector, iam subsumat: sed Bellarminus hunc fecit delectum eiusque orandi materiam suggestit. Ergo non sine Pharisæico spiritui, cœteros vt publicanos desprexit.* Et vt veritatis serenitas  
obnu-



obnubiletur, summa inopia sit copiosus inania producendo  
 dicens. *As* ergo perspicillia Grauinæ (inquit) inspicere gestio,  
 quibus cum ista ui loquuntur ingressarent, oculus fascinauit, ex  
 tant enim vitra qua apto ordine in tubam collecta, ex musca  
 fugant Elephantum. Paulus Apostolus non semel petijt preces  
 à fidelibus Eph. 6. 1. Tim. 4. numquid, subdit, istos Apostolus  
 cont. fidelibus superba prætulit? nam in *Aduocatos ac media-*  
*tores cæterorum sculpsit: num illi aduersatus, qui dixit: aduoca-*  
*tum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum &c?*

TVR.

Si perspicilla Grauinæ grossa sunt, vt ludis, rem tamen vi-  
 det vnicam: at oculis Vindicianicis, illud adagium competit,  
 ex visus hebetudine, vt dicitur [ *uni duo, vel duobus tria* ] sic  
 purat.

*Et Solò geminum, & duplices se ostendere Thebas.* Orthodo-  
 xè cum S. Augustino sentit Grauina, conformiter ad doctri-  
 nam S. Thomæ à te allegatam, nimirum, *solum Christum esse*  
*perfectū Dei, & hominū mediatorē hominē Christi Iesum, qui*  
*dedit semetipsum reconciliationem pro omnibus; nihil tamen pro*  
*hibet aliquos alios secundum quid dici mediatores inter Deum*  
*& homines, prout scilicet cooperantur ad unionem hominum cū*  
*Deo dispositiue vel ministerialiter.* nec ex hoc dictum est  
 vel sequitur ex discursu Grauinæ (qui est Ipsi Augustini)  
 quod solus Christus sit mediator per viam supplicationis, vel  
 solus orator, aut solus intercessor: vnde bene notat M. Medi-  
 na, non apponi in scripturâ (vt obijcunt hæretici negantes SS.  
 intercessionem) particulam exclusiuam [solus] sed quando  
 ait adderetur à script. vel PP. exponenda esset. quod vnus  
 solus Christus est mediator, orator &c. per naturam seu sim-  
 pliciter, cæteros sanctos participatiue. Et vtrumque præsti-  
 tit Sanctus Augustinus in autoritate à Grauina citata; nam  
 Augustinus volens excludere Donatistas qui se faciebant prin-  
 cipales sanctificatores, se solos iustos, solum vnum iustum  
 Christum Iesum mediatorem fecit. vnde excludens obiectio-  
 nem Augustinus, *sed dicit aliquis, ergo sancti non petunt pro*  
*populo: illam elidit subiungendo, & quod, Præpositi orant pro*  
*populo, & plebs pro Præpositis &c.* vnde ergo excluduntur  
 Vindiciane à Grauina, homines sancti ab intercedendo, & orā-  
 do? Solum excluditur à perfecto intercessore, solo iusto Chris-  
 to Iesu, quod & Apostoli Ioann. verba significant. *Aduocatū*  
*habemus Iesum Christum iustum.* Similiter Grauina voluit  
 excludere laudatos vt deplorantes, ne se existiment media-  
 tores & aduocatos, nō absolute, sed cum reputatione iustitiæ,  
 nam hoc solius Iesu Christi est: *Domine* (dicebat Dauid) *retor*  
*dabor iustitiæ tue solus, vnde ad orationem vocati, aliorum*

3. p. q. 261. n.  
1.

3. p. loc. cit.

1. Io. 2.

Psal. 70.

sunt

sint aduocati, reputando tamen se peccatores & vicissim ab alijs petatur vt pro illis orent. Vindiciano displicet discursus, quia geminos Soles videt æquè principales Christum & sanctos hic degentes, cum vnus in iustitia Sol iustitiæ Christus sit: geminas Thebarum Csuitates facit, quæ tamen vna sola est, Ciuitas Hierusalem, quæ intercedendo pro nobis, non habet quod in se plangat, abstergente Deo omnem lacrymam ab oculis eorum: militans autem Ecclesia sic orat vt plangat.

VIN.

Dicis postea, *Grauinam sub Aduocationis titulo superbiam denotasse in Bellarmino, præferendo suas vel sociorum preces cæterorum regularium orationibus prætermittis, sic excusanda mordēs, & mordēdo excusās, nimirum ex libaritate eligendi cōpreccatores, suos potius ad quos magis afficeretur elegit, vt in electione Medicorum accidit, qui s; preponuntur ad quos magis afficimur. Sic Onias & Hieremias oratores exhibentur alijs omissis, quia adhuc in populo Israel memoria & veneratio recentior. Etiam S. Cyprianus, cum posset aliarum Prouinciaram preces expetere in graui necessitate, qua imminēbat, intra angustiora Africa littora se continuit, nec tamen Europæorum vel Asianorum preces contempsit: ita nec Cardinalis recētes vineas Engadi florentibus, & odoriferis antiquarum vinearum botris anteponeere putauit, ex huiusmodi suorum Sodalium imploratione ad plangendum & orandum.*

a. Maca. vi.

TVR.

At mi Vindiciane, his tuis glossematibus hæc scribens peccora blandis videris lenire dictis

*At mens diuersa parabat.*

Satis frigidas excusationes prætexis, & elumbes rationes adducis, nam particulares illæ causæ quæ adductæ sunt & pro loco & tempore, aut alijs circumstantijs adhibitis, adductis exemplis veritatem probant. In causa autem nostra vbi selecta portio religiosorum à cæteris secreta, interpellatrix peculiariter constituitur, vt inuocetur, Christo Regi & Principi non parua iniuria derogatur, scriptum namquē est: *in multitudine populi dignitas Regis, et in paucitate plebis ignominia principis;* nam coarctatur religiosorum multitudo (dum omnium, maxima pars religiosorum deploratorum describitur) vt minus apta ad interpellandum, *rector enim decet collaudatio: & iterum. Non est speciosa laus in ore peccatoris.*

Erou. 14.

VIN.

Demum per ironiam concludis. *Maeste animo Grauinæ sunt tua tibi & cunctis sacris ordinibus apud Bellaximum, et factor eius certa & inuiolata iura, & prerogatiua, neque nunquam fuerunt aut in posteritatem erunt vindemia Abiazer cum ramis Ephraim comparandæ]. Ephraimites veteribus ordinibus sua iura, per hæc, seruanda doces, at nescio quid sub*

TVR. 1

Ephrai-

Ephraitarum nomine latet, sub quo veteres ordines fugillas<sup>9</sup> vt tumultuosos & refractarios, & tumidos, scribitur in lib. Iudicum quod viri de tribu Ephraim, cum à Gedeone non esset aduocati ad præliandum dixerunt, *Quid est hoc quod facere voluisti, vt nos non vocares tū ad pugna pergeres contra Madian?* quibus ille respondit. *Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis?* Nonne melior est racemus Ephraim vindemijs Abiezer. In manus vestras Dominus tradidit principes Madian Oreb & Zeb quid tale facere potui quale vos fecistis. ] Quæ cum locutus esset, *requieuit spiritus eorum*, quo tumebant contra eū. Eadē p̄emia Vindicianus potius abusus est. nam cum ordo veterum religiosorum tamquam derelictus habeatur, nec ad implorandum vel plangendum inuitetur (quæ est pugna acris contra diabolū) eadem verba vsurpat Gedeonis, quæ aduersus ingratum & tumidum populum tumultuantem, diuina & inenarrabili eloquentia, Gedeon protulit; res gestas Ephraitarum cum eis qui ascenderunt ad pugnam comparando, solumquē ab Ephraim duos ramos decerptos, & deportatos commemorans Oreb & Zeb, præstantiores vineis Abiezer pronunciauit, quod erat dicere: suam tribum Abiezerelitarum, tum rerum tum actionum Ephraim splendore obscurari. Vnde ex eloquētissima eaque breuissima oratione omnibus numeris Rhetorum absoluta ( vt obseruauit Arias Montanus) populus conqueuit, nec enim ironice, sed ex corde (syncero Gedeon loquebatur. At Vindicianus ironice loqui conuincitur, quod superius racemum Ephraitarum veterum religionum laude dignum non existimauerit & botros despexerit, & vineis florentibus hucusque detraxerit, nunc vero dum extollit atque mirificat, potius exacerbat, quā tum in se est, veterum ordinum spiritum, imò spiritum Christi ironicus iste discursus; & ex vtroque latere constringitur Vindicianus; nam si veteres ordines magnificat, se ipsum prius eosdem pessundantem deiecit. Si paruipendit, se ipsum redarguit, in ipsa, quam tribuit se lecto à se Ordini, exaltati one. Dicis Turturi si veteres ordines florētes habes, cur hucusque eos destorasti? si aridi & emarcidi, cur vineis Abiezer, prætulisti? Ergo vel maledicus es dum florentes ordines negas, vel ironicus, dum vel decerptos ramos Ephraim supra alias vineas extulisti.

Cap. 8.

Arias in eū locum.

## II. Vitium nempe detractionis crimen, à Turture tributum Bellarmino dolosè Vindicianus conqueritur.

**D**io genes apud Laertium rogatus cuiusnam animantis morsus esset perniciosissimus; *ex feris*, inquit, *obrectatoris, ex cicuribus adulatoris*. momordisti nuper vt cicur, nūc vt fera alium morsum figis, calumniam ex calumnia struens, quod Cardinalem Grauina impetierit in præf. ad Lectorem & 1. par. cap. 4. in dedicat. quod detractionis crimē incurrerit, quod *ex suis verbis de Regularium scandalis, pulsilli sub pietatis specie detractionis spiritum concipiunt, rudiores in acerbis criminationes labuntur & ex paucorum lapsu totum ordinem auersantur, Multò magis, ubi nota regularium crimina libris, & mentibus imperitorum inscribuntur, eademque illi vernacula legunt ac ruminant &c.*

VIN.

Hæc verba Grauinæ dicis Vindiciane, non esse conformia illis, quæ ipse proposuerat, *vt sit in nobis humilitatis virtus, in sustinendo, & pax de cordibus omnium triumphet. Sed conceptū sermonem retinere quis poterit? & quamvis identitem Apostropha ad seculares, & regularium osores dirigatur, scripturæ tamen admonitio non fallit, si mordeat serpens in silentio, nihil eo minus habet, qui oculis detrahit. Autor omnium petitur Bellarminus; hic defectus regularium detexit, hic graua multiplicia, & omnibus nota ab eisdem scandala profecta, asseruit, hic paucissimos piè victuros, plurimos salutem neglecturos prædixit. hic lapis est offensionis, & petra scandali.*

TVR.

Laceffita omnis religio ex occasione publicationis defectuum, potius sustinuit ictus eosdem repellendo, quam vices rependendo. Poterat illarum hyperaspides Grauina illud Hieronymi vsurpare: *Pessem respondere, si velim, possem genuinum nempe dentem laesus insigere*, quod iam pridem Persius adagium vsurparat, sed vicit in bono malum excusando piam metem Bellarmini, apostrophādo ad malos laicos, quod non erat (vt obrectaris) veluti serpentis, mordere sub silentio, quando maxima dexteritate Grauina serpentem, intacta persona pientissimi viri eos transfixit, hoc est asperum illud verbum de multiplicitate propulsauit. Sed tu Vindiciane *gangrenam addere visus es*, malum congeminando nouæ culpæ accessione; nam dicis & concedis quod Bellarminus defectus regularium detexit graua, multiplicia, & omnibus nota ab eisdem scandala profecta asseruit, hic paucissimos piè victuros,

Ex Arno. 5.  
aduers. gen-  
tes.

pluri-

plurimos salutem neglecturos p̄dixit. & sequentibus ratio-  
nibus id heri potuisse niteris persuadere.

Ex doctrina S. Thom. intentionem tuam fundas, quia ait <sup>2. 2. q. 73. 2.</sup>  
S. Thomas 2. 2. *Si verba, per quae fama alterius dimi-* <sup>2.</sup>  
*nuitur, proferat aliquis propter aliquod bonum, vel necessarium*  
*debitis circumstantiis obseruatis non est peccatum, neque potest*  
*dici detractio. Similiter in contumelia, si dicitur verbum con-* <sup>q. 72. a. 2.</sup>  
*uiciis non animo dehonorandi, sed forte propter correctionem*  
*vel huiusmodi, non dicit conuictum vel contumeliã formaliter*  
*et per se, sed per accidens et materialiter, in quantum scilicet*  
*dicit id quod potest esse conuictum seu contumelia, unde quan-*  
*doque id potest esse peccatum veniale, quandoque autẽ sine omni*  
*peccato, in quo tamen necessaria est discretio. Hac doctrina sup-*  
*posita (ait Vindiciana) ad detractioem duo requiruntur, et* <sup>VIN.</sup>  
*contumeliã. Primo intentio sinistra, ut quis noceat alteri.*  
*Secundo ut debita moderatio excedatur. De sinistra intente-*  
*ne non conqueritur Grauina: de posteriori vero membro, nec*  
*potest Cardinalis redargui. Solum enim Cardinalem in vul-*  
*gus notos defectus enumerasse constat, vel quae scriptorum in*  
*Ecclesia receptorum libris essent publicata, absque exaggeratio-*  
*nibus, falsè dictis, &c. non sicut (ait Grauina) qui in ipsum*  
*Cardinalem eiusque ordinem hinc inde multa dicaciter effuti-*  
*uit, qui si voculam indecoram, subdit, absonam, vel purpuræ*  
*indecoram reperisset, procul dubio in crista sui Turturis collo-*  
*casset.*

Sed mi Vindiciane, vt dicebat August. *gratanter suscipit*  
*oculum columbinum pulcherrima et modestissima charitas,* <sup>TVR.</sup>  
*dentem autem caninum vel euiat castissima cautissimaque hu-* <sup>2. de Trin. c.</sup>  
*militas, vel retundit solidissima veritas. De pia intentione* <sup>in procm.</sup>  
Bellarmini securus est Turtur, vt de eius humilitate; si quæ  
scripsit significata ei fuissent, certè ante mortem suam corre-  
xisset excessum, vt de humillimo, & Sanctissimo Cypriano  
(in re maioris momenti) scripsit Augustinus. Tuum dentem  
ne dum euitare, sed & confringere oportet, ne amplius Ord-  
nibus derogat. Verissima autem doctrina Angelici Docto-  
ris est, quam pro maiori propositione sumpsisti, quando scilicet  
potest proferri verbum detractioem vel contumeliã, nimi-  
rum propter aliquod bonum vel necessarium, adhibitis circũ-  
stantiis, & discretionis virtute. Sed nescio quomodo oblitus  
es de Minoris propositionis probatione, vt probares necessita-  
tem propalationis scandalorum, & annexas circumstantias.  
Imo potius negatiua minor subsumi potest sub tuo discursu.  
quòd nulla erat eiusmodi necessitas, aliundè enim, si erant ta-  
lia scandala; prouideri poterat, quam ex librorum impressio-

ne vbi eadem mundo euulgarentur, nimirum uisitatione, reformatione, & eiusmodi. Publica delicta & scandala notoria notorietate iuris, euulganda, ad hoc enim infamia denotantur delinquentes, vt innotescant: qui tamen postquã honestè viuendo famam recuperarunt, si traducantur, contra charitatem traducuntur, habent enim aliqualem ad famam respectum, quã eo tempore post inflictam pœnam benè viuendo sibi compararunt, ex communi Thomist. sententia in iisdem locis cit. & aliorum extra scholam S. Thomæ. Quæ autem notorietate facti publica sunt, efficiunt, vt eo loco vbi innotescunt delinquentes manifestari queant absque læsione iustitiæ & charitatis, si id bono animo fiat, non tamen absque detrimento charitatis innotescere possunt ijs locis ad quos fama non erat peruagatura, retinent enim in ijs locis rei famam re ipsa & factò licet nõ iure. Quare propalare ibidem tales defectus, notabiliter proximus læditur in re magni momenti, quod diffamans in se ipso naturali lege in se pati nollet, vt eodem modo diffamaretur. Quanto magis si non vnus priuatus, sed vna communitas diffamaretur, & potissimè si plures & inter illas plures, determinatæ familiæ in particulari nominarentur, & propter paucorum, vel plurium, assererentur corruptæ, euandæ, marcidæ, dignè planctu & huiusmodi, & quod supremum est, si nec temporum ratio vel aliud huiusmodi pateretur, aut taliũ defectuum enarratio ne publici iuris fieret vetaretur.

At potuisse publicari suades Vindiciæ dicens. *aliqui nul-  
lus sacer vel prophanus historicus ab huius vitij labe purus,  
& integer censebitur, quod inductione probas in scriptori-  
bus sacris, Geneleos, librorum Regum, Machabæorum, quos  
non possumus de detractiõne taxare. Similiter idem apparet  
in librorum profanorum scriptorum libertate narrandi dicta  
vel facta eorum, qui sui vel officij vel honoris obliui a virtutis  
tramite longius recesserunt. nam & hinc plurima in Nepotes  
eruditio & cautela venit speranda.*

Benè eos sacra Theologia non improbat, quia ait Bañes, *ex  
narratione talium criminum utilitates inde proueniunt Reipub-  
licæ & particularibus personis, si tamen talia dicerentur de  
familiaribus, vt cum nocentibus innocentes inuoluerentur, vel grã-  
de detrimentum in Republica, & nullus fructus nasci posset  
in posterum, & ex emendatione acquiri talis fama posset, vt  
in posterum etiã eandẽ existimationem posteritati tradendã,  
non mereatur, sicut quando fuit perpetratum delictum, non  
video cur scribi possit in memoriam sempiternam, quod for-  
tè abolitum est, iudicandum tamen vt recens facinus per my-  
riades seculorum. Quæ omnia in nostro contingunt propo-  
si-*

to

Less. de iust.  
lib. 2. cap. 10  
ar. 75. 76. 77.  
78. 79

WIN.

TVR.

a. 2. q. 73. ar.  
2.

to, quando, etiam si nocentes cum innocentibus misceantur, totus Ordo corruptus pronuntiatur, nec omnes religiosorum familiarum talibus scandalis aspersæ sint, nec vllus fructus (vt videbimus inferius) reportari possit ex notitia talium criminum; vnde passim prohibentur ioci, dicteria, narrationes defectuū Ecclesiasticorum ex regulis Indicis, & fieri potest vt in melius Ordo reputatus corruptus, correptus assurgat, quam quod publicetur & in posterum semper de corruptela iudicetur.

Audiamus aliam Vindicianam rationem ad propositam thesim euulgandi defectus Religiosorum adductam. *Re ipsa verissime dixit S. Thom. hominem peccatis suis ab ordine rationis discedendo, etiam ab humana dignitate excidere, & in quandam bestiarum seruitutem ac vilitatem compingi: homo cum in honore esset &c. imo peiorem bestia malum hominem fieri, & plus nocere, vt etiam Philosophus arguit. quo fit, vt peccator iustissima hac pœna mulctetur, quandoquidem vitam ipsam cum bestijs protulit, vt famæ quoque dignitate priuetur, ceteris terrori sit, & exemplo.* VIN. 2.2. q. 64. a. 2. Pfal. 48.

Nescitur in qua Schola Vindicianus didicit talem consequentiam fabricari [Homo perdit dignitatem humanam peccando & bestijs fit simillimus, ergo meretur famam amittere.] si enim sic licet syllogizare, ipso facto etiam occultissima peccata propalanda erunt; correctio nulla adhibenda, in concione pro rostris quæuis, & quorumcumque magnatum & procerum publicanda & exemplanda delicta; Sicut fama, ita prærogatiuis & dignitatibus hi exautorandi. Quod si iuxta subiectam materiam se loqui dicat de publico peccatore, malè sub hac maiori subsumit dicendo.

*Quædo igitur regulares quoque propriam famam suis excessibus miserè prodigunt, atque insuper suos commilitones, Presides, & totum ordinem grandi subiiciunt despectui, stigmatè omnino digni sunt, quo nominis claritatem amittant.* VIN.

Amittunt particulares transgressores bonæ opinionis iacturam, cum aliquali familiarum totius mortificatione: vnde illa propositio, *grauia multiplicia, & omnibus nota scandala profecta è religiosis domibus* (præsertim exemplificando de religionibus SS. Benedicti, Dominici, & Francisci) semper cruda est velut subcinericius panis qui non reuersatur, & sic cruda prolata religionibus est iniuriosa propter paucos totam communitatem inuoluens. si quis diceret exempli gratia, quod absit, in religione Societatis Iesu sunt scandala grauia, multiplicia omnibus nota nonnè exportularetur ad L. Corneliam *de falsis*, Vindiciano ficto defensore eius, quod correxisset Cardinalis? & fortè ante mortem correxit: *patrocinium* factum asseruit.

Ex Hierony.  
in epitap.  
Marcellig. vi-  
duz.

seruit, ubi author excusatur, defensor incusatur, absoluitur simplex assertor, damnatur callidus exaggerator? Facit in his probationibus Vindicianus, quod circulatores, & scurræ circumforanei, *singunt in specta manu se diuinaturos, deinde non obseruanti & alio intento, vt scribit Hieronymus, pugnum in nares impingunt, & risum populo mouent.* Defectus religiosorum, ne dum vaticinari Vindicianus, sed & prodere didicit, interim id ruder, si stultorum verberet nares, & oborto fuisse (vt dicebat Hieronym.) *dentes mordentium quatiat*, sic enim iniecto in os simplicis & rudis hominis, fuisse diuinare promittebant, sed mox intorquebant apprehensum dentibus non sine malo tenentis.

VIN.

*Fuit, subdit (vide circulatoris vafriciem) cum diuinitus ex Prædicatorum ordine, illi qui propter ambitionem, emulationem & alia delicta damnationem incurrerunt, cogentur in Neapolitano Conuentu se sistere, & omnes ordinis cultores commonefacere, sua vt vocationi, ceteris præmissis gnauiter insisteret. Neque hinc abludit quod Bononia ex S. Dominici sacratio vulgatum fuit, Nec ego Pater, nec vos filij, quod tunc contra S. Fundatoris constitutiones attentaretur, Grauius nouit. Pura subdit aliorum chronicis atro digna calculo obseruabis. in vita S. Bernardi emulatio vterinorum fratrum, quos ad religio nem adduxerit non relicta.*

TVR.

Visto quædam,  
falsò asserta,  
accidisse in  
Conu. S. Do-  
minici Neap-  
refucatur.

Quantum attinet ad visionem illam factam in Neapolitano Cœnobio, ea relatio fabella extitit manifesta, nam Senensis, & qui ex eo transcripserunt, id accidisse referunt anno 1300. quo tempore, quantum in sanctitate floreret Regni prouincia ex chronicis colligitur. nam ante viginti sex annos S. Thomas diu clauserat extremum, cuius socius B. Reginaldus de Priuerno eodem clarebat tempore, & sub eadem centuria, yri sanctitate florentes ex eadem Prouincia recententur, B. Ambrosius de Auerfa, B. Iacobus Sinueffanus, B. Lucas de Ponte Curuo, B. Robertus de Neapoli, B. Guido Marramaldus Inquisitor, B. R. aymūdus de Capua, B. Daniela de Beneueto, quo modo verisimile est laxorum tunc introductam vitam quæ faceret filios gehennæ, cum tot heroes spiritum primitiuum retinerent, quo commilitones ad feruorem conseruandum excitabant? Amplius famam adducit Senensis, & incertam traditionem, nec authorem vel scriptorem eorum temporum signat, qui rem adeò memorandam plumbeis laminibus descripsissent ad posterorum informationem, & eruditionem. Præterea tabulam remansisse stigmatizatam ex ignita manu illam percutiente alij narrant. Sed hi posteriores scriptores inter se variant, nam quidam dicunt id in Conuentu Salernitano accidisse sine vecustioris scriptoris testimonio. Hoc probandi genere



genere fabula Ioannæ Papiſſæ exploditur quia illius auctor ex incerta fama ſolus Martinus Chromerus producit etiam ſi multi Doctores Martino ſubſcriperint. Accedit quod & nonnulli patres ſeniores, vt P. Fr. Magiſter Marcus de Caſtro maris (qui prope ad centefimum ætatis annum peruenit) nihil de ea re traditione maiorum acceptum poſteris conſignauit, vnde & venerabilis P. Fr. Magiſter Marcus de Martheniſio bon. mem. qui & Prior Salernitanus, Prouincia lis Regni, totius Ordinis Procurator Generalis, cum de hac re à Grauina eiufdem Socio Romæ interrogaretur, an & vbi id acciderit, nihil tale traditū ſibi fuiſſe vel ab antiquioribus accepſiſſe, nec à P. Fr. Marco de Caſtro maris à quo habitū accepſerat anno 1559. id nūquā audiſſe dixit, quinimo fabuloſū eſſe, & fabuloſos, & conſictos Patres dixit eos quos Martinus Del- L. 2. qu. 26.  
kct. 7.  
 rius lib. diſquiſit. magiearum profert eius rei teſtes. Deceptus autem eſt author iſtius fabellæ nullum authorem eius temporis, quo factum iſtud accidiſſe perhibetur, proferens vel allegās, ſed aniles fabulas, tamquam terrimenta tyronum, fabre factas ebibit, non grauiorēs & doctiores Patres conſulens, vel antiqua monumenta perluftrans, ſed quod ſine fundamento, et auctoritate acceptat abſque defectu in ſuam congeſſit Biblio thecam. In capitulo Generali Neapolitano magna conquiſitio huius rei facta eſt anno 1600. maximè petentibus huius rei veritatem diſſinitoribus Hiſpaniarum, & Indiarum, & Senenſem Luſitanum de leuitate, & nimia credulitate taxarunt. vnde ex relatione Senenſis lapſus eſt Ferdinandus Caſtillo, & alij ipſum ſequentes, qui Senenſis meri relatores fuerunt, nulli alio fundamento hiftoricæ veritatis innixi. vnde & Magiſter Fr. Ioannes Eſpila à ſacris confeſſionibus Ducis Benauenti Proregis Neapolitani retulit Philippum II. Regem non leuiter admiratum, quod tam inſignis Magiſter, pueriliter lapſus eſſet, hiftoriam minimè fundatā à Senenſi tranſcribendo, extenſa fortaiſe facillimè Senenſis hiftoria ex ſimili combuſtione tabulæ, quæ accidit Zamorraz, cum ad probandam acerbitatē penarum Purgatorij, anima religioſi cuiuſdam manum ſuper tabulam reſectorij appoſuit, quæ veſtigium ignitum reliquit quæ vſque ad hæc tempora cernitur. Idē ſcribit Antonius Senēſis ſed rectè ſubdit Maluenda in Annalibus Prædic. 1219. non ex ſolo teſtimonio Senenſis, ſed ex antiquæ & vetuſtæ traditionis oſtentione, hæc aſſerimus, ad quam traditionem, ſi idem Senenſis (quem ſecutus eſt Caſtillo tom. 2. cap. vltim.) attendiſſet, non tam leuiter ſine fundamento aſſeruiſſet in Conuentu S. Dominici de Neapoli conſimilem, ſed incertam de damnatis PP. viſionem, quam exaggerat Delrius in diſquiſit. Mag.

l.2.q.26. sect.7. Legendi contra Senensem Episcopus Monopo;  
3.p.cent. in proem. & M. F. Paulus Minerua in Apologia.

Demus veras visiones quas Senensis narrat in Conuentu Neapol. & etiam in Conuentu Bononiensi demonstratas, in hoc differentia demonstratur eorum qui loquuntur ad gratiam dum historias scribunt, & eorum qui loquuntur ad profectum. In historia profana cum virtutes leguntur, animi eriguntur ad profectum, deprimunt animos cum recitantur infirma, inde suorum *tacent fugam referunt constantiam, fortitudinem predicant timores silent, aperiunt insignia, infirma reticent, aduersa non memorant, victorias producunt*. At sacrarum rerum scriptores dum infirma aliquorum facta recensent, est aliorum predicare constantiam, casus & lapsus referre, stantium est edicere triumphos, & ex alieno periculo in acie cadentium, fiunt superstites humiliores, & cautiores. Nec propterea infirmus exercitus, & inglorius denominari potest, cum inuidiosissima acies & bellatorum cunei denotentur, qui occisos in immensum excedunt. sicut nec inglorius remansit Angelorum exercitus, quia demon cum satellitibus suis ad tartara proiectus & destinatus. Non solum tartara debes inspicerere Vindiciane, sed (si gloriaris te defendere oculos columbinos) sursu respicere, videres enim turbam magnam quam dinumerare non potuisses fratrum, sub paludamento B. Virginis castrametata, vt per uisum S. Patriarche etiam in sui ordinis primordio ostensu est. quorum tanta est protectio, vt hanc B. Iordano dixerit, ex Humberto: *diligo ordinem tuum, unde impetraui a filio meo, vt nullus in ordine tuo possit diu in mortali persistere, quin cito deprehendatur, aut cito poeniteat, aut extra proiciatur, ne ordinem meum foedet*. vbi illud pronunciatum quod confirmas Vindiciane: *paucissimos in religionibus pie victuros, plurimos salutem neglecturos, & perdituros? cum ex sola vna familia religiosa tot transmittantur ad Regnum*. Quid paruo damnatorum illi cuneo, uel aliorum qui perduntur, cum agminibus innumerabilibus, qui salutem consequuntur? Hanc & similia, & maiora in alijs omnibus religionibus si chronica eorum perlegeris candide Lector calculo candido annotabis, non atro & gehennali etiam calculo designabis.

*Hac omnia (subdit) prudentibus uiris in suis incubrationibus licuerunt, solum Grauina Cardinalem allatrat, cum modice quidpiam de segnioribus regularibus, ex probatis autoribus, & diuturna experientia communit. Vexat censura columbam, legirupis, ac votorum violatoribus patrociniuum, latebra, silentiui conquiruntur. Scandalum est quicquid in scandalorum salores mouere contendas.*

Diuer-

Ex Chryso-  
logo ser. 150

In vit. FF.c.  
25.

VIN.

Diuersum est mi Vindiciane historias texere; & Ecclesiastice agere, uel paraneses scribere. Historicis multa licent, cautelis supra dictis expositis, ad posteritatis eruditionem. In Ecclesiastice & paraneses scribente, maiori circumspetione opus est, qui cum admonere uel arguere debeant, sic linguam uel calammum temperare debent, ut uitia religiosorum non pandantur per quae denigrari possit religio: multo minus theses, quales sunt quas defendit Vindicianus, efferendae, ut rubore religiosi incutiant, & de personis fiat transitus ad statum, ut ordines traducti ut inordinati, regulae religiosorum irregulares, cum suo statu denotentur, scandalum est mouere non mouenda. Non exauit censura columbam, sed solum commonefecit, ut charitas (quae operit multitudinem delictorum, & legitimum) non ad patrocinandum criminibus, sed infirmis prouidendum laborans requirebat. Si uixisses tempore S. Ioannis Euangelistae cuius peccatis; amore proximi propter Deum, conflagrabit, tibi dixisset ad aures Vindiciane: *si uenero commonefaciam eius opera* (de Diotrephe loquebatur) *quae facit uerbis malignis garriens in nos. iam uero cum scriptum documentum spernas, sat est si Ioannis documentum, & exemplum sectentur pij & garrientem Vindicianum merito commprimant. nam ut dicit glos. in eundem Ioann. locum. sicut linguas detrahentium nostro uitio non debemus excitare ne peccent, ita per suam nequitiam excitatas debemus aequanimiter tolerare, ut meritum nobis crescat, aliquando etiam compescere, ne dum de nobis mala disseminant, eorum qui bona audire poterant corda corumpant.* Te igitur mali oui malum pullum ferit ista censura, non simplicem columbam, cui paranesim beneuolam, non spicula Turtur destinauit, numquam eam uulnerando, sed & (plus quam par erat) excusando. Talem monitorem libenter audisset columba, quem tu uelut criminatorem sui operis auerfaris. Nihil tibi profuit uulnera conscientiarum, & iniusta cauteria aliquorum detexisse la xorum, cum innocentium exercitum in te reclamantium ad suarum religionum defensionem iustissime excitaris. Hoc unum documentum accipias ex Hieronym. *Nulli unquam omnino detrahas, nec aliorum uituperatione te laudabilem uideri uelis magisque vitam tuam ordinare disce, quam alienam carpere. At semper scripturae memor esto dicentis: Noli diligere detractare, ne radiceris. Pauci admodum, qui huic uitio renunciant, rarosque inuenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere uelint, ut non libenter reprehendant alienam.* ab oblatrante cane documenta accipe, qui pro custodia religionum, detrahetes non uni proximo, sed uniuersae illustriori portioni gregis Christi, iure persequitur.

TVR.

Io. ep. 3.

Ad Celatiam.

E e Inte-

VIN.  
In p. 93.  
v. 10.  
TVR.

Interim audit ex te Turtur documenta, quæ ex Augustino profers[ ut excitemus Christum in corde nostro, dum fluctus passionum nos conturbant, ut fiat in mari tranquillitas. ]

Quescat pariter cor tuum, dicam iterum cum Hieronymo supra : nihil enim est quod ita mobilem mentem ac leuem faciat, quam facile totum credere & obsecratorum verba temerario mentis assensu sequi. Hinc enim crebra dissensiones, hinc odia iusta nascuntur. hoc enim quod sæpè de amicissimis etiam inimicos facit dum concordem quidem sed credulas animas malignoqua lingua dissociat, adnectet etiam verba Augustini, que in eodem psalmo profequitur. de hominibus quidem malis exercet nos. & de illorum infestationibus nos erudit. De malitia mali flagellatur bonus & de seruo emendatur filius : ita fingitur dolor in precepto. & Deo permittente captabunt in animam iusti &c. quare captabunt, subdit, August. quia verum crimen non inueniant quod obijciant. & si in aliquibus obijcitur, hoc funestum est, quod propter multos, tot innocentium sanguinem condemnasti.

In eundè p.

III. vitium nempè Imprudentiæ Turturem,  
Cardinali affixisse, dolosè & vastè Vin-  
dicianus effingit, ut odium ex hac  
calumnia, illi concilia-  
ret .

Ex 5. Apoph.

Cum Antiochus Rex ab vniuerso exercitu associatus venisset Græciam, omnesque reddidisset attonitos, & militum numerus, & armaturæ varietati Quinctius hoc sermone metum ademit Achæis *Quum essem in Chalcido cæmans apud hospitem meum, mirabar carniū copiam quum omnia essent tanta niue, at hospes respondit: ea omnia nihil aliud esse, quàm suis domesticæ carnes, tantum apparatu & conditura diuersa, ne vos igitur, inquit, admiremini Regis copias, quum auditis hastatos, cataphractos pedites, equites, & sagittarios. Nam hæ omnes Syri sunt armatura inter se differentes. Si videas prima fronte candide Lector) rationum apparatus Vindiciani, exercitum tibi obijcient, cataphractorum, peditum, equitum sagittariorum: at si intimè illas penetrabis, vnus fuit ordinis categoriæ diuerso apparatu concinnatæ, ad Grauinam exterrendum, & fugillandum, quæ proinde non extimescendæ.*

VIN.

*Grauinæ quoque, inquit, rursus Cardinalem imprudentiæ infimulat p. 1. c. 20. quod velut Balac partem duntaxat ordinis cuiuscumque regularium, non totum simul considerauerit,*

cuq.

cius necessitas, ut facit Balaam, non seorsim de communitate singulos, sed in communitate adunator, nec de tmis partibus, sed de summis montibus exercitum Israel contemplari. Quae enim pars seorsim maledictionis & benedictionis capax est, in toto incorporata illud audit. Quam pulchra sunt tentoria Israel &c. propterea discretioris spiritum requiri, ut totum considerare non partes, sed totum in partibus, & in toto partes, quam doctrinam multis auctoritatibus Augustini idem Grauius confirmat. Quid Vindicianus? haec praecepta Cardinalem seruasse, nam lib. 2. ca. 6. ait. Ex quibus omnibus agendas esse gratias Deo cum ingenti letitia, pro tot sanctis hominibus quos Ordines Religiosi Ecclesiae Catholicae pepererunt, & in dies pariunt. & simul etiam fundendas lacrymas pro deformatione, quam passa est tam illustris portio gregis Christi.

Sed etiam si in exercitu Israelitico, multi essent deformati, non deformata illa acies appellata. Quid si diceretur haec portio potè corrupta? ut dicitur in cap. 6. quod scandala &c. *materialiam vberem prebens columba gemendi, & plangendi relaxationem, ne dicam corruptionem ordinum religiosorum.* Nonne hoc totam communitatem ordinum respicit, & totum praecipue appellat morbosas partes continentem? Nonne in ignominiam verteretur, si propter scabiosos milites, & vulneratos, & macie confectos, absolute Balaam pronunciasset; non ut dixit, *quam pulchra sunt tentoria tua Israel, sed: quam morboſa & corrupta sunt tentoria tua, quia & multos morbosos continebant?*

Nescis aliud respondere ad Grauius discursum, nisi negativo argumento quod *Balaci allegoricus sensus nec in Augustini scriptis reperitur, nec apud interpretes, & in margine citas Cornelium à Lapide*

Sed si legisses Aloysium Granatensem Pontificis calamo celebratum Cornelium longè excedentem, hanc allegoriam deprehendisses in tractatu de scandalo ca. 6. vnde illam Grauius transcripsit. At conuictus iterum elaberis nescio qua Physica consideratione, dicens.

*Peripateticorum dogma est partes in toto non actu, sed virtute contineri, proinde opus esse quadam designatione, quando partes in toto actuare velim, secundum arbitrium autem designantis multae vel pauciores partes existant. Quare nemo totum in partibus antea talam designationem considerare poterit, quia adhuc integrum, ac indiuisum alià induere nequit rationem, quàm uniformem, ac simplicem totius. Sed facta diuisione iam totum in partes illas diuersis modis instruat, easque perfectione sua imbuat, pro ut illa mala, vel alij conditionibus affecta fuerint. sic*

E e 2 air,

ait, Bellarminus, unumquemque ordinem Regularium in duas partes diuisit. I. eorum qui viua essent membra. II. reliquorum, qui mortua membra vocari possunt: Diuisio nihil erroris continet, sequitur ordinis veluti communitatis totius de defectibus membris consideratio, qui virtutibus, & perfectioni in sistant, & ex totius ordinis gratijs & charissimatis, iisdem membris communicantur, falsis vero & imperfectis fratribus non ita communicantur ex illius ordinis totius in male composita membra, aridoque, & tenui influxu, defectu spiritualis alimenti, quod deformatio necessario, consequitur: unde totum in partibus expendit Elias S. Sabæ discipulus, cum dixit: diobus Patrium nostrorum tres Virtutes in amore & studio apud Monachos erant, nuditas omnium rerum, mansuetudo, & continentia, nunc autem Auaritia, Gula & Audacia regnant. Vicissim autem partes considerare in toto, alicui est expendere quantum quilibet de totius perfectione participet, vt de palmitate monuit Dominus qui in vite non manserit. Hoc, ait, Bellarminus notauit in vitis membris, qui obseruantes Regulas Institutorum pie, perfectique vitam transigerunt, & insigni sanctitate floruerunt: ceterum membra mortua multiplicare gentem, non magnificans laetitia, vt potest sanctam vestem induentes non mores mutant, ambitiosos, contentiosos &c. & hoc Epiphonemate concludis. Ecce Gramina quam ad votum tuum omnia Cardinalis expleuerit, vt ei merito iure herbam porrigere possis &c.

TVR:

In hoc longo discursu Iulij Pollucis prouerbialis sententia est opportuna. Oportere multoties excusare,  
Clauum clauo, perticamque perticâ.

Longam lectionem (cum deessent vnciales litteræ ad opellâ ingrossandam) ex 4. Physicorum de toto & partibus in tuis pagellis dictasti. & cum sermo esset de toto discreto, qualis exercitus intontorijs vel in campo aperto, diuertisti ad totum continuum, fortasse vt si etiâ esset tēpus tractares de punctis, inde postea transires ad vacuum, vel spacium illud imaginarium nugarum certè plenum (vt cum Nazianzeno discurram) impereres, si vltrâ clepsydram licuisset. sed sistēdo in toto continuo, si loquamur de esse secundum quod est actus entis, vnum esse est totius, & partis in toto. Sed si consideretur separata, esse totius non est esse partis. Coniunctim intuitus est Baalam totum exercitum, secundum quantitatem discretam, & non secundum quantitatem continuam, vnde propter vnum esse totius exercitus non morbosum non putidum appellauit, sed pulchrum, & morbosos dixisset malè affectos seorsim & disiunctim, sicut si ex similitudine totius continui, partes separatas quoque à toto esset intuitus. Sed non sine dispositio-

nc

Orat. i. de  
Theol.S. D. d. 6. q. 2.  
q. 3. c.12. q. 4. 5. ad  
2.

ne altiori factum est, vt teneta metaphora totius discreti ad totius continui considerationem conuolates, & diceres, opus esse quadam designatione, quando partes in toto aduare valent, secundum autem arbitrium designantis multæ vel pauciores partes existunt, vt nostra probares, & tua infirmares, & enertes. Si enim hoc modo concedis secundum arbitrium suum, Bellarminum, maiores vel minores, præstantiores & deteriores designasse, non ex natura rei, sed ex arbitrio mentientis vel secantis vel designantis partes, causa confecta est. unde quid mirum si hic designarit v.g. optimam partem nempe plangentium, ibi deploratorum, hic membra viua, ibi mortua: hic influxum recipi gratiarum ex totius ordinis virtute, ibi ad male composita membra ex tenui aridoque fluxu vix peruenire spirituale alimentum, non in vnoquoque ordine ambas partes istas actuando, sed vnum extra ceteros lineando; vt melior præ ceteris monstraretur, vt ibi calcator vna solitum ex lætitia spirituali Cœlestima cantet, hic & si quondam virtutes florent, nunc eorum opposita vitia colligantur, & cum multiplicatione Gentis non magnificetur lætitia. Tolle designationem, tolle partialem istam diuisionem, siste in metaphora exercitus cōtinētis diuersa vexilla, & sub illis diuersos milites castrametatos, & totū in partibus, & partes in toto cōsideres, siue totius Ordinis influxū recipiant, siue non, & admittere illic adstrihgeris florentem exercitum & exclamabis cum Balaam: *Quam pulchra sunt tentoria Israel, vt horti irrigui &c.* vt florentes etiam nunc dicere religiones necesse sit.

Victus tandem à veritate Vindicianus subdit, & si partes adhuc non auulsas nõ esse seorsim inspiciendas, sed in toto inspicandas ex participatione totius, ille tamen saltem respici debet, (ait) alludens ad Apostatas, qua iam non inheerent toti, ab ordine discedunt, rumpentes iugum & vincula, & absque ordinis culpa ab optima Religioſi corporis harmonia se abiungunt, isti obseruandi, detestandi tamquam struma & catarrmata, quando vitalem Ordinis succum non receperint, & viuendi stylum non emendauerint.

Non reluctatur Grauiua (vt quod scripserat in Turturæ firmum remaneat) ceteros (exceptis apostatis) non auulsos, nullo modo respici discretam visionem deberi, sed vnum & idē corpus integrare, nec particularium fecditatem, ordinatissimam aciem sacrorum Ordinum nec in tantillo denigrare.

Disce post hac melius mederi Vindiciane, hoc est, non malum malo medicari, hoc est religioſorum defectus per distractionem, & publicam ostentationem tollere, dicam cum Sophocle in Aiace.

*Bene*

*Hanc ominata loquere, ne malum malo  
Medicant, & hancce noxam augeas tibi*

Tua ergo iatis impudentia, notata, non imprudentia Cardinali affixa monstratur ex dictis, qui si ex pietate plusquam par-  
eset, suos celebrasset, adhuc prudens ex hac laudatione mon-  
straretur, patriæ enim fumus igne alieno lucentior, vnde il-  
lud tritum.

Ouid. l. de  
Pont. eleg. ad  
Ruff. 4.

*Rursus amor patriæ ratione valentior omni,*

*Quod tua fecerunt scripta relexit opus.*

*Non dubia est Itachi prudentiæ sed tamen optat*

*Furum de patrijs posse videre focis.*

*Nescio qua natale solum dulcedine: cum uictor*

*Ducit, & inmemor non sint esse sui.*

Herbam dabo Cardinali, vt consultus, quod est ex veteri Pro-  
uerbio agnoscere illum victorem, me victum, si errorem in-  
dissendens religionibus commisi, herbam ille dedisset veri-  
tati, quæ de omnibus triumphat vbi excessum aliquem vel  
lapsum deprehendisset: Detur Victori, quicumque sit, herba,  
tibi scias reseruatam Helleborum.

VI. Bellarmino vitium Vindicianus imposi-  
tum clamat, quod è suæ columbæ scri-  
ptione ad talionis vindicias expo-  
stuletur.

**I**nducit magnus illic Plato Euthydemum Sophistam, qui  
canem aiebat suum patrem esse, & eundem patrem omnium,  
& omnes omnia scire, atque sexcenta eiusmodi portenta afferen-  
tas, ne posset coargui. Inde aduersus eiusmodi homines qui  
ad hanc insaniam deuenirent, qui vel concessa negabant, vel  
manifeste falsa pro veris & indubitatis affirmabant, illud Ho-  
ratianum prolatum est.

Is epistol.

*Nil intra est oleam, nil extra est nucis duri*

Nux enim extra dura, intus mollem fructum continet, è cõ-  
tra bacca oleæ tenera lapillum intus durum, vt proinde ope-  
ram perdat, qui cum eiusmodi hominibus disceptat, qui oliuam  
nucem, vel nucem oliuam dicunt, dicamus cum nostris qui di-  
cunt bonum, malum, & malum bonum, & dicunt tenebras lucem,  
& lucem tenebras. Talis videtur mihi Vindicianus, vt Euthyde-  
mus Sophista, qui admonitionem Grauinianam ad columbam,  
reprehensionem; excusationem criminationem; & cautionem  
adhibitam, ne religiosi remaneant fauciati, laici in religio-  
info-

El. cap. 3.



insolent, & hæretici efferae evadant, talionis vindictas  
appellat illudque reportasse Cardinalem, ex gemitu, *luchrymis*  
commissis attono & lamento regularium, quod Hieremie acce-  
dit, qui cum loqueretur pro Israelitis bonum, & avertit in-  
dignationem Dei ab eis, at illi foderunt foveam animam suam,  
& laqueos absconderunt pedibus eius, propterea (ait Vindicia-  
nus) ad tollendos Grauinæ scrupulos, singulari classis, quibus  
colibet scandalum intulisse scribitur discernendos, excutiamus.

VIN.

Sed dum Cardinalem defendere parat, & Grauinam absq;  
scrupulo relinquere satagit, id dolose conelona, ut Cardina-  
lem fidè excusando inexcusabilem reddat, & conscientia  
Grauinæ tranquillitatem exturbet, animamque pungat, &  
fauciet.

TVR.

CAPITIS XI.

*Animaduersio, ubi gemitus columbini, an cui-  
quam nocuerint Vindicantis exaromat,  
& ordinem accusationis aduersus  
Grauinam retorquet, & sine  
probatione eum locutum  
obmurmurat.*

*Obmurmurat.*



Vo sunt ait S. Gregor. genera locu-  
tionem, importuna valde & noxia  
generi humano: *vnus quod cum de  
oiliam peruersa laudare, aliud vero  
quod studeat semper eademo recta corri-  
pera. Illud deos suorum suario du-  
citur, hoc vero contra suorum avaritia  
tis obferuare & abusum conatur, il-  
lud meritis prouit, hoc alio erigit.  
illud gratiam eos favoribus captat,  
hoc tria vix certamine abundantat*

7. mor. c. 17.

exagitat. Hæc ille. Sūt autem & medij inter hæc, nec peruer-  
sa

sa laudantes, nec recta corrigentes; sed ex fragilitate naturæ (etiam sancti homines) qui in ipsa correctione vel locutione, leuiter loquuntur, vnde per accidens, & materialiter proximi lesi possunt. Hinc & patiētissimus Iob dicebat. *Qui leuiter loquutus sum, respondere quid possum?* ac si dicat Gregor. interpetre, *sermonem meum defendere, si hunc cum rationis pondere protulisset; at postquam lingua leuitate vsa conuincitur, quid restat, nisi vt conticendo refrænetur?* vnde, subdit; *manum meam ponam super os meum, quod est virtute boni operis culpas tegere incaute locutionis.* Quare vniuersaliter ex eodem Gregor. sancti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere meritis vitæ, student bonorum operum pondere premere immoderata verborum &c.

Ad primum & secundum loquentium genus pertinent castra illorum impiorum qui Religiosos persecuti sunt; Iulianus, Valens, Constantinus Copronimus, Leo Armenus, Habdala Saracenus. Horum & sequentium sibi simulum communis erat illa vox quæ apud Hieronymum registrata *Quousque genus detestabile Monachorum non urbe pellitur? non lapidibus obruitur? Non precipitatur, in fluctus?* His adiuncti Hæretici, vt Ariani in Oriente, Donatistæ, Circumcelliones in Africa, Iouinianus in Italia, Vigilantius, Gulielmus, Giraldus, Caluinus in Gallijs, Vviticseph in Anglia, Lutherus, Melanthon, Centuriatores in Germania. Illos enim ait Gregor. in *Sancta Ecclesia reprobi persecuntur, quos multis conspiciunt esse profuturos, qui vitam carnalium verbo correctionis conterunt, eosque in Ecclesia corpore spiritaliter vertunt.* vel ut dixit S. Thomas *vt in eis fructificare non possint.*

His succenturiati illi persecutores, qui exterius causam bonam tueri sub specie zeli videbantur, præua autem intentione Cenobitas exterminare curabant. Vnum exemplum (ex Eminentissimo Cardinali Baronio Annalium Ecclesiæ conditore eruditissimo, Cardinalis Bellarmini synchronus & collega accipio) insignis (vt ipsemet vocat) persecutionis, quæ facta est in Monachos per Federicum Episcopum Moguntinum apud Vvitchindum lib. 2. prope finem. his verbis descriptæ. *Igitur cum bella intestina externaque cessarent, legesque diuine atque humane auctoritate vigere pollerent grauis persecutio oritur in diebus illis, affirmantibus quibusdam (ad Federicum & alios Episcopos Germaniæ alludens) MELIUS ARBITRARI paucos vita claros, quam plures negligenter inesse. Monasterijs oportere oblitum fallor sententiæ patris familias prohibentis seruas rixania colligere, sed vtraque cresce-*

re oportere, & *Rizania* & *triticum* usque ad messem. Quò factum est, ut plures propria infirmitatis conscij depositio habitu, & relictis *Monasterijs* graue onus *Sacerdotum* deuitarunt. Fuerunt autem quidam, qui *Summum Pontificem*, *Federicum* hoc non purè, sed fictè fecisse arbitrati sunt, quatenus venerabilem virum & Regis facilem *Abbatem Fuldensem Haudomærum*, quomodo posset debonestaret, ipse enim erat magna prudentia, sub cuius temporibus, templum famosum ab. ad *Fuldensem* igne cõsumptum, & subito restauratum, & multo maiore decore perfectum. Hic *Pontificem Federicum* sub custodia tenuit prima in iuuentute culpabilem primum honorificè, sed cum litteras ab eo scriptas deprehendisset, satis seuerè. *Pontifex* vero dimissus dum ultionem quaerit & contra tantum virum leges non prævalerent, humillima *Monasteria* auctoritate tentauit, ut ad excellentissima æqualiter procederet, sed huiusmodi simulationes in cassum profusæ sunt, *Abbas* in gratia, & amicitia, *Regis* semper permanfit, & causis interuenientibus *Pontifex* *Fridericus* quod cogitauit, non impleuit. Hæc *Baronius* recenset, *Friderici* falsum zelum persecutionis titulo fugillans. An tibi *Vindiciæ* parua *Baronij* videtur auctoritas scit tanta, vt non minus (si non magis) de *Ecclēsia Dei* benemeritis tanquã diues depositoriũ *Apostolicarum*, & *Ecclēsticarum* traditionum abunde argumenta aduersus hæreses ministret. Quid ergo mirum si vestigijs *Cardinalis Baronij* inhærens *Turtur*, *Bellarmino* *Cardinali* contradixerit, quando in simili causa, *Friderici*, dissimili tamen intentione, eadem verba ferè sint à columba prolata? An non similes hæ propositiones cum enarratis *Friderici*, videlicet: *grauia, & multiplicia esse regulariũ scãdala*, & eorũ paucissimos pie viũtuos, & salutem neglecturos, vt soli *Deo* noti esse possint, qui ex hac lectiõne versa ad aratam manu, vt tempore *Friderici*, decesserint è sacris *Cœnobijs*. Sed diuersa vtriusque *Prælati* intentio: *Fridericus* enim fictè, *Bellarminus* ex cordis compũctione, ille vt cœnobia sibi appropriaret, hic vt in aliquibus disciplinam integrã restitueret, ille, vt de personis vindictã sumeret, hic vt defectus infirmorũ extirparet: vnde ille formaliter, vt loquitur *Baronius*, persecutionem excitauit, hic solum materialiter, quæ postmodũ, consecuta est, nõ ex intentione, nullo modo ab eo præuisa, & disensionis materiam contra omnes religiofos ministrãte, ille læsit *Regulares*, & ex illa propositione armauit, & (quod tamè hic nõ intendebat) multiplicia arma fabricauit. Ex illa maxima *Friderici*: melius arbitrari paucos vita clauos, quàm plures negligentes inesse *Monasterijs* oportere, præter multorum religioforum à *Monasterijs* decessionem, ad sur-

riptenda Monasteria auari æmuli anhelarunt; Ex maxima verò Cardinalis Bellarmini (de apostatis nescio) potuit fortasse contingere, vt religiosi status saltem multos pœniteret. Insuper consecutum est duorum iudicium Theologorum Anonymorū, et in Germania eadem euulgatum est, vt *restituta & restituenda Monasteria ab hæreticis occupata, non amplius vetustis religionibus, antiquis possessoribus, sed Patribus Societatis Iesu restituerentur*. Ex eadem Maxima alius Theologus Polonus Anonymus Epistolam distavit cuidam Illustrissimo Domino, vt *sua bona, & nepotem eidem addiceret Societati, vt ceteris ordinibus perfectiori*. Alij in Senatu Regis Catholici elaborarunt, vt *Laponia Regnum non omnibus religiosis esset commune in disseminatione Euangelij, sed in quatuor tribus diuideretur*, qui, ne prorsus alij Religiosi eò penetrarēt, aliàs restiterunt. Quidam, ne *Monachi Benedictini in Angliam mitterentur ad prædicandum Euangelium docuerunt, & institerunt*. Non est hæc læsio Cardinalis in regulares, sed illorum Anonymorum, quorum magna est turba, qui ex verbis piæ mentis, non dissimiles à Friderici astu has consequentias totius religionum veterum status subuersivas fabricarunt. Propterea non dicendum est (vt imponis Grauinæ) quod Bellarminus regulares læserit, sed ea dixerit, quæ ad suas cupiditates explendas alij sinistrè sunt meditati; propterea Cardinalis ad categoriam Sancti Iob pertinet, qui si incautū quid protulit, locutionis illius vitiū, manibus, hoc est bonæ operationis &c, vitæ meritis operuit. Non ergo ex experimentis præteritis sine probatione, vt fingis, Vindiciane, amplificat Grauinam materialem saltem regularium læsionem, & ex simplici intentione, nec contra legem, nec templum, nec in Cæsarem quicquam peccauit Bellarminus (vt exaggeras impositum) sed peccandi occasionem alij ex ipso sumpserunt.

VIN.

Quare superflue apponis.

*Sequemur ordinem accusationis Grauinianæ, quæ Regulares, Licos & Hæreticos à Bellarmino læsos sine probatione amplificat.*

IVR.

Loquere vt te patienter audiamus.

## S. I. Discussio, an Columba regulares læserit.

VIN.

**I**nfirmis (ait Grauina) offendiculum obrepere posse, ex narratione scandalorum dicit Vindiciane & subdis. *Isud propter iuniores dictum, quos parum cōsiderate Pusillos, & in spītes vocat Grauinam, qui sic edificandi sunt, ne coram illis regulares*

laves à regulis exorbitent, nam quando aliter fit, frustra celandi & excusandi, & dehortandi studium superuenit. & scripturam adducis Deut. 27. Leuit. 19. ubi offendiculum ponentes damnantur, ut à Christo Domino scandalizantes vnum ex pu-  
sillis.

Sed non tantum ab oculis amouenda scandala, sed ab auri-  
bus: quare (& si tu rideas) etiam omnem periculi vel erroris  
mentionem prohibet Turtur, hoc enim ipso quod scandala  
auidiunt, scandali materiam haurire possunt, qui si essent cor-  
dati, alieno exemplo non mouerentur ad malum, at quia debi-  
les, & pusilli, ideo quoque merito insipientes. Vnde merito  
nullius instituti defectus propalandos tam anxie elaborauit.

Sed & cum Vindicianus petit à Grauina. *Quid facies ei  
qui te de ordinis alicuius vel Monasterij optione consulis, aut  
de transitu ad strictius aliud Cœnobium?*

Illud daret consilium Grauina, ut omnibus institutis lauda-  
tis, in omni professione edoceret esse bonos malis admixtos,  
nec suum ordinem ita ad caelos extolleret, ut ceteros ordi-  
nes fugillaret: & in quo Cœnobio sciret aperte leges non serua-  
ri, improporionatum esse illum viuendi modum, sic affecto  
ad ingrediendum, & talibus armis indutum incedere non  
posse, suaderet: gratius Deo esse proinde, in alijs castris adscri-  
bi. Sed tu ediscere quid consuleres, qui te consultorem &  
Apollinem finxisti?

Proponendum (ex P. Plato ait) *quanta sit bonorum commu-  
nicatio, concordia personarum & charitas, ambitionis fuga, obe-  
dientia incorrupta, cognatorum familiaritas, solertia labo-  
rum, rigor regularis discipline.*

Bene si non addas subsumendo. Sed hic non ibi, in hac So-  
cietate non in illa reperiuntur; ergo hic non ibi Christo mili-  
tandum. Absoluta enim instituti cuiuscumque debet esse  
laudatio, nequaquam comparatiua, superbiam enim & arrogan-  
tiam redolet, cum aliarum despectu. Auferatur (dicam cum  
S. Petro Venerabili ad S. Bernardū) *scandalum de corde fra-  
tris. Ori, ne detrahat, imponatur silentium. Recedant vetera de  
religiosorum ore qui despecti, & compuncti ex eiusmodi prae-  
latione dicere solebant: Numquid ego Iudeus sum? Christianum  
me esse putabam, & pro Ethnico reputor. amplius Mona-  
chum me credebam, & ut publicanus abiicior. Conciuem me  
existimabam, & ut Samaritanus expellor, verè nunc cognoui,  
quia non contumetur Iudei Samaritanis &c.* [obstruatur igitur  
charitatis obice os loquentium verba comparatiua, ne exaspe-  
rentur despecti] *Consulatur infirmis quorum se medicum Chri-  
stus dixit. Cauetur pusillorum scandalū, timeatur mola as-  
naria*

*narua, quae non cauentes mergit in profundum maris.*

VIN.

Vrges adhuc. *ubi plura ex ijs, quae recensita sunt in religio-  
ne aliqua decissent, tacebit ne Grauina ac perniciofa dissimula-  
tione hominem perfectionis cupiditate ardentem, permittet illuc  
transire, ubi illam nequaquam reperturus est; fortassis autem  
duplicis Gehenne pabulum futurus; nam licet aliqua religio  
subdit ex P. Plato habeat sanctas leges, si tamen nemo vel  
pauci pareant, id parum prodest, in tanti momenti negotio, nec  
vllus est tanti roboris, ut se multitudini possit opponere, & cae-  
teris errantibus viam rectam tenere.*

TVR.

2. 2. q. 189. a.  
7. & 9.

Et ar. 9.

Tunc, Caietani consilium sequendum Grauina propone-  
ret, prius suppositis supponendis. videlicet: *ubi persona,  
quarum consortio dantur impia apparent, vel infames, aut de-  
nuo a regularibus institutis, magna dementia est ingressum vel  
educationem in religione suadere. & iterum, quando reprehen-  
sibilis vita illorum religiosorum vel mala est, exorbitans à regu-  
lari vita, vituperabile est non solum inducere, sed etiam ingre-  
di & recipere homines ad vitam illam irregularem. Caeterum  
ex eodem si tepide maiores viuunt, & inter minores est multa  
relaxatio, non parum imminet inducto periculum scandali, dum  
credendo se ad perfectionis semitam induci, ingressus inuenit  
tantam remissionem, & imperfectionem, ut deceptus videri pos-  
sit, &c. & in tali casu (ait Caiet.) quando inducitur aliquis ad  
Religionem, exponenda etiam est ei difficultas, quae erit ex im-  
perfectorum consortio, si ita est. Sed aliud est loqui ut dice-  
bat Caietanus suppositis supponendis, videlicet de notorieta-  
te relaxationis vnius vel alterius Conuentus, addo Prouinciæ  
& data Hypothesi totius ordinis; aliud immunem facere vnũ  
solum Ordinem, & alios vniuersos, ut relaxatos vel penè cor-  
ruptos, & deformatos postponere. In primo casu cum Caieta-  
ni voto concurritur, in secundo discretum suaforem deside-  
rat Grauina; vt domus, Prouinciæ, Ordines attendat ingressu-  
rus, nec permixtim omnes vel penè omnes ab institutis deuiare  
superba animositate suafor pronúciat, ista enim adducta maxi-  
ma, tot obseruantium millia non leuiter læderet.*

VIN.

Ab exemplis rursus aduersus Grauinam bellum instauras,  
nam Bernardus, *ais, conuestus est de suo Roberto, malis artibus  
ad Cluniacenses transisse. Fefellit (dicebat epist. 1.) illum Sanctitas,  
seduxit religio, perdidit seniorum auctoritas, plura sigil-  
latim enumerans perperam commissa quæ vnquam Bellarmi-  
nus de Regularibus retulit. I nunc Grauina, S. Bernardi tua  
censura perstringe, quod scandali materiam pusillis obiecerit,  
quem cælum ab omni crimine absoluit, ea ipsa hora, qua seue-  
riora illa scribentis calamo dicta sunt.*

Fla-

Flagrantissima S. Bernardi charitas ad perfectionis metam TVR.  
semper aspirans, ardens quoque in papyro in qua eam dicta-  
uit epistolam, monstrata est, quam nec stillæ pluviæ obruere  
vel extinguere potuerunt; cupiebat enim in arctiori Cœnobio  
Cisterciensi tamquam in stadio Robertum currere, ut cõpre-  
henderet securius palmam, quare doluit quod *ex tunicis ad  
pellicias, de oleribus ad delicias, quod denique ad diuitias de  
paupertate transferit, idque sine Apostolica, quæ requireba-  
tur, autoritate: & per seductionem cuiusdam Cluniacensis al-  
lectus sit ad talem mutationem, commēdabat enim crapulam,  
parsimoniam damnabat, voluntariam paupertatem miseriam  
ieiunia, vigilias, silentium, manuumque laborem vocabat in-  
saniam: è contra ociositatem contemplationem nuncupabat,  
edacitatem, curiositatem, cunctam denique intemperantiam no-  
minās discretionem.* Vbi scandala grauia multiplicia, vnquā  
recessit Bernardus: temerarium discessum exprobat sine  
Apostolico assensu, falsam illam, & seductoriā doctrinam, ar-  
ctam obseruantiam perstringentem coarguit, & propterea  
eoactus est in aliud extremum impingere sapienter, ut etiam  
licitas vestes, cibos, commoditates Cluniacensium impeteret,  
non absolutē, sed prout erant ab illo indiscreto Cluniacensi  
super rigidam Cisterciensium elata. Cœterum absolutē an-  
te ingressum Cisterciensem, non esset dehortatus, ut Cluniacum  
non eligeret, vbi S. Petrus, Venerabilis appellatus, cum alijs  
Cœnobitis, Religiosissimam vitam transigebat. Vnde idem  
Petrus Venerabilis ad eundem B. Bernardum respondit, sicut  
& ad Apologiam ad Gullielm. Abbatem, ostendens, *nec vsū  
pelliciarum, nec formoria, nec stramenta lectorum, nec duo pul-  
mentaria, nec possessiones regule contraire. imò & ieiunia secun-  
dum regulam, seruari, alias obseruationes custodiri.* Minores  
certē sunt nunc austeritates in Regula Societatis Iesu præscri-  
ptæ, quam quod in Cluniacensibus (& in relaxatis Cœnobijs)  
pœnalitates seruabantur, & tamen nullus Societatis ingressum  
(quia austeritatibus illis caret) nisi perditionis filius disua-  
deret.

Propterea de strictioribus, & quæ non regula præcipiebat,  
sed consilio relinquebat, differentia erat inter Cistercienses,  
& Cluniacenses, & in ijs quæ erant secundum regulam dispen-  
sabilia pro loco, tempore, &c. ut erat vsus pelliciarum ex ni-  
mio frigore in Cluniacensium climate. Vnde ad oppositi-  
onem aliam Cisterciensium idem S. sic respondit. *Licet hæc (ar-  
ctiora illa) regula non iubeat, monet tamen, ut Monachus ad  
meliora transeat. Bene certè dixisti monet. Nam planè monet,  
non præcipit. Quod si tantum monet non præcipit. Quod si tan-*

Pet. Cluniac.  
Epist. 9. lib. i.

tum

sum monet, non compellit. Qui enim monet, ut fiat quod vult, suadet. Sed qui præcipit, ad faciendum quod præcipit, præcipit ad compellit &c. & post loca Apostolica producta, subdit. Vos hanc eius regiam scilicet dedignantem, ad quod tantum monitis provocandi, eos cogere non formidatis, concludens. Sicut enim eos qui oblectamenta mundi fugientes eius aspera ob maius meritum discretè amplectuntur omnino scimus esse laudandos: sic illos, qui alios ad id quod non proposuerunt, & quod non expedit cogere volunt, dicimus non esse prorsus audiendos. Sic Cisterciensium, & Cluniacensium causa vtraque defensa.

VIN.

Lib. 1. Hist.  
Clun. c. 11.

TVR.

Superaddis ex hist. Cluniacensium, quod idem Petrus Cluniacensis dixerit, quod succreuerint paulo ante in Magno illo Monastici Ordinis agro resecaâda vel potius vellêda utilibus satis contraria, & quorundam quos nominare nolo culpa vel defidia, plurima extirpanda, iam exorta fuerant.

Nihil prorsus hæc tuam causam iuuant, primo quia Petrus compellebatur reddere rationem, cur in Societatem sui regiminis assumperit Matthæum Sancti Martini Priorem. secundo, quia vel ad tempus, nec de omnium relaxatione facta loquitur, cui, mox obuiandum, ex adiutorio Matthæi studuit: vel etiam quia nota erat publica vnus solius Cœnobij illa laxatio, sicut & sequens, & perseverans biennio Schisma Pontio turbatore, quæ omnia non omniâ, temporaria, & localia, publica notorietate facti recenseri pœterant absque familiae totius Cluniacensis ordinis detrimentis: vnde non potest Grauna dicere ex tali relatione seminarium scandalorum pusillis, & insipientibus ministratum. At ex vniuersali vel penè vniuersali, cum familiarum præcipuarum designatione Benedicti, Dominici, Frâncisci relaxatione vel quasi corruptione, occasio nem scandalorum infirmos posse fumere hucusque monstrauit; & non esse recensenda defendit. Sed optas ut huic assertioni parem thesism Grauna apponat, videlicet, non esse recensenda (sit merè maligno consilio quispiam Regularium excessus recenseret) & subdis. pedicas Grauna excus quibus te ipsum inuoluisti, Cardinali famam innocentie restitues.

VIN.

TVR.

Iam apposita & apponenda semper opratur, & iam pronunciatum est: ex zelo, commiseratione Cardinalem defectus recensuisse Regularium, vnde expeditus est Grauna quibuscunque pedicis, quibus fingis se inuoluisse, cum numquam aliquo vinculo detractionis se alligari: nec Cardinalis famam innocentiamque læserit, cum abundè tot locis innocentissimam animam excusarit. Pedicis te exuere debes, cum appareas velut bestia Onix tuis met rationibus illaqueata, nec Cardinalem defendens, & religiones oppugnans, & te ipsum expugnans,



gnans, & in præcipitum tendens damnationis æternæ, qui, laqueos & pedicas etiam tendis in captum simplicium laicorum, ut mox ostendetur.

S. II. Discussio, an præter regulares, laici quoque à columbino gemitu læsi sint.

**C**um quidam acius seruum suum castigaret, à Socrate expostulatus est, quamobrem ita sequiret, respondit, quia *obsoniorum voracissimus, tamen ignauissimus est, quumque sit audissimus, tamen desidiosissimus est.* Tum Socrates: *Numquam ne, inquit, considerasti vier vestrum pluribus verberibus egeat, tu an famulus?* volens ostendere illum herum (ut multoties accidit) in alijs reprehendere & punire, quod, sibi ignosci, vel saltem taceri vult. Hoc olim objiciebat S. Greg. Nazianz. quod multi tacerent (dicit Sanctus) qui res nostras tam honestas & laudabiles, quam cum vitio coniunctas observant, non ut eas expendant, sed ut improhent, nec ut nobis gratulentur, sed ut insultent, atque ea que laudem merentur, calumniando deprimant, & reprehensione digna sunt, tragicis verbis exaggeret, ac insectandis proximorum erratis excusationem suis vitijs querant, & ubi apud seculares euulgari aliena non curant, sua vel lent orgijs Sa mothracijs occultiora.

Li. 3. Aposh.

Nazian. orat. 1. de pace.

Talis videtur Vindicianus, qui Grauinam criminatur columbæ detraxisse, quod seculares etiam læserit, religiosorum defectus in eorum prospectu adducendo, cum sulcant ex vnius defectu totum ordinem criminari, vnde sequitur.

Proinde eo etiã *in titulo Grauinæ reprehensibilis, quod non in scandalorum auctores stylum acuerit, nam si eorum crimina secularium oculos offendissent, numquam Cardinalis in arenam descendisset, unde immerito his prætermisiss, in innocenti columbam, & in referentem eadem scandala ex regularium prauitate, vndique congesta insilijs. Interim Bellarminus infirmos, pusillos, rudes plangendo sauciat, scandalos religiosi non feriantur, vniã & honore digni à Grauina notantur.*

VIN.

Multò magis ipse Vindicianus feriendus, ut si qui Vindiciani dictis seducerentur, dicendo, sine offensione Regulariũ defectus posse rudi vulgo ostendi, etiam si ad eorum detestationem vel correctionem proponerentur, cum interim, eorum delicta neque per somnium paterentur euulgari, sed potius eorundem patratores castrari, ut infontes viderentur. Quam bellè his qui adhererent Vindiciano, quadrare potest quod idem.

TVR.

Idem Nazia.  
ibidem.

Greg. Papa  
3. p. palt. c. 1.  
adm. 36.

ibidem.

idem declamavit Gregorius. *O communes nostri pacificatores (dicam. o communes orbis reparatores, & Religiosorum reformatores hanc doctrinam edocentes.) Non propterea pijestis si quid ipsi vel leuius vel grauius peccemus. Nos quidem reprehensionem meremur, si quod mali admiserimus: at vos interea impij esse non desinetis, etiam si in peccatum incidamus: imò eo etiam maior est impietas vestra (tale dogma si assereretis) quo ijs qui labuntur aserbiores estis.* Præclare S. Gregor. Papa pronūciauit, quod quantum praua existimatio proximi ab intuentium mente non tegitur, cunctis mala credentibus per exemplum culpa propinatur. & postea subdit. *Hinc est quod Paulus immunda quedam sine pollutione comedentibus, sed imperfectis tentationis scandalum sua hac commestatione mouentibus dicit: Videte ne forte hæc licentia vestra offendiculum fiat infirmis. & rursum: & peribit infirmus in tua conscientia frater, propter quem Christus mortuus est. sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum infirmam in Christum peccatis.* Hæc dicebat Paulus de comedentibus idolothyta, quæ comedere secluso offendiculo, culpam non inuoluebant, & quia mali imaginationem infirmis id præferbat, cauendum demandauit Apostolus. Quid de Vindiciano non dixisset Apostolus? qui à Brasiliensibus ministellis sarcophagis etiam humanaum carniū esum commestoribus edocūsus est, si non comedendo carnali, spiritali tamen dente detractionis carnes religiosorum, nec secreto, sed publice dilaniando. Quid etiam si recta intentione Vindicianus Bellarminum imitando, secularibus defectus obijceret intuentos? illa cautela quoque Gregoriana admonendus, vt à tali obiectu linguam temperet: *nam & Moyses, cum dixisset, non maledices sardo, protinus adiunxit, nec coram caeco pones offendiculum. Sardo quippe maledicere est absenti & non audienti derogare (vt fecisti Vindiciane Monachij caueam fabricando) coram caeco verò offendiculum ponere, est discretam quidem rem agere, sed tamen ei qui lumen discretionis non habet, scandalum occasionem præbere, tales cæci sunt seculares spiritum discretionis vt in plurimum non habentes.*

Porrò in eo quod optas, vt Grauina contra scandalos inuectiuas texuisset, & dixisset abundare religiosos scandalorū satoribus; in vitriū vitio esset coarctatus alieno, asserente scāda esse multiplicia in sacris ordinibus. quare satis fuit absq; offensione columbæ docuisse Grauinam, imò potius monuisse, ne scandala euulganda proponerentur propter rudes, & infirmos, quàm scandalosos perstrinxisse: nunc vero cum exigas nō plus alienos quàm tuos insinuos obseruandos esse defe-

ctus

**Quis.** Habes tua delicta quæ deploras, quid vis aliorum curas quæ ad te non attinent, ceruici tuæ superimponere? *Nemo super unam febrem cupit adhibere peiorem, ne incipiat hemitritico insanabili laborare, cui nullus valeat medicus subuenire. Neque aliquis super onus proprium tollit in super alienū, ne oneribus duobus oppressus usque ad inferos demergatur.* in summa si proprijs grauaris delictis non graueris extraneis.

Cyp. vel quis  
sit auctor de  
sing. Cleric.

Subinde petit Vindicianus à Grauina, cuius climatis fuis illa gens quæ ex lectione Bellarmini in regularium odiū exarsit. **VIN.** Non defuerunt celeberrimi auctores, subdit, qui ante vel post Cardinalem, nec mitiora, nec leuiora, contra dissolutiones regularium deposuerunt, sine tamen noxa vel scandalo. Solus Cardinalis velut Dauid à maiori fratre corripitur: noui super biam tuam, & nequitiam cordis tui, ut videres prælium descendi tibi, & seculares in religiosos infenso animo stimulares. Amplius, grauis accusatio nõ vulgaribus signis corroborari debet, eade Grauina locum, tēpus, populū, & arma quibus Bellarminia factio in aliquod Monasterium vel Prouinciam, aut ordinem regularem irrupit, sicut supra memoratus Petrus Pontianam cohortem contra Cluniacenses ductam, consignare potuit.

Vere, vt nullam in particulari Gentem offensam designare potest Grauina, quia de omnibus nationibus, omnes ordines offensi, ita nullam in particulari potest designare nationem, quæ sub cælo est de religionibus quæ scandalum passa sit, cū omnes passæ sint, & si nõ in odiū execrationemque exarserit, at manus scribentis contra omnes processit, omnium contra eum; illius tamen ad emendationem, horum ad iustam defensionem, audiente & spectante vulgo, in contraria studia disciffo. Nunc verò cum Vindicianus ordinem iudicarium meditat, & ista interrogatoria format, exacuit Turturē ad acutorem defensionem. Scipio quum ei M. Flaccus multis probis obiectis P. Mutium iudicem tulisset. **L. 6. Apoph.** *Eiero inquit iniquus est.* Huic voci quum esset admurmuratum, *Ah inquit Patres Cōscripti, non ego illum iniquum eiero, sed ab omnibus, expectabatur, vt quod dixerat purgaret: aggrauauit; innuens si licet reiicere iudicem reo iniquum vel inimicum, multò magis eum qui nulli æquus est.* sed ne subterfugere iudiciū appareat, percontanti iudici Vindiciano & si incōpetenti [ de loco & tempore scandali, vel quando Bellarmina, ait, factio ad instar Pontianæ cohortis contra regulares ordines irrupit, respondeat Turtur. ] Sed dicat prius Vindicianus, quo loco & tempore scandala commissa sunt, cum enim iudicis & accusatoris duplicē personam assumpserit, prius probanda delicta ex loco & tēpore, deinde absolute iudicio, si iudex instituat, sua

Gg.

Contra

L. 5. Apo.

Contra interrogatoria formet, de loco & tempore. Quando ex accusatione regularium scandala exorta sint in secularibus Locum, & tempus designat Grauiua, videlicet vbiicumque Ordines diffusi sunt, & quocumque tempore, nam cum dedecore & iniuria religionum passim leguntur illę propositiones, *scandala grauiua, & multiplicia esse in religionibus*, si à simplicibus præsertim audiantur. Sapientissimè Cato senior dicebat, *etiam si iniuriam facienti nullum periculum afferretur, vniuersis tamen* (etiam si designari in particulari nequiuisset) *periculosam esse*, sentiens impunitę exemplum, omnibus iniuriam minari, & omnes ad inferendam animare. Sic omnibus iniuria facta est regularibus, linguis secularium expositis, etiã si nullus ordo nominatus esset, qui iniuriam patere:ur, & qui iniuriam inferret designaretur, sed dum omnes penè traducti, impunitas concessa detrahendi omnes inuitati, etiam ignorati. Salse verò testes populumq; cum tempore requiris, vt ostendatur, *quibus armis Prouinciã vel Ordinem aliquem Bellarmina factio adorta est*, non est aliena adoriri piorum, sed iniustorum hominum, vnde Tyrannicę Antigonus ille senior Sophistę cuidam librum de iustitia conscriptum porrigenti, *Despicit inquit qui quum me vides alienas vrbes vexantem, tamen apud me de iustitia differis*. sentiebat eos qui ditionis ampliandę glorię causa bellum inferunt alienis ciuitatibus, non posse tueri iustitię leges, quod de Bellarminiana, vt dicis sodalitate (malè à te vocata factione) nec licet suspicari. *Nullus*, dicebat Chilo Læconis, *conuittijs laceffendus, nec si dixerit quę lubet, audiat vicißim quę dolent*.

L. 4. Apo.

VIN.

Adhuc reassumpto anhelitu pugnam prosequeris. *Dicet Grauiua posse rudiores e Bellarmini quærelis in odium regularium animari. Sed nouit ex Philosophorum placitis argumentum à potentia ad actum nihil concludere. Potes, & ipsę doctrina & alijs à Dea concessis donis abuti, in Apostasiam, & heresim deficere, numquid propterea magnifici in sacra Inquisitionis Consilio Collegę in carceres conijcere debent, & ad rogum postulare? fatemur omnes nihil tam sanctę, & eruditę in terris concipi, quod iniquę mentis bomuncio, tamquam aranea in suam & aliorum perniciem deprauare non possit. Sed nouimus similiter beatum prædicari eum, qui posuit transgredi, & non est transgressus.*

TVR.

Puerile sophisma est arguere à potentia Physica, vel Logica ad actum, cœterum in moralibus maxime vbi ratio imminentis periculi cernitur, nõ minus actui quam potentię exeundi in actũ via præcluditur, alias daretur licentia Sanciã, vt possit incipere præposterę uir in vxore maritalē coniunctio

nem

nem inchoare (etiam si absit periculum imminens in Pentapoleos fines terminandi) quia a potentia ad actum magna distantia asseueratur a Vindiciano. Non interdicanur libri prohibitorum Autorum, maleque prohibiti asserantur, ut Poza contendit de suis Apologijs, quia ab eo quod potest accidere ne personæ eos legentes hæresi inficiantur, vel praua circa mores doctrina offendiculum capere possunt, legi prohibentur: hanc doctrinam si Vindiciane doceres pertinaciter, ut alia paradoxa in tua cauea docuisti, vel his peiora doceres, magnifici sacre Inquisitionis cõsiliarij Grau. collegæ in carcerè te de facto conijciendũ, & si in negatiua psisteres, vel in perfidia, ad rogam exoptulandum, iudicarent. Fateor nullum esse bonum, quin malè quis in suam aliorumque perniciem uti possit. Sed hoc est, solo malo usu, & mala intentione utentis bono, omnibus circumstantijs vestito. Sed an sit omnibus circumstantijs vestitum, religiosoi um scandala propalare, inuicissimis rationibus non licere persuasum hucusque est.

Ludicro Epiphonemate concludis. quod *hactenus in amplissimis trans Alpes regionibus, nec visus quisquam sit nec auditus, quem Bellarmini columba fecisset prophaniorẽ, tantũ abest ut in religioso quisquam furere didicisset.* VIN.

In altissima specula constitutus Vindicianus, etiã si luscus absque conspicillis, vidit quæ fiunt & non fiunt in remotissimis America regionibus, non mirum, nam soles iudicare, ut dicitur *Dardanidas de manibus*, ut introducitur Helena, quæ interrogata, *quos de manibus videret*, & si multos insignes inspiceret viros in exercitu, solũ Agamẽnonis formam laudauit.

*Ille quis est cedo. Graius homo, magnusque bonusque.*

*Sunt alij hunc fateor superantes vertice plures*

*Verum æque pulchrum memini me cernere numquam.*

In Hom. Ili.

*Nec reuerendum æquè Regem præferre videtur.*

Solus Bellarminus sufficiat Vindiciano, spectabilis solus inter purpuratos, vnicus inter Doctores habeatur, ceteri etiam si Docti, insulati, Heroes, Purpurati tamquam pedites exercitus Christi habeantur. Iustior ergo Turturis causa, quæ plures Purpuratos religiosos defendit, quàm Vindicianica vnus solius defensio.

Prosequitur eandem cantilenam Vindicianus, irridendo & de sua arte medica disserendo, docendo, docet Grauinam, quod sicut ex signis & symptomatibus deprehendi potest *an vires prostrate, stomachus languidus &c.* non secus *seculares, tot seruitijs & negotijs cum regularibus implicati, exijs, quæ vident & sentiunt, deprehendere possunt vulnera conscientie, interiorum corruptiones, quæ nullis vestibus, aut carceribus* VIN.

bus coerceri possunt, quacumque erumpant, olida Mephisti omnia implens, & seculares maiorem in modum affligunt. omnino ergo dicis Theophrasticorum acumina, Academicorum, Medarot, & Peripateticorum labyrinthos, Grauiua superabit, si arte edoceat qua a secularibus dictis morbi regularium non deprebendantur.

TVR.

1. Apo.

7. Reg. epist.  
110. indic. 2.

Apoeg. l. 1.

Duplici post hac stipendio Vindiciane tua medendi ars remunerabitur, quod etiam animorum curandorum curam susceperis, & inditia, et symptomata ostenderis. Medicus ille qui Pausaniam curabat, quia dicere solitus erat. *Nihil mali habes*, optimum accepit responsum. *non enim te medico vtor*: in sinuare volens eius imperitiam, vel negligentiam, vel quod ambitione vel quæstu corruptus esset: Malus medicus Vindicianus, qui iudicio spiritualium infirmitatum maximè occultarum, fallacibus signis, & falsis coniecturis laicorum (qui nesciunt quid inter sinistrum, & dexterum differat) attribuit. Malus medicus Vindicianus, qui intempestiua medicamenta probat, uidelicet publica & notoria, ut inquit, scādala, nesciētibz secularibus propalanda ad ruborē incutiendum, & dene ganda est matricula si licentiatus, uel laurea, si iam ad medendum probatus, nam ex S. Greg. PP. *Medici qui curam gerunt de corpore quædam adiutoria recenti adhuc confectione formata, indigenti non offerunt, sed maceranda temporibus derelinquunt. Nam si immaturè quis dederit, dubium non est, quia fit causa periculi, & salutis. Discant itaque, discant in officio suo sacerdotes, quibus animarum credita est cura, quod diuersarum professionum, etiam homines docente ratione custodiunt, & à præcipiti se ambitione [medendi spiritualibus morbis] intempestiue, si non metu saltem pudore contineant. Intempestiua ergo cum probes medicamenta ex parte personarum, locorum & temporum, imperitis chrisim concedendo, uerendum, ne toga medica priueris, imò e mundo elimineris, nam de schola Socratis, & Pausaniæ processisse te uideo. Pausanias enim illum medicum censebat optimum, qui non seneret egrotos extabescere, sed quam primum sepeliret, non multum à Socratica doctrina alienus, qui uolebat, admodum uoletudinarius. nec uilla iam ex parte uiles Rempublica atquo animo da bere è uita decedere, sic tamen, ut nemo sibi uim adferret, sed honestis actionibus immoreretur. Hoc præstat Vindicianus, qui Regulares scandalosos antequam moriantur, in seculariū ore tamquam foetidis sepulchris locandos probat, uel ut honestis actionibus, sub pietatis specie in sua fama moriantur. Macte animo, imprime etiam sine licentia hos aphorismos, ut cum Leonardo Fucio, & tuo Paracelso inhiabantur.*

Gra-

Grauior deinde fingis consilium velle sequi: *quid faciedum, & quomodo modendum malis & scandalis? Vis, inquit, tegam quod iam dudum euolauit? Certè qui malum dicunt bonum, tenebras lucem &c. Propheta maledictum, non effugiet. Kis vt ingeniosè excusè? Sed hoc erit cum fure currere, & cum adulteris portionem pacisci, cui enim colludentis suspicionem non mouebit, qui nota crimina defenderit? Vis saculares moneam, ne scandalizentur, risum tollam; proprium vitijs est venenum aspidum sub labijs condere, os maledictione, & amaritudine plenum gerere, contritionem, & infelicitatem in omnibus vijs spargere.*

Consilium petit, qui consilia sacra etiam spernit, ne dum prophana. Si in auras euolauit fama scandalorum, & ad aures tuas peruenit, illud accipere debebas: *audisti verbum aduersus proximum tuum, commoriatur in te, credens quod te nõ dirumpet, & illud, contra detractores vel accendentes ignem. Si sufflaueris quasi ignis ardebit, & se expueris super illam* (nempe linguam magniloquam) *extinguetur, non est hoc dicere bonum malum, nec malum bonum, sed Charitatis veste Constantini clamyde Deo dicatorum hominum delicta operire, & hæc ingeniosa cooperatio, vt & excusatio, non est participatio in crimine vel cum furibus, vel cum adulteris portionem ponere, imò illud impietur: recupera proximum secundum virtutem tuam, & attende tibi ne incidas.* Certè recuperatur proximus, cum nec culpa panditur, & correctio suos limites non excedit. vnde ait Gregorius: *nisi prædicator sustineat quando congruè proferre correctionem possit, auget in eum malum quod insequitur.* & concludit. *Magna itaque arte apendum est, vt qui ex aperta correptione deteriores fiunt, quodam temperamento correptionis ad salutem redeant.* Possunt etiam seculares admoneri, ne scandalizentur, si scandala audierint, illud inculcare poteris quod consulit Spiritus sanctus: *laquei peribunt, qui obiectantur casu iustorum: dolor autem consueti illos antequam moriantur.* An hæc consilia tua impiorum consilio non anteponenda? & tuum vis permanere cum totius ordinis religiosi insigni detrimento? Certè rectè. Gellius ex Hesiodo.

*Ipsa sibi nocet, is alium qui ledere querit*

*Consultum malè consultori pessimum est.*

Id admonuit etiam Spiritus Sãctus per Ecclesiasticum, vbi elegantissimis similitudinibus demonstratur, quod facienti nequissimum consilium super ipsum deuoluetur. si displicet euoluere quæ Chrysostrmus dicitur hom. contra potentum fastum & Socrat. lib. 6. cap. 5. Sozom. 8. c. 7. Niceph. 13. cap. 4. saltem

VIN.

TVR.

Eccl. c. 19.

Eccl. c. 18.

Eccl. 29.

13. mor. c. 3.

Ecclesiar. 2.

27.

Cap. 37.

saltem apologum Græcum ne displiceat recolare. Cum lupus vulpem detrectaret, quod infirmum leonem non visitasset primatū illi nō deferendo, vulpes excusationē prætexit idcō non venisse intenta enim erat ad remediū querendum pro in columitate. cumque auidē remedium sibi Leo aperiri postu- lasset, vulpes inquit, ex lupi pelle, malo obuiari posse, illicō Leo lupum inuasit, & interemit, vnde quæ rea criminis læsæ Maiestatis inculpabatur festiua discessit, quod malum consiliū in consultoris mali caput recidisset. Sic accidit Vindiciano, qui dum ceteros Ordines vult trucidare, suo corio excoria- tus, satis denudatus apparet magnā sui ignominia & detra- ctor & inimicus sacrarum religionum detegitur.

VIN.

Illud vero quod superinducis lepidum, *seculares vulnera- ri ob priorum delictorum diminutionem, & aliorum supra Tullij, & Demosthenis eloquentiam, exaggerationem, cuperent enim, eis, commiserationem erga se tamquam debiliorem par- tem, & minus florentem, accusationem vero in illos qui sunt in sublimiori perfectione.*

TVR.

Filium tuæ orationis vtrō citroque implicas, prima medijs, vltima primis, *vt formicæ semitas canas*, vt dicebat Aristo- phanes de flexiloquis carminibus cuiusdā poetæ minutissima, & impertinentia immiscendo, vt elaberetur, ad instar formicæ discursu obliquo viam implicantis. Videbas Vindiciane, de relatione defectuum esse quæstionem, non posse sine scanda- lo manifestari, & adstrictus es firmissimis rationibus id neq; posse fieri, nec consulendum vt manifestentur, in aliud extra- propositum diuerti certamen, de alio scandalorum genere, ex imminutione defectuum priorum, aliorum exaggera- tione &c. & vtraque scandali specie tacitè insinuas notatos defensas à Grauina, & ob eandem seculares offendi.

Serm. 7.

Sed ad ædificandos seculares, proposito themate Dorothei de necessaria iustorum accusatione, ad capitulum de culpis vocas Grauinam dicendo, *quid inuat à delicatissima farina confectus panis si vitri testulas admisceas? quid vè prode- rit venustissima virtutis simulatio, si interiora vitiorum flam- ma exundat? ei iuce virus, deprecare, emendationem pollicere, sic coram secularibus facinorosissimum quemquam ab infamia, odio & vindicta extimere, & in pristinum fauoris & honoris gradum reponere audebo.*

TVR.

Vtinam defectus eorum quos exaggerauit Grauina (vt di- cis) supra Tullium & Demosthenem facundus appende- rentur in statera, semper inferior apparebit Grauiniana exag- geratio, quam Vindicianæ culpæ. Appende Vindiciane, & vt dicitur *stateram ne transgrediaris eisdem seculares. & sim.*



simplices voca, qui exaggerationes Grauinianas, & tuas vindicias vindicatas, ponderat, & iudicium expectat etiam plebis (quod Turtur non refugit) & ubi videris, tuas Philippicas plus æquo grauare adiudicatas, à secularibus, laurea dignus adiudicaberis de publica poenitentia, si errorem agnosceris, quod temere ordines infamaueris, & Dominum deprecatus fueris, vt dimittatur hæc nequitia tua. ubi Grauinianæ præponderare videbuntur, illud assumet Grauina: *os meum increpabit me.* hæc autem ex Gregor. differentia est inter bonos, & reprobos, quod *recti de quibusdam, quæ eis non rectè gesta sunt, correctionis vocem, ministeriū charitatis æstimant; peruersi verò contumeliam derisionis putant. illi se protinus ad obedientiam seruant, isti ad insaniam suæ defensionis arguuntur.* Illi correptionis adiutorium vite suæ patrocinium deputant, per quod dum præsentis vitij culpa corripitur, venturi iudicij ira temperatur: Isti cum se impetū redargutionis conspiciunt, gladium percussoris credunt: quia dum per correptionis vocem culpa detegitur, præsentis gloriæ opus fœdatur. Hinc quippe in laudem iusti per Salomonem dicit veritas: *Doce iustum & festinabit accipere.* Hinc prauorum contumaciam despicit dicens: *Qui erudit darsorem, ipse sibi sibi facit viam.* Nam fit plerumque, vt cum corrupta in se mala defendere nequeant, ex verecundia peiores fiant, ac in sua defensione superbiant, vt quædam vitia contra vitam corripientis exquirant, & eo se criminosos existiment, si crimina & alijs imponant. Quæcum vera inuenire nequeant, fingunt, vt ipsi quoque habeant quod non impari iustitia increpare videantur. in quo dicendi genere illustris est Vindicianus in tota sua cauea.

L. 10. m. c. 3.

Prou. 9.

Timens obiectionem aduersus suum dūrcursum Vindicianus, eam præoccupans scribit. *Verum iustas Grauinianæ Ordinis, & innocenter in eo degentium rationes, maioris esse momenti, & omnino à labe, contumelia defendendas. Assentior ubi specialius profectus accesserit.*

VIN.

Quid hoc Vindiciane nisi super peccata sua blasphemiam addere? vt dicitur in Ecclesiast. nam & illud sequitur è diametro oppositum paradoxum nimirum: *Vbi non est specialius profectus relaxatè viuentium, non esse Ordines vel innocenter viuentes à labe & contumelia defendendos.* Mallem esse certe velut nouelli Herodis porcum, quam filium, si omnes innocentes, cum impijs vult Vindicianus esse trucidandos. Nouum ius belli, vt cum nocentibus innocentes trucidetur contra id quod scriptum est *In fontem & in flum non occides.* & iterum in Deut. pugnaturis, & oppugnantibus ciuitatem aliquam,

TVR.

Cap. 25.

Exod. 25.  
Deut. ca. 20.

aliquā iubetur occidi quicquid in ea generis est masculini, abscitque mulieribus & infantibus. hi enim omnes innocentes reputantur, & ex primaria intentione occidi impiissimum est. Per accidens tamen in extrema necessitate cum periculum immineret, ne vel exercitus corruat, vel obsessus hostis euadat, aut ad finem belli sit necessarium (vt ad victoriam vel punitiōnem) nocentes eum innocentibus trucidari posse DD. concedunt. At quæ necessitas fingi potest, vt alijs medijs derelictis Vindicianus, more bellico imo tyrannico trucidandos gladio linguæ paruulos, & innocentes Religiosos pronunciet, illud occinendo: *exinanite exinanite vsque ad fundamentum in ea: & beatus qui tenebit, & allidet paruulos suos ad petrū?* Poterat circa deformatam, vt putat, portionem ponere obsidionem admonitionum, aggerem obsecrationum, rogare quæ pacis sunt, prudenti dolo capere, præceptis Apostolicis reformationem procurari, Apostolicos Visitatores transmitti, inhiberi (vt diximus ex Caiet.), vel in claustralis seu Conuentualis, viuēdi ratione, vbi penitus esset collapsa disciplina, aditus ingrediendi tyronibus non pateret. At his prætermisissis remedijs, nullaque de eis mentione facta, ad mortem, ad gladium, ad arma proclamatum est, vt nec innocentibus ferri auxilia iubeat Vindicianus, nec defensiuâ arma furore arma ministrante, vt etiam baltheum innocentum sanguine coloraret. Si hoc erat ad vindicanda scandala, nouum stratagemma Vegetij, alia scandala assumere, non erat bella sopire, sed rursus vehementius accendere. scandalum certè est dicebat S. Hilar. *Uxor irreligiosa, filius iniquus & c. & omnis ex Ecclesia frater, aut contumeliosus, aut auarus, ebriosus, aut turpis, in his enim nobis scandalum est, quoties ad necessitatem irascēdi, arguendi, inhibendi, vindicandi, ex illa quiete fidei nostra transuetudine prouocamur.*

Pl. 140.

YIN.

Aliud argumentum Vindiciani cur suppetiæ non sint ferendæ Ordinibus à contumelia oppressis est, *quia sapiens eiusmodi Apologia tantum Bibliothecas ornant, lectores nō mouēt; quia nihilo secius vident subditorum scandala à Præfatis Monasteriorum foueri, sibi que neque auctoritatem, neque vires suppetere, vt omnes vales impleant & c. vident visitationes, ac reformationes parum beneuolè admitti: vident eos qui ceteros conturbant non integrè abscindi, quid hic Grauius pro secularium satisfactiōe comminiscitur? meminit utique qualia nostræ salutis reparator de infatuato sale sauxerit.*

TVR.

Serò admonuit Vindicianus hoc argumento veteres Ecclesiarum proceres, qui tot Apologetica mira elegantia descripserūt, cum potius ad Vindiciani mentem plus valeant Apologie ad Bibliothecas exornandas quàm ad lectores mouendum. Si

ad

ad purganda obiecta crimina iniuste obrectatoribus sanctissimi Patres ad tuendam famam Apologias doctissimas sane etiam resperfas, ubi opus erat attexuerunt, quid non responderent, si particulares personae cum eorundem ordinibus denotati fuissent? Vnus sit satis Augustinus pro tuenda religiosorum fama, quae à secularibus traducebatur, acerrimus defensor, & incautorum laicorum obstruens ora loquentium aduersus religiones peruersa, & iniqua. Nostra omnium vita dicebat Hil. maximeque eorum qui religioni student, qui aduersantium sustinent bella, atque obrectationum venenata iacula suscipiunt, fraudulenta blandiloquentiae veneno appetitur, & haec omnia per homines, in quibus spirituales nequitiae operantur, insistant. scriptum est enim: excitauit Dominus Satan Salomoni Ather Idumaeum, & aduersatus est non ut homo. sed ut Satanus Salomoni omnibus diebus vite eius &c. sunt autem ij praesertim (ex eodem) superbi parantes illis muscipulas & scandala, qui ex eodem Hil. admisceri peccatoribus dedignantur. Sed mox subdit Vindicianus.

Epip. 1974

In ps. 139.

3. Reg. c. 11

Scandalizantur certe seculares, cum vident Regulares Praefectos Monasteriorum, causas esse dissolutionum, non reprehendendo, non abscindendo.

VIN.

Sed crede mihi Vindiciane, quod plus scandalizantur de illorum Praelatorum crudelitate, de quibus scriptum est: qui nimium emungit elicit sanguinem, vino atque oleo opus est regimini, ut nec nimis sit regimen remissum, nec plusquam par est seuerum, ceteris paribus, ex Bernardo, vbera vino pualet [exultabimus & letabimur memores vberum tuorum super vinum] mollior amor praevalet nimis austeritati, dicam laxitas Praelatorum minus obest animabus, austeritate indiscretorum, nam & si illa inducit ad mortem, induciae dantur remedijs, haec inducit ad desperationem & laqueum, in illa patris nomen non amittitur, hic penitus cum humanitate patris titulus obliteratur, & in Dominum despotice principatum, in Tyrannum immutatur. Hic potius conueniendos ex Bernardo conueniebat cum Vindiciano eadem verba Cant. exponente. Audiant hoc Praelati, qui sibi commissis semper volunt esse formidini (Machiauellitas praeritans anrequam nascerentur, qui dicunt magis Praefectos timendos, quam amandos) vtilitatis vero. Erudimini qui iudicatis terram, discite vos matres subditorum esse debere, non Dominos, hoc est paterno & materno principatu subditos regere, non despotico, & Politico, vel Monarchico, & quod peius est iuxta Taciti praecipua, & Macchiauelli, non secundum simplicitatem Apostolicam, sed secundum industriae filiorum huius seculi. *Studeat magis*

TVR.

Ber. in Cant. ser. 23. 31

Loc. cit.

gis amari quam timeri [ non vt dixit Macchiauellus plus timeri quam amari ] & se interdum seueritate opus est, paterna sit, non tyrannica. matres fouendo, patres vos corripiendo exhibeatis, mansuescite, ponite seueritatem: suspendite verbera, producite vbera, pectora lacte pinguescant, non typho turgeant. Quid iugum vestrum aggrauatis, quorum potius onera portare debetis? Cur morsus a serpente parvulus fugit conscientiam sacerdotis, ad quem eum magis oportuerat tamquam ad suum recurrere matris. vnde ex nimia vt dicit S. Thom. Prælatorum seueritate, non dando licentiam alijs confitendi (vel uti velle notitia sacramentali ad exterius regimen, complicitque potentiam, ut extra confessionem dicatur v. g. quod in confessione acceptum est ad eundem finem) grauissimè peccant at S. Doctor: multi. n. aiunt sicut aduo infirmi, q. potius morerentur, quam tali sacerdoti confiterentur, vnde illi qui sunt nimis solliciti, vt conscientias per confessionem subditorum sciant, multis damnationis laqueum iniiciunt, & per consequens sibi ipsi. Quibus inconuenientibus a Clemente VIII. iam prouisum satis est. Subdit S. Bernardus ad tales Dominos Prælatos Politicos, Monarchicos (si qui essent vel nascerentur) s. spiritualis estis, instruite in spiritu lenitatis: considerans unusquisque se ipsum ne & ipsa tentetur: alioquin ille in peccato suo morietur: sanguinem autem eius, ait, de manu tua requiram, sed hoc aliter. Hucusq. Bern. Horum duorum extremorum peius est, in peccato mori, quam esse sal infatuatum, vt conculcetur ab hominibus. & si salis mordacitate, disterijs scilicet voluit perstringere religiosos, habendos, vt infatuatos quasi nihil saliant, & accepti saporis seu amisso, corrupta corpora viuificare non possint, & quasi abiecti de Ecclesie promptuarijs pedibus transeuntium proterantur, sperat tamen esse sic infatuatos vt ex humiliatione, proculcati ad meliorem frugem deueniant, quam esse salis in eis, factos, arrogantes, vt salis in eis (de quo gloriantur) nullum restet vestigium, vt eisdem comperat, illud Zenodoti.

*Sal abiit illuc vnde dimanauerat,*

Alludens ad mercatorem illum, cuius nauis sale onusta, cum sale submersa, sal inaquam marinam ex qua sumptum, in eadem denuo liquefactum. Peius ergo scandalizabitur secularis de euano, quam de infatuato sale. Magis hos, quam illos censurare debebas.

VIN.

Adhuc addis nihil innocens tibus derogari ex fontium proclamatione, idque probas ex Fetro Gluniac. lib. 2. cap. 6. Rhemenfis canonicarum ambitionem, cupiditatem &c. reprehendens, & nullus ait Vindicianus Philippicam vel Apologiam scripsit in Gluniacense. Admonet, qui se purgando notentiores credit

**Et Capitis XI. Canon Anonymi diffusio. 243**

si essent. Item ex Seraphica S. Catharina in suis dialogis  
Gloria & scandala mira narrante, ex Trithemio in opu-  
sculo de sacerdotibus, nullusque pro eis pugnavit, nā supra om-  
nes Apologias erat moram reformatio. Supra ceteros S. Bri-  
gitta in clericos, & religiosos effusior reprehendendi licentia,  
quam & Dominus consolatur est.

Non semel huius ratiocinationi responsum est, fallacem esse **TVR.**  
à parte ad totum ordinem, & ex vnius loci vel temporis cir-  
cumstantiis, vniuersum alicuius ordinis penitus statum corru-  
ptum (quæ est thesis Vindiciana) proclamare, quod non fecerunt Petrus, Catharina, &c. vnde Philippicz, vel Apologiz non tūt elaboratz pro multis illis de facto manifesto cōiectis.

At Apologijs opus erat hoc tempore grassantibus hæreticis in statum religiosum debacchantibus, ob particularium delictus deprehensos, & rigidis censoribus malis laicis religiosos carpenibus pro defensione innocentium. Crede Vindiciane quod qui nocentes sunt manifesti, non minus lqdunt seculares, si innocentes se simulent, cum in oculis sponsi sint multò nocentiores, & ex signis tales quoque apud homines deprehendantur. Candor, & odor requiruntur in lilio, virtus & bona

Serm. 71. m. 2  
Cant.

fama, ait Bernard. vnde si in consciētia n̄ uisus fuerit, nec q̄ ex ea prodierit, carebit n̄ uisus. nam si radix in vitio & in ramis: ac per hoc quicquid illud sit quod radix vitiosa, non absque tranduce vitij ex se producat v. g. sermo, actio, oratio, etiam si fama applaudere videatur, non est quod debeat dici liliū, quia & si odor conuincere videtur, sed non color, quo enim pacto liliū cū impuritatis n̄ uisus, nec sane fama valebit vindicare virtutis quod esse vitium conuicere cōscientia. Er̄t quidē virtus cōiēta candore consciētia, ubi sequi nō poterit odor fama ceterū odor fama nec excusare sufficiet vitij cōscientia decoloris. Nocētiores hi probabuntur deprehensi, vt sanctitatis impostores, fingentes quod non sunt (vt tu es & tui similes Hypocritæ) & supra peccata cautē occultata hypocrisis, quoque detegetur maōi scandalo, quàm qui ex fragilitate subito noscuntur peccatores, qui tamen candorem facilius recuperare possunt infirmitatem recognoscentes, cum publicano, quàm cum Pharisæo, hypocrititia merita iactante; imò lilia fieri possunt ait Bernardus, *Est enim animæ candor indulgentia Dei, ipse dicitur per Prophetam: si fuerint peccata vestra vt cocinum, quasi nix dealbabitur, & si fuerint vt vermiculus, velut lana alba erunt.* Non ergo insontes illi traducendi cū fontibus, & è fontibus potius ferendi, subdoli, quàm infirmi peccatores: aduersus quos etiam columba laudabiliter, seruatis circumstantiis, saure debet, vt Grauina concedit, & in Bellarmino, quod tu

Et.

De bo. vidui.  
cap. 22.

impudenter negas, in eiusmodi correctione, pietatem, amorē, zelum agnouit, quem nec excessus quicūque in redarguēdo, potuit obscurare. Tu vero Vindiciane, ne substantiam nec modum habes, qui etiam innocentibus, nec ad se defendendū, nec ut alios defendant Apologijs persuades, ut innocentia indefensa remaneat. *Non audiendi ergo sunt* ait August. *sive viri sancti, siue feminae, quando reprehensio in aliqua negligentia sua, per quam fit ut in malam veniant suspensionem, unde suam vitam longē abesse sciunt, dicunt sibi coram Deo sufficere cōscientiam, existimationem hominum non imprudenter solum verum etiam crudeliter contemneres, cum occidunt animas aliorum siue blasphemantium viam Dei, quibus secundum suā suspensionem quasi turpis quae casta est vita sancta: siue etiā cū extusatione imitantium quod non vident, sed quod putant. Proinde quisquis à criminibus flagitiorum atque facinoram vitam suam custodit, sibi benefacit; quisquis autem etiam famā, & in alios misericors est. Nobis enim necessaria est vita nostra, alijs fama nostra: & utique etiam quod alijs iniustramus misericorditer ad salutem, ad nostram quoque redundat utilitatem.*

VIN.

Amplius discrimen ais esse inter correctionem malorum & sacri Ordinis reprehensionem, quod qui ordinem invadit, vota, regulam, & officia, & mores à Sede Apostolica approbato dictis & sanxis lacerat; quod sine grandi impudentia nemo audet, ne sancti Spiritus opera, & Ecclesiae quae columna est, & firmamentum veritatis, institutionem vellicare videatur. Quo pacto Graevina rectē laudat S. Bonaeventuram, S. Th. &c. qui pro regularium ordinibus strenuē laborarunt. *Qui verò peccata dumtaxat negligentium in ordine aliquo lingua vel calamo obiurgat, communem solummodo hostem persequitur, ceterisque membris, & ipsi ordinis Praefectis inventes suppetias offert, nam & Dominus monuit. Qui non est adversum vos, pro vobis est.*

TVR.

Epist. 137.

Discrimē hoc est mi Vindiciane inter reprehensionem Ordinis Monastici, & correctionem malorum, quod primum haec reticendum est. Secundum si absque debita commensuratione fiat, detractorum est. Vnde de Donatistis dicebat Aug. quod plura contra Catholicos commiserantur falsissima, ut quia veritatem diuinis scripturis obsecabant non posuit, homines per quos praedicatur, adducantur in odium ita in nostro proposito qui non audent statum vellicare homines saltem statum profitentes, in odium adducunt. Quidam detractores ordinum tempore Augustini ex quodā scandalo exorto, bene sentientes de statu religionis, ex eo arguuntur

guuntur, quia cum aliquid se de aliquibus, qui sanctum nomen profitentur criminis, vel falsi sonuerit, vel veri patuerit, *instant, satagunt, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur.* & licet hoc non intenderet Vindicianus, ex sui natura talis est ista malorum sic vniuersalis & absque delectu pronunciata enunciatio, ut in iniuriam facile omnium redundare possit, ut euicimus. Si hoc est suppetias ferre ordinibus, libenter naues conuitijs onustas expectabimus, & cum ad portum incolumes applicabuat, vota affigentur.

Eadē ep. 137

Tandem, quod est vltimum tuæ potentiz, excusas Bellarminum, quod nihil contra homines, sed contra vitia militet, quod frequenter S. August. hortari solat. *Eiusque rei certissimum indicem habemus, quod vitio sublato, ira & arma statim deponantur.* Quorsum ergo Grauina machina & aggeres Apologiarum? Non aduersum te hodie venio, sed contra aliam pugno domum; suspectum se Deo improborum societate facit, qui cum Iosia temerè in pugnam contra sibi minime aduersantem descenderit. *Vana autem futilisque prorsus præsentio ab infamia ordinis fingitur, hac enim per corrigentis pietatem, multo feliciter definit, ut potè prius improborum scandalis indulta, & peruulgata.*

VIN.

2. Paral. 35.

Contra vitia inuehimur cum in abstracto & in genere vitia eadem reprehendimus, ut auaritiam, superbiam &c. contra homines inuehimur, cum in concreto dicimus, hos vel illos esse superbos vel auaros. bene verum est tunc obseruandum quod dicit Augustinus, correptionem fieri debere *cum dilectione hominum, & odio vitiorum.* Hucusque nihil aliud à te elaboratum est; nisi, religiosos ambitione, auaritiaque taxari in specie, & in indiuiduo: vnde quia hoc redundabat in ordinum infamiam (ut dictum est) sola vna Apologia concinata est ad defensionem factorum Ordinum.

TVR.

In Reg.

Sed quid sibi velint in illa verba Regis Egypti ad Iosiam à te allata: *quid mihi & tibi est Rex Iuda? nō aduersum te hodie venio sed contra aliam domum ad quam me Deus festinato ire præcepit. Desine aduersum Deum facere, qui mecum est, ne interficiat te,* non est difficile penetrare, si non aduersus Grauinam, et suam familiam, sed quamcūque aliam castra admo- uisti, ex charitate, & obsequio, quod omnibus Religionibus Turtur debet (indifferentem enim Sanctus P. Dominicus omnes religiones diligebat) pro omnibus adiuuandis pugnat, vnde non (ut vellicas temerè) de improborum societate est, aut quasi temerè ut Iosias ascendat aduersum minime sibi aduersantem, vnde alia ratio est Grauinæ, & Iosia, diuersæ enim domus Iosia, & illius, quam Nechao Rex Egypti oppugna- bat

Psal. 67.

bat Charamisizta Euphrate, non vnam efficiunt corpus, at vnam domum efficiunt omnes religiosi, de quibus dicitur, *qui habitare facis vnius moris in domo*, vbi alia versio habet, *Monachus in domo*, si vt alludere videris, domus & domus distinguis in vnam impiorum, & alteram bonorum, curret illico Donatista ad accipiendam hanc distinctionem, pro Ecclesia bonorum, & Ecclesia malignantium roboranda, cum tamen vna sit Catholica continens bonos, & malos, vt & omnis Religiosorum coetus, vt bellari non possit, in malos (nisi specificentur) quin totus ordo infametur. Erubuisti dicere, quæ sequuntur post illa verba scripturæ: *contra aliam pugno domum*, videlicet *ad quam me Deus festinato ire præcepit*, & nam oportebat signo vel portento dicere te à Deo missum & prophetam Dei demonstrare. Quod si ex zelo & instinctu Dei, & pietate te motum esse suadere coneris, scias quoque reperiri demones zelotypos, qui sibi & multis qui se putant Deuotiones, & reparatores orbis suadent, id ex spiritu Dei proficisci, cum tamen interdum ex proprio spiritu, & ambitione nascatur. Torquebat quendam hominem diabolus; & suaserat patri q̄ Apolepticus erat: *Domine miserere filio meo quia lunaticus est*. quem locum exponens Chrysol. dicit. *vs est Luna credent, quod erat diabolici criminis, & furoris*; vt cœlesti influenza morbus, non à malitia præueniret. sic & similes detractores sunt, qui amici pallio zeli murmurant de proximis, & ne id diabolicæ tentationi adscribatur, cœlesti & diuinæ attriuntur influentiæ charitatis. Certè quando similis correctio cum ordinis infamia procedit, non feliciter inducta, nec per vulgata scandala sedantur, sed veluti superposito oleo magis accenduntur.

Matt. 17.

Sct. s. Chryl.

### S. III. Discussio, an hæreticos in Regulares armatos à gemitu columbino, ex Turturis voce concludi possit.

VIN.

**I**mponitur Grauinæ quod inuidiū fidei athletam Cardinalem despiciat, sit, per correctionem regularium, vt ferocine in regulares debaccharentur, eisdem colluissse, vt proinde hæc prima, & potissima ratio contra columbam scribendi impulerit.

TVR.

Verum hæc manifesta calumnia, aliud enim est ex intentione arma hostibus fidei ministrare, aliud quod iidem occasione accepta, quæ pro pietate elaborata sunt, arma bellica in nos ipsos conuertant: primum in actiuum, secundum passiuum scandalum



dalum est. De primo Turtur nihil meminit, de secundo hæc protulit prima par. cap. 1. *Sed ne infirmi ex his verbis occasionem detrahendi sacris ordinibus sumant etc.* potissimum scribendi argumentum desumens.

Porro utrumque scandalum vitandum Apostolus docuit. *sine offensione estote in Iudeis, & Gentibus, & Ecclesia Dei* 1. Cor. 10. hoc est interprete S. Ioanna Chrysothomo. *Nullam cuius causam in scandalum præbeat, etenim scandalizabitur frater, & Iudeus (Hæreticus) maiori te odio prosequetur, & reprehendet etc.* non solum autem fratres non sunt scandalizandi, sed quantum in nobis est, neque exterius tantum lux sumus, & fermentum, & luminaria, & Sol, illuminare itaque non tenebras ostendere oportet, confringere, non dissoluere, ad se ablicere fideles non fugare. *Quid igitur persequeris qui sunt alligandi? etenim Gentiles perturbantur, cum nos discordas vident, animam enim ignorant.* Si in opinionum vel morum discordiis, quæ possunt esse cum charitate coniunctæ, perturbantur Ecclesiæ hostes, cum animus nostrum non deprehendant, quid si tenebræ ostenderentur, vel tenebrarum opera quacumque pia intentione panderentur? hic erat Grauius Apostolicus, non effeminatus timor, nec cœcum suum, ut (locaris) *videram timebat*, sed hostium armatos cuneos formidabat, rationabiliter verendæ ne quod fabricaret Catholicus prosterneret Hæreticus, sed non Grauiam audias, at multo antiquiorem Doct.

Ludovicus Blosius in insit. Spiritualibus epist. ad Florentium, inter cætera eam assignat causam, cur hæretici hodie in errore permaneant, quia inquit *nullum in Ecclesia, Apostolica (quam ipsi Papisticam appellant) insidè vivere credunt: conspiciunt enim in arena Dominica magnam palmarum acervum: unde & nulla grana inter palmas esse iudicant. Dicunt ergo. Hic ne erit Ecclesia Christi, ubi tanta est verum corruptio, ubi tot abusus inveniuntur, tot Episcopi, tot sacerdotes, tot Monachi, tot verum hominum perditè viuunt? Palmas vident, grana nō, vel potius videre nolunt, nam & ibi grana sunt nō dissimila, atque integerrima, quæ propter multitudinem palmarum vix apparent etc.* Cum ergo sic male affecti sint hodierni Hæretici, nonne rationabiliter timuit Grauius ne imperfectiones Ecclesiasticorum, maximè & religiosorum oculis Hæreticorum obijcerentur?

Frustra postea nititur ostendere irrationabilem timorem Grauium extitisse de opere Bellarminiano, religiosos cum excessu corrigentē, nequiquam ad Rhombum faciunt quatuor rationes quas Vindicianus assignat.

Primo

VIN.)

Primo, quia nullus, ait, *Hæreticorum conquestus est contra regulares propter Bellarminianū luctum: imo ex lib. 6. vita Bellarmini cap. 3. Rex Angliæ studiose hunc columbinum librum legit, ut cætera eius ascetica: neque (subdit idem) quicquid capsis, nisi historiolas, quasdam, quas fabulosè cõmentis accensuit. Basilicè si regularium mentionem in Granina morem apprehendisset, enim vero Basilicè contra eos, & vniuersam Ecclesiam orthodoxam triumphasset. sed non triumphauit. placuit magis candor scriptoris etiam inter suos, quæ displicerent, corripientis.*

TVR.

Lepus dormiens Vindicianus, quod scit, nescire fingens. Nō ne vnquam legit Andrez Fornerij opus Catholicum atticulatum *laquei Diabolici Hæreseos & Apostasia Iacobi Reingh* (qui à fide, & Societate non secus Iudas à Collegio Apostolico discesserat) editū. Ingolstadij 1622. circa tempora editionis Bellarminianæ de gemitu columbæ? si vel saltem dedicatorem Andrez inspicere voluisset, luce clarius deprehendisset, ad nihil aliud hæreticos inspicere, quam vt Orthodoxorum defectus in canticum, & Iudibrium vertant: hanc enim

In præfata.

quoque rationem idem Andreas suæ descriptionis causam assignat, *vna, ait, laquei Pontificij nomina re Luthero Calvinianæ pronuper euulgati, quos irato Deo misere illaqueatus (Iacobus Reingh) ordinis sui desertor, & nefarius Apostata nobis subdole texiit, struxit, supplantauit. altera cõdicionis, versiculi, rythmi, Satyra, erissicorum famosi libri, quorum iam ante semestre & quid vltra mille centuriæ, ac myriades penè prodierunt, indigna sane eiusmodi scripta, quæ cõmunem Solis lucem intueantur, nedum legantur, nam Sanctissimo coram Deo, Sanctis Angelis, hominibusque iureiurando asseuerare, ac protestari ausum, in illis cartaceis, sbediasmatibus, velut euangelicis diplomatis longè lateque sparsis, & promulgatis pro agnato Centaurorum, Logodædalorum Euangelicorum furore, amarulenti conuitia & absurda absurdissima Pontifici, Casari, Principibus, Iesuitis, Monachis, Clero, & statibus catholicis vniuersis, paradoxa, quæ toto peccore fastidimus rejicimus, damnamus, anathematizamus, per calumniam, & turpissimum mendacium affingi. Sed bene dixit Nicander *venis mare, & ignis seruiunt, vt illud intumescat, hic vt ex leui scintilla violenta flamma affurgat, & de facto Satyris illis furentibus defectus religiosorum traducti obsecundarunt, nam si nō Basilicè scriptæ sunt à Regè Angliæ, Basilicè tamen inter mimos, & parasitos decantata Monachorum fabellæ. dum (Vindiciano fatente) Rex Angliæ in operibus Bellarminianis historiolas insperfas fabulosas cõmentis accensuit, multo magis mala**

mala exempla viuentium religiosorum exemplasset, ni calamus regius dedignatus esset eadem sepius vsque ad nauseam recensita repetero, & satis est quod vel exemplare potuisset.

Secunda ratio Vindicianica, quod eundem librum legerunt ministri, & Proceres Britannie, & cū Catholicorū admiratione assidue tenetur, & nullus sacris ordinibus sit debacchatus.

Quod in particulari de hac re occasione accepta à lectione Bellarminiana aduersus sacros ordines à ministris Britannicis peculiare argumentum editum sit, ego nescio, & tu nõ doces: id potuerunt tot ministelli, cum in concionibus, in Academijs iactare conuicia, defectus Monachorum fingere, vel exaggerare, vel propalare passim suis auditoribus soleant. Adeo ne diligens Vindicianus fuit, vt omnibus, vt dicitur, vestigijs semitas omnium hæreticorum Prouinciarum odoraret, & hucusq; ad hypocaustra, & triclinia ingrederetur, testis taciturnitatis, modestiæ, silentij Nouatorum erga Deo dicatas personas Prætores, quando cum Vindiciano contenditur, opus est aduocare, & Vindicianam aduocandi formulam quæ expressit antiquitas, litigantibus tradere opus est, vbi enim ex iure, vt dicebatur, *in manu consertū vocatur* (ex Cicerone & Gellio) Vindicianus destruit, indeque ipse reuocat, hoc est negat, quæ alius affirmat litigiosè respondendo, & inuerrisimilia affirmando: at parum prodest in hoc immorari, nam id quoque timebat Cicero Iureconsultum dicens. *metuò ne artificium tuum tibi parum proficiat, nam vt audio isthinc non ex in re manu consertum, sed magis furor em repetunt, regnumque petunt, vadunt solita vi. cui violentiæ peruicacia Vindiciani in respondendo, & inuerrisimilia meditando non absimilis.*

Tertia ratio Vindiciani: quia post euulgatam columbam Calvinistæ Bohemiam, Vngariam, Silesiam, Austriam, ac plerimos Germaniæ Ducatus, ac Civitates seductionibus incendunt, Iesuitas latè proscripserunt, reliquos religiosos benignè aluerunt, tantum abest vt columba gemitus regulares inuisos reddiderit.

Intestina adolens, carnes deuorat, & dum sacrificium se præstare putat Vindicianus defectus religiosorum adolendo, carnes fratrum deuorat detractione horribili; nam dum persecutionem passi soli Iesuitæ recensentur, cæteri vero religiosi retenti, simul & semel Iesuitas, solum, hæreticorum persecutores facit, cæteros religiosos eorundem Symmistas, nec enim pugna elementorum est nisi inter aymbosa. Bestia bestiam nouit, & vt dicit Ecclesiast. *omne animal diligit sibi simile*. Si soli Iesuitæ pulsi, cæteri benignè retenti, titulus proscriptionis, vt & retentionis assignandus, si namque titulo fidei Iesuitæ

VIN.

TVR.

Cic. orat. lib. pro Murena lib. 7. noctij Actiarum,

7. Epist. Trebian.

VIN.

TVR.

Ecclesia. 13.

L. 3. c. Cref.  
Gramat. c.  
47.

proscripti, eadem causa, & ceteri religiosi reiecti essent, cum vnam & eadem fidem Romane Ecclesie profiteantur cum veteribus ordinibus: at cum aliquis distinctio & discretio assignetur, titulus diligenter inspiciendus est. *Deputet ergo (vt in simili cum Augustino arguatur) communem titulum iniustitia talis persecutionis, quem si non assignet, non se ideo iactet iustam habere causam, qua commendentur præ ceteris ij quos adulatorie laudare vult. nuda proscriptio non sufficit Vindiciane, nam ex eodem August. ea poena coerceri hæreses possunt, quæ hæretici mentiuntur iniustam; & tandem intelligatur, quod Christi martyrem (vel confessorum) non facit poena sed causa, quæ, si dato casu per impossibile, deprehenderetur esse Politica, nec in regnum cœleste transmitteret, nisi pariter Numam, Platonem, cetero cum Zuuinglio assignas.*

VIN.

At iam discretio assignatur à Vindiciano dicente, nescire Grapinam hæreticorum ingenia, subdens, *non illi mordent lapidem, qui eos non ferit, originem suam agnoscunt, eique cognatam sobolem odisse nequeunt.*

TVR.

Quid est hoc Vindiciane, nisi dicere in bona Grammatica prauos religiosos de hæretico germine descendere, hoc est ex illis, qui duplici Apostasie titulo, fidei, & religionis de arca Dominica auolarunt? Non mea me fallit opinio, nam alij ficti Anonymi Vindiciani Symmista, vbi restitutionem Monasteriorum non vetustis possessoribus, sed Collegijs, & Societati fieri debere, ad dissensionem excitandas inter Societatem, & veteres ordines, contenderent, in libello attitulato: iudicium duorum Theol. super translatione Monast. restituendorum in Imperio ad P.P. Societatis, eam assignant rationem, quia *in uniuersa ferè Germania ordines illi sub initium seculi præcedentis, in eam corruptelam peruenerunt, vt ex ijs minima occasione oblata cateruatim pestilentes hæresiarcha prodierint, qui totam ferè Europã in hæresim, ac schisma protaxerint. Hæc serid isti Anonymi, qui ab ironica colloquutione Bellarmiani in tract. de Monachis id mutuati sūt deprauatores, verba Cardinalis sunt. Quid eis Monachi nocuerunt (nempe hæreticis) quid rapuerunt? quid illis debent? Nonne se saperent ingentes gratias potius regno Monachorum (vt ipsi vocant) agere deberent, ex quo nimirum Apostolus ille Germanicus, tertius Elias, atque alij illustres prophetae, & Euangelista tamquam ex equo Troiano prodierunt? Vnde enim habent Lutherum Pomerani, Bucerum, Pellicanum, Moeuium, Musculum, Meconium, Oecolampadium, Martyrem, Ochium; nonnè ex Monasterijs? Quamquam (subdit Bellarmicus ad censuram cauendam, & ironiam deludendam) se vorum fatari volumus,*

Tom. 2. conx.  
s. li. de mon.  
ip. prof.

non Monasteria tot nobis haereticos pepererunt, sed ipsa potius haerese Monasteriorum desertores fecit. Quid Vindicianus ex ironica locutione Bellarminiana, & seria Symonistarum habet? relaxatorum scutum regularium ad Haeresiarchas istos desertores reuocandum; ut propterea miseros regulares non habeant haeretici, quia ex dissolutis Monasterijs geniti, unde subdit.

Quod sibi similitum multitudinis, hoc est laxorum, & exiguum regularium impensè gaudent, indulgentiores ordinum Praefules laudibus supra sidera extollunt, &c. blandiuntur, ut incorrigibiles fiant, virtusque illorum usque infirmetur, ut veterano resurgere non valeant, &c. de his dicatur impleri. *Tempus effregisti capita draconum in aquis, dedisti eum escam populis Aethiopiis.* ad quod probandum offert Vindicianus locum S. Hieronymi super *Aethiopicis* cap. 3. quod est sunt uideri aculeum Aethiopiis, id est Damaenum, & quid mirum subdit Vindicianus, si iisdem ab haereticis quoque demum deuorentur, quam tantam uitam, ait, columba gemitus non peperit, sed manifesta deploratorum pernicacia.

Hæc ergo causa Vindicianica, cur haeretici odio non habeant regulares veteres, quia haerese à regularibus dissolutis ortæ, & dissoluti Religiosi suis parentibus in moribus, te reddere, imo impostore assimilés. Ad hæc. *Posterioris uisæ caligatio* omnis, ut canes adlatrare, haeretici poterant, sed absque omni damno, quia famolium in tritici naturam transit, & terlonorum vigilantiæ praeclare custoditur. Neque ignominiosum probe expurgato agro, est, aliquando spinis, & urticis obductum fuisse, quia tritico S. Hieronymi. uerbo non queruntur in christianis inuita, sed sicut inobediens pensare temporibus, nec me idcirco meliorem putes, quod prior in Christi exercitu ceperim militare. Paulus Apostolus, & uis electionis de persecutore. martirus nouissimus in ordine, primus in meritis est, quia, extremus licet, plus omnibus laborauit. Subitus calor tangens vincit seporum. Nimium Grauius pudendum, aut anxius foret, si haereticorum in uos, qui ad meliorem frugem conuertuntur, cuncti a sustinere nequeat, patet ne Aethiops lauare candorem, & quod de praua libertatis mancipia oderint, laus est Ecclesiae, & gloria Christi, apud Christianos, & quanto magis apud religiosos, non qui patitur, sed qui facit contumeliam miser est. Hæc Vindicianus.

Totus hic Vindiciani discursus ferula sanctissimæ Inquisitionis esset feruendus, magis quam arguendus, qui tam irreuenter de sanctis ordinibus loquitur, sed permittamus ille sit sententiae amator, & Narcissus ardens amore sui, uel sit Trai-

VIII

TVR.

Epist. ad  
riam.  
VIN.

Ep. ad Paul.

TVR.

latus ille, qui quotquot naues in portum appellebant, suas esse credebat. Defendat si potest in suis clientulis, quos subdole defendendos suscepit Apathiam Stoicam. An propterea alij ordines sacri denigrandi etiam, si ex eis hæresiarum egressi, & cum hæreticis in moribus aliquando consimiles fuerint? verè inflatis buccis spumantia verba.

*Trutinas, & vndam tepidi despumat abeni.*

Ergo ne tam fortis fuit generatio prauæ istius sobolis Vindiciæ, vt parentes etiam accidencia Monachalia illi impresserint? Quæso te, an illos hæretici genuerunt, vt Monachi, an vt homines? si primum, cum omne agens simile sibi producat per formam, forma Monachatus egit, forma ergo hæretica, cū soboles hæretica sit. Si secundum: non est peccatum, quod facit homo, quod non faceret alter homo, nisi præstaret Deus ne faceret homo, dicebat Augustinus qui ergo tunc orti non erant, non posuere se iactare, quod potuerint transgredi, nec sint transgressi, & pro futuris nascituris nullum pactum de præseruatione intercessit, Lutherica flamma Orbem peruadente. Alienæ ergo insultare miseræ cum elatione sui, vel aliorum, arrogantia: crimen est, cum suæ conscius vnusquisque debeat esse naturæ. Mirum nè vt probatus aliquis

Tertull. de  
Præf. c. 2.

postea excidat? Saul bonus præ cæteris, liuore postea eueritur: David vir bonus secundum cor Domini, postea cædit, & stuprator est, Salomon omni gratiâ, & sapientiâ dotatus à Domino, ad Idololatriam à mulieribus inducitur, & vt explicemus in nouo testamento. Petrus Apostolorum Princeps seruens primo, post Christum abnegauit: Apostoli addictissimi Christo

Ex eod. Ter.

Domino, in apprehensione postea eo derelicto aufugerunt. Nicolaus Diaconus in mulierum viduarumque ministerio caritatis cultor, deinde impudicitia sectator, & magister. Multi Episcopi, & proceres Ecclesiæ primo debellatores Hæresum, postea earumdem propugnatores. S. soli enim Filio dicebat idem Tertull. ) seruabatur sine delicto permanere. Quid ergo si Episcopus, si Diaconus, si Vidua, si Virgo, si Doctor, si etiam martyr lapsus à regula fidei fuerit? Dicat nobis iste Anonymorum antesignanus cum subsequentiū Anonymorum turba. Omnes ne & soli Monachi hæreticæ totius sobolis parentes fuerint? Promerentibus hominum peccatis, & iusta Dei permissione, Lutherus ex ordine S. Augustini transfuga Germaniam dementare cepit, an omnes orbis Prouincias fermentauit? magnam partem infecit Zuuinglius Lutheri syncronos, magnam Caluinus nunc tenet partem, & Monachi non fuerunt quomodo Anonymi ausi dicere cateruatim è Monachis hæresiarum produisse? forte illorum Theologia est, omnes

nes

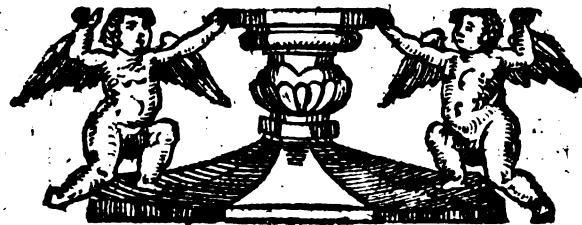
nes hæreticos hæresiarchas esse, omnesque simplices à religio-  
 ne excucullatos apostatas, hæresiarchas esse. si Bucerum ordi-  
 nis S. Dominici, Pellicanum, Ochinum, S. Francisci, Oecolam-  
 padium S. Brigittæ desertores dices, ramusculi sunt, non here-  
 sum plantæ, & nullus ordo à Vindiciano, & Anonymorum  
 censu liberabitur, quia hæresiarchas produxerit. Hæresi-  
 cha erit ergo Otho Brunfeldius à Carthusia Apostata, Chri-  
 stianus Franké, & Iacob Reingh à fide, & Societate Iesu extor-  
 res, vt & Nicolaizantes Mena, & Azeuedo, &c. hæresiarche di-  
 cendi erunt, cum simplices hæretici extiterint. Vnus nostro  
 ram temporû è toto Monachismo Hæresiarcha fuit, & secundam  
 genituram hæresiarcharum ex ordinibus prodijisse cõ-  
 clamatum est. Talis fuit Luther Monachus anno 1516. cui  
 euoluto sæculo (quod Vindicianus obtinuit) hæresiarcha alter  
 correspondit Marcus Antonius de Dominis, Exiesuita, Ar-  
 chiapostata Spalatensis, vt in pari causa clientum Vindiciani,  
 & veterum ordinum religiosorum elationis præcidatur occa-  
 sio, vt vnusquisque humilietur, & super alium non infletur, et  
 nullum Ordinum ex horum defectione fuisse denigratum,  
 ex prædictorum lapsu appareat manifestè. Detur libenter de  
 nigratoribus Ordinum, omnes enumeratos, nè dum simplices  
 hæreticos, sed hæresiarchas extitisse, id in gloriam ordinum ce-  
 dit à quibus discesserunt. *Anolent dicebat Cypr. palea leuit  
 fidei quocumque afflatu tentationum, eo purior massa frumenti  
 in horrea Dominica reponetur.* Malè ergo opprobria expro-  
 brantium super religiosos veteres tantum cadere debebant,  
 quod hæreticorum sint origo, vel equus Troianus cateruas  
 hæreticorum continens, & huiusmodi. Peius insultatur  
 aræ Domini, quod, remanente tritico, paleæ auolarint.  
 Pessimè conclamatum, superstitis ordines veteres dispergen-  
 dos, quia ex illis hæretici (quasi ipsi eorum in causa) pro-  
 ceiserint. Destruendum erat Apostolorum Collegium ob  
 Iudæ Apostasiam, Leuitarum ordo pessundari propter v-  
 num Nicolaum Diaconum, Episcoporum præfecturæ eli-  
 minandæ, quando etiam ex illo sacro principatu, hæresi-  
 chas prodijisse legimus. Omnium denique Cathedralium  
 Sedium Clerici exterminandi, quia multi eorum ad ca-  
 stra rebellium edolarunt. & omnium horum Clericorum,  
 Episcoporum beneficia, Cathedræ, redditus omnes cum  
 omnibus alijs Monasterijs, eorumque bonis, vt præten-  
 debant Anonymi, illi ordini dentur, quem nullum habere  
 putabant hæreticum, nec hæresiarcham, qui hæreticis so-  
 lus inuisus adulatoriè, & callidè ad inuidiam eidem con-

Lib. de vnit.  
Eccles.

flau-

staudam iactabatur, ubi omnes alios religiosos benignè ali, nò  
 eum qui supra sydera extolli fingebatur. Admissa verò illa  
 distincione, Vindiciane, quod hæretici laxos regulares  
 diligant, strictioris vitæ viros detestentur, illis applau-  
 dant, istos vt canes oblatrantes timeant; Petitur à Nar-  
 ciso sui placiti amante, si vnusquisque ordo habeat laxos  
 cum obseruantibus, an non. Si vnusquisque habet,  
 iam Vindicianus argumentum fruit, vt suos clientes in sua  
 categoria inuoluat. Si non habet, iam relinquamus Nar-  
 cissum se in suo limpido fonte cernentem. Alij tanquam  
 Dracones in aquis, vt ludit, demergantur, & si non est  
 ignominiosum expurgato agro spinis & vitiis oppleri,  
 nullum probrum est in purgatissima religione, vt lolium  
 & auenz steriles in purgatissimo tritico miscantur. Sino  
 nouissimi in ordine, ipsi primi in meritis, plus cœteris  
 laborant, subito calore accensi longam veterum vicerint  
 teporem, possunt procedente tempore, alijs superuenien-  
 tibus commilitonibus & ipsi primos respectiue in ordi-  
 ne precedere, præcedi verò ab illis in meritò & seruore,  
 si topescerent.

Sed si solum hæretici libertatis, & carnis manci-  
 pia ordines detestarentur, non tales Grauina expro-  
 bratores extimisset; nunc vero cum malorum occasione,  
 bonos quoque fugissent, & ad statum transeant ex per-  
 sonis, perperam de nimia timiditate Grauina incusatur  
 à Vindiciano, cum ex personis fidem, & religionem ve-  
 lint metiri. Quare ex eorum ore auferenda præda est, & mo-  
 lz eorum confringendæ, quod & Grauina quantum potuit,  
 præstitit.





CAPITIS XII.

Examem, ubi Vindicianus Parerga instituit de secularium in ordines receptione.



Ynces à natura id insitum habent ex TVR: Hieronym. quod dum subfrondente arboris ramo fugaces capreas vel timidos cervos comprehendunt, prædam secum trahunt, rabido simuloze dilaniant, tamdiu meminere prædædi, quamdiu venter vacuus suum fame guttur exasperat. Vbi vero sanguine pasta feritas viscera distenta complenerit, cum saturitate succedit obliuio: tamdiu nescitura quid capiat, donec memoriam reuocauerit.

Ep. ad Chrylog. Monac.

esuriet. Solut Vindicianus oculos Lynceos habens, nondum regularium carnibus exaturatus, finem iungit exordio, noua fame extimulatus, eorum quæ dixit numquam oblitus, iterum rem exorditur à principio, nempe differendo de fontibus, & origine scandalorum, vt iterum morsus figat. Ait etgo. Inter cætera incommoda, quibus regularium ordines laborant (quod eos deplorauit Bellarm. l. 2. cap. 6.) est multitudo tyrannorum, qui non diuina uocatione, sed carnali sensu, ad commoderem, uitam transigendam, ad honores, ad religionem admittuntur. Proinde Cardinalem permonerant, ut Prælati consuleret, ut uocationis signa diligenter exquirerent, nec maiorem superent numerum, quia ex redditibus, vel alijs elemosynis ali possunt colliguntur.

VIN:

Hæc (subdit Vindicianus) partim suo calculo approbat, partim improbat Grauina. probat ex prima parte Turturis c. 7. ubi enim inconstantes tenere ætatis & cætera admittuntur sub specie discretionis, ordinis rigorem laxant. Quod ego (subdit) Grauina testimonium pro oraculo accipio. Et S. Gregorij autho;

p. 48. regil.

Lib. 1. c. 14.  
1. tra. 3. c.  
124.  
7. reg. ep. 37.

TVR.

Opul. 17. c.  
3. quodl. 3. 2.  
11. & 4. 2. 15.

Quodlib. 3.

authoritate corroborat inhibentis, ne ante decimum octauum annum pueri in religionem admittantur, quia (subdit Vindicianus) tentationes carnis validiores sunt, & augentur ex frequentia aspectus cum quibus conuersandum est, vel quibus in obsequium utendum est. inde horrenda referuntur ex Petro, Glimaco, & Casb. Senensi, & alia, mitiora tamen succedere possent ex Greg. & licet nullum ex hac etate incōtinentia periculum aggeneretur, etatis imbecillitas, iudicij exilitas, passionū astus, indoles variabilis, &c. parum solidum in virtute & spiritu religioso profectum expectandum esse palam testificantur. Primogenitus Gedeonis aduersus homicidas agnatos exerere gladium extimuit, unde ipse expostulatur. Tu surge & irru in nos, quia iuxta etatem robur est hominis. Quod autem corporis teneritudo patitur, animus in immatura indole grauius sentit, nisi excellenti quodam uocationis dono precellat, quod iam raro contingit. Hzc ille.

Non teneram etatem illam Grauius uocauit Vindiciane, quando quis ad Nouitiatum admittitur, ut possit experiri auferitates ordinis, quibus datur annus probationis, ut eo absoluto profiteatur, nempe de iure antiquo anno 14. de iure nouo anno 16. tenera enim dici nequit, quæ vel propè pubertatem est, vel in pubertate est. Sed illa, quæ ante istam est, tenera est. nec de hac absolute vmquam locutus est, quasi in habilem ad ingressum, vel ad educationem taxans, cum iam pridem S. Thomas, ex traditione Apostolorum, Patribus, euidentissimis rationibus luculentissime probarit, in pueritia admitti posse pueros ad religionem. Sed locutus in casu reddendo rationem dissolutionis aliquorum conuentuum tempore pestis anni 1318. ex receptione delicatiorum puerulorū, p mortē sublatis veteribus, quos delicatula etas illa imitari nō poterat. Quare sapientissimè S. Thom. hanc quæ modo inter te, & Turturē versatur quæstio, dissoluere incipiens ait sapientissimè, quod humani actus propter diuersos casus unifici iudicium habere non possunt: nec tamen si contingat aliquid in aliquo casu esse malum, propter hoc iudicandum est esse simpliciter illicitum. posset ergo contingere aliquis casus in quo aliquam adolescentem ad religionem obligare vel etiam recipere illicitum esset: puta si constaret vel probabiliter crederetur de eius inconstantia: vel si quid aliud esset huiusmodi, quæ diligenter considerantur in religionibus bene institutis. Diuere autem quod malum est recipere adolescentes ad religionem diabolicum est. Quod si Gregor. i. h. h. u. t. ne pueri ingrederentur religionem ante 18. annum ad casum vel circumstantias temporum respexit. Aliter tamen postea statutum est, nam

nam Tridentinum dum annum 16. præfixit profitentibus, licitum ante hoc tempus religionis ingressum consequenter statuit. etiam ante Trident. annus pubertatis sufficiebat ad profectendum d. 25. cap. frequens. cap. si feruus. Item S. Greg. in vita S. Benedicti in dialogis refert paruulos traditos à parentibus sub Benedicti disciplina, tales fuerunt Maurus, Placidus & alij innumeri, quæ consuetudo ad tempora Damiani protrahita describitur, ipsomet teste opus. 36. cap. 16. vt merito cæli seminarium mons ille dici meruerit & vt dicit Damianus cæli scala, *Pia enim, inquit, fide credendum est quod scala illa que de Casino Monte olim in cælum videbatur erecta, adhuc pallijs strata, lapidibusque coruscet, sicut tunc excepit Duce[m], ita nunc exercitum transmittit ad cælestia subsequentem; nec ab eius glorioso tramite exorbitant, declinantes iam defuncti; cuius dum in hoc exilio viuerent, vestigia sunt secuti.* Huic quoque Cœnobio S. Thomas Aquinas quinquennis, Landulpho suo patruo, Abbati, secundo suæ administrationis anno, religiosa disciplina imbuendus traditus, ibi doctrinæ, & Sanctitatis optima elemēta suscepit, ex diuturna Monachorū sancta conuersatione & eruditione, vt maxima inquit sit Benedictinorum gloria (ait M. Anton. Scipio Placentinus in elogijs pag. 117) *diuinum hunc Solem qui latissimè patentes campos Prædicatorum familiæ (vbi prouectior est factus) immenso lumine compleuit, sui exortus radijs Casinensem Montem illustrasse.* Nec solum Cassini, sed in alijs eiusdem instituti Cœnobijs, Dynastarum, & Principum filij erudiendi tradi soliti, vnde Trithemius ob talem educationem dicebat Gymnasia Monasteria, & Monasteria Gymnasia extitisse; è quibus innumeri Heroes etiam Summi Pontifices nutriti in schola optima, & educati prodierunt. Ab his Doctores & magistri Vniuersitatum à Regibus & principibus assumpti. In ipsa principe Orbis Roma Gymnasia à Benedictinis moderatoribus regebantur, quæ scholæ cantorū dicebantur, vbi sacri Rhythmi, decantabantur & sacra mysteria dilucidabantur, ab ipso S. Benedicto institutæ, cuius suasu Hoimisdas, introductis Monachis ex Anastas. B. bliotech. in Romanas Basilicas Clerum cōposuit, duasque instituit scholas, vnam propè S. Petrum, propè Lateranum alteram, ad quod alludens Pontanus cecinit in Hymno de S. Benedicto

*Primus & hic Itale posuit sacraria genti,*

*Et clausit sacros mania in vna choros.*

Præter autem Hymnorum cantum, Theologiæ arcana in iisdem scholis, edoceri solita, colligitur ex Cassiodoro, Beda, Anastasio, & luculenter R. D. Abbas Constantinus Caietanus proprio de hac re opusculo ostendit.

K k

de

Lib. 7. de  
gub. Dei.

Huius puerorum educationis, & institutionis motiuum, præcipuum extitit quod cum (vt colligitur ex Saluiano) reliquæ Ethnicismi relicte in Vrbe in tantam obscenitatem prorumperent, vt viri, adolefcetes calamistratos sibi desponsarēt, S. Benedictus opponere voluit Ephœbiæ diaboli, sacraria castitatis, vbi educati pueruli ab omni impudicitia præseruarentur. Propterea S. Thomas, reiiciente Gullielmo de S. Amore, hunc laudabilem morem recipiendi pueros in religione, vbi dens castra castitatis tuendæ oppugnari, indignabundus allegans pium institutum S. Benedicti, velut diabolicam reijcit sententiam dicentium, pueros non esse recipiendos in religione, quam nunc Vindicianus propugnat. Nonne propugnat, dum argumentum Gullielmi instaurat. dicit enim Vindicianus [ex huiusmodi puerorum receptione oriuntur grauiores tentationes, & peccata quæ horrent aures audire.] Quid Gullielmus & eius sectatores arguebant apud S. Tho. *Non sunt facienda bona vt eueniant mala. Sed ex isto bono quod iuuenes inducuntur ad religionem, sequuntur multa mala, quia apostatant, & illegitimas nuptias contrahunt, & multa alia illicita committunt* (vide modestiam S. Doct.) ergo non sunt ad religionem aduocandi. cui argumento, in quo fundatur Vindicianus, sic respondet. *Ad P. dicendum: quod cum dicitur: nõ sunt facienda bona vt veniant mala, si ly, vt, teneatur causaliter est omnino verum: peccaret enim si quis ea intentione aliquem ad intrandum religionem induceret, vt postmodum apostataret. Si vero ly, vt, teneatur consecutiue, sic ab omnibus bonis esset abstinendum, quia vix sunt aliqua humana bona, ex quibus occasionaliter non possunt sequi mala: vnde dicitur: qui obseruat nubes numquam metet. tunc autem solum aliquod bonum esset prætermittendum propter consequens malum, quando malum consequens esset multo maius, quam bonum, & vt frequentius accideret. Dominus autem non prætermisit eligere 12. discipulos, ex quibus vnus futurus erat diabolus vt dicitur Ioa. 6. Nec Apostoli prætermiserunt eligere septem diaconos; propter vnum Nicolaum qui ex eis periit. multo ergo minus religiosi debent prætermittere multorum salutem, propter paucos, qui apostatate inueniuntur, & propter alia illicita commemorata in argumento, à Vindiciano inculcata, magni pendenda non sunt, cum è vena Impugnantium Religiones originem ducant hi riuuli.*

Quodl. 3. c.  
11.

Ecclesi. 11.

Quod præter pericula, exilitas iudicij puerilis, passionum ætus, indoles variabilis, & c. religiosum profectum parum solidum in virtute (ais) repromittere, & in bello fortes assumi, quia iuxta ætatem est hominis robur, ex lud. ca. 3. de eadem farina

farina & fermento descendit. Nam hæc omnia in seculo & cum maioribus occasionibus minorem fructum certè reprobmittunt, *quia* ait S. Thom. *imminent multa pericula quibus exercitium virtutis impeditur, unde tutius est, quod à principio impedimenta disumpat per obseruantiam consiliorum.* inepta autem est hæc analogia, quod sicut in bello fortes, & robusti eligendi secundum carnè, ita in militia spiritali fortes secundum spiritum, quod probas ex dicto Zebec & Salmana Iud. 8. *tu surge* &c. simile iam argumentum proposuerunt religionis hostès apud S. Thom. dicentes: *nullus qui est exercitatus in armis secundum leges est admittendus ad militiam corporalem,* (addit Vindicianus) *& qui non est robustus corpore.* Sed religio est status militiæ spiritalis, ergo &c. respondet S. Thom. *Ad 18. dicendum, quod, quantum ad eos qui in eo profecerunt est spiritalis militia, quantum ad eos qui de no uo intrant, est quasi cuiusdam tyrocini; exercitium: & oportet ad maiorem profectum, quod à principio, aliquis huiusmodi exercitium subeat, sicut & de exercitio militiæ temporalis Vegetius docet in lib. de re militari.* Non ergo quicquam facit Vindiciani ratio, nam alia fortitudo est militis veterani, alia tyronis, unde in tyrocinio in immatura indole valdè confert quod in militia spiritali exerceri incipiant. unde idem S. Thomas exemplificat in corpore: *quod illi qui volunt fieri milites à pueritia exercentur in militia.* Quare ait idem *sicut milites à rudimentis militia, & clerici à rudimentis clericatus, ita etiam religiosi incipiunt à rudimentis religionis, ut proficiant usque ad summum: unde dicitur Thren. 3. bonum est viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua.* Porrò differentia est inter robur corporale, & spirituale, corporale dependet à consistentia membrorum, quæ non fit nisi ætate procedente, robur spirituale nulla ætate mensuratur, sed à Deo expectatur, quod non rarò, vt parcus est Vindicianus, pueris & puellis cœlitus ministratur. unde Hieronym. *religio non fitra non athletam, non nautas, nõ milites, sed sapiëntia erudit se etatorem.* Deinde illa verba Zeb & Salmana ex communi & celebri apud bellicosos viros sententia petitum est, quibus ignominiosum est fortì viro, à puero prosterni, unde Abimelech à suo armigero cofodi maluit, quam à femina interfectum pronunciari. & hoc ipsum cedit in Dei gloriam, cum diabolus, & affectu eius per istos paruulos prosternantur, vt scriptum est *sagitta paruulorum facta sunt plaga eorum.* Vt nam qui absoiute paruulos ante 18. annum non esse recipiendos in religione dogmatizant, hanc doctrinam accipiunt, & infirmantur *contra eos lingua eorum talem mouentium quæstionem, qui*

Quodl. 3. ar.  
23. ad. 21.

Quod. 4. 2. 22

Veget. de re  
mil.

De Reg. Mo  
nac.

Psal. 36.

2. de ciuit.  
Dei cap. 1.

ex eodem S. Thoma loc. cit. in corpore, non sunt alij, nisi quidam contentioni studentes, & veritatem obnubilare conantes. Vnde subdit. hic locum habent verba S. August. (nimirum.) quod ille est maior & deterior insipientium morbus animum, quo instabilis etiam post rationem redditam, siue nimia cœcitate, qua nec aperta cernuntur, siue obstinatissima peruicacia, qua & ea quæ cernuntur non ferunt, tamquam ipsam rationem veritatemque defendunt, fit necessitas copiosus dicendi plerumque res claras, velut eas non solum spectantibus intueudas, sed quodammodo tangendo palpantibus offeramus. & tamen quis disceptandi finis erit, si respondendum esse ipsi respondentibus nos existimamus? Nam qui vel non possunt intelligere quod vel tam duri sunt aduersitate mentis, ut et si intellexerunt non obediant, respondēt. & loquuntur iniquitatem; atque infatigabiliter vani sunt, quorum dicta contraria si quoties velimus refellere, quoties obnixa fronte statuerint non cogitare quid dicant, dum quocumque modo nostris disputationibus contradiant, quæ sit infinitum & ærumnosum, & infructuosum vides. Erit hic modus seruandus, ut veritas manifestetur, & quasi palpabiliter ostendatur & si qua in contrarium dicta fuerint, quæ aliud pondus non habeant, contemnantur, ne semper oporteat inutiliter eadem replicare. Sed si quis contrarium dicere voluerit scribat quod dicit, ut alij intelligentes diiudicare possint, an doceat veritatem. quæ verba ut merito adducta à S. Doctore contra defendentes non esse admittendos pueros ad religionem dicta inconuenientia adducendo, ita aduersus Vindicianum effunduntur, iisdem vestigijs eorumdem inhaerentem, & rationally inculcanda.

VIN.

Hactenus (subdit Vindicianus) postea Grauina Cardinali assensus est, sequitur (ait) dissensionis occasio. quod ait p. 1. cap. 15. scandalorum seges orta est propter eos, qui non à Deo vocati in religiones admittuntur, transeat: sed quæ culpa Præpositorum, inquit, si non semper fictos animos discernere possunt, qui licet nihil se fingere dicant, adhuc tamen cordis latebras penetrare non possunt, ut idoneos ab ineptis separent. Malè se haberet religio, si eo foret deueniendum, ut ex cognitione intentionis hic esset acceptandus, ille respuendus, & postea subdit. mox velut desperatione victus Grauina ex S. Gregorio necessitatem infert, ut boni malis permixti viuant in hoc seculo. & postea. Queramus ergo & huic nodo suum cuneum, & triplici difficultati, quam Grauina ingerit, medicinam.

Primo ex eo prouenit, quod ordinum Prælati ficta candidatorum verba & promissa à synceris dignoscere nequeant.

Secundo, quod recipiendi semetipfos malè cognoscant, pollicentur

*ur quæ non implent, ſe, & Prælatos ludificantes.*

*Tertio quod interior diſpoſitio recipiendorū eiſmodi cādida-  
torum grauat Prælatos, propter ſcrupulos, iudiciorum differen-  
tias, inæqualem in tali negotio praxim, atque perſuriam.*

Vellicare vult Turturis. reiponſionem, cur interdum non apti recipiantur in Ordine, quia multi ficti accedunt, vt Præpoſiti non ſint in culpa ſi decipiantur, cum non ſemper fictos animos diſcernere poſſint. Sed non eum vellicat, ſed Sanctum Auguſt qui iâ pridē dixit, *poſſe homines fictos accedere ad religionem Catholicam ſuſcipiendam: & quia nihil ſe fingere dicunt non imprudenter illis credi, etiam ſi ficti accedant. Quare nunc fac putas eum ad eſſe, qui tibi religionem ſit traditurus: quo nam modo illi fide facturus es, vero animo te accedere, neque quicquam in te quod ad hanc rem attinet doli atque ſimulatio-  
nis eſſe? Dices, bona tua conſcientia nihil te fingere, quā-  
tis poteris idipſum aſſerens verbis, ſed tamen verbis, nihilomi-  
minus dicit Auguſt. nullum aliud ſuper eſſe remedium, niſi credere verbis ſuſcipientis religionem, qui ſi fingeret inculpa-  
biliter, Præpoſitum Eccleſiæ deciperet. Sic & in caſu noſtro (ex Auguſtino & verbis Auguſtini diſcurrit Turtur loc. à te citato) mirum proſecto eſt Vindiciane quod tuum oculū in ſolam paleam fictorum noſtræ ſegetis ducas, & triticum videre recuſes. Quid ſi aliō oculos diuerteres ad eos conſiderandum, qui & cum ficti ſunt, mali ſunt, & qui ficti non ſunt vani ſunt? Propterea dixit Turtur, quod malè ſe haberet religio, ſi deberemus eſſe certi de intētionē recipiendorum, cū ficti ſynceris, & boni malis miſceantur, quam doctrinam non deſperatione viſus, vt mentiris, induxit, ſed edoctus à Greg. & Patribus optimè deduxit, vnde de deſperatione eum inſimulans, funē & laqueū nō tam ei, quā Eccleſiæ proceribus paras. & ſi de hac mixtione parum rectè ſentiens, eadem ſæpè vana repetere non puduit, eadem ſæpè quamuis vera inculcantes te audire non tædeat.*

TVR.

Lib. de vilit.  
credēdi c. 10.

Primæ difficultati occurrendum putat, Vindicianus docē-  
do & præmittendo, *Prælatos dum tyrones in religionem ad-  
mittunt, conſiderare debere eorum defectus, ſi ſui Monafterij diſci-  
plinæ aduerſentur, nam moribus diſſimiles tali diſciplinæ,  
ad iugum religionis inepti. & ſi initio feruere uideantur ex nouitate vitæ & ardore deſiderij velut ebrij, tamen uſu lōgiori,  
ubi muſtum ſpecialis feruoris digeſſerint, & ſpiracula libera-  
ra inuenerint, in priſtinam conuerſationem relabuntur. vnde  
& poterunt eorum ſupinam negligentiam Prælati explorare, &  
deprehenſos plectere & caſſigare. Exemplum de quodam cōuer-  
ſo, qui prouidus ad exteriora, negligens ad diuina, qui nec ver-*

VIN.

bis

- Lib. 2. c. 24. *bis, nec carcere emendari potuit, qui tandem odio vel vindicta Monasterij horreum incendens, subita morte punitus est. Ex Cluniac. Alter, ex Dorotheo furto assuetus erat, ut se abstinere non posset & si infelix ex prava consuetudine lugeret & tristaretur, spes futurorum annorum vel peritia exterioris Oeconomiae, vel quid simile fascinabat oculos ne dimitteretur. deprehensus in Tyrocinio nonne poterat corrigi? quod si post professionem ea delicta contraxit, neglecta disciplina plagam illi Cœnobii instiges.*
- Sec. II. prop. fin. *Optimū & sanū consilium est considerare defectus horū qui in Tyrocinium religionis recipiuntur. Sed si progressu temporis defectus detegentur, plectendi, puniendi, ut faciebat ille Abbas Cluniacensis qui carcere quoque conuersum illum cohibuit. Sunt multi (ut allegas) Heli imitantes, de quo dicit scriptura quod cum essent filij eius pestilentes (ut ponderauit cum scripturā Basilii) quoniam pater non grauius corripuerit, tantam iram Dei lenitate mouit, ut insurgentibus Philistinis contra Israelem, filij quidem isti bello interierint vno die, victus sit vniuersus populus, ipseque Heli miserabili sine mortuus, & semen eius sacerdotali dignitate priuatum. At non desunt qui imitantur & Petrum, qui Ananiam & Zaphyrā, communitatem, bonis defraudantes, prosternant, & spiritualiter occidant, siue in ipso Tyrocinijs timine, siue post reddita Deo altissimo religionis vota. Si multi sunt canes muti non latrantes aduersus vitia eorumdem Tyronum, multi quoque sunt, qui illud pastorale munus adimplent: esto vigilans, & confirma: & iterum, posui te ut euellas, & destruas, ut edifices & plantes. Vnde nihil causam tuam iuuant ad probandam ordinum destructionem, vel penē corruptionem, ex multitudine inexplorata, incorrecta, quum, si hic vel ibi, defectus recipiendorum desideretur, & virga quæ corrigat, hic & ibi selectæ oues quoque in pascuis vberimis pascantur, qui disciplinæ regulari subdantur: illudque correcti occinant. Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt.*
- TVR. *Admones subinde antequam petentes habitum religionis recipiantur, ut de defectibus admoneantur, se ipsos in morum correctione vincant, ut ea exercitatione testentur, quam id diligentius sint id præstaturi sub Tyrocinijs probatione: si enim in recenti vocationis aestu ad se ipsos ordini aptandos languerint, quales erunt ubi in Cœnobio inteperint? si infirmi, & valetudinarij non admittuntur, cur egri spirituales recipiantur cum Spiritus Sanctus admoneat: adolescens iuxta viam suam etiā cum seuerit non recedet ab ea?*
- In Asceticis de iudicio. *Hoc consilium diligenter examinandum est. si enim sermo sit*
- Ierem. I. *TVR*



fit sermo de quacūq; spirituali infirmitate laborātib; , vel saltem valetudinarijs , tunc ex Vindicianica doctrina oportet excludere à recipiendis in religione , quotquot non sunt in præceptis exercitati , & præcluderetur penitentiæ schola peccantibus , & studiū perfectionis , & reuiuisceret Gullielmi de S. Amore doctrina , quam impugnat Angelicus , quare satis esset imperfecta obseruatio mandatorum Dei , cum desiderio feruenti tendendi in perfectionem . Imò dicit S. Tho. resp. ad 1. *facilius conuertuntur ad religionem peccatores , quam illi qui de sua innocentia præsumunt , quibus dicit Dominus : publicani , & meretrices præcedent uos in Regno Dei .* Si vero sint laborantes infirmitate publica , scandalosa , infamiam afferente , vel quacūmque diuturna & enormi , tunc optimum Caietani documentum in comment. cit. ar. dicentis . *Cum his tamen omnibus caue , ne subito ad religionem recipias eos qui sunt diuturna consuetudine adstricti enormibus uitijs , quales sunt leuones , latrones , & huiusmodi : quoniam & si scriptum sit quod publicani & meretrices præcedent uos in Regno Dei , scriptum est etiam . Videte quomodo cautè ambulatis . Non enim est tutum tales criminosos REPENTE in Societatem innocentium quodammodo iuuenum introducere . Timendum est , ne doceant alios mala , & ne corrumpant mores .* Quod si ad multitudinem laxorum probandam , hanc radicem velit assumere Vindicianus , nimirum relaxationis materiam nunc præbere , istorum morbosorum à Prælati receptionem , lenonū , sicario- rum & huiusmodi , per hæc quæ vel tacitus Vindicianus obijcit , solo silentio tanta temeritas confutatur , nam & Susanna ut dicit Ambros. *tacuit , & uicit : melior est , causa quæ non defenditur , & probatur [ taceat lingua in bono negotio , nam & mala malas causas obtinere consueuit ]*

II. Consideratio Vindiciani . A Prælato obseruandū , si vires & corporis , & animi recipiendorum sint valentes ad onera sustinenda : discutiat , & primo , Si sint apti . Prudentum virorum sensus est , qui secularibus negotijs apti non sunt , neque religioni multum conferre posse . Similiter considerandum si tarda habeant , & obtusa ingenia , hæc enim ut & agrestis natura uehemens , aut præceps in contraria flexus , petrica complexio , intractabilis natura , parum in ordine fructificant , & molestia & turbationis materiã præstant . exemplificatum est de Pontio turbulenti natura quantum vexarit Cluniacenses , & de fratribus S. Bernardi , & auunculo , quantum in ipso Tyrocinio , & ipsi quoque Tyrone Bernardum & Claram uallem exturbarint . Sedari poterat rumor suspendendi tantisper iunioris Bernardi præfecturam super maiores , vel contubernium dini-

dere

Op. 17. c. 3.  
2. 2. q. 189. 2.  
1.

Matt. 23:

Caiet. in cō-  
men. eius ar.

Ephes. 5.

10. in Luc. 13

VIN.

L. 2. c. 12.

1. vitæ eius  
cap 9.

dere ut insanus ille tumor subsedisset. vinitor. (subdit) luxuriantes pampinos si maturius non amputet, meliorem vitis succum attrahent, sterilemque reddent, idem facit Prælatorum erga Iuniores conscientia.

TVR.

Optima consideratio Prælati est, explorare corporis & animi vires ad sustinenda ordinis onera, sicut indolem, complexionem & similia, quæ Vindicianus proposuit, hæc enim omnia indicia animorum sunt, vnde & scriptura nos admonet, quod, risus, amittus corporis, enunciant de homine, & ab occurso faciei sensatus cognoscitur. Vnde ex his signis in Iuliani Apostatæ (à Gregor. Nazianz.) corpore deprehensis, nulla futura in animo pietatis signa coniecit. *Neque enim dicebat Sanctus) mihi boni quicquam significari, vel ominari videbantur ceruix non stata, humeri subsultantes, & ad æquilibrium subinde agitati, oculus insolens & vagus, furiose intuituens, pedes instabiles & titubantes, nasus contumeliam & contemptum spirans, vultus lineamenta ridicula idem significatia, risus petulantes, & effrenati, nutus & renutus temerarij, sermo herens, spiritusque concisus, interrogationes stultæ, & precipites, responsiones his nihilo meliores, aliæ in alias insultantes, nec graues & constantes, nec eruditionis ordine progredientes. Quod singula describere necesse est, talem ante opera conspicatus sum, qualem in operibus postea cognoui.*

Eccl. 19.

Eccl. 31.

Orat. 1. in Iulian.

VIN.

Multa & hic bona Vindiciane documenta suppeditas in recipiendis obseruanda, sed mox maculas vno natio pseudo prudentiæ, actuosæ & negotiosæ vitæ, quæ veluti nequus est dictatorum, imo vna veneni gutta, quæ totum discursum & sequentia documenta infecit (& diligentius mox in distincto s. examinanda, inferius) dicis enim. *Qui secularibus negotijs aptus non est, neque religioni multum conferre posse, & mox tertium documentum è diametro contrarium adiungis, vt ludere videaris dum dicis.*

TVR.

*III. curet Prælati, vt candidati quam purissima intentione religionem amplectantur, vt scilicet ab omni humano questu, vel respectu longissime recedant.]* Vis Vindiciane aptos negotijs, & ab humano questu longè alienos, & subdolam primam propositionem, hac tertia eaque bona aduertentia inuoluis, vt cœnosam & lutulentam illam maximam, quasi noua temperatura, temperares, quæ postea examinabitur.

VIN.

Adiungis subsidium ex Dorotheo, & Bernardo, *vt candidato sepius inculcent cogitandum. Amice ad quid venisti? itè ex S. Benedicto aliud medicinæ genus, vt aliquot diebus iniurijs, & alijs molestijs primo im: etatur, deinde per bimestre intentio exploretur, quod & S. Basilius quoque q. 10. scripsit accuratius.*

In fusio. reg.

ratius. Praxim deinde ponis, si quis religionem vel ordinem efflagitet, præcipue propter stud. um, vel propter gradus honorificos obtinendos, & eisdem opponat, non aliud expectandum, nisi propriam abnegationem, obedientiam, vitam inculpata. Item si commoditatis quæstum Prælatus offaciat, asperitatem per totam vitam proponat, ex Bern. Sic alijs animi vitijs docet, & rectè, occurrèdū. Similiter inuat offacere si à parvulis candidati instigantur, ut sumptibus, & alimentis parcant, si grauari aere alieno, si ex praua consuetudine peccandi detineantur.

Hæc diligenter aduertenda mones, et probantur & quotidie in praxi seruantur in rectè institutis ordinibus, ex eorum constitutionibus, in tit. de recipiendis. TVR.

Ad professionem multò magis respiciendum, ait, ne tepidi, immorigeri recipiantur. Quod si hinc mouet parentum auctoritas, & offensio, reiiciendi infamia, patrimonij amplitudo, spes fragalium annorū; exempla eorum qui gradum iam natu maturiores reuocarunt, pietas debilibus impendenda, & alij sexcenti respectus, magis debet mouere, quod in saniozem mentem numquam respirant, & tetra morum suorum fuligine totū Monasterium conspurcant: modicum enim fermentum totam massā conspurcat, ut nec ab eo consilium petendum luculentissimè 2. off. cap. 12. probat Ambrosius. VIN.

IV. iuuant (ais) Prælatum longa dies, multiplex in regula institutio, in erroribus correctio, in virtutibus exercitium, in utilibus assidua praxis.

Et hæc per omnia probo, in omnibus ordinibus præcepta à primigua institutione, ut exerceantur, & quæ ut dixi in omnibus ordinatis de facto exercentur, ut ad mare Vindiciani flumina reuerti videam. TVR.

Addis & aliud documentum ex Cardinali, ne Præsides ordinum velut aurigæ loribus & clamoribus semper insistant, sed liberaliter, ac paternè, quæ religiosam vitam necessaria sunt, velut nutricis manu, in rebus, iam declaratis, exerceri curent. subdens (ex eodem) absque hac industria, velamen ab oculis regularium non auferri, nec timidorum genua firmari, quin quod alios bonos auctores sine intellectu prælegent & Prælato morbos suos pudore, & metu, sicut Rachel Idola patris sui, omnibus modis celabunt. VIN.

Et in hoc documento, iam pridè te præueni Vindiciane, ex auctoritate S. Bern. ut Prælati primò admoueat vbera, non protendant verbera, & plus amari discant quam timeri, ne subditi exterriti vel suffocati refugiant conscientiam sacerdotis, abscondendo in sinu eorum peccata, & celando iniquitatem, TVR.

vt exemplificatum est de Idolis Rachel. & certè ne dum Ioris, Iordi possent subditi, sed etiam si chamo & ficeno constringentur maxillæ eorum, si vrgerentur (per impossibile, quod absit) reuelare complicem, vel vterentur Prælati notitia, ex conscientia habita Tyronum, vel etiam vterentur ad exteriorem gubernationem, cum obstreticante manu, summa dextertate, educi debeat de subditi anima coluber tortuosus. Sint hæc communia documenta vtrinque seruanda, vnde non erat quod sequentia adderes.

VIN.

*Habes Grauius aduersus scrupulos tuos quadruplex consilium, videlicet quomodo discerni possint recipiendi, maxime ex Spiritu discretionis, quo Apostolus docuit spirituales ab anti-mali discerni posse.*

TVR.

Sic ad primam difficultatem, respondes.

VIN.

*Ad secundam respondes, quod licet candidati se ipsos in- propositi se uoce fallant, non refert. Nemo subdis, sine arbitris, visis, & que vehementius animum excoquant, diu, & vbi que, abscondi non possunt.*

TVR.

Verè ita est. Sed quid dicet de simulantibus sanctitatem?

15. mor. c. 2.

*dum hypocrita sanctum se simulat, & iniquum exhibere minimè formidat, ab omnibus honoratur, eique sanctitatis gloria deferitur ab his qui exteriora cernunt, sed interiora perspicere nequeunt, quorum, vt dicit, plerumque vita etiam ab omnibus reprobis in fine cognoscitur, vt signis apertioribus, qui fuerint ostendantur, vt in vita eos cognoscere difficile sit, quorum ex eodem Greg. illud emolumentum*

Cap 3.

1. Reg. c. 15.

*reportatur, vt simulata bona, Doctores sæpe non pro ipsis, sed pro alijs sustinent, quia quod simulatè agunt, non simulatoribus, sed videntibus prodest, sæpe quidem electi simulata bona malorum vident, sed quia corda nesciunt, bonum quod fulgere videtur, exterius imitantur.*

VIN.

Ad tertiam difficultatem ais, quod lex interiora examinandi mitescet, si quod in toto orbe per omnes status praxis consideretur, quod nullus ad aliquam artem vel officium assumitur, sine discussione morum, iudicij, prudentiæ &c. quam sit strenuus, vel vecors, quod Salomonem cruciauit quod ignoraret qualem heredem post se relinqueret, sapientem an stultum, similis cura debet argere Prælatum cuiuscumque ordinis, quales Tyrones & successores pro Ordinis sui incoinitate, relinquat.

Eccl. 2.

TVR.

Et hoc ipsum documentum verum est, & salubre, nihilominus quia incertè sunt prouidentia nostra, multoties cum exactis diligentijs, nec scèpum, nec finem attingit, religio, quæ vt prætermittendæ non sunt, ita nec illis fidendum, ne tota spes sit in diligentia, nostra, sed in Deo à quo precipuè petendus

dus est discretionis spiritus, ut probentur meliora, qui si datur  
 misericorditer datur, si non datur ex iusto occulteque iudi-  
 cio denegatur. unde Gregor. ad humiliandos eos qui pu-  
 tant feligendorum methodum & artem inuenisse, ut se alijs  
 praeferant sic dicit. *Mira dispensatione diuini consilij & al-  
 tissimae conuersationis arte sic sublimati sunt, ut fortia ageret,  
 sibi recta subditis prouiderent, sic sibi quandoque derelicti, ut  
 ea quae recta intentione disponderent, secundum Dei prouidentiam  
 recta non essent. quatenus illorum infirmitas electorum sequen-  
 tium firmitas fieret: quia & si ut homines in disponendis S.  
 Ecclesiae negotijs falli possunt, ipsae tamen Ecclesiasticae dispo-  
 sitiones deserendae non sunt. Ecce etenim dicitur: Factum  
 est autem cum senuisset Samuel, posuit filios suos iudices Israel,  
 & non ambulauerunt filij sui in uijs eius. Ecce ait S. qui  
 prophetiae spiritu plenus fuerat, ij quos iudices Israelis pone-  
 bat, quia per auaritiam post mortuum declinare debebant, & mu-  
 nera accipere & peruertere. e iudicium non cognouit. Quid er-  
 go mirum si falli in ordinibus possunt, quia prophetiae gratiam  
 non accipiunt, si ij qui prophetiae spiritum habent eum ad disponenda  
 cuncta non habent. Quis autem de tanto uiro dubitet, sicut dicere  
 peruersitatem filiorum praenoscerent, eos uisus forentibus ho-  
 noribus (in religione recipiendo) non praeferretur. Verum est  
 quod ibidem subdit Gregorius, quod qui reprobos scienter  
 prouehunt, hoc prophetae exemplo sibi blandiri nequaquam pos-  
 sunt, quia tunc solum innocue agitur. cum in eis, tempore quo pro-  
 moti sunt, subsequuta iniquitatis signa nulla patuere. Sicut  
 ergo adulatorium esset dicere omnes Praelatos fecisse quod in  
 se est in recipiendis nouitijs ad Tyrocinium, ita omnes adeo  
 focordes pronuntiare, non leuis est iniuriae argumentum.*

Lib. 4. in 7.  
 Cor. 1. Reg.  
 cap. 1.

S. Digressio, ubi documentum Vindiciani  
 expenditur circa recipiendos, an sit  
 Patribus Ecclesiae confor-  
 me.

S. Ed ne inserta obiter illa propositio in 2. admonitione posi-  
 ta, indiscussa remaneat, diligentius & operosius examinanda,  
 quae huc translata, ne discursus Vindiciani impediretur.

Sensus (dicebas Vindiciane) prudentium uirorum est: qui **VIN.**  
 secularibus negotijs apti non sunt, neque multum religioni con-  
 ferre possent.

- TVR. Propositio hæc tã cruda & indigesta, vt nec authores profecerantur, vel profertur possunt. Vnde nec ad illam crudelitatem plenam sententiam: *diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum*, authorem exhibere potuerunt Iudei. sed solum illos Anonymos proferebant, *dictum est antiquis. tua perinde est Vindiciane, cum de auctore non doceas.*
- Ab ipso limine aberras in designatione Tyronis, qui cum à seculi negotijs debeat expediri, imaginesque eorum dñi delere, ipsa debeat secũ ferre, vt multum sit religioni proficiuus.
- De præscrip. Quid (dicebat Tertull.) *Athenis & Hierosolymis? quid Academia & Ecclesia*, addam quã foro, & claustris: *nostra institutio de porticu Salomonis est, qui & ipse tradiderat: Dominum in simplicitate cordis esse querendum.* Ipse Dominus non ster admonet discipulos suos *dicens. Cauete, ne grauentur corda vestra in crapula & ebrietate & in curis huius vite*, quibus ait Beda, *qui sauciari, & consumi non timent fidem Domini verbis præbere contemnunt.* Similiter in parabola sementis, docet, quod *solicitudines, & voluptates & diuitia suffocant verbum*, quia per curam ait Gregor. *mentem opprimunt, & per affluentiam resoluunt.* & Apostolus: *Nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus, vt ei placeat, qui se probauit.*
- Luc. 21. Beda in Cat. In quem locum comment. Anselmo attributus dicit. *Clericus hac sententia tenetur, si enim inquit exercet mercimonia, intercessionem vendit, viduarum munera libenter accipit, hic negotiator magis potest videri quam clericus.* tales clericos S. Hieronym. perstringit negotiosos, & aduersos, quos descripsit Turtur. & Petrus Blefensis quosdam religiosos sui temporis implicatos negotijs secularibus reprehendit, quod, *etiam si viam vite arctioris, & sanctũ otium elegerunt, simplices quidem sunt vt columbe, sed vultu non actu, habitu sed non affectu. Venient, inquit Dominus ad vos in vestimentis ouium, intus autem sunt lupi rapaces. Non est hodie aliquod forum iudiciale, aut venale, cui se viri religiosi nõ immisceant, & cui importunissime non importent; mundum enim quadam simulacra religione fallentes (sic quondam perstringebat sui xui tepidos) falluntur pessimè, & mundo mortui negotiantur, & venantur, que mundi sunt. Quod si Ecclesia regnum Dei est secundum quod legitur: Regnum Dei intra vos est, cum ipsi Ecclesias vel violentia, vel venalitate trahunt, securè infero, quod Regnum Dei vim patitur, & violenti diripiunt illud. Idem dicebat. *vita curialis mors est anima: recolebam damnabile esse in clerico, se curialibus aut secularibus negotijs immiscere.* Si hoc malum est excerceri post datum religioni nomen, cur tyrones illi eliguntur, vel iudicantur aptiores, qui sunt in negotijs*

tij fecularibus solertiores, contradicente Scriptura. Patribus, & ipso religionis sine. Signanter autem aduertit S. Th. Apostolum dixisse: *Nemo militans Deo implicet se negotijs secularibus;* aliud enim est implicari, aliud se implicare. *Implicatur se quando sine pietate, & necessitate assumit negotia: sed quando necessitas officij pietatis, & auctoritatis exercentur, tunc non implicat se sed implicatur, huiusmodi necessitate.* & iterum, illis negotijs non debent se implicare, cum animus occupatur colligenda cura pecunie sine labore corporis, ut faciunt negotiatores, & huiusmodi, & talibus negotijs religiosi si implicare non debent, ut scilicet pro alijs negotientur, vel aliqua eiusmodi exercentur. Sed licet (ait, nihilominus de aliorum negotijs se misericorditer intromittere, dando consilium, intercedendo &c. in his tamen negotijs quæ exercentur ex charitate, aduertit S. Doct. ibidem dupliciter defectus inueniri potest, Vno modo, quando aliquis curiosus pertractator aliorum negotiorum, quod omnino negligat sua, contra illud Apostoli: *operam detis, ut quieti sitis, & ut eorum negotium agatis. alio modo quod turpibus negotijs se immiscet, vel bonis turpi tamen intentione, ut ventrem pascant, &c.* Adde ad auaritiam, ad gloriolam captandam & huiusmodi.

In loc. cit. Apost.

Op. 19. ca. 9.

Vt vero ad capita reducatur negotiorum vastissima sylua à quibus religiosi abstinere debeant, & ad quæ Tyro, vel prouectus aspirare non licet; sciendum est: Quædam esse domesticæ, quædam Politicæ. Domesticæ concernunt negotiationes proprias vel secularium, & earum nuptias, possessiones, & redditus, familiam. Politicæ varios hominum status & dignitates, & officia, ea etiam quæ faciunt ad gubernationem ciuitatis, & ad iudicia & tribunalia forensia, potissimum illa, quæ faciunt, ad eam quam appellant rationem status & Principis. domum aulam, Regnum, Monarchias &c.

Accipe ergo optimam Sanctorum doctrinam & documenta generalia omnibus communia, quomodo in secularibus negotijs nulli religiosi cuiuscumque instituti sponte se implicare debent, vnde nec ad ea habiles, magis ad religionem conducere, posthac pronuntiabis.

**PRIMUM ASSERTVM.** Non debet se intromittere, & implicare Religiosus in ijs negotijs quæ Oeconomiam concernunt. Hoc documentum habetur ex S. Hieronymo. *Tu vero Ep. ad Rost. Monachus esse vis non videri, habeto curam non rei familiaris, cui renunciando hoc esse cepisti, sed anime tue. & infra. vidi quosdam qui postquam renunciauerunt seculo vestimentis dumtaxat, & vocis professione non rebus. nihil de pristina conuersatione mutarunt, res familiaris magis aucta quæ*

im-

imminuta, & mox. Idemque artibus & negotiationibus pristinis cavere non possunt, mutatisque nominibus institutorum eadem exercent commercia, non victum, quod apostolus præcipit, sed maiora quam huius seculi homines emolumenta facientes. & prius quidem ab ædilibus quos à γπαυους Græci appellant, vendentium coerceretur rabies, nec erat impure peccatum.

Nunc autem sub religionis titulo exercentur iniusta compendia, & honor neminis Christiani fraudem magis facit, quam patitur &c. concludens. *Tibi cum in Monasterio fueris hac facere non licebit.* Multo minus secularium negotiationum debet esse sollicitator, procurator, & huiusmodi. *Qui enim in provincitu cælestis militiæ ait B. Petrus Damia. postius, ad speciem patrie municipium properat, studeat male blandientis mundi promissa respicere, abhorreat se subqualibet specie actionum secularium laqueis irretire. Habet deputatum sibi propriæ servitutis officium, sufficere sibi credat, si iudicæ sibi obedientiæ præscriptum munus possit implere. Illud ad memoriam revocet quod scriptum est: Cave ne in multis sint actus tui. Secularibus relinquatur seculari iura componere, satis sit servis Dei perituro huic mundo se mortuos exhibere.*

Apolog. de  
contemp. se-  
culi c. 27.

Eccles. c. 11.

Dam. ibid. c.  
11.

Non parvum dispendium salutis affert religioso vago discursus iste ad negotia seculi tractanda, ex eodem Dam. ut si in pectore religiosi insit, virtutum chorus abscedat, nonnulla vitiorum portenta velut ergastulum propriæ iuris irrumpant. nam, ut pauca referantur è multis: Monachus in itinere positus tenere ieiunium nequit, quia hospitalis ei humanitas non permittit, non sapienter psallit, quia ob ambulantis comitatus eam loquacitas impedit &c. nequaquam sub silentij censura constringitur, quia frequenter emergentibus causis intuitus etiam per multiloquia diffrænatur, lectioni vel orationi minime vacat, quem extra semetipsum egredi, & terrena quæquæ tractare imminens potius necessitas dicitur. Charitas in eo minuitur, quia mens quæ tot secularium actionum ventos recipit, ab amoris intimi fervore tepesticit. suum quoque castitas dispendium patitur, quia non numquam mens concupiscentiæ tulo cõfigitur per carnis speciem, quæ exterius contempletur. Robur etiã patientiæ frangitur, quia quolibet incæptanti, dum sæpè contra votum suum repentini casus emergentes obviant, qui suum accelerabat explicare negotium, non æquanimiter portat. & cæter. Ingeruntur autem quidam vel potius se ingerunt sub specie auxiliij, adiumenti, earum quæ vitam spiritualem profitentur, & sepius sub specie charitatis suggerit antiquus hostis ut harum patrociniū suscipiatur, ut facilius tempestate tentationis ingruente fiat naufragium castitatis. Ad quæ pericula



tula cauenda, ne nullus quantumuis, exercitatus in virtutibus & si castitatis dono pollere sibi videatur. libet Gregor. Nazianz. in sententijs distichis versibus comprehensis, hanc vnam ante oculos ministrorum Dei apponere. *Equidem dicebat. in hac carnis corpore lanio, oculos premo, diuturnis nocturnisque curis ter miseram animam conficio, ut eam à flamma extraham: ne sic quidem tamen, nisi admodum egrè corpus in potestate teneo. Quam nam ergo fronte tu, & atate florens, & carnes elephantis ipso latiores excitans, postea nihil delicias facis, perinde atque egregia quadam puritate præditus, atque amassam tuam ἀπαρτην (idest Billio interprete, sororculam, talis enim erant quæ cum Monachis non libidinis causa, sed ad solitudinis solatium vitæ consuetudinem habebant) spirituali dumtaxat amore complectens, & subdit Sanctus exclamando. O auersandum amorem, quem Christus fastidit. Monachi monasticam vitam ducite. nam si cum amassis, ad dictum sensum explicatis, consuetudinem habeatis, non iam Monachi estis. Societas enim à Monachismo abhorret. idest ex Billio pluralitas: Angelicæ gloriæ imago est unitas: quod si amassis oblectamini, mortalis utique dualitatis amici estis, constantis ex Monacho & sororcula.*

Inter hæc negotia illa subtiliora cauenda à religiosis, per quæ ex omnibus negotijs negotium perambulans in tenebris, imo de ipsis personis quomodo defillari posset, avari enim meditantur semper quomodo alienas possint captare diuitias, etiam bona exercendo, turpiscilicet intentione ut ditentur, ventrem pascant &c. Sunt & plerique à Sanctæ paupertatis, & religiose simplicitatis scopo aberrantes illis assimilés, de quibus dicit Apostolus Petrus, & in avaritiâ fictis verbis de vobis negotiabantur, & sunt nonnulli ex Chrystostomo im-

2. Pet. c. 1.

Chryst. im-  
perit. hom. 43.  
in cap. 13.

Marcic. 12.

In Care. in  
Matt c. 15

ut

Ep. ad Nepo-  
rianum.

ut oblatio liberorum sub occasione templi & Dei in lucra cederent sacerdotum. unde olim ex multorum avaritia clericorum vel Monachorum imperfectorum, occasionem nacti Imperatores contra libertatem Ecclesie vetuerunt indiscretè, ne clericis, & Monachis bona legarentur (ita scribit Hieronym. dicens) *Pudet dicere, sacerdotes idolorum mimi & auriga, & scorta hereditates capiunt: solis clericis & Monachis hoc lege prohibetur, & prohibetur non à persecutoribus, sed à Principibus Christianis. Nec de lege conqueror (cum deberet conqueri, & iniqua temporum conditione non datū fuit conqueri) sed doleo cur meruerimus hanc legem. Cauterium bonum est, (si bene fiat) sed quo mihi vulnus ut indigeam cauterio? Provida (secundum Politicam, quam Ecclesia vim passa tolerabat) severaque legis cautio & tamen nec sic refrænatur avaritia. Per fidei commissa legibus illudimus, & quasi maior sint Imperatorum scita quam Christi. Leges timemus Evangelii. sit haeres, sed mater filiorum, id est gregis sui Ecclesia, quae illos genuit, nutriunt & pascit. quid nos inserimus inter matrem & liberos? gloria Episcopi est pauperum opibus providere, ignominia omnium sacerdotum est proprijs studere divitijs. Natus in paupere domo, & in tugurio rusticano: qui vix milio & cibario pane, rugientem saturare ventrem poteram, nunc similia, & mella fastidio: novi & genera, & nomina piscium, in quo litore lecta sint, calleo: saporibus aviū discerno provincias, & ciborum me raritas, ac novissimè damna ipsa delectant, & post enarratas huiusmodi delicias, qui finis vnus est expiscationis, margaritarum, ad captatores testamentorum, mira elegantia quorundam aliorum dexteram negotiationem, qua hereditates expiscabatur, ex captatione testamentorū describit idem Hierony. *Audio praeterea in senes, & anus absque liberis quorundam turpeseruitium. Ipsi apponunt matulam, obsident lectum, purulentiam stomachi, & phlegmata pulmonis manu propria suscipiunt. Paudent ad introitum medici, tremantibusque labijs, an commodius habeant fiscitantur: & si paululum senex vegetior fuerit, periclitantur: simulātque letitiam, mens intrinsecus avara torquetur. timent enim ne perdant ministerium: & viuentem senem, Matrusalem annis comparant. O quam: a apud Deum merces, si in praesenti precium non sperarent.**

Hier. loc. cit.

Honestiora obsequia alij impendunt laborantes in inueniendis sponsis, in pactis nuptialibus, & dotibus librandis, ut plus ponderent sponsalia ex autoritate & patrocinio paranympsi, quam ex propria natura metallica. Alij discurrentes pro prouisionibus familiarum, ne quid in victu & vestitu de-

sit, &

fit, & tamquam villici prædia curant excipi, familiares, & domesticos in famulatus precio reformant, vt ex superfluo sua faciant, hi quando essent nunc talium imitatores, non essent à Hieronymi temporibus dissimiles.

SECUNDVM ASSERTVM. Multo minus se ipsos debent ingerere. Religiosi, & implicare in statibus & officijs, & suam negotiationem interponere v. g. togas procurando, præfecturas, vt emantur, suadendo, & adhuc finem fumos vedere, se potentes ostendendo & Principum voluntatem captiuam tenere fingentes, eo sine vano, vt totus mundus post eos abeat. Speciem id enim mali haberet, quando & hoc reprehensibile à Sanctis adiudicatum. Leo Bizantius contra Eutychem & Nestorium, reprehendit quosdam sectarios Eutychianos, qui hæc negotia similia pertractabant: *multa alia munera, & auxilia pollicentur & primū gradum in magistratibus, & eruditorum quos habent conuictum (O malorum immensitatem) non prius discedunt, quam succumbant, siue in scitia, siue indigentia, siue ostentationi, siue alijs quæcūq; illaqueare solent eos, qui non omni cura cor custodiunt. deinde postquam capti tenent, & obedientem in quibus volunt, habent* (quasi in obedientia cœca ad quodcumque iusserint) *si Monachus sit, hortantur ad legendos libros Gentilium, si tamē idoneum ad eos legendos videant, & postquam simplicitatem ordinis Monastici multum irriserunt, quod nihil sit ieiunium, vel vigilia, vel secessus (si quidem virtuti practica, id est in actione posita obtrellant, neque nomen eius pati possunt) æquo animo, ad mutandum habitum hortantur, quod sit ad studium virtutis POLITICÆ, id est, quæ in veritate versatur, impedimentum: promittunt se in ordinem Clericorum cooptaturos, aut alio modo auxiliaturos, modo fiat particeps impietatis eorū. Sin autem sit secularis, ea accommodata promittunt, non quidem verum dicentes, hoc enim est in eorum malis beatum, sed sic tamen eum fallaci spe seducen- tes, cogunt inbiare ipsi. Horum imperfectorum vestigia, quando deprehenderentur, potius cauenda quàm laudanda, ne Catholicorum, & Religiosorum nomen infametur. Certè grandem iacturam pateretur religio, si tales irreligiosè viuentes, sub religionis prætextu, per plateas vel domos discurrerēt, vt in omnibus quæ ad profectum spiritualem non conferunt, viros atque mulieres vincōs, & quasi voto alligatos tenerent, vt nec manum vel pedem absque eorum imperio mouerent, & per hæc ad facultates hauriendas sterneretur via, alliciendo promissis, officijs, munusculis, ad nassam suam pertrahendo. His adaptatur id ex Gilbert. in Cant. serm. 47. Candidiores Nazarei eius niue, nitidiores lacte, rubicundiores ebore anti-*

Leo Bizant.  
lib. contra  
Euthic. i. p.  
in aucta. Bi-  
bli. P. P.

quo, saphyro pulchrioros. Denigrata est facies eorum super carbones, & non sunt agniti in plateis. Magna certe collaudatio, sed maior vituperatio. Silebo de alijs, Ordinis nostri, ait Gilb. cernite viros; quam admirabile nomen eorum in vniuersa terra. In vicis quando vix erant visi in plateis, statim cogniti pro sanctitatis signo erant in eis. Nunc autem nullo religionis discrimine, nullo priuilegio conuersationis, aut nullo, aut prætenui distincti & signati sunt à cæteris; ideo nunc sunt cogniti, quasi Nazareæ in plateis. Frequentia platearum dedecorat Nazareos, & peregrinam speciem inducit. Mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum, ideo non sunt agniti in plateis. Non agnoscitur in eis natiuus candor, non nitor, non pulchritudo &c.] Solus Vindicianus medicamentum habet, vt discurrentes per plateas, circumiundo domos, negotiosè, pulchritudinem tamen seruent.

TERTIVM ASSERTVM. Nec se debent pariter Christi militiæ addicti, negotijs illis secularibus implicare, quæ ad regimen ciuitatis, & tribunalia spectant, nec in ijs quæ ratione status concernunt, & aulam & domum Regiam, nisi consiliando quod rectum est, non aliò sinistro fine, & intentione. *Secularia* (dicebat S. Paulus Apost. *iudicia si habueritis, contempribiles qui sunt in Ecclesia illos constituite ad iudicandum*: ij laici sunt ex interpretibus: similiter ad eadem tractanda ij dè eligendi, vt aptiores. Vnde quia iudicia secularia exercere volebat Robertus Cameracensis electus, sic perstringitur à Blesensi. *Non docet ordinem professionis tue in alea tanti discrimini ludere, & salute animæ sprete, se adeò damnabiliter secularibus inuoluere, Montemque Seir vertiginoso spiritu circuire.* Nec licere autem se immiscere, vel ad re forensia tribunalia pro tractandis negotijs, nisi ex opere pietatis, & circumstantijs positis, idem docuit Blesensis, & multo magis, de electione Magistratuû, Optimatum, se ingerere haud debent, ne Politia turbetur, & confundatur. vnde Bernardus. *quid sibi vult quod Clerici, aliud esse, aliud videri volunt & nempe habitum milites, dicamus, Optimates togati, Magistratus &c. quæ sibi clericos (in salute animarum) actu neutrum exhibent: nam neque vt milites pugnant (vel ciuitatis regimiai attendunt) neque vt clerici Euangelizant. Cuius ordinis sunt? Cum vtriusque esse cupiunt vtrumque confundunt. Vnusquisque in suo ordine resurget. Isti in quo? an qui sine ordine peccauerunt sine ordine peribunt? aut si summè sapiens Deus: veraciter creditur à summo vsque deorsum nihil inordinatum relinquere: verior non alibi ordinandos: quam ubi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat.* Hæc Bernard. in tepidos illos sortis di-

uinz

1. Cor. 6.

Bles. ep. 42.

Super Iob.  
loc. cit.

3. de Cõsid.

uinz professores, auctuosos, negotiatores.

Aulas vero Principum vel Regum adire (nisi ex pietate) multo periculosius, maxime si in materia status vel Sarabaitæ gyrouagi religiosam vitam similes, se immiscerent tepidi, ex motiuo propriæ utilitatis, cum regnorum detrimento. vnde Damianus. *Nolite quæso Monachi, nolite sub Ecclesiasticæ compassionis specie Regum aulas irrumperere; nolite aures Principum velut salutaria suggerendo, fastidiosa importunitate pulsare &c.* sub hac enim specie cõpassionis (si nõ ex charitate, necessitate &c. procedat) facile diabolus ad superbiam possit instigare, vt etiam si fieri posset ad totius orbis Monarchiam aspirandam inuitaret, maxime ingenia callida, & feruentia plus pseudopolitiam quam Euangelium, plus Tacitanas callentes regulas, quam Apostolica documenta. Id fecit cù Iuliano apostata, qui Clericatu posthabito & religiosa vita, ad habenas imperij obtinendas, subriles excogitauit artes. Quoniam perfidus Satan his Macchiauellica suggerit venena, vt iuxta Principum genia se transformet: vt potius utilitatis bus comularet, quam publico bono? vt non amore amicitiz, sed concupiscentiæ omnia ad se ipsos dirigant, & aulas & Principes in primis sibi subiectos reddant, per familiaritatẽ, ingenium, mores, inclinationes, & secreta per se ipsos, iuxta ambitium vota, in curiam introductos, expiscando, vt hinc magnatum & potentum sequelam obtineant, & populorum auram ac reuerentiam, inde regnorum plenissimam dispositionem, ex estimatione gratiæ & familiaritatis vel beneficentiæ, subditos deuinctos habendo, principes ipsos ex secretorum penetratione, subiectos? Insuper illabit iisdem, vt ob retinendam popularem auram, non curent quam bonus sit princeps, sed quam suarum cupiditatum obsecundator, nec quam Reipublicæ, sed quam ipsis proficiuus. Quod si ad votum nõ succedat eorum consilia, sic Principi vni seruiant, vt alium pedem pro altero cothurno expeditum habeant. Et si nolint esse vnus sequelæ additi, sint neutrales, *neque intus, neque foris*, sicque consilia temperent, vt de Apollinis tripodæ loqui videatur: & si cogantur saruam deponere, & quibus castris militent aperire cogantur, studiosè diuidantur, vt, à quacumque parte stet victoria, hic iacturam quis patiat, cum victo Principe, ibi cum victore principe alter in eodẽ penè solio collocetur. Et pro prætensione assequenda, quæ non subministraret ambitio? quæ non huius seculi leges? quæ non ambitioforum princeps diabolus? Aulicos & Senatores suadebit ad sui votum institui, vt vicissim in Principis gratiam admitterentur, mutuaque operam sibi impendentes ipsum adstringerent, vt ab

Opus. de  
contemp.  
seculi. 30.

eorum consultationibus nec in tantillo deiciant, siue in ijs quæ ad bellum, siue quæ ad administrationem statuum, siue quæ ad iustitiam, vel officia pertinerent, ut inter Principis necessitatem, et aulicorum & Politicorum nimiam sagacitatem, totâ regiminis molè volui necesse foret. Cûq; priuatas magis, quâ publicas utilitates Politici respiciant, illud nasceretur perniciosissimum, ut deprauato Principe, alieno ære fieret ditiores, nec munificus Princeps agnosceretur, nam ex aulicorum potentia & autoritate, Dynasta, & Optimates, & Magistratus, essent ab eorum ore pendentes, & ad eosdem oculi eorum intenti, nam si quæ à Principe obtinere nequirent, ab aulicis obtineret, eosque magis beneficos haberent, si pro eos vellus aureû, vel Sancti Marci, vel Stephani, vel Sancti Ioannis crucem, & consimilia stemmata, obtinerent; & frequentissimè ex hac via essent officiorum nundinæ, tantaque esset reuerentia & existimatio, ut ad eorum nutum inclinandus orbis existimeretur, tantus timor, ut in re illicita, vel praua consultatione nullus contraire præsumeret: exinde acceptatio personarum locum habens, non ex meritis sed fauore electis ministris, & magistratibus, iustitia per quam regna obscurantur exularet, & veritas corrueret in plateis. Inde ciuilia bella, coniurationes, seditiones pullularent, quæ adeò crescere possent, ut nouam regiminis formam, abiecta prima, superinducere possent. *conturbata, inquit Psaltes sunt gentes, & inclinata sunt Regna.* Si verò iisdem præcluderetur adytus ne Palatia ingredi liceret, non deessent suggestiones ministratæ à spiritu ambiendi, nempe ut paulatim se insinuarent cum Principum familiaribus, oratores eorundem visitarent, ut veluti noui Athenienses vacantes ad noui aliquid venandum, præsentium temporum conditionem, statum, & præsentanea negotia manifestarent, & vicissim ab iisdem alia secreta expiscarentur, ad prætensionum suarû directionem, possentque sub prætextu boni publici Regnorum ea expedientia consulere, cû ipsis obstant, vel non pãdere si profunt. Ex quibus procedendi modis infelices exitus, improuisa mala, mutationes statuum oriri possent.

Sed sint isti casus imaginarij sola scientia media cognoscibiles. Non expedit dicam cum P. Damiano curias Principum religiosos adire se ingerendo, & humanos fauores, vel temporalia quærendo propter se, ut tradit S. Thom. nisi ex necessitate, & pietate, ut plures ad salutis viam trahere possint, aut ex obedientia propter eosdem fines, ut ex omnibus ordinibus boni religiosi faciunt, quæ vera non ficta esse debet. sunt enim multi ait idem Damia. 8. qui solent scutum excusationis opponere, qui seculum perulstrantes, iactant se obedientia legibus de seruire

Tract. de perfecta Monachi informat

Opus. c. 19.

Idem Dam. cap. 11.

fruire. Nō ignorent, quia & Esau venatum prodiēs paternis iussionibus paruit, & tamen nec patri cibos offerre, nec optata benedictionis meruit primitias obtinere: quisquis enim rem, que ad vitium pertinet, consuetudine ductus proprię voluntatis instinctu libenter exequitur, peccat etiam si alienis imperijs specietenus obtemperare videatur. Nam cum dicitur, quia Isaac amabat Esau, eo quod de venationibus illius vesteretur, constat nimirum quia Esau, ut patri cibos studio venationis acquireret, non magis paternę iussioni per obedientiam paruit, quam inolitę consuetudini quodammodo tributa persoluit. Qui ergo discurrendo per seculum proprię libidini satisfacit, & tamen se obedire maiorum iussionibus assertit, non erit, Deum non tam coloratis verbositatebus credere, quam de occultis hominum iuxta conscientiam iudicare. Idem argumentum tractans Petrus Blesensis, in persona vagantium ait. *Quidam allegantes excusationem in peccatis, & veteris Adę peritiam omata preferentes, interrogantibus, quare curiam sequantur, quam Deo, & salutis sue non ambigunt esse contrariam: ad colorem, & tuitionem suę ambitionis exempla antiqui temporis introducūt. ad correctionem, & eruditionē Regum, inquit, missi sunt Moyses ad Pharaonem, Ieremias ad Sedechiam, Helias ad Achab, Olda ad Iosiam. O Clerice curialis: nunquid Dominus misit te ad Regem? in obsequium eius te misit, qui potius intrusit ambitio? Certe post signa in rubo, in serpente, in manu leprosa, ab iniuncta legatione Moyses se excusat. Si tibi legatio etiam impossibilis a Rege iniungitur, sponte te offers, magna dicitis & maiora repromittis, cupienti animo nil graue videtur, nihil ambitioso difficile &c.*

*Errat Pater errat (dicebat etiā Damianus ad Desiderium Abbatem Casinensem) qui confidit se simul Monachum, & Curię deseruire. Quam malę mercatur, qui Monachorum presumit claustra deserere, ut mundi valeat militiam baiulare. Undis erutus sanus est piscis, non ut sibi viuat, sed ut alios pascat, Vocamur, attrahimur, sed ut viuamus alijs, moriamur nobis. Amat venator ceruū, sed ut sibi faciat cibum, persequitur capras, lepustulos insectatur, sed ut ipsi bene sit, illa nihil sint. Amant, & homines nos, sed non nobis: sibi met diligunt, in suas nos vertere delicias concupiscunt, quos nimirum dum in exteriora prosequimur, quid aliud quam Monacho nostro qui latebat intrinsecus repudiamus? & iterum sic exclamabat contra curiosos vagantes & negotiantes religiosos, & principum aulas frequentantes, sine causa pietatis, sed ex ambitione, & quaestu &c. Quę participatio iustitię cum iniquitate, aut quę societas lucis ad tenebras? & re vera quid Monacho*

Ep. 14. ad Sacell. aulicos.

Opus. 36. c. 1.

De perfect. Monach. informat. c. 10.

nacho cum secularibus nanis? Quid mihi perstreptentium iudiciorum fora, tribunalia iudicum, aulas Regum intra Monasteriorum septa pertrahere? Quid mortuo homini, narrare de prædijs, dotales tabulas inter tales, diuortio interuenient & rescissas: illos titulis efferre natalium. infamare alios nouitate cerdonæ? &c. porro, satis indecens est & inhonestum ac per omnia probatur absurdum; ut quod in tabernis consuevit quis erudare cauponum, quod passim versatur gynæcea textricum, in Sanctorum choro locum inuenire valeat Monachorum, sanè ubi Prophetas & Apostolos alloqui me desiderantes aspiro, ubi Christum summum mihi pendentem Euangelium cerno; ego relictiis illis inquiram. si nuper Adriam transfretantes adhuc applicuerunt naues? Quanti sal ueneat. Vtrum annonæ modica taxema carius vendat? accessat igitur ab ore militis Christi omnis uani rumoris ineptia, & lingua que immaculati Agni, imò summi Verbi rucet sanguine, dedignentur ocio si sermonis se se fœcibus inquinare. &c.

Quæ asserta, cum vndique dictis sint vallata Sanctorum, factis superque leuissimam doctrinam Vindiciam euertunt, & male religiosos Præfectos informat, ut Tyrocinium eligentes eos iudicet aptiores pro religione, qui in secularibus negotijs iudicant solertiores: male enim religioni præiudicaretur, ut eo (ubi ab illis expeditos esse oportet) implicati accedant. Non est hæc Vindiciana doctrina de sursum, sed terrena, animalis, diabolica. Hæc est sapietia filiorum Agar, qui exquirunt prudentiam, qua de terra est, negotiatores terræ & Theman & exquisitores intelligentiæ, viâ autem sapientiæ nescierunt &c. Hi sunt plerumque illi Hypocritæ, qui de compressis passimibus se iactant, ut facilius nundinentur, & bona capiant & attingant. Vnde

Baruch. c. 3.

De bono vi  
dui. c. 21.

Augustinus. Intuentes hominum conuersationem, sæpè experti sumus, in quibusdam lascinia compressa creuisse auaritiâ. nam sicut in ipsis sensibus corporis acutius audiunt, qui non vident, & tangendo multa discernunt, nec tanta viuacitate tangunt qui oculis utuntur, ubi intelligitur ex vno aditu, idest luminum repressa intentione sentiendi in alios sensus, promptiorem dignoscendi acumine exerere, tamquam ex altero conetur implere quod negatur in altero; Ita etiam sæpè carnalis cupiditas à concumbendi voluptate cohibita maioribus viribus in pecunia se porrigit appetitum, & illinc auersa, huc se impetu ardentiora conuertit. quod si claudicare etiam ad auaritiâ videantur fingunt, & propter eam vnum oculum aperiunt ad ambitionem & fastum (subdit autem idem Bles.) Hæc est oculus

Sup. loc. cit.

om-



omnium curialium sicut Zachar. dicit. *Hæc est oculus eorum in uniuersa terra, non dexter oculus sed sinister. Omnes enim qui militant in castris ambitionis capti sunt à Naas Ammonite, dexterosque oculos amiserunt: perspicaces enim sunt in acquisitione temporalium, iacturam uero uitæ quæ præterit, & imminetia mortis æternæ supplicia non attendunt, cocutientes autem sunt ad bonum sed perspicaces in malum. Sapientes sunt dicit Propheta, ut faciant mala, bona autem facere nesciunt: ipsi autem tamquam lapides dispersi sunt in capite omnium platearum (vagando) rerum temporalium acquisitioni impendunt, quisquid sciunt, quicquid locuntur, quicquid faciunt.*

His ne ergo negotiatoribus vis Vindiciæ Monasteria impleri? ferit te Columba simplex, cuius patrocinium fictè fuscipis, qui magis simplices, quam huius seculi sapientia imbutos laudat, cum ipsa diuina sapientia ad religionem inuitat, & cum simplicibus fermocinatio eius. Multiplicia & maiora scandala, ex electione talium in religione orrentur, quam ex alijs peccatis, ex infirmitate naturæ fragilis, nam in his, in derelictione seculi, Monachum seculares agnoscerent, sed peccatorem, in negotiationibus autem, ut secularem agnoscerent, & dicerent, & tu vulneratus es sicut & nos. Hinc maiores murmurationes contra hos, quam contra cet. in alio peccatigenere, à secularibus passim audiuntur. Quod & Petrus Damianus obseruans scripsit. *Sed cum laici contemplantur eos, qui nuper cuncta quæ mundi sunt, cum magno feruore contempserant, nunc ad secularium negotiorum turbinem, inbianter redigi, & in eisdem quam euaserant cænosæ uolutabri fœce uersari, stupor mirantibus oritur, suspirium ab imis uisceribus trahitur, & in eorum mentibus desperatio generatur. In semetipsum namque unusquisque huiusmodi querelam deponit, dicens uæ, uæ, ubi ego propria salutis spem posui? Cur autem capitis mei periculo ad Ordinem illum transire decreui? Paulominus breui puncto corpus simul, & animam perdidit. Pone me in ignem apertis oculis propria uoluntate coniect. Quis enim illo feruentior aliquando Monasterium petijt? quis ut uidebatur animosiori constantia ad Christi militiam properauit? Nunc autè omnium, quæ promissit oblitus in terrenis se negotijs iugiter uersat, seculum tractat, seculum spirat: & quem mihi mortificationis habitus dissimilem reddidit, mecum mundo non dissimiliter uiuit. Planè ut perspicuum est, mutare corpus exteriorem speciem posuit, sed mens in eo, qui fuerat statim male fixa permansit. Quod mihi conuer-*

Apologeti:  
de contem.  
seculi. c. 10.

sonis

sonis eius inceptorum accusare? in rebus siquidem bellicis: solummodo commilitonem perdidit, sed in reliquis terrenis actibus socium non amisit. Mecum certe srenses lites agitat (quod nostrum propositum tangit) mecum in Tribunalibus iudicium perorare non cessat, mecum importunus atria principum penetrat, mecum simul eorum auribus consilia terrene profuditatis instillat. Sed qua temeritate socium nuncupare presumo, quem iam non consuetudinaliter socium, sed in cunctis tamquam pedissequa, vix praeambulatum sequor? Sanè tantam à populo gloriam de sua conuersione lucratur, ut superuenienti omnes assurgant, quicquid attulerit, velut Prophetia oraculum credant, & deuotionis illi obsequium, reuerenter exhibeant. Sed videlicet, quantum ad carnem, nequaquam infructuosa illius creditur fuisse conuersio; quia qui secularem vestem non cum mente deposuit, secularem pompam callidus permutator plenius acquisiuit. has itaq; atq; huiusmodi murmuraciones, dum detractores effundunt, quantis sit occasio pereundi in seculo peruagatio Monachorum, quis enumerare sufficiat? facilius enim in seculari habitu etiam perire deliberant, quam perditorum exempla sequendo, ut aiunt, seculum perdere.] Vel saltem ex vno Petro discite tuam positionem corrigere Vindiciane, qui aliorum censor esse gloriaris, & scias multo plures esse secularium qui scandalizantur, & in desperationem adducuntur, si tribunalia, curias, aulas, religionis inutilibus, & negotiatoribus, quam si popinas vel Gynecæa, illis optata intuerentur. Si hæc Vindicianum non conuincunt, id solum euincat, quod etiam Christiani à Gentilibus iniuriarum loco postularentur, quod infructuosus essent in negotijs referente Tertull. de præf. cap. 42. cum hæc esset Christianorum gloria illicitis Gentilium negotijs, & conuersionibus renunciaisse.



C A P I T U M XIII.

*Animaduersio, ubi falsa querela Vindiciani  
in Turturem expenditur, quod Turtur  
Societati imposuerit, se alijs ordinibus  
praponere.*



E duobus erroribus hoc capitulo **VIN.** taxat Grauinam, primo quod exprobravit Cardinali, ob paucorum defectus, omnes condemnasse: secundo matrem impetendo Cardinalis, quod ab ipso cæteris ordinibus sit prelata, ipsaque supra cæteros regulares se efferat. & dato, ait idem, quod Bellarminus errauerit, suum ordinem extollendo, non debebat tade eadem sui laudatoris, totus ordo

denotari. Relicto primo membro secundum aggreditur Vindicianus ex 1. p. Turtur. cap. 1. & sequ. c. 6. & 16. ait enim Grauinam opus suum descripsisse, Ne aliqui ex plangentibus vane gloria tentatione pulsantur ad efferendum se super alios ordines &c. Possent in oculis Dei multo plures esse filios eius, que vocatur sterilis, & deserta, quam eius, que ut fecunda celebratur, & ex Monachorum multitudine plurimos salutem perdituros deplorat. hæc Grauina. Quid ad hæc Vindicianus? Grauina igitur veluti pertentatis arterijs, aliquem in Societate elationis æstum deprehendit, alioquin friuola fuisset ad medicinas, & catapotta adhortatio. Cum Mater familias decumbente filio sandapilam & omnem Libitina apparatus comportat, dicitur merito de filij vita desperasse, & Grauinam oportuit male Societati meruisse, quando tam anxie pro retinenda eius humilitate laborauit.

Hoc (Vindiciane) Medici officium Pastoribus, & Doctores competit, qui (vt dicit Bernard. si languentium murmur

**TVR.**  
Ser. 25. in  
Cant.

N n      qua-

querela vocis indicio deprehendant, & si in ipsos usque ad cō-  
 uicia, & contumelias prorumpētis, medicos se, & dominos agno-  
 scentes, parant confestim aduersus fransim animæ non vin-  
 dictam, sed medicinam. vnde idem Bernardus ibidem aduertit,  
 quod quādo emulis, laceffentibus, sponsa respondere co-  
 acta est: *Nigra sum sed sompfoſa*, patet (ait Bernardus) quod de-  
 traherent, ei nigredinem improperantes, subdens. *ſed aduerte*  
*sponse patientiam, ac benignitatem, non modo non reddidit*  
*maledictum pro maledicto, ſed in ſuper filias Hieruſalem vo-*  
*cans / quæ magis pro ſua nequitia, filia Babylonis, vel filia*  
*Belial, aut ſi quid aliud nomen improperij occurrifſet, appellari*  
*meruerat, & [ut dicit inferius] filias Hieruſalem dicit eas ip-*  
*ſas, quas maleuolas ſuſtinet, atque maledicas, videlicet, ut in-*  
*blando ſermone deliniat murmurantes, commotionem ſedet, ſa-*  
*net liuorem, ſcriptum eſt enim: lingua pacifica compeſcit lires*.  
 Non diſſimilis caſus, niger cœtus vniuerſorum religioſorum  
 ex corruptione deſcriptus eſt, nigredinem acceptauit Tur-  
 tur, cum formoſitate coniunctam, ſicut fecit, & ſponſa. nam, &  
 nigri quidam lapilli in ornamentis placent, & nigri capilli  
 candidis vultibus etiam decorem augent, & gratiam &c. &  
 ſine numero ſunt, quæ in ſuperficie reperies decoloria, in cō-  
 poſitione vero decora. talli fortalliſſimo modo poteſt ſponſa cum  
 pulchritudine vtique, compositionis nœuo non carere nigre-  
 dinis, ſed ſanè in loco peregrinationis ſuæ &c. nam ſi nunc  
 diceret, quia nigredinem non haberet, ſe ipſam ſeduceret, &  
 veritas in ea non eſſet. Nigredine vero in ordinibus acceptata  
 propter aliquos imperfectos, nullo modo in obijcientem ni-  
 gredinem Turtur acuit linguam, ſolum præmonuit, dum e re-  
 gione ſuper nigredinem Societas efferebatur, ne inter tot præ-  
 conia aliqua aura vanitatis ex huiuſmodi flatibus velut arun-  
 do vento agitarietur aliqua anima puſilla, non vindictam pa-  
 rauit, ſed medicinam. Sed diſtinguere debebat Vindicianus  
 inter medicinam curatiuam & præſeruatiuam. Vnde Chryſ.  
 ait, quod ne dum ſcriptorum, & Doctōrum, ſed ipſius ſcriptu-  
 re hic mos eſt, ſi quando parat accuſare quempiam, non modo  
 peccatum illius narrare, verum etiam docere nos, quæ fuerit  
 peccati cauſa, id autem eo facit, ut qui ſani ſunt, eos reddat tu-  
 tiores cauſior, & ne in eadem inſidant mala. Similiter eſt  
 medici ad egrotantes ingreſſus antequam curēt morbum: inqui-  
 runt veſtigantque vnde morbus ſi inſiſtus & ab origine coer-  
 ceant malum, propter quod, qui manente radice, ramos tantum  
 excecat, nihil aliud quam inanem ſumit operam. Miror cur  
 Vindicianus medicus in Galeni ſchola verſatus curatiua ab  
 antio-

Chryſ. hom.  
 3. de verbis  
 Eſai.

antidoti præseruatiuis, non discreuerit, sed sicut præcepta  
 medicine nesciuit, & suæ artis propria, sic malè contra artes  
 consequentiã intulit dicens. *Grauius admonuit Societatem,*  
*ne Vanagloriæ tentationi cadat, ergo impetita est à Grauius:*  
*Et velut pertentatis arterijs, in Societate elationis æstum de-*  
*prehendit, alioquin (quæ est consequentiæ probatio) frinola fuis-*  
*set ad Medicinam, & catapotia adhortatio.* Quis enim non ne-  
 garet consequentiã inam potest medicus pullum obseruare,  
 nec ætium deprehendere, antidota, ne veniat, præparare. Nec  
 funus sepulchri Societatis emit Grauius, velut (vt exemplifi-  
 cat) sandapilam, & omnem Libitinæ apparatus, cui mater  
 egrotante filio, tamquam iam desperato præparando, sed potius  
 ne in sepulchrum corruerent, diuertendo, vel ipsum pedem  
 superbia arcendo, vt dicebat Dauid: *non mihi veniat*  
*per superbia, & manus peccatoris, non comprehendat me.* quos P<sup>sal.</sup> 35.  
 cum comprehendit, cadere in puteum interitus, sacra Scriptu-  
 ra mox commemorat: *ibi ceciderunt, qui operantur iniquitatẽ.*  
 nulla præcessit in Angelo febris, vel aliquid funestum, & quã-  
 uis esset vestitus decore, vt omnis lapis preciosus, ipsius esset  
 operimentum, quia præseruatiua, non attendit, illud intum-  
 escendo audiuit: *Et eieci te de monte sancto mso.*

Eodem modo processit Grauius ad præseruatiua præpa-  
 randa cum dixit: *Cautus esto, & vigilans ad rimulas omnes* P. i. c. 7.  
*præcludendas, ne aque te mergant in profundum: ante languo-*  
*rem adhibe medicinam: illudque argumentum velut dilemma*  
*consecit. vt si cognoscantur in aliquo sedali defectus, ad humi-*  
*lem confessionem properaretur, sin autem imperfectum aliquem*  
*à priorum sanctorum vestigijs declinare, compertum fuerit,*  
*virgam censoriam aduersus alios, cum de elatione Societas*  
*tentaretur ex laude, ne assumeret, & animaduerfionem tempe-*  
*raret.*

Nihil aliud ad hæc Vindicianus, nisi quod *Grauiam ir-* VIN.  
*videt, cum Hieremia ollam succensam vidisset, virgam vigilan-*  
*tem, & rimas ad hauriendam superbia saluginem, in Socie-*  
*tate apertas vidisset.*

Duo tantum symbola vidit Hieremias, mi Vindiciane, ollam  
 succensam, & Virgam vigilantem; per virgam vigilantem TVR.  
 Hieronym. disciplinam intelligit, vt percutiat, & corripiat de  
 linquentes, & per ollam succensam, ex Grego. intelligitur, ait,  
*corbamanum secularium curarum ardoribus, desideriorumq;*  
*anxietatibus feruens, quod à facie Aquilonis succenditur, id est* r. mor. c. 13  
*diaboli suggestionibus inflammatur.* & hæc virga dum adhi-  
 betur in exercitio actuales culpas emendat, dum ostenditur,  
 ad præseruationem ordinatur, & in omni euentu verificatur,

N n 2 quod

quod scriptum est: *utrga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt* (vt exponit Hieronym. dicens) *pulebrè posuit, consolata sunt, ad hoc enim Dominus corripit, vt emendet.* Rimas quoque si deprehenderit Societas in sua nauì, in aliorum defectibus, candidè, & syncere Grauma, obrurã das admonuit, ne periclitetur, quod ante ipsum Gregor. idem cautè, & s. mor. c. 17. trepidationis argumentum tractans sic scripsit. *Sed sancti viri cum de quibusdam se vitijs ereptos hilarescunt, magno se metu etiam in ipsa exultatione concutiunt, quia & si, iam de cuiuslibet procella tempestatis erepti sunt, esse tamen se adhuc in incerti maris dubijs fluctibus sciunt, & sic spe exultant, vt pauore trepident, & sic pauore trepidant, vt spei fiducia exultent unde, & per eundem Psalmistam dicitur: seruite Domino in timore & exultate ei cum tremore. At contra qui de specie sanctitatis intumescunt, cum vnum quodlibet vitium superant, mox mentem in superbiam erigunt, & quasi de vita sua perfectione gloriantur: & pro eo quod fortasse semel à periculo tempestatis erepti sunt, iam quia in mari nauigant, obliuiscuntur: Magnos se in omnibus existimant, & vicisse antiquum hostem funditus putant, infra se CUNCTOS respiciunt, quia se per sapientiam transcendere omnes arbitrantur. Ergo dum de cautione, & trepidatione Societatem admonuit, inter eos illam locauit, de quibus dictum: *seruite Domino in timore, & multò magis, vt dicis & probas ex intimis Societatis cognitoribus, dum frequenti conscientia examinatione deprehendunt rimas. supercilium Pharisæicum vitantes, excessus quotidianos, & peccata, quæ plangat, merito sentiens, cum Ambrosio, quem allegas, in utroque errorem esse, qui iustum iudicet iniustum, & vice versa, vt vterque (per extrema vagans) sit execrabilis apud Deum.**

VIN.

Producis deinde cautionis Grauinianæ seriem à spiritu superbiz ex 1. p. cap. 7. ex eiectione intimorum cubiculariorum ob elationem, eiectione tabernaculi, & templi repulsione, Nazarorum denigratione: & quod pacem turbat, vnum ordinè alteri præferre: laborantem albugine, & trabem in oculo habentem, lippitudinem vel festucas inspicere, indecorum. Quid inde? *Hæc omnia, inquis, sciit, & ex Ascetica arte promuntur, sed cui obsecro, nisi Societatis alumnis ingeruntur? & cur nisi quia Cardinalis Bellar. Societate à Columbinis perfectionibus predicauit, nulla defectuum mentione facta? quasi vero laudatio, sine adiuncta reprehensione, necessario spiritum inflaret, & odiosas gigneret comparationes, neque discipuli adhuc Salamandra erant, vt ignes illi vorare possent, quando Dominus illos à constantia, dilectione, fide, & alijs virtutibus in vltima cæ-*

na commendavit: attamen nullum illic defectum illis exprobra-  
uit: Mira de suo ordine Grauna prædicat, ut alias vidi-  
mus; post alia etiam ab Alex. Papa prolixè, graphiceque col-  
laudatum fuisse, eiusdemque laudem constitutionum Prædica-  
torum prologo insertam esse. *Quæso bone vir. Potius S. Petri  
Sedes, potuisti ipsemet præclarissimo Ordini tuo coronas, tor-  
ques, & armillas imponere sine superbia metu, & emulationis  
periculo, & non potuit Cardinalis Societati aliquid de colum-  
bino habitu plumulas offerre, sine scæda criminum appendice?*

Si hæc conformiter ad Asceticam artem deprompta sunt,  
cur Graunam insimulas calamum strinxisse, quod Cardinalis  
Societatem à columbinis perfectionibus, nulla facta defectuū  
mentionem prædicarit? doluit Grauna, quod existente neces-  
sitate, & præ alijs laudata sit, aliorum Ordinum recensitis de-  
fectibus. Non opus erat ex se laudabilem Societatem, tanto  
apparatu sine necessitate celebrare. Cuidam apud Lyfan-  
drū iactatū, quod ipsū laudibus eueheret, & aduæsus obtrecta-  
tores tueretur. *Duo, inquit, mihi sunt boues ruri, tacentibus am-  
bibus, tamen certò noui vter sit ignauus, vter ad laborem stre-  
nuus innuere volens, veram virtutem non egere laudibus hu-  
manis, quum secū ipsa suum deferat decus, & laudem. Ceterū  
eos, qui nihil gerunt præclari, præconibus opus habere. Ergo  
à perfectionibus columbinis laudari superfluum, cum re ipsa,  
magis eas ostenderit factis, quàm quod Bellarminiano cala-  
mo describi poterant. Sed laudata, cum aliorum reprehensionem  
sublimior apparere non debuit, nec nigros colores alio-  
rum Ordinum supponere, ut candor, & pulchritudo Societa-  
tis super cæteros emereret. nam sicut dicit Bernardus. *sicut  
turpe est ei, qui se supra cæteros iactat, si non plus cæteris ali-  
quid agat, per quod ultra cæteros appareat*; ita non satis ia-  
ctabundis aliquem extollere supra cæteros, qui supprimuntur,  
nisi peculiarius supra cæteros aliquid effecisse, quàm cæ-  
teros, demonstretur, alioquin sicuti iactantis se, et quæ singula-  
riter, & inaniter agit (ut idem dicit Bernard.) *apud simplicio-  
res eius opinio excrescit, qui profectò opera probant, qua cer-  
nunt, sed vnde prodeunt, non discernunt, & dum miserum bea-  
tificant in errorem inducunt, sic excessus laudis supra cæteros,  
simplices mouere poterit, sapientes non poterit; importunè  
tamen laudatos lædere poterit, ex occasione huiusmodi lau-  
dum intumescens (quibus propterea Grauna antitoda præ-  
parauit) & cæteros ex odiosa comparatione, recensitis prius  
eorum defectibus, non leuiter contristare.**

Tu verò aquam sifere fluminis putas, dicèdo quod vnus  
laudatio præ cæteris sine adiucta reprehensione, nec elationis,

TVR.

i. lib. Apoth.

De grad. hu-  
mil. in 5. gra.

ncc

nec offensionis materiam subministraret, & vafre imponis Gra-  
uina, quod laudatio sine adiuncta reprehensione, necessariò spi-  
ritum inflet, & odiosas gignat comparationes. Nam quantum  
ad elationem, non necessario, sed sæpe vt Gregor. loquitur  
1. Cor. c. 5. *laus bene agonis auribus insolenter admota, dum foris sermo-  
nibus perstreperit, intus quandam menti tacitam elationis tem-  
pestatem gignit, sique vt hoc quod animus de humanis fa-  
uoribus gaudet, non facillè exterius offendat, sed tamen  
corruptionis vim, non tenuiter interius sentiat, & ibidem idem  
S. docet, quod si vir perfectus, iam valenti robore, iam ad al-  
ta se subleuat, valde formidandum est, ne hunc admota laudis  
vetus grauior, radicatus euellat. Odijs seminarium fuit laus il-  
la adolescentularum, quæ Sauli dederunt mille, & David decem  
millia, etiam si super Solem (ex verbis Chrysost.) trium-  
phis, & Dei beneuolentia coruscet. Quid autem est, quod  
dicta tua corroboras Vindiciane, quod in Ioan in vltima cœ-  
na, à constantia, fide, dilectione, à virtutibus alijs fuerint disci-  
pulis commendati, & nullatenus vllus defectus sit eis exproba-  
tus? Contradicis Evangelio: in cœna enim facta est contem-  
ptio inter eos, quis videretur esse maior, & ad humilitatem sũt  
prouocati: Petri plus quam par erat religio in pedum lotio-  
ne resutata, obedientiæ repagulis constricta, eiusdem infirmi-  
tas detecta, quæ pro fortitudine venditabatur, dum dicebat,  
animam meam pro te ponam, & Iesus: animam tuam pro me  
pones? tarditas cognitionis reprehensa: tanto tempore vobiscum  
sum, & non cognouistis me &c.*

Hom. 45. ad  
popul. An-  
tioch.Cap. 14. &  
sequ.

Ioan. c. 13.

E. c. 14.

2. Cor. 11.

Chryl. libid.

Quod verò sui Ordinis elogia protulerit Grauina in vitium  
vt dicitur vitio coarctatus est alieno. Coarctus est Paulus etiã  
in ijs, quæ ad carnem attinèt gloriari, vnde dicebat, quoniam  
multi gloriantur secundum carnem, & ego gloriabor. quid est  
secundum carnem, ait Chryl. ab externis, à nobilitate, à diui-  
tijs, à sapientia, à progenitoribus &c. & propterea in insipientia  
loqui se præmisit, non secundum Deum, id est ex hypothe-  
si supposita, quod pseudoApostoli commendabant semeti-  
ipsos, quasi diceret Apostolus. Ne putetis, quod quasi virtutem  
hæc ponam, sed quoniam illi gloriantur, cogor & ego hinc com-  
parationem facere, quod scilicet, & alibi facit dicens: si quis vi-  
detur confidere in carne, ego magis, & illic propter eos, qui con-  
fidunt in hoc. Quem admodum enim si quis clari generis Phi-  
losophicam vitam eligens, viderit sublime sentientes alios de  
generositate sua, volēs etiam illorum fastum tollere, nonne cogi-  
tur propriam claritatem dicere, non gloriosos, sed alios humiles  
reddens? Hoc sane, & Paulus fecit. Et Paulum imitatus Gra-  
uina



uina, qui cum peccudatum videtur inter ceteros suam quod-  
 que Ordinem, ubi praeter ceteris Societatem extolli, cum aiora  
 depressione cerneret, & cum eis nominatim suam familiaritatem,  
 etiam in externis bonis, torquibus, et miltis, exornauit. Vnde  
 sanctis licere, ne dum in bonis spiritualibus, sed etiam tempo-  
 poralibus, se ipsos, & sua commendare, vel dum opprimun-  
 tur, ne animo despondeant, in tribulationibus, & propter vti-  
 litatem aliorum spirituales, non tenet Angelicus inculca-  
 uit, quem si Vindiciano legere voluisset, iam pridem a pae-  
 rilibus genijs suam mentem extricasset. Vere Vindiciano nri,  
*uenter tuus quasi mactam absque sptrauulo, quod nonas lagran-*  
*culos diruospit:* quorum utrumque necesse erat, vel loqui, ut  
 rumpi. Plenus enim eras sermombus, & coarctabaris spiritu v-  
 teri tui, & te continere non valens, quicquid sentiebas effudisti,  
 ut qualis esses innotesceres, volarentque sententia, & verba am-  
 pullosa resonarent.

Iob. c. 31:

Quae vero etiam ad carpendum effundis, examinanda sunt.  
*Grauius (ais) iubes, ut preces pro se ac suis alijs ordinibus pos-*  
*tuiles, pro conseruatione feruoris primi sui instituti, vel remissu*  
*in aliquibus resuscitare, neue suos mediatores, & aduocatos, ne*  
*ex communi culpa excideri videantur, conscriuat memorem pro*  
*fesso Grauius monuit, neque huius rei clariorem testem requi-*  
*ro, quam ipsum Grauius, qui pro varietate ingenij sui cre-*  
*bro Societatem abalationis suspitione absoluit. & multa loca*  
 affers ex p. 1: cap. 3. cap. 6. cap. 16: in quibus humilitatem, &  
 modestiam Societatis extollit, & ab elatione demonstrat alic-  
 nam.

VIN.

Lib. 8. Apoc.

Vere Vindiciano dici potest, quod olim ab Herode Sophi-  
 sta, Prothao Cynico sine sine ipsum conuicijs laessenti, dictu  
 est. *Conscindimus, inquit, timbo, tu quidem male loquens; Ego*  
*male audiens,* significare volens immedicabile malum esse  
 cui ille tamdiu assueuerat, & se moderatius ferre, quod iam  
 nouum non esset. Nulla est contradictio Grauius (quem de  
 varietate, & instabilitate notasti) ut aliorum preces pro conser-  
 uatione Societatis, & intentione feruoris in aliquibus remisso,  
 exquiceret, haec enim ad humilitatis gradus pertinent: in 6.  
 enim gradu humilitatis est, credere, & pronunciare se omnibus  
 viliozem, & in 7. ad omnia indignum, & inutilem reputare,  
 inde illa vox. *sequor, si quomodo comprehendam: Ego au-*  
*tem puto me non comprehendisse.* Humilis Apostoli vox erat, ut  
 perba illius, qui dicebat *dixer sum, & nullius ego,* vnde ex co-  
 gnitione propriae infirmitatis, remissionis in feruore, oritur, ut  
 ad aliorum preces implorandas, quamuis sit quis sanctus, &  
 perfectus, moueatur. Exemplis plena sunt omnia. Vbi vero

TVR.

Ex S. Th. 2. 2.  
 q. 161. ar. 6.

1. Cor. 9.  
 Apoc. 3.

ex hoc Societas offensa non est, quasi ipse impetitus fuerit Vindicianus, hanc admonitionem, iaculum, vel sagittam iactatam suo scemori existimauit, eandem mordens: & vere ex impatientia ad monitionis, carecto, vel scirpo comparari potest, qui ob acutos angulos carpi non potest, quia ait Gregor. *in latente postus Hypocrita, nec hunc quisque corripere audeat, a speritate sua protinus vitam corripientis fecit. Sanctus numquam esse non appetit, sed vocari: & cum fortasse corripitur, quasi in opinionis gloria detruncatur. Deprehensum se in prauitate irascitur, loqui sibi redarguentem prohibet, quia velut in occulto vulnere tactus dolet. Qualis imperitis innotuit, talis vult ab omnibus existimari, & paratior est mori, quam corripipi. Redargutione deterior redditur, quia quasi diu percuSSIONIS estimat iaculum puritatis verbum. vnde exasperatus protinus in contumelias surgit, & que mala exagere, contra vitam correctoris, inquit. Demonstrare longe incomparabiliter reum reprehensorem suum desiderat, ut innocentem se non suis actibus, sed alienis criminibus ostendat &c.* quod ad unguem in toto hoc opere à Vindiciano prestitum est.

VIN.

Frustratoria autem uerba sunt, quæ superaddis dum dicis: quod dum Grauina germanè, & serio ut religiosum decebat de Societate Iesu sensit, & scripsit, planè super sedere potuit: elationis, & schismatis Corinthij metu. (quæ numquam oritura erant) ut & omni labore debortandi a cœnsonia virgula, lachrymarum, & præcum neglectu, qui enim calcas ita iumento sponte currenti adhibet, celerius in præcipitia urget.

TVR.

Ex tua confessione habet Grauina, quod ut decebat, germanè & serio de Societate scripsit, & sensit, & gaudet de tuo testimonio (nisi ironicè loquaris) ut suam innocentiam demonstraret, quam hucusque tui oblitus impetisti. Excessiuum tamè timorem, & nimiam sollicitationem cohibendam (in his quæ enumerasti) solum exoptasti. At hic nimius timor, non nimius, cum vita hæc varijs tentationum periculis exposita sit. vnde rationabiliter monuit, ne desides simus atque socordes, & ne vnquam obdormiamus in morte, & locum diabolo demus, timoris stimulo opus sit, ne pereamus de via iusta: & tunc (de religiosis ait Petrus Damianus) cum in agro Ecclesie quasi Dominici boues aramus, aculeo purgimur: & dum diuini terroris aculeus stimulat, ut ceruix nostra iugo diuine legis astricta, in laboribus non lassescat. Quem stimulum si vis abijcere Vindiciane, illud audies, quod adhuc superbi Saulo dictum est: *durum est tibi contra stimulum calcitrare*, superbus enim ut ferox, ex eodem Damian. *tamquam taurus arcam Domini, quam est Ecclesia, superbia cornibus ventitabat, donec fidei colles*

6. Epist. ad  
Hug. Abb. &  
Monach,

Act. or. 9.

sub

*subdens, aratrum trahere compulsus est. e contra sicut vacca, lasciuens declinat, qui diuinæ legis repagulis se restringi non patitur, nec stimulis vrgeri patitur ab ijs, qui ad vitam dirigunt, & à propria concupiscentia, vel ambitione extimulatus in præceps ruit. Etiam si ad Montem Thabor conscendere tibi datum esset Vindiciane, superfluum non esset tibi adhuc timorem elationis inculcare. Vnde Gregor. dicit quod timoris MAGNITUDO electæ menti aliquando post ostensionem suæ visionis inculcitur, quod profecto dum fit, non fit ut mentem ad gloriæ visionem purificet, sed ut custodiat ab elatione. & Petrus, & Iacobus, & Ioannes prius transformati Domini gloriam viderunt, deinde incusso eis timore ceciderunt, ne elati perderent, quod humiliter assumpti videre meruissent. Sola Vindiciani latera adeo delicata, vt de præcipitio dubitet, si calcaribus, timoris religiosi vrgeantur. Recte Hieronymus. Se curius est perire non posse, quam iuxta periculum non perijisse, in altero tranquillitas est, in altero gubernatio, ibi gaudemus, hic euadimus. at primum dum non datur, sed iuxta pericula iugiter versetur, quis (ait Hieronymus) quis cumque mortaliū iuxta viperam securos somnos capiat: quæ & si non percutiat, certè sollicitat. vnde quotidie (ait idem) necesse habes, aut perire, aut vincere.*

In p.c.lib.r:  
Reg.

Ep. de vit:  
susp ecto cō-  
tuber.

Laterum subinde lauas, dum Grauinam ad hæc asserenda, vel suspicanda motum dicis, ex sinistris relationibus seductum, vt crederet. I. Cardinalem gentilitio nexo infectum ambitionis, plus Societati quam alijs religionibus tribuisse. II. Societatem affectando singularia ad communem cæterorum ordinū fortem agrè se demittere. III. Querelas exiesuitarum, non ab omni veritate abhorretere. IV. Societatis quosdam alumnos aliorum regularium, vel clericorum defectus laxiori lingua carpere, & omnia passim reformare velle. concludens. Potuit Grauina, possunt quilibet alij ad similes relationum scopulos alij, bonæ affectionis in Societatem naufragium fecisse: vt mearum partium existimauerim collectis tabulis Nauem rursus compingere, & animos suspitionum tenebris oppressos, Veritatis luce recreare.

VIN.

Nihil ait Gregor. simplici corde felicius, quia quo innocentia erga alios exhibet, nihil est quod pati ab alijs reformidet. Habet enim quasi arcem quamdam fortitudinis simplicitatem suam. nec suspectus est pati, quod se fecisse, non meminit. vnde nō est cur timeat, ex Vindiciana traductione, quod credulus, vanus, & suspiciosus extimetur, cum nihil eorum, quæ assignat, neque cogitauerit, tantum abest, vt aures illis accomodās sinistris relationibus sit seductus. E contra vero (audi mi Vin

TVR:  
L. 2 Mor.c.  
21.

Greg. ibid.

diciane, mens praua semper est in laboribus, quia aut molitur mala quae inferat, aut metuit ne haec sibi ab alijs inferantur. Et quicquid contra proximos excogitat, à proximis formidat. Fit undique suspecta, undique trepida, omnis qui ad memoriã venit, exquirere contraria creditur. Cui ergo tranquillitas securitatis deest, huic, procul dubio terroris sonitus semper in auribus est. Et sæpè coningit, ut illi quilibet proximus suus simpliciter loquatur, nil aduersum cogitet. Sed cum pax sit ille insidias suspicatur, quia qui semper dolosè agit, simpliciter erga se agi, non existimat. Hæc ad viuum antequam nascereris de te Magnus expressit Gregorius. Vnde timorem deponere, quod ad falsarum relationum scopulos allisa Societas bonæ affectionis naufragium faciat; nec enim faciet, nec procellas patietur, nisi quas ex adulatoria laude excitas, & ab onere nauem compingendi collectis tabulis, deposita tua insidiosa suspicione, liberaberis.

### I. Causa opinionis de Societatis superbia immeritò à Vindiciano Turturi tribuitur.

**H**umanitate falsè dicta temperare volens Vindicianus, ré agere profequens in varios affectus se transformat, qui diuersis personis, & tempori congruunt. Hinc & sui similes tamquam Vertumnos in omnem habitum se vertentes omnibus assentantes, Polypos vocauit Antiquitas, eos colores assumètes, quibus scopuli ipsi quibus adhreret, affecti sūt. vnde Phorylides apud Athæneum sic quemdam eiusdem farinae cum Vindiciano alloquitur,

*Pectore neue aliud celes, aliudque loquere.*

*Proque loco variere petris uti Polypus hærens.*

Scopulo igitur illi firmissimo inhærens Societatis, nigrum colorem (mortificationem designantem) assumens, in eum ordinem transformatus, dicit.

VIN.

*Bellarminum, non fecisse meliorem Societatem, quam in se ipsa sit, sicut, neque amalorum inuidia deteriorem. Placuit illi, non omnia vitia Ecclesiae, vel ordinum membra ad lacrymarum suarum conuiuium conuocare. & mox alteri scopulo inhærens nigrum, & album, vel cinericium colorem assumpsisse videtur, subdens, placuit autem Grauina omnium ordinum religiosorum ad Turturis sui triumphos inuitare. & ut ambos sibi deuinciat. Neutor, ait, errauit, quia semper liberum scriptoribus*

ploribus fuit, undecumque velint amicos patronos suæ lucubrationi alligare. Affectioni ergo suæ Cardinalis erga Societatem indulgit, ut in ea putaret, viuorum membrorum copiam, et piè lamentandæ peritiam reperiri. Grauius affectionem suam in omnes ordines, & quam suo præposuit Cynosuram, iustis quoque causis effudit. Aentrobique delictum, vel seuerissimus veteris Romæ censor dispungeret.

Acum, & filum fumens rupturam consuis. Usque modo Grauiam varijs locis, & argumentis velut gladijs vulnerasti, & a compage Societatis veluti disiunctum membrum (ac si non essent vnius corporis membra illius: a religio!) auulxisti, nunc tandem serò facti huius pœnitens, à te conscissa conglutinare conaris, & veluti disertus Sutor, & Sator vulneratas facies consuere edoctus, vel vestimenta refarcire eundem impetis modum consuendi, vt ne cicatrix vel scissura appareat. Vtinam salum deponeres, hoc est corrigeres non bene iactum: sed video, quòd oratio à factis discordat; peiores enim scissuras meditaris, dum post Grauiam probationem, eundem rursus incutare aggredieris perperam Cardinalem momordisse. Itaque vt semel accipias, dicam, quod Lacheti Plato dixit.

TVR.

*Nequaquam iuxta sermonem tuum Dorica concinnimus harmonia, Ego ac tu Laches* (Vindiciane) nam facta haud consonant verbis. subdis enim.

Plato in Ia. chete.

Proinde de Societate Cardinalis candidè scripsit quod sensit, qui autem vnum laudat, alios non vituperat. quod probas exenplo Techuitis 2. Reg. 14. quæ neminem dum peroraret audauit præter Absalonem & Regem Hieronymus multa opera scribit pijs fœminis, non sine earundem encomijs, vnde non dicendus est insigniores viros spreuisse. Idem præstitit Bernardus, non absque elogijs scribens suis fratribus, alijs Religiosis, Pontifici Eugenio, absque reprehensione, quod præposuerit suam Claramuallem omnibus Ordinibus, vel quod soli Clareualleses æsculis sponsi, & alijs delictijs aigni indicati sunt à suo parente &c. liquidum esse oculum oportet, qui scriptoribus libertatem pteci sui quocumque velint deriuandi succentians.

VIN.

Sed mi Vindiciane, nec præcepta Ethica percalles: nam ad modestiam pertinet, & probam educationem, sic laudes temperare, vt nulla in sermone comparatio, uel superlatio vnius personæ cuiuslibet status appareat, quia ex Chryostomo, uel quicumque sit auctor, ex comparatione peioris oritur laus melioris. & è contra ex sublimatione melioris, cœteri deteriores monstrantur. Talis erat illa comparatio. *Non sum sicut cœteri hominum.* & passim pro inurbanitate habetur, existensibus multis mulieribus in aula nuptiali, uel scholaribus in domo,

TVR.

Hom de Adami & Luæ.

Luc. c. 18.

vel inter mulieres, hanc, uel illam laudare ut pulchriorem, inter milites hunc fortiorem, inter scholares istum sapientio-rem, cum sit odiosa ista comparatio, fastidium, & contemptum cœterorum pariens, & perturbationem. unde decorum ser- monis tradens Ambros. ait q̄ *disceptatio fit sine ira. suauitas si ne amaritudine, monitio sine asperitate, hortatio sine offensione,* & postea, *in sermone formulam eam tenere conuenit, ne aut ira excitetur, aut odium, aut cupiditatis nostra aut ignauia aliqua exprimamus indicia.* Sicut quæ sunt allata in exemplis attendas Vindiciane, nullam comparatiuam, sed absolutam absque respectu ad alios laudem continent, unde verum est, quod qui hoc modo laudat, non est consequens quod alios uituperet, sed tunc cum antitheses efformantur, plangentium deploratorum, intercessorum pro relaxatis, & relaxatorum, etiam nominatione in particulari, *Benedicti, Dominici, Francis-* *sisci,* nescio, an maior oppositio reperiri possit, ut comparatiuū, & superlatiuum super id, quod deterius, per id quod melius est efformetur, non sine audientium stomacho, & eorum, qui sic in facie laudantur displicentia, nam ut dicit Chrysost. qui

Amb. 1. off.  
c. 22.

In cap. 10.  
Matt. ho. 26.

VIN.

*gaudet letatur in facie: Vir autem sapiens, quando laudatur, in facie, flagellatur in corde.* Falso quoque scribis, cum ad fontem lachrymarum peruenit Cardinalis, quod nullo modo Societatem à reliquis Ordini- bus secreuit, cum omnino istis uerbis incluserit, videlicet: etiam omnium aliorum sanctorum, qui religiosor ordines instituerunt filij, & nepotes: neque recentes ab antiquioribus separauit, neq; discussit. An & quot in recentibus mortua membra latitarēt, neque an hic vel alius ordo pluribus eiusmodi cadaueribus scateret, sed absque discrimine quicumque ordo multitudine deformatum laboraret, plangendus Bellarmino uidebatur: salua nihilominus dignitate, ac laude sanarum partium. Quicquid in contrarium alij Grauingæ auribus inspirarunt, uanitates, et insanias falsas narrauerūt, quas respicere, nō oportebat.

TVR.

Quartæ certè Vindiciane determinare fossam (ex Prouer- bio Tertulliano) hoc est certum differendi spaciū, ultra quod egredi non ualeas. Dicis inclusum ordinem Cardinalis in deploratione sua, quia de omnibus ordinibus indifferenter locutus est cap. 6. lib. 2. sub illis clausulis, & omnium aliorum SS. qui religiosor ordines instituerunt, ubi & nouos, cum uete- ribus adiunxit, certe hoc est (ex altero Prouerbio) *mulum de asino pingere,* quod quadrat in eos, qui aliter repræsentant, quam res se habeat, vel mendacia mendacijs adstruunt. totum Bellarminianum discursum repetamus. sic ergo habet lo- quendo de antiquis tantum ordinibus. *que autem SS. PP. Naz. Chryf. Hieron, & August. de Monachis sui temporis dixerunt*

2. de gē. col.  
cap. 6.

dixerunt, possumus etiam nos dicere de primordijs omnium religioforū. Nā et SS. Benedicī, Dominici, Francīsci, & omniū aliorum Sanctorū, qui religiosos Ordines instituerunt Filij, & Nepotes per multos annos, ita sanctè, piè, perfecteque vixerūt, vt vel omnes, vel maxima eorum, pars insigni san-  
 ctitate floruerint. Postea tamen multiplicari ceperunt Regulares sine numero &c. inde nata sunt scandala graua, & multiplicia omnibus nota, quæ materiam uberem præbent columbæ gemendi, & plangendi relaxationem, ne dicam corruptionem Ordinum religioforū. Hæc Bellarminiana verba. Siste Vindiciane, & vide quomodo apertissimè, ac fatiatissimè tam insignis Doctōr, tuo quoque ore laudatus apertè factus est Sanctorum elogia de Monachis suorum temporum, ad primordia omnium religioforū extensa, qui post ea tempora claruerunt, vnde subdit, & nominatim. Nam SS. Benedicī, Dominici, & Francīsci, quæ verba, sententiam truncando, omisit, & solum, quæ sequuntur pauca verbula retulisti, & omnium aliorum SS. qui religiosos Ordines instituerunt, filij, & nepotes, per multos annos ita sanctè, piè, perfecteque vixerunt. vbi noues vnquam, cum veteribus Ordinibus conuinit? nam de primis, & medijs locutus est apertissimè, & per multos annos (quod est vetustatis indicium) piè, sancteque vixisse impudētissimū præbes patrociniū, dū eius, cui patrocinaris, fingis callidè sensus, & verba inuertis. & si ex antecedentibus te conuincere non pateris, ex aduersatiua ediscas pro illis supponere Ordinibus, de quibus ante mētio facta fuit: hi autē enarrantur, ergo qui quondam florere, per multos annos de mente Bellarmini, hi postea procedente tempore relaxati sunt, vnde orta sunt scandala graua &c. sed qui floruerunt per multos annos, & præcedente tempore laxati describuntur, veteres Ordines sunt, & in specie Benedicī, Dominici, & Francīsci, & aliorum omnium Ordinum, nempè veterum, talis enim sensus esse debet, vt sit vniformis, & formalis, non ergo noui cum veteribus confusi sunt, vt essent obiectum colubinae deplorationis. Quod si nouorum quoque, & Societatis in specie, etiam membra mortua, & cadauera deplorauit (vt fateris) & scandala similiter deplorauit (nam omnium Ordinum indifferenter, in primordijs florentissimus status asseritur, quia filij, nepotesque SS. per multos annos piè, sancteque vixerunt, postea ex multiplicatione orta sunt scandala graua, omnibus nota) iam à parte Grauius stat victoria, omnium enim ipse Ordinum fecit causam (nullo excepto) communem; vt in omni statu mali cum bonis sint admixti, deplorantes, & deplorati, in omni scandala nascantur, vel paleæ  
 cum

cum tritico admixta, nullam esse portionem, vel massam puram à fermento discretam, seuerissime admonens, ne vlla phantasia elationis, & superbix spiritus, vel fores religioſæ mentis pulsaret. Si malè locutus est, testimonium perhibe de malo, quod etiam in tuum redundat caput, qui indiscriminatim de nouis, & veteribus Ordinibus Bellarminū locutū esse defendis. Si autem bene, cur illum cedis, qui ne dum de scandalis, si quæ essent, sed nec de tentationibus ad scandala, & renouatione ad seruentissimum primitiux foundationis, pateris illam erudiri? Sed video verſutiam tuam, & superbam tuam confessionem, nam dum scribis indiscriminatim planxisse deformatōrū multitudinē, *salua* (subdis) *nihilominus dignitate, & laude suarū partium*. Quarū Ordinū ne omnium, an aliquorum? edisserere. nam vt scripsit Augustinus *multa in alios, vel ob aliud dicta in quos volunt, & ad quos volunt maledici plerumque conuertunt*. Si omnium Ordinum, ergo dum in omnibus Ordinibus multitudo deformata deplorata est, salua dignitate sanarum partium, in quocumque Ordine infirmæ partes, cum sanis copulantur, vt nullus ordo penitus relaxatus, vel corruptus dici possit. Si aliquorum, vel alicuius Ordinis, Non ergo à Cardinali rectè dictum est, omnes Ordines habere membra mortua, cum viuis latitantia, & nullum Ordinem in hoc à cæteris esse secretum. Nec dicere potes in solius Societatis sanarum partium dignitate, & laude versatū, nam paulo ante dixisti, quod *Bellarminus, non dixit solam Societatem esse viuam in Ecclesia membrum, neque nullam in ea extare mortuum*. In tuo ergo discursu vbi putas impugnare, Grauinam te expugnas. Et qui extrito puluere anhelitum reassumens animosius in arenam descendisti, eodem in vanas auras sparſo, & oculos tuos offundente, adeo cæcutisti, vt ne manifestissimas, & contradictiones aduerteres, & in propriam quam fodisti foueam, non à Grauina sed aliorum seductionibus sãbre factam, incidisti.

De vnic. Eccleſ. c. 5.

VIN

Infero adhuc alia verba tua, & cum aliud non habes argumentum ad te defendendum, ex commendatione Ordinis Prædicatorum per Grauinam facta, exceptionē Bellarminianā te putas defendere. ais enim, *Apostolum ex commendatione Thessalonicensium, quod fuerint facti forma credentibus in Macedonia, & Achaia, nihil Romanis, nec alijs Ecclesijs derogasse, non erat enim opportunum de alijs, nisi de pietate, & zelo, quæ se offerebant, Apostolum loqui. ita* (ais) *Grauinā in suum Ordinem valdè propensus, quid non sanctitatis, quid non Victoria, & miraculorum ubique Centium eidem attribuit? redeant modo insani suggestores, & occinant illi, sic su alios Ordines*



dines abijci? & aliorum manipulos tuum adorare iubes? cui obiectioni ex persona aliorum facta, sic occurrendum putas. Possis respondere Grauinam patrumfamilias, conuiuium instruens, modo his modo illis hospitibus pro arbitrata suo, sine cuiusque vicinorum iniuria apponere, quæ responsio pro Bellarmino deseruit, eo magis (ais) ut suum Ordinem commendandi concessum sit, & summi precij estimandi, quod à S. Aegidio S. Francisco, & alijs sine aliorum Religionum contemptu factum est. His autem sensus de sua Religione uniuscuiusque, ex vi vocationis cœlestis dimanat, illumque infundit Deus, qui donum vocationis agnoscunt, acceptant, & pro viribus exequantur. Nec illud solatium ex inspectione aliorum Ordinum capiunt, non quod illis quicquam desit, sed quia ad alios ordines vocati non sint, viresque ad eius regulam, & onera minimè sufficientes in semetipsis experiantur.

Dixisse prote aliquid putas, Apostolicum locum adducendo Thesalonicensis commendantè, & non aduertis Apostolum nullam inter Thesalonicensis, & alios fecisse comparationem, quod & Grauina præstitit, etiam in Ordinem suum propensus. Sed non propensior, cum omnium Religiosorum florentissimum statum ostenderit, quod dum tu, pro crimine toties obiecisti, satis probare voluisti (quod non effecisti, tuis criminationibus) ipsum potius assentatorem Ordinem, quam æquum censorem, ut ex hac tua iniusta reprehensione pro se colligat contra te, nullo modo fuisse in laudandis cœteris alijs Ordinibus partialem, nec vnquam aliorum manipulos suum adorare iussisse, ut falsè sed insulsè iocaris, cum vberem messem in omnium Ordinum horreis, & aceruos, ne dum manipulos tritici vallatos lilijs, & rosis modo ostēderit, qui abudè, tamis tpe, his orbis partus, & quotidie pascebat. Nec solum conuiuium instruxit, ut pro arbitrata inuitatis fercula ministraret (ut pro Grauina simulatè respōdes) sed omnibus Religiosis Ordinibus varias dapes præparauit, poma vètera, & noua apposuit (vinum melius dixisset ille architriclinus nouis Ordinibus) nihil in cōuiuio præter decorum gestum est. Solus Vindicianus sua spontè in cōuiuio hoc non vocatus, vellet locum, & si adesset Stratonicus, sic te impeteret (ut olim vitroneum illum conuiuium impetuit) *Cape superbe*, & si commotior, ut ille, diceret, *Qui superbus? in promptu responderet, Imo quis te superbius, qui nec vocatus venias*, ut anceps sententia vtroque modo accepta feriaris, nam, nec vocatus venire dicitur, qui non vocatus venit, quod est impudentia, & nec vocatus venire dicitur, qui vocatus venire recusat, quod est superbia.

TVR.

L. 6. Apoteg.

Cuilibet

Cuilibet vero Religioso concessum fateor suum Ordinem peculiari affectu diligere, efferre, vt in eo reperiat quæ faciunt ad sui cuius solatium, & virtutum progressum; id vetitum, si alijs præferat.

VIN.

Dulciter vero mordet, & adulando feris Grauinam dicentem. quod etiam si quis incautius suum Ordinem cæteris prætulerit, absolutè non censebitur prætulisse, quia respexit suæ conditioni, & uocationi suæ sibi regulam præclarissimè consultum esse, *quare qui secretum hoc non expenderint, mirabuntur Bellarminum, Grauinam, Aegidium, cæterosque de suis matribus adeo splendide, & basilicè gloriari, vt uideantur omnem cæterorum regularium fulgorem obscurare uelle. Sed non errat Ethicorum Axioma. Laus unius, non est alterius uituperatio. Vituperatio, & intentio laudatoris, si comparatio absit, & aliæ uanitates, neque à Grauina, neque ab alijs mortalibus iudicari potest, aut debet.*

VIN.

Si ergo incautius (dicit Vindiciane) quis prætulerit cæteris suum Ordinem, absolutè non præferret, quia vt optimum sibi, præferret. Super hanc incautam prælationem cadit Grauiniana obiurgatio. Amplius si incautius, quomodo postea adularis Basilicè Bellarmino, & Grauinæ, qui hoc modo suos Ordines extulerunt, vt uideantur cæteros obscurare? Nonne serpens est mordens occultè, uel scorpius blandiens, & feriens? Non est dubium absolutam laudationem licitam, à sanctis commèdatam, qua & frequentissimè in demonstratiuo genere perorando usi sunt. Nec potest uerti in dubium, absolutè, nec præponi unum Ordinem alteri, cum respicitur ab unoquoque Asceta, ut optimus sibi, nec enim Helleborum absolutè melius est cæteris simplicibus, quia Turdis esca est, sed Turdo optimum, & benè dicit, nec dices intentionem laudatoris, si comparatio absit, reprehendendam, nec iudicandam si hoc modo fiat. Ergo non diffiteris, cum adest talis comparatio laudatoris factum, uel dictum non esse laudabile. Quis uerò absoluta, quis comparatiua comparatione usus sit, tacente gemitu Columbæ, & uoce Turturis, mundus diiudicet.

## II. Causa eiusdem opinionis de superbia Societatis similiter à Vindiciano Turturi imposta eliditur.

VIN.

**S**omniat Vindicianus, quod sit à Grauina impetita Societas ex priuilegijs singularibus, quibus à Sede Apostolica con-  
deuo-

decorata est, tū ex peculiaribus notis, & proprijs insignijs sue vocationis, ut habetur ex Bulla Greg. XIII. Tum præterea ex varijs, operosis & indefinentibus ministerijs ex animarū medela, quæ absque deductione ad lucem, & Tribunalia forensia dirigi non possunt, quæ si Apostolici Gregis Pastores ad aliam Gentem subdit, vellent transferre, possent uti iure suo, sed vigilant in inspicere debent, an tam promptos felices, peritos animorum medicos sint assignaturi. hæcenus enim præpotentis Numinis Clementia, ciuitates, & Prouinciæ Societatis laboribus exculta floruerunt. & quorsum illi de alijs vineæ Ordinibus sibi prospiciunt, vbi præsentium integer adhuc viget sanguis, ardor, & pietas, quorum studia, & sudores in oculis sunt, & nemo facile æquare potuit? Auxisse magis priuilegia oportuit, ne talium Ministeria retardarentur, ut ministerium fidelitatis & animus cresceret. Quis in omnibus seruis tuis, dicitur Regi, sicut David fidelis, & pergens ad imperium tuum, & gloriosus in domo tuâ?

1. Reg. 22.

Nullus hæc priuilegia Religiosorum adorsus est, nisi perti-  
nens ad castra Philisthijm. Ioannes de Polliaco, qui cōstendi  
priuilegium collatum regularibus, impugnavit, à Summo Pō-  
tificis ut hæreticus damnatus est. M. Antonius de Dominis no-  
uissimus Apostata tuus Symmista in eadem priuilegia arieta-  
re ausus est, vnde, & propter varia indulta & exemptiones  
regularibus factas in rabiem actus, sic in Cænobitas inuehi-  
tur. Hi sunt veri schismatici, ut supra innui. & lib. 9. & 10.  
demonstrabo dum altare erigunt contra altare, & proprias sy-  
naxes faciunt, plebem volunt, & pascere, & regere, & Ecclesia-  
sticum regimen sibi usurpare, plebesque à suis Episcopis diuel-  
lunt, ut Ecclesiasticam pacem turbent, & vniōnem. Imperti-  
nenter secundam hanc causam Societatis superbiæ connectis  
cum impugnatione existimata Grauiniana, verebaris enim in  
tuorum Mystagogorum classe tela contorquere: vnde de  
Bupalio, plusquam Vatiniāno odio, denotari potes Vindician-  
ne. non possunt tēgi Vulpis reliquæ. iam q̄ dictum est apud  
Homerum de quodam veteri impostore tibi competit, nam

*Texendisq̄ dolis natus manduco* J detectus es.

Illud displicet, quod dum è superbia vindicas venerabiles Pa-  
tres Societatis, toties supra à te confutata comparatione, super-  
biæ ligna subministras, & dissidij fomenta, plus enim cæteris  
religionibus laborare adstruis Societati. similiter, nō adeo præ-  
ptis, peritosque reperiri operarios in cæteris Ordinibus, ut sunt  
in Societate: nō esse de alijs operarijs providendū à Pastoribus  
vbi Iesuita degunt. Sunt istæ absolutæ locutiones, an odio-  
sissimæ comparationes? & dum concludis, *augenda magis ip-*

TVR.

Li. 2. de Re-  
pub. c. 12.

1. Reg. 22. *ius privilegia, cum ministrantium fidelitas, & animus cre-  
scat, eique adaptetur, quis sicut David fidelis, & pergens ad im-  
perium tuum, & gloriosus in domo tua? comparationem a deo  
auges, ut quo altius, & gloriosius attollatur non habeat. Tales  
pingis Vindiciane quales nolunt ipsi Patres modesti Societa-  
tis describi, nec existimari, & summopere detestantur, quod  
supra id quod sint, vel dicis, efferantur, vis enim eos esse Sy-  
rabaitas in plateis, hoc est fastu præurgido super omnes se o-  
stentare, & ut alio quoque Prouerbio dicitur pennas nido ma-  
iores extendere, cū tamen suo se pede metiantur, nec ambulet  
in mirabilibus super se. Illud terribile recolunt, quod Chore,  
& superba illi multitudini dictum est. *Quemcumque elegerit  
(Dominus) ipse erit Sanctus: multum erigimini filij Leui.*  
Maior autem erectio (quod absit) esse non posset, si ad insti-  
tutionem tuarum tibi arum saltarent, vel viderent Solem cum ful-  
geret, & Lunam incedentem clarè, & in complacentiæ signum  
manus suas deoscularentur, quæ maxima esset iniquitas, Iob  
attestante, & ad inferna præcipitaret.*

Num. 16.

VIN.

Sed in persona aliorum obijcit Vindicianus contra Iesui-  
tas. *At illi Apostolica gratia abutuntur. Quid ille? sic quidem  
vercor, ut multi calumniensur; sed obsecro tempus, locum, &  
testes signent, ne de conuictiandi prurigine prius ipsi rei ag-  
tur. Vniuersa Europæ, Asiæ, Africa, & Noui orbis Regna  
Societatis operarios expetunt, & concessos auidè complectuntur.  
& sic fatui filij Israel, non iudicantes, neque quod verum est  
cognoscentes, indicta causa filiam Israel condemnabunt? Cum  
Alexāter Seleucus de Ionatha, patribusque Machabæis præ-  
clara cognouisset, amicitia sua dignum existimauit, nuptijs suis  
adhibuit, in quos interpellatores repressit. Neque minus Ale-  
xandri successor Demetrius primitias Regni Ionathæ fratrum  
que amicitia condecorauit, non absq; insigni operæ emolumento;  
sed vertētibus annis mutauit ingratus sententiam, & innocen-  
tes vexare enormiter cepit. Vix ex his Regibus æquiora in  
Ionatham semper obsequijs fidelem decreuit? Etiam S. Gre-  
gorio graue nimis, & contra Sacerdotale propositum est visum,  
7. Reg. c. 33. *ut ille cutusque Monasterij privilegia olim indicta conuelleret,  
& in irritum, que sunt pro quiete disposita, deducere. Hæc  
ille.**

1 Machab. 10.

Cap. 11.

7. Reg. c. 33.

TVR.

Thales Milesius, cum interrogaretur, quantum distaret ve-  
ritas à mendacio? Scitè respondit, quantum oculi ab auribus,  
sentiens ea esse indubitæ fidei, quæ oculis contuemur, rumo-  
ribus, delationibus, ac hominum fabulis haud tuto credi. eodè  
pertinet Homericum commentum, cum dicebat. *Eorum, quæ  
subuolant per portam corneam (oculos designans ob coloris  
sumi-*

similitudinem) *vera, quæ per eburnea os, ob candorem dentium, vana*. Si hanc instantiam audisti ab aliquo nostrum, sicut de ipsa calumnia optas, locum, & testes consignari efflagitas, hos ipsos de auctore huius calumniæ, quod Societas priuilegijs abutatur, designa, & nullum in Catholicis, sed in hæreticis folia, & loca denotabis, præsertim in M. Antonio de Dominis (Societatis prius commilitone, postea archiepiscopo) priuilegia, & institutum Societatis impetente. Hi de grege tuo sunt Vindiciane, qui de priuilegijs obloquuntur, qui proinde sunt fatui filij, non Israel (sed Belial, neque quod verum est cognoscentes, & filiam Israel condemnantes. Putabas Grauinam, perterrefacere, vel in odium adducere, obiectionem Anonymam profeciendo, quæ numquam ab vilo pio, numquam à Grauiniano calamo est profecta.

Aliam vocem hucusque edidisti, quasi ex aliorum persona nunc propriam edis, & priuilegia dum simulas defendere, priuilegiorum auctores penè inuisibili vulnere cruentes, Demetrio assimilando, priuilegiorum largitori (qui vertentibus annis mutauit sententiam, priuilegia concessa Ionathæ, & suæ genti, reuocando) Gregorij autoritate discursum firmas, videlicet *contra Sacrosanctum propositum esse velle cuiusquam Monasterij priuilegia, olim indicta, conuellere, & in irritum que sunt pro quiete disposita deducere*. Non sunt alij priuilegiorum largitores (vt tuis verbis asseris) nisi *Apostolici gregis Pastores*, qui tot fauores Societati præstiterunt, an ne Demetrij erunt, si vertentibus annis auferendos iudicarent? Nec proposito conduceret dictum Gregorij, nam quamuis priuilegium remuneratiuum, quod per viam contractus obtinetur, irreuocabile sit, priuilegia tamen omnino gratis concessa (exceptis, quæ fiunt per absolutam donationem, cum translatione Dominij) & quæ consistunt tantum in facultate, vel licentia operandi præter ius commune, & quæ remanent, in pura ratione priuilegij, vt sunt religiosi multa concessa, omnino libere, & non exiistente causa, vel necessitate reuocari possunt. Possunt inquam, vt reuocatio valida fiat, licet vt decenter fiat, aliqua honesta causa requiratur c. decet de reg. iur. in 6. & cap. suggestum decim. Non ergo si vertentibus annis Apostolici Gregis Pastores mutarent sententiam ingrati essent, quos si Demetrio audeas comparare (qui concessas Iudæis remissiones decimarum, & tributorum postea abstulit) in Sanctos Domini blasphemias, qui non dum Apostolicis indultis, & gratijs abutentes priuilegiorum ablatione mulctare possent, sed, & blasphematores tantæ Maiestatis, & temerarios huiusmodi assertores, vt Ethnicos, & publicanos Inquisitoria censura iustissime pronuntiarent feriendos.

### III. Causa opinionis de Societatis superbia in Turturem objecta, in Vindicianum auctorem refunditur.

VIN.

**T**ertiam causam impositam superbiae Iesuitis ab ijs proficisci dicis, qui Societatis disciplinae praetests obloquuntur. Et in hoc cum S. Ambrosio 1. Off. c. 31. inueheris, veluti ingrator, non reddentes quod acceperunt. & subdis: hos luculentum Societati testimonium praebere, cum vel inuiti limina eius attriuerint, vel litterarum dumtaxat, nullam autem virtutis culturam aucupati fuerint. Quis a talibus statuum, vel Pannegyres expectet? S. Augustinum discipulorum improbitas non denigravit, sed cautorem reddidit; idem si Societas minus feliciter consequatur, saltem a prudentibus, & cordatis viris eam benevolentiam impetrabit, ut eiusmodi criminatōribus parē fidei, ac laudem attribuunt, qualem ipsi moderatoribus sui; nempe Cretensem.

TVR.

In Moral.  
precep.

Ep. ad Furiā.

Qui eiusmodi sunt conuictores pro beneficijs maledicentias rependentes, verē serpentes sunt. vnde Plutarchus *serpentem alit, qui apud ingratiū beneficium collocat, neutri enim collata gratia benevolentiam conciliat*; imo detractores sunt, Deo odibiles, eo quod mordent in silentio, imō vt Reguli pestifero halitu aerem inficiunt publicē criminationes eruendo. Illud commodum reportatur (vt dicit Hieronymus) quod falsus rumor cito opprimitur, & vita posterior indicat de priore. Fieri quidem non potest, vt absque morſu hominum vite huius curricula quis pertranseat, malorumque solatium est bonos carpere, dum peccantium multitudine putant culpam minui peccatorum. Sed tamen cito ignis stipulae conuiescit, & exundans flamma defcientibus nutrimentis paulatim emoritur. Si anno praeterito fama mentita est aut verum dixit, cesset vitium, cessabit rumor. Frequenter cernimus, quod dum belluæ circumstantur, manuescunt, propriae feritatis oblitae, at in libertate posita eos quoque impetunt, a quibus alimoniam perceperunt. Sapienter Philippus, cum cuiusdam lingua maledica profcinderetur, & ab amicis vrgeretur, vt exilij poena detractorem multaret; se id facturum negavit, ne inquit, per mundum oberrans, inter plures male de me loquatur, quare adiudicatum est, quod illum non ageret in crucem, clementiae; quod contemperit, magnanimitatis; quod non expulerit, prudentiae, in exilium enim actus plus satis nocuisset. Quare bene Vindicianus admonet tales calumnias, non denigrare, sed reddere

cau-

cautiores. nihil enim sapientem (dicebat Grego. Nazianzenus) laudatores, vel conuitiatores immutabunt, quorum lingua, non magis circumfluunt, quam equore a spuma scopulum circumluit, vel pinum, aut aliam quamuis arborem densam, & sublimē tenues aurae. Et subdit præclarā præxim ab omnibus imitandam in simili euentu. *Sic mecum disputo, si me falsò crimine accusator incessit, non me magis, quam eum qui loquitur hæc oratio perstringit, etiam si nominatim conuitijs petat: Sin autem verum crimen mihi impingit, quid est, cur eū potius quā me ipsum accusem? Quippe, qui ita de me loquendi ansam præbeam, non ille mihi ita videndi: vocesque præteruectus, ut vanas, & inanes, mei ipsius ero, hoc tantum emolumentum ex ipsorū improbitate percipiens, ut cautus in posterum vitam instituat.* Prudentes, & cordati viri (vt petis Vindiciane) non facile autem præbent eiusmodi criminatores, quos Cretenses, hoc est mendaces iudicabunt, in quibus, vt dicitur, non pœna, sed Græca fides. Quid si incidant eiusmodi criminatores in subfollia leuissimorum hominum, quibus anima pro sale est? rumores turpissimos serent, vt de quibusdam sui temporis descripsit Hieronym. & quod ab ipsis egressum est, id ab alijs audisse simulabant, iidem auctores, & exaggeratores famæ de mendacio exeuntis, qua cum ad matronas peruenerit, & eam linguæ fuerit ventilata, pronuntiâ penetrat. Quibus si è mendacio processisse famâ suadere velis, Atticos (vt dicitur) fœl è Louistabulis testes authores famæ conclamabunt cordati, hoc est probatissimos, incorruptissimos, & te ludere velle (Vindiciane) excipient, dum famam scandalorum regularium omnium à te diffamatorum eleuas, & confirmas; eorum vero, quorum patrocinium suscipere simulas, occultas, & infirmas, vt cui dicto à te prolato etiam inter duo iuramenta, credendum sit, nesciam: nam si famæ coeterorum regularium credendum esse pronuntiabis, non poteris famam clientum tuorum excipere, & dum excipis, insimulatores à te Ordinum de multiplicitate scandalorū à fama defluentium, criminationes tamquam iniustas, & iniquas saltem, si non posuisti in testamento, in codicillo retractare tâquā ad salutē necessarium opus est. *Sed nihil ad Andromacham.* Salua enim reuerentia est virtutum Societatis, præcipue humilitatis, etiam si ab abortiujs filijs viperinos fœtus imitantibus iniuste laceretur, quæ vt nec lædatur ab iniquis criminatores, nec à Grauina, vt tu malè sentis, nec tantilla credulitate violatur. Displicet, quod criminatores vindicans, te ipsum eorum choro inuoluis, cum de Grauina suspiceris talium hominum ex Executorum sinistris rationibus deceptum, vt superbiz spiritu labo-

Orat. 3. de  
pacc.

Ep. ad Fur.

farc

Orat. ad Pa- rare Societatem existimarit. *Non facile enim ait Nazian. teme-*  
 trem. *re suspicatur, qui non facile ad malum impellitur.*

#### IV. Causa opinionis de Societatis superbia, qua Turtur infamatur, abstergitur.

VIN.

**A**D quartam tandem existimatam causam opinionis de Societatis superbia properans subdis. *Si Grauina in Societate quendam reformationis spiritum suspicatur, vel vocis nuncupatione abulitur, vel toto caelo aberrat. Reformatio potestatem complectitur, qua qua deprauata fuerint, cum auctoritate, & imperio in pristinum decus restituuntur, potestas autem non nisi a fascibus, & Pede manet. Quomodo ergo Societas reformationem spirabit. Aque nullibi uspiam extra Ordinis sui subditos, quemquam potest per leges suas in obedientiam admittere?*

TVR.

Cum semel ceperis temerè de Grauina suspicari, tribus capitibus iam confutatis, nihilum finem dicendi facis, quartum, & superaddens inanis suspicionis, Grauinianum sanguinem fugens, vt in te illud Horatianum dictum quadret.

*Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.* Vbi Grauina Societati affixit, illam carpendo, quod omnia velit reformare? & quasi irrupto muro hostes aggressi essent ad debellandam Societatem, vt dicitur, *cum hasta, & scuto occueris?* sed neutro proficis, hasta dum sphinges seminat ad orris, scuto dum nec imaginatum telum eludere nosti. & quantum attinet ad scutum: auctoritativa reformatio eorum est, qui iurisdictionis auctoritatem habent, vt sunt Concil. & Pontifices. Vnde in Concil. Aquisgranens. vt dicata Deo loca *iuncta possibilitatem, in antiquum statum reformantur, precipitur. & de religio Dom.* Concil. Trident. sepefissime. At possunt esse reformationis cupidi, qui reformandas religiones suadeant, vt non desunt in ciuitatibus multi Catones optima praecepta pro ciuitatum reformatione tradentes, & si nulla sint praediti potestate, qui tamen tunc veri relatores habentur, cum Catechizantem feueritatem imitantur, vt prius se ipsos, deinde reliquos ab ipsis, si quid reformatione dignum est, reforment. vnde idem Gato reformatoibus eiusmodi seipsum praebens exemplum, dicere solitus erat. *Se omnibus peccantibus ignoscere, praeterquam sibi ipsis.* Multum dissimilis isti Nauio, qui carpens alios, sibi condonabat omnia, quales quoque multi sunt reformatores tertij generis, censorium (vt dicitur) supercilium

Cap. 4. apud  
 Brucar. lib. 9.  
 cap. 16.  
 Cap. inter  
 quatuor.

5. lib. Apot.



*Et Capitis XIII. Causa Anonymi discussio. 303*

cilium habentes, tamquam legati sine mandatis, ut Homerus ex Aulo Gellio dicere solebat in Odissa, taxans aliena curam tes oculo cenforiano, attendentes,

*Aedibus in nostris, quæ prava, aut recta gerantur.*

Qui tamen à se ipsis incipere deberent, quam alios reprehendere, vnde Horatius.]

*Multa quidem nobis facimus mala sæpè Poeta*

*Vt vineta ego met cœdam mea.*

Hi sunt de quibus Petrus Damianus scripsit, qui sub *Monachica* professionis nomine, plebibus imperant, qui in angulis cœ-  
sitant, tamquam in tribunalibus, suis pratorijs Pragmaticæ ad cler.

sanctionis iura promulgant, qui alios lacerando, & mordendo sibi rigida iustitiæ privilegium derogant, quid in humilitate crucis Christi inter Monachos agatur, ignorant & hoc prodigium deputant, quod alij quotidiani vsus assiduitate frequentiant. Hi pariter sunt noui Pharisei, qui minima aliorum, maxima, & eorum maxima peccata minima arbitrantur, de quibus dixit Saluator: liquantes culicem, deglutientes Camelum, & iterum. decimatis anethum, & ciminum, & relinquitis, quæ

graviora sunt legis, hoc est San. Gregor. interpretre minima mala discernitis, maiora deuoratis, & de minimis inter olera exemplificauit, quæ bene olentia memoratur (ait idem) ut profecto ostenderet, quia simulators, cum parua custodiunt, odore de se ostendere sanctæ opinionis querunt: & quomnis implere

maxima prætermittant, ea tamen minima obseruant, quæ humano iudicio longè latèque redolent. Hinc perfectorum rigidissimi censores, si in minimis desinquant: sibi ipsi palpones, si maxima perpatrantur. Hanc praxim aduersus collegium Apostolicum exercuerunt iisdem Pharisei, dicente Euangelista. Tunc accesserunt ad Iesum ab Hierosolimis Scribæ, & Pharisei dicentes: Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum, non enim lauant manus cum panem manducant?

In quem locum aduertit Chrysostomus, à Hierosolymis illos Scribas, & Phariseos uenisse, quoniã & si per omnes tribus in duodecim partes erant disseminati, nequiores, ait, alij Hierosolymitanos fuisse, non est dubitandum, quia cum maioribus honores consequerentur, plurimum sibi arrogabant. & diligenter pensanda est particula, Tunc, quæ ponderata est ab Euangelista, ex eodem Chrysostomo, ut magnam eorum malitiam ostenderet. ac si diceret, tunc, cum comederant domos viduarum, cum circulerant mare & aridam &c. primas cathedras, ambissent, tunc veluti legumlatores accesserunt maioribus irrotati culpis, de minimis Apostolos censurantes, & quod peius est, de iisdem minimis criminibus falso eosdem inculpantes.

nam.

Lib. 5. ep. 8.

Matth. 23.

3. p. cur. past. c. 34.

Matth. c. 13.

Hom. 52.

Chrysol. ser.  
71.

Cap. 7.

nā nec adeo erant inurbanè discipuli, educati in domo optima, vt aduertit Chrysologus *incultis, & lutulentis manibus edere, quando istud, neque natura patitur, neque hospitalitatis admittit affectio, &c. sed superstitionis suæ baptismata perquirebant.* nam (vt dicit S. Marcus) *Pharisæi, & omnes Iudæi nisi crebrò lauerunt manus, non manducant. seruantes baptismata calicum, & urceorum &c.* aduersus quos reformatores tertix classis sic idem Chrysol. declamauit. *Pharisæe, quid te mundum credis, cum omnia tua, tuo sint polluta conuiuio? in foro tu de innocentis sanguine disputasti, de rapienda pauperis substantia perquisisti, per scrutatus es qualiter libertatem addiceres seruituti, & cum interiora tua tanto sint confecta crimine, quomodo te exterior lauare, & mundare sufficiet aqua?* pluribus tu indigebas baptismatibus inter cōuiuandum, cum manus tuæ ex adipe agnorum, & pinguiū perungerentur, vnica lotio discipulis sufficiebat, quibus ficcorum vsus erat familiaris, & vel solæ spicæ manibus attritæ summam in refectioe delicias ministrabant. Sed si aqua frequenti manus non madebant, rorantes semper erant oculi eorum exitus aquarum deducentes: oculi vero tui in terram declinati, siccissimi, vt nec rore cœli, lacrymarum dono humectarentur, manus vero, affluenti viduarum, & pupillorum substantia velut aqua abluerentur. *Quid igitur Christus?* ait Chrysothomus. *Non restitit eis, neque causam discipulorum dixit, sed statim recriminatus est: Quare, & vos transgredimini mandatum Dei propter traditiones vestras? vt audaciam, eorum reprimere, atque ostenderet, non oportere illos, qui delinquant in maximis, pro paruis aliorum criminibus ad eò moueri, vt diligentiores eorum trutinæ subijcere velint. Non enim accusari debet, qui accusandus non est &c.* propterea, vt idem mox aduertit, maiora in caput illorum crimina ingessit.

VIN.

Sequeris Vindiciane. maiori autem grauissimi nominis abusu vulgus imperitorum reformationem vocat, quicquid ad emendationem vitiorum consilij, vel hortatus attuleris; quo pacto si Societas superbiæ famam, & odium incurrit, viderit Grauius, quomodo suam matrem ab eiusdem criminis suspitione liberare velit. De illa enim ingenuè fatetur, quod disputando, scribendo, concionando, publicis priuatisque congressibus se velut ciuitatem, & murum æneum hereticis furoribus opponat. *Etiā hodie, inquit, huius vineæ palmites, id est præclarissimi sanctitate Viri occurrent, quos orbis imitetur. quorum sentiat virtutum fragrantiam, quibus mirificè oblectetur, currat in odorem unguentorum sponso, pulchritudinem inspiciens, sentiat ex eorum vultu virtutis desiderium, sentiat doctrine eorum*  
*infusu*

*influxu plures in suo animo, quam cali rore in Conchilijs margaritas generari, sentiat eorum luce desideria ad cælum assurgere, non secus, ac stirpes, & germina Solis exortu, sursum eriguntur.*

Tu Vindiciane reformationis vocabulo abuteris, nolens illud nomē ad consilia, & multo magis ad exempla extendi, TVR.

& quādo Tur. reformationis genus Societati tribuisset, vt suae attribuit, à scopo non aberrasset, non enim ex attributo hoc reformationis genere Societati, aliquod præiudicium generatur, nec enim tantum consilia, & hortatus, sed bonorum exempla mundo immutationem, renouationem ( dicas reformationem) & perfectionem suadent, dicit namque Gregor. *Plerumque ad exercenda bona opera aliena nos exempla persuadent.* 22. MOR. 6. 5. *& cum mente humili opinionis aliena bona suscipimus, nostra, vel melius bona producimus, vel ad bonam mala permutamus. Cumque nos de vita proximi fame splendor irradiat, mēs nostra, vt prædiximus, que ad obtinendum virtutis iter se dirigit, quasi in Luna lumine gressus ponit.* Propterea, quæ ad reformationem multum faciunt, de verbo, doctrina litteris, virtutum exemplis suam Religionem Dominicanam Turtur commendauit p. 1. cap. 27. vt nec Societatem celebrare omisit. Interim meminit cū August. à te citato, quod non solum Societas, sed & omnis cœtus religiosorum, qui laudari vult ab hominibus vituperante te [Deo] non defenditur ab hominibus iudicante te, nec eripitur damnante te, quod tunc fit, cum in nostrorum institutorum laudatione sistimus ad Deum non referendo, & nos ipsos inspiciendo, dum enim hortationibus consilijs, exemplis mundum reformari existimamus, interius tunc deformamur. nam vt dicit idem Gregor. supra, *sicut ex aliena opinione proficimus, ita plerumque si fame nostræ laudibus inhiamus, à virtute vacuamur: quia cum delectatur animus in hoc, quod de se extrinsecus haberi considerat, illud obliuiscitur ad quod introrsus anhelabat.*

Ad religionis quoque Societatis Iesu virtutem humilitatis penetrandam, Inuito (ais) Grauinam ad quodcumque malueris Societatis domicilium, illic instar S. Ieremie nouis istis Rechabitis crateres, & vina præstant, ista apponemus, videlicet gemmatas mitras, & auro rigentes fibulas, purpuram cum aurora certantem, & quicquid in Ecclesia Dei splendidius fulget. Videbis, & audies, qualia, nec ipse, neque Zenone, aut Seneca rigidior arduer capere animo possit. Miratus, sum quando in dedicat. Turturis legi Cynosurā tui opusculi. S. R. E. Cardinalem delegi, & quidem illū quia in minoribus, in S. Dominici familia ita floruit, vt à Predicatoria toga immediatè, ob egras

gias animi dotes ad pallium cardineum totius orbis admiratione, & plausu transferis. Tales erga ad Gymnosuras Societas non convertitur, ad eiusmodi pallia flores suos non educat, neque ad plausum orbis familiarium suorum dotes extollit, & tamen humilis est Prædicatorum Ordo, & superba Societas.

TVR.

Et hic Vindicianus antequam ut crateres, & vina præstantissima apponat novis Rechabitis, ipsemet ostenditur *Κρατὴρ χαλκῶν crater malorum*, seu, ut de litium auctore quodam scriptis Aristophanes *crater malorum, sator litium*, per quem calumniatorem designatur, in quo vinum propmet, non generas virgines, sed animas apostatas. Si mitras, & purpuras in tanta multitudine in Societate non reperient, ut in alijs religionibus in immensum numerantur, non propterea ex sola carctia humilitas argui potest, ut nec ex earundem dignitatum possessione superbia, ut ironica illa conclusio tua digna sit censura, & tamen humilis est Prædicatorum ordo, & superba Societas. Plerumque enim accidit, quod de graphio, vel calamo quis magis reclusus eremicola complacere sibi possit, quam venerabiles multi Pontifices de gemmatis thyras. Ordinaria hæc sunt scommata Vindiciane tuorum Symmistarum, quæ in Ecclesiam Romanam, his dignitatibus ornata iaciuntur, & venerabilem eius maiestatem blasphemant, tamquam faustu, & ambitione sæculi turgidam, & typho superbiæ inflatam, ut passimque audeant Protestantes, eandem blasphemio ore, vocare Romam purpuratam meretricem, & Babylonem aureum calicem habentem, vinumque erroris, & deliciarum huius sæculi mortalibus propinantem. Quomodo aduersus Cardinalitiam dignitatem, sub humilitatis commendandæ zelo, tuus pugnet conturbernalis M. Antonius de Dominis (ne latum vnguem discedens à Protestantibus) eiusdem ornatum, ad Apocalypticum scortum deferat aduersarius, audiamus. num. 55. sic obmurmurat. *Præb dolor, vile palliolum. flagrans iam clericali iniuria, adhuc tamen erat proprium clericorum, hoc est, Ecclesiasticorum virorum indumentum: nunc vero tandem ad purpuram denotum est, qua Regij decoris insigne est. n. q. 1. coccinator, & trabantos rursus Cardinales appellat, ut Sicula dapes, & Attalica ornamenta, & vasa Chorientia, si hæc inspicias nullius præcij dici possint, ut maxima iniuria fiat Hieronymo, dum Cardinalis depingitur, dum vili palliolo fuit semper contentus, & vestimentorum factum in Clericis tantopere reprehendis: & noluit in vlla Ecclesia incardinari, Monachali professione, hoc est à clericali remotissima contentus.*

4 de Repub.  
cap. 4.

Prou. c. 30.

Non in illa purpurata meretrice Apocalyptica Ecclesia descripta, sed in muliere forti in Prouerbij designata, quam Ecclesiæ

Et Capitis XIII. *Causa Anonymi discussio.* 307

Ecclesie typum gefisse, demonftrat non femel Auguftinus. Inter cœtera eius ornamenta *byffus, & purpura indumentum eius*. Vnde, & quæcumque de futura Ecclesie gloria, & splendore vaticinati funt prophete, ne dum fpiritualiter, fed & carnaliter, vt ille loquitur, idest corporaliter, adimpleta fuiffe, non femel in fuis commentarijs demonftrat, vt cum dicitur: *ponam te in fuperbiam feculorum: in amilla regum lacæberis: & Ezech. veltini te difcoloribus, calceani te Hiacyntho, et cinxi te byffo &c. & dedi coronam decoris in capite tuo, & ornata es auro, & argento &c.* ad dignitatem enim Prælatorum Ecclesie, & florentiffimi Cardinalium confeflus, fuper quos pofuit Deus orbem, hæc ornamenta conducebant, vt multo preciofior à carnalium oculis haberetur dignitas, quâ quod exteriori ornatu exprimeretur: intelligenterque Præpofiti Ecclesiarum, per hæc figna extimulari in Regio ifto apparatu Apoftolicum splendorem habere debere, & magis celestibus radijs, ac proinde celestibus corufcare fulgoribus inuigilandum, fuperaddito nitore virtutum. Quare ficut nec loca facra auro, (speciofa fuppellectili expolianda funt, cum hæc cõferant ad decorem domus Dei, nec eadem à Prælati abdicauda, cum funt inftituta ad ornamentum, & decorẽ ministrorum Dei. Neque enim protinus ad fuperbiam inducit nobilior, & preciofior amictus; notum illud Esther Regine *Tu fcis, quod abhominer fignum fuperbia, & gloria mea, quod est fuper caput meum in diebus offentionis meæ, & detestor illud quæft pannum menftruaa mulieris*, nam fub ijs ornamentis tot fanctiffimi proceres prodierunt, vt ftellas, & arenâ numerare eos recenfere, facilius fit. Verum est, quod perituri hu ius feculi luxus fub auro defignatur, in quo ait Gregor. loco cit. lib. 33. cap. 13. nitore gloriæ temporalis exprimitur, ficut per prophetam dicitur: *Calix aureus Babylon, qui propterea aureus dicitur, quia dum pulchra eſſe temporalia offentat, ftultas mentes in fua confcientia inebriat (non Rechabitas) vt speciofa temporalia appetant, & inuifibilia pulchra contemnant, fapientes vero non, propter hæc quæ cernunt temporalia, in ijs defigunt obtutus, fed propter aliud, vt amentur, & honorêtur, non in fe fed propter Deũ, curus funt miniſtri, & cum præfate Auguftino fub infalis poſti quotidie clamant: *Deus qui fuperbis riſſis, humilibus autem dat gratiã & insonas fuper ambitiones feculi, & cõtrouerſunt fundamẽta montium, quoniam nobis propter quadam humana Societatis eſſe: ia neceſſarium eſt amari, & timeri ab hominibus, in flat ad uerſarias uera beatitudinis noſtra ubique ſparſis in laqueis, vt à ueritate tua gaudium noſtrum deponamus, atque in ho-**

Es. 49.

Ezech. 16.

Cap. 14.

10. conf. 36.

nium fallacia ponamus, libentque nos amari, & timeri non propter te, sed propter se: tu nos posside, prætende alas tuas, & fugiamus eas: gloria nostra tu esto, propter te amemur, & verbum tuum timeatur à nobis. Hæc humilis vox eorum qui sub mitris, & purpureis vestimentis magis onerati, quam ab hominibus honorati, vt si cõferantur, cum religiosis domibus, multo perfectiores sint sanctissimorum Prælatorum laquearia, casellis vimineis scirpis contextis Aegypti Eremicolarum, & sub senatoria veste cilitio induti, de se humiliter sentientes præcelsiores, ijs qui sub humili palliolo alta sapiunt, & ambiunt, & ambulant in mirabilibus super se.

Hos imitandos, quos & commemorandos, Summos Pontifices, Cardinales Episcopos, omnium Ordinum, & suæ religionis exhibuit Turtur, nõ vt fastum, & exteriorem pompam spectandam, & ambiendam proponeret, sed vt eleuaret diuinitissimi Ordinis Prælatorum maiestatem, & religiosorum familiarum splendorem ex mitratis, & purpuratis (vt fecit Platus de bono Religiosorum statu) demonstraret, vt si ex his elogijs sacrorum Ordines, ambitione, & fastu seculari inflatos crimineris, scias non tam te illos lædere, quam Apostolicam Sedem cum suo Purpurato Collegio, vniuersalemque Ecclesiam vt ornatam sponsam paratam viro suo lacessere superba humilitate, quæ si non sapias, non solum tibi taciturnitatem imperabit sed rogo impositos libros, & si nõ respicias, te quæque ob pertinaciam concremabit.

Prosequeris, Rechabitarum officiosam receptionem ad celtaria sponsi inuitando, vtinam ordinata charitate, quam quæ polles garrula & indiscreta loquacitate. Deinde ais offeremus eis magnorum officiorum nomina, quibus Graue Turtur gaudet, Doctorum S. Theologia, regularium Professorum, Archiepiscopaliū, adde, electorum Imperij consiliariorum, S. officij Inquisitionis assessorum, Regum, & Induperatoris confessoriorum, & quicquid sublimius mundi fastus spumare possit. Quid nobis respondebunt? Quid in patentibus, & omnium litterarum frõte emicat, Societatis Iesu Sacerdos, vel religiosus & adhuc Societas superba.

Et hi omnes tituli, si secundum se spectentur, & ambiuntur ad inanem fastum pertinent, sed si in ordine ad decorem domus Dei habeantur, & ad Dei gloriam ordinentur, magnum meritum subministrant. Varios titulos, & munera in Ecclesia, tamquam Ecclesie ornamenta tradidit Apostolus, & quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, secundo prophetas, tertio Doctores. Nescio, dum ad spumam huius mundi pertinere dicis eiusmodi nomina, si odorem Vitclephicum

Lib. 1. 13. &  
29.

VIN.

IVR.

2 Cor. 10.

cum, vel Gvillielmicum spires, qui sub humilitatis prætextu, hæc nomina aleganda dogmatizarunt, ne vocarentur religio-  
 si *Rabbi* hoc est *Ecclesiarū magistri*, quos uterq; Thomas vnus  
 Angelicus, V valdensis alter abundè confutarunt. Verum est  
 ex Aristhene, quod vulgus hominum è structuris, statutis, tro-  
 pheis, ac libris sibi promittit immortalitatem, & ij sunt de  
 quibus scriptum est *vocauerūt nomina sua in terris suis*, cum  
 magis ex Aristhene appetendi immortalitatem, vnica via  
 illa eligenda sit, iustè, pièque viuere, & curare, ex Saluatoris  
 doctrina, gaudere quod *nomina nostra in cœlis descripta sint.*  
*Titulos Sara, Rachelis, & huiusmodi* (ait Blesensis) *quando-*  
*que vaga, & vulgaris opinio præscribit. & abolet nequitia in-*  
*moribus, seruitus in peccatis: tamen ad designanda munera,*  
*& officia ad Eccles. & ordinum decorem meritò hic nomi-*  
 num vsus laudabilis atque spectandus, & vt qui eis decoran-  
 tur suæ obligationis memores, ad ea ipsa obeunda munera  
 exequenda feruentius accendantur, cœlestem Hierarchiam  
 imitantes, secundum, quod sortem suæ vocationis acceperunt,  
 vt latè prosequitur Gregor. ostendens in his muneribus, cum  
 eorumdem nominum distinctione in Ecclesiæ Hierarchia cœ-  
 lestem exemplatam. Et sicut in terrena Republica ex diuer-  
 sorum officiorum, & statuum distinctione, terrena seruat  
 Respublica (ait S. Thom.) ita & in Ecclesiastica Hierarchia, &  
 in particularibus Religiosorum cœtibus, vbi, qui eiusmodi mu-  
 neribus præditi sunt, alios qui hos titulos à se abdicarunt, ina-  
 ni elatione se ipsos non præferant, *qui vero*, ait Gregor. *in se-*  
*minora cognoscit, alijs maiora non inuideat, quia & superna*  
*illa distinctiones beatorū spirituum, ita sunt conditæ, vt alia*  
*alijs sint prælatæ: & dum titulis istis onusti, nulla elatione in-*  
 tumescunt, qui illis sunt denudati, nequaquam præpostero af-  
 fectu concupiscant *Vt enim* (ait Dorotheus) *indutus, qui pur-*  
*pura & serico. si ei iniiciatur lacerna immunda, declinat illā,*  
*& fugit, ne indumentum preciosum contemnat;* sic sancti viri  
 virtutes (adde & officia, & alias gratias gratis datas) *induti, hu-*  
*manam gloriam deuitant, ne ab ea debonestentur. Qui autem*  
*gloria cupidi sunt, hi mihi similes modò videntur, qui vsque-*  
*aque circuit, vt lacernam inueniat, vel aliud quidpiā quod*  
*possit nuditatē suam tegere: ita virtute (vel his titulis, & præ-*  
 rogatiuis) spoliatus, humanam gloriam qua se obumbret  
 sectatur.

7. Apoth.  
Pl. 48.

Luc. 10.  
Ep. 3.

Hom. 34. in  
Euang.

S. Th. 2. 2. qu.  
182. art. 2.  
ad 2.

Doct. 2. de  
Humilit.

Ad alia fercula vrbani conuiuia Rechabitas inuitat, dicēs  
*iam illorum etiam frontem, ac supercilia considerabimus, qui*  
*paulò ante Rectorum, Præpositorum, Prouincialium, Vistato-*  
*rum, ac professorum in Vniuersitate, in clyta munera, non sine*  
*multo-*

VIN.

multorum satisfactiones gesserunt, nunc autem depositi inter reliquos Societatis filios primatim degunt. Quot inueniet exemptiones, prerogatiuas & indulgentias, prateritis laboribus, & in omnes bonos, ijs collectas, neque micam praeteritis sacerdotibus reperies. Abi Grauina, si audes, florentissimorum Ordinum tuorum Pralatos redige in ordinem, & iube proximum Nouissis locum recipere, vti superba facit Societas.

1 VR.

5. Apoph.

3. mor. c. 13.

In psal. 47.

2. 2. q. 161.  
ar. 1. ad 3.

Dei uisio Perseo, cum epulum exhiberet conuiuiale, P. Licinius dicebatur eiusdem esse artis, & aciem bene instruere, & conuiuium exhibere: illam, ut hortibus sit quam maxime formidabilis, hoc ut amicis sit iucundissimum. Neutrum praestat Vindicianus, qui nec acies dirigere potuit, nec conuiuia exhibere. Quid ergo post crateres alia fercula ponit? Nouissimum locum Rectorum, Prouincialium, Visitatorum expletis officijs, sine ulla prerogatiua, exemptione, priuilegio & c. Sanctum, & laudabile institutum est, quando, ut inquit Gregor. *humilitas locus bonorum est, de quo per Salomonem dicitur, Eccl. 10. [Si spiritus potestatem habetis (nepe retationis) ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris]* laudabilia quoque illa instituta, ubi ordo in sessionibus, & publicis actibus obseruatur secundum gradationem, vel professionis Ordinem, quem cernimus multo magis eximia maiestate seruari in Concilio, in Consistorijs secundum consecrationis tempus, & huiusmodi: unde ad decoré Ecclesie ea pertinent, dicente David. *Deus in domibus eius cognoscitur [ubi alia littera habet] in gradibus eius cognoscetur.* Quare, ut honor est praemium virtutis, & ad Dei honorem, & pulchritudinem religionum ordinatur, sic potest esse Christianae magnanimitatis obiectum absque ullo humilitatis prauiudicio, & circa idem obiectum materiale honoris versantur humilitas, & magnanimitas ex S. Tho. *ubi. n. humilitas reprimis appetitum ne tendat, in magna secundum rectam rationem, magnanimitas ad magna impellit secundum rectam rationem.* Quare qui honore afficiuntur cis secundum virtutem exhibito, reprimendo se ab elatione, laudabiles sunt: similiter ex eodem S. Thom. *qui contemnunt honores, hoc modo, quod pro eis adipiscendis nihil inconueniens faciunt, nec eos nimis appreciantur, laudabiles sunt. Si quis autem hoc modo contemneret honores, quod non curaret facere, quae honore sunt digna, hoc modo vituperabile esset.* Sic faciunt magnanimi ex eodem S. Thom. *ibidem, facientes, quae honore digna sunt, non tamen pro magno existimantes humanum honorem. Qui vero humilitatem praetextentes abdicationem honorum, ad humilitatem pertinere, ad superbiam vero eorum.*



rumdem inuestituram pronunciant, multipliciti poena digni, quod virtutem sua corona priuata (honor enim est premium virtutis) & de virtute benemeritos irremuneratos relinquunt, quoad fieri potest, cum tamen Apostolus absque humilitatis prauiudicio protulerit. *Qui bene praesunt praebiteri, duplici honore digni* habeantur. duplici, ait Theodor. id est ampliori. vnde non tantum exteriorem reuerentiam, ex S. Hieronym. denotari, dicunt interpetres, sed officium significari, quod praestari debet alicui, ob etatem, aut dignitatem, aut meritum, quo venerabilior reddatur, vt debeatur ijs, qui maximè laborant in verbo, & doctrina, dummodo hæc, iuxta constitutiones sacras eorundem Ordinum, regulentur: nam vt Arist. dixit in Politicis, vt praeruetur Respublica ab indebita distributione honorum, ac dignitatum, oportet obseruare, quid circa eorundem distributionem est lege dispositum, maximè ne dentur excedentibus suam proportionem, vt si dentur immeritis &c. Cum ergo & praecedentia, & exemptiones benemeritis statuta ex legibus religiosorum, summa prudentia, & consilio ad eorum decorerit, & conseruationem, longo iam tempore, & experientia, deprehendantur, non nisi summae demeritæ, & malitiæ est, eadem statuta, vt humilitati contraria, tentare conuellere, & vbi introductum id non est, ordinationes vetustas immutando, introducendum tanquam melius cogitare bonum non est. Vnaqueque religio in suo sensu abundet. Scimus Atheniensibus demandatum, non licere magistratui legem facere de viro, nisi eadem ad omnes Athenienses pertineret, ceterum quæ Monarchiam, imò Ecclesiasticam Hierarchiam imitantur, sua habent distincta loca, & subsellia, praerogatiuas, & priuilegia, vt sint velut castrorum acies ordinata. Nec illæ exemptiones, nisi quis malè abutatur, superbiam arguunt, & vt in gradu suo staret Daniel, hoc est in Ordine prophetarum, voluit Angelus, sic cum alloquens. *Surge, & sta in gradu tuo.* de ijs quoque qui bene ministrauerint ait Apostolus, quod *gradum bonum sibi acquirunt*, hoc est S. Thom. interpetre, *promereri merentur ad altiore gradum*, vnde scriptum est: *Quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam licet non est in hoc eorum finis* (ait S. Thom.) *sed cum hoc remunerationem habent à Deo.* & Iob dicit. *Per singulos gradus meos pronuntiabo illum*: de quibus gradibus ait Gregor. scriptum esse: *Deus in gradibus cognoscetur cum suscipiet eam.* vbi & si sermo sit de gradibus meritorum, etiam locus ille pertinet ad officia, quibus Deus quoque glorificatur in Ecclesia, per Magisterium, & sapientiam, vnde subdit Gregor. *vt enim ob-*  
*uia stantia virtutum, fidem scilicet, & sapientiam loquar, ob-*  
*tineri*

1. Tim. 5. 3

Demost. ora.  
contra Arist.

Dan. 10.

1. Tim. 3.

Matt. 15.

Cap. 37.

22. mor. c. 14

tineri singula perfectè nequeunt, nisi ad hæc distinctis ordinatisque modis. Quasi quibusdam gradibus ascendamus. Vnde in Academijs ad obtinendam sapientiam Theologicam varij gradus, & aureolæ pro Lectoribus, Baccalaureis, Magistris, qui multum profunt Ecclesiæ; cunctis eorundem prærogatiuis, instituta, vt de graduationibus, & huiusmodi murmurare, V uicleph hæresim sapiat, obmurmurantis: *graduationes vana Gentilitate introductas, & tantum prodesse Ecclesiæ, sicut prodest diabolus*, & priuilegia eis præscripta denegare sit bouitrituranti os alligare. Alexander Magnus (vt dicebat Plutarchus) Bucephalum iam senem ab alijs equis gestandum, curare solitum, donec ad hostem ventum esset, vt integer ad pugnam veniret. Ita senem Magistratu est vtendum opera, vt eis adimatur quantum potest laboris, & ad necessitatem vsus illorum reseruetur. Qui ergo gradus cum exemptionibus habent, non habentes nequaquam spernant, ne in superbiam incidant, & in laqueum diaboli; qui verò nõ, habent, habentes cù eorundem situ non fugillent, ne ex superba adiudicatione, in erroris V uiclephiani paulatim incidant inextricabilem labyrinthum.

Ex Conc. cõ  
stantiæ. sess.  
8. ar. 19.

VIN.

Seruat bonum vinum pro vltima conuiuij periodo Vindicianus pro Rechabitis. *Adhuc spectabimus illos* (nempe Patres Societatis) qui in medio suorum *Ministeriorum cursu, magnificè secularibus suspiciuntur*, ob rem ex fide arte congeri solitam, domum enim regressi, plane, vt S. Anselmus de se suisque iocundè gloriabatur, *Noctuas nocte sunt, nullius commodi gratia supra infimum eminent, de quolibet errato, uti quisque alius inferioris notæ, publicè corriguntur*. Tu mihi istam Societatis superbiam peritus Aruspex exentera, & inspicere an B. Characterina Bononiensis doctrina consentit, que cum de charitatis neglectu quereretur, non nisi in libris scriptam, & in parietibus depictam cerni, & quos ea fulgere oporteret, oculos auertere, plus timere iudicia humana, quàm diuina, occupari proprium honorem, & famam, nec imitari vitam Saluatoris, hanc ipsam mox liberatoris nostri vitam tali Epitome cõtraxit, qui negligi, sperni, & c. falsoque accusari voluit, omniaque ob animarum salutem tolerauit.

TVR.

Intra tuam pelliculam (elephantino corio circumtectus, vt Plautinus ille, & iactabundus miles) te contine Vindiciane. tibi dicit Martialis

*Luffisti, satis est, sed te mibi crede memento*

*Intra pelliculam cerdo tenere tuam.*

Potest enim fieri, si cum Apolline audes certare immemor conditionis tuæ cum Marfya excoriatus, tua pelle exuaris. **Cre-  
do eos**

do eos, qui magnificè à secularibus suscipiuntur, & honorantur, domi regressos velut Noctuas inter Noctuas esse, hoc est omnes æquales, vt non vnus super alium sit eminentia ex reportato commodo, & emolumento. Non puto (nisi ad mpendendum omnes promptum, his etiam volueris detrahere) te voluisse clientes tuos Noctuis Laurioticis assimilari. De quibus Aristophanes in auibus.

*Noctua vos non relinquent Lauriotica, sed hæ  
Aedibus aderunt, in ipsi inque loculis nidulas  
Sibi parabunt.*

Erat Laurios Attica regio venis auri frequens, propter quod numismatibus aureis noctuarum figurâ insculpebatur. Non harum noctuarum symbolo (si id intendebas) spectabiles noctuz, sed quia illæ noctuz sunt de quibus dicitur factus sicut Nicticorax in domicilio [vel vi alij vertunt] Nicticorax ruinarum, super peccata populi, & (ex tua attestacione) defectus Religiosorum lugubres eulatus emittentes. At nimis à te restrictum, hos esse solos Hieremias, cum & alij sint, imò omnes consurgentes in principio vigiliarum suarum, canentes, & plorantes in valle plorationis canticum graduum, qui et Oda statutis horis replent, & capitula idest loca (vbi culpas confitentur) ad disciplinas, & flagella parati. Non opus est, vt Grauina Societatem exenteret, vt peritus Aruspex, cum crucis, & Saluatoris mortificationem, vt & cetera, in suo corpore p Iesu nomine portent. Iuliani superstitio fuit, cum suis Aruspicibus extra animalium (ex Nazianz.) obseruare, de quo ferunt, quod cum ipse sacris operam daret, extra animalium coronatam crucem edidisse. Verbo Dei hoc seruatum est, de quo Paulus. *viuus est sermo Dei, penetrabilior omni gladio, pertingens ad diuisionem animæ, & Spiritus, & paginam quoque membrorum cordis, subtili anatome, veras virtutes à simulatis distinguens, vt non sit nostrum diuinam artem præuenire, qui & consilia cordium manifestabit suo tempore, & tunc unicuique laus erit ex Deo, unicuique tribuente iuxta opera sua.*

Postremò humilitatem Societatis ex ipsomet Grauina probas ex par. 2. c. 30. dicens. *Sed iam Societati æquior Grauina elegans è vaticinijs S. Vincentij Ferrerij pro Societatis humilitate testimoniũ producit, quin syncerè nolim dubitare, ita enim illic in eiusdem laudes effunditur, vt attētus Lector iuraret, Grauinã, neque hætenus relata, neque que inferius sequetur contra Societatem vquam in pectus admisisse. Viderit ipse, quo colore illam in mente sua depinxerit, simul, vt ater & albus sit, credi non debet. Quicquid tamen S. Ferrerius olim de Societatis Ordine prædixerit, negare nobis Grauina nequit,*

R. cum

Plal. 101.

Orat. 1. in Iul.

Hcb. 64.

VIN.

cum ad illa se maxime, & gnatis demittere que ceteri in Cla-  
ro. & regularium Ordinibus, ut plurimum, nefugiunt, quod qui-  
de, in quo humiliatis gradu Grauna collocare velis, non mo-  
ror. Prudens Lector nullum in tali subiectione superbia & effi-  
gium inveniet, nihil quod homines ambitiose querant, vel su-  
deant. Qui stultitiam arte simulaverunt, quorum egregia faci-  
nora Gilmacus, & Raderus prolixè memorant, altius non de-  
scenderunt, si maniam excludat, quam in Societatis familia  
visitatum reperias. Illi viam se omnibus subiiciendi, per si-  
militudinem in sania que fierunt, Societas prudentiori consi-  
lio cumulatè convenit, meministis cognominis in cunctis accepti, stili-  
cet minima id quoque supra Lithani Cedros exaltari nescit.

IVR.

Syncerum testimonium Graune, quod te faciente tale esse  
à Lectoribus iuraretur, & si verbis fatearis, suspectum reddis,  
nec illi credendum, quia albus, & ater sit, hoc est Domini-  
canus nigro, & albo vestimento indutus. Scitè tibi adaptatur,  
quod Seneca pronunciauit. *Quomodo stomachus morbo vitia-  
tus, & colligens, vitium, quoscumque accipit cibus mutat, & om-  
ne alimentum in causam doloris trahit: ita animas cæcus, quid-  
quid illi commiseris ad onus suum, & perniciem, & occasionem  
misericordiam facit.* Quare non mirum si synceritatem Graune sus-  
pectam velis reddere, & proverbio (ad contemptum indicā-  
dum) Catullo in Cæsarem Ciceroni, & alijs visitato, mordeas,  
& in albedine probitatem, in nigredine improbitatem desi-  
gnare studeas, vnde & Chusi vocatus est filius Iemini Davi-  
dem persequens; Chus autem nigrum, & Æthiopicum (vnde  
Cussia Æthiopicum Regio appellatur) colorem, vel improbo-  
rum mores protendit. Melius dixisset. Si in eo habitum lau-  
dasset Dominicanum cum D. Catherina Senensi, quod nigre-  
do austeritatem, & mortificationem significat, ut albedo puri-  
tatem, ac proinde eundem habitum induto, ex ordinis reue-  
rentia, credi quam maxime debere. Sed non id cogitavit  
Vindicianus, nam cum veste nigra inconfidentia (inconfiden-  
tes enim nigri dicebatur ex Cic. & Horatio) alba habet præ-  
cordia *λευκὰς σπέραις*, quod ad stolidos transferunt. & insulos,  
& emotæ mentis homines, album enim maxime emouet visus  
organum ut concinnè denotabat antiquitas.

s. de benefi-  
cijs.Genes. in  
plal. 8.

Serm. 1.

Sancti Vincentij testimonium per accomodationem, si non  
ad litteram, quid prohibet Venerabilibus Patribus Societatis  
adaptari? quos in eo, quem cupiunt, & volunt, humilitatis gra-  
du collocat sine villo vestigio superbiæ, quale tu fingis à Gra-  
una esse deprehensum, quod etiam si deprehendisset, obtite-  
rasset. Quod addis [multos stultitiam arte simulasse, & viam  
inquirendo per simulationem insaniam omnibus se subiiciendo,  
è contra

è contra Societatem cumulatè inuenisse, quippe qui meminit cognominis in cunis accepti, scilicet *minima*, ac proinde noscientem se exaltari super Cedros Libani. ] optima antithesis est, & commendabilis Societatis humilitas, & detestabilis conditio humilitatem fingentium, qui si vel minimum tangantur, velut montes fumigant, & cum illo deliro fene, de quo fit apud Cassianum mentio, tanta tristitia absorbentur, vt amaritudinem corde conceptam, ne vultu quidem dissimulare possunt, propter quod. concludit Cassianus. *Vera est cordis humilitas retinenda, quae non de affectata corporis atque verborum, sed de intima humiliatione descendit. Quae tunc deum euentissimis patientiae suae patebit indicijs; cum quis non ipse de se crimina ab alijs non credenda iactauerit (v.g. vocando se superbum) sed ab alijs arroganter ingesta contempserit, & irrogatas iniurias mansueta cordis equanimitate tolerarit.* Coll. 18. c. 10.

C A P I T U L U M XIV.

*Animaduersio, ubi Societatis posteritati Grauinam malè ominatum, falso Vindicianus confingit.*



Receptum olim à Domino. Non induas vestem ex lana linoque contextam. Tunc autem quis ait Gregor. eam induit, cum intus subtilitatè malitia operit, & simplicitatem foris innocentiae offendit. Quia enim sub puritatis imagine deprehendi calliditas non valet, quasi sub laeue grossitudine limum laeet. Deut. 22. 8. mor. c. 31

Hoc facit Vindicianus simulàs innocentiam clientum offensam, vt sub hac suam calliditatè maledicendi Ordinibus velet, ait ergo. *Quoties Grauinam in*

Societatis laudes incurrit, intimum diceret familiarem, os de ossibus, & carnem de carne illius, maxe ubi quidquam in ea displicuerit, extorrem se prodit, et ab ultimis Aethiopum Regnis aduenam: amicam dicam Societatis, an aduersarium? Sed praestat Lectori iudicium relinquere. Circa finem operis Grauina Societatem usque ad gloria Libani extollit, & occasione Praedictionis Ferreriana enixius precatur, ut eiusdem posteritas in eam perfectionem succrescat, quam S. vir delineauit, ut sublimitas sit virtutis Dei, & quisquis gloriatur, in Domino gloriatur. Interim, ut ostendat nihil omni ex parte perfectum in terris, duo à trisio diuerbia obiicit. Non omnes: non semper. non omnes in Societate sunt viua membra, neque semper erunt, Non omnes Columbino habitu lucent, neque eum semper retinabunt, non omnes religiose disciplinae amantes sunt, neque semper vocationis spiritum sequentur.

TVR.

Vtrum tandem huiusmodi Vindicianae dicacitas laudem an verò reprehensionem afferre debeat, incertum: si omnes tales Grauinam esse putarent, qualem Vindicianus affectus existimat, tunc eodè modo tecum verbis Nazianzeni discurrem. *vir optime, si nauis tempestate iactata, & periclitanti manum porrexissimus, aut urbi obsidione cinctae, aut edibus flamma ardore conflagrantibus, partim scaphis partim exercitatione partim instrumentis extinguenda flamma accomadis operam ferentes, proculdubio nos, aut praedonas, aut urbis, vel domos amatores vocasset, non autem patronos, & defensores.*

Ora. de se ipso &amp; ad eos &amp;c.

Porrigit manum Grauina, auxiliares suppetias affert pro omnibus Ordinibus, & Societate tuenda, & adhuc sub dubio relinquit, an Grauina amicus, an aduersarius sit Societatis & Nazian. *Atqui multis securus videtur inquis? Quid verò mea interest, qui rei veritatem magis curo, imò solum curo, hoc enim vel non condemnauerit, vel absoluerit, hoc miserum vel beatum reddiderit. At quid alijs videatur nihil ad nos, quemadmodum nec alienum somnium. Non ita alijs videtur, ai. Quid vero? An ijs, qui vertigine correpti sunt, terra fixa, & stabilis esse videtur, an ebrijs, qui sabrii sunt integra mente esse, ac non potius in caput incidere, ac sursum deorsumque moueri? An non quibusdam interdum hominibus mel amarum est, nempe morbo laborantibus, maleque affectis? at non propterea res ita se habet, ut qui in hoc statu sunt arbitrantur. Quocirca fac prius si dem sanos eos esse, qui de nobis ita sentiunt, tunc nos admoce, ut meliorem mentem induamus, aut condemna, nisi consilio tuo pareamus, sed in eadem sententia persistimus. Non secus Vindiciano accidit vertigine enim laborare videtur, & ebrietate sopitus: malo etiam gustu affectus, qui non solum defensores,*

Eodè Nazian.

Ex eodè Nazianz.

ini-

inimicos, & hostes putat, sed quod peius est circa duo, non de trinitate accepta axiomata, sed de S. Augustini, imò totius orthodoxiæ scholæ, à Graulina desumpta, vacillat: *Axiomata sunt. In Societate, non omnes esse viua membra: & Non semper omnes viua membra fore, & disciplina religiose amantes, quæ secundum suam partitionem confutandâ aggreditur, non tam Turturem, quam Augustinum, & PP. oppugnans.*

Examinatio S. Non omnes.

**P**rimum hoc axioma, vt carpis, est, *neminem præter Graulinam contendisse, vllum regularium Ordinem posse totum censeri viuum (ac proinde ad alios legendos induci) eo quod non omnes, & singuli collegæ illam perfectionem contineant, & ex p.p. cap. 6. 16. & cap. 11. eiusdem verba refert: pertinere non ad axyma, sed fermentum malitiæ, dicere, in quavis congregatione, non esse cum tritico infelix lolium, & auenas: & efficere, vt unicolores oues in vno grege appareant, in cæteris gregibus esse maculosas, cum sit tamen vnus grex tonfarum, de lacuacro lacrymarum descendens, saltem habens ventatba, quæ plangat & in cap. 15. Graulina verba refert. *sin factiosos credidat quod vndique à quibuscumque plangentium fluant aromata à corruptione præseruatiâ, impetrate (ait) nobis quæ se, quæ super sunt, vt putridorum corpora piè vngantur in sepulturam, sin autem, cum odqribus, & aromatibus Mirrha, Thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij, etiam pix, & sulphur in aliquo lugentium admisceatur, si inter immarcescibilia corpora, cadauera quoque visuntur, benignè illis de mirrha probatissima, & vestimentis nostris à domibus eburcis elangimur, vt in eis corrigatis, quod in nobis corrigi tam anxie exoptatis. Recitatis verbis Graulina stabilientis primum, & verissimum dogma, Non omnes, subdis: *Hæc Graulina contra Bellarminiam tram obscuris quidam allegorij, sed ad id vnum intentas, ne Lector credat omnes de Societatis familia similes esse coloris. Sed videamus, quomodo in suum campum se effundat. Mihi autem rem altius perpendenti prorsus adsonum, & paradoxum videtur, quod Graulina, non sine sarcasmi pururget, nullum Ordinem ex merè viuis membris constare posse, necessarium vbiq; esse quorundam relaxationem, numquam trisich, cum folio reperiri.***

VIN

Vera mi homo dicas, & orthodoxa, nam non paradoxa, sed quæ ad pietatis doctrinam faciunt Graulina probauit: non in intelligibilibus, sed vltatissimis allegorij, quibus tractatus suos

TVR

suos, dispersit contra Donatistas disputans Augustin. eos euincens non omnia in Ecclesia esse viua membra, an tu clarioribus, sed æque obscurioribus, si tamen verioribus allegorijs sanę doctrinę fundamenta conuelles? audiamus si fortę vincendo vsque ad Britannos tua victricia signa transmittantur

VIN.

*Quid enim, ais, videntibus Ordinum fundatoribus vidit Antiquitas? Totus ne nouorum regularium manipulus ab Aegypti porris, & peponibus liber fuit? & a Babyloniorum poculis immunis, an secus?*

TVR.

Vidit, & cognouit, & prædicitauit antiquitas in omni cõgregatione malos admixtos bonis, vt hæc professio, nec luscus effugiat, nisi solos illos qui cœci sunt, & duces cœcorum, & idipsum fatetur manipulus nouorum regularium, vt humillimè fateatur porros, & pepones, imò & peponibus infulsiores habere secũ, & qui de calice Babyloniorũ bibant, nec. n. adhuc sex est exianita, quam bibant omnes peccatores terræ. Multi sunt in veteribus, & nouis religionibus, qui numerantur inter militum cuneos, sed insignia non curant habere virtutum, ad hominum oculos prætendũt honestatis imaginem, sed in conspectu, & occulto iudicis habere negligunt veritatem. Nonnulli (ex Damiano) sic ad noua religionis transeunt Ordinem, vt tamen præterita vite namquam deserant vetustatem, hi nimirum Gabaonita sunt nõ Israelita &c. ad Israelitas mortis formidine transeunt, non perfectionis amore, sed tremefacti scelerum suorum immanitate confugiunt? sed nonnulli eorum veste non mente mutati, siccos panes ad esum portant, quia azyma adhuc synceritatis, & veritatis ignorant. Vetus vestibus conteguntur, &c. qui ad nouitatem superficiei venientes, re ipsa in vetustate persistunt &c. nec ad sortiendam cum Israelitis hereditatem aliquatenus admittuntur, ligna cadere & aquas veltare iubentur, quia gustus intelligentiæ spiritualis ignari, duris atque insensibilibus exterioris exercitijs negotijs occupantur. Sicigitur aliquam quidem in exterioribus videntur utilitatem Ecclesię feruendo conferre, sed quia sterilibus viuunt, hereditatem inter Israelitas nequeunt possidere. Planissimè, vt & plenissimè ad noua religionis institutum transeunt Gabaonitæ (qui Italice, Gabbamundo) cũ veris Israelitis miscentur, vt nec initia quantumuis perfectissimorum, nunc iam vetustiorum Ordinum, Gabaonitis caruerint, nec peponibus agri fertilissimi, quorum multi maturi videntur, at flaccidi, & inutiles deprehendũtur quibus illud Homericum in Iliade.

*O pepones mala probra, Achini, nam enim Achini Israelitæ, non Israelitæ, sed Gabaonitæ,*

Sed



Sed multo tempus dandum est, vt despumet, & Vindicia-  
no similiter, ne tamquam laguneula diffrumpatur. *Cum S. Do-* VIN.  
*minicus, subdis. Dæmonem adiurasset, ut de suis, & S. Franci-*  
*scit discipulis quid præda cuperet, securus faueretur, respondit,*  
*cum euulatu, nunc quidam sibi nihil ex illis obuenire: futura au-*  
*tem infinita spolia ubi deuotio refrixerit, & statutorum vigor*  
*pissum iuerit: neque aliter de quibuslibet sacrorum Ordinum*  
*inicijs suspicari licet, cum nulli bona arbor malos fructus*  
*producat, & Chronographi de singulis prorsus admiranda colle-*  
*gerint. Totuerunt erga singula Regularium Ordines aliquan-*  
*do sic effloruisse, ut tota essent absque ruga, & macula, toti ex me-*  
*ris vitis membris constarent.*

Ex respectiua locutione Dæmonis, absolutam formas, vt  
quia parū p̄o nihilo reputatur parua noxa affectos Dominica- TVR.  
nus in sui initio, sine exceptione afferas, & adulterio, nā & ini-  
tio Ordinis referente Bellouac. omnes qui cum Sancto Domi-  
nico sodateserant, sicut per visum prius ostensum fuerat (ex-  
ceptis quibus) à Sancto parente discesserunt, quos ad se ora-  
tionibus reuocauit. De relinquendis possessionibus statuto  
facto in capitulo Generali Bónoniæ, insuper, de deponendo  
Canonicorum regularium indumento (& per manus Virginis  
cætitus demisso nouo indumeto induedo) audacter qdā resti-  
terūt (ex Castillo) fratru lapsus S. Dominicus cognoscebat diui-  
nitus, & occultantē pecuniā deprehendit, atque acriter repre-  
hendit. Quod & in omnibus Ordinibus ex chronologijs in-  
specere licet. nec erubescūt veri Chronographi lapsus imper-  
fectorum denotare, vt demonstrarēt, nec initio omnes sine ma-  
cula, & ruga extitisse. Tu vero velut nouus Donatistarum  
ramusculus, potuerunt iniquis, quod Ecclesiæ datum non est,  
singulos Ordines regularium sic effloruisse, vt tota essent absque  
ruga, & macula, toti ex moris vitis membris constarent. Sed  
respondetur cum Hieronymo, hunc locum, sine macula & Tom. 4. in c.  
ruga pro futuro, & in cælestibus implendum. & mox audis 31. Hier.  
angulos, audis scabies, audis ruinas, & cineres, & de tua virtu-  
te, & impeccantia gloriaris. nec iuuat te, quod dicis. Neque  
aliter de quibuslibet Ordinum inicijs suspicari licet, cum nulli-  
bi bona arbor malos fructus protrudat, id enim è Iouiniani  
schola desumptum ostendit S. Hieronymus, qui ad sua para-  
doxa suadenda illud obijciebat: *Arbor mala fructus bo-* 2. c. Ioui. c.  
*nos non facit, nec bona malos.* Cui Hieronym. *si hoc ita est, re-* 14.  
*sponde mihi, quomodo Paulus, cum esset arbor mala persequens*  
*Ecclesiam Christi, fecit postea fructus bonos, & Iudas, cum es-*  
*set arbor bona signa faciens cum Apostolis, postea versus in-*  
*proditorem fecerit fructus malos? & vt tuo iuguleris gladio,*

quo

Epist. 46. ad  
Rust.

Epist. 162.

Apoc. c. 2.

Cap. 93.

quomodo quod initio effloruit potuit in auenis producēdis degenerasse? quid tu ploras? aures erige loquente, & profequente Hieronymo, non Grauiua. *Tandiu ergo nec arbor bona malos fructus facit, nec mala bonos, quamdiu vel in bonitate sua, vel in malitia perseverant.* Centones videris assuere malē feriatorem Hæreticorum, vt induaris diploide confusione tua. *Si purissimum triticum (ait idem) habuit mixtas paleas, quid de nobis dici potest, de quibus illud scriptum est, quid paleis ad frumentum?* Et S. Augustinus vbi in veteri testamento eiusmodi commixtionem palearum, cum tritico demonstrasset, ad nouum deueniens in suæ nascentis religionis exordio: *tolerat (ait) ipse Dominus Iudam diabolum, faurem, & venditorem suum, sinit accipere inter innocentes discipulos, quod fideles norunt, precium nostrum. Tolerat Apostoli Pseudopostoles, & inter sua querentes, non quæ Iesu Christi, Pålurnnon (sua querens, sed quæ Iesu Christi, cum gloriosissima tolerantia conuersatur &c. Laudatur sub Angeli nomine (in Apocalyp.) Præpositus Ecclesiæ, quod cum odisset malos, eos tamen tentator, & viuentes pro nomine Domini tolerauit.* ex quibus locis confutat Donatistas volentes Ecclesiam ex pura portione, hoc est viuis solis membris constare, ac proinde malos non esse tolerandos, sed ab illis discedendum. Quos etiam ad hominem confutauit dicens *ad summam se ipsos interrogent. Nonne tolerantur ab eis oædes, et incendia Circumcellionum (erant hi rami Donatistarum, qui solos se puros iactabant) veneratores præcipitatorum vltro cadauerum &c? Parco iã dicere singulorum per Africam regionem, & ciuitatum, et fundarum tyrannicas potestates, et publica atrocinita. Melius enim vobis hæc vos ipsi dicitis, siue in aurem, siue palam sicut libitum fuerit. Quocumque enim oculos vertitis, occurret, quod dico, vel potius, quod taceo &c.* Egregiè ergo ad hominem contra Donatistas, malos Circumcelliones demonstrabat, quos tamquam eidem Donatistarū Choro adglutinatos, putantes se triticum, velut paleam admixtam tolerabant. Et tandem si hæc non sufficiunt, silentium imponat Vindictia no alias repetita fidei confessio S. Aug. siue Fulgentij de fide ad Petrum. *Firmissime tene, & nullatenus dubites arcam Dei esse Eccles. Catholicam, & intra eam vsque ad finem seculi frumento mixtas paleas contineri, hoc est bonis malos Sacramentorum communionem misceri: & in omni professione, siue Clericorum, siue Monachorum siue Laicorum, bonos simul esse & malos, nec pro malis bonos esse deserendos &c.* Ab initio ergo vsque in finem in Ecclesia, & in omni congregatione, quæ sub cælo est, bonos malis admixtos fidei professione credendum discas.

discas. Non est opus tuis stibellis Vindiciane, vt in sopitam flammam Donatistarum exuffles.

Sed video duplicitatem tuam Vindiciane, quod non dixisti aperte, *sunt ergo singuli, vel fuerunt in initijs Ordinum, vt toti essent absque ruga, & macula, vt ex meris uinis membris constarent, sed dixisti: potuerunt ergo singuli Regularium Ordines &c.* vt tum aliud sit esse, aliud posse ingrediens terram duabus vijs te infectantem eludas. At satis antiquata astutia fuit Pelagianorum, qui te præcesserunt, dicebant enim, hominem si vellet posse esse sine peccato, cumque vrgeretur Pelagianismus sub nomine Critobuli à Sancto Hieronymo, sic respondere, vt eluderet. *Neque enim cum dico hominem posse esse sine peccato si velit, aliquos fuisse contendo, sed simpliciter posse esse si velit, aliud enim est esse posse, quod Græci dicitur δυνατός, aliud est esse, quod ipsi appellant ερεπύλαυ. possum esse medicus, sed interim, non sum &c. quicquid igitur possum, licet nec dum sim, tamen ero si voluero.* Sed quid Hieronymus sub Attici nomine? *aliud sunt artes, aliud id quod super artes est. Medicina, & fabrica, & artes omnes inueniuntur in plurimis, sine peccato autem esse perpetuo diuina solius potestatis est: aut si dare non potes, consistere imbecillitatem tuam, & noli ponere in cælum os tuum, vt per esse, & esse posse stultorum illudas auribus. quis enim tibi unquam concedat posse hominem facere, quod nullus hominum potuerit?* &c. Simili ergo discursu euinceris, cum Critobulo, ab Attico. Possunt ergo esse singuli initio suorum Ordinum viua membra, vt de facto sint per energiam, quod in hominum non est potestate, sed in Dei voluntate, qui sicut non omnes confirmauit in gratia, nec homines impeccabiles fecit, & si aliquos in gratia confirmauit, ita nec Ecclesie membra omnia viua constituit, sed voluit, vt in Ecclesia, cum electis miserentur reprobi, & bonis mali, quod potuisset ab æternitate ad palmam præordinasse, & in tempore gratiam eis præparasse &c. vnde pariter in suo Collegio (ait August.) *elegit Apostolos, &c. vt quicquid magnum esset, & facerent, ipse in eis esset, & faceret. Statuit inter eos unum quo malo utens bene, sua passionis dispositum impleret, & Ecclesia sua tolerandorum malorum præberet exemplum.* quod si puram Ecclesiam, purum Collegiũ, absque alia permixtione disposuisset, ad instar cœlestis Hierusalem, nouo privilegio decorasset, quod cum nec datum sit Ecclesie, Apostolorum Collegio, primis religiosorum cœtibus, nõ poterunt singuli, sic effloruisse, vel efflorere, si communis cursus attendatur, & nullus vnquam concedet, quod tot communitates recensitæ præstare potuerunt.

L.c. Pelagia.

Lib. 18. de ciuitate di. c. 49.

Si

Verum

VIN.

Verum ultra vires se extendens Vindicianus, quasi vellet quod posse, & quod possit velit, in id quod non potest intendit; nam omnes neruos, & conatus apponit, vt vocati ad religionem adiungant ad staturam suam cubitum vnum, ad propriam industriam confugiendo. ait enim. *Quid impedit, quominus iterum, ac sepius solerti Præsidentum industria, & subditorum unanimi consensu in pristinum decus respirent?*

TVR.

Putabas hic te subtiliter arguari, sed priusquam morsum infingeres dentem fregisti. Facit multum ad virtutum acquisitionem atque custodiam industria superiorum, & subditorum concordia: sed quantum attinet ad Prælatos, audi Psalmo graphrum: *Nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt qui edificauerunt eam.* vbi Augustin. *Ipse edificat, ipse monet, ipse terret, ipse intellectum aperit &c. & tamen laboramus Prælati, & nos tamquam operarij: sed nisi Dominus edificauerit, in vanum laborauerunt, qui edificauerunt eam.* &c. nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam. vbi August. *Quomodo custodimus? quomodo homines: quantum possumus: quantum accipimus: & quia nos sicut homines custodimus, & perfecte custodire non possumus &c. vanus est labor noster, nisi ipse custodiat.* quasi dicat: Bonæ sunt industria superiorum, sed opus est Dei adiutorio, & propterea mox subdis, & rectè (prima facie) at diminutè.

Psal. 126.

Aug. in eundem psal.

VIN.

Auctor vocationis, non elanguit. quin vt optimè superius laudata Virgo Catherina differuit, si hodie matrona existeret, quæ Christum feruentius Euangelica Magdalena amaret, supra eandem vicissim à Domino diligeretur, & excellentioribus donis ornaretur, & si quisquam plura, & acerbiora Christi amore pateretur, quam olim S. Franciscus Minorum fundator, absq; dubio, illi quoq; Dominus illustriora dona cõferret.

TVR.

Psal. 58.

Aug. ibidem.

Præsto Dei gratia est Vindiciane, non à te vocata, sed præueniens. *Misericordia eius præueniet me,* ait David. nam vt ibi notat August. *Omnia bona quacumque habere possumus, suè in natura, suè in instituto, suè in ipsa conuersatione, in fide, spe, charitate, in bonis moribus, in iustitia, in timore Dei totum non esse, nisi ex Dei donis, ita conclusit; Deus meus misericordia mea &c. totum quicquid sum de misericordia tua est, sed promerui te, inuocando te. vt essem quid feci? vt essem qui te inuocarem, quid egi? si enim egi aliquid vt essem, iam eram antequam essem, porrò si omnino nihil eram antequam essem, nihil te promerui, vt essem. Fecisti vt essem, non tu fecisti, vt bonus essem? Dedisti mihi vt sim, & potuit mihi alius dare vt bonus essem? si tu mihi dedisti, vt sim, & alius mihi dedit, vt bonus sim, melior est ille qui mihi dedit, vt bonus sim, quam ille qui*

qui tibi dedit, ut sim. Porro quia te nemo melior, nemo te potentior, nemo te in misericordia largior, à quo accepi esse, ut à illo accepi ut bonus essem, multo magis ut optimus essem, ut in tali gratiæ gradu sim; dicit enim Angelicus nosfer. *Unius cuiusque rei quantitas dependet ex propria causa &c. & ideo 2.2. q. 16. a. 1.* quantitas charitatis, non dependet ex conditione natura, vel ex capacitate naturalis virtutis, sed solum ex voluntate Spiritus Sancti distribuentis sua dona, prout vult: unde, & Apostolus dicit: *Unicuique nostrum, data est gratia secundum mensuram donationis Christi.* & in Responsione ad primū ait: *dispositionē vel conatū* (hominis præparantis se ad gratiam) *præuenit Spiritus Sanctus mentem mouens hominis, vel plus vel minus, secundum suam voluntatem &c.* iuxta quem, doctrina exponenda est laudatæ Virginis Catherinæ [si esset aliqua quæ feruentius amaret Christum super eandem diligeretur, & excellentioribus donis ornaretur &c.] Ut enim feruentius, quis amet, & ad illustriora dona se aptet, ad primam causam supernaturalem mouentem, eiusque voluntatem recurrendum, ex doctrinis allatis. Quare in omnibus institutis, Collegijs, Monasterijs, siue initio, siue in medio, siue in perseverantia sine, eandem causam te respicere opus est & ut proportionē mouentis causæ attendas, ne illam ad tuum nutum tibi subijcias, ut dispositione tua ad optima dona, & primitias etiam Spiritus, quas receperunt Apostoli, te putes peruenire posse, absque mensura donationis Christi; si enim id attentares, non re, sed nominatenus à populis, & à te appellari posses, nō virtutibus Apostolicis, sed spiritu repletus apostolico Luciferi, qui sibi innitens, & proprio conatui secundum suas vires, non secundum Dei largitatem, cœlestia dona indebita, velut sibi debita & conaturalia deputabat, quod erat diuinum solum ne dum affectare, sed euertere, primæ causæ naturam (se primum faciendo in donis Dei) auferens & pessundans. Propter quod specialiter hæresis Pelagianorum diabolum habet auctorem (ut dixit Ambrosius.) *Hæc superbia* (ait) *à diabolo sumpsit exordium, qui quoniam sua, quam à creatore accepit, vel potentia, & dignitate, sibi placuit, seque authoris sui gloria comparauit, cum ijs angelis quos in consensum impietatis sue traxerat, à cœlesti sublimitate deiectus est &c.* ut si cœteræ hereses, vel Deum habere filium, ut Arius, vel alia attributa negent, ut alij impij putant, in solio regni eius vult sedere sola hæresis Pelagiana eum è throno deturbans, *tamquam habeat* (ait idem Ambrosius) *hoc simile Deo, ut bonorum suorum ipse sit fons, ipse sibi sit copia, ut vel totum regnum affectet, vel dimidij Regni partem, cum nec in regnis terrenis capiat fortuna duas.*

Ep. ad Deme  
triadem.

Quæ deinde subdis à proposito aliena sunt. nam vbi Gra-  
uina ad probandum assumptisset, non omnes esse in Religio-  
ne unicolores oues, sed esse etiam maculatas immixtas in gre-  
ge, vnde assimilatur gregi ascendenti de lauacro lacrymarum  
habenti saltem venialia, quæ plangat; tu ad repellendam hanc  
doctrinam dicis: *Neque procliuuitas in venialia peccata ob-  
stitit* (ad perfectionem consequendam, vt toti sint absque ruga  
& macula) *quia etiam qui novos ordines exexerunt, eosdemque  
fortiter adiuuerunt, de peccatis confessi fuerunt, & nullibi S.  
Spiritus Ordinem instituit, qui faceret homines impeccabiles.*

Semper disparata congeris. Quis hæc neget? Nota, nota,  
Vindiciane, non ad hoc propositum mentionem factam de  
venialibus, sed ad illud ostendendum totum gregem constā-  
tem ex bonis, & malis, lauacro indigere, saltem ad abstergen-  
da venialia, vt hæc suppositio ad bonos, & sanctos, qui non  
impeccabiles facti sint referatur. Quæ illatio fieri potest ex di-  
uersis? Et quod subdis satis impertinentissimum est, dicens:

*Neque unitas gregis tonsuram impedit, quin eò felicius eni-  
tescit, quò ardentius Regulares in sui Ordinis rigorem, & per-  
fectionem flagrant.*

Deficiente oleo, ficus tibi lumen non ministravit, vt pro  
tonsuram, legeres *tonsuram*, & quid colligas ex tua lectura,  
difficile est percipere, quod *tonsuram eò felicius enitescit quò  
ardentius regulares, in sui Ordinis rigorem, & perfectionem  
flagrant.* Quis dubitat de eo quod certum est, magis expeditas  
attonsas oues felicius enitescere, & ad Ordinis rigorem  
flagrant? Sed non solum attonsas, sed de lauacro ascendentes  
quoque sacra Scriptura commemorat, vt etiam si attonsa sint  
lauacro indigeant saltem pro venialibus, supponendo pro vi-  
uis membris; pro mortalibus, quantum attinet ad malos, & ex  
ambobus conflatus vnus grex in quacumque congregatione,  
etiam si attonsus appareat, nec unicolor grex est, nam attonsi  
mali nec sua maculosa pelle nudantur, numquid Ethiops po-  
test mutare pellem suam? vt quousque pœnitentiæ aquis non  
se abluat, sepe sint maculosæ oues, quare quocumque te ver-  
tas, Vindiciane, omnem congregationem dicere necesse est di-  
uersicolorem esse, gregem de lauacro ascendentem, malos, &  
bonos cõtinentem, quæ tibi nõ intelligibilis, sed obscura allego-  
ria videbatur, non quia erat, sed quia non tibi ardebat, sunt  
enim & tui similes, qui nolunt intelligere, vt benè agant.

Sed semper tui similis, incogitans, intractus, paratus inferro  
ictum, non vitare, adijcis. *Neque hic* (vt omnes sint viua  
membra) *singulari privilegio opus est, cum ad perfectionis stu-  
dium, quilibet Ordo ex primæna institutione obligetur: nemo*

*autem*

autem obligatur ad id quod adynatū est, & ordinariū gratiæ celestis succursum transcendit.

Nihil certius. Et propterea ab omnibus Religiosis exigitur, non ut perfecti esse cogantur, sed ut ad perfectionem tendant: suppeditantur dona & media quibus tendant, ut qui non tendant, illi sint assimilēs, qui socordiam suam excusabāt, falsō, & impio dicto, *simui enim te quia homo durus, es tollis, quod non posuisti, metis quod non seminasti*, crudelitatem diuinæ naturæ affigentes, quæ dat omnibus affluenter, & nō impropere, ut in religione *perseuerandi*, & proficiendi, sicut in mandatorum obseruatione, omnibus (ut dicit August. de cor. rept. & gratia.) *possibilitas, et voluntas diuina gratiæ largitate donetur*. Sed aliud est, ex eodem August. donum quo proficere, & perseuerare homines possunt, & aliud, quo de facto perseuerāt; ut qui deficiunt ex infirmitate deficiant, qui proficiunt diuinæ gratiæ proficiant largitate. Sicut autē extraordinarium cursum gratiæ excedit donum perseuerantiæ, vel priuilegiatum aliud diuinum munus, vitandi omnia peccata venialia collectiue, ita etiam quod vni communitati datum sit (quod nec Ecclesiæ concessum) ut membra omnia viua sint, sine extraordinario gratiæ cursu esse nequit, nam quæuis religio sicut, & Ecclesia, ut dicit Ambrosius *multimoda varietate contexta, ut in vnum decorem, etiam, quæ sunt ad paria concurrunt, & de omni genere hominum, & de omni gradu officiorum, de omni mensura operam, de omni qualitate virtutum fiat totius ædificationis inseparabilis connexio, & indifferens pulchritudo, nec desit soliditati, quod non defuerit portioni, tantaque ibi sit pax, tantaque concordia, ut non possit esse nisi omnium, quod est etiam singulorum: indubitantur apparet copulatrix quamdam esse virtutem, quæ sibi confederatur, & concinit multiplex Sanctorum vnitas & speciosa diuersitas*. & nihilominus hæc virtus copulatrix ordinaria est, quæ si animorum concordia illam efficeret, ut omnia membra essent viua, & vnus in Domino spiritus, extraordinarium esset donum cœlestis gratiæ, cursum ordinariū transcendens, quod pro voluntate largitum est in primo ortu Ecclesiæ, quando erat illis *cor vnum, & anima vna in Domino*, licet negotiatores peruersi non defuerint in sancta illa societate primitiua, Ananias, & Sapphira diuinitus quoque mulctari.

TVR.

Luc. c. 19.

Cap. 6. & 7.

Cap. 11.

Ep. 84.

Act. c. 3.

Periodum concludis. Si *Gravina ad fatalem quamdam deficiendi necessitatē recurrat, iam omnis Dialecticorum schola explodet, quia per maximum absurdum leuiora probat*.

VIN.

Non fatalis necessitas inducitur, nec ex parte primæ causæ mouētis, nec voluntatis humanæ, quæ ad profectum mouetur, nec

TVR.

nec ex parte eiusdem, si efficaciter non moueatur. Nam si quod absit ex efficaci primæ causæ motione fatalis necessitas introduci asseratur, iā vetus querela Pelagiana introducitur, de qua scripsit Augustinus. De his, dicebat, has contra Catholicos strophas comminisci: *sub nomine inquebant gratia, ita fatum asserunt, ut dicant, quasi nisi Deus inuito, & voluntanti homini inspiraverit boni, & ipsius imperfecti cupiditatem, nec a malo declinare, nec bonum posset arripere, & iterum ex epistola Prosp. ad August. rembucri dicebant ex efficacia gratiæ, & prædestinatione ante omnia merita præuisa, omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio præueniat voluntates, & sub hoc prædestinationis nomine, fatalem quandam induci necessitatem.* Quæ dicta tam in citata epistola contra Pelag. egregie confutat S. August. & lib. de prædest. SS. ostendens etiam boni imperfecti cupiditatem absque læsione liberi arbitrij, ex ineffabili prædestinationis decreto diuina gratia inspirari, & non nisi volentibus hominibus fieri, quæ decreuit ab æterno, ut fierent in hominum iustificatione: *eo (ait) inclinante, qui in nobis mirabili modo, & ineffabili operatur, & velle &c.*

a. cont. duas  
Ep. Pel. c. 7.

Tom. 7.

Cont. a. ep.  
cap. 6.

Quod si non moueatur, nec fatum introducitur. *Fati enim astrophes (ait Augu.) bona & mala fato, tribuunt: Deus autem in malis hominum merita eorum debita retributione persequitur, bona vero per indebitam gratiam misericordis voluntatis largitur, utrumque faciens, nō per stellarum temporale consortium, sed per suæ seueritatis, & bonitatis æternum altumque consilium.* Ergo quod deficiat creaturā, vel non proficiat, nō ex inevitabili, & ineluctabili necessitate causatur, sed deficientis creaturæ libera potestate, sicut & profectus Deo in liberū arbitrium ageati, ut pia infallibiliter operetur. Ea est Vindiciana vaticines, qui ut proprium defectum tegat, alienum crimen impingit.

VIN.

Diuertis iterum Vindiciana, & ut asperissima illa verba asserat, una scandalorum temperes, tripartitas classes (ut feceras cap. 9.) constituis, videlicet *infimam, mediam, supremam infimam* i. s. assignas: qui post peractum Tyrocinium, cum auctoritate Dorothei ser. 11. pristinorum remanent Jersu victorum, & de his, dicit, *quatenusque hora inimicus velit ex alto dei jci progressu temporis, & annorum, eorumdem scandala auferri, disciplinam Ordinis, per eos laefactari, & infirmitas eorum in Tyrocinio in malitiam consuetudinem, & necessitatem vertitur, quibus nisi a Præfidiis occurratur, valedit illud (ait) experiuntur: nolite projicere margaritas ante porcos, ne conuertant eos discurrant.* Qui autem (subdit) *sua defectus abusus*  
istorum



Et Capituli XIV. Causæ Anonymi discussio. 327

istorum, ad moderatorum iudicium trāsferri. Vindiciane, dicēs, Bona, & experientijs comprobata doctrina, in omnibus Cānō-  
biji, ut dicam cum Casiano, ita plerisque abrenunciāsse con-  
spicimus, ut nihil amplius immutasse de anterioribus vitijs, ac  
moribus comprobentur, nisi Ordinem tantum modo, & habitum  
seculare, qui si in veritate viam perfectionis inquirerent, hoc  
potius tota virtute perficere tenerentur, ut scilicet exuti non sō-  
lum pecunijs, sed etiam affectionibus pristinis, ac dissensionibus  
vniuersis, se ipsos singulares, & nudos sub seniorum imperio  
relinquerent.

Coll. 4. c. 20

In media classe eos collocas, qui mediocritate contenti, velut  
in media quodam libra haerent, ut ad eximias perfectiones Or-  
dinis, non assurgant, graua peccata vitantes, & regulam sta-  
tuta, & ritus Ordinis seruantes, sic tamen, ut excusso grauiori  
metu reatus, facilius officium negligant, ad quos etiā describē-  
dor adducit locum Petri Cluniacensis lib. 1. Hist. cap. 10. & ais  
de his scripsit Ecclesiast. cap. 19. est iustus qui inclināt faciem  
suam, & fingit se non videre, quod ignoratum est, & si ab imbe-  
cillitate virium vetetur peccare, si inuenit tempus malā fa-  
ciendi malefacient.

Multis eiusmodi Asceteria oppleta sunt de quibus iam  
pidem in Apocalypsi sermo dirigitur. [ Utinam calidus  
esses aut frigidus, nunc autem quia tepidus incipiam, te e-  
mouere ex ore meo. ] Nec immerito dicitur (eadē collatione)  
quicquid. n. frigidū est, etiā ore nostro susceptū vertitur in ca-  
lorē, & salutifera suauitate percipitur, quod autē semel vitio  
perniciōsi teporis abiectū est, non dicam labijs admouere,  
sed etiam eminus intueri, sine ingenti horrore non possumus.  
Rectissimē ergo pronunciatu r esse deterior, quia facilius ad  
salutarem conuersationem, ac perfectionis fastigium carnalis  
quis, idē secularis, vel Gentilis accedit, quam is qui profes-  
sus monachum, nec tamen viam perfectionis arripiens secun-  
dum regulam disciplinæ, ab illo semel spiritualis feruoris igne  
discessit. Ille namque corporalibus saltem vitijs humiliatus,  
atque immundum se sentiens contagione carni, ad fontem  
veræ purificationis, ac perfectionis culmen, quandoque con-  
punctus accurrit, & horrescens istum, in quo est, infidelitatis  
gehdiſsimum statum, spiritus ardore succensus ad perfectio-  
nem facilius conuolabit ] de tepido autem subdit [ qui tepido-  
exorsus initio, Monachi cœpit abuti vocabulo, nec tamē hu-  
militate, et feruore quo debuit, iter huius professionis arripuit,  
infectus semel hac miserabili lue, & in ea quodammodo reso-  
lutus, nec ex sese vltius perfecta sapere, nec alterius poterit  
monitis erudiri &c. ] quod vbi altero testimonio scriptura

TVR.  
Cap. 3.

Coll. 4. c. 19.

pro

probasset, concludit [frequenter enim vidimus de frigidis, atque carnalibus, id est de secularibus, ac Paganis ad spirituales peruenisse seruorem, de tepidis atque animalibus omnino non vidimus.] Hæc verba de se præsumentes diligenter attendere debent, qui de propria virtute confidunt.

VIN.

In suprema classe eos locas Vindiciane, qui semetipsos ad meliora sui Ordinis dona, & virtutes sibi in eo propositas excitant, nec veluti pictores integritate operis aquiescunt, sed emblematis, et parengis venustatem, & gratiam adsciunt; hoc est votis, regulis: selectiores actiones, ac perfectiones sunt, ais, qui Praesidiis suis solatio, cæteris exemplo, & vocationis apud seculares dignitatem sustinent, & ansam præbent, ut Deus glorificetur.

TVR,

Optime, & eruditè, & his quoque omnium Cœnobija exorantur. Placet hæc certè distinctio non nuper in tua domo nata Vindiciane, sed ab initio nascentis Ecclesiæ tradita, vnde & veterum Patrum Eremicolarum, de triplici animarum statu in Cœnobijs viuentium facta est. Sic legimus in Cassiano loc. cit. [Secundum definitionem scripturæ tres sunt animarum status. Primus carnalis. Secundus animalium. Tertius spiritualis. De primo scriptum est, cum sit Zelus, & contentio inter vos nonne carnales estis? & sunt illi recensiti in prima classe. De secundo scriptum est: animalis autem homo non percipit, quæ Dei sunt, & tates sunt tepidi ex eodem Cassiano) & hi pertinent ad secundam classem, de tertio scriptum est: Spiritualis autem omnia diiudicat, & ipse à nemine iudicatur] & in hoc statu illi qui sunt in tertia classe repositi meritò collocantur.

In coll. 19.

VIN.

Sed quorsum hæc à tam lægo repetita principio? vt ostēderes inquis, & doceres, qui & quando regulares reformatione egeant, qui anim (ais) in suprema classe sunt, & si à venialibus exempti non sint, deploranda tamē non committunt, & in virtutum exercitatione, & spiritali profectu inardescunt. In media classe recensiti egent Prælati, qui illorum tepiditatem arguant, occasiones necituras subtrahant, ne in infimam classem decendant; & quando id præstant superiores, & subditi Superioribus beneuolè consentiunt, nullo modo dici potest ordo à primo spiritu defloruisse, quod si id non præstetur, iam necessario ait, Vindicianus, disciplina Regularis languescet, ac veluti febrilenta contabescet; & sic fit in classem infimam relapsus, & incipit Monasterium manifesta defectionis signa prodere, & si talium alibi quoque numerus inualestat, de Ordinis fama, & dignitate agatur, vt ostendit S. Bonauentura. sic Domini sponsa denigratur, non à Sole, vt Grauina visum est, sed ex carbonibus

nibus desolatorijs quos *Satanas* dormitantibus infundit; sic sunt *Statua salis*. Omnibus dixit (ait *S. August.*) memento te uxoris *Loth*. Quid enim fecit uxor *Loth*? liberata est à *Sodomis*, & in via posita retrorsum respexit, ubi respexit ibi remansit. Facta est autem *Statua salis*, ut illius contemplatione condiantur homines, ne ut ipsi fatui sint, ne retro respiciant, ne malum exemplum dantes, ipsi remaneant, & alios condiant.

In ps. 77.

Hæc *Vindicianus*, & hæc quoque admittimus. Verumtamē, ut verbis utar *Hieronymi*: omittis super quibus pugna est, de scammate; & loco certaminis egrediens, in peregrinis, & longe alienis disputationibus immoraris. *Vindiciane* iterum ad scamma te reuoco, ut puluerem excipias, & ostendam te singularitatis vitio tuos fictitios clientes tentare voluisse, etiam in ijs, quæ communia sūt, nihil de illa charitate participare eos volens, propriam fingens eorum iustitiam, & indemutabilitatem, ut, quos defendis, ij sint, quos nec aduret *Sol* per diem, neque *Luna* per noctem: ceteri non tantum *Sol*, sed & carbonem iuniperorum ita adurant, ut denigretur eorum facies super carbonem. Sic enim post recensitas classes profitentium, & assignata lapsus & defectionis causa, solos *Patres Societatis* (quos fingis tuos esse clientes, fidei tamē acerrimos tui, & ceterorum hereticorum hostes, & inuidios pugiles) excipere gradu concito præcucurris, dicens.

TVR.  
Ep. 16.

Ut ergo ad Societatem recurrat oratio, non video quid illi, vel cuiquam *Regularium Ordini* illa *Grauius obiectio*, Non omnes in laude *Vitalium membrorum* nocere possit. Non omnes sunt probatissimi religiosi. Esto. debemus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere. addit *S. Bonauen.* qui a puero labores viri exigit, & infirmo vires robusti; & à *Scholaribus* vnius anni doctrinam magistri sui imprudens est: Neque omnes in media classe *regularium* incedūt. Quia *Grauius Aquilina oculorum acie* cadauera, picem, & sulphur in *Societate* reperit. Vereor autem, ut in alieno seruo di iudicando præceptus fueris.

VIN.

Quæst. 16. in reg.

Ergo hucusque *Grauius* discursus firmiter perseverat, non omnes saltem infimæ classis esse *vitalia membra*; & non omnes in media classe ambulare, & meritò etiam in *Societate* fateri oportere, ne dum thura olere, sed imperfectorum picem, & sulphur nares offendere: nec omnes viuos à diluuiio superstites, sed & cadauera quoque super vndas enatare. *Aquilinus* intuitus requirebatur, ad discernendum viuos à mortuis, quando *Vindicianus*, ut prætexat excusationes in peccatis, cadauera adulatori pro viuis venditat, ut in odiū *Societatis* adduceret: & si hoc est alienum seruum iudicare, iudicetur *Augustinus*.

TVR.

P. de ciuit.  
Dei c. 35.

medici suscitabunt, & consuehntur tibi? Si hec nō mouēt explo-  
datur Aug. iudicetur Fulgētius, chorus SS. PP. arguatur, qui  
in omni congregatione, quę sub cęlo est viuos cū mortuis mi-  
sceri secundum orthodoxas regulas fidei pronunciarunt. Et  
quemadmodum Ecclesia ex August. ita & quęlibet congre-  
gatio habet secum connaxor commanione, nec secum futuros in  
eterna sorte sanctorum, qui partim in occulto, partim in aperte  
sunt: & eademque Ecclesia adhuc portat infensos multos,  
sanctos futuros, & id regnum peruenturos. vnde subdit: non  
est desperandum, si apud apertissimos aduersarios predestina-  
ti amici latitant, adhuc ignoti etiam sibi latitant: ita & in por-  
tunculis tepidorum, & medię classis, modo multi apparent  
insensi, qui ad perfectionis apicem peruenient, qui finali dile-  
ctione decedent, & contra, multi sunt qui iustitiam, & feruorē  
seruant, qui foras mittentur. Quo fit vt hic bonorum, & ma-  
lorum societates, idest in hoc seculo inuicem permixtę de-  
currant, donec vltimo iudicio discernantur, ab oculis illis,  
qui luce Solis clariores sunt, qui & scrutabitur Hierusalem in  
laternis, & super eos qui sunt induti veste peregrina, qui mo-  
do iustitia induti videntur. An iudicium Dei culpabis si in-  
fidos seruos iudicabit? an oculos maiestatis eius de temerariis  
quę oculis Aquilinis Grauinę insultasti, & de subterano iu-  
dicio dānasti? Tuā exēptionem à corruptione, & scelerē (quę  
humiles PP. Societatis abhorrent & execrantur) audiamus.

*Præsidum vigilantis, subditorum in propriam conscientia  
assidua inquisitio, quotidianis experimentis testis proficiendi  
affectus, naminem ferunt in cadaver degenerare: qui labitur ce-  
lorius, & fortius resurgit, & propria lapsu fit cautior. Aromata  
putredine pt. a feruētia inferius monstrabo. Interea veni, & vin-  
de geminata in die examina conscientie, meditandi laborum  
multiplicam, frequentissimum Penitentie, & Sanctissime. In  
charitate vsum, tentatarum sublationes, excessum equi leuiter  
larum corr. rationem, mutua apud superiores manifestationē,  
officialium in singulos inquisitionem, & alia sexcenta: atque  
ubi ista probe expendis, renuncia quis adhuc patrefactioni  
modus super sit?*

TVR.

Deo gratias, quod ex tuis verbis condemnaris, & iisdem  
Grauinę causis, imō omnium religiosorum, iustificatur, nimi-  
rum ostendendo te Philautum, singularem aprum, qui reli-  
giones vastas, singularitatis spiritu inflatus, super cęteros  
tentans, sed frustra, Societatem inflare, imō te A phatia Stoicę  
desertorem, intuetur quasi indefectibilitatem, & impeccabili-  
tatem afferens, in eisdem, quos adulatorie laudas.

Fateor Vindiciane multum prodesse, & necessariam Præsi-  
dum

dum vigilantiam, inquit tionem officialium, hortationes, correctiones &c. at non inferri potest, hæc omnia neminem finire in cadauer degenerare. Diminuta tua gratia diuina confusio fuit: Quanto sapientius Augustinus scripsit: omnes (nempe Prælati, & ministri Dei) *currimus, omnes laboramus, omnes edificamus modo, & ante nos alij cucurrerunt, labrauerunt, edificauerunt. Sed nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt edificantes eam. ideo quosdam videntes ruere Apostoli, percipit Paulus, ait, dies obseruatis &c. timeo vos, ne forte sine causa laborauerim in vobis, quia nouerat se intus a Domino edificari: plugebat istos, quia sine causa laborauerat in eis. Nos ergo loquimur foris, ille aedificat intus &c. ipse aedificat intus, ipse aedificat, ipse mouet, ipse terret, ipse intellectu aperit, ipse ad fidem applicat sensum vestrum, & tamen laboramus, & nos tamquam operarij: sed, nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt edificantes eam. & infra, quomodo habet ciuitas edificantes, laborantes, ut aedificetur, sic habet, & custodientes: nam ad custodiam pertinet quod dicit Apostolus: Timeo ne sicut serpens Euam seduxit astutia sua, sic & vestra mentes corrumpantur a castitate, que est in Christum. Custodiebat, cautus erat, vigilabat quantum poterat super eos quibus præerat, & Episcopi hoc faciunt. Nã ideo altior locus postus est Episcopis, ut ipsi superintendat, tamquam custodiant populum. Quomodo ergo custodimus? quomodo homines, quantum possumus quantum accipimus. Non præseruationem cadauerum, & quod in cadauera degenerare non possent, qui custodiebantur, Augustinus exemplo Pauli sibi promittebat, quod certe promississet, si apothecas Vindicianus aperuisset, vbi cum aromatibus Indicis spiritualia, aromata, & Bezoar myrticum cœteraque antidota, emere sibi potuissent insignes animarum custodes Apostoli, & Apostolici successores. Quod autem præter custodiam, solertiam eorum, qui custodiuntur pro antidotis, & præseruantibus addidisti, non abnuo, *M inerue*, dicit ille, *adhibe manum.* & Christiane Apostolus Ioannes admonet, *ut simus cooperatores veritatis.* Nec frustra inuitasti Grauinam ad inuisenda Societatis exercitia, examina conscientiarum, meditandi laborem, vsum sacramentorum &c. nec frustra tu inuitaris, vt ad hæc adicias aliorum Ordinum, vigilias, ieiunia frequentiora, nuditatem, vestium asperitatem, disciplinas, psalmodiam diurnam atque nocturnam, protractas meditationes, & orationes, & mille necdum sexcenta eiusmodi: & vbi Grauinam, & tu hæc expendertis, non renunciandum, vt nec enunciandum nullum adhuc putrefactioni modum superesse. Præclare David *numquid**

In ps. 126.

3. Ioann.

Psal. 102.

Aug. in eūdē  
locum.

gust. qui ait *sub isto nomine intelligitur superbi, pollicētes salutē hominibus cū Domini sit salus.* Potest Vindicianus medicus, si tamen potest, in curandis ægrorum corporibus, non tamen potest id præstare in animabus curandis, nisi per modum ministerij, cum sit Dei hæc proprietas, *qui sanat omnes infirmitates tuas.* Iacet se Vindicianus, quod præter artem medicam aromata Indica habeat, nam vt medelam, & negotiationem eiusmodi Dauid impugnavit in spiritali curatione, nam ex August. *quomodo contra medicos, idest superbor salutis pollicitatores vigilat, hoc quod dictum est: os meum annuntiabit iustitiam tuam, tota die laudem tuam, (v. ipse legit salutem tuam) sic pronunciauit: quoniam non cognoui negotiationes, introibo in potentias Domini, aduersus medicos, & negotiatores salutem suam industria promittentes, qui tãtò longius à gratia defiliunt, quantò magis de sua industria gloriantur, eoque celerius in corruptionem descendunt, quò sua virtute à corruptione præseruare se putant, vel proprijs actibus, vel ab extrinseco à solis superiorum industrijs. Detestandam certè pariter negotiationem, quam (ait Augustinus) denotauit Apostolus dicens: Ignorantes enim Dei iustitiam, & suam volentes statueri, iustitiæ Dei non sunt subiecti.* Contra quam dicit idem Apostol. *Non ex operibus, ne fortè quis extollatur. Quomodo ergo non operabimur bonum? operabimur, sed ipso in nobis operante, ipsius enim sumus figmentum, creati in Christo Iesu in operibus bonis.* Quomodo hæc ergo inuenimus contra negotiatores, idest de actu gloriātes, de negotio, quod negat otii, se extolles, inquietos potius quam bonos operatores, quia boni operatores illi sunt, in quibus Deus operatur: sic subdit August. *Iudeorum quoque reperiri quamdam negotiationem (seu literaturam) præsumensium tãquam de viribus suis, & de iustitiis operum suorum: gloriabatur de lege, quod ipsi legem acceperint, alie Gentes non acceperint, in qua lege non de gratia gloriabantur, sed de littera: & hi (subdit Augustinus) velut ægri in porticibus Probatice piscine iacebant, amantes litterã sine gratia, ægri erant iacentes, non conualescentes, de littera præsumentes [seu negotiatione, vel antidotis præseruatiuis.]*

Pressus veritate, & impotentia fragilitatis humane, Vindicianus, vafre quoque, & mutilè subdit.

*Nihilominus pro Societatis modestia cõcedam, singulos posse etiam plures, etiam si importunè instet Grauius, omnes in classem infirmam recidere; sed in ea diutius subsistere posse nego. Satis laxæ foris, quibus cadaverosi efferuntur, ne tetro odore saniores inficiant.*

IVR.

Velis nolis hanc defectionem à media ad infirmam co-  
geris

geris fateri Vindiciane . Homo enim corpus habet , non est idipsum , ait Auguft. *quia non in fe fiat : mutatur per etates , mutatur per mutationes , locorum , & temporum , mutatur per morbos , & defectus carnales , non ergo in fe fiat : & tu Vindiciane tua arte medica experiris , Corpora cœleftia , non in fe fiat , habent quafdam mutationes fuas . et fi occultas ; certè de locis in loca mutantur : aſcendunt ab Oriente in Occidentem , & rursus circumeunt ad Orientem . Non ergo ſtant non ſunt idipſum . Anima humana nec ipſa ſtat . Quantiſ enim mutationibus , & cogitationibus variatur , quantiſ voluptatibus immutatur , quantiſ cupiditatibus diuerberatur , atque diſcinditur ? mens ipſa hominis , quæ dicitur rationalis , mutabilis eſt , nã eſt idipſum ; modo vult , modo non vult , modo ſcit , modo non ſcit , modo meminit , modo obliuiſcitur . Ergo idipſum , vt quaſi ipſe ſibi eſſet idipſum , lapſus eſt . Cœcidit Angelus , & factus eſt diabolus : propinauit homini ſuperbiam , deiecit inuidentiã eum , qui ſtabat . Iſi ſibi voluerunt idipſum eſſe , ſibi principari , ſibi dominari voluerunt . Noluert habere Dominum , qui verè eſt idipſum . Imò & tales qui hos imitari vellent , vel Vindiciano , per cuiuſ os diabolus loquitur aures præbere vellent , de indefectibilitate præfontes , vel de ſubita emerſione ab illo cœno in quem cœciderūt in ſolum , vt in infimam claſſem , ſed in profundum abyſſi recidere mererentur : *ibi cœciderūt* , ait Dauid , *operantes iniquitatem , expulſi ſunt nec potuerunt ſtare* . Et licet laxæ ſatis ſint fores , quibus cadaueroſi iam efferuntur , ne tetro odore ſaniores inſiciant ; non ab intrinſeco mutabilitas humanæ naturæ tollitur , quin quotidie è media claſſe innumeri in inhmã recidât , vt ſi fieret collatio numeri ad numerũ , eiektorũ à cœnobijſ , & toleratorũ impiorũ , non video de laxis foribus poſſe Vindicianum gloriari ſe proponere prudentibus , vt glorientur de huiuſmodi antitodo , niſi ad futuram præſeruationem : extrinſecum hominis adiutorium , quando hæc eiectio nec pharmacum præſtet immortalitatis vel indefectibilitatis , vt minus culpabiles faciat delinquentes , qui poſſunt etiam eſſe culpabiliores ex ſuperbia , ſi ſuæ id tribueretur indiſtriæ ; eoque nocentiores eſſent , quo occultiores , & oculis hominum moſteſtiores .*

Laffus ex vberiori oratione vela tandem contrahis , & excuſationem Bellarminianam paras . *Vnica* (dicis) *illa probroſa , & maledictioni proxima infima claſſis , ſi quiſquam in ea pertinax immoretur , religioſum Ordinem dedecorat . Huius etiam dubito integras , & complures religiones extare , quæ enim ſuſtineant eiufmodi obſtinatione corruptum , adeoque*

Aug. in pſal.  
121.

P. a. 35.

VIN.

non

non tam Societatis, quam præclarissimorum quoque Ordinum insignem esse hanc gloriam, quod constet ex purè vitalibus mēbris, si quidem Præfides ac subditi modo iam declarato insigniter conspirent. Quos autem Illustrissimas Cardin. deplorauit, & Societati deplorandos commendauit, longe deterioris conditionis fuerunt, quā Graui concepit. Nimirū, qui per contumaciā Domini iugum excusserūt, ac propterea multis, grauib; , orbi notis scādalis, Ordines suos contaminarunt, & in ima classe velut in sentina sui nauigij, ne quicquam obnitentibus, perennarunt. Tales neque Grauius, si matris suæ cultor, & amator est, non abhorreere poterit, neque in conscientia sua necessarius inuenire.

TVR.

Et hic iterum illudis, & in verbulo argutaris, & mortua membra illa vocastantum, quæ omnimodè corrupta in infima classe manent; quibus è regione cõponis tamquam vitalia membra, quæ subdita parent Regentium imperio. Quasi in secunda classe tepidorum absque eo quod quis peitnax sit, & defigatur in sordibus suis, & auertatur contentiosa contētionē, graui peccato, peccare non possint, vel non peccare contingat, quo, etiā si incorrigibiles non sint, pusillos non scādalizet, & nomen religionis, imo sui infamēt: imò & absque intermedio, & summa arce perfectionis primitus peccent scādaloso peccato, absque eo quod per mediā classem in infimā corruant, ibique locum sibi aptent. Ergo ne etiam si Societas, & complures (cum omnes dicere debuisses) Religiones, si corruptissimos obstinatione non ferent, ex purè vitalibus mēbris coalescet, cum in prima, & secunda classe bonis admisceri mali possint, & sine obstinatione, & auersione contentiositaliter primo peccato peccare possunt, vt toti Ordini mœror inferatur, ex grauitate, & notoreitate delicti? Si hos dicis Bellarminum collachrymasse, ne dum vitalia, sed & mortua membra in Societate, & alijs religionibus deplorauit, tam qui repentino casu è primo vel medio ad infimum statum descēderunt, quā qui in illum reciderunt, etiam si quantocyus ex illo emeserunt, quod satis est ad euincendum, Societatem nõ debere dici viuum tr embrum Ecclesiæ. Si vero in hoc discrimen assignas, quod in Societate non persistunt, vnde corrumpanitur cœteri, per eiectionem, alij vero, vt apertè dicis sedes fixerūt in sentina sui nauigij, nequaquā obnitentibus alijs collegis, qui propterea orbem scādalis commacularunt orbi notis; Hæc differentia erit inter societatem, & reliquos ordines à Vindiciano assignata, quod Societas ex purè vitalibus mēbris cõstat, raris mortuis, cadauerosis nullis, aliæ vero religiones cadauera contineant, quæ per contumaciam iugum Domini



mini excuserunt; & hos morbosos Bellarminum deplorasse, & Societati deplorandos commendasse, quos, ait, Grauinam quoque abhorrere opus est, nec in conscientia sua necessarios inuenire. Qui si inter hos morbosos Vindicianus nullum ex Societate recenset, maiori morbo, et graui iniuria Societatem afficit, affigens ei delictum maximum pestiferæ superbiz: si pumeret, & ij quoque morbo affecti, deplorandi à Societate committendi sunt, & nulla est, sed falsa incauta, odiosa, tumidaque discretio, & inanis esset gloriola super ceteros se extollendo, vt singulares, & soli laudeque digni habeantur. Absit autem hæc pestis à Religiosorum domibus, quam suggerit Vindicianus Dei seruis: nam qui tales sunt, sacrilegi sunt, ait Basilius, *donæ Dei sibi appropriantes, & Deo debitam gloriam ad se ipsos rapientes.*

In reg. contract. q.

Examinatur §. Non semper.

**V**ellicat adhuc Grauinam Vindicianus, quod circa vni- **VIN.**  
 uersalitatẽ temporis, non fecit Societatem exemptam  
 à communi lapsu ceterarum, & primo verba recenset Tur-  
 turis. *Nihil mirandum fore Grauinam scribit, quod tam breui* **1. p. Turc. §**  
*tempore sodales suos non asserantur obfuscati, cum non nisi & seq.*  
*octaginta circumsolutiones solæ aspexerint: debilitatem*  
*membroꝝ tam sancta sodalitas non dum potuit experiri,*  
*quæ adhuc in adolescentiæ flore succrescit Sed si senectam ex-*  
*optet, & vsque ad senium perducatur, similes, aut fortè maiores*  
*pati poterit arumnas. nõ est aqua comparatio iuuenilis cum*  
*ea, quæ vniuersis annis iam consolidata in maturam processit*  
*etatem. Timeant alieno casu tam priuilegiati quam nouissimi vi-*  
*uere cultores; quia & si diuinis quoque donis eorũ portio mirifi-*  
*cè dotata fuerit, non tamen ampliori præ nostra, decorata pri-*  
*uilegio cognoscitur. Danique Grauinam existimat nouũ fore, ad-*  
*huc inauditam, priuilegiatam, Ecclesia in concessam etatem, si*  
*in nullo ordinis membro caliget oculus, vacillet gressus, si sepul-*  
*chrum in abundantia ingrediatur, sicut infertur aceruus tri-*  
*stici in tempore suo, & in nidulo suo moriatur, & tamquam*  
*Phoenix dies multiplicet, vt sola præ ceteris benedicta spinas*  
*& tribulos nequaquam germinet, vt ex hominibus sine stam-*  
*datorum macula constet.*

Tu vero Vindiciane quid hic culpas? *Quicquid Grauinam* **TVR:**  
*græpsit à Patribus sumpsit, qui de omni congregatione flo-*  
*quentes bonos cum malis admixtos docent, & res omnes ob*  
*qui*

9ap. c. 9.

Collat. 7. de  
mobilit. ani-  
mæ c. 4.

VIN.

TVR.

2. de peccat.  
merit. & re-  
miss. c. 8.Psal. 70.  
Augu. in ps.  
70.Luc. 13.  
6. c. Iul. c. 8.

8. mor. c. 10.

fui mutabilitatem nullo modo in sui summo & primæva perfectione perseverare, & ex mutabilitate liberi arbitrij, exterioris hominis corruptione, corpus enim quod corrumpitur aggregat animam, & à pristino seruore desinit. Vnde ut aduertit Cassianus *Noÿs*, idest mens *αεικίνητος και πολυκίνητος*, idest *semper mobilis, & multū mobilis definitur, quod & in Sapientia, quæ dicitur Salomonis cap. 9. alijs verbis ita describitur, ut habetur ex tex. Græco: terrenum habitaculum aggregat mentem multa cogitantem.*

Quid tu promis Vindiciane? Sic Turtur Grauina in bubonem versus funebria occinit Societati.

Bubo ergo S Paulus, cum Ecclesia, quod maius est, adhuc non plenè innouatam, & si sanctificatam pronunciat, eam non dum accepisse, vel comprehendisse, & plenitudinem iustitiæ adeptam: quantumuis enim iustos, & perfectos habeat innumeros, adhuc filij seculi sunt, per hoc autem ait August. quod *adhuc Filij Dei sumus, per hoc & peccare adhuc possumus, & consequenter consenescere, propter quod auxilium in quocumque statu meritò imploramus. ne derelinquas me in tempore senectutis, cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me Domine.* Ex vetustate (ait idem August.) non incongruè *senectus* vocatur, ut ait Apostolus; *vetus homo noster simul crucifixus est cum eo. Si ibi erat vetus homo noster, senectus ibi erat, quia vetus senectus, & ibidem dicit August. in resurrectione id refertur, quod scriptū est: renouabitur, ut Aquila inuentus tua.* Citra resurrectionem ergo peregrinans Ecclesia, ut & omnis idus status, mutationi, & corruptioni, & infirmitati obnoxius. Idè expones illa verba, vbi dicebat Dñs: *Ecce eicio demonia & sanitates perficio, & tertia die consumor, ait, expulso demonum est remissio peccatorum &c. perfectio sanitatum, dum de die in diem perficit Ecclesia, & corruptionis cuius reatus ablati sunt, passio quotidiana renouatione minuitur. Tertio consummatur, dum resurrectionem in se ipso innotandam monstrauit Ecclesie, qua ad incorruptionis consummationem summamque perueniat sanitatem.* Interim, ut dicit Greg. quantum attinet ad corpus, humana mortalitas dolores tolerat. febribus anhelat, sua quadam egritudine confringitur. Ipsa quoque nostri corporis, quæ salus vocatur, egritudo est, nã ociotabescit, opere deficit &c. [et postea], quia elatum, ait, *supremus spiritum ecce defluens quotidie portamus lutum.* ipsa quoque mens nostra à secreti interioris securo gaudio exclusa, modo spe decipitur, modo pauore vexatur, dolore deiicitur, modo falsa hilaritate releuatur, transitorie pertinaciter diligit, eorumque amissione incessanter atteritur, quia, & incessantur cursu rapiente permutatur. *rebus autem mutabi-*

*mutabilibus subdita & à semetipsa variatur . Quin vt idem dicit. Ipso quoque quotidie vsu humane vite veterascimus: & exterioris hominis impulsu cogitatione lubrica ab interioribus eximus, & nisi nos superna visitatio, vel ad amorem compungendo viuificet, vel ad timorem flagellando restauret, repentino lapsu mens funditus tota destruitur, quæ longo virtutum studio innouata videbatur. Ergo ne bubo S. Gregorius, qui etiam perfectorum vitæ veterascere, deficere, mutabilitati obnoxiam prædicat? cum hoc illius sit propriū, de quo scriptum est: Tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient. Hunc discursum S. Thom. autoritate concludo . Sunt (a it S. Thomas) quibus bonum publicum permanere non sinitur, quorum quidem unum est à natura proueniens, homines enim cum sint mortales in perpetuum manere non possunt, nec dum viuunt semper sunt in eodem vigore, quia multis variationibus humana vita subijcitur, & sic non sunt homines ad eadem officia peragenda, æqualiter per totam vitam idonei Aliud autem impedimentum boni publici conseruandi ab interiori proueniens, in peruersitate voluntatum consistit, dum vel sunt desides ad ea peragenda, quæ requirit Respublica, vel insuper sūt pacis multitudinis noxij, dum transgrediendo iustitiam, aliorum pacem perturbant . Tertium au em impedimentum Reipublicæ conseruandæ ab exteriori causatur, dum per incursum hostium pax dissoluitur, & interdum Regnum, aut ciuitas funditus dissipatur . Ergo ne Bubo S. Thomas eandem doctrinam Grauinianam confirmans? tuam cantillationem Aquinati è regione opponere .*

Lib. 9. mor.  
cap. 29.

Lib. 1. de regim. Princ.  
cap. 15.

Rationabiliter ergo, ex tribus istis capitibus S. Thomæ, Grauina defectione aliquorū scribit, & alicubi assignauit laxorum religiosorum statum supra, nempe vitæ instabilitate, ex pestilentia, non perfecta adimplerone iustitiæ, & ex incurso Barbarorum, & hostium Christi, Cœnebia funditus euertentiū, & ex præteritis futura prudentialiter coniectans, non malo omine, sed ex pietate ad vigilantiam exhortatus, tria hæc capita etiam Religionem Societatis lædere posse ex communi rerū cursu docet, nisi priuilegio, quod ostēdi debet, exēptā Vindicianus adulator prætedat, in præiudicium humilium, & timorum Patrum Societatis, non alta sapientium, sed humilibus consentientium .

Rursus conquereris, quod Turtur iuuentulam vocauerit octuagenariam virginem, quam S. Paulus maluisset superadulam appellare . Fortassis nouissimam indigitare voluit, qualem ipsa quoque in Concilio Tridentino professæ est, & per Iacobum Lainium nouissimo loco sententiam dixit . Crescat in mille millia, & semen eius portas inimicorum suorū possideat.

VIN.

V u

O exa-

TVR.

O exactum annorum calculatorem . quasi numquam legitur . primam Ecclesie ætatem comparatam infantie , secundam adolescentie , &c. & ne dum octuagenariam , sed iuenculam , & virginem à D. D. appellatam . Ex utroque ergo capite , & nouissimæ sessionis in ferendis suffragijs , & annorum periodo , respectu ad trecentenarias , quadrigentenarias , & supra , Societas iuencula merito dici potest , ut & vetustior respectu aliarum religionum , quæ postmodum institutæ vel confirmatæ sunt ab Ecclesia . Relatiuorum naturam , vel respectiuorum quidditatem hac vice ignorasse simulat Vindicianus , ipse bubo à passerulis de luscitate ista irridendus . Sed quid sequatur in Vindiciano , preferamus .

*Sed cur et Grauina obijcit, quod adhuc expert fuerit calamitatum, quæ vires debilitare solent, aut enim loquitur de intrinsecâ viscerum conuulsione, aut de forinsecis ingruente persequentium tempestate, de priore non ex illa refert Pius V. in diplomate contra Apostatas, repertor esse qui animi leuitate, quietem labori, priuatum commodum publicæ utilitati indifferetè prætulisset, qui fucatis coloribus melioris vitæ, aut strictioris obseruantie versuram moliti essent; & quod turpius erat qui ambitiosa cupiditate, postquam Deo se dedicassent, sæculi libertatem requisissent. Hæc autem aëfos fuisse, quod sibi persuaderent Societatis votæ religiofam obligationem non inducere. Ecce intestinorum dolores, quibus iuencula Societas discruciatitur. Greg. XIV noua bulla confirmans Societatem, memorat Sixto V. libellos fuisse oblato, variosque modos excogitato, ut traducerent, calumniarentur, infringere, quæ in Societate Iesu consultissimè sancita fuissent. Vides Grauinam Societatem à propria sobole impugnata & exagitata. Neque ioci fuerunt, qui sub regimine Iacobi Laini; partim Romæ, partim in Hispania interni concitati motus narrantur. Tandem contra domesticos turbatores quinta, & sexta Congregatio Generalis grauissimè decreuit; neque seueritas ista, nisi vehementem intorum vermium corrosionem significare potuit.*

TVR.

Quis hæc neget, dum tot testimonijs, & rerum experimento peruersorum filiorum materna viscera quatentium, sole clariora exempla producis? Bene admoneres, & quæ diceris tuo proposito conuenirent, si ista negaret Grauina, nunc vero quia sub Clemète sub Paulo V. produci possunt (& modesto dissimulata silentio) inquietorum, & malorum filiorum exempla in matrem cõspirantium, frustra Grauinam impetis, quod intestina bella, aut nesciat, aut nolit aduertere, & nescio quæ ratione, ut aduertat extimulas, qui si aliqua in suo Turturæ

po;

posuisset ad tuam inductionem vberime probandum, maiori censura (qua Vindicianus vapulat) se ipsum exposuisset. nunc de bono opere, & charitate, quæ operit multitudinem peccatorum atque peccatum, ex pia dissimulatione taxatur ut bubo, & infcius irridetur, ipsæ cœtes irridendus, qui neminem Societatis indiscretè vult reprehendi, & procacium, & non exiguæ multitudinis ingratorum filiorum culpas voluit euulgare, vt defatigatam probet Societatem, Noluit hæc Grauina producere, sed maluit, cum iniuria sui, ne silentio inuolèda exempla recensendo, in vitium illud incidere detractionis, quod reprehendit; noluit defatigari ad quod Vindicianus impellit, vt multæ dilectionis creditor, nec minimæ retrahendæ detractionis debitor reperiretur; hinc Vindicianus maiorem amoris causam concipere debebat, quod extenuans excusationes in peccatis in imperfectis filijs Societatis, nec de publicis, & manifestis rebellibus fecerit mentionem, indeque Vindicianus ingratitude materiam erga Grauinam assumpsisse videtur, vnde dilectionis argumentum ministrabatur. Hoc tamen prodest Grauinæ causæ, ex tuis verbis, quod dum seditiones excitatas, & intestina bella contra matrem probas, immerito dici posse totam Societatem membrum viuum etiã contendas, cum filij rebelles, à te non pauci contra propriam matrem recenseantur matricidæ: nec imperfecti defunt, qui cum non foris, sed intus sint, & plerumque homines non vulgares in sapientia, & bonitate, non infimæ classis legigionarij, sed docti viri, & graues, mouent controuersias quas acuti ingenij excitare solent, vel qui velut gigantes sub aquis mortificationum gemere solent, & graui iugo disciplina illud à se excutere satagunt, refugientes etiam angustiam crucem Christi portare, & Zelo moti non secundum scientiam superiorum leges diiudicare præsumunt, vel onera graua, & importabilia si inferantur, sustinere nequeunt, vt si exigua charitas aliquos imperfectos superiores accuset, immortificatos subditos impatientia damnat. Id satis Grauinæ non solum e.ectos, sed tamquam malos humores adhuc retentos in corpore Societatis, euidenter arguere non esse firmam assercionem illam à Vindiciano defensam, *non esse in Societate, qui plangatur, vel esse Societate totã viuũ membrum Ecclesie,* cum eiusdem Vindiciani testimonio, sint turbulenti, & inquieti in matrem iniurij, vt tabidum (cum interdum nec eici possint) corpus efficere possint, & senectutem, vel mortem accelerare, si diuina gratia opem non ferret. Non ergo Grauina, vt bubo malum pronunciauit, sed potius Turturis munere fungens, nec ciuilia ista bella voluit nominare. Potius ipse Vindicianus Bubo luscinia canens.

*Buboque montanus Philomelis occinat ipsi.*

Ad alterum membrum enarrandum festinans Vindicianus producit exteriores insultus ex Grauina par. 2. cap. 30. nempe persecutionem Gentilium, & Hæreticorum, quam tanti, inquit, fecit Grauina, ut ei potissimam defectionis Ordinum causam ascripserit, ergo neque iuuenula Societas experts calamitatum fuit. Quasi hoc argumento velut missili telo Grauinam vulneret: Societas easdem persecutiones passa est, quas veteres Ordines quæ sunt defectionis causa, ergo vel iuuenula non est Societas, vel non causa, ut causa assignata. Malus calculator deprehendens Vindiciane, nã si persecutio externa causa est defectionis, vbi intensior & grandior fuit & diuturnior persecutio, ibi maior defectio facta est, magisque inueteranit, & confenuit religio. Certè veterum Ordinum grauiores acerbiores, diuturniores persecutiones, quam iuuenula, propterea, vna ex causis relaxationis, persecutionis immanitas assignata est. Ex quibus persecutionibus quasi verustate attenuata, illud proferre potest, quæcumque vetus religio, rugæ meæ dant testimonium contra me. rugæ autem sunt, ait Greg. persecutores, quos tempore persecutionis patitur Ecclesia, quos prædicationis verbis ante alere videbatur, qui fidem prius fætebantur, deinde orta persecutione ostendunt quid in perfida mente condebat. quo ergo plures, eo magis multiplicatæ rugæ ex pressura quam patitur, quæ senectutem attestantur, ostenditur.

Ad hæc post externas Societatis persecutiones illatas à Gentilibus, & hæreticis, alias domesticorum ponit, ex selecta inquit portione Ecclesie. ad quod adducit Gregor. XIII. decretum, qui de his hominibus loquens ait, quod res gionis prætextu, trant figurante se in Angelum lucis Satana, pacem, & vocationem eorum qui de Societate sunt disturbare, eosque in fraudem, & defectionem inducere conati essent. Quin imo temerario ausu multa ad Societatis institutum, ac viuendi formam spectantia labefactare, atque ipsa Apostolica decreta, ac præcepta publicè & ex cathedra impugnare, & mentè Summi Pontificis peruersè interpretari non erubuerint.

At leuior hæc persecutio, ea quam passi sunt Prædicatores & Minores, à Gulielmo de Sancto Amore, & Desiderio Logobardo, quæ autoritate Alex. IV. sedata est, & strenuè à B. Alberto Magno, S. Thoma Aquinate, S. Bonauentura confutata, reiecta: & facillè fuit posterioribus Doctoribus posteriorum calumniantium temeritatem propulsare. Impetus prælij in primarios duces irruit, illi totum pondus portarunt, & posterioribus impugnationibus arma, & clypeos se tuendi

mini.

VIN.

Iob. c. 16.

13. mor. c. 4.

VIN.

TVR.

ministrarunt, quare maiorem puluerem Olympicum collegerunt, qui in turbulentiori lucta se exercuerunt, magis obfuscari potuerunt, qui inter ignes, & flammam discurrebant, quã qui postea veluti è Mœcenatica Turri eos certantes, vel prospiciant, vel leſitant decertasse.

Non desinit feminiuerbius adhuc alia exempla efferre. *Si-  
militer Paulus V. in suo pro Societate diplomate fatetur: Hu-  
mani generis hostem quotidie adniti, ut Societatem diuersimode  
perturbet, & malis artibus ab incerto retardet, qui proinde  
homines inquieti spiritus incitet ad Vnitatem Societatis scin-  
dendam, nationum collectionem ( que ingens diſſe Societatis  
gloria sit) dissoluendam, atque in partes miserè diffecandam.  
Nec vnã sed multas Societates statuere, & multa alia no-  
ua, quietem & tranquillitatem ipsius Ordinis regularem di-  
sciplinam, obedientiam, & illius statuta labefactant, attempta-  
re audent.*

Quis hæc neget? nodum Gordianum putas tuum hoc argu-  
mentum, cum inferis.

TVR.

*Hæc si pueriles ludi videntur, profecto Sedi Apostolicae lu-  
dicra non sunt visa, sed instar aheneorum tormentorum, qui-  
bus valla ac Mœnia Societatis quaterentur, ac funditus  
euertentur.*

VIN.

Non ludi, sed res magni momenti hæc toti orbi visa sunt,  
vt tantum potuerit ambitio, & amor principandi in quibus-  
dam ambitionis filijs, non eiectis, nec de infima classe, sed me-  
diæ, & supremæ classis ordine, qui, vnus perpetui Generalis  
principatu Monarchico (Romæ perpetuo residentis, numquã  
Ordinem per se visitatis, nec de facie vultu pecoris sui agno-  
scantis, ob grauiores occupationes) pertasi, friuolè prouin-  
cias diuersorum regnorum, & Ordinem diuidere Societatis  
attentarunt, & ex tædio ambitioni viã fecerunt, vt Monarchabę,  
sibi diuiderent, non secus ac filij Alexandri, sibi regnum diui-  
serunt, vt ex hoc nata sint mala multa in terra, ex quibus etiã  
radix peccati Antiochus ortus est, vt dicitur in lib. Machan.  
sed quid mirum quando etiam de principatu inter Aposto-  
los facta cõtatio est, de quibus Chrysologus scripsit. Quos nul-  
la potuit submouere auaritia, etc. sola ambitio fecit criminosos,  
habet enim in se domesticum scelus, vt alijs dominetur prius  
seruit. Siuè ergo ex impatientia suavis iugi religionis sacre, si-  
uè ardore principadi, diuisio attentata fuerit, hoc totum Gra-  
uianum laborem comprobat, quod in omni Societate, quæ  
sub cœlo est, boni cum malis, mortua membra cum viuis con-  
iuncta sint, vnde meritò in foueam quam Grauinæ parasti, in-  
cidisti Adhuc alias addis persecutiones.

TVR.

I. Mach. c. I.

Præter

VIN.

Præter hæc monuisse Gratulam credo, quot ex illis iuven-  
 entia Societas fuerit multata. Gallia post aliquot annos illi  
 gratiam honorificè recepit, non dum autem post tantam lustrorū  
 periodum, Veneta Respublica, neque Transylvania, Bohemia  
 turbines, Societatem longè lateque dissecerunt, Deus autem glo-  
 rioso compendio restituit. Quod Polonia Provincia immota  
 perseverent, Societas post Dei singularem clementiam, Seve-  
 nissimi Regis Sigismundi sapientia, & protectioni transcribitur.  
 Quamvis interea plausus tot exiliorum, & mina, & vicissitu-  
 tudines, hereticis contra Ecclesiam Dei triumphos pepere-  
 runt?

TVR.

P.c.Pâr. c.7.  
In pf. 24.Epist. 50. ad  
Bonif.

In pf. 30.

Orat. in lau.  
Cessorii.

Orat. c. Iul.

Meritò honorifica ista omnia, cum religionis, & fidei in-  
 titu exhibita, nec enim ait August. ex passione certa iustitia, sed ex iustitia passio est gloriosa, & alibi. Nemo dicat quia  
 patior iustus sum, quia ipse qui primo passus est, ideo magnam  
 exceptionem addidit: Beati qui persecutionem patiuntur propter  
 iustitiam. Nam multi habentes bonam causam faciunt per-  
 secutionem, & habentes malam causam patiuntur persecu-  
 tionem. Pœna[ ait idem] similis est bonis & malis, unde martyres,  
 non facit pœna, sed causa. Rursum non dixit David in mar-  
 tyrum persona: discerne pœnam meam, sed discerne causam  
 meam, quæ titulus, & iniustæ persecutionis, & martyrijs. Nemo  
 ergo dicat (ait idem) persecutionem patior, non ventilet pœnam,  
 sed probe causam, ne si causam non probaverit, numeretur cū  
 iniuris, unde (subdit) dixit Propheta, intende iudicio meo, non  
 pœnis meis, Deus meus, & Dominus meus in causam meam.  
 Propter quod ne vnusquisque martyria absque Ecclesiæ  
 probatione vendicaret, & persecutiones propter iustitiam, sa-  
 pientissimè Urbanus VIII. id suo decreto vetuit, ne euulga-  
 rentur martyris tituli absque Sedis Apostolicæ probatione,  
 ne pictoribus atq; Poetis daretur licentia fingendi vel pingē-  
 di passos in America, qui viui sunt in Europa: propterea  
 Deo, & eius in terris Vicario competit ista discretio. Comper-  
 ta vero causa martyrijs, & passionis, & persecutionis iniustæ  
 pro Christo, piaculū est alias causas comminisci; nam Iulianica  
 varities fuit ex Naz. dicere, quod qui Christi causa excrucia-  
 bantur, non vt Christiani, sed vt facinorosi supplicio afficerē-  
 tur, ne martyres à Christianis debitis honoribus celebratū-  
 r: Quando vero alia deprehenditur causa martyrijs, vel perse-  
 cutionis, superstitiosum, & impium comminisci pro pietate  
 certamē assumptum fuisse, quod pro caducis, & terrenis bo-  
 nis, nec veritatis studio, & amore, sed gloriolæ intuitu initum  
 est, alioquin (vt disturrit Nazianzenus) Empedocles, Aristus  
 Empedotimus, ac Triphonius, & alij eisdem chori, vt pie-  
 tatis



tatis cultores celebrandi essent, quorum deprehensa fraude, non plus honoris acceperunt (subdit Grego., quam contumelie, ob cognitam eorum imposturam. Faterur & recordatur ipse Grauna illustrium certaminum Societatis pro pietate, susceptorū, quæ illi, & suo, & ceterum ordinum ceteris, fuerunt communis causa pro iustitia patiendi eiectiones, exilia & mortes, sed ex hoc arguatur, protelata, & diuturna fuisse veterum Ordinum martyria, quando ab ipsorum exordio, numquam exilijs, carceribus, tormentis pro Ecclesia, pro Christo, pro Deo susceptis, vacua eorū portio fuit, vt personis absuptis, Cœnobijs solo æquatis, maiores calamitates, & defectiones fenserint quam iuuenacula, quæ post illos nata Societas hucusque pertulerit.

Non dum defatigatus in probationibus, adhuc progreditur Vindictinus, in probanda externa persecutione, vt iuuenacula Societas propterea dicenda non sit.

*Si neque ista generosum Graunæ Spiritum exsatiant, dicat amabo, quæsum regente Clemente VIII. avertima illa disputationes super Ludouici Molinae sententijs in alma Vrbe inualuerunt? Quorūsum pænè omnes Galliarum, Hispaniarum, Belgij, & Italiae vniuersitates contra Societatis publicè dicendi iura, & priuilegia insurrexerunt?*

VIN.

Non ob persecutiones ciendas contra Societatem, sed aduersus priuilegia sententias quas Molina defendit, totius serè orbis Vniuersitates etiam illustiores, & vetustiores Patres Societatis, vt Pe. eira, Henriquez, Colonienfes (apud Andradā) & alij pro auita S. Augustini doctrina defendenda, omnes neruus intenderunt; donec tandem ad Ecclesie tribunal causa delata est, cuius determinatio, & definitio Apostolica Sedi rese: uata est, suo tempore publica, cum Spiritui sancto, & Pontifici visum fuerit. vnde nescio qua audacia P. Bæza pronunciauit, quod **IUDICANTE PONTIFICE MAX.** inuulnerabilis apparuit, cum nullum decretum pro Molina à Sede Apostolica emanaret. Ergo ne persecutores Societatis vocabis, tot DD. insignes (etiam Societatis) proceres, custodientes, Ecclesiam, non tacentes, sed clamantes, cum omni reuerentia iudicium Sedis Apostolicæ præsolantes? Si qui velut reus adductus fuit, innoxius iā declaratus esset, et absolutus, auctoribus nō probōribus, et iustificatus abscederet Molina: nunc autem cum pendeat declaratio, & publicatio definitionis, & determinationis, tam actores, quam præsum reum sententiæ publicationem expectare necesse est, non iudicium Ecclesie præuenire. Nec illos vnquam vocare potes persecutores, cum vim passum fuisse Molinam probare non possis.

TVR.

Bæz. lib. 15.  
c. 2. to. 3.

Vnde

Vnde immeritò Delrius auctor disquisitionum magicarum in Dominicanos inuectus est in Epistola dedicatoria (quæ expungi madata est) & ab eo expostulatum à fidei. Quæditoribus (cum in libris aliquorum Societatis multa animaduertenda annotarent, & expungi procurarent, vt in Molina laboratum & procuratum) vt hi nec vt iudices, nec vt actores, nec vt testes in fidei, & materia doctrinarum reciperentur (tantæ ne animis celestibus iræ?) cū hac via sublata, animaduertēdi in no uitas ppositiones, easq; annotando, liber esset campus effræni ingenio, quæcumque placita orbi instillare. Si id nõ factū esset, iam Sa, Sanchez, Poza, Gambacurta Maiorum autoritate in multis expuncti, per Academias legerentur, & ex multitudine scholarium, eò esset vetita in expunctis doctrina plausibilior, quò vniuersalior. Si psecutio est ppositiones huiusmodi deprehensas ad Quæditorū tribunalia deferre, vt Ecclesiæ iudicio iudicetur, & an admitti debeāt, videat Anonymus, quem locū sibi parauit, illū certè, vt cū Donatistis sedeat, nā sicut illi persecutionē vocabant, hæreticorum animaduersionem, sic & iste Doctorum vigilantiam, qui Tribunal Ecclesiæ adeunt, indicando ppositiones, vt iudicentur, vel probentur psecutionem pariter insolentissimè ex facto Molinæ non verentur appellare. Nulla ergo in Societatem psecutio, ex particularis impugnatione, quem in multis, & illustres Patres Societatis quoque impugnarunt.

Quod vero subdit: *omnes Academias in iura docendi, & pprivilegia Societatis insurrexisse;* Negant tot illustres Vniuersitates quas tam turpiter infamas, & iam ex publicis actibus constat, non de iure docendi, & pprivilegijs quibusdam Collegijs non toti Societati indictas contradictiones, sed in vnius vel alterus (quod nec in totam Societatem redundat) Rectoris animositatem, qui multa præter pprivilegia sibi vsurpare volebant (contra Societatis voluntatē) vnde & contro uersæ inter scholares Collegiorum, & Vniuersitates (vt inter Jagellonicam Academiam in Polonia, & in Germania inter Vniuersitatē Pragensem, & Collegia contigit, ne alia memorētur) non leues excitate sunt, quæ maxima incendia, ni sopita, parere potuissēt. Quid excitationem Academiarum proditis, & iustam causam commotionis retices Vindiciane? vis ne esse homines truncos, & stipites, vt quæ pro laudibus mendacia colorata affers, ad tuam pronunciationem Pythagoricam, vt vera & indubitata accipiantur?

VIN.

Pergis, & ad famosos libellos inuisendos inuitas, vt finiat psecutionis inductio.

*Prodiit nuper bene palmaris liber Gallicè de hoc argumēto aucto-*

*Et Capitis XIV. Cauca Anonymi discussio. 341*

*auctore in Societatem parum equo, docet tamen prolixè, quãtis amulationibus multi contra Societatem incendi se fiant. Quantis hucusque viribus heritici cum suis fautoribus in Societatis famam, mores, & leges debacchati sint, ponnè innumera omnibus Europa linguis Apologia publicata certificantur.*

Pessimè Societatem tot titulis illustrem perditissimi homines impeterunt, institutum, leges, mores, traducendo, & particularium defectus, quæ personarum vitia sunt non communis, diuulgando, quos tu Vindiciane imitari non debuisses in ista dicissima tua cauea, non vnam, vel alteram, sed omnium Ordinum cõmunitatè offendens, & sic triumphare te existimas, quasi equis albis veharis, & cæteros ante tuam rhedam à te conficta, velut moderator orbis ducas, & omnium religionum (odiosa, & modestis Patribus Societatis displicente æquiparatione) illustres etiã veluti captiuos præeuntes, vel sequentes loces viros Religiosos, iam pridem satis ex præscis Ecclesiæ horribus superimpositis plagis exulceratos, iisdem modo à te refrigatis, & sale multo cõspersis. Sed si nõ iuuenulam hæ quas adducis persecutiones, Societatem demonstrant, multo vetustiores, ob maiores, ob diuturniores, quæ de die in diem innouantur, afflictiones, quas patiuntur Ordines antiqui demonstrantur, vt casibus vetustiorum magis compatiendum, scilicet nullum tam firmum, & robustum corpus esse; quin tandem febribus, & subsequenter se inuicem ægritudinibus affligatur, & tandem consumatur, ex Chrys. *Meliora*, scripsit Seneca, *præteruolant* (ex diuturnitate temporis) *deteriora sequuntur*. Quemadmodum ex amphora primum quod est sincerissimum effluit, prauissimum, quod turbidum subsidet. Sic in ætate nostra, quod est optimum primum est &c. Sed bene Plutarchus in Moralibus: *Novella vitis copiosius gignit vinum, sed vetustior melius*; sed in hoc nõ est alligata manus Domini.

TVR.

Hom. 7. ad  
Heb.

Ep. 108.  
Plur. in mor.

VIN.

*Taceo (subdis) operosos labores quibus vbius gentium Societas queratur, ac tantum non præfocatur, vt nemo prudens nõ alta cõsideratione mirari cogatur, usque adeo indefessam eius in omnes mortalium promptitudinem, & hilaritatem. Dic age Grauina potest tam effusa charitas à molli, & delitij assueti iuuenula expectari, ne dum perennari?*

*Quemadmodum (scripsit Seneca) sapienti incessus modestior conuenit, ita oratio pressa, non audax*. Apage linguaces istos quibus loquentiæ multum, sapientiæ parum, dicebat Salust. Scitè illud assertum in Curtio. *Canem timidum latrare vehementius, quam mordere*. Quis pia opera & sanctas exercitationes Societatis, & charitatis actus neget à Societate præstari?

TVR.  
In epist.

In Catili.

stantur utique, & feruentes (vt arguebat Grauina) quia in flore est respectu precedentium, & in primo feruore, quae velut Abigail adolescentula virgo, senilia membra, hoc est tepidum, ex vegeto corpore, & feruenti sanguine calfacere potest: non mollem, vel delicatam, vt falso imponis Societatem Grauina appellauit, quando vnquam dixit: *quousque dissolueris delicijs filia vaga?* quando hanc quam tu somnias consequentiam formauit [ex vegeto sanguine, & iuuenili tempore Societas commendabilis est, calamitatum veterum Ordinum expers, ergo Societas est mollis, & delicata?] cur Grauinam accusas, & inculas? *Quis innocens* (dicebatur apud Marcell.) *esse poterit si accusasse sufficit?* Nihil certè est, dixit Seneca, *quod non velle esse malignus possit.* tua ergo in Grauinam vindicta, tua iniuste vindicta: Vindiciane ipsa censura tua sint?

VIN.

Ad extremum subdis Vindiciane. *ingenue nollem illa, auribus nimium horrenda religio Grauinæ excidisse: non auiditam, privilegiam, Ecclesie in concessam etatem (qua oculus nusquam caliget, gressus non vacillet, senectutis languores non sentiantur &c.) Societati sperandam non esse.* & cum declamatione pro rostris exclamas. *O Deum immortalem tam debilem Redemptor hominum è calis Paracletum misisti, ut nullum religiosum Ordinem in vigore, & integritate disciplina firmare, & in posteritatem prorogare possit? adeo ne manca, & imbellis est ad religiosum statum vocatio, ut ad implendum non sufficiat, quæ sincero, & seruido animo supremo Numini voueris? Quod si aliquam multi potuerunt, quorum Grauina insigniores recolit, cur non omnes perinde potuerunt? Dominus idem omnium est, & diues in omnes qui illum innocant. An quæ in male partis regnat maledictio, ut ad tertium non transseant, etiam in Regularium Ordines irrepserit? sed quanto modestius Io: Nider propter vitatam superfluitatem, cum secularibus consuetudinem, docet P.P. Carthusiensem, & Caelestinorum Ordines ab initio vsque nunc sine lapsu perstitisse, alioquin quomodo Grauina demonstrare audeat, quam florentissimum etiam num esse omnium Ordinum statum, sineque iuuenule Societati conceditur floridam sperare senectutem quomodo enim ceteri Ordines veris sui amoenitatem hucusque conseruant?*

TVR.

Quis tu es, qui tantos spiritus tibi sumisti? utrum eques? An sagittarius? an velox? an legionarius? dictum olim Ipichrati apud Plutarchum in apoph. cum ille elatus respondit: *nihil horum, inquit, sed qui his omnibus non imperare, talis est factorus tuus spiritus, qui inaudita privilegia ceteris supereminetia sine fundamèto de Societate adulando fingis, videlicet eam, quasi manipulum super ceteros eleuatam, adorandam,*

spe-

spectandam, illiquè fasces ab omnibus (quod ipsa recutat) submit-  
tendum proponis. Quid dico? si tali vt fingis passione af-  
fecta esset Societas, vt hoc sentiret quod defendis, vt super  
cæteros assurgeret & eleuaretur, insigni, & perenni passione  
vreretur: nam etiam (vt scripsit Chryost.) *si Regem ante se  
præcumbere, ac procidere videret superbus, non satiatur, sed ma-  
gis incenditur. Quemadmodum enim auari quanto plura ac-  
ceperint, tanto pluribus egent, ita & arrogantes quanto magis  
bonore fruuntur, tanto magis cupiunt honorari,* quod de tam  
insigni Societate, nec licitum, imò impium est suspicari. Audi  
Vindiciane, diuersa sunt hæc. *Societati desperandam perseue-  
rantiam in bono, vel in posteritatem integritatem disciplina  
nullum Ordinem transmittere posse: Et priuilegium perseue-  
randi tanta securitate alicui repromittere, vt cæteris ruenti-  
bus, à lapsu præseruetur.]* Primum absurdum est sentire. Se-  
cundum nullus debet præsumere. A Deo datur perseueran-  
di possibilitas, & voluntas secundum Orthodoxam fidem. at  
num hi vel illi actualem perseuerantiã habituri sint, in arcano  
Dei reclusum est mysterio. Ex quo decreto (ait August.)  
videmus, *quosdam filios perditionis, non accepto dono perseue-  
randi vsque in finem in fide, quæ per dilectionem operatur in-  
cipere viuere, & aliquandiu fideliter ac iuste viuere, & postea  
cadere, neque de hac vita priusquam hoc eis contingat, auferri.*  
& idem ait. *Notimus aliquos etiam perfectos, ex labore mul-  
torum annorum prolapsos in vltimo vite sue, & periisse &c.*  
Non id ex defectu Redemptionis, vel curationis, sed ex hu-  
mana infirmitate prouenit, vt Deum primo deserat homo  
quã deseratur, vt denegetur facere cui datum est posse, *sciat-  
que omnis, inchoandi, & vsque in finem perseuerandi gratiam  
vt dicit August. non secundum merita nostra dari, sed dona-  
ri secundum ipsius secretissimam, eandem iustissimã, beneficen-  
tissimam, sapientissimam voluntatem.* ex quo fit, ait idem S.  
quod non perseueraturis perseueraturis prouidentissima Dei  
voluntate miscentur, *vt esse discamus non alta sapientes, sed  
humilibus consentientas, & cum timore, & tremore nostram  
ipsorum salutem operemur; Deus enim est qui operatur in no-  
bis velle, & perficere pro bona voluntate. &c. hoc nobis expe-  
dit, & credere, & dicere: hoc est pius, hoc verum, vt sit humilis,  
& submissa confessio, & detur totum Deo.* Huius contrarium  
asserens nouum Paracletum, nouum Christum, nouamque eius  
Oeconomiam expectare debet, vt et præter id quod reuelatum  
est, novos Apostolos creando, fidei veritatem denunciet. Non  
puto hanc doctrinam negaturum Vindicianum, ne omnes  
Societatis Patres finaliter perseuaraturos, nunquam lapsuros

Hom. 1. in 2.  
ad Thẽsalõ.

De corrup.  
grat. c. 13.

Hypog. lib.  
6. in fine.

De boni per  
sc. c. 1.

Cap. 13.

(eorumdem PP. displicentia, & malo suo) adstringatur admittere. Dixit autem Graulina, nullo modo ob innatam modestiam & humilitatem Societatis, pretendere posse, nouam, inauditam, privilegiatam, Ecclesia inconcessam etatem, vt in nullo suorum caliget oculus eius, mēbra nō vacillent, ingrediaturque in abūdatiā sepulchrū, vt infertur aceruus tritici in tēpore suo &c. vt ostenderet Orthodoxyē non esse Societatem in omnibus membrum viuum, nullum suorum cęcutire, nullum membrum vacillare, purum triticum absque palea in aceruum immitti, qui si in hoc culpandus est, culpetur & Auguſt. cum enim propter Circumcelliones, hoc est quosdam vagos Donatistas hæreticos, infamāretur Monachorum nomen, dixit. *Verumtamen charissimī, sunt qui & Monachi falsi sunt, & nos nouimus tales, sed non perijt fraternitas pia propter eos, qui profitentur quod non sunt. Tam enim sunt Monachi falsi, quam & Clerici falsi, & fideles falsi. Omnia ista tria genera fratres mei, quæ aliquando vobis commendauimus, & vt puto non semel, habent bonos suos, habent malos suos.* Et ex diuturnitate temporis refrixisse multorum charitatem, & à primæuo feruore lassus est Graulina, e diametro positioni illi se opponens, [Societatem solam esse membrum viuum: in alijs religionibus esse scandala graua, multiplicia, omnibus nota, & propterea enunciauit, omnem congregationem malos, & bonos continere: à suo primæuo feruore, ex varijs casibus, & processu temporis veteres Ordines refrixisse, ita tamen (quod erat prodigium) vt senes cum iunioribus in viuacitate contēderint. Subinde, nec à temporis rabie, & varijs accidentibus exemptū fecit Societatem, vt prorsus in nullo suo membro, processu temporis, nutaret. Quid Vindicianus? statum quæstionis immutans, imponit Graulinæ quod non somniauit: *totam religionem Societ. nō posse integritatem disciplinæ ad posteros trāsmittere diuino dono, & desperandam proinde Societati, illam inauditam, & privilegiatam etatem; diuersa enim sunt, omnia membra fore semper, vt uina, uiuida & immarcescibilia, & religionem semper floridam futuram in genere, quod & veteribus, & lassis non laxis ordinibus huciq; concessit. Non abneganda sunt florentissima religionum principia semper extitisse, quæ subsequentibus ætatibus, in quibus vel ex maioribus calamitatibus, ingēti numero, & huiusmodi, quadam (ob tepidos) reformatione, & arctiori obseruantia opus fuerit, respectiue, vnde & quæ ex Nidero obijcis, cum alijs patrijs tuis cantillationibus ad propositum non faciunt.*

In pal. 132.

VIN.

Corodinem imponis tuo dicurui Vindiciane dicendo.  
*Frustra Lectoris aures huius absurdi refutatione obtundo, satis*

*sis pro omnibus argumentis confutabit si proster me animum meum inducere non posse, ut credam hanc Grauinam scripsisse, illum celestis sponsæ sodalem, illum magni Dominici discipulum, illum S. Theologiae professorem, illum S. Inquisitionis consiliarium.*

Imò Vindiciani, ille celestis sponsæ minimus, & indignus **TVR.** Dominici expugnatoris hærefum, & primi Inquisitoris subditus, ille Sac. Theolog. professor hærefum confutator, ille S. Inquisitionis cōsiliarius, qui tot propositiones tuas in tuo Anonymo opere hic censurandas indigetavit, & monstravit, & quotidie tuorū Symmistarū dicta, auribus horrida ne dū religioforū, sed laicorū, inuestigat. Ille auctor est eius opusculi, ad imitationem S. Thomæ omnes Ordines, & Societatem innumeris titulis, & donis illustrem, etiam defendens, Si laudes eiusdem Societatis exprimens suscipitur Grauina grato animo, cur iactantias, & insanias falsas à te confictas retundens, nec nomine agnoscitur? Scis optime retusam illius impudentiam à Zenone, qui cum dixisset, *in multis sibi displicere*,

7. Apopeht. in Zenon.

*Aristhenem*, rogatus tamen, *an haberet Aristhenes, quæ placerent?* & respondens, *se nescire*, argutè à Zenone perstrictus, & non te pudet, inquit, *si quid ab Aristhene perperam dictum est excerpte, ac meminisse si quid antè à te id ne animaduerte- re quidem ac tenere?* Sed Vindicianus laudes suscipit, & ut aduletur, admonitiones tamquam perperam dictas carpit, in ijs authorem operis agnoscit, in illis alium authorem Turturis esse fingit. facile est Mî mis mutare personas. Sed impertinentia loquenti benè respondit Gorgias: *aduersus huiusmodi homines terram producere ferulas.*

Li. 8. Apoth. in Gorgia.

Subdit Vindicianus, *aliud in gratiam curiosi Lectoris molior, cum alios non deesse intelligam, qui similiter Societatem angustiore pede metantur, ac metuant ne post aliquot annorū centurias sibi multum dissimilis appareat, multo in posteritatem ardentiori spe & affectu motus in medium conferam ea, quæ monstrare possint, Societatis nepotes maioribus suis, neq; in pietate, neque in disciplina constantia, neque in doctrina, neque in Monasterijs, vel latum unguem, unquam cessuros esse, ac in multis etiam super auiros; quod superi de cælis benignissime annuant.*

*Conticuere omnes intentique ora cenebant; dum Vindicia-* **TVR.**  
nus, hæc de Tripode Apollinis futura diuinabat, & cum Trophonio è subterreneis specubus obmurmurans, opinionem magnam sibi conciliare putabat, dubijs incertisque oraculis. Hæc enim omnia vnum vaticinari poterunt, vana esse oracula quæ nõ è diuina reuelatione descēdunt, sed potius *Opioruca fallē.*

fallentia, & eludentia responsa. Sperari hæc omnia (vt ego spero de tam insigni familia) à potenti largitore possunt, mi Vindiciane; seclusa verò reuelatione, certo, infallibiliter (vt facis) enunciari non possunt.

**S. III. Expenduntur media à Vindiciano proposita, vt omnes, & semper in Societate maneat, quod esse coeperunt.**

VIN.

**R**elicto habitu Vatis in scæna medicæ quæ professionis togam assumis, media namque apponis, vt omnes & semper in Societate maneat, quod esse coeperunt, audiamus, & expendamus hæc pharmaca, tam veteris orbis Europæi quam noui Americani. Mala ergo primo numeras quibus defectus Ordinum causantur; mox paras vetera antidota apponenda, quæ ex Sancto Bonauentura, Nidero, Umberto in hæc capita contrahis; inter mala, ponis.

*Primum. Præsides alicuius religiosi cætus, sine manifesta necessitate à cõmuni regula nõ eximantur: sic enim subditi sibi suadebunt, ea exemptione indigere, viam ad officia huiusmodi emergendi quærent, & facilis dispensatio cum subditis, causat emulationes, suspiciones, labores &c. Exemptio vnus aut certorum à communi lege valdè clara, & iustas causas requirit. &c.*

TVR.

L. de dispens.  
& præcep.

Propterea Præsides instituuntur, vt sint dispensatores mysteriorum Dei, sed hoc quaeritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur. vnde Bern. ait eadem fidelitas à subditis nihilominus exigitur in obtemperando, quæ à Prepositis in dispensando. Quia ergo Regularium constitutiones ad lucrum, & custodiam sunt charitatis, pro causis, locis, temporibus personis, vt etiam Ecclesiastica instituta, ex eodem, Bern. dispensentur, & merito, vt quæ, ait Sanctus, pro charitate inuenta fuerunt, pro charitate quoque vbi expedire videtur, vel omittantur, vel intermittantur, vel in aliud fortè commodius demutentur, sicut è regione iniquum procul foret, si statuta pro sola charitate contra charitatem tenerentur. Hinc in Prædicatoria religione cautum est, vt Priores dispensationibus non antur, sicut, & ceteri fratres. Quando vero necessitas non est, dissipatio potius est, et ea inconuenientia sequitur, quæ Vindicianus solitus quaerere nodum in scirpo, ad carpendum, recepit, si his Præsidibus ducibus, si facilis dispensatio ieiuniorum chori



chori, auferitatum: & malè ominatur haruspex, quid ijs timèdum, qui his exempti moribus, faciliora fastidiunt constituta. alterum apponit malum.

II. *Si subditi à Præsidibus timeantur, nulla enim ferocior bellua est, quam quæ terrere nonit. ferè autem contumaces timeri contingit, aut qui fauoribus æqualium, vel externorum pollent, aut qui conscij secretorum moliri etiam depositionem ab officio possunt. Vicissim s. Præsides à subditis timeri debeant, ob asperitatem regulae minime conuenientem v. g. in victu, vestitu, libris, & alijs sustentationi, vel officio necessarijs, in directione, vel correctionis modo, qui despoticum aliquid iracundum sapit, aut contemptum præsefert, hæc fortiores frangant, imbecilles suffocant.* VIN.

Vtrumque ad defectionem parat latam viam, subditorum in Prælatos terror, vt hi Syllani, & Catilinarij potius quam Religiosi dici debeant, & vicissim subditorum de Prælati timor. Postremum horum funestius, & Neopoliticæ, vel pseudopoliticæ basis, & fundamentum. Hoc erat præceptum Atheopoliticum Gentilitium, quod in auenas Macchiauelianas prorupit, relatum, cum cæteris ab Aug. *Reges non curret, quam bonis, sed quam multis subditis regent. Prouinciæ Regibus, non tamquam Rectoribus morum, sed tamquam rerum dominatoribus, & delictiarum suarum prouisoribus seruiant, eoque nõ sine iure honorent, sed nequiter ac seruiliter timeant.* TVR.

Prius est certè quod formido, & pauor irruat in subditos, cum non patrem, & Rectorem eum qui præest, sed dominantem, & principantem experiuntur, quàm quod subditi Præsidenti sint terrori. Cum enim paterno amore subditi diliguntur, paternoque affectu emendantur, non despotice & Tyrannice, in vinculis Adam trahuntur, in vinculis charitatis, hæc enim sunt Regnorum retinacula: *miseriordia & veritas custodiunt Regem, & roboratur clementia thronus eius;* vt subditorum beneuolentia ex amore parta, sit eiusdem munitissimæ castrum, & legio, vt alijs Prætorianis militibus opus non sit, vt de Tito, Nerua, Traiano, Adriano, Antonino, subditorum amore custoditis, legimus. Contra Neroni, Caligulæ, Vitellia qui terrore dominabantur, nec Orientales exercitus, subditos formidantibus satis erant. Seruilis ciuium timor cum odio nequitur, filialis cum charitate: odium suas habet scaturigines, ex iniuria, iracundia, iniurijs, & contemptu subditis à Principantibus illatis: ex iniuria, & contemptu extimulati nobiles, in rabiem versi æqualium, & externorum, quibus pollent fauoribus, adiuti, per eos gradus incedunt (ex Seneca) vt è quæselis ad maledicta, ab his ad insidias, coniurationes, & ad excutier.

2. de cito c.

10.

Prou. 20.

Sen. 1. de

ad Clem.

excutier.

rutiendum iugum prorumpant. In has angustias ij Principiantes incidunt, qui mero, & mixto Imperio inflati, absque sapientum consilio, sed paucorum confidentium numero iuxta eorundem interdum priuatus affectus, vel officia dispensantur, vel gradus in Rep. tribuuntur, vel pœne remittuntur, vel prœmia conceduntur: & ad inuicē sibi Monarchiæ regimē partientes gratiam supremi Principantis aucupantur, vt & si ille ab omnibus sit independens, pro libito ad decreta efformanda Philautica impellant, & vicissim talis imperans efficitur, quales consiliatores. Certē tolerabilius esset Principē ipsū impium, et iniustum esse, et habere probos, et bonos sibi assistentes consiliarios, quam bonum esse et pseudopoliticos habere consultores, de quibus hominibus ait August. *solemus ita loquī. Bonus homo est, sed mala latera habet, id est ipse quidem probitate præstat, sed maligni sunt qui ei coniuncti sūt.* et maiora inconuenientia sequuntur, si eandem formam imitari studeant, qui officia, et Præfecturas minores obtinent supremorum consiliatorum studio, ad regendum à Principante præpositi, et ab illo ad præsidendum assumpti, hi enim ab illo et consiliarijs illis dependētes, independentē in suis locis gubernant, pro libito etiam proponunt, pro libito obtinent, vt pro libito amandant, vel remittunt. Quo fit, vt reclamationibus interdum locus non detur, qui nec de facie noti, nec de moribus sincerē informati, vt rectum iudicium locum habere non possit, interim opprimuntur innoxij, releuantur noxij: hi, ne displiceant, incipit illis innocētia displicere, & noxia, & indigna incipiūt patrare, vt placeāt, sicut & noxij quia placeant in criminibus non plectuntur, & quia innocentia sit insectantur, maiora audent, vt magis placeant, et si boni vel oppressi reclamare studeant, malo suo reclamant, nam si sinistra de eo viuendi modo vel mutare audeant, à delatoribus inquirunt, defesseūt, exterminantur, quasi illud Genititiū locum habeat, quod scripsit August. *ille sit publicus inimicus, cui hæc felicitas (forma regiminis) displicet. Quisquis eam mutare vel auferre tentauerit, eum libera multitudo auertat ab auribus, auertat à sedibus, auferat à viuētib.* Hæc terreni principatus forma, cum Pseudopoliticē regit, quam diabolus in pectoribus tantum ambitiosorum degentium in Christi castris vellet introducere, vel suggestam firmare.

Illi autem cœtus magis serui timori obnoxij sunt, qui absolutos Principantes habent interdum, independentiē fidētes, illud habentes in ore. *sic volo. sic iubeo, sat est pro ratione voluntas,* tunc enim plus timent de Præfectis quam eos ament, vt ad illa inconuenientia, quæ doctē Vindiciane memoras prorumpant

pant

Psal. 47.

2. de ciu. c.  
 10.

pant, vt tandem depositionem Præsidum machinentur, vel Reipublicæ diuisionem, & temporalitatem regentium exoptent.

Tertium malum consequenter apponis. *Si Præsides plus fauere extraneis, quam domesticis putentur, vt subditi rebus commissis parum fideliter incumbant, ac nulla melioris spiritus profectudentur, vt Syncletia monebat. Signa maioris, vt dixi, fauoris sunt. Extraneos splendide excipere, sumptuosis donarijs ornare, plurimum temporis illorum cōuersationi impendere; contra domesticorum cellas, infirmariam, officinas incultas relinquere, deteriora in victu, & potu, & alijs ingerere &c. eadem conditio subditorum erit, si superfluis extra Cænobium commorationibus desinantur, quorumcumque tandem negotiorum causa, & multa hic ex Nider l. 2. c. 17. radice 7. & 2. cap. 20. conglomeras.*

Hoc verè ingens, & magnum malum. vnde subditi quoque exasperantur, si de necessarijs, non prouideantur. *Si quis (scripsit Apostolus) suorum maxime domesticorum curam non habet, est infidelis, & infidelis deterior, per hyperbolem, nam etiam Ethnici homines, & mutæ pecudes, ne dum cicures, fetus suos amant, & protegunt. vnde veterum fidelium in regenda familia, sic laudat Aug. [Sollicitudinem, & charitatē Habuerūt erga seruos iusti parentes nostri, sic administrabant domesticā pacem, vt secundum hæc temporalia bona filiorum sortem à cōditione seruorum distinguerent, ad Deum autem colendum in quo æterna bona speranda sunt, omnibus domus suæ membris pari dilectione consulere] Quod naturalis ordo ita præscribit, vt nomen patris familias hinc exortum sit, & tam latè vulgatum, vt iniquè dominantes hoc se gaudeant appellari. Multo magis, qui non seruorum, sed spiritualium filiorum curam habet, non tantum pater familias, sed & pater est, eorum debet curam genere, in ijs, quæ ad corpus, & animum pertinent. Turpe enim (ait Chryost.) extraneos docere, & tuos in errore relinquere. turpe, vt fontes temporalium bonorum foras effluent, & domestici fluentis priuentur. Eiusmodi radix ex principatu dominandi, ad perpetuandum regimen, oritur frequenter, vt subiectos magis opprimat. Tantum (dicebant Gentes, & August.) Respublica floreat copijs referta, victorijs gloriosa, vel quod est facilius, pace secura sit. Et quid ad nos? Imò id ad nos magis pertinet, si diuitias quisq; semper augeat, quæ quotidianis effusionibus suppetant, per quas sibi etiam infirmiores subdat quisque potentior. Horum exemplo bene subdit Vindicianus, quod, nec subditi sibi commissis parum fideliter incumbent. Sed illi magis maiora damna sepe certè*

VIN.

TVR.

1. Tim. 5.

19. de ciu. c.  
16.

Hom. 14. in  
eū loc. Apol.

Sup. 2. de ci-  
uit. c. 10.

Y y

pa-

Eccl. c. 5.

patiuntur, qui opulentiora habent bona, & prædia, quibus præ-  
sunt potius laici, quam diuino ministerio mancipati. *Vbi multi-  
ta opes, ibi, & multi qui comedunt eas*, magis enim tentari pos-  
sunt qui loculos habent, & omnia administrant, quam ij, qui-  
bus, eorum dispendio, ministratur, & à metallorum visu ar-  
centur, si sine ratiocinijs, diligenti inspectione, & diligenti cu-  
ra cõmitteretur villicatio, imò vt eorum arbitrio tota dispo-  
natur temporalis Oeconomia, certè quot villicos sic instituet  
homo, totidem ad fraudem aptabit dæmon, si in tanta liber-  
tate relinquentur; famosi enim illius villici exempla sequètur,  
qui de mammona iniquitatis multos sibi amicos effecerat.  
*Est autem dicebat Chrysol. humani moris, vt debitor compen-  
dia fraudulenta, & villicus sibi consulat sic furando.* Addis,  
& aliud malum egens antitodo.

Ser. 126. de  
villico.

VIN.

*Quartum si ambitio digniorum in Cainobio officiorum, vel  
extra vllibi pateant fores, nihil enim hoc vitio prophanus, in-  
quietus, impudens. Cætera hominem rubore, scandalis, ac  
pœnis dei jctunt, ac domans. Ambitio pleraque impunè moli-  
tur, gloriam Ordinis fructum in proximo obtendit, meram au-  
tem sui ipsius obliuionè, vel superbam de se extimationem con-  
ciliat, & subdit, superiorum est vel rimas huius insolentiæ ob-  
turare, quod fiet si in officio suo, non delectationem, sed agrimo-  
niam, sine fuce exhibeant &c. Item si subditis suis pericula  
monsens, quibus inuolui etiam illos necesse est, qui inuisi ad of-  
ficia trahuntur. Rursum quam cœcum oporteat esse eum, qui  
sibi met vires ad talia onera pollicetur, propter aliquem fortas-  
sis doctrina, experientia, fauoris, ac bonæ voluntatis appara-  
tum &c.*

TVR.

Ep. 23. ad O.  
S. R. E. Card.

Insigne certè malum ambitio, quæ velut aper singularis  
vniuersa deuastat. *Dignitatis* (dicebat P. Blesensis) *quidem  
appetitus, natione cœlestis est: in cœlo concepit & peperit iniqui-  
tatem.* Nobiliora ingenia, vt rubigo ferrum inuadit, & præ-  
fertim eos qui diuitijs, corporeis delectationibus, propria  
libertate sponte sunt priuati, tentat, vt alijs principentur, &  
in hoc oblectentur saltè, quos nec avaritia, nec libido, vel li-  
bertas inescare valet, vt si concupiscentia oculorum, non allig-  
gentur, superbia tamen vitæ superentur. Hæc etiam primos  
parentes dececit eos fallendo tenebrosa Dei omnipotentis si-  
militudine, principatum suggerendo. Illi tamen principari  
potissimè ambirent, si vnus principatum maximè independen-  
dentis, perrennis, despotici regiminis formam veluti Monar-  
chiam, vel terrenæ Reipublicæ gubernationem introducentis  
(quod absit) experirentur: his intollerabile parere esset, quia  
durius sibi imperaretur, & potius regere ambirent quam re-

81

gi paterentur, nam plerumque (ait Petrus Damia.) qui nunquã ad perfectam scientiam, vi perfectè Monachus videretur voluit pervenire. nunc, ait, ipso die quo in prelatione constituitur ita Præsidentis inducit speciem, ita dominantis exprimit maiestatem, ut non nuper electum, sed natum dicas Abbatem. Fit repente severus in vultu, imperiosus in voce, ad corripiendum promptus. Ipse si offenderit iam omnino satisfactionis ignarus, dedignatur accumbere nisi in octogona sella, ita preparata, ac si senatoria curulis in Curia. Pro sue voluntatis arbitrio, hæc præcipit fieri, illa contestatoriè interdicit, ligat, solvit, admonet, remouet, & in his omnibus nequaquam à nobis senioribus (vide dominium despoticum) consilium querit, sed sibi ipsi sufficiens, velut propriæ potestatis iura disponit. Deuotis quidem & subditis pollicetur gratiam, repugnãtibz autem Phalarica spirat animadversione vindictam, ut potius videatur in præfectorijs fascibus agere, quam Ecclesiastica humilitatis officio deservire. & post multa. In his itaq; & alijs pluribus, quæ persequi longum est, ita subito magister efficitur, ut in tota præsidendi regula, velut antiquus quidam pater nihil offendere videatur. Quàm doctè, quàm imperiose novit cuncta velut quadam maiestatis auctoritate præcipere, qui divitissimè subditus numquam sapuit suis præceptoribus obedire &c. Quam esset (si contingeret) durum tale regimen, & exasperans, quando nimium mulgentes, sanguinem elicerent, ut têtarentur subditi discurrere vincula eorum, & projicere iugum ipsorum, & ad vigam principatus aspirare. Inde omnia turbarentur, ima fumis miserentur, ut tota Respublica corruere videretur. Vnde Chrysostomus, sicut si ex choro ipsum principem auferas: nequaquam modulatus chorus, vel ornatus existit: & phalanx militum si ducem non habeat, nullo modo numerose acies illa, vel ordinatè procedit. & navis si gubernatore priuatur pessum eat necesse est, & regi si pastorem abstuleris cunctus dispergetur, & peribit; ita & malum, & multarum cladium est, & occasio cõfusionis: & turbationum principium, ubi nullus Principatus, & est subuersionis argumentum. Verum si Princeps malus existat (vel Tyrannus) peius malum est, quam sine Principe conuersari, melius est à nullo, quàm à pessimo regi. Ille quidem saluatur aliquando, ac si in periculum dedit: Iste autem omnibus modis pericula subiturus est, dum ad foueas, & minas impellitur. & sibi subiectos populos ad ambitionem, scandala, communitatis demolitionem impellit. Quare si ob eruendam à subditis ambitionem, optimis rationibus idem Vindicianus, Chorargi, & Rectoris populi necessitatem ostendit, meritò eiusdem Rectoris probitatem incul-

De fug. dignit. Eccl. c. 2.

Hom. 34 ep. ad Heb.

cavit maxima asseueratione, ne ex sæua Principandi libidine, filios Gehennę pareret duplo nequiores, & ex Principatu despotico, ambitionem peccatoribus subditorum instillaret. Pergis adhuc ad aliud malum ostendendum.

VIN.

*V. Si otium ac segnitiam longè à subditis arcere nesciunt. Magnam sine dubio diei partem chorus aufert, reliquum serè honeste respirationi debetur; sic tamen ut fouendo spiritui salutaria media non desint. Opus est spiritualium librorum copia, ianiorum frequenti in sacris rebus institutione seniorum quoque opera ad confirmandum debiliores in mentis ad Deum elevatione, in ordine progrediendi ad quaesitam in religione perfectione, in arte sibi ipsi fructuosè vacandi. sine similibus auxilijs nugacia inuenta curiosi, & fastidiosi marores, sicut urtica & spina hominis pigri agrum implebunt.*

TVR.

Ep. s. ad Mo  
nac. c. c. Clu.  
mac.

Hoc fit Dei gratia regulariter in omni serè Ordine, ubi vix respirandi datur tempus: ex choro ad studia, ex studijs ad chorum, præter capitula culparum exhortationes, instructiones spirales, ut (sicut scripsit quondam Damianus) etiam nū vix per totum diem, vnius saltem valet horæ diminium, quo fratribus in claustro licuisset misere colloquium, & subdit ad segnitiam & pigritiam arcendam, tam continui laboris exercitium ad hoc est, ut reor, solerti satis, ac prouida magisterij arte prouisum, ut leuium atque infirmorum fratrum fragilitatè reprimat, & delinquendi promodum occasionem tollat, quatenus etiam si velint, præter cognitionem, peccare vix possint. Fragilium igitur imbecillitati consulitur, dum in persoluedo continui ordinis penso, totum, non modo diurni, sed & nocturni temporis spacium profligatur. Nam & ipse omnipotens Deus, hoc humane salutis vti dignatus est argumento, cum populo per deserta gradienti, tot mandata proposuit: operosum, videlicet, atque inexplicabile tabernaculum fabricari, diuersa sibi sacrificia per tot cœremonias, ac ritus offerri, ipsum castrorum ordinem, siue residentium, siue comitantium tam artificiosa, quam mystica varietate distingui; quatenus, dum sese his iugiter exerceret, resoluī carnalis plebs ad idola colenda, non posset. Sanè dum populus ille, nō operibus textrinis insisteret, non contrariæ arti operam daret, nō denique studium agricultura deperderet, non ullis prospiciendæ necessitatis laboribus insudaret, multiplicibus occupandus erat, Deo legem promulgante, mandatis, ut dum hæc cum labore persolueret, nequaquã otio resolutus in sacrilegium declinaret. Videant qui contempto, vel abiecto, & irriso Religiosorum choro, & alijs exercitationibus spiritualibus, plus seculi rebus incumbunt, quam sibi ipsis, & proprio profectui, sub specie alienæ miseræ releuandæ

uide, se miseros faciētes. *salis* (inquit relig osus ille est, solo no mine, exēplificat Damianus *que videmus velut Aethnais eru Etatem flammis, avaritiā facibus inardescere, prae ditorum confinia dilatare, pecunias hinc inde cum tanta aviditate colligere, ad aliena conquirenda totis desiderijs anhalare? Cui quid, quid est, nihil est, nisi & hoc studuerit inuenire, quod deest. Cui Monasterium fit hospitium, equinum vero dorsum quotidianū est habitaculum. chirotheca, calcaria, scatica, pidrisigula, & sic qua alia equitandi sunt utensilia, numquam otioso sicut negligētia marcescunt, cum sacerdotalia ornamenta, quibus sacris altaribus deseruitur saepe à sineis commesta reperiuntur. Quae enim fora, quae tribunalia inueniri possunt Abbatibus (& huiusmodi tepidis personis) vacua? quae curia, quae cubilia Principum ferratis Abbatum virgis non aspiciuntur effossa? anlicum limen iugiter Abbatum (ut illorum aliorum) vestigijs teritur, & eorum quarela, vel iurgia importune Regum auribus ingeruntur. Non eos effugiunt castra bellantium, sed sub sequestra pacis specie, inter ipsos galeatorum cuneos discerni, & comprimi saepe videas cucullatos (ut illos alios huiusmodi) Quid vult nosse, quid actum, sit apud forense negotium, nō praetoria iudicium, sed diuersoria potius perquirat Abbatum, & illorum negotiosorum tepidorum religiosorum, quicquid in seculo agitur, ab eis velut à Magistris negotiorum secularium requiratur, ab illis curiosissimis (qui procurant scire, quicquid in exercitijs, in aulis, in nuptijs, cōnubijs fieri cōtingit, procurātes, ut ad ipsos magno sūptu primò tabellarij dirigātur, quibus, vel minutissima publica, & priuata veluti sub eorum pugno conclusa significantur) addisci curetur. Horum certe negotiosorum (ex doctrina Damiani) conditio, tamquam ociofa Christo, pro mūdo negotiosa reprehēdēda, ne Religioni bus officiat. Quisquis enim tot terrenis actionibus plenum Monasterij regimen vitroneus appetit, quid aliud creditur agere, nisi quod velut iam lassus, Christi militiam execratur vitius laborare? vnde fit ut respiciens retro velut vxor Loth ad aliorum condimentum, & exemplar in statuam salis conuertatur. Adhuc Vindiciani concio, non est absoluta, sic enim pergit.*

Opus. 2. de fug. dign. c. 2.

Ex. cod. Dā:

Vl. Si nouas consuetudines accrescere sinant, quibus commaniter tenacius adhaeret, quam propriae ordinis regula, quia carni, & sensibus magis fauent, inō frequenter abusus irrepunt, qui regularem disciplinam planē dissolunt. Tot speciosissimi tituli gratiae, salutis, dispensationis tituli excogitantur, qui recentibus annis audacius repetuntur, ac tandem violentè extorquentur, & probat auctoritate Nider lib. 2. cap. 5. & August.

VIN.

gust. in Enchir. cap. 50. & addit. *Accedit eorum intemperies, quò magis alicui persona vel integro Consensui favere volunt, eo instantius laxationem ab aliqua regula, vel statuto maiorù sollicitent, quasi vero discipline Votorum, constitutionum dissolutione, ab amico animo proficisci possit. & gratie inclutum nomen mereri. Consultius omni ex parte erit, ut quicquid relaxationis Præsides sanis ac Valentibus indulgere voluerint, pro tēporis, & causæ variatione mutetur, ne subditis in calēdariū transferatur, sicut vera dispensandi causæ nullo certo Ordine recurrunt.*

TVR.

Novæ consuetudines officiant adeo Reipublicæ, & non dubitavit Plato lib. de legibus pronuciare, meritò id sancitum à legislatoribus [neque mutandos rythmos in cantionibus cultique deorum, ne cum mutatione rhythmorum Religio, quæ quæ innovaretur] utrumque tam ex parte subditorum, quàm principantium expediens, ut firma sit, si enim subditi eas introducant, tamquam improbatæ ex priuata auctoritate, leues, temerariæ, & inconstantes, singularitatem, & animorum discordiã parient. *Quid facit quod nemo mirantur omnes dicebat Ber. si à superioribus introducantur, subditi præfocantur. Prælati iussio dicebat S. Bernard. non prætereat terminos professionis. Nec ultra extendi potest nec contrahi citra. Nihil me Prælati prohibeat horù, quæ promisi: nec plus exigat, quàm promisi. Vota mea, nec augeat sine mea voluntate, nec minuat sine certa necessitate.* Experimento compertum est, quanta perturbatio in illis cœteribus orta, cum graua onera, quæ nec sancti institutores præscriperunt, addere voluerunt, & seruare coegerunt, quæ nunquam voverunt, nec secundum regulam, quam professi sunt præscripta, ut ex iustitia sibi illata, nec miffitare, liceret. Nam docet contra hanc neuitatem Bernardus ex pacto professionis, subditum, & Prælatum necessitate utriusque teneri: fierique duos per unius sponsonem alterutrum debitores. *fidelis curæ unum, alterum humilis obedientiæ. Quid nam igitur iam voluntati relinquitur, ubi & Prælati debiti necessitate tenetur? Sed & de hoc item non parum Prælati præscribitur voluntati: quod is qui proficietur spondet quidem obedientiam, non tamè omnimodà sed determinatè secundum regulam, nec aliã quãquã S. Benedicti, ut oporteat eum qui præest non fræna sua laxari voluntati super subditos, sed præfixam ex regula sibi scire mēsuram, & sic demum sua imperia moderari, circa id solum quod rectum esse constiterit, nec quodlibet rectum, sed hoc tantum quod prædictur Pater instituit. Sic se quippe habet professio. Promitto non quidem Regulam, sed obedientiam secundum regulam Sancti Benedicti non ergo secundum voluntatem Propositi. proinde si professo secundum regulam*

L. de disp.  
& præcep.

mens



meus mihi aliud fortè imponere tētaverit, quod non sit secundū regulū, aut etiā quod non sit secundum instituta V. C. Baslij August. Pacomij, quæ nam mihi quæso in hac re necessitas imminet obsequendi? Solum quippe id à me posse exigi arbitror, quod promisi. Si modus est obeditionis tenor professionis, nec se valeat extendere potestas imperantis, nisi quatenus attigerit votum proficientis, profectū citra, & ultra, nec non etiam contra quid aliud, quam obedientiæ limites quosdam censuerim, & his suis terminis virtutem eandem circumcludi? Quamobrem, quisque professus in quouis genere salutiferæ vitæ, nec ultra obedientiæ legem cogendus, nec citra est inhibendus, quam sui ipsius videtur complecti professio &c. Vtrumque extremum vitiosum, nimia indulgentia, vel facultas quibus imperantur concessa (vt scripsit Petrus Greg. Tholosan. de Repub.) & nimia restrictio, vel aggravatio. Nec plusquam par est equo habentæ laxantur, nec nimium restringuntur, vt possit decenter concedere: æque malum est inconcessa concedere, & concessa denegare. Ex inconcessione sensim Respublica subvertitur, eius quod debitū est, abnegatione, veluti ex turbine colabitur violenter, magis enim tunc incitantur ex præconcepto dolore etiam in terrena Respub. ciues in Principes, vel administratos illius doloris, cum putant se opprimi iniustitia, partialitate, angarijs, & eorum quæ sibi debentur denegatione, quā indebitæ rei ampla concessione: procliuior enim est natura ad tuendum se ab ijs, quæ veluti nostra sunt, cum illis priuamur (ob quod irascibilis feruet quæ seditionis mater est) quàm cum priuilegiorum & gratiarū ad quæ ius non habuimus, vel diplomatibus expoliamur. & calendaria effici possint numerosa deperditarum Rempublicarum ex propriorum ablatione, quàm cōcessarum reacceptione. P̄git Vindicianus recensitis malis, quibus medendum est, dicens.

L. 2. cap 9.  
1401. 1403.  
1404.

*Hæc & similia vigilantissimi Pastores, & Societas à suis quoque subditis auerruncauerint, sicut facili negotio, & successu fiet s̄, principijs sensim subnascentibus maturius occurrant, non restabit, quod Grauine Turtur posteritati minetur. Vt enim S. Chrysostom. omnem populū profectum à Sacerdotum industria, & custodia pendere scribit, ac veluti ex filiorū squalore arboris vitium deprehendit; ita Præsidium in Ordine exempla, institutio, & correctio subditos præstat indemnes, præsertim à relapsu in infimam contumacium classē, quam supra descripsimus.*

Facit multum Præpositorum diligentia, & labor, sed neque, qui plantat, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus, qui, & primo omnis virtutis supernaturalis semina iccit, vnde non sibi, & eorum industriæ adscribebant culturam boni illi serui

TVR.  
.Cor.3.

Serm. 96.

serui, sed Deo: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo?* id est exponente Chrysol. *semisti non seminauimus; nos quod per te facimus tibi semper nostro assignamus auctori, & tu in ijs, qua nobis facienda praecipis, ipse operator assistis, non assistentium aliorum opus hoc & cultura, sed tuum, qui assistis, qui de alijs assistentibus, & quasi adiutoribus prouides, qui possunt quidem auerruncare & cooperari, vt vitro spinas non producat. Quis autem assistentibus, vel Praepositis, vel Rectoribus atque vinearum Domini cultoribus quocumque titulo nominentur, in defectibilitatem, promisit de fidelitate in ministerio, labore in cultura, & indefessa vigilantia in sentibus eradicandis? Ad continendum vero in officio subditos auctoritate, & maiestate opus est, quae cum datur, diuinitus datur, quosdam enim et Deus verè armat (non sicut Gorgone armata Pallas fingitur) in alios verò, *Principes* (ex Dauid) *contemptum* effundit. In tribus autem Maiestas consistit virtute, prudentia, inclinatione animorum subditorum, quam diuinitus factam in populo, erga Dauidem, & Saul legimus, quibus si gubernator careat, infirmum erit regimen, vt subsistere non diu possit. Sit quantumuis quis virtute, & sapientia praeditus, habeat quoque populos ad nutum, sine Deo totum hoc languidum est & infirmum, facile mutatur in contrarium quæuis virtus, vel perfectio, vt facile quæcūque ordinata Respublica ex sapientia, prudentia principantis, & populi obsequentis obedientia constans, naufragiū sepe pati possit, ni Deus sepe in omni momento clauum teneat, etiam si more remigum manus summo conatu, indefesso labore mare sulcent. Et si tenentes clauū loco Dei, plusquam par est, nauem ad extraordinaria impellant littora, hoc est, insolita temeritate, non audenda audeant fasoni asfimitantur, qui ea nauis qua aureum vellus asportauit, ruina maris perijt, vnde Pindarus. *Qui vult progredi ultra colūnas Herculis* (dicebāt veteres) *stulte facit*, sicut quis ab opposito ex diffidentia multa irregularia efficit. Sapienter Simonides Pausania illi iuueni insolenti propter res gestas, qui Philosophos, vt fatuos, & miriones habebat dixit: *μηνυχο ἀνθρώπος εἶ, memento, quod sis homo*, quasi diceret, *in iam es insolens*, insolentes enim multa tentant, multa faciunt non faciendā, multa aggrediuntur suis cupiditatibus impellentibus, maximè ambitione, & gloria, & in precipitium tendunt. Quamdiu donis diuinis Peisæus benè utebatur Orca galea, & Clypeo (vt finxit Gentilitas) tamdiu maiestate pollebat, & virtute, vbi insolens factus præter mandatū Palladis inspexit Agida in lapidem mutatus fingitur. Nullius quoque est tanta virtus maximè principantis; quæ interdum*

Psal. 106.

1. Reg. 11.  
12. 16.

dum non impingat, propterea magnæ sunt infirmitates, & multa errata omnium gubernatorum etiam optimorum, & vigilantissimorum. Exempla sunt in Dauide, Saule, Salomone, Iosia. Et in exteris, in Pausania Principe Spartanorum, Alex. Magno, Artaxerse septimo Persarum Rege, Cyro, in Julio Cæsare, in quo multæ virtutes eximie celebrantur à scriptoribus: sed mutato consilio, cupiditate regnandi posuerunt maculam in suo principatu. Theognis merito dixit. *Nemo hominum semper, & ubique est sapiens. &: Ecceat etiã sapiente sapientior.* per se enim imbecillitas humana infirma est, facile suis erroribus, & cupiditatibus credit, & cœdit cogitans vnde moueat res iniustas, & Harmoniam Republicæ interturbet. Sit quantumuis felix, & prudens gubernatio, multa accidunt, vel improuisa sapientia: humanæ, aut humanis consilijs inextricabilia, vt in hoc mari gubernationis expositi: fluctibus varijs diuersorû casuû, & accidentium, ascendant ad cœlos vitempestatum acti, & descendant vsque ad abyssos, & omnis sapientia eorum deuorata sit, maximè cum motis, & perturbatis statibus efferunt se se, & multitudinis plausu crescit insolentia deteriorum aduersus meliores. Absorbetur ait August. in pl. 1c6. *eorum sapientia quando deficiunt omnia humana consilia, quocumque se quisquis conuerterit fluctus fremunt, tempestas seuit, brachia deficiunt, quo prora impingatur, cui fluctui latus nudetur, que nauis impulsâ demittetur, à quibus saxis ne pereat refrænatur, omnino à Recto ribus non videtur.* Putare ergo posse omnia auerruncari superiorum industrijs, absque Dei ope peculiar:, est conari cum Sypho saxum voluere, & cum Phætonte solis aurigas moderari velle.

Sed quid si in vanæ gloriæ cupidus Prælatos fiat incursum? tunc de Republica actum est. Vnde Cic. *maximè adducuntur plerique, vt eos iniustitiæ capiat obliuio, cum in imperiorum honorum gloriæ cupiditatem inciderint. Declarauit id modo temeritas C. Cæsaris, qui omnia iura diuina atque humana peruerit, propter eum, quem ipse sibi opinionis errore fluxerat, principatum.* Quare nec suis nec extraneis, siue iure, siue iniuria ad principatum ad ducti, iisdem medijs pro conseruatione principatus vtuntur, & quos sibi obstitutos implendæ ambitioni existimauerint, quamuis bonos, & optimos, eos omni studio tollere satagent: deterioribus autem Respublicas implent ad souendam tyrannidem, & probos exterrendos nolunt repagulis legum astringi. *Quodlibet (aiunt) licet: vel querunt prætextum, quibus laxetur legum authoritas, si non violentia, Sophisticis tamen interpertrationibus, vt earûdem vis eneruetur*

Arist. in poli.  
lib. 3. & 5.

Apud He-  
rod. lib. 3.

Plur. in vita  
Publicolæ  
Tacit. in vita  
Agricol. Po-  
ly. 10. hist.  
idē annal. 4.

Arist. 5. Pol.  
c. 11.

tur, eas inflectendo ad suas cupiditates, & commoda, vel si nō fiat legum extorsio, fiat eorumdem immutatio, vt eadem nūc legantur, & refingantur, & puerorum more, quæ ædificata destruantur, & destructa iterum reædificantur, vt nec inconuenientia reparentur, & ex inconstantia, maiora detrimenta sequantur. Et illi Præsidentes in illud malum [incurrere possent], qui formam Monarchicam habent, sicut enim cum virtutibus vallatum est Monarchico regimine nil melius, ita cum destituitur nil peius, cum enim nullius iudicium metuat, si prudentia, & iustitia non frænetur, infinitam sibi licentiam sumit, & in tam sublimi potestate, cum possit, ni sapientibus instruat, vastam regere multitudinem sua sola sapientia, & modū in omnibus seruare difficile sit. Et si passiones refranatas non habent, multis vitijs subiaceret necesse est, in tam enim insigni Præsectura, partim Præsidentes Monarchici superbia inflati, partim inuidia ardentis, & extendendi, & dilatandi, & conseruandi Præsecturam desiderio tabescentes, multa tetra, & impia machinarentur, quæ communitatis harmoniam dissoluerent. At detur quod sit virtute præditus Præsidentis dicebat Otanes. *Nemo est præditus tanta sapientia, ut possit in summa omnium rerum potestate modū tenere, luxuriant enim animi rebus plerumque secundis.* Communiter Politica his vitijs principantium mutari communitates tradit, & interitū Principatus oriri, vel propter insolentiam, violentiam, & asperitatem, vel nimiam licentiam, & libertatem & indulgentiam quibusdam concessam, vel improporcionatam regiminis formam, obediētes rigorosè, rebelles blande tractando; vel si ad insolita, natura seruidos extimulet, vel repentina mutatione, ad arctiores leges seruandas compellat, eos non dum iugo asuetos; vel si patientia subditorum eos progressus fecerit, vt desperationi semitā fecerit; vel si alijs legibus in quibus diutius vixit, & fundata est communitas imperetur; vel si feruentia, & turbida ingenia, nouitatem amantia non refrēnt; vel si ex malo regimine potentiorum, vel sapientiorum animos exulceret, aut si iisdem occupationes licitas, & iustas inhibeat, vel non concedat quibus à machinandis insidijs auerti possunt, vel atterius sublimitatem curent, cæteris despectis, aut totam regiminis molem ad illum finem inducant, vt tota suo, et suorum scederatorū, commoda, et vtilitati deseruiat, et quod peius est, si omnia munia communitatis, vel repetita officia dentur, iustitiæ distributiæ nulla habita ratione: His enim modis principandi, primò tanquam stillis, deinde allusionibus Principatus absumitur. Lesa autem iustitia quid sunt Respublicæ, et communitates, nisi factiosorum conuenticula? Re-

Et referente S. Augustino ex Cicerone, *Respublica citharæ assemblata est, ut enim in fidibus, ac tibijs atque cantu ipso ac uocibus concertus quidam est tenendus ex distinctis sonis, quæ immutatam aut discrepantem aures erudite ferre non possunt, isque concertus ex dissimillarum uocum moderatione concors tamen efficitur, ac congruens: sic ex summis, & medijs, & infimis interiectis ordinibus, ut sonis, moderatam ratione ciuitatem consensu dissimillarum concinere; & quæ harmonia à musicis dicitur in cantu, eam esse in ciuitate concordiam, artificiosum atque optimum, in omni Republica uinculum incolumitatis, eamque sine iniustitia nullo pacto esse posse.* Vnde quamdiu iustitia apud Romanos Præsidentes uiguit, per quam non Tyrannicè ciuitas regebatur, eratque non quiuis cœtus multitudinis, sed ut Philus definierat, *cœtus iuris consensu & utilitatis communione sociatus*, nec iniusti erant optimates, non erat (ait August.) flagitiosa Respublica, verum tunc locum habebat illud Ennij Pœtæ.

*Moribus antiquis res stat Romana uirisque.* vnde (subdit Augustinus) talem uersum uelut Oraculum ex breuitate, uel ueritate Ciceronem, qui hæc disputat, & enarrat, recepisse. *nam ait, neque uiri, nisi ita morata ciuitas fuisset, neque mores, nisi hi uiri præfuisent, aut fundare, aut tādū tenere potuissent, tantam, & tam iustè latequæ imperantem Rempublicam. Itaque ante nostram memoriam, & mos ipse patris præstantes uiros adhibebat, & ueterum morum, & maiorum instituta retinebant excellentes uiri. Nostra uero ætas quum Rempublicam sicut picturam accepisset egregiam, sed euanescentem uetustate, non modo eam coloribus isdem, quibus fuerat renouare neglexit, sed ne id quidem curauit, ut formam saltem eius, et extrema tamquam lineamenta seruaret. Quid enim manent ex antiquis moribus, quibus ille dixit rem stare Romanam, quos ita obliuione obsoletos uidimus, ut non colantur, sed etiā ignorantur. nam de uiris quid dicam (Reatoribus, & Optimatibus) mores enim ipsi interierunt uirorum penuria, cuius tanti mali non modo reddenda ratio nobis, sed etiam tamquam reis capitibus quodammodo causa dicenda est. Nostris enim uitijs, non casu aliquo Rempublicam uerbo retinemus, re ipsa uerò iam pridem amisimus. Per hæc Cicero (ait August.) amisam Rempublicam. Quamquam nec sic laudatam ueras habuisse uirtutes Augustinus pronunciet, dicens. *Viderint laudatores eius, etiam illis antiquis uiris, & moribus, qualis fuerit utrum in ea uiguerit uera iustitia, an forte nec tunc fuerit uita moribus, sed picta coloribus.* Afferantur ergo Reatores quicumque, & Præsides quorumcumque cœtum, ex priuilegio*

numquam defecturi, semper iustitiam seruaturi, vitia tamquam  
 vepres auerruncaturi, & tuto pronuntiabitur, indemnes fore  
 à lapsu subditos, præsertim à relapsu in infimam contumaciū  
 clauem: Quod si de tali privilegio non doceatur, sic esse po-  
 test populus vt & sacerdos; imò dum dormitabūt, qui ascen-  
 derunt quot dignitatum, vel pastores vinearum Domini, ho-  
 stis superueniet, & zizaniorum sator, qui castra Domini tur-  
 babit, & tritico zizania supermiscet: imò, vt eiusdem moris in  
 domo Dei manentes ciuili discordia dissipet, præsto ei it inui-  
 dus satā in Prælatos despotice dominantes, concitando sub-  
 ditos, & Prælatos aduersus subditos insectandos extimulādo.  
 Vnde dissidijs superinductis (quod absit) seditiones illic se-  
 quentur, & in quibus sunt diuersæ factiones, diuersi quæren-  
 tur duces, & domesticis certaminibus vtrinque incipient con-  
 quassari vires, absque externis hostibus communitas labectari  
 potest. Scitè à quodam pronuntiatum est: *Republicam esse diuturnum atque immortale animal, quod numquam occidit, nisi ipsi vim afferat, mortemque sibi consciscat.* Multa etiam  
 fuerunt imperia, quæ amplitudine sua fulta ac maiestate folius  
 potentiz nixu, & prudentia regiminis se se munierunt, & om-  
 nem vim externam propulsarunt; attamen interminis similitu-  
 tibus conuulsa, tandem corruerunt: sub Græcorum Monar-  
 chia multæ ciuitates domesticis bellis euerse, moto bello Pe-  
 loponessico, & Sacro, post Xersis fugatum exercitum. Non  
 semel in Republica Rom. mutationes exortæ ob bella ciui-  
 lia Marij, & Syllæ, Iulij, & Pompeij. Sed esto sit summa pax  
 atque tranquillitas, vt etiam ab extraneis insultibus sit secura  
 communitas, adhuc nec de seditionibus secura, quādo in cul-  
 mine huius felicitatis posita ad lapsum potest esse procliuor.  
 Ad hanc ruinam cauendam Scipio Nasica ex August. *nolebat  
 æmulam tunc Imperij Roman. Carthaginem dirui, & decer-  
 nenti, vt dirueretur, contradicebat Catoni, timens infirmis ani-  
 mis hostem securitatem, & tamquam pupillis ciuibus idoneum  
 tutorem necessarium vident, esse terrorem. Nec eum senten-  
 tia sefellit (subdit August.) re ipsa probatum est, quam verum  
 diceret: deleta quippe Carthagine magno scilicet terrore Ro-  
 man. Reipub. depulso, & extincto tanta de rebus prosperis or-  
 ta mala continuo secusa sunt, vt corrupta, diruptaque concor-  
 dia. prius sæuis, cruenis que seditionibus, deinde mox malorum  
 connexionem causarum, bellis etiam ciuilibus tanta strages ede-  
 rentur, tantus sanguis effunderetur; tanta cupiditate proscrip-  
 tionum, ac rapinarum ferueret immanitas, vt Romani illi,  
 qui vita integriora mala metuebant ab hostibus, perditā inte-  
 gritate vitæ crudeliora paterentur, eaque quia libido dominā-*  
 di,

Fræc. Patri.  
 5. de Repu.  
 tom, 2.

L. l. ciu. c. 3.

di, quæ inter alia vitia generis humani immoderatio inerat, uniuerso populo Romano, posteaquam in paucis potentioribus vicit, obtritos fatigatosque cæteros etiam iungo seruitutis oppressit. Ex pacifico ergo statu, veluti tinea libido dominandi creuit (subdit idem Augustinus c. sequenti) donec ad Monarchiam perueniret: inde ad honorum cõtinuationem, ambitio- ne prævalente, mox malorum in populis conuientia, hinc secundis rebus populus auarus, & libidinofus effectus est, & in primis dominandi libidine, quæ ad paucos redacta, oppressũ populum captiuarat, inde socialè bellũ funestius quam quod ab exteris vnquam inferretur, & quæ numquam defectura videbatur esse Respublica, sola ambitione regnandi, quæ cætera mala peperit, vt adinuicem ciues pugnarent, arma & su- rorem ministravit, paulatim destructa, vt picturæ obliteratæ vix comparari potuerit, & titulum Reipublicæ, ré verò am- pliùs, vt supra dictum est non teneret. hæc ex August. Inani- ter ergo de industria auerruncatorum confidit Vindicianus, nulla diuini auxiliij facta menciónē, cum omnipotentis Dei di- spositioni primum, & gratiæ, Regnorum status, & consistentia firmentur. Audi Vindiciane quid tibi intimet Ecclesiasticus, qui in hominum industrijs securitatem ponis, Dei iudicia non reuerendo. *Si non in timore Domini tenueris te, cito subuer- tetur domus tua.* vel si tota non corruat, dispositiones saltem ad casum parat. Alia fulcra & maiora apponit Vindicianus, quibus in suo seruore possit religio Societatis à superioribus conseruari dicens.

Eccl. c. 17.

*Habent insuper superiores in Societate specialia, & poten- tia media ad frequentandam in subditis, spiritus, & interiorũ instaurationem, quæ statis anni temporibus gnauiter admo- nent. Neque eos pigrescere sinunt artissima 1. inter se inui- cem dependentia. eiusque 2. de statione, & officio facilis remotio, 3. onerum & consiliorum perpetua communicatio, 4. subdito- rum ad aliores superiores liberrimus recursus & confidentia, 5. quæ in alijs Ordinibus reformationis gratia excogitantur Societas in Apothecis suis veluti quotidiana pharmaca sæper in promptu habet. Cum uno vel altero, simul omnes domesti- eos reformat, idem vni & omnibus commune alimentum est, eadem aduersus omnium morbos sanandi ratio, idem aduer- sus hostilès impetus tectum, & propugnandum, tentoria dicas quæ Dominus fixit à nemine vnquam resgenda.*

Mira sunt assignata remedia quibus tam illustri Religio in suo seruore, etiam in posterũ, ne effluat, seruari possit. Sed non ita propria Societatis illa sunt remedia, vt solam illam visitet Dominus rore cœli & pluuijs gratiarum, cæteras verò transeat.

TVR.

Ecel.c.10.

transfeat. Hæc item remedia tam prompta, etiam sunt in variis fictilibus conseruata, quæ temporum rabie, & diuturnitate absque Dei speciali concursu marcescere possunt. Etiam *Musca morientes perdunt suauitatem unguenti*, hoc est passiones animam pūgentes, quibus viatores etiam Sanctissimi extimulantur. Sunt quoque optima emplastra, quæ in promptu habentur, sed eorundem vsus & applicatio, medica, & discreta manu indigent. Nec omnes matriculati medici, vt scis Vindiciane, boni medici sunt, quia ad medendum assumpti. Illud est autem insigne paradoxum, quod omnes eiusdem Sancti instituti (per irrisionem credo id dicis) eodem sanantur antidoto, & sanandi ratione. Non una dicebat S Gregorius ex doctrina magni Gregor. Nazianz. eademque cunctis exhortatio congruit, quia non cunctos per morum qualitas astringit. Saepe namque alijs officium, quæ alijs profunt, quia & plerūque herba, quæ hæc animalia enutritiunt, alia occidunt, & leuis sibilus equos mitigat catulos infligat, & medicamentum, quod hunc morbum imminuit, alteri vires iungit &c. Sit, vt dicit Vindicianus, in Apothecis istis tanta perfectio; an adhuc deerunt aliqui, quibus medicamenta profunt, & corpus tabe inficere possunt? & vnde hoc oritur malū, quod cum sint tot antidota, & vnum instar omnium, non curantur vlcerosi, & saniosi, qui demum eijciuntur, & velut leprosi extra castra locantur? Plorabat & dicebat Ierem. *super contritione filie populi mei, contritus sum, & contr. status. stupor obtinuit me.* num quid resina non est in Galaad, aut medicus non est ibi? Quare igitur non est obducta cicatrix populi mei? vbi Hieronymus per resinam pœnitentiam intelligit mirari (ait) nunc Deum, quare vulnera Hierusalem, neque curata sunt, & nec dum cicatrices obduxerint cutem, eò quòd non sint propheta, nec sacerdotes quorum debeant curari medicamine. Erant certe Sacerdotes & medici; Sed (vt dicit paulo ante Hieronymus) aliena vulnera verbis sanare cupiebant, qui ipse erant omnium flagitiorum confossi vulneribus, & vt dicit Herem. sanabant contritione filie populi mei ad ignominiam dicentes: Pax pax, cum non esset pax, id est exponente Hieronym. qui ad ignominiam eorum, qui decipiuntur, vel eorum, qui alios decipiunt, vt dicitur omni facinore cooperitis, pax pax, & bellum eis imminet peccatorum. & subdit Propheta confusi sunt quia abominacionem fecerunt? nequaquam. exponit Hieronymus, interrogatiue legens, quinimò confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt ait Propheta, id est exponente Heron. nequaquam, sed in tantā erumpere amentia, vt nec confusione cuperent emendare vitia, nec spe venia sua scilicet confiteri. Quid inde?

In prolo. 13.  
p. curæ pass.

Ierem.c.8

de



de ruinam) idcirco cadent inter ruentes, quasi pramiam eorumdem demeritorum (ait Hieronym. subdens) ut quorum dignitas erat excelsior populis, ruinis populi miscerentur. Vide in Hierusalem, non defuisse resinam, & medicamentum, tamen propter malos medicos, sanantes ad ignominiam, dulcibus verbis pacem promittentibus, & ad poenitentiam non dirigentibus populos, non esse sanatos, & demum corruisse; ut disceres Vindiciane non esse vllum in hac vita statum, vbi eorum, qui regi debent infirmitate, & malitia, & regentium, vel Rectorum incuria, etiam si preciosissimis antidotis præ cæteris pollerent, quin vlcerosus fieri possit, & inter ruentes, qui celsior præsumitur, ipse quoque corruere. Sit vnum, & idem testum, & propugnaculum, quæ fixit Dominus, non idcirco ad talem statum peruenit Societas, nec vlla ipsa arctior religio ut rursus refigi non possit. Etiam dictum est Iudææ: *Habitabo vobiscum in isto loco, in terrâ quam dedi Patribus vestris, à seculo, vsque in seculum.* & gloriantibus Iudæis atque dicentibus: *Templum Domini, templum Domini, templum Domini est, illud audierunt. Ite ad locum meum in Silo, vbi habitauit nomen meum, à principio, & videte, quæ fecerim ei, propter malitiam populi mei Israël.* vbi Hieronym. ex præteritis docet præsentia, & dicentibus: *templum Domini, templum Domini, templum Domini est, & preciosa domus fulgore gaudentibus, exemplum Silo proposuit, de quo dictum: Et repulit tabernaculum Silo. Ut quomodo ille locus in ruinas cineresque collapsus est: ita & templum corruat, cum similitum habitatio fuerit peccatorum.* non ergo à timore tuta quis perfecta religio esse debet, & in eo considerare, quod tabernaculum sit quod fixit Dominus; nã si quod absit, à iustitia exorbitauerit, Silo exitum experiri posset ut corruat, vel ut noua reformatione indigeat, si poenitus non corruat. Quid Vindicianus? eo dono sunt præditi Societatis patres ut numquam à Deo deferri possint. Fallor an somno dum hæc dico: audiamus ipsum loquentem, & perorantem, & in finem velociorem motum superbz vocis humillimis Patribus suggerentem, & has adulationes repellentibus, & execrantibus.

Ad hæc. *Societatis erga proximum ministeria sic instituntur ut, quæ Corinthijs promissa sunt incrementa frugum iustitiæ, abundanter ad Deum preces, affectiones animorum, & Dei ipsius superinennarrabili dono gloriificatio, à Societatis meritis aberrare non possint; quanto enim potentiora sunt animarum lucra, quam corporum elemosynæ. Considera mihi Grauiam vbi vnaquam huiusque in Societatis domicilijs defuerit spiritus uisus, meatus, doctrina, potentia, & feruor exequendi quicquid Dei nomine*

Cap. 7.

Hieron. in  
cum locum.

Psal. 77.

VIN.

nomine & ex norma vocationis suae iniunctum fuit? Quis locus, qua tempora incidere possunt, quibus gens ista non in proci-  
 tu, & ad omnem euocationem expedita inueniatur? que barba-  
 rics hominum, aut truculentia absterrebit, & tales milites su-  
 premus Ecclesiae dux, & sponsus deseret, eorumque Ordinem  
 collabescere sinet?

Iisdem Corinthijs quos non solum ab eleemosynis, sed ab  
 alijs virtutibus commendauit Apostolus; sicut in omnibus a-  
 bundatis fide & sermone & scientia, & omni sollicitudine insu-  
 per, & charitate vestra in nos, ut & in hac gratia abundetis.

TVR.

In eum locū  
hom. 23.De bono  
persecu. c. 8.

Iisdem etiam timorem de perseverantia inculcavit dicens 1.  
 Cor. 10. qui se existimat stare, videat ne cadat, & bene dixit ait  
 Chrysostomus qui se existimat stare, non enim stare est ut ita-  
 re oportet; quando quis suis viribus confidit, si quidem quam  
 primum huiusmodi homo cadit &c. Noli igitur se stare, nimium  
 tibi confidere, sed caue ne cadas, nam si Paulus qui omnium fir-  
 missimus erat formidauit, longè magis formidandum est &c.  
 adhuc notat August. id dictum esse ab Apostolo omnibus, vel  
 paene omnibus, propter humilitatem saluberrimā, ut quales  
 futuri sint, scire non possint. Etiam experti scissuras, & zimula-  
 tiones Corinthij, ab Apostolico calamo adeo commendat, per  
 quas à pristino seruore recedentes reformatione, & serua-  
 Apostolica indiguerunt. Confidere quidem, & sperare que-  
 us Religio potest de sui instituti perseverantia, & seruore, &  
 precibus id impetrare potest, at sub merito (vt nec donum  
 perseverantię, vt in dilatazione, & seruatoris dilectione sui perma-  
 neāt, & in ea consummentur) nequaquam cadere potest, cum  
 id ex Dei beneplacito pendeat, cuius contrarium (quasi stipu-  
 latio inter Deum, & Patres Societatis intercesserit, vt numquā  
 deserantur) Vindicianus contendit: quod si repromissio facta  
 sit, non suo id merito, sed Dei misericordię conseruanti tri-  
 buendum. Quid, quasi meritum allegando, sub unguis. & ta-  
 les milites supremus Ecclesiae dux & sponsus deseret eorumque  
 ordinem collabescere sinet? Milites Christi re & nomine Tē-  
 pli milites (alias Templarij dicti) extiterunt, qui in Hieroso-  
 lymitana Vrbe degentes, peregrinos ad loca sancta acceden-  
 tes defendebant: Ex quibus militibus multi olim Christi cau-  
 sa, & sanguinem profuderunt, & frequenter vite discrimen  
 adierunt. & vt dicit Gullielmus Tyrius ex superbia orta  
 est paulatim eorum defectio. nam primo ex Alex. 3. indulta  
 sibi ab Apostolica Sede priuilegia excedentes, contra Episco-  
 palem dignitatem multa præsumebant, scandalum genera-  
 tes in populo, in graue periculum animarum. ex eodem Ty-  
 rio legatum Assinorum contra ius gentium occiderunt. So-

Ex Hist. Cō-  
cil. Vien. præ  
fixa eidem  
Concilij Ro-  
mæ edit. r. 4.Lib. 1. c. 7.  
In Cōc. Lat.  
cap. 9.  
L. 10. c. 32.

105

los esse cupientes in aucupanda præda Aſcalonis, nec Ciuitas Hieroſolymitana tunc caperetur à Chriſtianiſ, procurarunt, ex eodem Tyrio. In hæreſim, apoſtaſiam, aliaque nefanda vitia eſſe prolapſos habetur ex Hiſtoria Concil. Vienn. præfixa. Hi ergo qui ſpiritu cœperunt, carne conſummati, tandem indiſto Concilio Viennenſi à Clem. V. (etiam ſi toto iam ferè orbe Chriſtiano proſeminata atque diſperſa eſſet eorum Religio) tandem extincti, & eorum bona Hoſpitalarijs militibus conceſſa ſunt. De accuſationibus quibus iſdem expoſtulatū ſunt, diſſuſè tractat P. Mariana numquam ſatis laudatus ſcriptor, ſuz Religionis Societatis zelantiſſimus, & priſtini feruorū retinendi cupidiſſimus, in lib. 15. de rebus Hiſpaniæ cap. 10. & Pater Maturus ad 3. p. S. Antonini. Quis ergo cœtus ſecuritatē vt deficere non poſſit, hoc ſolo exemplo ſibi repromittet?

L. 17. c. 11.

In hiſt. p. 2.  
l. 12. c. 1. §. 3.

Præoccupatione vtens, ab hiſ instantijs ſe extricans Vindicianus, ſcribit.

*Scilicet vbi poſteri ab antecęſſoribus degenerauerint, locum habere, quæ dicta ſunt. Quid ille? Leonum catuli bone vir, agrè à ſua ſtirpe deficiunt, quia maturè ad prædam exercentur, eiſque gultu auidiuſ in venationem præriunt. numquid præcurrentium ſudores, & merita, & quotidiana ſubſequentiū fideliffima inſtructio, apud clementiſſimum Imperatorem efficere non potuerunt, vt poſteri in maiorum veſtigijs perſeuerent? ac potiuſ animi generoſitate aliquò uſque tranſſire geſtiant.*

VIN.

Non à ſua proſapia ergo degenerare poterant Iudæi, quia patrem Abraham ſe habere gloriabantur, cum tamen reprehēſū legantur, & ſi de Abrahæ eſſent ſemine, nec enim vt in plantarum, & animalium generatione ſœtus à bonitate ſtirpis, vel ſeminiſ dependet, vt plerumque illiſ, quando virtus fortior eſt, etiam accidentia quædam imprimantur à ſtipite, ne dum ſpeciei natura communicetur: at hic in virtutum imitatione, ait Chryſoſtomus, non à natura cognatio, ſed a voluntate (diuina gratia) & propterea Iudæi reprehēſi, quod ſolam proſapiam ad ſalutem ſufficere exiſtimabant. Non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carniſ, neque ex voluntate viri filiatio per adoptionem oritur, nec ex Patribus quantumuis ſanctiſ filij virtute ſeminiſ naſcuntur, ſed gratiæ ſemine, & diuinæ miſericordiæ largitate, vnde degeneres virtutum paternarum multoſ legimus inſcripturiſ, & contra impietatiſ paternæ alioſ non fuiſſe cum parentum ſanguine hæredes: nec præcedentium meritorum parentum habita eſt ratio, vt ſancti eſſent filij, vbi diuina miſericordia quos voluit adoptauit. Iſte quoque infans de fidelibus coniugatiſ (ait Auguſt.) ortuſ læ-

TVR.

Ioan. c. 8.

Hom. in eſſ  
locum.

Aug. epiſt.  
105. ad Sixt.

titia parentum susceptus, matris, vel nutricis somnolentia suffocatus, fit exors, & expers suorum fidei; ille infans de sacrilego stupro nascitur, crudeli timore matris exponitur, alienarum misericordi pietate colligitur, eorum Christiana sollicitudine baptizatur, fit confors, vel particeps Regni. & ut ibidem dicit Sanctus. paruuli repentinis, innumerabilibus moribus multoties religiosorum Christianorum praueniunt, & baptismo praecripantur infantes; cum è contrario sacrilegorum, & inimicorum Christi aliquo modo in Christianorum manus venientes ex hac vita nõ sine sacramõto regenerationis emigrent & concludit August. *Ista cogitent, ista considerent, hinc audiant dicere: Deum vel acceptatorem in sua gratia personarum, vel remuneratorem praecedentium meritorum.* Et mox. *nimis vanitatis, & caecitatis sunt, si eam his consideratis non dum dignantur exclamare nobiscũ. O altitudo diuinitarũ sapientia, & scientia Dei, quã incomprensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles via eius.* Frustra ergo quiuis cõetus nititur antecedentium Patrum merito, vt progressus in virtute faciat, nisi Deo innitatur, cuius dono, potens est in terra semen timentis Deum, vt sint gloria, & diuitiæ in domo eius, & iustitia eius maneat in seculum seculi. Supplicare potest, vt posteritas conferretur, & congruitatem alicuius meriti praecedentium representare potest, infallibilem euentum promittere non potest, vt spiritus feruoris pertranseat à generatione, in generationem, vt non sibi sed Deo totum tribuatur, & confiteatur Domino, *non merita nostra, non vires nostra, sed miserationes eius.* alioquin sicut Geni, & arroganti populo Iudaico extolenti se de genere, Abrahæ & indificentiam sibi promittenti, & quod essent illi credita eloquia Dei (quia hoc ad tumorem, & exaltationem, non sanitatem, & emendationem valebant) Deus resistit, naturalibus, ramis non parcens, oleastrum infimum, et despectum inferens, eodem prorsus modo, quasi de connaturalitate donorum iactantibus ramis de perpetuitate propaginis, non parceret Deus amputãdo, et humiles et despectos illorum inferet loco, nam et scriptum est: *Deus superbis resistit, humilibus autẽ dat gratiam.* In hoc ergo tuo discursu, dum Patres Societatis palpas, non leuiter eos offendis, tum non de se, sed in Domino gloriantur.

Aug. in psal.  
106,

Jacob c. 4.

CAPITIS XV.

*Animaduersio, vbi Vindicianica calumnia refutatur, quod Turturi mos dimittendi reos ab ordine, minus probatus sit.*



Vn longam epistolam Lacedæmones à Philippo Macedonum Rege <sup>2. Apothet.</sup> accepissent, vnica syllaba responderunt, quam vnicalibus litteris pinxerant, vt expleret iustum epistolę spaciu, gẽtilitiz breuiloquetiz memores, & solius fortitudinis. Syllaba erat, *Nō*, negatiuam continens eius, quod lōgo verborum apparatu Philippus in epistola scripserat.

Sic satis esset pro Grauna respondere circuitui verborū longo Vindiciani, dum vult ostendere Graunę minus probari morem dimittendi à Ordine, Religiosos videjicet. Non dixit enim hoc Grauna, non improbavit talem morem. & vt negationis huius proteruo rationem asseramus, videamus Graunę intentionem. Contentiosę egit sęper cum proteruis, nolentibus scandalosos fratres portari, ac proinde (quę reperiri non poter) eā esse portionem in qua scandala nō oriuntur iactantibus, vel vbi medela asfertur ne oriantur, expellēdo à conturbatio fontem, de castis Dei omnipotentis refecando putridas carnes &c. & tu hic fateris Vindiciane, Graunam eidem expulsionī adfuisse dicendo: *At inquit melius tandem agitur abscindendi malos, qui nos conturbant, & ressecando putridas carnes, ne corpus inficiant, & absumant, & animaduersione punire stueriori delicta minima, ne crimina pariant, quia ipsa a spidum initio comprimere, ne erumpant in regulum. Optima, & necessaria cautela, quod & ibidem fufius probat Grauna, Augustini autoritate, præsertim in regula.*

1. p. cap. 12.

Et tu Grauinam probas, quod Domini mandatum perpendit, quod antiquo mori Religionum dimittenti malos ex ordine, consentanea dixerit. Sed subdis malè ad fugillandum Grauinam.

VIN.

*Maluiffem, vt Grauina S. Augustini verba integrè recitasset, quia insignem eius facti rationem continent. Si quis inquit emendationem ferre recusauerit, etiam si ipse non abscesserit de vestra Societate proijciatur, non enim hoc fit crudeliter, sed misericorditer ne contagione pestifera plurimus perdat.*

TVR.

At non posuit Grauina textum, sed sensum, eumque integrum, videlicet, *dimitti quoque oportere fontes, ex correctione quam assignat August. in regula, vt tandem discolor, & indisciplinatus de nostra Societate proijciatur*, non ergo quemcumque dimittendum voluit Grauina, sed discolorum, & indisciplinatum, & hæc est mens Augustini, quam dolosè, allegando etiam verba formalia, suppressit Vindicianus, antecedentia omittens, ne sensus Augustini deprehenderetur.

At ergo August. *ubi nihil delinquens ex secreta correctione profecit, quod tunc neganti adhibendi sunt alij, vt iam coram possit non ab vno teste argui, sed à duobus, vel tribus conuinci. conuictus verò secundum Præpositi vel etiam præbyteri, ad cuius dispensationem pertinet arbitrium, debet emendatoriam subire vindictam, quam si ferre recusauerit, etiam si ipse non abscesserit de vestra Societate proijciatur, non enim hoc fit crudeliter, sed misericorditer, ne contagione pestifera plurimos perdat.* Vide gradus vt secreta correctio, conuictionem præcedat, hæc amandationem, quæ si contemnatur tandè ad expulsionem deuenitur. & hoc ex Authoritate Humberti (quem etiam allegat Vindicianus) comprobatur, expulsionem intelligendo, non tantum sequestrationem à choro, à mensa. & huiusmodi, vel sequestrationem per reclusionem in carcerem, sed de eiectione ab Ordine subdendo, quod secundum diuersas personarum circumstantias, & culpas, quandoque est primum faciendum, quandoque secundum, quandoque tertium; ita vt semper mitior pœna præligatur, dummodo putetur illa esse æquè medicinalis, neque scandalum aliorum, aut conseruatio iustitiæ ad aliud inducat. numquam tamen hæc eiectio prohibito facienda est, & ad quamcumque delationem, sed mature, præcedente correctione, Ordine iudicario, vel quasi iudicario, vt non ad quamcumque relationem, vel minimum defectum, nulla præmissa correctione, diligenti examine, quis è ad seculum transmittatur.

Malè ergo imponis Vindiciane Grauinæ, quod *nulli affixa polo cymba repètino procella impetu in contrariam aësum abripitur,*

pitur, quasi modo probet, modo eiectionem improbet Gra-  
utna; nam vt ordinatam, maturam, per suos gradus inceden-  
tem, Augustiniano polo innixus, mirificè laudat, atque com-  
mendat; ita illam leuem superiorum illorum ( si quod absit  
occurreret) inconstantem, temerariam, omnis commiserationis  
expertem, belli more procedentem, ad solam delationem,  
formatam, ad beneplacitum, & passionem expellentis, ad mo-  
dum proiectorum motus, homines velut lapides impellentis  
fabrefactam, nullo modo probare posset, si fieret, & tantum  
abest, vt ex hac distinctione inconstans deprehendatur, vt  
constantissima sit eius doctrina, vt pote polo Patrum, & Chri-  
stianæ charitati, & iustitiæ, & rationi naturali consentanea, vn-  
de frustra per sequentes sectiones, quasi contraria iustitiæ do-  
cuerit Graulina, insimulare studet.

5

Confutatio responsionis ad primam obiectionem Graulinianam, euincitur.

**A**D primam obiectionem Graulinianam dissoluendam se-  
accingens, primo eam sic recenset.

*Quid si hoc pacto, inquit Graulina calanum quassatum non  
conterere, neque linum fremigans extinguere superior cogatur? IVR.  
Nonne hoc erit Christi Domini mansuetudinem imitari? grā-  
de certè opus charitatis est, arctissimo dilectionis vinculo, mor-  
tuo corpus viuum cadaveri alligari, si correctionis sit spes, vt  
charitatis calore viuifcetur. Auget dicto Baslij, qui in con-  
stitutionibus suis negat morbidum digitum esse a seiscindendum,  
ne manus proprio, & nativo suo decore priuetur. hæc obiectio  
Graulina.*

*Quid vindicianus? Hæc blandè auribus imbibuntur, sed  
cum S. S. doctrina non consentiunt: negabat ille talem indul-  
gentiã à charitate proficisci, quia hæc publico cõmunitatis bono  
aduigilare debet, ne alij morbido contagio assentent. Negat  
idem S. Bernardus. Melius ait esse, vt pereat vnus, quãms  
vnitas: soletur te illa sententia Salvatoris: omnis plantatio,  
quam non plantauit Pater meus, eradicabitur. Hæc Bernard.  
planè ad amussim Patriarchæ sui, qui in Reg. 28. pro extremo  
correctionis remedio, ferrum porrigit, ne vna ovis morbida, om-  
nem gregem contaminet. quo loco Antonius Perez benignè com-  
mentatur. Post omnes correctiones gradus adhibitos, & vlti-  
mum orationis ad Deum remedium, olim sanctissimè seruos  
inn-*

VIN.

Epif. 102. &  
ser. def. Mi-  
chaël.

*inutilis in tenebras exteriores ei jecti solitus; quæstionem mouens, quid iuris hoc tempore Monasteria habeant in incorrigibiles, & cum S. Thom. affirmat idem adhuc vigere.] Hæc solutio Vindiciana.*

TVR.

Sed satis solida est obiectio Grauiniana, non pro quacunque, nisi cognita grauique causa religiosum eijciendum, nec festinatur, nec seruatis quæ ex iure naturali, vel constitutionibus seruanda sunt: & desumpta ex Christi Domini mansuetudine, qua Esaias pronunciauit: *calamum quassatum non conteret, & linum fumigans, nõ extinguet.* Quibus verbis ex Hieronym. in hunc locum significatur *missas, & mansuetudo Saluatoris, non independentem vel separata à iustitia, sed cum illa coniuncta.* & propterea, dum dicitur: *calamum quassatum non conteret, significatur, quod cunctis placabilis erit, & cænitiam dabit peccatoribus, &c. & linum fumigans (scilicet, ut cæteri transtulerunt) obscurum atque tenebrosum non extinguet, qui vicini erant extinctioni, Domini clementia seruabuntur.*

E.Lc. 50.

Sed ne impunita quis putet delicta ex mansuetudine Domini, subditur. *in veritate educet iudicium, quia ait Hieronym. nequaquam metuebat Scribas, & Phariseos, quos confidenter hypocritas appellabat. & quod maius est, de templo flagello eiecit vendentes, & ementes.* Et insuper (ait Esaias) *non erit tristis, neque turbulentus, donec ponat in terra iudicium, hoc est Hieronym. in terrete. aequalitatem vultus omni tempore conseruabit. & si ex Aquila etiam, et Theodotione vertamus [nõ obscurabit, & non curret, donec ponat in terra iudicium] sensus est. Nullum vultus tristitia deterrebit, nec festinabit ad pœnam &c.* Clementia ergo cum iustitia iuncta, & hæc nec concito gradu saltans, nec festinans ad pœnam, vt hæc forma à Prælati imitanda, videlicet, vt clementia correctionis fraternæ peccans admoneatur, si neget conuincatur, si conuincatur plectatur, si pœniteat retineatur, si incorrigibilis expellatur; alioquin, si ad vocem delatoris, his omnibus prætermisissis, vel ad passionem Præpositi, vel Prælati concito gradu ad ultimam expulsiõis pœnam deueniatur, calamus quassatus cõteretur, & linum fumigans extinguetur. Et cum necessarium est imû fumens extingui (cum incorrigibilitas, ingens publicû & notorium scandalum cognitum, vel probatum expulsiõis postulant) expulsiõ, non differenda ne contagione pestifera plurimi perdantur, & hoc quoque Bernardus voluit, cuius verba extrema posuit, & antecedentia prætermisit studiosus Vindicianus. Si autem eam epistolam consulas, loquitur Bernardus, non de fratre quocumque peccante, sed *turbante fratres, & contemnente Magistrum, de quo inquit Bernardus,*

om.

In ep. 103.



omnino curandum, ne diabolus de manu Abbatis & Religio-  
nis illum præripiat, propterea subdit. itaque aggredere fratres  
omni officio charitatis, videlicet beneficijs, salutaribus monitis,  
secretis increpationibus, publicis exhortationibus, duris etiam  
& verborum, & verberum correptionibus, quodque efficiamus  
esse solet, tuis ad Deum pro eo fratrumque pijs orationibus,  
quod si iam hæc omnia fecisti, nec profecisti, ad Apostoli consi-  
lium confugiendum est dicentis. *Auferite malum ex vobis.*  
*Auferatur ergo malus, ne malos generet. neque enim potest ar-*  
*bor mala fructus nisi malos facere. auferatur autem dico, ne*  
**QUOMODO IPSE VULT**, ut videlicet tanquam ex tua  
licentia, cum mala secunda conscientia extra congregationem,  
contra professionem deuotans subiectionem, sui iuris esse sua  
permittatur viuere lege; sed abscindatur, ut ovis morbida a  
grege, ut putridum membrum a corpore, qui iam exinde se pro-  
certò uenerit a te haberi tanquam Ethnicum, & publicanum  
&c. & ne videatur hæc abscissio crudelitas, sententiam subiū-  
git Bern. a Vindiciano allatam, melius est unum perire, quam  
unitatem. Et ut dicit idem: expedit ei, ut pro suauis iugo, & le-  
ui onere Saluatoris, grani mole terrena cupiditatis humeris  
eius imposita, demergatur in profundum maris huius magni,  
& spaciosi manibus, quod est sine dubio seculum nequam, mi-  
nus enim damnabile erit ei in seculo magis perire, quàm in Mo-  
nasterio. &c. Hæc autem doctrina Bernardi conformis est,  
cum sui Patris Benedicti doctrina quam etiam S. Tho. haufit  
è disciplina Cassinensium unde hæc scripsit. *Respondeo dicendū*  
*quod Apostolus dicit: auferite malum ex vobis &c. auferitur*  
*autem aliquis, aut per pœnam corporalem, & per hoc manife-*  
*stum est quod auferitur ille qui uellet pœnitere quantumcum-*  
*que, sicut homicida suspenditur quantumcumque pœniteat: uel*  
*per pœnam spiritualem, & hoc Ecclesia non facit, nisi quis esse*  
*contumax. & ratio huius est, quia per pœnam corporalem au-*  
*feritur aliquod temporale, quod potest recompensari per aliquod*  
*maius bonum. Sed bonum spirituale quod amittitur, non po-*  
*test recompensari, & ideo non debet religio infligere talem pœ-*  
*nam, quamdiu uult corrigi, quoniam sicut est excommunicatio*  
*in Ecclesia, ita est expulsio a religione. Et ideo dicendū, quod*  
*nullus est nisi propter contumaciam expellendus, sed est seque-*  
*strandus in carcere, uel alio modo. Et Ioa. de Neapoli in M.*  
*S. C. quod seruatur in Biblioth. S. Dominici Neap. sic habet.*  
*Respondeo dicendum quod, aut est spes de correctione mali*  
*religiosi, aut nō. spes autem de correctione probabilis est, quan-*  
*do est paratus subire pœnam secundum statutum religionis, &*  
*arbitrium Prælati pro culpa commissa, quia cū pœna sint qua-*  
*dam*

Serm. de S. Michaeli.

S. Th. quod 12. 2. vlt.

Quod. 1. 2. 20. M. S.

dsm medicina, ut patet per Philosophū 10. Ethic. paratus subire pœnam, videtur velle recipere medicinam, & per consequens spiritualiter sanari &c. & per oppositum, si culpas non curat committere, et recusat ferre pœnas, videtur nolle spiritualiter sanari, nec potest expelli (quod triplici ratione elegantissime ibidem probat) in secundo vero casu ait, *expelli debet de religione, quia, inquit, bonum commune est preferendum bono priuato &c.* & exemplificat de membro putrido, quod posset totum corpus inficere. Si autem (subdit) non est spes de eius sanatione, etiam si viuat in Congregatione postquam presumitur incorrigibilis, debet presumi probabiliter, quod posset alior saltem imperfectos inficere suo malo exemplo, & persuasione. ergo in tali casu debet expelli de religione, & hæc est sententia B. Augustini in regula. Conuictur vero (scilicet malus) secundum arbitrium Presbyteri, vel Præpositi ad cuius dispensationem pertinet arbitrium, debet emendatoriam subire vindictam, quam si ferre recusauerit, etiam si ipse non abscesserit, de vestra Societate proiciatur &c. Aliam causam addit Lessius esse in Societate Iesu videlicet, si deprehendatur aliquis progressu temporis, quod sit illi ordini minimè conducens, ne grauetur religio Societatis inhabilibus personis, ex vi admissionis, & contractus religiosi, is posset dimitti, secus autem, ait, ex vi Constitutionum Societatis, nisi ob graues causas ibidè expressas. & hoc prouisum est, ait idem, ne qui renunciauerit bonis per professionem per simplicia illa tria vota, quæ faciunt quemlibet religiosum, eiciantur extra religionem, & cogantur sibi quærere victum, & propterea, ait, prouisum esse Constitutionibus, ut non dimittantur sine graui causa, & rarissime (subdit) ut quis post renunciationem dictam dimittatur, ut ad aliquod tempus differratur. In omni ergo sententia Thomistarum, & Iesuitarum grauis saltem requiritur causa ad hanc eiectionem. Nō ergo culpandus Grauius, qui nunquam eiectionem inhibuit, sed temerariā, imprudentem, nec iustitiæ accommodam, nec charitati congruentem, ut & Thomistæ etiam, atque Iesuitæ fatentur. Et propter hoc dixit Grauius: quando videlicet est spes emendationis, esse signum grandis charitatis veluti cadaueribus alligari viuum, ut vita illi restitueretur.

Less. lib. 1. c.  
41. dub. 13.

VIN.

Quid garrulus Vindicianus, de hoc exemplo quid mullitatur? Simul autem religiosas aures acerbe ferit allegoria, e Diocletiani laniena adducta, nam secundum consuetam in humanis legem numquam homo cadaueri vitam inspirabit, certe autem contrarium experietur, quod olim S. S. Martyres in  
hoc

hoc supplicij genere, ut à cadaueris pœdore pestem letumque celerius attrahit. Sancti Eliæ atque discipuli in cadaueri incubatio imitationem non permittit, quia nulli Deum timenti miracula affectare licet.

Quam crassæ imaginationis es Vindiciane, qui non distinguens vitam & mortem spiritualementem à temporali, tam pueriliter deceptus es, vtrum Grauina dixerit *alligandum corpori mortuo vinum*, Diocletianam, & ea antiquiorem Mezentianam feritatem imitatum existimans. Audi Augustinum te docentem, & arguentem in ea verba, & vsque nunc annuntiabo mirabilia tua. *Quid mirabilius inter Dei mirabilia, quàm mortuos suscitare? numquid nam ego mortuus sum inquis? Si mortuus non esses, non diceretur tibi: Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus. Mortui sunt omnes infideles, omnes iniqui corpore viuunt, corde extincti sunt &c. & postea, cum ergo animam suscitatur Deus, nisi adsit qui suscitauit, suscitata non uiuit, non enim suscitatur, & dimittit, ut uiuat sibi &c. suscitatur illam Deus, moritur si discesserit Deus, quomodo si anima deseratur moritur corpus, sic anima moritur si deseratur moritur corpus. sic anima moritur si deseratur Deus, ipsa est enim gratia eius, ut resuscitet, & sit nobiscum.* Hac ex Augustino accipiat Vindicianus, & addiscet corpori mortuo non carnaliter, sed spiritualiter à Deo præsentem, & assistentem, per gratiam vitam infundi, tam diu durantem quousque per culpam hominis spiritualiter resuscitati, Deus non discedat, Quia tamen admonitionibus, terroribus, & alijs fomentis possunt cooperari homines ad dispositionem spiritualis exuscitationis, diuina semper præcunte gratia, non fuit inconcinna allegoria, viuum corpus hoc est spiritualementem vitam, corpore quidem uiuentibus, sed corde extinctis etiam cadaueribus cõgulinari, ut calore compassionis, & feruentis orationis spiritualis resuscitatio impetretur ab eo qui uiuificat mortuos. Nec est inconcinnum Elisæ factum, nam mysticè Bernardus (ait) *quotidie id experimur, quando mortuo Deo inclinare se iacenti contrahi, & coæquari puero non dedignatur, cæco partiri lumen oculorum suorum, & os mutum oris proprii osculo soluere, debilesque manus suarum roborare contactu: & multa alia deuotissimè profequitur: ex quo facto oscitauit puer in signum vitæ septies, inquam mysticè, quia (ait Bernardus) Ecclésiasta à Christo uiuificata septem horas canonicas psallit. septies oscitabit spiritualiter mortuus, si quinque sensus, binario subiicitur, & iungitur charitatis dilectionis Dei, & proximi: vel septies, si quadruplici prius compunctione pungatur, pudore, & gemino, metum tribus ad confessionem pertinentibus adie-*

TVR.

Psal. 70.

4. Reg. c. 4.

Bern. ser. 16.  
in Cant.

his humiliter, pure & fideliter confiende. His modis vivere deprehenditur, cum à Deo præstantur, ut fiant. Hoc quoque modo tamquam Dei cooperatores, & ministri, potest religiosus imitari, iacenti mortuo se attemperare, & calore amoris, & orationis, vitam impetrare, quæ ex dictis septem oscitantibus deprehenderetur. Quæ ergo Diocletiana lanicena? quæ Dententatio in imitatione prophetæ? ac si miracula afferrentur, cum quotidie ex spiritali huiusmodi super mortuos incubatione, mortui spiritaliter resurgant, subdis, deinde ad discussionem, non tam Grauinianæ quam S. Thomæ doctrinæ. Quod id, quod de specurationis apponit Grauina, solerti opus habet discussione. Si enim illa remotior sit, qualem de omnibus Christi fidelibus alere oportet, & quod aliquando à peccatis resurgenti, & in æternam salutem respirabunt, nihil ad præsentem facit disputationem, qui hoc modo dissoluti sæcra iudificatione tota vita sua superiorum expectationem suspendent. Sin propinqua spes conversionis affulgeat, tum eius neque contumax, neque incorrigibilis censeretur, ac proinde ad exclusionem remedium descendere, nihil magnopere impellet. Vnum tamen Grauina perperam dissimulat, quod enormes excessus, pro fundatoris, & Prælatorum prudentia, ad exclusionem ab Ordine sufficiant, tametsi reus omnem emendationem polliceatur, Extant in Regula S. Francisci similia decreta, contra lapsum in hæresim, aut carnis vitium, contra habitus depositionem, cū affectu apostasia contra alia in declaratione Alex. VI. expressa. Petrus Cluniac. homicidam toto ordine, & uniuerso Gallia Regno proscripsit. S. Basilius in quolibet vitij genere incorrigibilem foras eiecit. Neque Grauina bene obseruauit locum ex Constitut. eiusdem Doctoris, tantum enim illic agit de eo qui per apostasiam se ipsum ab ordine segregat, & de Præsidibus ordinis, qui conuiuantiis sua tentationes suant usque in Apostasiam inualescere. Haud dubie enim istud criminis immensum dedecus Ordini inurit, idemque putauit eiusmodi desertorem nullibi in gratiam esse recipiendum, ut sic in pristinum Carnobium redire cogatur, vel exemplum sit eius abominacionis, quam Apostolus Corinthiis monstrauit. Per exclusionem autem tantum abest, ut irrogetur aliqua later Monasterio, vel Ordini, ut etiam innocentiam fama & quieti, & incolumitati præclare consulatur.

TVR.

Ierem. c. 51.

Quando nulla est spes Vindiciane, & illud præstandum non diffretur Grauina, quod Angelorum synodo constitutum. curauimus Babylonem, & non est sanata, derelinquamus eam. ceterum cum spes est emendacionis, & melioris fugis, fouendus magis quam abscondendus. licet enim ut dicit Basilius

idem

idem videatur esse contemptoris, & Religiosi peccatum, tamen religiosus cum sit timens Dei, & certet, & luctetur pro beneplacito Dei obtinendo, casu fit, & ferè contra animi intentionem, ut impingat, & laborat. Contemptor vero ille nullã habens, nec sui ipsius, nec Dei rationem, nec quicquam discernens inter peccatum, & rectè factum, sicut indicat ipsum nomen, ad iagopos primarijs, ac magnis malis laborat, aut contemptu scilicet Dei, vel quod non credit esse Deum. propterea subdit modum increpationis, & castigationis diuersum esse debere, nam religiosus quidem modico quodam in loco, ac presentaneo auxilio opus habet, & ea in causa ad quam per errorem delapsus est, increpationem sufferre debet; contemptor vero ad iagopos ille, in quo totum anima bonum corruptum, & deprauatum est, & qui capitalibus malis laborat, debet ut contemptor, sicut dixi, vel ut incredulus contristari, & admoneri, & increpari. vide differentiam increpationis. Similiter duriori increpatione præmiserat castigandos inobedientes, & inobedientiam docentes, ut è fratrum contubernio eijcerentur. Nam eijce pestem, inquit, ex confesso, & simul cum illa egredietur rixa. Et iterum; solite enim qui malus est, è medio vestri: nam modicum fermentum totam massam corrumpit. Semper ergo de contemptore, & contumace loquitur Basiliius, quod duriori increpatione feriendus, etiam per expulsionem, tunc enim omnis remedijs spes sublata videtur, & in numero incorrigibilium collocatur. Et in non quomodocumque peccantem, sed stupidum & insensatum factum ad obiurgationes, tamquam aridum membrum à corpore separandum, vult ibidem Basiliius. Quamquam ille locus nõ de eiectione ab Ordine, sed separatione à fratribus ab eodem Cõmuniõ ad aliud destinando commodam possit habere intelligentiam: loquitur enim de dormitantibus in officio, quos primo vult corrigi inedia, & separatione, deinde tamquam marcidum membrum amputari, rigorosa enim pœna fuisset in defectu non scandaloso, & pernicioso, ositantem, & dormientem fratrem in officio diuino exoluendum tam durè mulctare, quod dormitantius Vindicianus adnotare debuisset ad suum rigorem temperandum, & nõ ad Basilium extorquendum, & vitio vertere Grauinæ quod Basilij mentem non penetrarit, cum optimè penetrarit.

Illud vero quod addit ex Religione S. Francisci, etiam si reus emendationem polliceatur adhuc esse eapellendum, propter excessus enormes, falsum est nudè acceptum Vindicianum assertum, & qui trahit noscunt, quæ sunt Religionis S. Francisci quam eius professores audiatur S. Bonauertura tria

In Reg. cõtract. q. 81.

Regula 47.

99. 44.

In Reg. FF.  
Min. q. 19.  
1. q. Reg. q.  
20. ar. 14.

notant, vt etiam ponderauit Rodriquez. primo vt sint delicta notoria Fratribus, & secularibus. secundo quod suo malo exemplo corrumpant alios fratres. tertio quod probentur incorrigibiles. Nec obstat (ait) quod Alex. IV. absolute concesserit incorrigibiles posse ab ordine expelli, nullam mentionem faciens de notorietate suorum delictorum, & de corruptione aliorum fratrum suo malo exemplo, nam (ait) & si id in foro conscientie possunt Prelati supra dicta facere. id minime esset tutum & c. ei jciendo enim tales absolute extra Ordinem, ultra scandalum quod in animis secularium potest generari, est exponere illos periculo damnationis eterna, &c. Sed tales debent perpetuis carceribus mancipari, ac secundum exigentiam a delictorum puniri etiam ultimo supplio, prout puniri solent Clerici seculares secundum iura canonica, quibus subiiciuntur Religiosi, sicut reliquae personae Ecclesiasticae. Sed vt admonet idem Rodriquez, cum expellere aliquem a Religione sit res grauissima, in clementiam Seraphici Doctoris propenderendum esse significat, & ad notorietatem, & grauitatem delicti, incorrigibilitatem quoque addit de mente S. Bonauen. aliud requisitum, vt quis e Religione expelli possit. Incorrigibilitas autem, subdit, ex Constitutionibus ordinis S. Domini, vt ab ordine quis sit ei jciendus, est, quando quis culpas non timet committere, & poenas recusat ferre, vel ex eorum sepius repetita inflictione, iudicio discretorum cognoscitur, non proficere. & in Constitut. S. Francisci, qui ter fuit iudice conuictus, & punitus de eodem graui crimine, & non fuit correctus. Notanter autem in Constitut. Prædicat. addita est illa distinctio, vel ex earum sepius repetita inflictione, poena iudicio discretorum cognoscitur non proficere, nam etiam si velit se corrigere reterando delicta, & impenitens, & inemendabilis præsumitur & incorrigibilis habetur: propter quod (quicquid dicant Sylu, & Armill.) de iudicio discretorum expelli possunt a Magistro Ordinis, vel Capitulo Prouinciali. Incorrigibilitas autem, vt colligitur ex Sylu. v. Abbas n. 6. non solum de iure est, cum quis est iudicialiter pluries condemnatus, & conuictus, sed etiam cum deprehenditur, ex facto, propter conditiones viri sepe delinquentis, cuius delicta, vel sepius dissimulata, vel condonata, & numquam ad cor est reuerfus, & hanc de facto sufficere Rodriquez art. 14. loc. cit. docet eruditè. Verum est, quod prima facie videtur innuere idem Rodriquez, sufficere graua delicta, etiam incorrigibilitate exclusa, ad priuationem habitus, ex diploma Pij V. ad Hieronymianos, vbi cum dixisset in casibus, in quibus quis de iure communi ad mortem damnari potest, delinquentes

Dist. 1. c. 16.

C. 6. tit. de  
incorrig.

Verbo religio 6. §. 17.  
Armill. relig.  
vltimo.

tes religioſes perpetuo debent carceri mancipari &c. ſubdit  
 & in alijs delictis grauioribus, aut grauiſſimis, velut inobedi-  
 entie, contumacia ſeu incorrigibilitatis, eos etiam uſque ad  
 priuationem habitus incluſiue punire & caſtigare. Sed cum  
 tam de delictis grauioribus, quàm grauiſſimis ibidem mox  
 facta ſit ſpecificatio à Pontifice, velut inobedientie, contuma-  
 cia, ſeu incorrigibilitatis, grauiora ſunt certè inobedientia,  
 contumacia, incorrigibilitas uero grauiſſima. Nihilominus  
 (ibidem ſubdit Rodriquez) per illam particulam, *aut gra-  
 uiſſimis*, non ſolum procedi poſſe uſque ad priuationem ha-  
 bitus incluſiue, ſed etiam ad grauiora, etiam ſi incorrigibili-  
 tatis qualitate affecta non ſint, quæ ſunt delictum inobedi-  
 entie, & contumacia. Vbi, ut ex eodem colligi poteſt, & ſi nõ ſit  
 incorrigibilitas grauiſſimum delictum, propter quod de iure  
 expelli poteſt, nihilominus ſunt grauiora quoque delicta, ino-  
 bedientia, vel contumacia quæ eſt (ex doctrina Sylueſtri) in-  
 corrigibilitas de facto, ſeu virtualis, & præſumptiua, propter  
 quod, ſicut in incorrigibilitate formali quis expelli poteſt, ita  
 (ut explicat Pius V.) propter contumaciam, & inobedientiã,  
 quæ ſunt radicalis, & virtualis incorrigibilitas, expelli po-  
 teſt.

Quare cum Sylueſtri uerbis concludo. *Abbas uel Pra-  
 latus non poteſt expellere Monachum à Religione. Hoc tamen  
 poteſt facere regula, uel Conſtitutio priuata probata per Papã,  
 & etiam ius commune, aut ipſe Prelatus iuribus regulatus.*  
*unde in C. cum ad monaſt. de ſtatu Monach. Monachus de-  
 deprehenſus in uitio proprietatis mādatur expelli. Dicit tamē  
 D. Thom. in quodlib. 12. quod expelli non poteſt, quamdiu uult  
 corrigi, ſed ſolum propter contumaciam, quod intelligo niſi in-  
 corrigibilitas præſumatur de facto propter cōditiones iuris, uel  
 de iure propter regulam ita mandantem. ubi nota quod decre-  
 talis C. cum ad Monafteriũ hæc uerba habet. Si uero poſt hoc,  
 proprietatem aliquam fuerit deprehenſus habere, regulari mo-  
 nitione promiſſa, de Monafterio expellatur. ubi contumacia,  
 præcedit expulſionem, ex decretali, ob non auditam Regularẽ  
 monitionem præmiſſam. Vbi cum doctrina SS. Thomæ, &  
 Bonauenturæ uides omnia conſonare, illudque nudum aſſer-  
 tum, ex Suarez deſumptum, *etiam ſi reus omnem emendatio-  
 nem polliceatur, propter ſolos exceſſus enormes eiſciendum; ſolã  
 fundatoris, Prelatorum prudentiã ſufficere ad ſentes eiſcien-  
 dos*, nullo modo habere locum, niſi in præſumpto, ſeu (ut  
 dicit Sylueſter) in incorrigibili de facto, uel in contumaci, &  
 inobedienti, qui incorrigibilis quoque præſumitur. At circa  
 hanc materiam conſulendæ ſunt Sac. Congreg. ordinationes*

&

& Pontificia decreta per S. D. N. Urbanum promulgata, & alia quæcumque emanata ab Apostolico Throno.

Quod si tu pro tuo placito ad simplices excessus velis extendere, exclusa contumacia, tibi tuas, ut dicitur canno Vindiciæ paternas cantillationes; & tibi consule si maiori contumacia redargutus ab ouili Christi sis separatus.

## §. II.

## Confutatio responsionis secundæ ad secundam obiectionem Grauinianam.

TVR.

**R**efers deinde secundam obiectionem Grauinæ, & si, inquit, præstabilius esset proteruitatem à Pædtriba placiti, quam fontem extra diatribam missum impune vagari, totumque orbem ei pro carcere assignari. Contere brachium peccatoris & iniqui, mox additur opere fructus. Quæretur peccatum illius, & non inuenietur, discipline enim Uirga illud fugauit. Hoc æquius est, quam ut neque peccator queratur, neque peccata. um eius conteratur.

VIN.

Quid respondes Vindiciare? Nisi autem fallor, Grauina hoc suo discursu impunitatem arguit, quæ procul dubio stabellum est licentiæ, & impenitentia. Sed quis credidisset tot in scientiarum palestris exercitatum, & annosum militem ignorare quo pœnarum loco ab ordine excluso existimanda sit. Grandæ Apostolus peccatorem tradidit Satana in carnis interitum, indeque sperauit animæ eiusdem lucellum, & quid erat hominis in potestatem Satanae traditio, nisi excommunicationis à cœtu fidelium censura? Et Grauina audet vocare impunitatem, vasto orbi pro carcere tradi; peccatorem non requirere. Atque S. Thomas eiectionem ab ordine excommunicationi Ecclesiastica assimilat, tamquam summæ in Ecclesia pœna, quam Suarez multis declarat. Credo tamen Grauina errorem inde ortum esse, quod solam respexit corporis libertatem, quam ex tali abiectione sequi necesse est; sed oportebat pariter meminisse professionis, cuius vota modo non soluuntur, sed duplo magis ac triplo aggrauantur, debet enim ab uno Ordine dimissis, ab eodem Prælato, qui dimisit regi, teste S. Bonauentura, usquequò in alterius Ordinis, vel Monasterij obedientiam recipiatur. Nihil ergo licentiæ superest, ubi extra Canobij septa debent vota & relicti Ordinis præcepta illa custodiri, & nihilominus carere benedictione, tutela, alloquio, solatio & succursu reliquorum. Quid desperationi, & Tartaro propinquius,



quius. eieciam à S. Benedicto draco excepti, & ad penitentiam adegit, quis alius mitiora pernicacia polliceatur?

Nulla poena excommunicatione terribilior, nihil enim magis timere debet Christianus homo (dicebat Augustinus) quam ab Ecclesie corpore separari. Nihil religio terribilius infligere potest, quam quod de Dei domo eijciatur, qui etiam eiectus, votis adstrictus, procurare debet, vt vel iterum admittatur; vel in altero Cenobio recipiatur, vt oneribus adhuc religionis grauetur, & tamen subsidijs spiritualibus Religionis non recedat. Nec erat adeo inconsideratus Grauius, vt impunitatem negaret non habere, cum quis dimittitur ab ordine, hac dimissione satis punitus. Non vno modo in Religionibus fit delictorum poenitio: Quaedam enim delicta sunt, quae fieri possunt à Religiosis, vt si in saeculo existerent punirentur poena mortis, & huius loco, alia poena statutae sunt à Pio V. vt dictum est, perpetui carceris, &c. & etiam si canonica seueritate plecti debeant fontes, sicut & illi clerici, qui degradandi curae relinquuntur seculari. Quaedam vero quae sola expulsionem plectuntur, vt contumaces inobedientes, incorrigibiles, vt dictum est. Male Republicae consultum esset Christianae, si quia excommunicatione maior poena est, venefici, adulteri, sepulchrorum effractores, sicarius, manticularis, hac sola plecterentur poena, nec ultimo supplicio afficerentur. Male Religionibus prauidicatum esset, si iisdem obnoxij criminibus sola eiectione mulcerentur, nam cum magis moueant, & deterreant feruili timore peccare desinentes, sensibiles poena, quam spiritualia supplicia, ad perpetranda eadem vel similia, ipsi, alique eorumdem exemplo mouerentur, nisi etiam sensibilitate plecterentur. Magna contristabilia, quia praesentia, & visibilia sunt, & sensui ingrata (dicebat Aristoteles in Ethicis) à magnis delectabilibus (veluti contingit in bestijs) erocant homines carni addictos, & sanguini, quos nec poena Gehennae, vel excommunicatio, quia inuisibiles sunt, parumque mouentes homines, non transcendent sensum, & imaginationem, à peccando retrahunt. De his ergo iura naturalia eius violentibus, furto, homicidio, & irretitis alijs operibus carnis, dicit Grauius, melius esse eos etiam plecti corporaliter, quam sola dimissione puniri. Qui enim in legem peccauerunt, per poenas legis canonicè puniri quoque debent. Quomodo autem punientur, nisi fontes pronuncientur? quomodo pronunciarì possunt, nisi inquirantur? nulla ex hoc Ordini iniuria irrogatur, quod processus formentur; carceres obstruantur, cum iustitiae actus exercentur; sicut

idem

TVR.

idem, ex Bonaventura supra docuit Vindicianus, non irrogari per exclusionem fontium iniuriam Ordini, quin innocentium famæ, & Religioso instituto præclare consulitur. Malus ergo medicus Vindicianus, qui vno eodemque remedio, omnes curari vult, quos Pontifices, canones diuersimodè curandos sanxerunt, & voluerunt, vt ex Pio V, nuper vidimus, quod etiam omnibus Religionibus competit, ex participatione priuilegiorum, etiam si rescriptum illud ad solos Hieronymianos sit directum. Credat vel saltem Gentilibus Vindicianus, si gubernatorum seueritas nõ coerceat etiã sensibilibus pœnis lapsos puniri dignos, ex huiusmodi impunitate ad eum gradum deueniri posse, vt licentiam peccandi ea sola dimissio confirmaret; & petulantia virtus existimari posset, processu temporis, & licitum quod impune, maximè si publica amandatio non fieret, vt illæsa, & impeccabilis communitas putetur, vel si ad aliquod temporale commodum intentio gubernatorum inflecteretur. Exemplum est de Phæbida Lacedæmonum Duce qui cum Cadmæam arcem proditam à Leontiade Thebano, contra iuratam à Græcis formulam pacis, occupasset, non modo punitus non est, sed ab Egésilao defensus est, illudque Pseudopolicum axioma pronunciatum: *Honestum habendum esse, quicquid Sparte vile esset*; quod fuit Reipub. euersio. Vtilis certè fuisset, puniri proditorem, & periuurum ad exemplum orbis, quàm priuatam vtilitatem ex impunitate aucupari, tanto Reip. damno.

VIN.

Demum cuncta voluens sermonibus imperitis in iniuriam prorumpit Vindicianus, dicens *Fortassis autem Grauina Societatem specialius voluit sugillare, quò eos quod nullam adhuc professionem admiserunt à vinculis ordinis, & Votorum liberos pronunciat, cum dimittit. Abunde huic scrupulo Suarez satisfacit & Gregor. XIII. Bulla iam sepius adducta. Quid inuat in dubium vocare quod à Christi Vic. vt sacrum sanctumque vniuersæ Ecclesiæ fidelium commendatum fuit?*

TVR.

Furis hic & infanis, dum taxas Grauinam veluti contradictorem sermonibus Sanctissimi, Dei in terris Vicarij, cum tamèn sacros canones & Patrum doctrinam defendat quibus Greg. XIII. in illa Bulla contradixisse, nefas est existimare, cum verum vero non contradicat. Aliud est aliquem Vin. posse dimitti à Societate, & non eijci posse à Societate. Et iterum. Aliud est contumacem expulsionem sola puniri; aliud etiam peccatores violantes naturæ leges, solum sola plestèdos esse expulsionis pœna & non alijs pœnis canonicis. Vnum probat Grauina cum DD. citatis, alterum improbat. probat

probat contumaces sola eiectione plectendos; improbat homicidas, sicarios ( quando deprehenderentur, ) sola expulsionem castigandos; probat discolos, immorigeros, vel aliquo defectu ob quem expulsio apposita est, denotatos à vinculis absolui : improbat ( si quod absit contingeret, & iubet etiam Societas, & seruari turat ) leuē, temerariam, & contra charitatem eiectionem, ad mouetque, eā non esse passim faciendam, ne expulsi sint amplius religiosi, nec seculares, ex infamia contracta ob expulsionem; ne iterum mundus impleatur Clericis mendicantibus, eosque alere cogantur Prælati, vel beneficij, vel Parochijs honorare, quos satis expulsio onerauit; ne hac via latum ostium aperiatur, vt impleantur Collegia dolosis hominibus vt alantur, & educentur, & disciplinis imbuantur, donec captata leui occasione, vt Prælati non placeant & abcedant, in ore proverbium illud reuoluentes adagiū: *vaiā lo seruido por comido*. Ipsi prudentes Patres prouidebunt, ne acceptioni personarum locus detur, vt Dynastarum filij professio acceleretur, verendo, si ostium apertum relinquantur, ne bona cum Dynastis perdantur, indeque professorum, & interdum, nec de hitteis, nec de religione benemeritis sacra, domus impleatur, subsequētib; meritissimis, & doctissimis viris, vacuis tamen fortunæ bonis, & ad longa tempora, professione dilatata. Quid contra Societatem Grauiā, qui easdem admonitiones suas seruandas inculcat?

Subdit demum erga eos, qui nulla professione ligati tenentur, maioris māsuetudinis causas demonstrari. *dicēdo [cur enim cogantur ad alium Ordinem transire, aut in pristinum recipit & subdit, satis puniri, quod sua culpa excederint ab Ordine, quod stimulis conscientie urgeantur, quod bibant usque ad fundum calicis calamitatum humanarum, quod nulla pace fruantur ( concludens ) esse plenas chronicas variorum ordinum de huiusmodi desertorum successibus.*

VIN.

*Quid inferat ex discursu Vindicianus? nec esse indemones eiusmodi non professos, dimissos à Societate, sum-privatione bonorum calessium, calamitatum incursum, infelici exitu, non caveant.*

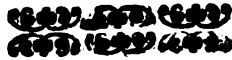
Sed idem discursus recurrit qui de solemnibus professis efformatus est, vt hæc spirituales pœnæ non satis ad Reipublicæ profectum, & aliorum exemplum, si corporalibus etiam indigeant. Quia cito contra impios, ait Spiritus S. non proferat sententia, idcirco filij hominum perpetrant mala. ]

TVR.

Ecc. 8.

## CAPITIS XVI.

*Animaduersio, in quo querit Vindicianus, V. Societas IESV alienis spolijs victitet.*



7. Apoph.



VIN.

Apienter pronunciauit Theophrastus Eresius potius esse fidendum effræni equo, quam verbo incomposito. Malū est insidere equo infrazni, at plus periculi à lingua effræna. audiamus effrænem linguā Vindiciani.

Granina passim Turturi suo insperfit exiguum esse quicquid Societas ex proprie vocationis dono possit. multa vero & insignia esse, quæ ex aliorum fauoribus, & liberalitate collegerit. si hac eo solum sine occinatur. quod à celestibus promptuarijs velit bona quæque in terrigenas defluere, nemo aduersabitur &c. nihil tamen canet a quæ suis atq; omnibus mortali aura vescentibus commune. Valde autem vereor, ut amulorum suggestione admittat, quæ vias Domini rectas subuertant, omnes quidem vias Domini veritas, & equitas. sed quid promptius quam easdem pulueralenta nube obscurare? Societati imponit Granina, quæ ad eius forum numquam pertinuerunt, aliqua feligam penes lectorem iudicium esto.

TVR.

Quæ iniuria est Societatis, quod exiguum acceperit ex propriæ vocationis dono præ ceteris, quæ multa suscepit ex multis, & pauca comparatione multorum? nisi velit, ut illas diuitias ei adeptemus (quod cupit Vindicianus) multa filij congregauerunt sibi diuitias, tu vero supergressa es vniuersas, quod totius caueæ argumentum est.

Non poterit Vindicianus negare multa esse Dei dona, quæ non æquè omnibus vitali aura spirantibus communia sunt, etiam sistendo in lege naturæ. in lege vero gratiæ id maxime inspi-

inspicitur, quæ cum indebita sit in substantia, non potest in modo, vel mensura, vel astringi, vel laxari, vel communis fieri, quæ paucis concessa est. *Non omne domum*, dicebat Bernardus, *quamuis spirituale prodire dixerim de cella vinaria, cum sint, & alia panes sponsum cella, vel apotheca diuersa in se recondita habentes dona, atque charismata, secundum diuinitas gloria eius &c.* Nonne hæc condita sunt, & signata in thesauris, meis! ergo pro diuersitate cellarum diuisiones gratiarum sunt, & unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem: & quamuis alij quidem detur sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ &c. non tamen quisquis horum pro huiusmodi dicere poterit, quod introductus sit in cellam vinariâ: ex alijs quippe cellis, siue thesauris ista sumantur, neque charitatis, atque iustitiæ, ubi & inæqualiter dona Dei dispensentur iuxta mēsuram donationis Christi: in quam cellam inquam ille potissimum ingreditur, qui charitate flagrans æstuat, iustitiæ zelo, cum discretionē cōiuncto eiusdem charitatis ordinē seruans, vt ad illud, quod *maius est*, ait Bernardus, *maiores affectum exhibeat.* vnde infert, quod, *si proprie perfectionis, & obligationis intendo curia, non autem magis ad maiora gaudeo Dei lucra, quæ per alterum fieri forte comperero, patet me ordinem charitatis ex parte tenere, ex parte nequaquam &c.* si autem dicas difficile quemquam plus alieno gaudere magno bono, quam proprio paruo, aduerteris certè, vel ex hoc excellentiam gratiæ apud sponsam, & quoniam non cūlibet anima dicere sit: ordinauit in me charitatem. indeque colligitur ex eodem, quam rara virtus sit aliena non inuidere virtuti, ne dum gaudere ad illam, nedum etiam tanto plus, quam ad propriam quemquam gratulari, quanto se perpenderit in virtute superari. E contrario vero pertineret ad ingratitude (ait magnus Aquinas) si bona quæ quis à Deo possidet, contemneret, sic enim necesse est ai: *aliquis aliorum bona extollat, quod tamen bona sibi diuinitus prouisa non contemnat.* Est ne vindiciæ hæc doctrina de æmulorum suggestionē descendens? est ne hoc puluerulenta nūbe solem obfuscare? Si non omnia Dei dona aqualiter omnibus tribuuntur; Si insignioribus fauoribus antiquiores, & augustiores ordines insigniti suis bonis ditarent Societatem, & veluti in concham gratiarum affluentiam instillarunt (nec vnā stillam è cælo lapsâ sibi seruantes fluentia charismatum communicarunt abundè: nam etiam res Hermon descendit in montem Sion) Cur a mutationi, aut peruerfioni tribuis, apertam Grauinæ de gratiæ confessionem, quod inæqualiter distribuatur, quod cumulatius in pluribus quam in vna effusa sint, & vna sit, quæ plurimum bo-

Ser. 49. in Cant.

a. 2. q. 35 ar. 1. ad 3.

na participat? an oculus Vindiciani æquam est, quia Deus bonus est? si pro sola Societate promptuaria plena volebas, in magnis ambulasses, & in mirabilibus super te. Si vero de aliorum repleione tristabaris, inordinatam monstrasses habere charitatem, imò & nullam vestigium charitatis, quæ ut non inflatur, sic non æmulatur, & de bonis suis parvis grantanter letatur, ut de magis aliorum, & maiori affectu prosequitur, quæ in alijs potiora, quam quæ in proprijs etiam exiguis donis deprehendit: & non Christum, sed se diligere præsumitur, qui sublimiora elargientem sequitur, humiliora autem exhibentem non grantanter excepit, qui maiorem in donis requisivit humilitatem de paruulis, humilitatis exempla contexes, ut reprimeret Dei muneribus, humanam superbiam; sanans inflatam tumorem, & nutriendam humilem dilectionem, & gratum amorem.

### *Animaduersiono conquestus, & calumnia*

#### S. I. Quod dictum sit Monasteria à Societate occupata.

**H**ucusque Vindicianus antiquorum ordinum Regulares traducere veritus non est, ut immorigeros, exleges, conversationem, cum hæreticis habere, esseque eorundem sobolem; ut Monasteria ab illis relicta, & ab hæreticis occupata fingeret hoc titulo (vel saltem nonnulla) tradita Collegijs Societatis, Seminarijs &c. additis in hoc paragrapho rationibus alijs, quarum summa est [quia Patres, ait, Societatis maiorem, & vberiore fructum reportant, quam veteres ordines, ut postea examinabitur, proinde ad eos antiqua aliquot Cœnobita tradita.]

Sed quo tempore præcedentia dictabat in Britannia Vindicianus anno 1631. eodem prorsus P. Paulus Layman Societatis Iesu in Dilingana Academia Decretista, & nouissimus Summistæ, satis grande volumen edidit, quod Vindicianus contendebat, extendens, circa translationem Monasteriorum ab A catholicis recuperandorum, & transferendorum ad supra dicta Collegia, & Seminaria, sub moderatoribus Societatis, tamquam (dicebat) præ cæteris religiosis præcellentibus & eminentioribus, cuius intentum in hoc §. discutiendum.

S. Digressio ubi P. Pauli Laiman positio discutitur.

Iste ego author Paulus Laiman vel alius sub ipsius nomine (vt credible est & cuperem) vt suum propositum obtruderet, titulum apposuit [iustæ defensionis Rom. Pontificis, August. Cæsaris, S. R. E. Cardinalium, Episcoporum, Principum, & aliorum, demum minima, ait, Societatis Iesu] sub quo ea occultaret in veteres ordines acerbiora dicta, quæ non leuiter Sûmo Pontifici, religionû confirmatori, & probatori, Cæsari, Cardinalibus, Principibus, ipsæque inclytæ Societati summopere displicent. Rectè dixit Laertius. *nullas esse occul- tiores insidias, quàm quæ latent in simulatione officij, aut in aliquo necessitudinis nomine.* nempè quod, authore Cicerone, *apertè odisse magis ingenuum sit, quàm fronte occultare sententiam.* Nam is, qui palam est aduersarius, facilè cauendo vitari potest. Troianus equus idcirco se fellit, quia formam Mineruæ mentitus est. Eleazarus etiam vt dicitur in lib. Machabæorum misere deceptus est, quia, *vidit unam de bestijs* (elephanti erant omnes) *loricatam lorice Regis, & erat eminent super cæterat bestias, & visum est ei quod in ea esset Rex,* quod ei fuit occasio, vt elephanto se supponeret, & occideret, occisus sui quoque detrimento. Grande volumen velut munitissimum elephantum contruxit præfatus (vel quicumque sit) author, vt cæteris elephantis cæterorû ordinum supereminere videatur, & Regalibus, & Pontificijs insignibus ornauit, dū simulat se eorum causam agere, sed dum pro motiuo (inter cætera ad suadendam translationem Cœnobiorum recuperandorum ad Seminaria, Collegia &c.) assumit (vt ostendetur) quia, *per antiquos Ordines* (qui veluti elephantes fortissimi præliantur bella Domini) *vniversalis Ecclesia bonis omnibus spoliata est, & à nullo genere hominû maius dånû Cath. Ecclesie in Germania, & reliquis hæresi infectis prouincijs illatum esse, quàm ab antiquis ordinibus,* in eosdem arietat, & Societatem, Principes, Cæsarem, Cardinales, Pontificem, & Christum Dominum.

Laym. in an- not. c. 3. refu. c. 3. p. 81. & seq.

In viti Philo- soph.

1. Mach. 6.

Pag. 313.

Authoritatem Põtificis, Maximi, agnoscimus, & reueremur Catholicæ, eumque fatemur, cum religiosissimo, & inuictissimo pugile Pontificiæ potestatis, & maiestatis S. Thoma Aquinate prudentissimum *Ecclesiasticorum beneficiorum despensatorè,* & quod: *res Ecclesie sunt eius, vt principalis dispensatoris.* vnde potest circa ea præscribere, quæ ad necessitatem, & vtilitatem

2. 2. q. 100. a. 1. ad 7.

litatem Ecclesiz conducunt, & de hoc nulla quæstio, nullal  
 lis, vnde in Clem. tit. vt *lites pendente* c. 1. dicitur. [Ad Roman.  
 Pontificem, Ecclesiarum, dignitatum, aliorumque beneficiorum  
 Ecclesiasticorum, plena, & libera dispositio, ex sua potestatis  
 plenitudine noscitur pertinere. vide cap. licet de præb. 6. vnde  
 nullo iure canonico arctatur disponendi circa eadem, cum  
 sit supra ius canonicum: solum iure naturali, & diuino, quæ  
 iustam exposcūt causam, astringitur (vt fidelis inueniatur dis  
 pensator) quæ cum pietate, æquitate, priuilegiorum conces  
 sione, præteritorum seruitiorum memoria, erga testatorum vo  
 luntates propensione, & huiusmodi alijs munificentia, & ma  
 gnificèntia Pontificia dignis, solet esse coniuncta. Quæ di  
 spositio, vt nec latet Decretistam, vt valida sit, obreptione  
 subreptione carere debet, vt habetur in Decretal. tit. de rescri  
 ptis, alias fraude, dolo, mendacijs obtenta potius subripiuntur,  
 quam obtineantur.

Ergo tota lis in modo est, quo obtinentur, & an causa affi  
 gnata à Layman, satis sit, ad suum propositum concludendū  
 & obtinendum, ad extincta Cœnobia procuranda pro Colle  
 gijs &c.

Triplex ergo assignatur causa prætensionis Laymanicæ.  
 prima est titulus fidei, secunda morum, tertia melius bonum  
 per erectionem Seminariorum, Collegiorum, Academicarum,  
 quæ à nullis moderatoribus (ait) quam à Iesuitis melius regi  
 possunt.

### Prima causa.

Circa primam causam de mente, & verbis Theologi Ano  
 nymi (quem dicit non fuisse Iesuitam, sed bene alterum,  
 qui cum illo scripsit iudicium illud de transferendis Mona  
 sterijs &c. nihilominus Theologum Clarissimū, vt eum mul  
 toties nuncupat) hæc adstruit, & probat in refut. c. 8. annot. in  
 memb. 4. *Non tam ipsi ordines Monasterijs, ac bonis suis per  
 alios spoliati, quam ipsa Ecclesia vniuersalis Christi Domini  
 sponsa, ac nostrum omnium mater dulcissima templis, ornāmē  
 tis, iuribus ac bonis suis tam spiritualibus quā temporalibus,  
 imò tot millibus filiorum suorum per ipsos ordines spoliata di  
 ci debet. Reuera enim fateri cādidè oportet. A NULLO GE  
 NERE HOMINVM maius Ecclesie Catholice in Ger  
 mania, & reliquis heresi infectis Prouincijs, illatum esse dam  
 num, quam ab ANTIQVIS ORDINIBVS, qui quidem per  
 se sancti sunt, & fuerunt aliquando Ecclesie ac Religionis Ca  
 tholicæ*



ibolica, & propugnatores, & propugnatores acerrimi, vitio tñ hominum partim ex abundantia, & panis, & ocij & diuturna Prælatorum negligētia, & ignauia, in eā corruptelā, nō dico in vna alteraue persona, vel in vno alterouē conuentu, sed in vni uersa ferē Germania sub initium seculi præcedentis deuenierant, vt ex ijs minima oblata occasione, **CATERVATIM** pestilentes **HAERESIARCHAE** prodierint, qui totam ferē me secum Europam in hæresim, & schisma, quasi consurratione facta, pertraxerint, & vineam Domini Sabaoth: ad quam tutandam, & excolendam à Domino Deo conducti, & constituti fuerāt, vastarint ipsimet, atque dextruxerint, quantum in ipsis erat funditus. Quid ergo mirum si Dominus vinea ijs, qui vineam Domini sibi commissam non tantum ab exterminante eam aprofero de sylua, non custodierint, sed ipsi pro viribus exterminare conati sunt; si ijs in quam **AMOTIS**, vineam suam iuxta Euangelium **Matth. 21. Marci 12. Luc. 10.** eloces alijs agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis. Hæc verba tui celebrati Theologi, si nō Iesuitæ re, voto Iesuitæ affectu, & desiderio.

Quid ad hæc optimè Decretista? sic effers hunc discursum vt dicas, quod meritò reprehendi non potest: ac proinde opponens contra tale dictum, subdis: *Caveat itaque scriptor iste, ne ad S. Inquisitionis tribunal suo periculo promoret, & vt ne solum Decretorum Lectorem te monstrares, sed etiam casuum conscientia Magistrum, Ad dis secundo: nihil, in tali dicto, contra charitatis leges peccasse Theologum, quando vitia, & lapsus Monachorum seculi præteriti narrauit. Cū enim Apostata isti, quorum plurimos fuisse ex historijs, & Chronicis cõstat famā suam dudum amiserint, neque honore aliquo digni sint, sed execratione, ideo nihil ipsis detractum, & mox, vt volumen excresceret, totius Lutheranae tragœdiae cum sequacibus, ex scriptoribus transcribis, vt præsentis religiosos Monachos facias territorialamenta puerorum. Hæc ergo prima causa aufertur, & dandi alijs agricolis, amotis etiam præsentibus (sic enim verba sonant supra citata) non vnum vel alterum extinctum Cænobium, aut aliqua, vt fingebas, sed omnia (cum indefinitè loquaris) vel magnam saltem partem aut plurima vt dicis expresse.*

Et vt ad singula tua dicta occurramus, certum est Lutheranam tragœdiam incēpisse anno 1516. sed ante hoc tempus hæretici principatum R. Eabnegantes, hi erant Vvaldenses, qui suæ perfidiæ confessionem Matthiæ Regi Hungariæ obtulerunt. Eodem anno in Vniuersitate Effordienſi Sebastia-

Pag. 314. loco cit.

Pag. 278. & pag. 61.

Apud cõ-  
quēt. c. Mor.  
pag. 335. in  
a. p.

nus

Apud eundē  
pag. 322.

Cocc. t. 2. l. 5  
ar. 4.

In chron.  
Sphai.  
In Bohem.  
hist. c. 36.

Bzouius in  
hoc anno t.  
18.

l. 10. c. 2.

nus Brand Doctor Theol. Eccles. Cathedralis Concionator in indulgentias Romanas publicè inuectus. Piccardi in Bohemia anno 1500. in suffragia sanctorum iniurij. Contra Ecclesie infallibilitatem, indulgentias, confessionem, ieiunia, dies festus, &c. Ioannes è V. vestphalia concionator 1479. insurrexit. Eodem tempore, & ante, Hussitarum secta diuisa in Taboritas, Orebitas &c. in Bohemia grassabatur, quot vero incommoda Regno Bohemico attulerit, Aeneas Sytuius descripsit, nam præter peruersionem animarum, Zischa illorum duce triginta millium ductore, à famosissimo nostro Prædicatorum templo incipientes, templa reliqua funditus euerterunt. Adamitz quoque, quorum caput fuit (Piccardus quidam) Bohemiam quoque, renouata Nicolaitarum obscenitate, infestabant, hi pariter copiosa sectariorum collecta multitudine insulam Lusimik occuparunt, inde grassatores ad vicina loca deuastrandæ destinabantur, qui tandem ab ipso Zischa expugnata Insula, gladio occisi sunt. Adhuc Lutherus ortus non erat (nam ortus est anno 1485. ipsa die qua Christophorus Columbus natus, vt apostatæ opponeretur, qui Euangelium ad Americam sua nauigatione introducturus erat cum Patribus Benedictinis) & tamen Germaniam fermentare, & corrumpere cœperant enarrati hæresiarum, qui non Monachi, nec ex veteribus ordinibus fuere, & tamen innumeri decepti prius, & Ecclesie bonis expoliata. Quomodo ergo à NVLLO hominum genere maius damnum illatum est Germaniæ, quam ab antiquis Ordinibus? nec enim soli apostatæ Monachi & ex clericati clerici, sed alij ante Lutheranam apostasiam viam strauerunt tantam Podromi, vt per eandem postea incederent posteriores, & licet ipsi semitas fecerint, at posteriores semitas dilatarunt maiori damno. Non fuerunt antiqui ordines omnes, imo nullus ordo, nisi ex vno inclyto ordine Lutherus deficiens, qui tantum excitarunt incendium. Quid veteres ordines dicis, quid Augustinianum Monachum, & Monachos apostatas nominas? Non ordines malum intulerunt, nec enim ab ordine deordinatio, sed nolentes ordinibus esse subiecti inordinati, & irregulati esse voluerunt, ab ordine, & regula fidei, & Monachatus deuiantes. Ordines remanserunt, etiam si illi abscesserint, qui alios regulabant, non secus ac Angelici chori remanserunt ordinati, & sacrum Apostolorum Collegium ordinatissimum, etiam si Lucifer maiori numero, quam Luther cum sequacibus è caelo cecidisset, & Iudas ab Apostolico choro. *Non erāt ex nobis, dicebat Ioannes de discipulis deficientibus, qui si fuissent ex nobis permisissent utique nobiscū.* quando ergo de facere inceperunt. Catholicam formam perdidērunt, hæreticos induc-

induerunt; & cum nullum agens agat nisi per formam, non secundum formam Catholicam docuerunt, sed secundum hæreticam populos dementarunt: non ergo vt Monachi, sed vt exmonachi damnum illud intulerunt quotquot ex Monachis defecerunt: multo minus ordines damnum præstare potuerunt, qui in alijs permanferunt, & si omnes apostatastent, adhuc Ordines ad futuros nascituros secundum eamdem canonicam regulam permanferunt. Valdè ergo scâdalose, ne dicam amplius, ab Ordinibus antiquis tot mala prodijisse describit Theologus, & tu Laiman confirmas. Vidisti improprietatem illius propositionis tam acris, tam impiæ, & resarcire mox voluisti, moderationem illam Theologi à te defensi, videlicet, *qui quidem per se sancti sunt, & fuerunt aliquando Ecclesie propugnatores acerrimi.* Et hic astus occulitur. Aliquando enim fuisse antiquos ordines fidei propugnatores illaudabili verborum restrictione, & avaritia concedis, insinuâs tacite modo non esse fidei propugnatores. Quare? *quia, ait, sub initium præcedentis seculi, cateruatim pestilentes Hæresiarchæ prodierunt &c.* E culice elephantum: videlicet ob vnû Lutherû, cateruz ex Ordinibus antiquis Hæresiarcharû prodierunt. Certè magna differentia est inter hæreticum, & hæresiarchâ, vnde nõ rectè dicitur tot hæresiarchas cõtinuisse, quot ab Ecclesia discesserût, sic. n. ad hominè argui posset: Reingh, Frâché, Marfeglia, Exiesuitas, à fide extorres, hæresiarchas extitisse. Quid tu ad hanc obiectionem? nullum fuisse Exiesuitam, *qui in aliquam Ecclesiam, ciuitatem, aut congregationem, aut prima eius semina iecerit: præterquam quod, subdis, superiores Societatis, quando tale aliquid accidit, non solum auctores non fouerunt, sed quibuscumquè potuerunt modis remedium adhibere, hominemque lapsum, ad veritatis viam, quantum id possibile esse videbatur, reuocare studerunt: at cœteri (ais) non tamen minus improprie, imò non incongruè à Theologo, inquis, dici possunt hæresiarchæ, quia vel in congregationem, ciuitatem, vel Ecclesiam prima hæresis Lutheranz semina detulerunt, vt fuerunt Ecclesiæ Luthericollæ, & Monasteriorum Abbates, qui hæresim eamdem amplectentes, missam aboluerunt in suis Ecclesijs, & nuptias Monachis suis permiserunt.* Sed nec Theologus, nec Decretista proprie (bona uenia) loquuntur. Saltem Dilinganus Lector id debebat cauere, non confirmâdo, & excusâdo, & glossando illum Theologum, nam ex canonibus habemus, non esse regulariter à propria verborum significatione recedendum *C. cum dilectio de rescrip. cap. ad audientiam, de decimis, C. porro de priuilegijs Turpe esset dicere id in lectura. Decretalium te nõ aduer-*

Laym. in c. 8. relutat. mēb. 6. p. 338.

Ibid. p. 338.

In iur. ciu. l. non aliter ad leg. 3. si quis stipulat. ff. de verb. oblig. 2. l. diligenter.

tific . Et licet Iason l. non dubium num. 41. & alij Iurisperi-  
 ti ponant septem exceptiones vel fallentias, nulla fuit necessi-  
 tas recedendi à verborum propria significatione, nisi vt ad tot  
 hæresiarcharum numerum, quorum vno excepto, simplices  
 heretici extiterunt, aduersus antiquos Ordines maius odium  
 concitaretur, & iustus titulus assignaretur, vt alijs eorum Cœ-  
 nobia, ne dum extincta, sed omnia (cū indefinite de antiquis  
 ordinibus loquatur à te defensus Anonymus) alijs traderetur  
 agricolis. Et non vides quod quos excusas, in hæresiarcharū  
 numero inuoluas, & negatiuz, quod illi à te excepti, non *ice-  
 rint semina, sed cum dexteritate reducti à suis superioribus*, ad  
 faciendam fidem id neganti, tibi incumberet probatio. At  
 quid de M. Antonio de Dominis dices, qui non concionan-  
 do tantū, sed etiā scribēdo hæresiarcha, nō vt Archiepiscopus  
 scripsit, sed potius vt Archiepiscopus, & Antieuita, imo vt  
 & ceteri hæresiarchæ, Antichristus, cuius impietas si non in  
 multitudine dogmatum cum Luthero æquetur, veneno æqua-  
 lis, integro absolutō lustro hæresiarchā hæresiarchæ succedēs  
 vt Turtur ostendit. An quia hic quoque sua impia doctrina  
 dementauit populos, & principatus gratia nouas, vel prisca  
 hæreses adinuenit, vel secutus est, inter hereticorum Principes  
 adnumerandus, in tantillo, tam illustrem tam celebrem Iesui-  
 tarum religionem offendit, vt propterea alijs colonis tam fe-  
 cunda vinea tradi debeat & alijs agricolis? numquam id dicet  
 Grauius, qui eius vineæ laudes non aspiciendo ad viticas,  
 adeo ex præcordijs decantauit, vt in tuo hoc, eodem opere  
 eius testimonio d. sumpto ex lib. vox Turturis, vt voluisti. si  
 egressio M. Antonij de Dominis non prædicat Sanctæ So-  
 cietati, nec caterua illorū, antiquis ordinibus etiam si omnes  
 hæresiarchæ propriè concederentur vllō modo præiudicare  
 potest. Nō personæ fidelis præiudicant, sed ex fide personæ iu-  
 dicantur. Numquam Episcopales Throni, à malis sessoribus  
 nota infamæ asperguntur. vnde obijcienti Petiliano mores  
 malos sedentium in Cathedris, sic respondebat Augustinus .  
*Si omnes Præsules per totum orbem tales essent, quales vanis-  
 sime criminaris, cathedra tibi quod fecit Ecclesia Romana, in  
 qua Petrus sedet, & in qua hodie Anastasius sedet, & hodie  
 Urbanus Octauus: vel Ecclesia Hierosolymitana in qua Ia-  
 cobus sedit, & in qua hodie Ioannes sedet, quibus nos in Cathe-  
 lica vnitatem connectimur, & à quibus vos nefario furore sepa-  
 ratis?* sint omnes egressi ab ordinibus antiquis hæresiarchæ,  
 qui tunc in diro Lutherico schismate defecerunt, & in pari  
 hæresiarchatus gradu cum M. Antonio de Dominis sedeat,  
 at post Lutherum hæresiarcham hæresiarchæ sibi vendicat  
 locum,

P. 324. pper.

Tom. 7. eath.  
præscrip. pa-  
vltim.In refut. c. 11.  
P. 437. 838.Lib. 2. contra  
Petil. c. 51.

locum, quid tibi fecerunt sacri ordines in quibus præfuerunt *Sancti Basilius, Benedictus, Augustinus, Dominicus, Franciscus Ignatius*, & religiosi alij sub illis Ordinibus hodie Deo seruietes, a quibus filij illi Belial tam nefario furore se separarunt? male consultum esset innocentibus, si propter alienas culpas innoxij puniri deberent, videlicet, vt amotis ijs, alij agricolæ subregentur ijs nempe ordinibus, vel ijs nempe Pastoribus desideribus, vel illis iniquis operarijs, exteri agricolæ præficiantur, cum vt ipse fateris, obseruantibus Ordinibus Mendicantibus &c. deberi tradi recuperata Cœnobicia ab æquitate victus fatearis. Forte vindicabis M. Antonium de Dominis, quod cum Exiesuita factus est, desertor fidei Catholice, post apostasiam illi sint missæ litteræ patentes expulsiõnis à Societate. Id ipsum de cœteris hæresiarchis dicendum est, siue Episcopi, siue Clerici, siue Monachi fuerint, vt prius desinere esse inciperent quod retro erant, vt fierent, quod non erant, & assumerent formã per quam hæretici vel hæresiarchæ dicerentur, & essent. Ipse M. Antonius de Dominis dum esset sub prælectoribus sui instituti, in sua mente reconditos errores, non obscuris verbis insinuat, habuisse, doctrinam orthodoxam, quæ legabatur à præceptoribus nolens attendere. Accepi ego ex A. R. P. F. Cornelio Mauritio Priuarnate Camalduensi Visitatore, Consobriño meo, quod (antequam dictus Pater transiret profectus spiritualis gratia ad S. Ordinem S. Romualdi, quem minuscè in Polonia propagauit, sub instituto Societatis tãquam in leuiori palæstra exercitatus) cum idè P. in Germania Philosophiam legeret, M. Antonium de Dominis agnouit (ea occasione quando Gratz contenderat, & à Seren. Archiduca Episcopatum procuraret Signiensem) & obseruauit hominem illum capitosum, naturæ turbulentæ, vt sicut dicebat Nazianzenus de Iuliano Apostata, talis fuit postea in re, qualis ex huiusmodi signis deprehendebatur. An ista præcipitationis præludia è Societate hausit? minimè, sed ex tua praua voluntate & malitia concepit, intus existens, iniuriam, foris deinde peperit iniquitatem, quod & aliorum ordinum apostatæ & hæretici fecerunt. Maiora effecisset, vel citius, ni repagulis S. Societatis repressus esset, vt illi similiter recensiti hæresiarchæ effecisset, qui postea, oblata sibi occasione, iugum suauæ religionis abiecerunt. Cum ergo nulla sit Ordinum culpa, sed personarum delinquentium, nõ Ordines ipsi, nec personæ, quæ in ordinibus permanserunt, debent incommo- dum reportare, vt alijs exteris tradantur. Quod si adhuc contentiosus sit P. Laiman cum suo Theologo, oro illos, vt ubi quondam hæretici illi Monachi, v. g. Mesopotamiam ex

Pag. 458.

In Conf. pro  
fectionis lux  
vide deposti-  
tum Aposto-  
licum Grau.  
c. 8.

Orax. a. i. a.  
Iul.

quibus orti Mefaliani, vel Origenistæ illi pulsi à Palestina, damnati in Concilio Cyprio ab Epiphano, vel Scythæ Eutythiani falsitatem in Trifagio introducentes ab Hormisda proscripti (de quibus abûde in historia Ecclesiastica agitur) ipsi incolant regiones, & loca ubi degebant (nisi eos exterreat terra deserta, inuis, inaquosa, & loca horroris, & vastæ solitudinis) procurent impleri, & conuertant Agarenos, & Ismaelitas. Et si est tam Zelans, vt dentur alijs agricolis præcorum, & vetustiorum ordinum Cœnobia (non tantum vt fingit extincta, & vacantia) propter defectionem ministrorum, & in penam præcedentium apostatarum, scribat commilitonibus Japonicis, ne alijs Prædicatoribus aliorum Ordinum, quidam imperfecti, tamen sui instituti in Japonia degentes, iter claudant, vt supplere possint in Insulis maris in conuersione gentium, quod non datur perficere posse (vt obiectum est) in Imperio Theutonico. Quod si pro aliquorum perfidia, & apostasia adhuc causa prima assignatur locationis & substitutionis aliorum agrorum, videât suadere, si possunt, illis deberi Collegium Apostolicum, vel ibidem debere habere hanc, de quo præuaricatus est Iudas, vel cœlum ipsum, si angustior videtur terra, debere solos possidere, nec Angelis locum deberi propter Luciferum apostatarum omnium principem: quæ cum impossibilia, & falsissima sint, ex bona Theologia, confido. P. Layman (si huius libri author forte est) hæc omnia quæ de Atheologo illo dixit, & probauit retractaturum.

Pag. 324.

Illud vero quod secundo addis examinandum, videlicet, nihil in tali dicto contra charitatis leges peccasse Theologum, quando vitia, & lapsus Monachorum præteriti seculi narrauit: cum enim Apostata isti quam plurimos fuisse ex historijs, & Chronicis constat, famam suam dudum amiserint, neque bonore aliquo digni sint, sed execratione; ideo nihil ipsis detractum. Certè de P. Layman miratus sum, nam apertè sibi contradicit, & Theologis vniuersis, nam in sua summa editæ Theologiæ moralis lib. 3. de dei iust. & iure sect. 5. tract. 3. p. 2. cap. 3. dicto 3. fol. 101. quæ est communis doctrina docet, quod postquam infamatus, per vita emendationem, famam recuperauit, iniuria ipsi inferitur cum restituendi obligatione, si de præterito, & obliuione obruto crimine, denuo sine necessaria causa infametur. Ratio est quia sicut malis moribus infamia facti contrahitur, & fama bona amittitur, ita contrarijs bonis moribus infamia facti aboletur, & fama bona recuperatur. Multo magis id verificandum de communitate (ex qua heresiarcha aliquis prodijt, vel aliquis scâdalosus) quæ nõ tota peccâ-

Et citat Nau.  
Sot. lib. 5. c.  
65. Mol. Less.

te, sed multis ( vt etiam hypothefim Laimanicam admittamus) in melius commutata est per reformationem, vel meliorem aliorū frugem. Amplius dicit ibidem q.4. dicto 1. *Si explicata persona qualitate v.g. huius Ordinis religiosorū, huius Principis viri cognatum, tale facinus perpetrasset, grauis infamia redūdet in familiam, Ordinem, Cœnobium mortale crimen committitur, cum onere restituendi &c. imo & tanto grauius peccat, qui bono nomini communitatis detrahit, quanto maius, & communius bonum violat. Tametsi enim congregatio Regularium re ipsa non maculetur ex vnius hominis malitia, aut perfidia; sicuti neque Apostolorum Collegium ex prodicione Iudæ maculatur; tamen apud homines simplices, & imperfectos, quibus id multiplici scandalo esse solet, de quo. Vide S. August. epist. 137. ad Cler. Hipponensem. Peccatum ergo grande peccauit Theologus, quod et tu probas, dum vnum heresiarchā exeuntem ab Ordine ad innumerabiles extendit, & pro dedecore isto, & damno, vt dicit, illo ab ipsis antiquis Ordinibus, ipsos ordines damnificasti, cum ob id Monasteria non eisdem danda contendas. Tuo ore ergo adiudicaris, & ob manifestam istam contradictionem, fortassis Laiman non fuit eius libelli author, maxime cum licentia imprimendi suorum superiorum in suo libro non appareat.*

Citat. Molina.  
Nau. lib. 2. c.  
4. p. 354.

### Secunda causa.

**S**ecunda causa assignata ab Anonymo, confirmata à Layman, est *prauitas morum, & desidia veterum religiosorum.* Hæc sunt Anonymi verba formalia. *Quis autem nesciat hereticos sub initio harum hereseon plausibilis oppugnasse Ecclesiam Dei, & sacrilegam inuadendorum Monasteriorum, ac bonorum Ecclesia cupiditatem palliasse, quam clamando: Monachos esse inutilia terra pondera, ventres pigros, stupidas pecudes &c. non esse bona illa à suis maioribus pro hominibus inutilibus, ociosis, ingnauis, fundata. Inuerti à Monachis intèntiones testatorum, bona illa ad publicam vtilitatem impedienda, fundandas ex eis scholas, constituenda ex illis stipendia concionatorum, pauperum, studiosorum, & eorum, qui curam animarum, & sacramentorum administrationem procurant, & similia. Qua licet ex ea quidem parte, qua vota, & instituta Monastica condemnantur, heretica; & ea qua ista bona ad hereticos Prædicantes, ac studiosos volebant conuerti, Ecclesia Catholica perniciosafuerint &c. ex ea tamen parte, qua condeudabant melius esse bona illa applicari ijs, qui publicam*

Refut. c. 9.  
anno. mēb. 7.  
pag. 381.

*Eccle-*

*Ecclesia utilitatem melius, & efficacius procurant, vera fuerint ac laudè digna, & à Catholicis meritò perpendi, ac re ipsa perfici debent, ne restitutis suis Ordinibus, abductoque, quod aliquando necesse erit exercitu, fiat nouissimus error peior priore. Si n. ex ijs quæ ab hæreticis facta esse, & fieri videmus, de ijs quæ futura sunt coniecturam prudenter facere debemus, non possumus aliud iudicare, nisi (si quidem Monasteria omnia anti- quis Ordinibus restituatur) futurum omnino, ut hæretici prin- cipes, postquam ex præsentis metu, & timore respirarunt, mili- tiam ab Imperio abesse viderint, vires ac confederationes so- lidarint, supradictam rursus, & ipsi cantaturi sint cantilenam & Prædicantibus eandem intonantibus, & applaudente vulgo maxime, si scandala accesserint, rursus eadem bona Ecclesia- stica, ac Monasteria extremo Catholice Religionis exterminio, idque longè quàm ante hac speciosiori titulo, utpote olim diutissime possessa, sint occupaturi, & ad pristinos vsus hære- ticos, aut profanos conuersuri. Quod malum aliter mea senten- tia euitari non potest, nisi iuxta supradicta quam plurima ex bonis ad Scholas, Seminaria, Collegia, Magistros, Cõcionatores, Parochos, & similes operarios legitime transferantur, atque ita consilium ab hæreticis in distractionem excogitatum, ad eiusdem adificationem, & promotionem prudenter ac salubriter conuertatur. Hæc ille.*

### Refutatio.

L. 8. gub. Dei

**H**Æc magna ex parte refutata sunt à Turture supra in cap. 9. Cauæ d. scussione, à pagina 169. vsque ad 177. vnde eadem nunc repetere opus non est, sed solum ingemi- scere, in eum statum deuenisse antiquos Ordines, cum suis professoribus, ut non secus habeantur, quàm quòdam Mona- chi habitus sunt temporibus Saluiani ab Afris, qui (ut refert) viros religiosos irridebant, maledicebant, insectabantur (ut faciunt Anonymi) detestabantur in eos ea committentes, quæ in Saluatorem nostrum Iudæorum impietas ante fecit, quàm ad effusionem diuini sanguinis peruenirent. Vnde si aliquando aliquis Dei seruus, aut de Aegyptiorum Cænobijs, aut de sacris Hierusalem locis, aut de Sanctis Eremitis venerandis secretis ad urbem Carthaginensem officio diuini operis accedebat, si- mul, ut populo apparebat, contumelias, sacrilegia, & maledi- ctiones excipiebat. Insuper improbissimis flagitiosorum homi- num cachinnis, & desestantibus ridentium sibilis, quasi Tau- reis cadebantur, non aliquem hominum ludificari, sed nouum  
inan-



Et Capitis XVI. *Causa Anonymi discussio.* 399

*inauditumque monstrum abigi, atque exterminari arbitrarentur. Leuiores ergo ne disteria, & contumeliae, & irrisiones istae quod Regulares veteres sint: inutilia terra pondera, ventres pigri, mutae pecudes?*

Respondet Layman: *ex ea parte merito haereticam pronunciatam illam vocem, qua instituta Monastica damnantur, continent enim in se vitam solitariae studium, orationis assiduitatem, peregrinos psallentium choros, ieiunia, vigilias. ideo subdit, Theologus haec non reprehendit, sed eorum reprehensionem haeresim appellauit. Ceterum, subdit Layman, haereticorum persuasionem, non aliter commendat Theologus, nisi ex ea parte, qua contendebant Haeretici melius esse bona ea applicari ijs, qui publicam Ecclesiae utilitatem melius, & efficacius procurant, videlicet per conciones, scholas &c. quamvis ut Nouatores in applicatione errarint, quando bona illa ad haeticos Praedicantes, & studiosos transferri volebant.* Pag. 383.

Sed contra, quia haec ipsa erat iniusta haeticorum ratiocinatio. *Non sunt danda Caenobia, & huiusmodi personis inutilibus, ociosis &c. sed tales sunt Monachi, sunt enim inutilia terra pondera, ventres pigri, ergo &c.* Sed syllogismus Anonymi Theologi, & discursus hic est quem haeretici faciebant. *Ijs applicari debent illa bona qui publicam Ecclesiae utilitatem melius, & efficacius procurant: sed Protestantes tales sunt: ergo ad eos transferenda.* Quae so te quomodo minor probatur? non aliter, quam illis verbis haeticis [*quia Monachi sunt inutilia terra pondera*] inuoluentibus mores, cum actibus contemplationis &c. ergo semper ex illa propositione *Monachi sunt inutilia terra pondera*, minor vtriusque syllogismi constructur. At ubi didicit P. Layman (si ipse est author) cum suo Anonymo, religiosos, vel personas illas, quae non publicam utilitatem melius, & efficacius procurant, continuo sequi, *esse inutilia terra pondera?* cum contradicat Apostolus, qui & si charismata meliora aemulantes laudabiliores ostendat, non propterea vituperabiles, sed honorabiles inferioribus contentos quoque praedicauit; alioquin soli etiam Virginitatem profitentes, propter maius bonum laudandi quia Angelos imitantur, matrimonio iuncti propter minus bonum vituperandi, tamquam pecudes mutae, cum tamen dixerit, & praedicarit Apostolus. *honorabile connubium, & thorus immaculatus.* Sed quod maius bonum procuraretur per Seminaria, & Collegia, quam per antiquos Ordines, est ratio 3. mox discutienda §. sequen. & haec minor aduersario probanda relinquatur.

Sed aliter eadem minor probatur à Layman toto hoc opere, quia iusta causa est transferendi Monasteria ad alios Ordines

Cor. I. c. 12

Heb. 13.

Pag. 497.

nes ubi lapsa sunt, vel deformata per auctoritatem Sedis Apostolicæ: talia sunt Cœnobia veterum Ordinum ergo &c. maior supponitur vt certa, & de qua non est dubitatio. Minor probatur ab eodem Laiman ex lapsu deficientium ordinum, inquit, ad hæresim, & ad cauendam detractionem (subdit) historicè hæc narrata. item pag. 540. ubi ait, *aliqua bona Monasteriorum Ecclesiæ. quæ iam omnibus mortuis seu amotis, aut cadentibus Monachis, in dispositione libera Apostolica Sedis erant, Patribus Societatis assignata fuisse. & pag. 540. quæ negligebantur fundationes, & redditus dilapidabatur, à PP. Societatis in maiorem statum redacta.* Adde ob maiorem obseruantiam à Laiman ad sidera supra cœteros Societatem elatam, quia nullum, ait, *ego arbitror Religiosum Ordinem, aut Monasterium reperiri in quo nõ ratio specialis aliqua habeatur conuentionum, & Lectorum, seu professorum, vs in victum eximium aliquid habeant, tamquam qui maiores alijs labores sustinere debeant. Sed in Societatis nostræ Collegijs in victum, in amictu, nulla personarum discretio obseruatur, præter egrotos & infirmos, & Collegij Rectori, aut Theologiæ professori in triclinio, nihil exquisitius apponitur, quam ianitori, & sartori, in potu similiter inter Patres, atque in quibus Collegijs ceruicis usus non est, inter omnes nullum discrimen. imò & per Societatem Ordines reformantur, dilatantur accrescunt] quod ex Gretzero in Vespertilionem probat.*

Pag. 126.

P. 329. 3. 18.

Pergit Layman. Adhuc & si spoliati non sint veteres ordines ex eiusmodi translatione facta, vel fienda, cum nullum ius habeant, ait, de quo nulla lis, & supponatur ista positio: spoliata tamen ex defectione à fide vniuersalis Ecclesiæ propter *Monachorum à fide defectionem, Monasteriorum occupationem, seu traditionem hæreticis factam, ubi tacite insinuatur posse ob id expoliari eisdem bonis, quod insinuatur apertus pag. 341. [ & si inquit spoliationem defenderet Anonymus, grande opus (usciperet, videlicet probandi, quod impiorum quorundam Monachorum in eodem ordine, veluti successores iuribus suis priuandi essent ] ubi vides in toto discursu; impietatem. Monachorum fugillari, & dum non esse expoliatos bonis ipse probat, famam tamen eisdem expoliati, sic eos exemplando in tota huius Minoris, ex diuersis locis collecta ostensio-  
ne.*

Pag. 178.

Petius, quod nihil de futuro veterum religiosorum statu dixerunt A catholici, sed Theologus Laimano celebris, in æternitate scientiæ mediæ conspiciendis futura coniectas desperas de regulariû profectu, de futuro quasi lapsu securus, de melioribus Dei ministris quæ sunt Monachi præiudiciauit, eosq; ad ve-  
tera

vera Cœnobia non esse ex præteritis casibus admittendos Audiamus verba formalia. [Non sunt ait Monachus restituenda omnia Monasteria sed multa trāsferenda ad Collegia ad iarchias &c. ne restituti solis Ordinibus abductoque quod aliquando necesse erit exercitu, fiat nauissimus error prior: si enim ex ijs qua. nō hereticis facta esse, & fieri videmus de ijs que futura sunt, coniecturam facere debemus, non possimus aliud indicare, nisi si quidem Monasteria omnia antiquis Ordinibus restituantur, futurum, ut heretici Principes, postquam ex præfenti metu & terrore respirarunt militem ab imperio al esse viderint, vires ac confederationes solidauerint, supradictam rursus & ipsi Monachi cantaturi sint cantilenam & i radicantibus eandem in donantibus, & applaudente vulgo, maxime si scādala accesserent, rursus eadem bona Ecclesiastica, ac Monasteria, cum extremo Catholica Religionis exterminio, idque longè, quam ætate hac speciosiori titulo, utpote olim diuissime possessa, sint occupaturi & ad prisinos rursus hereticos, aut profanos conuersuri. Quod malum aliter, mea sententia, vitari nō potest, nisi iuxta supradicta quam plurimā ex istis bonis ad scholas, Seminarioria, Collegia, Magistros, Concionatores, Parochos, & similes operarios transferantur.

Quod dictum sic roborat Layman Non vianus prudentissimi viri metus est. Si religiosi in medio nationis praua, seu inter medior hereticos habitent in Monasterijs suis in Prouincia Ducis A catholicici; præsertim cum ad Principis curiam, ad Comitum venire debeant, ubi blanditiæ, & allectamenta non defunt. Accedunt minas, vexationes, exactiones tamen graues, ut vel Monasteria sua deserere cogantur, vel quod benignius, & humanius videri potest, re ipsa autem longè crudellius est, se in religione, uti loquuntur, se accommodare: Talia inquit Theologus, olim accidisse scimus, cur non & in posterum consistere possunt? Non pro peccatis, quæ facturi essent si viuerent præripiuntur infantes, ex testimonio Augustini, & Cypriani, ne pœna culpam præcedat, imo rapiuntur iuxta Salomonis Sapientiæ, ne malitia intellectum eorum mutet. Solū veteres Ordines erant seruati, puniendi de coniecturis per scientiam mediam. Sed dato quod omnes mali re ipsa futuri prænuententur; Numquid omnes? numquid qui cadit, non adiciet, ut resurgat? Sunt ait Ambrosius, qui inoffensa vite sue temporale percurrerint, & qui immanis rennclantes flagitijs, vel incredulitatis erroribus, emendauerint cursum posterioris ætatis, Absit de peccatoribus distudere, ut sunt. III (aitudem, Sanctus) qui cum querant Domini misericordiam alijs eam denegant, ut sunt DD. Nouatianorum, qui mundes se appellant, sanctio-

De præd. 55.  
c. 14.

In Apol. Dauid c. 16.

1. de pen. ca.

res isti quam David? & tamen ait: *de delicto meo munda me* &c. Dominus nullum crimen excepit, qui peccata donauit omnia.]

Fortasse Theologus sic de futura bonitate desperis qui regulariū, & futuros lapsus cōtectās, bona mediocritia aliorū despicens, & ad meliora aspirans Illi infano assimilis, qui in orbis machinam obtutus fingens attentissimè audacter pronunciauit. *Si se, presens creationi adfuisse, d. spōsitionem accuratiorē conditori dictaturum fuisse.*

Vnisona quoque vocē vindicianus concordare videtur, & cantilena cantillat, nā Vniuersos Cēnobitas in Imperio Theutonico, vt diffusius examinabitur, sic spernit, vt dicat hereticos hodie nihil *generosum*, vel excellens inspicere inter suos confines, cum ibi *meri pepones, allia, & nasturcia nascantur* quod dictum suo refutabitur loco.

C. 17. canec.

Serm. 50.

Interim Tur. cū Susāna, nō *reccrimatur*, cōtra quā ex Amō p̄sē ad presbyteri arguebant. *Vnde in sancta femina tacente lingua, pro ea castitas loquebatur, & que presbyteros & impiū dicos cōuicit in paradiso [in horto] in iudicio falsos accusatores obtinuit: bisque videtur reos fecit testimonijs, quos reos fecerat adulterijs] sic & pro Ordinibus loquitur veritas.*

### Tertia causa.

Laym. p. 381  
501 & seq.  
& p. 36.

Tertia causa assignatur ab Anonym. quia quod melius, & vtilius, id pro Ecclesia procurandum est. Melius autem est saluti plurimorum insistere, & ob id Parochias, Seminarja, Collegia ædificare, restituta Monasteria, magna ex parte ad hunc finem applicare, quam eadem antiquis Cēnobitis illa restituere, quæ ante hæresim prius incolebant, & cum ad hæc munia præstanda non sint alij ita prōpti, & felices in regendis Seminarijs, Collegijs, Parochijs; de Iesuitis Rectoribus, & Magistris in iisdem Collegijs &c. prouidendum est. hic discursus tam in Anonym. quam à Laymanno asseritur.

Vbi notandum est, sermonem esse de *Monasterijs extinctis, vel saltem aliquibus*, ex pag. 427. in fine membri primi. quæ vacantia sunt, & supponuntur ab eodem autore; sic enim dicit. *Monasteria, saltem aliqua que recuperantur, atque extincta, & vacantia hic supponitur, assignari posse, ac deberi Societati Iesu, alijsque Mendicantibus reformatis Ordinibus Parochijs quoque adiuuandis, & Clericorum Seminarijs, de nouo erigendis.* Sed hoc dictum tenebris inuoluitur, nam in superficie, non omnia sed aliqua, non soli Societati Iesu, sed alijs

alij Ordinibus reformatis tradenda insinuat. Sed tamen dū supra dixit Anonymus: *non ex vno vel altero Conuentu, sed ex vniuersa ferè Germania pestilentes hæresarchas exisse, & Germaniam demeruisse, & ob experimentum illius tragedia non esse antiquis possessoribus restituenda, ne accidat nouissimus error peior priore, manifestè sibi contradicens in bona cōsequentiā, nullum ferè (ex sua hypothesi) non verò pauca, sed plurima esse restituenda intulit, vt disertis verbis supra dictum est in secunda causa eiusdem Anonymi. Accedit quod in Indice vbi citatur pag. 323. indefinite dicitur: *Ordines anti qui à fide apostatantes magnū Ecclesia dānū intulerūt: & 341. idem dicitur insuper, & si velit Anonymus esse cōsortes alios Mendicantes in his donis, vel Conuentibus extinctis; dum solos Societatis Patres in Parochijs, Seminarijs, instructionibus puerorū, & cetera (vt videbimus) pronunciat aptiores, & præ cæteris ad procurandam hæresum debellationem, prædicationem &c. solos istos (quod tamen ipsi Iesuitæ modestè reijciunt) præferendos Anonymi, cum Laymano, contendunt.**

P. 403. p. 381

P. 36. & seq.

Examinemus primam propositionem, quod melius, & vtilius est procurandum est pro communitate &c. Sciendum ergo est ex S. Thom. *quod bonum commune potius est bona priuato, si sit eiusdem generis, potest tamen esse quod bonum priuatum sit melius secundum genus suum, propter hoc virginitas (ait) præfertur fecunditati carnali.* In casu tamen & circumstantia (ex Caiet. ibidem) propter salutem Regni, in qua etiā spirituale virtutum exercitium includitur, melius est tunc nubere virgini & fieri dispensationem in voto, non propter genus suum dumtaxat, sed ex euentu, & circumstantia. Considerandum tamen est valdè, si illud bonum commune simpliciter, vel cum maximis difficultatibus non possit, sine maioris boni, vel perfectioris, vel saltem æqualis, vel simplicis detrimento haberi: quando enim commodè aliunde haberi potest bonum commune, non tenemur ad vniuersalem profectum, cum iacturā propriæ perfectionis, & ob id nō sumus vituperabiles si illud omittatur quod vniuersalius, vnde non tenentur reclusi, & Cœnobitæ aliqui prædicare Euangeliū infidelibus, quando est ministrorum copia. Rursus & si aliquid in se melius sit, quia tamen oportet (cum sit comparatiuum) respicere totius generis ordinem, non propterea quod est primum, & melius in illo genere, cætera idcirco deteriora sunt, vel bona esse desinūt, vt à statu cadant, imò præstat, & melius est vniuerso, vt sint minora bona cum primo illius generis bono, quam illud solum excedens bonum absque inferioribus bonis, alioquin in rerum gradibus esse intellectuam esset me-

2.2. q. 151.2.  
4. ad 3.

lius solum, quam cum sensitivo, & vegetativo, &c. in Choris Angelorum, melior solus Seraphicus ordo, quam cum reliquis octo inferioribus in Hierarchia etiam Ecclesiastica solus Papa, quam cum inferioribus Episcopis, presbyteris, ministris & in statibus solum curandum esset de sublimiori, quod tamen est contra analogiam mystici corporis, non secus ac in corpore naturali, ut descripsit Apostolus, unde non omnes Apostoli, non omnes Prophetæ, non omnes Monachi, non omnes Clerici &c.

Rursum ex eodem S. Tho. q. 174. *sciendum est quod aliud iudicium est de his, quæ propter se queruntur, & de his, quæ queruntur propter aliud. In his enim quæ propter se queruntur, quanto virtus agentis ad plura, & remotiora se extendit, tanto potior est; sicut medicus reputatur melior, qui plures potest, & magis à sanitate distantes sanare in his autem, quæ non queruntur, nisi propter aliud, quanto agens potest ex paucioribus, & propinquioribus ad suum intentum pervenire, videtur esse maioris virtutis: sicut magis laudatur medicus, qui per pauciora, & tenuiora potest sanare infirmum.* hæc ad primæ propositionis explicationem.

Secunda quoque propositio, quæ est minor syllogismi discutienda est: an sit melius omnia, vel aliqua vel magnam aut maiorem partem bonorum, vel Cœnobiiorum extrinsecorum applicare ad Seminaria, ad Parochias, ad Collegia. Sit ergo.

I. Dicitur. Loquendo de Seminarijs, & Parochijs, & Collegijs, & de melioritate, quæ ex uniuerso genere resultat in illis Prouincijs Germaniæ, vel ciuitatibus, vbi veterum cœnobia sola æquata sunt, non est simpliciter melius, transferre omnia, vel magnam, aut maiorem partem, vt intendunt Anonymi, ad dicta Seminaria &c. Hoc dictum probatum est manifesta ostensione desumpta ex gradibus entis, qui sunt in uniuerso, ex cœlesti, & Ecclesiastica hierarchia, ex analogia corporis humani: vbi non melius, quod optimum solum: sed melius est, vt in his Prouincijs ne dum sint Parochi, & Seminaria, & Collegia sub sola cura vnus religionis, sed etiam religioni Cœnobia omnium ordinum. & sicut in hoc reuertet diuina prouidentia (vt egregie S. Thom.) quod diuersitas dat inclinationes, vt vnus eligat vnam officium, vt agriculturam, alius aliud, & quidam eligant matrimonialem vitam, & quidam contemplatiuam, vt conseruetur genus hominum; ita diuinam prouidentiam humana prouidentia æmulatur, vt in Republica non sint vnus, vel alter hominum status, nec vnum, vel aliud officium, quod mirabilis in Hierarchia Ecclesiastica

Quæst. 41 in  
addit. a. 3. ad  
3.

et inspicimus, ubi varij, & diuersi status sunt positi à diuina prouidentia, varijque ordines, & Religiones similiter instituta. Si ergo Seminaristis solis, vel Parochis, vel Collegijs qui à solis Patribus Societatis regi debeant, implenda sint omnia, vel magna pars Cœnobiorum antiquorum extinctorum, pulcritudo illa deperiret, non constans ex omnibus ordinibus, sed solis illis, qui à Theologo, & Laymâ estimâtur meliores. Debent igitur esse in his Prouincijs Seminararia, Collegia, Parochiæ, sed non deesse debent Cœnobia virorum, & mulierum diuersorum ordinum. Aliqua quæ antiqui Inquisitores incolebant ad hanc effectum referuari debent, ubi (restituta in pristinam, & auitam fidem Germania) suas turres haberent, vnde inimicam aciem debellarêt vel sese opponerêt, vt gloriosè in tragœdia Lutherica resisterunt. Et sicut non expedit terrenæ Republicæ, vt omnes sint literis addicti, sed oportet quoque sint pariter, qui armis eâ ab ineuribus defendant, alijque artifices, & diuersa officia (manifestum enim est quod vbi est excessus improportionatus, vnius officij supra alterum v. g. si omnes pictores essent, vel maxima pars, vel agricolæ, non consultam esset communitati) ita si (exempli gratia) in immensû excrescerent in vna ciuitate, vel prouincia tot Collegia, vel Seminararia, vt propter hoc Cœnobijs, vel Conseruatorijs careret, priuatæ puellæ nubiles, ad illecebras sequendas se conuerterent, vel qui spiritu religionis inflammati, Cœnobia non habendo vbi Deo persoluant vota, quibus cupiunt alligari, in seculo permanerent. Certe ex improportionatu excessu, non paruum communitati incommodum inferretur.

Præstat quoque, vt in iisdem Prouincijs variæ sint Religiones non vna quæ populos instruat, nam sicut irradidit Aristoteles, non expedit, vt in vna familia serui sint eiusdem nationis, & colloquij v. g. Dalmatæ, vel Alemanni, sed ex virijs varijs ad tollendas conspirationes ita in Ecclesia Christi, non expedit vnum esse ordinem Ministrorum, sed plurimorû, sicut quoque sub vno principe, & Summo Hierarcha plures quoque voluit esse sacerdotes & Episcopos. vnde S. Cyprianus sic dixit. *idcirco frater charissime copiosum est corpus sacerdotum concordie mutue glunimo atque unitatis vinculo copulatum, vt si quis ex nostro Collegio heresim facere, & gregem Christi trahere, & vastare tetauerit subueniant ceteri, & quasi pastores vitales, & misericordes oues Dominicas in gregem colligant.* Ita expediens, vt copiosa sint Cœnobia non pauca, vt si in vno Cœnobio, vel aliquibus defectio contingat (vt factum esse annotasti præterito seculo, & ampliasti) à cæteris occurratur. Tu quoque à veritate victus fructum hodiernum, &

In Polia.

Ep ad Cornel. PP.

pro-

In refut. c. 3.  
P. 90.

perfectum omnium ordinum veterum fateris dicens: *Atque ipsi quoque omnis Ordinis religiosi certatim in hereticorum conversione, felici incessu incumbere ceperunt, atque usque in hanc diem progrediuntur. Sed mox hoc dictum exasperas odiosa comparatione, subdens quod à Patribus Societatis fuerint verbo, & doctrina eruditi atque ad talia excitati.*

II. DICTUM. Loquendo de melioritate, alia in ordine ad finem, cum illud sit melius, quod breuioribus, & facilioribus vijs obtineri potest; potius per veteres Cœnobitas instauratio fieri potest, quam per Seminariistas, Collegas &c. non ergo omnia, vel multa, aut plurima illis tradenda ex dictis Cœnobijs.

Facile minor demonstratur, nam breuior, & facilior esset via, quæ apud Indos conuertendos facta est, vt ex omnibus religionibus viri integritate spectabiles assumerentur, & ad conversionem hereticorum accingerentur, ex quibus etiam vt in Indijs quoque fit, & factum est (tam innumerabili fructu reportato, vt infinitæ myriades Gentilium sacra vnde reperisæ sint) assumerentur Parochi, & Catechistæ; citius enim, & vberius reportarentur, & colligerentur manipuli in tam magna messe, ex iam robustis, & grandævus messoribus, quam ex Seminariis, vel Collegijs expectare puerulos vt crescant, & ad istam frugem destinentur post ætates, & iustra. Accedit quod si Seminariorum finis est, vt ex illis præcipue assumantur Parochi, probi Sacerdotes; quibus etiam ad nobiliorem statum assumendum à Domino (nempe religionis) iam per maturos Religiosos ex toto orbe aduocandos, ad tam egregium opus, prouidetur satis ad laborandum in Dei agricultura, & quorum Cœnobijs tamquam Episcoporum Seminarijs (vt olim dixit Athanasius Epistola ad Dracotium) tot Cœnobitarum turba processit ad curas animarum assumpti.

Pag. 278.

At mustitates audio, & obijcere tecum Anonymos, religiosos, vt præterito seculo factum est, deficere posse, & ita errorem nouissimum fore peiorem priore, tradere Cœnobia antiquis Ordinibus. Quasi ex Seminariis, & Collegijs non prodierint aliqui heretici, arma in Catholicis vertentes quibus accincti erant. Id notum populis Septemtrionalibus, sed non ob id (dicebat Augustinus) fabricanda arma non sunt, vel armamentaria, quia legimus nonnullos in patriam arma sumpsisse, sed armandi milites sunt, ordinata tamen acie, veteranorum potius militum, quam recens natorum, quorum multi ad Ecclesiasticum ordinem, vel religiosam vitam promouentur, & Parochi vel religiosi fiunt: & Parochi, & Archidiaconi, si velint ad perfectionem tendere, oculos ad religionis statum oportet intendere.

Fun-



Fundari debere tamē aliqua Seminaria non nego vtile esse & expediens, vbi nullus ordo transmitteret suos Regulares, nec Seminaria religiosa, vel Nouitiatus erigeret ad alendos iuuenes in regulari disciplina, & si nec ex Episcopatibus, nec ex Abbatibus, & alijs contributionibus Ecclesiasticorum iuxta formam Concilij Tridētini, possent erigi; & ni transmitterent regulares sui ordinis viros ad messem Domini, tunc satis esset erectio in Episcopatibus, & Metropoli insignioribus, vt videmus in Italia, applicando bonorum aliqualem portionem, simul cum alijs redditibus aliarū personarum Ecclesiasticarū. vnde sic dicit S. Synodus Triden. quod Episcopi ad alendos, & instituendos pueros Seminaristas euismodi *partem aliquā, & portionem detrahent ex fructibus integris omnium reddituum Ecclesiasticorum, & Monasteriorum, non tamen Mendicantium, & Hospitalium &c. huic Collegio applicabunt, & incorporabunt, vt quid ergo ab Anonymis maior facta est, ea optata extensio?*

Sec. 11. c. 13

III. Ad Collegia descendendo. maius beneficium Imperij Teuthonici est fundari Collegia diuersorum Ordinum, quam vnus solius; similiter Vniuersitates, & publicas Academias, vt sūt in Gallijs Sorbonica &c. in Hispania Salmaticensis &c. in Polonia Jagellonica, & cætera quas recenset Hiddēdorus lib. de Academijs orbis. Probatum ex experientia vtilitatis, quam reportauit Ecclesia Catholica ex his Academijs, & in posterum reportabit. Similiter quia antiquorum doctrina satis ex nouitatibus multis læsa, incorruptior conseruatur. Amplius quia grandis eruditio comparatur ex varijs familijs siue legentibus in proprijs Cœnobijs, siue in Vniuersitatibus dum hic Angelicus insonat, ibi Bonauentura; hic Alex. Alensis, ibi Scotus; hic Ægidius Columna, ibi Ioannes Bacchoni, &c. sunt enim hi classici, qui ex doctrina, & vetustate magnam sibi auctoritatem pepererunt. Tandem quia, vt inferius magis ostendetur, præcluditur via nouandi, dum nouitia per antiquorum doctrinam illico respuuntur. Idque necessarium, nam quidam iam scripsit de Placitis Philosophorum, & inter cæteras sectas Platonicā, Aristotelicam, Scepticā, nouā inuenit, seu potius inuentam prius, instaurauit, quam & vocauit Selecti uam, hoc est celsuratiuam aliarum, & sui placiti amatē, quod licet in Philosophia, et in Philosoph. dogmatibus tolerabile, id in Theologia nō extendendū. Vnde recte scripsit Nazianzenus in Apolog. I. quod in materijs Theologicis sunt quidam, qui sermonibus omnibus se subiiciunt, tamquam ex omnibus id quod melius certiusque est electuri, ac sibi ipsis tamquam maioris iudicibus confidenter, a discretis postea verbis, ad persuadendum

*dum compositis subinde circumferuntur, omnibusque sermonibus obruti, religionem nostram, & fidem, ut fluctuagam extirpant, donec atheismi sibi formam insculpant] & eo errore diffunderentur, quò, si orientur, per Vniuersitates non corrigerentur, incorrectæ plausu, multitudinæ scholarium, potentia & huiusmodi diffunderentur.*

pag. 109.

Iam vero quod Anonymus concludit, & approbat P. Layman in Seminarijs, & Collegijs, & Parochijs, nullos melius præfici posse, quam quod Patres Societatis, id aliud non meretur responsum, quam illo dicto Apostolico talem existimationem Layman (quam Societas humilis execratur) elidendam videlicet [ Non qui se ipsum commendat ille probatus est sed quem Deus commendat ] & inanis iactatio est, facta antithesi ordinum veterum, quod sint innumeri in illis pessimi, odiosa cõparatione dicere quod PP. Societatis sint supereminentes in bonitate, scientia, in regulari obseruantia omnes supercedere, ut dicere non veritus sit P. Layman de exemplarissima Religione Capuccinorum. *Vidi non semel in Monasterijs PP. Capuccinorum, & Franciscanorum Lectoribus, & concionatoribus assignari cubicula, imò etiam hypocaufta, & uno verbo, habitationes comòdas, quales pauci in nostra*

In refat. c. 9.  
p. 39.

*Societate habent, & tamen in nostris Collegijs ferme omnes Sacerdotes Lectores sunt, seu professores, vel concionatores, aut catechista, &c. & tamen in angustiis plerumque cubiculis atque byemis tempore, in angusto alicuius alicubi hypocaufti angulo, de vnius media fenestrate lumine participantes commorari debent. Debebat arguens ædificari ex nudipedibus, & frigore argentibus, in cellis diutius commorantibus, nõ ex maiori hypocaufto, & latiori cella scandatizari: non maximam debebat exigere rigiditatẽ, si fortè minimam non seruat. Amplius ex his Collegijs iactat prodijisse tot Prælatos quàm ex æquo Troiano Hæroes multi prodierint. Quasi hæc & non maiora non prodierint ex Cœnobijs antiquis, ut propterea; Non benè suadeat illis, nec scholas, nec Collegia committenda. Vnde illis respondendum est (ut respondit Athanasius scribens ad Dracontium contra eos, qui magis de presbyterorum grege, quàm de Monachis Episcopos eligi uolebant.) *Sed quid est quod tibi auctores sunt te Episcopatum capessas, uel non proficiantur Monachi Collegijs, & Vniuersitatibus? quò illi ipsi cupiunt habere presbyteros? Si enim malus es, ne sint Socij, & gregales tui: Sin autem ne idoneum norunt, ne inuideant alijs. Quoniam ipsi se docere, & præesse secundum illos causa peccati est, uel possunt facere Monachi peiora (ut dicunt) prioribus, scientia inflati abutendo ad hæreticos, ne ipsi doceant, aut presbyteros**

ros

ros, nec Collegia, quia etiam de antiquis ordinibus pestilentes hæreses hæc prodierunt. *Verum in istis humanis vocibus ne intendas, neque sustineas eos, qui ista suadent.*

Constitutum iste discursus ex Romano Iureconsult. quem idem Laïman citat referentem intentionem S. D. N. Urbani VIII. his verbis expressam [Vt omnia bona extinctorum Monasteriorum Germaniæ ab hæreticis restituta, vel restituenda ad manus Ordinariorū deueniant, ac in deposito apud illos contineantur, vt facta diligenti discussione, bona illorum Monasteriorum, quæ commodè restaurari poterunt, ac celeri reintegratione Patriæ ad Catholicam religionem inferuire suis Ordinibus in hunc finem tradantur, reliquorum Monasteriorum bona, sequentibus vñibus ad dictum finem celeris reparationis patriæ per S. Sanctitatem applicentur .

Refut. c. 3.  
m. l. p. 61.

I. Communibus vtriusque sexus puerorum scholis Catholicis, ac pijs ludi *Magistris, qui pueros doceant, ac in Catholica fide, & bonis moribus educent.*

C. 3. refut.  
pag 61.

II. *Alumnatibus, ad adolescentes in fide pietate, litterisque instruendos, præsertim nobiles, nam cum illi in Germania magna sint auctoritatis, facile plebem, maximè suos vassallos, & colonos, ad suam religionem attrahunt.*

III. *Seminariâ pro Parochis, vt unde viri in Religione Catholica bene firmati, ac docti ad animarum curas gubernandas prodeant.*

IV. *Sustentationi verbi Dei præconum probate vite in controuersis fidei apprimè versatorum, vt saltem sint duo vel tres, qui per singulos Episcopatus concionando discurrant.*

V. *Sustentationi professorum earundem controuersiarum solide Doctorem, qui illos in insignibus ciuitatibus docendo, conuersionem ad fidem promoueat, & conuersos ab impetitionibus hostilibus defendant.*

VI. *Aliquibus Vniuersitatibus Catholicorum Professorum S. Theo. & omnium aliarum facultatum, tum vt munitissima arces ad orthodoxam fidem astruedam, & tela inimicorū illius retundendum extent: tum vt ad fidem conuersi, nõn cogantur ratione studiorum ad vniuersitates hæreticas diuertere, & qui in hæresi persuerant, ob commoditatem studendi in propria patria apud catholicos litteris operam nauent, & Collegiorum Catholicorum exemplo conuertantur.*

VII. *Nonnullis vtriusque sexus Monasteriorum nouorum, ac ordinum, velut Capuccinorum Discalceatorum, & cõsimilium (que cito extrui, & aptari possunt) cum dicti Ordines humili fabrica, & frugali victu sint contenti, tum vt adsint in illis locis receptacula pro conuersis, qui altissimo sub stricto in-*

go famulari voluerunt, tum ut dicti religiosi suo exemplo fructe vite, & totaliter mundo mortui, hereticos ad Catholicam fidem, & veram pietatem alliciant, & inducant,

pag. 382.

Vide Layman non illa quæ dicebat ille Theologus voto Iesuita te fatente. *Quam plurima restituenda antiquis ordinibus, quâdo, non dum ordinibus veteribus, sed etiam nonis Capucinatorum, Discalceatorum &c. applicanda censuit Monasteriorum bona (quibusdam exceptis)*

In refut. discept. p. 504.

Præter. In Seminarijs, scholis, Parochijs, Academijs, non solos Iesuitas præficiendos Pötifex demãdauit, & tu quoque confiteris expressè, maximè in regendis Academijs, quod omnium summum est, aptissimos fore veteres religiosos si liberales artes, & scientias ultra Philosophiam, & Theologiam, *EVOCATUR, & applicentur*, rectissime doceant: & non desissent etiam nunc præregendis scholis, Seminarijs, & Parochijs Patres Sommatichi, & Patres scholarum piarum: & tu quoque cura Anonymis fateris non negandum, quod maior pars Monasteriorum antiquis ordinibus assignari possit, atque adeo ipsis potius Monasteria quàm alijs assignanda expressis quoque dicis verbis, tribuenda Monasteria supradicta his, qui publicæ utilitati fidelium inserviunt, tales, dicit dictus Anonym. quem sequeris, *Religiosi ordinum mendicantium adeoque PP. Societatis*, sed non hi tantum, sed Monastici Ordinis doctissimi viri etiã tu post ingnaviam obiectam (prius p. 98.) *Benedictinorum fructum in conversione hæreticorum, vulnere infligto medendo fateris; & addis, Societatem hæc non ambire; optare, ut potius ordinibus restituantur &c. sed difficile est Layman, & Anonymi mentem penetrare, cum ad omnia, ut probatum est ex dictis, contra Societatis voluntatem, Cœnobicia videatur Laiman aspirare. Similiter danda reformatis Cœnobicia doces. Deinde tui oblitus, fateris & verè [plusquam atrocitatis] *annus factum est in Germania, Ordines se reformaturunt; cur ergo illis non tradenda sunt te iudice?**

pag. 462.

Refut. c. 11, pag. 413.

P. 202. p. 217.  
P. 131. p. 278

Quod si tandem melius omen de Societate pandis, ne quaeso (ut superius visum est) de malo cmine veteres Ordines taxare velis, ut ad meliorem frugem, non sint reuersuri. Potèst est Deus de lapidibus suscitare filios Abrahæ. *inuat hoc credens, sperare delectas. Certè non credidisse parna est, sperasse gratia, dicam cum S. Ambrosio.*

De fide refur. rect. in fine.

S. Eiusdem de occupatis Monasterijs prosecutio, vt à Vindiciano obiicitur, & refutatio.

**C** Anom propter Dominum, ais, verberari hoc est Ecclesie capita, quæ squallentia Monasteria conuerterunt, in eas domus, quæ pluribus vijs Ecclesie Dei, & populis subueniunt: iniuste proceres in inuidiam vocari, qui id in bonum publicum concesserunt: proinde portionem Grauina annumerandam cum ijs, qui Dominationem spernant, maiestatem blasphemant, & quæcumque ignorant canino dente morderere audent. ]

VIN.

Quando vniquam de Principibus oblocutus est Grauina, quæ illata offensio Societati, & promotoribus, & benefactoribus eiusdem? non exprobando, sed latando potius Turtur dixit, quod Societas impluerit ruinas destructarum religionum veterum, & Societati relicta sint templa, & aræ sanguine eorumdem fumantes, & in nostro, & de nostro fructificarint. An Patres Societatis occupatores, vsurpatores vocauit, quia repleuerunt ruinas, quia fructificarunt in alieno solo? dicamus sanctos homines vsurpatores Sedium Angelorum, quia implent eorum ruinas: negemus sanguinem martyrum peperisse Monasteria, quæ de eorum cruore ex August. à Turture citato fructificauerunt: dicamus, & Monachos vsurpatores alieni soli, quia solo martyrum successerunt, & loca quæ incoluerunt vincentes, ex eorum morte possederunt. De eo conqueritur, quod non causam, vt causam assignent Anonymi (cum Laiman refut. 3. c. 3. p. 160.) translationis aliquorum Monast. ad Societatem, videlicet quod ibidem. *Pauci Monachi numero dissolutam vitam agebant, ac potationibus deditam &c.*

TV R.

Frustra proinde laboras Cosmographo discursu orbem percurriendo, & ad Syndicatum, vt dicitur, vocando, vt ostendantur in Hispania, Gallia, Polonia, Italia, quæ sint ista Cænobia occupata, his verbis.

VIN.

*Quæro autem quibus in Regnis, ac Prouincijs Societas Monasteria deglutiuerit? obeamus terras, & maria, quàm latè Regis potētissimi (cuius ipse Grauiucellas quotidie rodit, velleribus calefit, carnibus saturatur, fauoribus, ac stipendijs militat) Imperium exciditur, & castella, insulas, vrbes designemus in quibus aliquibus Cænobium in Societatis sustentationem cõcesserit, si tria vel quina in nouo, & antiquo orbe in Occiduo, vel. Eoo Oceano monstraueris, nã ego te Apollinem cantu vicisse profitebor. Porro quid in amplissimis Galliarum finibus*

bus, quid in Polonia latissimo Regno, quid in vniuersa Italia Cœnobiorum Societas inuasit, eade sedes, & pugillo omnia concludes. Quid insuper Theutones tam inferiores, quam superiores &c. in illa Monasteria peccarint, quæ hæretica rabies peccauit, nullum eiusmodi in Societatis prædam venit. Cæterum alia extant Monasteria, quæ à proprijs habitatoribus, & Ordinibus vltro derelicta fuerunt, aut debitis, vel morum dissolutione adeo afflictæ, ut fundatorum successoribus nulla penitus arte in pristinam dignitatem reparari potuerint, eoque nomine in cõmendas, in clericos, Collegia &c. descuerunt] Si eas Prouincias percurras incipiendo à Regno Hispaniæ, quid attentatū quid obtentum, & quomodo, archiuu, annalia docebunt, & Chronica. Illud lepidum quod ac si canis fuisse percussus, nõ percussus clamas, & rupto orationis filo percurrendo prouincias, ex Hispania trãstisti ad mordendū Grauinam in Academ. Neap legentem. Sed mordendo contra te dentes acuisi, nam quod ex lectione primaria Theologiæ, stipendijs remuneretur, nec id indignum Regia munificentia, quæ fratribus eiusdem Ordinis illustriores, maioribus subsidijs vallatas cathedras concessit: nec id indignum pauperate religiosa, quando ea emolumenta non sibi, sed religioni acquiruntur. Illam cathedram Grauinæ moderatur, quem quondam S. Thomas moderatus est, cui decem vnciæ auri dabantur pro lectura (ex publico ciuitatis archiuo) quem proinde si eodem dictorio sigillare procuras quod regijs stipendijs alatur, libenter eligit cum S. Thoma Turtur traduci, quam totum orbem possidere, & tibi respondere dedignabitur ne pellem caninam rodere videatur: hæc ad tuam perenthesim.

TVR.

Ex Regij  
Archiuij.  
scrip.

Sed ad principale propositum reuertatur oratio. Quid opus erat dum Turtur PP. Societatis, non usurpatores, nõ occupatores dixerit, sed impletores domorum ueterum religionum, de superciliosa quoque Hyperbole notaretur, conuocãdo, & inuitando Lectores, & dicendo, quod immerito Turtur paucula vix consideratione digna recensuerit, præterierit recensere domicilia munificentissima Societatis, Regum Imperatorum, quadra, & pecuniã, & liberalitate donata & adruera, & ruinas maiorum respexerit, ut in plerisque ne vnus quidem ordinis habitu insignitus velut ratemus in cucumeratio repletus fueris, sed sub iutoribus secularium quoque mōdo administrarentur?

VIN.

TVR.

Non erat necesse Chronistam agere Turturam, nec tabellionis officio fungi denotando Collegia, redditus Societatis, cum etiam amplissimorum Conuentuum facturam, quæ maior erant munificentia prædita, & à S. Antonino recensentur,

&amp;

& ab alijs aliorum religionum Chronistis, quorum recensere quoque poterat ampliores reditus, illustriori titulo fundationis præditos, ad illa rudera respexit, ad illa cucumeraria, quibus illudit, oculos direxit tamquam paternum censum relictum, commendans eos qui laborant, ne ad alienas manus, etiam si paruuli horti olerum Nabuthis hortis assimilés unquam peruenirent, nec ædificaret tamquam tinea domum suam, & sicut custos umbraculum. Et si non habebant veteres religioni illam opulentam quadram, sat illis (ut dicitur) quadra propria. Quod vero amplissima, & munificentissima loca iam pæne deserta sint, vniuersalis est cladum, & persecutionum conditio, omnia solo æquare. Derelicta est filia Sion ex Esaia, cap. 1. *sicut umbraculum in vinea, sicut tugurium in cucumerario, & sicut ciuitas, que vastatur.* Quid mirum si pampinis vinea non destituitur, quæ cæli inclementiam non sensit, nec turbines experta est, vel grandines, aut tempestates? Nulla admiratio si tugurium, vel ciuitas intacta perseveraret, cum aduersariam manum, vel hostrium irruptionem non senserint. Nobiliores sunt ciuitatum reliquæ post aggressionem hostium, quam aliarum munificentissima ædificia, ab hostili manu præseruata.

Expostulas quoque Grauinam, quod alia quoque instituta VIN.  
*in aliena Asceteria, ope magnatum, in Imperio Germanico falcem suam immiserit, & sola Societas in crimen adducatur: pari ratione, subdis, sublimioris Status erant carpendi, qui Monasteria in meras commendas conuertunt.]* Sed Vindicianus disparata eodem titulo complectitur. *Omnia sub vnam Myconum, dicebatur veteri prouerbio. Si qui Monasteria velut in messem alienam falcem miserunt, eadem fidelia de albandi. Nec sequitur carpandos, qui Monasteria in meras commendas conuerterunt.* Nam de potestate conuentendi Monasteria in commendas, nulla quæstio à Grauina mota, doctrinæ, & praxi Ecclesiæ omnino standum est, & quid sit tenendum nos edocet. Tota difficultas de causa est, quæ cum subest, iustificat actionem eiusmodi conuersionis; at cum palliata, vel subdola, vel subreptitia est, nulla dispensatoris culpa, sed supplicantis versutia detegitur. An autem fuerit in hoc casu, non est discutiendum est enim quæstio facti.

Audiamus, an sint causæ subsistentes, quas prætexit Vindicianus obtinendi alia Monasteria? VIN.  
*illi ordines utilius capessunt, qui ex redditibus viuunt, quorum alij chori seruitia restituere poterunt, unde populo solatia precum, & sacrificiorum conferuntur. Societas Iesu sine choro quidem, & cantu Deo seruit, sed multitudinem sacrorum, & precum vix cedit, imò deuotionem popu-*

populi sacramentorum administratione, & alijs pijs inuentis adeo intendit, ut defectum cantus abundanter compenset.

TVR.

Odiosam, & insidiosam Vindiciam tragediam inter Patres Societatis, et veteres Ordines inducit, quod vtilius sua mu nera prærent Patres Societatis, quam alij veterum Ordinum pfectores. Quare Cadmeos dentes ferere videtur Vindicianus, vt armati procedant homines, & inuicem sint mordentes, inuicem detrahentes, quod Deus auertat à religioforum castris; quin potius in rebelles, vnanimes arma conuertant. Benè Ecclesie inferuiunt, tot exercitationibus spiritualibus quas enumeras Vindiciæ in clityæ Societatis Iesu Patres, choro carentes, & alijs huiusmodi, secundum suum probatum ab Ecclesia institutum, eaque recompenfantes alijs pijs operibus. Inuidiosum illud verbum *vtilius*, nam, quâdo Cœnobîa ea exercitia non præstarent, quæ præstat Societas, non minora præstare censenda sunt, & alia aliorum institutorum Monasteria, quæ orationi, contemplationi, horis canonicis persoluentis, & actioni quoque insistant: vtilius præstant, vt vtilius præstabat Apostoli, qui media nocte surgebant ad psallendum, & die horas canonicas persoluebant (vt ex scripturis colligitur, nam & Paulus media nocte, cum Sila, & Petrus, & Ioannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam. & de alijs horis fit mentio in constitut. Apost. lib. 8. cap. 40. apud Clement. Rom.) & cum oratione erant instantes prædicationi, & vbi ministerio. Vtilius præstant hoc tempore in Germania ministerium, qui doctrinam Apostolicam praxi quoque, & opere sequentes, Hæreticorum oppilant ora, canonicarum precum cultû exufflantium. Accedit, quod ad conuersione Gentium multû facit psalmodiæ persolutio; illa permotum, Augustinus ad suam quoque conuersionem, testatus est: aliorum quoque conuersioni profuisse, & prodesse ostendit plurimis exemplis P. Fernandez Dominicanus. id vnum fat est dicere in Indijs vt ex grauissimis authoribus refert idem scriptor, quod Religio S. Francisci octo annorum spacio decem millia Gentiles baptizauit: vnus solus S. Francisci quadringentos mille Indos sacra quoque vnda resperfit. Non minorem numerum Religio S. Dominici, Augustini, de Mercede &c. quem exprimere vix possis Ecclesie aggregauit choro non derelicto, cuius suauitate Gentiles alliciebantur. tam grande ornamentum etiâ imp. us Iul. apostata velut simia laruata (ex Greg. Nazianz. in Iul.) à nostris suffuratus, vt pro continendo in officio populos, in fanis similem formam, superstitione tamen institueret.

A. 16.

A. 3.

In hist. Eccl.  
c. 44. lib. 1.

Vide Bellar.  
ep. de bon.  
ep. lib. 1. c. 13.  
rom. 4.

VIN.

Pergit.

*Illirarò ex redditibus vniuersis Monasterij ultra regna-  
iars*



lares alii, reliquos praevenit in secularer ministros fabricat, & hospitalitatem assumitur: Societas ex qualibet ferè Monasterio triginta, & plures sui Ordinis personar alii, neque parca de reliquo in pauperes dispensat.

Flumen veiborum in Vindiciano ore video, in mentis concha imperceptibile stillam. Paruum ne opus tibi videtur Vindiciane hospitalitatis virtus, ut cum bona superflua eorum quos odiosè comparas, atque praeponis, velut fidelibus dispensatoribus, Sancti Laurentij imitatoribus, in eorum arariù cumulanda, & eroganda tradere debuisses; nouo absurditatis genere, conatus sis uelut dexterrimus exclusor, relicto illis plumbo, & stanno, argentum, & aurum sepearare, & melioris boni prae-textu alio destinare? Friguerat quondam tempore Blesensis hospitalitas in quibusdam Abbatibus, quos tamen sic inflammandos putauit. *Vbi est queso illa hospitalitatis gratia, quam olim vestri antecessores exercebant in Scythia* Epist. 29.  
*Mutius, Apollonius, Paphnutius, Macharius, Antonius, Paulus, inter quos diutissimè concertatum est pia contentione, quis alteri panem frangeret, cum Dominus gratia hospitalitatis quotidianum annonae stipendium duplicasset. Edictum Principis Apostolorum est: effote hospitales inuicem sine murmuratione. Princeps etiam Principum in iudicio tremendo quibusdam dicitur esse. Hospes fui, & non collegistis me. Hospitalitatis fuit meritum, quod duo discipuli euentes in Emam acrifa sublata in fractione panis Dominum cognouerunt. Plerumque etiam autumant B. Gregorium fuisse illum patrem familiae, qui in eiusdem expositione Euangelij legitur in leproso Dominum suscepisse. Profapia Regis Anglia, quia vnus de antecessoribus eius cuidam leproso, quem in hospicio receperat gratiam officiosa humanitatis exhibuit, ab officio Forestariorum in eminentiam Regiae dignitatis ascendit. Hospitalitatis gratia suscepit Abraham de Sara sene, & sterile filium, in quo Dominus benedictionem omnium gentium reportauit. Angeli hospites liberauerunt Loth de subuersione, & incendio Sodomorum, Raab ab hospitalibus suis Caleb, & Iosue eursione Ierico salutem suae domus obtinuit. Hospitalitas Sunamitidis dedit, & filium, precibus Helisaei, eumque mortuum suscitauit. Solo Vindiciano hospitalitas uulscit, quasi solae Scholasticæ concertationes ad virtutum coronas aptent, & has solas sit Dominus coronaturus, & remuneraturus, cum hospitalitas quoque tantopere hominem formet, ut in die nouissimo ad arguentem Deum, responsiones aptet, & ad coronas disponat: *Locundus homo, qui miseretur, & commodat, disponat sermones suos in iudicio, quia in aeternum non remouebitur.* Psal. 117.*

Hæc

Hæc etiam fuit testatorum mens, vt habetur in litteris in Aruſtionis Cœſareæ Maiest. Ferdinandi ad Principem Saueſtum Oratorem Cœſareum directis, quia, ait, hæc fuit fundatorum intentio, vt non solum hæredibus, s; foris ad inopiam deuenierint, necessaria alimenta ministrari debeant, sed etiam, peregrinantes passim, & itinerantes hospitaliter suscipiantur, atque tractentur. Sed sit arbitrer inter præcos Ordines, & Societatem (ex illis met, p quorû inuestitura tâtopere laborat Vindicianus, cum illis Anonymis fœderatis P. Adamus Cœzen.) vir uenerabilis & Societate Iesu lib. 6. Polit. cap. 46. §. 4 sic scribit. *Datata s;us. Ad monasteria Ordinis S. Benedicti, aliorumque qui hospitalitatem exercent: illa quamuis inuidiam apud cupidos patiantur, pauperibus tamen grata sunt: nã plus eleemosynarum vnus Monasterii Prælatus, quam integra ciuitates largitur. Hos inutiles Reipublice nemo suspicatur est, nam præter sacras occupationes, aliis etiam officiis operam impendunt. Totus ferè Septemprio per eum maxime Ordinem, Christianam fidem accepit. Abbatum plurimorum fidelissima vtilissimaque opera sunt vsq; Imperatores, fuisse eorum religiosa virtus, & modestia, & spectata prudentia, vt cõplures etiam ignobili loco in Romano Imperio, Principum ias, dignitatẽque sine adsecuti, neque indignum suo statu arbitrantur, Duces, & Comites religiosorum Antistitum auctoritatem suã parem esse. Ex his quos alijs præferendos uult Vindicianus, innatam illis Patribus Societatis modestiam Vindicianus addiscat.*

VIN.

Alia affectur à Vindiciano antithesis ad suum probandum propositum. *Illi raro liberalitate in nobiles in magnates fautores, peregrinos. admodum grati sunt, & angustiis crumentis optabile asyllum præbent, ita vt subditi eorum quadra communiter alantur. Societas parum in hac parte per leges suas, & priuata onera potest, sed spiritali opera per conciones, Confessiones, Sodalitias iuuentutis pietate, & litteris institutionem, infirmorum, & afflictorum uisitationem consilia, & salutares directiones mirifice prodest. Reipublice statum seruat tranquilum, & tam felix. Quam laboriosa est, ad maximam quaque incommoda à sudditis, & finitimis auertenda. Quid eiusmodi industria utilis? eandem cantilnam occinuit vnus Theologorum illius bigæ supra citatæ editæ pro transferendis Monasterijs ab A catholicis reacceptis pro Seminariorum &c. fundatione rationi ex hospitalitate occurrẽdo, q; quãtũq; fit in Germania Monasteriorum hospitalitas subdit, tamen plurimos qui Germaniam peragrarunt, tantam, quanta in his rationibus describitur, se expertos negare. Sed vidẽs hanc futilem negationem, ne de mendacio conuinceretur: mox obscurat, &*

tan-

tantum opus denigrat, sinistrè subdens. *Verum ut dixi quãtũcumque sit, non seruit nisi potentioribus, quibus hospitium honestè denegari non potest, quos ego confidero esse, vel Catholicos, vel hæreticos: Catholici verè tales sũnt, tantillam suam diuertendi ac hospitandi cõmoditatem libenter bono publico Ecclesie Catho. quod per erectionem Seminariorum, ac Collegiorum, quaritur, condonabunt; hæreticorum vero non video, quare debeamus gerere curam, vel malimus Ecclesie Catholica incrementum, ac hæresis extirpationem negligere, quam aliqui de eorum diuertèdi, ac hospitandi commoditate detrahere.* Eidẽq; Theologo P. Laiman subscripsit, eamdem cantilenam firmãdo in refutat. eiusdem cap. 7. citati, & authorem Theologum, quem defendendum suscepit excusando, videlicet ferme potentioribus exhiberi ea obsequia non cum denegatione erga alios peregrinos, sed specialius, quia tamquam benefactores, & patroni Monasteriorum, cum ipsis placuerit diuertere soleant: cuius officij, ait, Societas non habet vsum, sed conuenientem suo instituto hospitalitatem. ] hæc Theologus ille, & Laiman, à quibus fortasse, sed sinistrè Vindicianus suas hausit istas causas, ab ipsis tamen bona intentione ( vt credi debet ) prolatas .

Refut. c. 7. p. 311.

Experientia aliud monstrat. Vindiciane, imò minus potentes, & peregrini, & pauperes libentius suscipiuntur ex S. Benedicti Reg. quia in ipsis magis Christum suscipitur : & adhuc hæc laudabilis vsus perseuerat. Sunt in sola Germania Cœnobija Monachorum, quæ octo vel decem millia aureorum in pauperes erogant. Xenodochia passim occurrunt, quorum infirmi eorundem expensis recreantur. Ter generales eleemosynæ sexcentis, & amplius distribuuntur, vberiores vero annuerialiorum tempore iuxta fundatorum intentionem profunduntur. Certis quoque anni temporibus quinque, vel sex millia hominum, sæpe quatuor millia etiam fouentur. Quis occultas recenseat ijs secreto datas, qui mendicare erubescunt, virginibus præsertim nobilibus, viduis afflictis, pauperrimis, sed nobilibus viris? In eos quoque charitatis affectus propensior, quorum fortunæ, vel deiectione, vel flammis, alijsue innumeris calamitatibus absumptæ. Ipsos Patres Societatis pietissimos viros appellat Turtur, Vindiciane, quibus quanta sit charitas impensa, vel in construendis, aut reparandis Cœnobijs, vel Seminarijs, aut alijs eorundem religiosi necessitatibus subleuandis, res ipsa loquitur, eorundemque manus ad quos tamquam fideles dispensatores transmissæ sunt eleemosynæ, apertissimi, vt incorruptissimi testes. Ergo ne Vindicianæ tam parui momenti sunt hæc opera insignia misericordiæ, & charitatis, vt

TVR.

Cap. 3.

PP Benedicti nor. Cœnobija, quam erga Hospites munifica.

G g g

propter

propter alia spiritualia à te è diametro recensita, ab his possessoribus ad alios trãsserri debeant, pro fundandis Collegijs, & Seminarijs ad iuuentutem religiosè instituendam? An pro solis spiritualibus operibus misericordiæ in nouissimo die fiet examen, non pro corporalibus etiam? An illis tantum coronæ reservatæ, istis vero abnegatæ, vt præter hæc tẽporalibus huius vitæ bonis debeant expoliari? Crede Vindiciane quod numquam hospitalitas irremunerata manet, siue in pauperes, siue in magnates exercèatur. *Magnates* ex Ambrosio *suscipit Loth dum Angelos suscepit. Abraham Deum recepit hospitio dum hospites quærit*, nec ad solos diuites erat ostium Abrahæ apertum, sed ad quoscumque viatores, qui ante ianuam speculabatur, ne fortè peregrinus aliquis pertransfret, & idèo pro hospitalitatis mercede fructum accepit. Ob id eius sinus ne dũ pauperis Lazari, sed & multarum animarum tutissimum asylum meruit appellari. *Quis scit*, ait Ambrosius, *an & tu cum suscipis hominem, suscipis Christum, licet in hospite sit Christus, quia Christus in paupere est, sicut ipse dicit: in carcere erã & non visitastis me* studiosus eram siuè scholaris, & aluisti me non lego sub hac formalitate, comprehenduntur tamen (vt satis fiat cuidam obiectioni P. Laiman pag. 306. loc. cit. quod hic sit abusus scripturæ) cum in Ambrosio, imo, & in Euangelio id fundetur, nam ob pauperiem aluntur in Seminarijs, vnde in numerum pauperum transeunt. Quod si alantur eo sine Scholastici, vt studiosi, vt litterati fiant, etiam perfectissimum opus est, cum publicæ vtilitati deseruiant, non tamen, vt hoc prætextu, cæteri pauperes ob id dimittendi, nam si ex genere, vt docet S. Thomas 2. 2. qu. 32. art. 3. opera misericordie spiritualia temporalibus præsent, tamen secũdum particularitates circumstantias locorum, temporum, & vt dicit S. Thom. *secundum particularem casum, corporalis elemosyna, alicui spirituali præfertur: puta magis est, pascendum fame morientem, quam docendum, sicut, & indigenti secundum Philosophum, melius est ditari quam Philosophari, quamuis hoc sit simpliciter melius.* quia ergo casus in particulari frequentissime accidunt, vt magis sit prouidendum extremæ indigentie populorum, quam in alendis Seminarijs (quibus abundè, vt dicitur prouideri potest secundum regulas Concilij Tridentini, & vsque ad certum numerum præfigi eiusmodi Seminaria) frequentiores oriuntur casus quibus magis fit de elemosyna corporali prouidèdũ, quã de spirituali. Hinc potius in Euang. fit mentio operibus corporalibus (quã casus; vt & actiones sunt in singulari) quã de spiritualibus, in quibus casibus. Scholastici, vt sic, postponi debent pauperibus, hospitibus.

D. Top. c. r.

bus &c. Propterea etiam, sub pauperum & peregrinorum forma Angeli, et Christus Dominus excepti, et Ecclesio ingenti fame Gallias vexante, nihil de fundandis Collegijs, vel Seminarijs, &c. in mentem venit, sed indiscriminatim de subleuandis pauperibus excogitauit, vnde diuinitus, de caelo emissam voce commendatus est. *Ecclesi quia fecisti rem hanc tibi, & se-* Bar t. 5. anno  
*mini tuo pants non deerit in sempiternum, eo quod famem meam* 475.  
*refectione pauperum satiaueris.* Etiam (opponit Laiman) Christus Dominus apparuit, S. Hermanno scholati, & à B. Virgine nummi subministrati ad emendandos calceos, vt habetur apud Surium die 7. Aprilis cap. 4. Similiter in specie condiscipuli apud eundem Surium die 16. Noueb. c. 3. apparuit S. Edmundo. Et hoc propositum firmat, videlicet opus bonum esse, quoque in scholares impendi corporales eleemosynas, sed an propterea extincta veterum Cœnobias, ad Collegia ex hac ratione, sūt transferenda ad Seminaria, & pauperes, & peregrini dimittendi, vt ex necessariorum carentia moriantur? iusta debet esse partitio, nam & S. Martinus iusta partitione clamydem diuisit inter militem publicæ utilitati seruientem, & pauperem mendicantem, & tamen cum nec integram clamydem receperit pauper, integram se recepisse Christus professus est, *Martinus adhuc catechumenus me hac veste contexit.* contentus quod militanti in terrena Republica residuum pallij deseruiret, imò & Monacho futuro necessaria relinquenda demonstrans, & non totum pallium, docens per hæc nõ detrahendum à Mopachis, vt alijs pauperibus subueniretur, præsertim cum maior eleemosyna, & (vt dicitur infra ad rationes Laiman) maius bonum sit ad alendos Cœnobitas in comuni viuentes, quam ad Seminaria, & Collegia ista sustentanda. At dicit Laiman *sufficere, vt pars aliqua bonorum Monasteriorum dictorum, in pauperum scholarium sustentationem applicentur.* pag. 309.  
 Tollerabile, si fieret quoque vniuersalis contributio Episcoporum, Ciuitatum, Canonicorum, imò & ipsius super omnes Religiones ditissimæ Societatis, adeo enim ob suam religiositatem diuitijs repleta, vt Regum, Principum, Dynastiarum, (quod in eius magnâ laudem cedit) mammilla lætetur, & ne dum Seminaria, Collegia, sed & Episcopatus (si redditus computentur) alijsuè tituli de superfluis erigi possunt, vel ad subuentionem captiuorum, recuperationem terræ sanctæ, pauperum Ecclesiasticorum in dignitate constitutorum releuationem, absque vllò Societatis domorum detrimento, & summo Ecclesiæ adiumento. At de hac distributione, & contributione nihil meminit. P. Laiman, & solam partem fingit extinctorum Monasteriorum transferri posse. Sed non solum

pag 39. refu.  
cap. 1.

Eod. loco.

Pag. 484.

Pag. 470.

Pag. 81.

Pfal. 104.

Ad Abbatem, & Cö. uen. S. Albani.

partē, sed omnia (adeo inuolue loquitur) ex ppositione inde finita, quæ æquiualeat uniuersali. *Ex bonis Ecclesiasticis, & Monasterijs tam uirorum quam feminarum recuperatis, Academijs, Gynnaſia, Collegia fundāda, & inſtituenda eſſe. Et quāuis idem Laiman dicat hoc adertum. Nullum Monasteriorum Ordinibus antiquis reſtituendum eſſe, nimis abſonum, & omni aqutatis, repugnans,* tamen dum ait in reſutatione diſceptationis ratione 2. quod ſecundum clariffimos plurimos atque doctiffimos uiros, *in ea ſint ſententia, Monachis nullum propriū ius, actionemque ad ea extincta Monasteria repetenda competere, & inſuper in eadem reſutatione arg. 4 Monasteria extincta eorumque bona vacantia, & deuoluta Monachos repetere,* non poſſe (quæ ſua ſunt occupata ab hæreticis de quibus erat ſermo) & in toto opere nitatur probare neceſſitatem erigendi ſcholas, Collegia, Seminaria, Parochias inſtituendi, quibus (ut dicitur infra) ſoli Jeſuitæ, non alij præficiendi, miranda, & artiſcioſa reticentia, omnia hæc Monasteria ſolis Jeſuitis, contra mentem piam, Patrum Societatis, de his ampliacionibus nutiū dolentium, tradenda eſſe pronunciat, & intentioni fictæ Viniciani cohæret.

Abundè ergo probatum eſt, non eſſe ex hoſpitalitatis munere, Cœnobitas adeo ſpernendos, & contemnendos, ut ſint Seminariffis poſtponendos, maximè cum orationibus, & contemplationibus ſint additi: qui ſi nulla alia opera corporalis miſericordiæ exhiberent, niſi ſoli contemplationi vacare, eo titulo paſcietiam abunde mererentur. *Dedit eis labores gentiū & labores populorum poſſederunt, ut legem eius, & mandata eius requirant.* Nunc uero cum ne dum ipſi alātur (parcè tamen ex uirtute mortificationis, & abſtinentiæ) ſed & pauperes abundè ſuſtententur, uideat Anonymus cum ſœderatis, quam pauperibus ſit immiſericors, & ipſum Chriſtum in ſpecie pauperis nutritum, dum ſub ſpecie pietatis, à claudis, cæcis, debilibus, morbidis, bolos Monasteriorum, & fragmenta quæ ſuperfuerunt, aufert, & à faucibus eripere nititur, ne in Deum egenum, & pauperem incurrat, in ſpecie pauperis miſericordiam petentis, & induatur pauperum maledictionibus tamquam veſtimento, et ſicut diploide confuſione ſua.

Confidenter dico, ea Cœnobia uifura ſemen longæuū, quæ hoſpitalitatis iura conſeruant, è contra defectura illa, quæ non recordantur facere eiufmodi corporales miſericordias; audiamus Bleſenſem. *Pauperi uidua, quæ Eliam hoſpito ſuſcepit, & pauit celefti gratia influente, poſtea, nec oleum, nec farina deſecit: expreſſa ſimilitudinis forma, dum in Monasterijs florebat hoſpitalitas: Principes terra loca religioſorum paſſim, & certa-*

Et Capituli XVI. *Causa Anonymi discussio.* 421

certatim magnis facultatibus ampliabant, deficientibus autem vasis oleum stetit, ex quo enim tempore in Monasterijs sepe cepit liberalitas hospitalitas stetit, & cessavit magnatum largitio: vereorque ne pauperis viduæ filij quos Propheta liberauerat, itemum à creditoribus rapiantur in seruos, sancta enim religio, quæ Monachorum mater est, datur hodie in conculcatione, possessiones illius trahuntur in direptionem, & prædam; & quod olim deuota Principum munificentia contulit, modernorum auaritia non sine magno seruoris dispendio, reuocare, & auferre præsumit, multos equidem à magnatum familiaritate, & gratia reparat defectus hospitalitatis. Sic brachio contrito humerus à iunctura sua cadit, dum reuerenda olim religionis auctoritas principum oppressione calcata vilescit, & euenit imprecatio illa Iob dicentis: Si comedi buccellam solus, humerus meus à iunctura sua cadat, brachium meum cum ossibus conteratur. & postea idem Blesensis, sanè præfatus Prior quandoque occasione delicti punitus est, putabamque quod ei uaxatio dedisset reparatum, sed adhuc manus eius extensa, nec à uestra domus debonestatione cessabit, donec humerus à iunctura morbidum pecus à grege, membrumque putridum à corpore præcidatur, quid his respondebit Anonymus? ad Vindicianum reuertamur.

Cap. 31.

Fatetur tandem in hospitalitate parum in hac parte per leges, et onera priuata Societatem præstare, sed eorum loco spiritualibus operibus esse intentam.

VIN.

At non ad hæc pietatis opera tantum restricta, vt propter spiritualia, corporalia tollenda sint? Quæ si tollenda sint dira falce Vindicianus auerruncabit religiones omnes, quæ ad corporalia instituta sunt misericordie opera, easque tollat necesse est; & iam Hierosolymitanorum militum ad Collegia, & Seminaria transferri suadebit, imò & Templariorum bona, si Vindicianus in eo superiori tempore uixisset, in Concil. Viennensi perorare ausus esset, vt ad hæc opera spiritualia, ad Seminaria, & Collegia deuoluerentur: insuper Religioni de Mercede, quæ ad redimendos captiuos, S. Raymundi opera instituta est, uale iam dici posset, & religioni Ministrantium in firmis B. Ioannis Dei, & P. Camilli, omnesque redditus, pro solis spiritualibus operibus, quæ sunt in Collegijs, & Seminarijs applicanda, gementibus sub catenis captiuis Christianis, eulantibus infirmis in plateis, expectantibus Vindiciani sanctitatem, vt auro & argento ad ipsum deuoluto, solo Imperio & iussione carceres soluere, & infirmos sanare. Principium Theologicum est Vindiciane, quod docuit S. Thom. non so-

TVR.

2.2. q. 187.  
ar. 1. & 188.  
ar. 2.

insti-

instituta esse, & institui posse probate Pontifice. In primo genere sunt, quæ institutz sunt ad docendum, quales sunt Medicantes, & inter eas Societas Iesu, ex privilegio Pij V. In secundo, ait S. si ordinentur ad peregrinos suscipiendos, vel visitandos, vel soluendos captiuos; nec quia ex suo fine principa li, quæ ad spiritualia ordinantur, excedunt (cæteris paribus) ea quæ ex suo proprio fine ad corporalia officia charitatis diriguntur, idcirco inferioris gradus religiones tollendæ. Parce Christi familiæ, & in cælis quoque triumphanti Ecclesiæ, cõsultum enim male esset, si ex solis religiosis, spiritualibus operibus intendentibus, implendæ essent, & hi soli sine alijs cõsumarentur: & tamen rectè ponderauit Ambros. *santa est hospitalitatis gratia, ut ne potum quidem aquæ frigida immunis sit.* Et si soli essent Camalduenfes reclusi, & Carthusienses tantum cõtemplatiuæ insistentes, adhuc Societas, nec illis præferenda ex solo docendi actu, & spiritualibus operibus impensis pro salute proximorum, dicente S. Doct. *præferendam vitam solitariorum, vitæ in Societate vinitum, sicut perfectum præfertur ei, quod ad perfectionem exercetur.* Ut quid ergo iactabundus illud verbum tumidû profers, *Societatem præferendam, quia tam felix, quam laboriosa, incommoda à subditis, & finitimis auertat, in admirationem assurgens: quid industria ista utilius?* Est ista cæterarum omnium industria rum vtillima, vita contemplatiua, inchoata enim patriæ felicitas potius in contemplatione consistit: nec magis labore, quam ex obiecto vitæ, quam religiosi profitentur, meritum, & perfectio pensatur, ex elementis communibus Theologiæ.

Pergit Vindicianus.

WIN.

*Illi populum peregrinationibus, cantu, & alijs deuotionibus ad sua tẽpla attrahunt, sed quãtis modis potentior est Societas? usque ad inuidiam aliorum, & ruborem omnis conditionis, & sexus agmina confertim ad eius tẽpla, orationes, conciones, ac celebritates properant, indeque voluti sacratoribus epulis saginata, magnam animi pacem, & alacritatem domum reportant.*

TVR

Quæ tandem consequentia? ergo Monasteria omnia sub Societatis cura, debentur Collegijs, Seminarijs in qua forma, & figura charitatis, vel arguendi formulis, hæc argutiæ Vindic. locatur quæ tantopere religiosi Patribus, Societatis displicuerunt, & displicent? Potius concludi debebat: quia totus mundus (vt iactas) post Societatem abit, relinquenda sunt veteribus sua vetera Cœnobia, satis. n. ex principum liberalitate, & sequela populorũ dotari, & ditari possunt eorum domus, & Seminaria, vt non egeant redditibus Veterum. Indignum dicam cum



cum Bernardo ) quam ut totum teneas ( ut fateris ) & non sis contentus toto, nisi exiguas portiones, qua cum non sint tua, sagitabis facere tuas. Vbi etiã meminisse te volo parabola Nathã de homine, qui multas oves habet, una uero, qua erat pauperis concupuit. Huc quoque veniat factum imò facinus Regis Achab, qui rerum summã tenebat, & vnam vineam affectauit. Auer-  
tat autem Deus à te quod ille audiuit: occidisti, & possedisti. hæc S. Bernardus ] nam præter quam quod tot pauperes fame perirent, sublati Cœnobij, & in Collegia, vel Seminaria commutatis, ex eodem Bernardo, qui talia audiunt, scandali-  
tizantur, indignantur, detrahunt. Non est bona arbor faciens fructus tales, insolentias, dissolutiones, dilapidationes. simulta-  
tes, odia, quodque magis dolendum, inter Ecclesias graues, per-  
petuasque discordias.

Lib. 3. de  
consider.

Concludit Vindicianus antithesim. Illi Principibus reli-  
quis Magistratibus obsequentes, & ad tributa, vestigalia, & VIN.  
alia onera admodum commodi sunt: neque minus in istis So-  
cietas hæctenus officiosa apparuit, licet nõ raro vsq; ad debito-  
rum contractionem. Præter hæc in conuersionem errantium.  
in doctrinam uocæ, & scriptis solidiorem, ut continendis in offi-  
cio subditis, in bello, & pace multo expeditior cæteris, qui ferè so-  
litudini, & vni contemplationi adsueuerunt.

Gratitudinis virtus, nec quoque caret merito. quid autem  
(ait Ambros.) tam contra officium, non reddere quod accepe-  
ris? In Proverb. habes quod plurimum reddidit ista gratia  
apud Deum consuevit valere, ut etiam in die ruina inueniat  
gratiam, quando possunt præponderare peccata. Pulchrum est  
est haberi rationem eius, qui tibi aut beneficium aliquod, vel  
munus contulit, si ipse in necessitatem incidit. Non ergo mi-  
rum si vetusta Cœnobia in magnates gratitudinis officia præ-  
sent, ex quorum profapia ditata esse cognoscunt, & iuxta  
fundatorum mentem maioris beneficentiæ effectus (si neces-  
sitas urgeat) erga nobiles exercet, ut in egentibus misericors, erga  
non egentibus munifica eorum pietas demonstretur. Frequen-  
tius tamen pauperes, quam diuites beneficentiã istorum respi-  
cit, quia didicerunt ex Ambros. quod magis infirmo, & inopi-  
nos conuenire studet: diuites enim rogari videntur, ut ipsi quo-  
que nobis reddant: conuictus: pauperes quia non habent, quod  
restituant, cum acceperint, remuneratorem nobis faciunt Do-  
minum, qui se pro paupere obligandum obtulit.

TVR.  
I. off. C. I.

I. off. C. 25.

Iam vero si Societas quoque suam munificentiam extendit  
erga Magistratus, & onera, tributa &c. etiam vsque ad debi-  
torum contractionem; pro communi bono exhibita ad rele-  
uandum Imperium, grande charitatis opus, cum cæteris, non  
præ-

præ cæteris Ordinibus, & si ab ipsis auferri tentaretur eorū prædia & facultates, & in vsum Seminariorum conuerti, beneficentia, & magnanimitas pro Imperio clypeus eorūde esset, absque alio aduocato causam ipsorum agens. Cur impensæ, & contributiones pro Imperij tuitione à Veteribus toties, & tam insigni liberalitate, & promptitudine exhibitæ, non merebuntur eam indulgentiam, vt ita possideant, sicut tanto Germaniæ bono hucusque possederunt, ipsidemque in integrum restitutum fiat, quæ ab iniustis possessoribus ablata, demum restitui tanta religione Cæsareæ Maiestatis procuratur? In hac autem munificentia medium seruandū est, vt docet Ambrosius.

*largitatis enim duo sunt genera. Vnum liberalitatis, alterum prodiga effusionis. Pulchra liberalitatis (subdit S.) est erga pauperes mensuram tenere, vt pluribus abundes, non conciliandi fauoris gratia, ultra modum fluere. Quicquid ex affectu puro ac sincero promitur hoc est decorū, non superfluas adificationes aggredi, nec prætermittere necessaria, & maxime Sacerdoti hoc (ait) conuenit, ornare Dei templum decore congruo, vt etiam hoc cultu aula Domini replendeat, impensas misericordia conuenientes frequentare, quantum oporteat; largiri peregrinis, non superflua, sed competentia, non redundantia, sed congrua humanitati, ne sumptu pauperum alienam sibi querat gratiam, &c. Quare siue impense fiant ad ornatum templorum cantus, celebritates, siue ad pauperes, & animata templa, & conseruatione Dei templi quæ est Ecclesia, Imperium tuendo, illud seruadum à quocumque cuiusque status sit, ne id ad pompam, & gratiam ordinetur hominum, & popularis auræ, nam vt dicit Ambrosius, hoc & iam faciunt, qui ludis Circensibus, vel etiam theatralibus, & muneribus digladiatorijs, vel etiam venationibus patrimonium dilapidant suum, vt vincant SUPERIORES CELEBRITATES, cum totum illud sit inane, quod agunt: quandoquidem etiam bonorum sumptibus immoderatum esse non decet.*

1. off. c. 11.

VIN.

Finem loquendi tandem Vindicianus facit] ex huiusmodi pararellis sic concludens. *Ex similibus igitur comparationibus si calculorum summa subducatur, vel ipse Grauina iudicet, quæ in lancis partem maior in vtrumque forum Ecclesiasticum, & civile, utilitas Iridis in modum incumbitura sit, & secum animos de publica necessitate sollicitus, inclinatura.*

TVR.

Cum iustitiæ symbolum adduxeris Vindiciane, in eâ partem inclinatura est vtilitas publica, quæ Apostolico canone præscribitur, & ponderauit Ambrosius si quis vult placere omnibus per omnia querat non quod sibi vtile est, sed quod multis] sicut quærebat, & Paulus. Hoc est enim confirmari

3. off. c. 3.

Chri.

Christo, alienū nō querere, nihil alteri detrahere, vt acquirat sibi. Christus enim Dñs cum esset in forma Dei, exinaniuit se vt formam susciperet hominis, quam operum suorum locupletaret virtutibus. Tu ergo ex polias quem Christus induit? tu exuis quem vestiuit Christus? *Hec enim agis, quando alterius detrimento tua commoda augeri expetis.* & post a latam similitudinem Apostolicam de corporis mēbris, quibus nec minimis iniustitia fieri debet, aliorū cōmodo, id multo magis in corpore mystico obseruandum, docet: *alioquin ait Christus Dominus, qui pro omnibus mortuus est, mercedem sui sanguinis euacuatam dolebit, & mox ad eandem iustitiam commendandam subdit. Quid? quod etiam ipsa lex Domini hanc formam tenendam docet, vt nihil alteri detrahas tui commodi seruandi gratia, cum dicit: Non transferas terminos antiquos quos statuerunt patres tui &c.* Solus exlex Vindicianus vult, etiā antiquos religiosorū terminos infringere, & veterum iura violare, vt ab ipsis ad Seminaria, & Collegia redditus transferantur, ipsorum detrimento, alieno tamen emolumento. *Quid autem (concludam cum eodem Ambrosio) tam contra naturam est, quam violare alterum tui commodi causam? cum pro omnibus excubandum, subeundas molestias, suscipiendum laborem naturalis affectus persuadeat, & gloriosum vnicuique ducatur si periculis proprijs, quærat vniuersorum tranquillitatem &c.* Solus Vindicianus sine labore, absque molestia, vult alienos labores, ab ijs possideri, qui ex sua religiositate, propria pericula pro seruitio animarum præstantiosa putant, quam si in quiete positi tranquillę vitę copijs referta, vniuersum orbem possidendo, potirentur.

### Digressio de Cœnobijs Virginum.

**H**Vcusque de trāslatione Monasteriorum virorum, Vindicianus, & Anonymi: nunc de Monasterijs Virginum quid sentiāt ijdē Anonymi discutiedū, dicit ergo A theologus ille Anonymus, quem probat Layman. *A nullo Theologo dubitari, quam magni faciendus sit perfectionis ac virginitatis etiam in sexu fragili, & fœmineo status, multo minus dubitari posse. quin pensatis his rerum, ac temporum circumstantijs, lō. gè melius, ac Deo gratius sit, bona Monasteriorum applicare ad eos alendos, qui statum perfectionis, & Virginitatis seu castitatis. simul cum auxilio proximorum student coniungere, quam alendas solitarias Virgines, qua tamen, & ipse per annos plurimos, nisi ea regiones conuertantur, ad id apte non*

In refut. c. 6.  
m. 1. annot.  
P. 287.

H h h

reperien.

reperiuntur &c. Non tantum de Seminarijstis hic loqui videtur, sed de religiosis quoque attendentibus salutem animarum (quos Iesuitas præcipuè intelligit Layman in toto decursu operis) hi enim sunt in statu perfectionis, non Seminarijstæ.

IVR:

Quid est hoc nisi polymitam vestem Ecclesiæ velle confundere, imò tollere ne ut Regina incedat Ecclesia Cathol. in vestitu deaurato circumgamicæ varietate, neque adducantur Virgines post eam, sed soli viri, imò solus vnus virorum ordo palatium sponte occupent? cum tñ ne dum sòdales sponsi, sed & spòse, ex epithalamijs sacris, recèseantur, in Salomonis mystico palatio, quod est Dei Ecclesia. Reprehendantur piissimi Imperatores, & Reges qui præter Cœnobiorum erectionem soli choro etiam addictorum, Virginum Cœnobiorum fundamentis erexerunt, hæc enim pro solis addictis ad concionandum, & docendum futura erant salubriora. Non negat id Layman, dicens *utrumque esse opus pium fundare pro solitarijs virginibus, & fundare pro ijs, qui virginitatis, aut castitatis statum cum proximorum salute coniungunt*, sed subdit: *Hoc quidem absolute melius, ac perfectius, atque idcirco plura, maxime his reuertat temporum circumstantijs, eriguntur talia Monasteria, & Collegia, quam sanctimonialium Cœnobiorum, sed Dicit O. M. qui varijs modis, & ab utroque hominum sexu in Ecclesia colit desiderat, exortat interdum quorundam mentes, ut sanctimonialium Monasteria ædificent: quæ in vobis diuini spiritus votum sequentes, velle esse agunt, imò spectatis locorum, & circumstantijs melius esse potest, quam si Monasterium, aut Collegiũ virorum, etiã eorum qui spirituali aliorum salutem incumbunt, ædificarentur, si videlicet in eo loco virorum congregationes non desint, virginibus autem que se Deo consecrari studeant, nullus locus suppetat.*

p25-289.

Si laudabilis actio est (ut dicit Layman) Virginum Cœnobarum Monasteriorum erectio, atque fundatio, quam sit virorum Monasterium, vel Collegium ædificatio præstantior ex suo genere, non propter hoc restituenda illa Monasteria, inutiliter traderentur Virginibus illis Cœnobiticis, maxime cum virorum per totam Germaniam maiora, te fatente, erigantur, quam Monialium; maxime vbi virorum congregationes, non desunt, & locus nullus suppetat pro Virginibus Deo sacratis, saltem ergo ut appareat multiformis gratia Dei, erigenda sũt Monasteria & non Seminaria contra Layman, vbi nullus opportunus locus Virginibus est, & non in vno loco multiplicare Collegia, & Seminaria. Sit semper minus bonũ erectio Cœnobarum Monialium, sat est sit laudabilis. Certè laudabilis actio fuit Magdalenz vngendo Christi caput

ad

ad quam tot virtutes (ait Caietanus subtiliter) incitabāt, pro gratia referendā, pro pietate, pro religione &c. & nihilominus vox Iudæ: *Vi quid perditio hæc poterat enim unguentum istud venditari multum, & dari pauperibus* (de meliori boni æmulatione murmurans, quod melius fuisset unguenti precium, & in pauperes argentum erogari) repositam passa est. Quoniam (ait Caiet.) *opus tantæ gratiæ pietatis, & religionis non est minus bonū, quā elemosyna illa fuisset in pauperes, nec debebat Magdalenam ab illo debito tunc officio auellere, quod & erat opus longè excellentius.* Non dissimiliter hæc vox Anonymorum, & Vindiciani repudianda, si sic proferretur. *Quid perditio hæc poterat antiqui fundatores abstinere à cōstruendis huiusmodi Cœnobijs, & dari pauperibus alumnis, Seminarijs, Collegijs per PP. Societatis gubernadis, quam reclusis Virginitibus additis choro, & contemplationi.* Taliter eam proferentes, Deum procul dubio vindicem haberent, qui sicut Magdalenam quasi ociositate contemplationis à Martha, & de prodiga, indiscretaque effusione, à murmuratore, Iudæ vindicauit, ita ab Anonymis, & quocumque, ille qui est pater orphanorum, & iudex viduarum, sanctum opus contemplationis, & cōstructionis Cœnobiōrū Virginitū defendere; vt etiā si præstantiora essent obsequia in proximorum salutem, sat vt illa, quæ à Cœnobitis, & sanctimonialibus exhibentur, vt bona iudicentur, & pro loco & tempore (vt fateatur Layman) meliora. Et si ante Magdalene factum melius fuisset (ait S. Chrysostr. in catena) *in vsu pauperum erogare unguētū*, post factū nō est illud opus sua bonitate expositū, vnde pauperiores virgines, Collegis, Seminarijs, conditioe, natura, sexu, præferendæ, vt pro pudicitia tuenda, & cōseruanda sponsarum Christi non minus Deo gratum sit officium tamquam munitissima castra, & turres; Cœnobia nouiter construere, quam olim eadem iisdem destinata & postea recuperata in prætenso meliores fines conuertere, alias inaniter (si bonos suos fines Cœnobia Monialium non haberent) in Ecclesia essent instituta, quia secundum Anonymos ad optimorum optima non essent instituta. Cœnobiōrum erigendorum prototypum Christus Dominus lineauit, dum religiosarum seminarum Collegium instituit, à Galilæa cum sequentibus, & ministrantibus de facultatibus suis. Quid ergo male consumptæ facultates, quod non sint erectæ, (choiræ Pharisæorum, & Collegia, quia per ea in lege, & doctrina, eruditi poterant, multi in lege &c. qui altior finis reputatur) Alijs religiosis Prædicatoribus, & fidei propagatoribus suis futurorum temporum, debebāt diuitiæ referuari, nūquam tot Cœnobia fundari

Monialium, & Virginum reclusarum, Perniciosè in Ægypto, & Thebaide, & vniuersa Asia, Syriæque tractibus vtriusque sexus hominum millia in Cœnobijs reclusa vitæ cœlestis simul vitam transigerunt, quia nõ sunt ad munia destinata Apostolicarum functionum. Perditio ingens fuit sub SS. Audeño, & Columbano in Gallijs cõstructio Cœnobiõrum Virginum, & Monachorum, quorum tanta extitit multitudo, vt scriptores illius seculi florentem Palæstinam longè latèque superasse describant; poterant enim vtilius expendi diuitiarum thesauri in solis scholis, & alijs huiusmodi construendis, quàm in Cœnobitis reclusis alendis. Quid opus erat in Anglia Virginum choros iuxta antiquam, & stabilitam Apostolicam fidem claustrali disciplinæ addicere (vt Beda commemorat) si his æquiualentia, vel maiora opera in alijs Asceterijs præstari poterant? Malè consultum Germaniæ à S. Bonifacio, & alijs Germanorum Apostolis, cum omissis Collegijs, Seminarijs, & huiusmodi à Christo viuendi traditam normam in erigendis Cœnobijs virorum, & monialium introduxerunt. Oleum, & operam perdiderunt, non solum Orientales patres Basilius, & alij Occidentales, Benedictus, & Dominicus, & Franciscus, cum in domibus pudoris, & Virginitatis custodijs, tot castissimarum apum cœlestium innumerabilia examina collocarunt. Solum enim pro viris instituenda erant Cœnobia, ijsque cãdidatis, atque selectis, qui nobiliora, & operosiora præstare potuerunt. At cum nec prætulerint fideles Collegia, vel Seminaria Virginum, & Cœnobiõrum Monasterijs, procul dubio intellexerunt fundatores, æque esse gratum, si nõ longè melius, illa bona Virginũ applicare ipsorum Cœnobijs, quam quibuscumque Seminarijs, vel Collegijs, quibus aliunde subueniri potest. Frustra laborat Imperatrix Eleonora, quæ Viennæ pro Virginibus Carmelitanis Monasterium molitur. Frustra Abbas Fuldens. Vicecancell. qui Fuldæ Monasterium monialibus extruxit. Anna Iuliana Archiduchissa Austria, vt habetur in eius vita, à Beatissima Virgine admonita legitur, ne alij, quàm seruæ B. Virginis illum locum occupent, & tamen non deerant hæreses in plenissimo seruore in Vvittembergensi loco & in alijs hæreticis ciuitatibus, & Societati in primæuo spiritu, id nec concessum est.

Fortassis ociosæ sunt hæ Virgines, quia solitaria, sibi, nõ proximorum saluti prouidentes. Sed omnes pernecessarij in bello, & qui palam manus conferunt cum hoste, & qui cuniculos occultissimos moluntur, qui tormentis bellicis hostes propulsant, & qui nitrum in paruulis domunculis parant. Pugnabat exercitus Israel contra Amalech, sed Moyses exte-

lis

Vide vitam  
Bellarmini  
lib. 4. c. 3.

P. 94. & 95.

sis bracchijs orabat, & quoties defatigabantur manus, toties exercitus laxabantur; iterum extendebat, victor euadebat. Nec sibi soli vacasse dicendus est Moyses, etiam si in solitudine esset, quia à solitudine robur exercitui immittebat. Discurrunt modo Euangeliei concionatores, alij in Iaponiã, alij in Persidem, alij in Orientales plagas, propterea, vt non ociofus est Carthusianus, ita nec reclusa alia monialis, puras enim manus extendentes, & oculos madidos ad cœlum eleuantes; verbum prædicationis ignitum impetrant concionatoribus, & vt Deus corda Gentilium aperiat ad percipienda pietatis verba. Vna sola mulier S. Theresia: reformatrix Ordinis Carmelitani masculæ virtute prædita, non suis tantum monialibus, sed vniuerso orbi profuit, testantur Hispaniã, Gallia, & c. & intimi recessus ad quos huius Virginis labores penetrarunt, quot animorum millia vtriusque sexus per tot Cœnobiorum cõstructionem, & domos ad semitas perfectionis induxit. Nõ est hoc pro proximis laborare?

Dices non omnes orationes fundunt, nõ omnes sanctæ. Fateor. non omnes sunt Claræ, Theresæ, sed nec omnis Dominicani sunt Dominicus, nec Patres Societatis Ignatius, & si non adsum Catherinã, Hildegûdes, Kunigûdes, Lutgardes, adest eorum posteritas, veluti proles de benemerentibus parentibus orta, vt sustentari mereatur, etiam si signati multi sint, qui gloriosam habent profapiam, emeriti tamen sunt titulos ob parentũ, & Auorũ profusum sanguinem, & exantlatos labores. Sint relaxatæ nepotes eorum, an non attendendæ sunt prædecessores Virgines, velut auix à quibus suam ducunt originem? fortasse pauca sunt. Nullus eas poterit numerare quot sint, & quantis charismatibus illustratæ. vide Bozium 22. de signis, vbi cap. 3. numerantur Virginum myriades scriptis præstantes (ne putentur Benedictini soli, Dominicani, vel PP. Societatis scribere) prophetiæ dono admirabilis; Ordinum restitutrices; Regina Regumque sorores. Nullus se tanti faciat vt se solum Sisyphum, aut Athlantem, vel Deucalionem orbis existimet. Priuata esset Ecclesia Scholastica, Clara, Francisca Romana, si in Cœnobijs vitam non transegissent: si Cœnobio distracta esset, in cœlo deesset musica multarũ cytharizantium in cytharis suis, quandoquidem sub folijs Claræ vexillis 20000. milia militasse Bozius scribit lib. 7. cap. 7. nu. 19. de signis. August. mirabatur, quod in via Dei aliter, & aliter esset Deo seruiendi modus. Erat quoque prouidendum, vt filix Imperatorum, Regum, Principum, præter infirmas huius mûdi, haberent quo aspirare possent. & nihilominus illi Anonymi in illo iudicio; Canonissas Germanicas in Cœnobijs  
edu-

educādas traditas, nihil aliud Ecclesiæ præstare dicūt quā m nubilem ætatem, & bonum maritum expectare. esto hoc. ergo ne hoc malum, vt scēminæ nobiles in domo pudicitæ educentur, & vsque ad nuptias detineantur reclusæ, donec tradātur timore Domini, & virtutibus ornatae viris suis? Vtinam illis mulieribus ambiciosè Iesuitissarum nomē sibi vsurpantibus, absque licentiā Sedis Apostolicæ datum esset illud consiliū, vt vel in antiquis Ordinibus monialium, sub regulis ab Ecclesiā probatis, nomen dedissent; vel saltem si cœlibatus spiritu non vocarentur ad fructum centesimum, educandæ reclusæ essent, pro fructu trigésimo nuptiarum reportando; proculdubio ad tantam temeritatem non processissent, vt absque probatione Sedis Apostolicæ in præntam religionem erectæ, ad ea munera aspirassent, quæ viri doctissimi ex officio, & vocatione ad gradus doctoratus euecti, & in palæstra spiritus exercitati vix præstare, nisi Dei gratia, speciali exacte eminētia, possunt. An ad has deuoluendi erant Monialium redditus, quia doctrinam se professuras ad animarū salutem pollicebantur? grandis hæc Ecclesiæ tentatio, sapientia, & prudentia, & autoritate Summi Pastoris Urbani VIII. Pastoris vigilantissimi repressa, qui dum nouam Latonam solis æmulam apprehendit, & mutabilem sexum velut Lunam cum Sole non contendere voluit, sed in subiectione manere, non docendo, sed addiscendo, mandauit; cum nomine Iesuitissarum nouam rem dissoluendo, & ad vetusta monialium Cœnobia, si spiritu religionis tenerentur, salubri consilio ingrediendum exhortando, sin minus, honorabiles thoros connubiales, seu conjugalem statum, in quo pariter per generationem filiorum saluarentur, arriperent. Ociosa ergo ne Cœnobia? quando Iesuitissis superbissimis velut refugij domus vetera Cœnobia pro perfectionis apice adipiscendo Petri successor Christi Vicarius proposuit, & commendauit?

Sed disparitas assignatur ab illo Anonymo, & à Layman, probata: aliud esse, de nouo instituere Cœnobia, aliud iam extincta ad Veteres moniales omnia transferre. de primo nullā is quādo, ex Laymā, p. 289. vt sup. dictū est, Deus excitat mētes fidelium, vt sanctimonialium ædificent Monasteria. de secundo autem (ait Layman) *consideratis circumstantijs horum temporum non reperiuntur Virgines in Germania. quæ Deo se deuouentes in Monasteria suscipi possint, quare consultius videtur, vt Monasteria ad aliorum sustentationem applicentur, qui perfectionis, ac Virginitatis, vel castitatis statum coniungere audent.* & laudatus ille Anonymus ab eodem, sic dicit *ex eo quod fors aliquod, vel aliqua Virginum Cœnobia Religionis*

Refut. c. 6. p.  
287. 288. 289



*Et Capitis XVI. Cauca Anonymi discussio. 431*

*gionis Catholicae propugnatoribus, & propagatoribus fidei assignanda sunt, non tollitur status Virginitatis: vel enim deserta erunt, quae istis applicabuntur, vel pauculas habebunt religiosas, quibus in alijs Monasterijs cum emolumento disciplina regularis eodem modo prouideri potest. Accedit, ex eodem Layman quod ex praeteritorum experientia, quae nos docuit, coniecturam capere licet de futuris. Constat autem, ait, Moniales in Prouincijs hereticorum solitarias ad plurima mala, etiam defectionem a fide Catholica ob sexus fragilitatem adductas esse, adeo ut ad hanc ipsam diem talia Monasteria in Germania sint, quae ab A catholicis monialibus inhabitantur. Sed disparitas nulla est, nam stante decore status Virginalis, ne desit in Ecclesia flos iste Ecclesiastici germinis, utcumque fouendus, reparandus, instaurandus, in proprijs hortis excolendus, & propterea recuperatis hortis, vel iterum Monasteria reedificare, receptis redditibus, vel si nullus profectus speraretur, ex periculis incursum, possent redditus transferri ad ea Coenobia tuta, ubi Virgines recluderentur, & pro profectu populorum materialia templa, & Coenobia Patribus S. Francisci, vel PP. Capucinis, qui ex puris elemosynis viuunt, repleti, qui cum de redditibus non uiuant, citius intentio profectus salutaris proximorum haberetur duplicato sceleris, & ampliatione Coenobiorum ad quae Virgines, cum redditibus transferuntur; & ex ministerio Patrum, qui sine redditibus viuunt, quam si ex illis religiosis habitarentur, qui redditus pro sua sustentatione exigerent, nec enim Virgines emigrantibus, & Patribus sufficere possent.*

*Nec adeo fidendum est vanis nostris coniecturis, ut etiam si de nouo Coenobia fundarentur, vel de quo controuerfia est, iterum priscis Virgines eiusdem instituti restitueretur, non magis Dei fidere debeamus auxilio, & Imperatoris Inuictissimi brachio, & optimis Rectoribus Monialium, quo minus contra incursum, & demonium meridianum, & alia praemia castitatis, munirentur, regulari disciplina, frequentia Sacramentorum, &c. Fatetur Layman hanc praeseruationem a veritate victus dicens. Interim vero negari non potest, quin vel in solo inferioris Saxoniae circulo complura, circiter duodecim inueniantur Monasteria Virginum, quae & virtutes, & castimonia laudem fideique Catholicae integritatem, in medio hereticorum populorum quae etiam sine sacris mysterijs ad hanc usque diem conseruauerunt, quibus proinde Monasteria ac iura sua auferre, alijsque dare prorsus inhumanum esset, neque unquam, vel Theologi huius, vel alterius pij hominis in mentem venit. Eorum cum exempla plura restituatur earum, quae vel a fide Catholica, vel nullis post se relictae morte defecerunt, ac Monasteria*

187.

Pag. 185.

*sua hereticis reliquerunt, ne simile quid in posterum contingat Theologus iste cauendum putauit.* Ergo quando id fieri posset, vt in medio nationis prauæ lucerent tot Stellæ firmamenti adhibitis supra dictis cautelis, non video cur non illis antiqui redditus, cum nouis supradditis restitui debãt; cum vniuscuiusque iustificati minimi dignitati, ne dum thesauri huiusmodi, sed totus ordo naturæ comparari nequeat, & inferioris precij sit, vt merito, ceû inferius superiori, ordinetur. Quanto magis pro superaddito gratiæ Virginitatis statu diuitiæ impendenda; vt custodiatur, & conseruetur? Sin autem attentis circumstantijs id fieri non potest, cum redditibus moniales, quæ in recuperatis Monasterijs recludi debebant, vt dictum est transferantur, & ad domos earum PP. Sancti Francisci de obseruantia vel Capuccini destinentur, vel Patres Theatini ad eadem loca excolenda (hi enim omnes non ex redditibus viuunt) ex Italia euocentur, qui eadem munera, quæ præstant PP. Societatis in Ordine ad salutem proximorum, præstant egregiè. Nec desunt PP. Bernabita in Viennam intruducti PP. Discalceati, Dominicani, Augustiniani, qui vt in alijs partibus orbis, sic strenuam nauare possent in reductione hæreticorum operam, qui adeo sunt in Gentilium conuersione indefessi operarij.

Sic calumnia Vindiciani, & Anonymi, & alterius qui forsâ Laymanis personam assumpsit, euanescit, & fortasse: Vindicianus, Anonymos finxit, & Laymanum, sunt enim adeo scripta similia, & tractatus assimiles, vt videãtur gemelli eodem tempore nati, & caligæ vnius panni. Ad alia Vindiciani paragrapha transeamus discutienda.

## § II.

## Doctrina Societatis.

VIN.

**V** Ngit hic quoque, & pungit Vindicianus. recenset primo verba Grauinæ dicentis. *Omnia nostra vestra sunt, ait extemporaneus Societatis encomiastes, & vestra pariter nostra charitatis glutino, quo vt decet sponsa sodales, sponsi quoque sodales complectitur. Vestra, & nostra doctrina S. Augustini S. Thomæ S. Bonauentura. e quorum fonte potati in dies tot vestra commentaria, omni eruditione referta in lucem procedunt.* subdit.

*Rectè ista si absit tropus aliquis Rhetorici artificij, per quem charitatis vinum acescere possit, & si Grauina in vestigio persistere*

essere norit. Sed lego alibi, dum veteres scriptores ex meritis laudantur sequentia, semper antiquis primus eis debetur honor, tam ex primi factus inuentione, quam ex stylo compendioso, cum maiori dicendi perspicuitate. neque enim ex multitudine eorum qua dicuntur. sed ex distincta ipsarum assertionum, ad propria, & prima principia reductione DD. scripta sunt existimanda. His minio notanda parameia subiicit, certe si riuuli ad fontes reducerentur, alui exiccarentur, & moueret cornicularis furuius nudata coloribus. & mox subdit idem Vindicianus. post unctiorem, puncturam.

P. 1. C. 19.

Video Neotericos uti Graui. appellat duplici theta signari. primo quod ad maiorum differendi claritatem, ac breuitatem non accedant, neque ad felicem eorum methodum, qua scientificae Principia in apicum elicuerunt. Secundo quod nihil solida doctrina, quam non ab antiquis emendicarint, deserant. Vtrumque Societas pro amabili modestia facile dissimulabit, sed nescio, quam promptè quicumque alij in Ecclesia doctissimi viri Grauius sint assensuri. Vulgo notissimum est Societatis auctores in maiori ubique precio florere, quam Grauius velit ac iubeat. Quis non malit istorum voluminibus Bibliothecam suam instruere? quis abundantius Lectori satisfacit? Quis ita funditus difficultates exhaurit, ac varietate, amplitudine, & robore argumentorum stringit, deletat, exaturat, tot illi gemmas, & lucidissima pristorum monilia coaceruat, sanctorumque DD. grauissima testimonia constipant, ut qui unum de Societate volumine legerit, iam reliquos uniuersos de eodem argumento Doctores admirabili compendio, se perlegisse existimet, atque exulset.

Triumphus Vindiciani ante victoriam decantatus, multis ad interitum, multis cessit ad ludibrium. Vtata est a mulatio in omnibus facultatibus, & officijs hominum, ut in plurimum, qui posteriores, velint esse antecessoribus praestantiores, proprium enim iuuenum est, audaces esse, q & subito incallescunt, & accepto damno sapiunt suis expensis, experientia edocti, quae est stultorum magistra. vnde in re militari, q noua meditatur stratagemata, & non veterum ducum militaria praecpta attendunt, sepe fiunt hostium praeda. Cautius vero, & methodicè veterani milites pugnant, nam cecinit ille.

TVR.

*Kulneribus didigit miles habere metum.*

sic, & in Scholastica palestra vniuersaliter cuiuscumque conditionis, & status ad pauca respicientes multi iuniores reponuntur. Hi dedignantes veterum sapientiam sequi, facile enunciant, quae retractari postea opus est: è contra vero sapientiam antiquorum exquiret sapiens. vnde, & senex tamquam Bos lapsus fortius figit pedem. Hinc procedit tumor in quibusdam Neoter-

I i

ricis,

Ticis, vt supra cœteros sapere, & supra antiquos affurgere videretur; addita petulſcia in abſurdis opinionibus excogitâdis, cū coniuncta audacia infringendi, vel extorquendi rectas ſententias ab alijs traditas. Vtrumque vitium ab Euripide denotatur dicente eleganter, *petulans lingua turpiſſimus morbus eſt*, ludendo ſcilicet opinionibus, vel falſis applaudendo ſententijs, vel inuidioſè & temerè rectè tradita deprauando. Sat eſt in omnibus ſtudijs infelix *κακαζυμία*. multi enim ſunt qui Tyrſigeri ſunt, pauci tamen Bacchi. Peruenit in Lesbum Orphæi Lyra, hoc eſt Orphæi excellens doctrina, filius Principis cogitauit ſe futurum alterum Orphæum, ſi eiufdem Lyra canerent; voluit trahere ad ſe beſtias noctu, & cantauit. Eo igitur canente noctu canes conuenerunt, & eum dilaniarunt. Oritur quoque ex eodem fonte totius diſciplinæ perturbatio, infinita vaſtitas inutilium quæſtionum, & argumētorum, vt aliquid additum præcis videatur, & quod peius eſt contradicendi libido, ſi quis ad in nouitiolam inueheatur paraturam, & ex principatus, in noua opinione introducenda, gloriola, incipiūt. Doctores *ζυγομαχῶν*, nec voluntates ſunt ſimiles: ludq; malum euenit, quod Thucydides ſcripſit, *diſſidentibus opinionibus, diſſimilia opera ſiunt*, ſit gradus diſcedendi paulatim à Doctrina Patrum, implicantur multi, vt ſtudeant factiones inducere, atijque eorum lædantur exemplo, & negotia magis neceſſaria impediuntur.

Huic malo occurrere volens prouida de ſuis pientiſſimis Collegijs inclyta IESV Societas (quæ ex doctiſſimis Theologorum ſuorum lucubrationibus ſatis magnam laudem reportauit, qui veluti Scribæ docti, noua, & vetera cuderunt, hoc eſt ſuper ſolidam doctrinæ petram, veluti noui Beſelecles laborarunt, adiſciedo veteribus doctrinis nouam gratiam, ſplendorem, & venuſtatem) cum cerneret nonnullorum feruentia ingenia (quæ in omnibus cœtibus ſimilia reperiuntur) nouitate allec̄ta, vetera ſaſtidiſſe, & poſſe noua in dies euulgare, libellum de ratione ſtudioſorum (ſicet poſtea antiquatum) edidit, & Societatis ſtudia ad vetuſtatis formã reducere ſtudiuit, nè ſupra recensita inconuenientia ſequerentur, eidemque Societati Ducem, & præceptorem (certis exceptionibus) præfixit S. Thomam Aquinatem, Sanctiſſimi Ignatijs ordinatione renouando. Experta enim erat, quot paradoxa ſequi poterant in materia ſequendarum opinionum, ſi tantum Ducem, cuius (Sanctiſſimus Fundator ſuit ſtudioſiſſimus, & virtutum imitator) non ſequerentur. Sed nec quidam repreſſi magno Societatis pientiſſimæ dolore (tantus eſt ingeniorum feruor) nam nè eis tale ingereretur frœnum, in antiquitatem oblocuti  
ſua

sunt, in doctrinam Sancti oblatrarunt, omnes huius seculi Doctores primis æquari, cum S. Thoma, Bonaventura, Scoto, in iisdem subellijs considerare posse modernos, meliora eos, & acutiora proferre, quæ ipsi protulerint. Quid non effutiuit (statutis Societatis non obtemperando) Pater ille Poza (potius dici potest) à quo, & de puto ab yssi, (sycophantiarum fumus exhalauit, & inter cætera paradoxa acri censura digna, digneque censurata, Scilicet Ecclesiæ S. Thom. obscurare conatus est, hunc eandem abyssum impetendo, tam in libello supplici ad iudices veritatis directo, quam in elucidario, quam in Apologijs, vt merito in Indice suspensus Anno 1628. sit à censoribus Romanis: cūq; nec velle subijci censuræ Superiorum contentione horribili, & contentiosa auersione, multis in eisdem schismatico stylo, idem Poza editis responsionibus, Apologeticis reclamasset; nunc iterum cum omnibus operibus suis suspensus est in hanc formam.

---

*DECRETVM.*

**S**acra Congregationis Eminentissimorum, & Reuerendissimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium à Sanctissimo D. N. VRBANO Papa Octauo, Sanctaque Sede Apostolica ad Indicem librorum, eorumdemque permissionem, prohibitionem, expurgationem, & impressionem, in vniuersa Republica Christiana specialiter deputatorum, vbiq; publicandum.

Sacra Indicis Congregatio Eminentissimorum, & Reuerendiss. DD. S. R. E. Cardinalium infra scriptos libros damnat, & prohibet, mandans omnibus, & singulis cuiuscumque gradus, & conditionis, sub pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, nè vllus in posterum eos imprimere, legere, aut quouis modo apud se retinere audeat, & si quis aliquos illorum habuerit, vt statim omnes à præsentis Decreti nouitia, locorum Ordinarijs, aut Inquisitoribus consignet.

*Libri autem sunt.*

**I**oannis Baptistæ Poza Societatis Iesu Cantabri opera omnia. Libellus Anonymus inscriptus. Memorial à los Iueces de la Verdad, y Doctrina.

**Libellus Anonymus in scriptus.** Libellus quidam supplex, cui titulus, ad Iudices veritatis, & doctrinæ defenditur.

**Liber in scriptus.** Sanctissimo Domino D. N. Urbano Papa Octavo. Natio, & cognatio Cantabrica Ioannis Baptistæ Poza è Societate Iesu, in causa iudiciali tomi primi Elucidarij, cuius initium est. Beatissime Pater. Cantabricum Dominium, & Cognatio Ioannis Baptistæ Poza è Societate Iesu, ad pedes Vestrae sanctitatis abiecta, partes iudicialis defensionis tomi primi Elucidarij vltro suscipiunt.

**Liber in scriptus.** Sanctissimo Domino D. N. Urbano Papa Octavo. Cognatio Cantabrica Ioannis Baptistæ Poza è Societate Iesu in causa iudiciali tomi primi Elucidarij, cuius initium est. Beatissime Pater. Doctor D. Ioannes de Vribe, & Yarza nomine cognationis Cantabricæ Io. Baptistæ Poza è Societate Iesu ad pedes V. Sanctitatis abiectus, iudicialis defensionis tomi primi Elucidarij vltro suscipit.

**Libellus sine titulo,** cuius initium. Señor el Doctor D. Iuuan de Vribe, y Yarza en su nombre, y en el de los parientes, y Deudos del P. Iuuan Baptista Poza de la Compañia de Iesus.

Et quicumque alij tractatus, Apologiae, Informationes, Libelli supplices, vel quouis alio nomine expressi pro defensione Elucidarij Deiparæ, siue doctrinæ præfati Ioannis Baptistæ Poza, tam prælo mandati, quam manuscripti.

In quorum fidem manu, & sigillo Eminentissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis Pij S. Congregationis Præfati, præfens decretum signatum, & munitum fuit. Romæ die 9. Septem. 1632.

**C. Epif. Portuehs. Card. Pius**

**Locus sigilli.**

**F. Io. Bapt. Marinus Ord. Præd. M. & S. C. Secretarius.**

Die 28. mensis Septemb. 1632. supradictum decretum affirmatum, & publicatum fuit ad valuas Curie, & in acie Campi Floræ, ac alijs solitis, & consuetis Urbis per me Andream Scalmanum S. D. N. P. Curforem.

**Aug. de Brolis pro Mag. Curforum.**

**Romæ ex Typog. Reueren. Cam. Apost. M. DC XXXII.**  
Sed

Sed non leuis consolatio ex Poiziana temeritate PP. Societatis, & Thomistis affertur, quod de huiusmodi insultibus Doctor Angelicus triumphauit, semper triumphaturus; nam verus Doctor (ex Hieronymo in cap. 10. Esaiæ) & *si ciuitates* (vt fecit S. Thomas) *aduersariorum, quæ eriguntur contra scientiam Dei, & hæreticorum nimio labore constructæ sunt, in puluerem redigat, & nihil esse demonstret; qui intelligens infirmitatem cordis humani, & quod mortali carne circumdatus non possit perfectam habere victoriam, nec omnes gentes capere, si et eum alij admirentur, & dicant: Tu solus es princeps, respondebit nobis: Multa sunt quæ destruere debeo, & adhuc destruere non potui: scio quod nescio: & quamquam multa aduersariorum argumenta superauerim, tamen sunt pleraque quæ adhuc superanda, simulque spe futurorum ex his quæ superauit, etiam cæterorum sibi victoriam repromittit.* Optimæ & consideratione dignæ multæ à veteribus Patribus Societatis, & nouissimis Congregationibus Generalibus propositæ regulæ, quibus hæc indisciplinata quorundam ingenia concluderentur, tum in modestia; tum in doctrinæ securitate retinenda, potius præcorum Doctorum, præcipuè S. Thomæ, esse sectatores, quam nouorum sæctuum esse adiuuatores, etiam si pro indifferentibus, & adiaphoris placitis, & sub prætextu exercèdi ingenij inuenirètur. Sed aliæ èt à Turc. proponuntur eius rei sat prouida argumenta. Primum, quia concordia uniformitatem seruat, & licentia opinandi quodlibet, Academiã introducit. Secundum, quia via regia, & callis tior securior, quàm deuij tramites, & sinuosi anfractus, per quos incedentes, vbi diu defatigati sunt, nouas semitas, vt breuiores putantes, rursus ad caput circuitu. & viæ vsitatæ redire necesse est, maxima temporis iactura, nouas formas quas sibi impresserunt obliterantes, & veras receptasque imagines effingentes. Tertium, quia eiusmodi Scholæ Principes S. Thomas, S. Bonauentura, Scotus, Ægidius, Bachon, stabilitis suis principijs, consequenter procedunt in tota doctrina tradenda; qui autem nullius additi sunt disciplinæ veluti censores, hæc emendantes, hæc accipientes, interdum contraria hauriunt, vt immane Chaos, ex diuersis authoribus formetur, ibiq; sint humida pugnancia siccis: & huiusmodi præceptores polytypis assimilés fieri possent, vt tenacius hæreant scopulis, in eorum colores varios se efformantes, imò vt Chamæleontes de suo corio ludere videantur, vt nescias si Thomista, si Scotista, si Nominalis, si Vasquista, vel Suarista sit, & in eadem quæstionis, quæ tractatur serie, modo videas Thomistam agere, modo Scotistam, omniumque cothurnos induere, veluti

larua;

laruitas simiās, vt in ipsis entibus, rationis tractandis, inter ea rationis entia numeri posse videas, quæ Chimæris, Hircoceruis, montibus aureis locum assignāt; nec enim puram Thomisticam, vel Scotisticam, vel Nominalem doctrinam reperiēs, sed Scoto Thomasticam Thomista Scoticam; Vasquez Suarezisticam, Suarez Vasquiticam, vt etiam sapientes auditores hæreant, infimæ notæ magis confundantur, mediæ cum scrupulo dimittantur. Quartum, quia puerorum mos est.

Horat.

*Ludere par impar. pro bello adiungere mures,  
Aedificare casas, equitare in arundine longa.*

& mutare quadrata rotundis, non secus multi procedunt in opinionum adiuentionibus. Ita procedente tempore, vt veritatis victi, quæ edificarunt, destruunt, quæ destruxerunt, ædificant, & vbi hic meditatur demonstrationem pro placito stabiliendo, ab altero sophistica ratio adiuvenitur, vt nec probabilis asserta ratio induci videatur. Et si in conclusionē cōueniant, in inuenienda ratione non desit Magistromachia. Quintum, quia quondam Nominalium reiectæ opinionones in rudibus sepultæ, & antiquatæ, exsuscitantur, & vt plausibiles recipiuntur, non quia veræ, sed quia nouæ; nouitas autem parit admirationem, hæc delectationem, hæc animos titillat, vt vtilibus repudiatis, prodesse credatur, quod delectat & mulcet: inde paradoxa, vt quod prius inopinabile inter opinabilia reponatur, quod improbable, vt probabile veditur: maxime fieri posset transitus ex his opinionibus ad mores formandos, vt non leue possit sequi periculum animarum. Sextum, quia iam originalia, & textus non leguntur passim, sed scripta conquiruntur, & emuntur, vbi nec fidæ citationes, nec fidelitas doctrinarum haberi potest, Amanuensium vitio, & sola exaratione de quinterno, vt dicunt ad quinternum, nec in fontibus puris doctrina, sed in riuis iisque turbidis propinatur, quod si tepus in eiusmodi dictationibus, exarationibus, in authoribus classicis insumeretur, doctiores discipuli, & solidiores in doctrinis firmarentur. Septimum cum inuolutione doctrinarum, inuolutio terminorum introducitur, & noui loquendi modi, vt barbari multi habeantur ab auditoribus, & obstupeant ad intelligibile disciplinam portentosis & inuitatis vocibus, & maior labor sit in venandis vocibus, quam assequendis rebus, vana umbra detenti vocationum, sine reru intelligentia, in cortice dentes figendo, nucleum fructu defraudati. Non est autem hoc leue malum in doctrinis, nam sicut, ex Cicerone, non possunt mutari musicæ leges sine fluctatione legum publicarum, ex doctrina Plat. & Aristot. sic mutata studiorum forma vel saltem loquendi genus doctri-

L. 2. de legi.

nz



na, & forma Reipublicæ mutari posset. Octauum, quia ex praxi aliorum, qui se determinatus auctoribus informâdis tradidere, edocti sumus, nullum periculum, vel naufragium patet subsistere, at nouis se tradentes præceptoribus, qui inuitata docuerunt in varia discrimina possunt impingere. *despici autem*, ait Hesiodus, *incertum qui captus, certa relinquit.* Stultum dicebat Hannibal apud Lium *sic aliena appetere, ut de nostris periclitemur.* Et bellis doctrinarum flagrantibus, nequaquam prudētix est accersere bella noua, & antiquis nouo periculo accumulare: & experientia docuit, quod dum antiqua veluti aliena inuadere uoluerant, sua denique amiserunt. Hęc est hominum conditio miseranda à Philautia procedens, ut quisquis plus de se quam in ueritate sit, opinetur, & multi propria acrisia fuscati, plus sibi tribuant, quàm habēt, nec à uetustis se erodiri patiantur, suoque succo pascantur: cumque postea experimento sibi displiceant, instabiles fiunt, alia appetentes, & introducētes. inde optat (ut dicebat Horatius) *Epippia boe piger, optat arare cabellus.* & plerumque, fit, ut accidit asino Aetopico, quod mutentur in deteriore condicione. Hęc & similia consideranda, & proponenda, ut in officio contineantur, nouitia ingenia, nouitiolas affectantes paraturas. His ergo ne Vindicianus nouellis turgidis, inflatis auctoribus Bibliothecas opplebit? His ergo ne sunt qui præ antiquis ubique Gentium in maximo florent precio? nequaquam, sed illi certe docti, & graues Societ. PP. maximè ueteres, qui suas explicationes, & commentaria iuxta commentariorum, & expositorū leges, ediderunt, et sic authorem quem commentantur, sequuntur, ut non authores, sed commentatores titulo modestè gloriētur. Magnus est horum auctorum numerus, qui scitōs illos impugnant degenerantes ab ipsis, abundanter instruunt, quomodo doctrina Theologica pertractanda sit. Non hos Turtur perstrinxit ueri nominis Theologos Societatis, quos ueneratur, & suscipit, sed Pigmæos illos quosdam tamen ab ipsa Societate reprehensos, & sugillatos, atque reprehesos, qui super gigantes innixi non secus, ac illi Chalanæ turris, nihil ferē de suo, nisi nouitatem superaddentes, cœlum digito iam tetigisse se existimant, cum humi repant, vel tamquam hęcera innixi muris ualidissimis ueterum Doctorum, ut crescentibus adhærere se simulant, ut eos, subtiliores radices fingendo in ramis, tamquam parietem inclinatum, & maceris depulsam, si fieri potest, proferant. In hoc, crede Vindiciane, non est offensa Societas (cui amicabiliter Gratina concordat, profitenti S. Thom. doctrinam sequi ad præscriptū Congregat. Generatium) quæ semper inuigilat in doctrina, &

causa-

3. t. con. li. 14  
c. 15 ff. 4.

To. 3. lib. 14  
cap. 16.

VIN.

cauenda cauet, & emédanda curat, nō omniū, sed aliquorum opera, & iam pridem, ex libello de ratione studiorum, & alijs sapientum admonitionibus eiusdem Societatis repressi sunt, & admoniti contradictores, ne antiquitatem nouitate illatent. Reprimere quoque curauit Grauína iactabundasillas quorundam partialium voces: *Plus Suarez, quam S. Thomam scripsisse; eundem non inuideve Alberto, Aquinati, &c. similiter & has voces: Patres Societatis, ut dicebat Baeza, tanta inscribendo diuini muneris copia redundare, ut conati in scribendo dici non debeant: & eos tanta multitudine librorum repleuisse mundum, ut quotquot numerentur omnium aliorum religionum, scriptoribus Societatis equari nequeant.* Hæc enim sine Romacho legi non poterant, quare opus fuit ostendere diuersitatem inter principes authores, & sequentes scholarios, nam & fecundior campus, & feracior ostenditur, ex vna vel altera specie floris, vel fructus, quam sint cornucopiæ hinc inde floribus, & fructibus refertæ. Optima, & arguta responsio fuit cuiusdam P. Cassinensis, qui cum ei à quodâ inflato scholari obiectum esset, *in insigni Bibliotheca illa, non nisi vetustos haberi codices, paucos autem, vel ferè nullos, modernos à Baeza exaltatos authores, cum illis codicibus annexor;* respondit. *eam esse illius Bibliothecæ excellentiam, quod originalia, non copias contineret.* pro qua etiã vana obiectiõne huc facerent, quæ Turtur paræmia riuuli, & fontis argutè respondit. At iterum reassumpto spiritu Vindicianus insurgit in Grauinam.

*Verum breuitatem Grauína à nostratibus desiderat. Sed hoc litteratorum æuo breuitas inuisa est, utpotè obscurior, & profundior, ut vix multa contentione mens, ac sententia scriptoris eiusceretur.*

Sed nō ab omnibus scriptoribus Societatis eam exigit Grauína, sed ab illis commentatoribus tãrum, qui, idem per idem, vel multiplicatis vocibus, & synonymis, vel declamatorio stylo, vel citationum aggeribus, vel qui fingi possunt dicendi modis, in immensum multiplicatis, in ea vitia incidunt (à quibus cauendum S. Thom. voluit in summæ initio, & doctissimus P. Possevinus (in Biblioth. lib. 3. cap. 12.) iubar Societatis eiusdem fulgentissimum, ut propria mirum non sit, si volumina excresecãt, à quibus si hæc omnia subtrahantur, vel si hæc omnia in mortario contunderentur non exprimeretur vncia propriæ sententiæ, & placiti. Si inuisa est breuitas hoc tempore, non mirum quia iam mundum in senium vergit. Senectus autem mundi est garrula, senes autem constat esse garrulos, vnde apud Homerum. *Senum orationes longæ sunt.*

Sapient-

*Sapientum breues, breuibus enim verbis multa comprehendunt, vnde non sunt tot hodie auditores in scholis modernorū, quot erant olim in Vniuersitate Parisiensi, Coloniæ. sed si,*  
*Deficit auditor, non deficit ille loquendo.*

*O sola fortes loquacitate senes.*

Est prouerbiū Gallorum: *multa verba, modica fides.* Sapientissimè magnus Gregor. Nazian. *antiquam sapientiam, breuibus verbis conclusam, iuuenili & effluenti orationi præfert.* In plag. grā. quæ verba adaptari possunt ad præsentium scholarium conditionem, quibus illa displicet, hæc placet. *Quid relicto capite ad pedes accurritis? quid Aronem prætereuntes, Eleazarum in medium produciſtis* (hunc vel illum S. August. & S. Thomæ præferentes) *non æquo animo patior fonte obstructo torrentem cum impetu ferri, absconso Sole Stellam ostentari, cedente canicie iuuentu: em leges præscribere, tacente sapientia imperitiā iuuenilem temeritate se in publicum inferre. Nam quemadmodum ingens pluuia nequaquam maiorem utilitatē parit, quam quæ minori copia labitur (quippe cum vehemētia sua terram deuoluat ac distrahāt, forteque etiam ipsa agricolā multet, hæc autem leniter ac tranquille defluit, altissimeque illabens pinguiorem terram efficit, & cultorem iuuat. spicamq; ad maturum fructum nutrit) eodem modo, nec copiosa verbisque affluens oratio sapienti oratione utilior censenda est: Illa enim exigua fortasse voluptate affectum auditorum relinquit, simulque cum percusso aere dissoluitur, nec quicquam aliud virium habeat, quàm ut verborū lenocinio, quasi præstigijs quibusdam auidas hominum aures deliniat: hæc verò mentem penetrat, dilatatumque os spiritu implet, nec in ipso ortu extinguitur, sed frugem ingentem PAVGIS STLLABIS gignit.* Vide ergo quod loqui sapiēter siuè in suggestu, siuè in cathedra, siuè voce siuè scripto, præstat magis quam copiosè. *Concrescat, ut pluuia doctrina mea, fluat ut ros eloquium meū* dixit S. Moyſes, quem imitati sunt Doctores classici, quorum avaritia in verbis laudabilis, solus Vindicianus vult torrentes verborum, Atticisimis non Laconicis delectatus cum Bæza principatum tenere.

*Claritatem desiderat. Nihil profecto purius, & elegantius Societatis stylo est, omnis verborum ornatus; rerum copia, & sententiarum dignitas in Societatis eruditionem commigravit.* VIN. *Lege Grauiua, quæ vel heretici in Illustrissimum Bellarmini lacubrationibus suspexerunt; & maiora in dictis inuenies.*

Admiratur, & laudat Grauiua illorum scriptorum Societatis stylium, qui cum sapientia eloquentiam coniunxerunt, vteres imitantium, qui innumeri sunt, quæ non transmigravit ad TVR.

Societatis alumnos solos, nec enim ceteri velut *Aegyptij* ex-  
 polliati sunt omnium ordinum Doctores nostrorum tempo-  
 rum, sapientia seculari: & ne dum Hæretici in Bellarmino in-  
 spexerunt & admirati sunt eruditionem atque sapientiã; sed  
 etiã in Caictano, Stapletono, Melchiore, Cano, Michaeli, Me-  
 dina, innumerisque omnium Ordinum tractatoribus, qui par-  
 tes primas iam pridem occupant; quos silentio ex industria  
 præteris, quia caudicis solius Societatis factus, quasi hi  
 soli, secundum te, homines, ut eis solis destructis, vel mortuis,  
 moriatur sapientia: quo adulatorio elogio, nimium pij isti PP.  
 discruciantur. Dicam tibi quod Martialis ad Attalum scri-  
 psit.

*Semper agis causas, & res agis Attale semper*

*Est, non est quod agas, Attale semper agis.*

*Si res & causa desunt, agis Attale mular*

*Attale ne quid agas, desit, agas animam.*

In laudem  
 Athan.

Id vnum ex Nazianz. reportes velim, multoties, si intra ter-  
 minos verborũ iste apparatus non contineatur, potius Theo-  
 logiæ obesse quã prodesse. tunc enim (dixit Nazianz) res  
 nostra florebat ac præclare se habebant, cum nimium hoc, &  
 verborum lepore atque arte fucata tractandæ Theologiæ ra-  
 tio, ad divinas causas ne aditum quidem habebat. Verum  
 idem erat calculis ludere in personis celeritate aspectum fal-  
 lentibus, aut omnivotis, & lascivis corporis flexibus spectato-  
 res ludificari, quod novi quidpiam ac curiosi de Deo, vel dice-  
 re, vel audire: simplex contra, ingenuaque oratio atque doctri-  
 na pietas existimabatur. At posteaque Sexti & Pyrrhones, &  
 contradicendi libidine incitata lingua velut gravis quidam  
 ac malignus morbus in Ecclesias nostras irrepit, quodque  
 Actorum liber de Atheniensibus narrat, ad nihil aliud vaca-  
 mus, quam ad novi aliquod dicendum, vel audiendum, quasi in  
 vitium vitio coarctati alieno, introducta hæc Theologiæ tra-  
 ctandæ ratio, cum simpliciter, in spinosis antiquorum Schola-  
 sticorum vocibus subtilius, verius, sapientius, magis Theologi-  
 æ tractandæ ratio haberetur. Prosequitur in Grauinam  
 mox dicens.

VIN.

*Methodum arguit. quasi quisquam illis par in doctrina,  
 vel nature ordine accuratè servando existeret. Quam præstè  
 ex Peripatheticorum nervis concludunt, quam terribè, & in ve-  
 stigio pedi inherent. Numquam illi tergum impressiois od-  
 uertunt, vel latebram circumspiciunt, aliorum autem seu fron-  
 ti, seu tergo, quam ardui imminem? Quis vel non eminens con-  
 spectos adversarius, ut turbinem folia, refugit? Quis seculariũ  
 clericorum, in ludricis, non se doctrina Societatis protegit? Quis  
 vel*

*Et Capitis XVI. Cauca Anonymi discussio. 443*

*vel Regularium eiusdem docendi, vel agendi methodum, non amulatur? Quod Societati licet, nemo sibi permissum est, & sacrum existimat.*

Nihil de methodis Grauina, quos usque ad satietatem pro Societate sola stare Vindicianus suadere conatur, non recensuit Galenus lib. de Methodis, quot Vindicianus, & ipse medicus; cumque quem Societas seruat, modum, & mensuram reliquorum ponit; cum ut prototypum, nec Clericorum, nec secularium, nec regularium vllus recenseri possit, qui illum imitetur, & amuletur. Video Vindicianum veluti puerulum inflatum nouis calceis, sed ob vanam gloriam a pedagogo vapulandum. nam quamcumque methodum post priscos illos proceres, qui hodie in scholis versatur, ab insigni illo viro F. Francisco de Victoria, vniuersa Hispania introductum agnoscit, antequam Societas nasceretur, primitique Patres eandem a Dominicanis legendi formam hauserunt (sic Toletus a Soto didicit, vt alios praetereamus) Agnoscunt, & ipsi riuifontem. Displicet humili Societati haec Vindiciani loquendi formula, cum per quos profecerit agnoscat, & fateatur;

TVR.

Licet autem Vindicianus primis veteribus primum honorem deberi postea fateatur, eosque asserat quasi flumen sapientia repletos, nomen ad insulas longe diuulgasse &c. tamē (subdit) *reliquerunt (in quo non diffitemur) posteritati facultatem sua opera illustrandi, & in varium usum accommodandi, exponendi, quo in genere Societatis auctores insigniter felices esse, nemo prudentium virorum insciabitur.*

VIN.

Nec Grauina inficiatur, dummodo Vindicianus non affectet (vt semper studet) super reliquos in sanctitate, in doctrina, in methodo palmam deferre ijs, quos inaniter inflare vult, modestis illis reuentibus. At bene res se habet, nam vasa inania maiorem sonum edunt, quam plena, hominesque verae sapientiae, & doctrinae expertes loquaciores, quam vere sapientes. Sed haec est humanae vitae calamitas, vt non ab omnibus, quae probari debent probentur, nec contra ram insulsa, & perperam dicta, vt non inueniat sectatores, adulatores, & approbatores. Sed tandem a tempore, & veritate vera sapientia a stultitia, vel ab errore distare cognoscitur.

TVR.

Finem imponit Paragrapho dicens. *Salem de cornicula Vulturi suo Grauina aspergat. Si enim veterum sapientissima doctrina vestiri, scriptaque sua eorum christi ornare foret illiberale, audacter infero S.S. Thomam, & Bonauenturam, meras corniculas fuisse, quid enim in illis reperias, quod non Sacra Scriptura & S.S. PP. sensenijis undique confirmetur? Sed facessant inconditi salos, & cornicis fabula suo Apologo remittatur,*

VIN.

tuntur, dicitur enim in eos tantum, qui aliena seu propria videntur, quod pij DD. numquam presumunt, sed fideliter nomen locumque assignant eius auctoritatis, à quo doctrinam mutantur.

TVR.

Non omnes, sed eos sal illud salire necesse est, qui non veriti sunt S. Thomam facere corniculam, effutiendo eum D. fermè dimidium primæ secundæ, & secundæ secundæ à F. Vincentio Beluacensi suffuratum, vt scripsit Poza. Non S. Thomam perfringere debebat, sed eos ad quos integra volumina impressa, & manuscripta vndique magno labore, & sumptu conquisita, Victoriz, Pennz, Mantij, Gallo, Cordoua, Forerij, Oleastri, Ludouici Soto Maior, Orellana, & Herrera peruenerunt, quorum laboribus integra ipsorum folia onerata, & auctores suppressis eorum nominibus, non honorati. Et tamen S. Thomas quasi cum sepulchrorum effosoribus collocatus, & qui ditati sunt lætantes quasi super spolia multa, non tantum denotati, sed & super S. Thomam exaltati, quod maiora scripserint, quam quod S. Thomas dictauerit. Quas comparationes modesta Societas acerrimè reprehendit, agnoscens non quantitatem molis, sed virtutis res metiendas. & sapientissimè quidam Pater venerabilis Societatis dicere mihi solitus est. S. Thomæ opera, tot continere principia, quot verba, quod dictum, ad moriones res sensibus mensurantes, corrigendos aptissimum iudicatur.

### §. III. DISCVSSIO.

Vbi à Vindiciano spiritualia Societatis recensentur.

I. p. cap. 8.

**V**bi Grauina dona, & charismata esse voluit omnium Ordinum cum Societate communia, vt magis vinculum dilectionis firmaretur, illud protulit. *Omnia vestra sunt, siue Paulus, siue Cephas, dicamus, siue Basilius, siue Augustinus, siue Benedictus, siue Bernardus, siue Dominicus, siue Franciscus, siue vita qua cadit in exemplum, siue mors, que vos in lucem protraxit; quid hinc deducat Vindicianus, e Horibus velut Vespa liquores felleos colligens, audiamus.*

VIN.

*Bonum ò superi factum? inuencula Societas tam splendida Ecclesia dona, seu paraphernalia lætissimè amplectetur &c. neque paruum ei solatium adferet, vbi nihil etiam emundæ naris calumniatores in se reppererint, quod Apostolicis DD. & summis Ascetica Magistris iam antiquitus tritum, & solenne non fuerit. Vix aliud Iacobus Aluarez, Iulius Nigro-*

nigro-

*Et Capitis XVI. Cauca Anonymi discussio. 445*

nus, Franciscus, Suarez, alijque recentiores moliti sunt, quam ut nouissimi Ordinis, cum primis conspirationem monstrarent.

Si tanta est in virtutibus conspiratio nouissimorum cum primis, veluti filiorum optimorum, ex optimis parentibus originem ducentibus, atque hos effert Vindicianus, vt illibatos, inculpato, ab omni terrea concretione secretos, etiam ad parentes laudes istæ deriuantur, nam si delibatio sancta, & massa, si rami, & arbor,

*Nature sequitur semina quisque sua.*

At id non sepe euenit, degeneratibus filiis à parentibus. Et vt à parentibus quoque morbi in filios deriuantur, quod testatur Plinius iunior loquens de Cornelio Ruse, & commune Medicorum proloquium: *podagricos gignere podagricos*; ita & semina virtutum moralium plerumque ab Heroibus parentibus in natos propagantur, vt ille dixit, *fortes creantur fortibus*: tamen fieri sæpius contingit, vt nati ex vetusta, & illustri prosapia virtutibus, & stemmatibus præclara, filij degenerent, & quò parentes clariore, eò filios insolentiores experimur, vt vulgo iactatum sit. *Heroum filij noxæ.*

*Fallitur augurio spes bona sepe suo.* fortè hæc degeneratio causata, quod senectæ mundi languidior, obnoxia peccato & alijs calamitatibus. Vnde, fit vt dixit Horatius.

*Aetas parentum peior auis tulit,*

*Nos nequiores, mox daturus*

*Progeniem vitiaferam.*

Magnù ergo solatiù attulisti volens nos, Vindiciane, cunctis Regularibus ex virtutum conspiratione nouissimorum, cum illis magnis parentibus Basilio, Benedicto, Augustino, &c. & alijs exemplaribus virtutum, quæ voluit esse communia Turtur, vt in pluribus ramis, vna agnosceretur professio religiosa, nec vnus ramus alteri se præferret, sed stipiti, & radici vnus, & idem succus vniformiter difformis, & difformiter vniformis per ramos diffunderetur, & in eadem radice rami omnes diuersorum Ordinum conspirarent; nec fieret exceptio, vnum esse solum ramum viuum, ceteros aridos: & si prioribus velut naturalibus, vt potè vetustioribus demonstraretur Deus non pepercisse, timeant posteriores magis, qui inserti sunt bonæ oliuæ ex participatione charismatum veterum Ordinum, & humiliores ambulent in via Domini.

Ad contradictionem mox inducitur Vindicianus post accepta, nec refutata paraphernalia. inquit. *Cum Grauius superius in simulauerit Societatem superbiæ, ex nouitatis studio, quomodo celebri axiomate recantatur: omnia vestra sunt, &*

*ve-*

*vestra nostra sunt? aut enim loquitur de illis rebus, quæ ad religiosam culturam disciplina spectant, aut de alijs quæ in publico per Societatis ministeria geruntur. De prioribus iam ex Bullis Pontificijs respondimus. Posteriora certè Grauinam refutant. Si enim alicubi Societas loco moueatur, exhibe mihi inferiorum studiorum apparatus, omnium statum sodalitiæ, fons, da geminorum Sacramentorum frequentiam, da spiritus illum exercitiorum deuotionem, da rudium catechismos, missiones, & aliorum obsequiorum copiam. Si enim Societas omnia vobiscum habet communia, debetis supplere, ubi illa deficit. Aliqua tamen singillatim Grauina recenset, quæ Societas ab illis Ordinibus participat. suæ silentij disciplina, inquit, siuè feruens oratio, siuè contemplatiua vita, siuè actiua: vestra nostrorum SS. exempla sunt, quæ in vestris mensis, scholis, Congregationibus quotidie lætitantur. Placent omnia hæc & Societatis industriam humilitati adiunctam docent, quæ moralis Scribæ Euangelici in thesauros suos noua, & vetera sedulo comportat.*

TVR.

Omnia ( iterum dicit Grauina ) veterum Ordinum vestra sunt, tam quæ ad religiosæ culturam disciplinæ spectant (& si aliqua recensuit Grauina in quibus fateris Societatem participare) Negat vero in publicis ministerijs, solam esse Societatem imparticipatam, & imparticipantem aliorum Ordinum charismata; & relictis austeritatibus, choro, & alijs, in quibus Vindicianus confitetur in Societate non esse ( vt etiam dicit Suarez) vt non ita accommodata ad finem illius religionis, ad alia ministeria ad finem Societatis acquirendum deuenitur. Certè finis huius religionis Societatis est, non solum propriam salutem quaerere, sed etiam proximorum. Si de primo loquamur membro, nempe propriæ salutis, certum est, quod nec sic potest dici proptius istè finis, vt in eo aliæ religiones non communicent. Verum tamen est, modum, seu ministerium assequendi hunc finem varium esse, & difforem: alia enim religio ad solam contemplationem, alia ad actionem quoque dirigitur, de quo satis Cassianus supra de scopo, & destinatione religiosi agens. Si de altero membro fiat sermo de procuranda proximi salute, ita est proprius ( ait Suarez) hic finis Societatis, vt nulli alteri religioni conueniat. *Si enim Clericorum religiones inspicias, subdit, antiquissima omnium est Canoniorum regularium, sunt & aliæ nempe religio Theatinorum, quam nouissimam, ait, præter Societatem (ne suam vocaret nouissimam, artificiosè excipièdo) & S. Pauli, vel Barnabæ, nulla autem ex his ex speciali instituto ordinatur ad actiones Clericatus, quæ specialiter circa proximos versantur, ad eas*  
*quæ*

Lib. 1. c. 5.

To. 4. lib. 1.  
 c. 3. num. 12.  
 pag. 390.



que ad cultum diuinum ordinantur. Sed vel Suarez noluit, vel non aduertit legere instituta Clericorum, præsertim Regularium Theatinorum, ibi enim leget quomodo gerere se debeant (quod est finem supponere) ad concionandum, & & fidelium confessiones excipiendas: cumque ad reformandos mores instituta sit eius contaminati temporis, id sine diuini verbi, & sacramentorum administratione fieri non poterat. De monachatu vero loquens, verum est quod dicit Suarez, primo, & per se non esse ordinatum ad proximorum salutem, & Monachos, vt Monachos officium non habere docendi: ceterum quia Monachi pro salute proximorum etiam sacerdotio insigniti sunt, probati prius in Monastica (de qua loquens Hieronymus dicebat: *sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis*) possunt eis iniungi officium prædicationis &c. Vnde qui Clericus, & Monachus est duplicè pòt induere rationè Monachi, & Clerici, vt sunt Benedictini, Cartusiani &c. ex eo quod Monachus est (ait S. Tho.) *sua & aliorum peccata defendi habet officium, ex eo quod Clericus est docendi, & pascendi populum.* & satis est (etiam si actu multi non doceant, vt qui viuunt in perpetua claufura) vt possint fieri Rectores populorum, vt sic salus proximorum ædificetur, vel quod ad missiones destinentur, & docendos populos si Prælatis placuerit, vt patet de alumnis S. Benedicti, & hoc est quod dicit S. Thom. loco cit. satis est quod, *qui idoneus est ad hoc vt possit assumi ad id quod maius est, & in quo aliud includitur, idoneus debet reputari ad id quod minus est, & quod in maiori includitur. sed religiosus etiam si Religio eius non sit ad docendum instituta potest assumi ad Prælationis officium* 16. q. 1. Cum ergo Prælationis officium sit maius, quam officium Doctoris, quod Magistri legentes in scholis exercent, & tamen Prælationis officium simul habeat doctrinam adiunctam, non debet inconueniens reputari, si Monachus auctoritate eius, ad quem spectat, ad docendi officium assumatur. & in alio opusculo eadem docet [Aduertendum, quid Monacho conueniat, ex hoc, quod Monachus est, cui ait, non interdicitur alia maiora assumere si ei fuerint commissa. sicut Clericus, non potest excommunicare ex hoc quod est Clericus, potest tamen se ei ab Episcopo committatur. & ibidem allegat 16. q. 1. edictum contra quosdam, qui zelo amarissimo confessiones fidelium audire dicebant, Monachis præsertim Benedictinis, nõ competere. vbi etiam sic dicitur. *Neque enim B. Benedictus Monachorum præceptor almissus huiusmodi rei aliquo modo extitit interdictor.* quod explicans S. Thomas ait, *id solum religiosus esse illicitum, quod est secundum statuta sua regulæ interdictum.* Ergo cum

Finis instituti PP: RR. Theatinorum.

Opus. 29. c. 2.

Opus. 18. c. vlt.

S. Tho. Benedictinorum defensor.

Mona.

C. 1. lib. 1.  
de inst. Soc.  
loc. cit.

Lib. 1. c. 2.  
nu. 13.

2. 2. q. 184.  
ar. 4.

TVR.

Monachi non vt Monachi, sed vt Clerici possunt destinari ad munia quæ spectant ad salutem proximorum addictis, nec secundum statuta regulæ illis sit id interdicitur, et eundem respiciunt finem, quem aliæ religiones, quæ explicitè sunt institutæ ad salutem animarum. vnde non inferior fructus reportatus est in Ecclesia Dei ex Monachis, quorum agmina ad Episcopatum assumpta, & ad Gentium conuersionem, & peccatorum reductionem, non segenem nauarunt operam. sicut autem (vt dicit idem Suarez) Religio Societatis insignis est, quia, & si formaliter nõ est addicta austeritatibus aliarum religionũ, *eminenter tamen, ait, continere aliarum austeritates, & supplere illas ex magno desiderio pœnitentiæ grauioris* ( vnde secundum ipsum potest verè dici, quoscumque sodales, excepta quadragesima, & vigilijs, formaliter comedetes; in alijs diebus vbi crebra ieiunia iunguntur, eminenter abstinentes, additò alio desiderio exterioris pœnitentiæ ) ita verum erit dicere, quod sint similiter (vt in his austeritatibus) formaliter Clerici eminenter Monachi : Monachi quoque, quibus non competit ex natura Monachatus primo, & per se respicere finem Clericatus, nepe procuracionem salutis proximorum, sint quoque dicendi formaliter Monachi, eminenter Clerici, si non sunt assumpti, sed assumptibiles, formaliter quoque cum ad idem munus assumuntur. & numquid est determinatus numerus militum Dei ? Deueniens autem ad Religiones Mendicantes idem Suarez, & præsertim loquens de Religione S. Dominici ex doctrina S. Thom. assumpti illius Religionis, ait, proprium esse Prædicare &c. propter quod illa Religio Prædicatorum dicta est. Nihilominus hunc eundem finem iuuandi proximi (subdit) *proprium sibi effecit Societas secundum modum sui instituti, in nulla enim Religione, subdit, hic finis in diplomatis Pontificijs toties repetitus, & expressus. Nulla alia Religio, sicut facit Societas se speciali voto consecrat ad missiones subeundas, similiter cæteræ religiones, valde secundario, & quasi ex abundantia respiciunt, salutem proximi, hoc est post interna & domestica officia expleta, Societas verò in hunc solum incurrit, & se disponere, & alios Societatis, vt in eundem finem procurandum apti sint. Demum quia exprimitur in institutione, Religio Clericorum appellata est à Sac. Concil. Trident. quia hæc natura sua postulat Clericatum, Religiones Monachorum non præstant.*

Hæc sunt suppetiæ Vindicianæ, vt aliorum Religionum communicatione non egeat, & sit aliquid in ipsa sola proprium in quo aliæ (nec etiam Religio Prædicatorum) non conueniãt. & si P. Suarez. diplomata institutionum religionum Mendicantium

dicantium legere voluisset, similiter fauores, & gratias cõcessas operarijs Euangelicis pluries, earumdem Religionum finem per earum, crebros exantlatos labores, fructus vberrimos reportatos, aduertisset. Vide hæc in priuilegiorũ monumentis (& fuse in stimulo missionum F. Thomæ; à Iesu Discalceati) antequam Iesuitæ nascerentur. Vnde ad hanc superextollentiã Suarez cauendam, Gregor. XIII. in Bulla quæ incipit *Ascendente Domino*, vbi studia Religionis Societatis Iesu recensuisset, pro communi animarum salute ait. *In quocum aliarum Religionum studiatum Societatis Iesu assiduus pro Christo labor, nec non vsque ad finem perseuerantia, promptam se ostendit.* Non ergo sola Societas in illo fine, sed aliam ubique eius excessu super alias, à Pontifice commendatur. Et Pius V. non magis, quàm alias, sed non minus quam alias, pro Christiana religione laborasse, & animarum salute, pronunciat. Quod vero speciali voto missiones subire voueant, qui profitentur sollempniter Iesuitæ, non propterea faciunt sibi ex communi proprium. Satis sublimauit Suarez Patres & sancta conuersatione viuentes tamquam Angelos in terris, facere noluit eos, vt Angelos in cœlo degentes, qui in intelligendo cõmuni specie vt propria vtuntur. Alijs namque Religiosis, præsertim Medicantibus, cū habeant hunc finem etiam, salutem scilicet animarũ, ea est materia obedientiæ, vt sub præcepto mandari possent missiones, etiam si expressè non vouerint, implicite enim vouerūt parere, si illis imponatur peregrinatio ad infidelium regiones, vel vt prædicent hic, vel ibi, scribant &c. Vnde & passim præcepta formalia sunt, vt ad salutem animarum libri imprimantur, lecturæ suscipiantur &c. sicut autem non propterea est diminuta illa Religio, quæ solum expressè vouet obedientiam secundum regulam, quia expressè paupertas, & castitas non vouentur, cum in obedientia contineantur, ita sub eadem (quicquid Rodriquez, & Ludouicus Lopez insinuet) cõtineatur, vt cū Generali, vel Prouinciali placuerit, ex aliorũ Ordinibus destinētur Religiosi exemplares ad procurandam salutem Gentilium, & aliorum infidelium se mitti patiantur; cum hic sit primus, & per se intentus harum Religionum finis, propria scilicet, & proximorum salus. Nec aliunde Moniales recludi potuerunt nouo vinculo, nisi quia id in votis implicite continebatur, nempe custodia castitatis, ad quam valde clausura conducebat. Et si explicitum votum diuersitatem finium inducit, diuersas dicere oportet Religiones, quarum quædam explicitè vouent omnia tria vota, alia solã obedientiam exprimunt: licet autem ad id quod est summum in virtute heroica, quis non possit, nisi ex speciali instinctu

In Bullar. c. 2.

obligari, vnde antequam facilitaretur nauigatio ad Indos, id sub præcepto cadere non potuit, vel voto: iam vbi via in mari facta est exequitui Dei, potest cadere sub voto, vel præcepto, missio ad Indos, & passim hodie etiam sub formali præcepto alijs Religiosis præcipitur missio ad gentem conuulsâ, & dilaceratam. Sed & eo tempore explicitum votum à Iesuistis factum, quando, iam alijs Prædicatores veluti Amino-dab mare transuadarunt, quorû quadrigas alijs subsecuti posteriores. Quartum vero votum explicitum tunc diuersificat ipsasmet Religiones in aliquo fine, quando vna solum id facit, ad quod fundata est ex vi institutionis primo, & principalis, vt votum redimendi captiuos, seruendi, & ministrandi infirmis &c. Valdè autem mirandum est de Suaristaca censura, quod cæteræ Religiones post procurata interna, quod superest, animarum saluti impendant. Nam si de internis virtutibus loquatur, primo propria deinde aliena curare debemus, esse prius concham, deinde canalem, contemp'ta posterius tradere. Si de internis, & vt addit, domesticis occupationibus, satis sunt ministri Prælatorum, & Procuratores Conuentuum, vt his intendant: cæterum, vt omnibus alijs Religionibus, non secus ac in Societate, quidam sunt Conuersi, vel Laici, vel Coadiutores, omnes autem Sacerdotes, vel simplices, & horum magna pars choro addicta, alijs vel studentes, vel Lectores, vel Magistri, vel Confessarij, vel concionatores, & hi cum internis exercitijs orationis, capitulorum, iuxta Constitutiones nec à choro exempti totaliter, sed ex parte, vt studijs vacare possint: ita quicquid elaboratur dando *partem septem, nec ad 8. vñto*, septem horis canonicis, datur octaua pars non quidem horæ, sed maximæ portionis, vt in Ordine ad salutem animarum, studijs occupentur. Quod vero Societas Clericorum Regularium titulo fruatur, non specificat finem sibi proprium, nam ante ipsam, idem nomen à Sede Apostolica obtinuit *Religio Theatinorum, quæ non nouissima præter Societatem*, vt dicit Suarez, sed prius ante Societatem, amicabili præcedentia instituta agnosci debet, nec vnquam huc finem salutis animarum sibi appropriauit, ne in vitium elationis, & singularitatis incurreret.

Ergo dum in hoc fine, si omnium Regularium cõstitutiones euoluantur, in alijs multa habeant communia, & quæ participant; meritò dixit Grauina, *omnia vestra sunt, & vestra nostra*, & si placeat vti terminis eorum Authorum, quorum Vindicianus fictum suscipit patrociniũ, omnia vestra sunt, siuè formaliter, siuè eminenter, & è contra vestra nostra quoq; sunt: eodem modo, & in fine illo præcipuo, non sit alia discre.

discretis, nisi expliciti, & impliciti, ut non ex hoc communis finis proprius fieri possit, nec debeat.

Quanto suavior Grauiniana vox: *omnia vestra nostra est* &c. quam dicere *in multis erant mecum*. poterat enim dicere, in fine propriæ salutis, intentione mecum, in procuranda salute proximi mecum, in austeritatibus formaliter non mecum: & ipse Vindicianus in hoc dici vult non mecum, cum tamen in multis in quibus, nec sunt mecum, dicti sint mecum ex præparatione animi, & ob finem vniuersalem pulchritudinis exercitus Christi, ex varijs Ordinibus constantis. At Vindicianus eos excludit in eo quod est etiam proprius finis, ut dicat: sola Societas est sibi secum, cum etiam pro sua modestia dicat, omnes Societas sit ei secum, cum Vindicianus ad externa castra pertineat.

Sed nec sistit in fine singularitas asserta, sed deficere aliorum solertiam in executione demonstrare contendit, unde subdit.

*Si enim alicubi loco Societas moueatur, exhibe mihi inferiorum studiorum apparatus, omnium statuum sodalitia foue, da geminorum Sacramentorum frequentiam, da spiritualium exercitiorum copiam. Si enim Societas omnia vobis cum habet communia, debetis supplere vbi illa deficit.* Ac si dicat Vindicianus. [*In locis vbi Societatis Iesu Religio abscedit, illico omnia tepescere, & elanguere spiritualia exercitia, sacramentorum administrationem, catechismos.*]

Miror, quod cum ministris non dixerit sacramenta abscessisse, & cum catechistis symbolum, cum operarijs etiam Dominum auolasse, quasi similis calamitas in eos irruat, cum hi discedunt, quod Ierosolymitanæ ciuitati accidit, *auferam a vobis omne robur panis, aristolam, & senem & prudentem eloquijs mystici*, quorum omnium ablationem ad magnam calamitatem permissam, interpetres, præsertim Hieronymus annotarunt. At experientia compertum est, nullo modo operarios alios cessasse à ministerio verbi in ijs locis unde discesserunt sodales sponsi, & è contra vbi alij Ordines discesserunt Iesuitis superstitionibus, imò & labores duplicauerunt, ut etiam *diuidatur spolia prædæ multarum, claudi diripiunt prædæ. Nec dicit vicinus elanguit, populus qui habitat in ea, auferetur ab eo iniquitas ira Dei*, ait Hieronymus, *que in populos illos irrepsisse videtur. præbet hu. usmodi ministris pulchritudinem, ut nullam infirmitatem sentiant, nec dicent laborari. Qui enim fuerit inter eos, auferetur ab eo iniquitas, atque peccatum, quia Dei executus est voluntatem.* Quæ dicta Hieronymi ad propositum Turturis faciunt, ut existimati claudi Religiosi illi in floridi, sequente ira in populum, acci-

VIN.

TVR.

Es. 3.

Esai. c. 33.

Cap. 10.

piant fortitudinem, & laborent indefessè in prædicationibus, confessionibus &c. diripiendo spolia à diabolo reportato illo fructu, qui est abolitio peccatorum. Omnium Religiosorum Chronica, & monumeta legatur, & vsq; ad satietatè gustabit curiosus Lector, & Turturem vera dicere iudicabit. Hoc accipiat Vindic. & ex Esaia discat, quod olim Ephraim, & habitantes Samariam in superbia & magnitudine cordis dixerunt. *Latores ceciderunt, sed quadris lapidibus ædificamur, Sycomoros succederunt, sed immutabimus.* quasi dicerent, exponente Hier. *Paruum est Regnum Iuda, & nostri comparatione vilissimum, itaq; illis ruentibus lateribus, nos quadro lapide ædificemus nobis domum, illorum Sycomoros, quæ ligna sunt vilia hostili incurfione succisa, nos Imperium nostrum Cedris extruemus, quæ imputribiles sunt, ut Regnum significent semper ænum.* Et propter eam superbiam non est auersus furor Domini, quin vires in quibus confidebant extenuaret. Non audiantur amplius illæ voces, quas non Societas, sed tu callide veteratoriactas, & iactandas suggeris, & his opusculum Anonymum passim inspergis, videlicet. *Alij Ordines lapsi sunt, Societas sola superstes,* quæ quadros ædificat in domo Dei, ipsa sola incumbit animarum saluti: *aliæ Religiones sūt veluti narkurtium vt infra dicitur, & Sycomori; sola Religio Societatis Cedrus imputrescibilis: aliæ Religiones multis indigent spiritualibus bonis, sola est Societas,* quæ sibi soli sufficiens est. propter quod subdis Vindiciane, quod si Societas, *ab aliquo moueatur loco, illico omnia pessundantur, vt nec ab alijs Religiosis suppleantur.*

De Repub.  
Venet

Nolo Lectorem ad Antipodas transmittere, vel ad totius Europæ partes, Hispanias, Gallias, Germaniam, pro confutatione hujus singularitatis assertæ à Vindiciano. Circumspice quæso solum in nobis vicina Italia dominium Venetum, Reipublicæ illius formam considera, & denotabis subiectorum populorum religiosam conuersationè, & innumerâ gētē à Parochis, & tot religiosorum cuneis in via Dei informatā, & ad iustitiæ, cæterumque virtutum actus excoendos, à cæteris Religiosorum Ordinibus instructam. Si templa perlustrabis, ad diuina officia, sacras conciones, sacramenta suscipienda, videbis populos confluentes, vt aquarum copias inundantes. Si domos religiosas ex omnibus institutis tamquam aluaria constructa, intueberis religiosos velut apes mella formantes, & pro proprio, & proximorum bono elaborantes. Xenochia, & hæc domus pro miserabilibus personis extractæ munificētissimæ, atque insigni liberalitate sustentatæ tibi occurrent. Societates innumeras intueberis, vbi varijs virtutum actus excolun-

excusantur. nam; & puellæ nobiles abundè dotantur, eorum  
dem pijs elemofynis, vè ecundiæ nobilium consulitur secre-  
tis sustentationibus, alijsque necessitatibus mera charitate,  
prouidentur; pauperes per ditionè illam emendantur, cum  
eorum miseria misericordia ciuium præueniatur, ne mendà-  
dicare cogatur. Fraudes absunt, dilationes causarum non  
habent locum; iniuria homines non armat, oppressio à poten-  
tibus, non auditur; forum litibus non mugit insanum, acceptio  
personarum, vel munera iudices non corrumpunt; iustitia nõ  
opprimitur, nam & Areopagum Senatus ille representat, vbi  
causa viditè adiuatur, pupillo non fit iniustitia, occulta cri-  
mina cum deteguntur pœnam habent manifestam, nec time-  
tur posse redimi pœce, vè precio, quod multandum mere-  
tur. Non consentiunt iura peccatis, vel incipit esse licitum,  
quod publicum est, nec enim sententia iudicum vèdi potest,  
vel gladius vindicatiuæ iustitiæ retardari, quominus nocens  
pœreat, & innoxius liberetur, ne fiat nocentior iudex. Non  
cogitat improbus, vt vel testamentũ supponat, vel arecantur  
ab hæreditatibus liberi, aut inimicus infimulet, aut calũnia-  
tor oppugnet, vel testis infamet, vel de domorum, possessionũ  
confinio pauperibus exclusis, ab extendentibus sine terminis  
domos, rura, aggeres pauperum occupãtur, vt vna fiat pro-  
prium, & alienorum bonorum continuatio. Hæc refrenatio  
peccatorũ, primo Dei timori, frequentiz sacramentorum cõ-  
cionibus, exhortationibus, Religiosorum ibi degentium tri-  
buenda, deinde irrefragabili iustitiæ Reipublicæ; his enim  
duobus retinaculis omne Regnum augetur, conseruatur, Re-  
ligione, videlicet, & iustitia quibus sublatis corruiat necesse  
est. Ergo ne in Chaos resoluta Respublica, quia presentibus  
religiosis illic existentibus, cœlesti pabulo, verbis Dei & sacra-  
mentorum fouetur? an Verbum Dei, & Sacramenta secum  
aspottarunt, illi quos adeo commendas, vt nullum dicas Re-  
ligiosorum Ordinem, posse supplere nunc, quod illi præsta-  
bant. Nimum depauperas Christum, nimum Ecclesiam  
ipsam, si ad vno Ordinem restringatur. Inausus exerci-  
tus, si vno, vel altero vexillo ex acie discedente, aliz copie  
suum non tenerent locum, alijsque cunei in discedentium situ  
non subrogarentur. Satis essent audaces ij milites à pralio  
discedentes, si, vt ignaues superstites contemnerent, & maiora  
præstaturus repromitterent. Non nouum est militum Choor-  
tibus, vt vna se iactet præ altera, solam & se extollat, ceteras-  
que contemnat; & plerumquæ accidit, vt in die congressus,  
qui gloriôsè se præ ceteris præstaturam repromisit, turpiter  
succumbat. His non fortitudine, vel constantia existimandi,  
cum

eum (vt de Dræce dixit Virgilius) Mauors, in lingua, & pedibus sedem fixerit. Hanc iactantiam numquam somniauit Societas modesta, numquã obloquuta est, numquã præ cæteris se extulit, tu illã, Protopopæia intròducta, inani tumore, & dolosa laude super cæteras, vt illam inuisam faceres, extulisti.

Vides ergo Vindiciane, non ita Societatis esse propriam Sacramentorum administrationem, & missiones, & cætera exercitia spiritualia, quin omnes religiones in his omnibus conueniant. Quid tu ?

VIN.

*Aliqua tamen sigillatim Grauina recenset, quæ Societas ab alijs Ordinibus participauit, siue disciplina silentij, siue feruens oratio, siue contemplatiua vita, siue actiua. Vestra nostrorum S.S. exempla sunt, quæ in vestris scholis, mensis, Congregationibus quotidie læsitantur.*

TVR.

Non dicit omnia, vt soli vni imparticipabilia concederet, sed aliqua. Certè

Hor. 1. Od. 18.

Ex cæco sui amore, iactantia subsequitur, ait ille: *cæcus amor sui. Attollens vacuũ plus nimio gloria vestium. Rursus Narcissus refloruit, qui de se ipso alloquitur in hanc formam.*

*Iste ego sum, sensi: nec me mea fallit imago  
Vxor amore mei.*

VIN.

Hanc iactantiam sic coloras, vt non omnia in vniuersum, sed aliqua, & pauca tamen placere dicta Grauiniana, dicas. *Placent omnia hæc, & Societatis humilitati adiunctam docet, quæ more Scribæ Evangelici, in thesauros suos noua, & vetera seculũ impartat.*

TVR.

Luc. in dial.

Adde etiam alia media ad principalem finem, ab alijs Religionibus mutuata. Sed non vult Vindicianus addere, sed Grauinam dicit fabulas texisse. At parcendum linguæ Philautæ, nam cum ambitiosæ gloriæ cupiditate, temeritatem habet comitem sequitur deinde Grauinam fugillare.

VIN.

*Fabula est S. Ignatium Societatis Iesu conditorem, à diuino institutore Gallo cui nomen erat Iuanes Clauonius, quæque in Monte Serrato Sancti Benedicti Conuicium egit, partim didicisse, partim usu, & exercitatione ea annotasse, quæ maximo animarum fructu componeret, atque euulgaret. testem in margine citat auctorem. hist. Societatis lib. primo. Probare autem suum propositum conatur Vindicianus ad suadendum cõmentitiã fabellã productã à Grauina. Primo, quia institutio Sancti Ignatij à Gallo facta fuit de meditatione, non de exercitijs. Secundo quod post quartum mensẽ Manresa altius, & profundius se immerfit, ad oratione vocali transendo ad actum contemplationis, contemplationis passim in Libello spirituali digerendo. hæc dicit his formidibus verbis.*

Ne-



*Nescio ego quid oculos, vel mentem legentis fascinarit, ut consilium illic datum Ignatio de commentatione, que fit sub oratione, acciperet. Consilium fuit, ut cum viro bono atque prudente, quicquid meditaretur comunicaret. Scriptor latine vocis significationem sequutus, de sola mentis deliberatione loquebatur, qua quis effectui mandare nititur, que prius tacite secum delegit.*

Ipsa Orlandini verba hanc intelligentiam ministrarunt, ut consilium datum sit Sancto Parenti, ut quicquid meditaretur communicaret, & illa particula, *quicquid*, ne dum mentis deliberationes, sed etiam contemplationes, instinctus, & alia sentimenta complectitur, quæ nouo tyroni ad perfectionem aspiranti erant necessaria (ut prima elementa) & intridua illa commoratione, quando feruentissima illam generalem exomologesim fecit de tota vita. Ad tam admirabilem contritionem non potuit non adduci, nisi ex ingenti amore; qui oritur ex contemplatione diuinorum attributorum, & beneficij redemptionis &c. Et ad subleuandam spem diuinæ misericordiz, & perfectam detestationem peccatorum, variasque retardationes, & cunctationes, & tentationes (ut Augustino contingit) expellendas, necessarius erat talis institutor, cui conferret ætus suos, & illum instrueret sic affectum ad ambulandum in via Dei, & primas tunc lienas Clanonius (alias Cianonus) efformauit, purgatiuæ viæ modos tradendo, quos experientia comprobans, & cordi imprimens opere, & veritate post modum traderet.

Facit ad propositum probandum, quod S. Patriarcha Ignatius in oppido *Manresa* circiter tres leucas a sacra eade *Montis Serrati* distante, subsistere aliquando decreuit, unde sæpius & commodius *Montem Serratam* repeteret, seu *Virginis colende studio*, seu *spiritualis Patris cõueniendi necessitate permoueretur*. Accedit, quod tunc familiarissima erant exercitia in dicto Monte, quæ composuerat Pater *Garfias Gisedus Benedictinus*, & impressa iam pridem anno 1500. decimatertia Nouembris, quæ seruantur in insigni Bibliotheca *Cassinenfi*, vt dicit R. P. M. Anton. Scipio in elogijs *Abbatum Cassinensium* in *Ioanne II. Abbate* 29. in appendice: etiam reseruantur *Neap.* in *Conuentu S. Mariz Sanitatis*, cum epitomate alio dictorum exercitiorum, ibi in pag. 10. à terg. dicitur *Ordinaremos algunos ciertos, y determinados ejercicios, segun los quales se prodra exercitar por toda la semana, segun las tres vias, que son dichas, Purgatiua, Illuminatiua. y Pnitua.* his consimilia circumferuntur in tractatu dicto: *exercitatoriu vite spiritualis Salmantisæ* 1569. Quare, & horum exercitiorum

**TVR.**

Ryband. in  
vita S. Ignat.  
c. 3. & 4. P.  
Anton. Yc-  
pes 4. tom.  
Chron. Ord.  
S. Bened. cõt.  
f. c. 2. de Cę-  
nob. Montis  
Serrati pag.  
236.

M. Ant. Scip.  
in elogijs  
Abb. Cassin.  
pag. 66.

Cap. 5.

Column. 15.

tiorū doctrinā à S. Ignatio (si fiat collatio) imitatā reperies. & Ludouicus Blosius Benedictinus in institut. spiritualibus, de internis exercitijs spiritualibus facit mentionem, maximè de ijs, quæ pertinent ad viam vnitiuam. S. Bernardus, vel alius author etiam professione Benedictinus ad Fratres de Monte Dei, exercitia etiam interna commendans, dicit, *singulis horis sua distribua exercitia, quid spiritualia spirituali, quid corporalia corporali*. Quasi ergo connaturale erat Benedictinis se in exercitijs spiritualibus exercere, & quasi in promptu habere. Quid ergo inuicissimè, quod exercitijs spiritualibus pertinentibus ad vitam purgatiuam saltem instrueret, & alia breuissimè indicaret ad purgatiuam, ad illuminatiuam, & vnitiuā viam pertinentibus, quæ postea ( vt secundo puncto occurramus ) Manresæ in praxim deduceret, & admirabilī luce magis accenderetur ad penetrandum diuina? quæ omnia linea ta prius tam in Monte Serrato, quam Manresæ peculiariter expertus diuinæ lucis subministrato, cū ad secretiora mysticæ Theologiæ arcana admissus est, sed quia ( præter R. D. M. Anton. Scipion. supra citatum ) id luculenter ostendit in quodam opusculo M. S. eruditissimus, & sapientissimus R. D. Abbas Constantinus Caietanus, non opus est in syluam ligna ferre, cum hæc ab ingenio sint occupata meliori. Sed nihil per hominem, vel ab homine didicisse vult Vindicianus humillimum S. Ignatium, nam subdit.

VIN.

*Nihil ergo de meditando Ritū in Monte Serrato actum: neque Orlandinus ausus est hominem inducere, sed diuinum vocauit institutorem, nequaquam Gallum Clanonium, sed admirabilem cæli lucem, denique Deum ipsum, qui Magistrum experientissimū formare instituit, alioquin, ut etiam liberalius, cum Grauina ratiociner, quomodo Clanonius solum Ignatium tanti thesauri participem fecit? aut si quemquam ante, vel post Ignatium eadem meditando scientia imbuit. Ede quaeso, nomen, diem, & Consulem, qui discipuli eius domi, vel foris, eisdem à fontibus labra rigarint? quod si tanti operis fructus in Ignatio, tam luculenter effloruerūt, quomodo nullibi apud ceteros tam excellentis artificij memoria diuulgata fuit, ubi salutare unde scaturiūt, nemo tam audax Euclio est, quin familie sue accolis que insigni utrorumque bona & sue met rei familiaris incremento communicet. Cur ex S. Benedicti Clarissima familia tot tantique viri deserta Clanonij indulgentissima vena, Ignatij potius animum commentationibus excoluerunt?*

VII.

Audi responsonem ad singula, non sic institutori externo se alligauit Grauina, quin diuinam lucem, & Deum ipsum

inte-

interius docentem S. Ignatium abnegaret, & uocula *inbitato-*  
*rum*, magis adloquentem exterius, quàm ad lucem respexisse  
 videtur Orlandinus, tamquam nobis notiozem, si uerba Hy-  
 storiographi perpendantur, & attentè legantur. Sic autem  
 Vindicianus primam istam informationem in uia purgatiua  
 saltem abnegat, ut totam eruditione immediate in Deum re-  
 ferat, omni magisterio hominis secluso. Paulus Apostolus ini-  
 tio suæ conuersionis à Deo quidem, & luce interiori ad fidem  
 uocatus, exterius quoque luce, & magisterio illustratus, post  
 prima rudimenta ad Cœlum raptus uidit arcana Dei. Theo-  
 dorus Cœnobiarcha designatus, & oraculo cœlesti demonstra-  
 tus Pater futuræ proles, ab alio prius instrui uoluit, timens pri-  
 us esse Doctor quam discipulus. S. Romualdus Camalduen-  
 sium Pater in finibus Venetorum se tradidit (post suæ conuer-  
 sionis initia) institutori Marino, ut ab eo uitæ spiritualis ele-  
 menta cognosceret, ut postmodum tam sublimem Ordinem  
 Eremiticum conderet, & Eremiticæ uitæ instituta, & exerci-  
 tia fundaret. Horum uestigia terens S. Ignatius, & ad cauendas  
 tentationes superbissimas, iuxta doctrinam S. Augustini, instruit  
 tutorem externum Gallum in uita spirituali eruditum in exer-  
 citijs spiritualibus, quæ in illa Sancta Domo iam exerceban-  
 tur, ut ducem suæ uitæ habuit, cui more periti medici, illo tri-  
 duo ne dum curatiua, sed etiam præseruatiua remedia instilla-  
 uit. eadem quoque exercitia, quotquot potuissent sine inuidia  
 nisi solum Clauoniam, sed etiam omnes illos Patres, peregrina-  
 tibus ad illam Sanctam Domum communicasse, quis dubitat,  
 cum spiritualis uitæ professores alios trahere ad Dei amorem,  
 & cognitionem pro scopo habeant, qui nec solum uolunt in uia  
 Dei currere, sed etiam alios, dicentes cum sponsa: *trahite me*  
*post se* quātū ad se [curreremus] quoad alios, &c. & licet annus,  
 dies, mēsis, Consules denotari nō possint, nō id necesse. Graui-  
 or, cum per se notum esset, religiosissimos illos Benedictinos  
 illius domi incolas, innumeros instruxisse, solumque per ex-  
 cellentiam tanti ducis Sanctissimi Ignatij ad Christi pedes, ue-  
 luti alter Saulus, prostrati, ad commendandam Dei bonitatem  
 meminisse opus fuit, sicutis, & si multi sint ab Anania instrui-  
 ti, de quibus temeritas esset dicere, sub quo Consule, anno, &c.  
 die, tamen solius Paulinæ instructionis ab Anania diuina scri-  
 ptura commemoratio facta, legitur, ut diuinæ pietatis in Deo,  
 & in Paulo humilitatis commendaretur exemplū. Abeat er-  
 go Vindicianus, & à Choro spiritualium relegetur, qui ea quæ  
 carnis, & sanguinis sunt cogitat, & puerorum more in rebus  
 spiritualibus, etantiam, gloriam, & singularitatem affectat;  
 dignus, ut ueluti puer inflatus nouis uestibus ob uanagloriam  
 uappulet.

t. de doct. Christ.

Cont. i.

: 20

M m m Vin.

VIN.

Vindicianus perguit adhuc, & nullum authorem nisi Deum immediate habuisse S. Ignatium institutorem contendit. Quia cum de origine exercitiorum examē factum est, cessasset proculdubio inquisitio, quia erat *Patrū in Monte Serrato auctoritas, & doctrina opinio, ut potuisset sanctus confessoriorum nomina famam, & dignitatem digito in Montem Serratam inuenire, à quibus ista hausisset, profiteri, & Ignatius id nec fecit, nec potuit, cum religiosi inquirentes instabant, an à spiritu venisset doctrina exercitijs comprehensa &c. & alijs modestia verbis scandalum, & Inquisitorum sollicitudinem declinauit, & concludit Vindicianus. Ex proprio itaque vocationis spiritu, non aliunde Societas orandi, & contemplandi industriam requisitū, quod ipsum confirmant, qui à B. Virginitis Institutione profectum in Vita, Bal. Alvarez narrant.*

Cap. 43. 1. 1.

P. 1. c. 17.

TVR.

Propterea dixit Grauína partim ex Clauonio, partim usū, & exercitatione, illa exercitia didicisse S. Ignatium, & vel ex ordine, vel ex dispositione, noua luce, quæ communia erant, facta propria sunt, & propterea non ad alios refudit auctoris in examine Inquisitorum. Originem ergo ad alios referre necesse est, quantum ad substantiam, & fundamentalia capitula, & methodus, & alique nonnullæ meditationes ad S. Ignatium referuntur. Quod uero à B. Virgine Deipara tradit didicisse contemplandi modum, exigi posset ad hominem, ut facit arguendo contra Grauínam, ut denotet Vindicianus diem, & Consuetem, in huiusmodi. n. apparitionibus gratiæ, & pondus asserentium aduertere debemus, nam nec desecerunt quidam sine auctoritate loquentes, qui etiam S. Ignatium Rosarium à B. Virgine susipientem depinxerunt, & Suarez, cum crucifixo alloquantem scripserunt; sed hæc non obijcit Turtur, nec manus diuinas toratiles pferas Hiacyntis gratia rō astringit, ut nō distribuat quibus uult charissimam gratiarū, sed solum ut eodem argumento ostendendi dies, Consules, annos, ut semper facit Vindicianus, eundem euincat.

VIN.

*Fabella est, cū arctissimū esset Ignatio, cum Cuietano Thieneco cōsuetudo, in Clericorum Thienecorum uincam, ut Christi operatorem ascribi possit, diuinitur tamen (subdit) eius ingressus interdicitus fuit, quod Thienecum cognouisset, Ignatio alteram condenda vinea reseruari. Adhuc hic Grauína parenthesim (quidam ita sentiunt. ut quæ re aliorum esse Iudicium) nec tamen suam ab hoc segmento colubasti, cum claris verbis doceret Clericorum sollicitudinem, & nominatim S. Ignatium Lojolam Thienecorum Patrem imitator esse, neque Grauína de sola temporis successione intelligi potest, sed de instituti norma, quia dicitur illis tamquam auctoris attribuit.*

Vtrum

Vtrūq; asserere, nec Sanctitati Ignatii, nec Religioni Iesuitarū derogat, quādo verò accidisset, & indecisū Tur. reliquerat. Verum, quia de hoc etiam taxas Grauinam ut sabulosum, solum suum conatur exprimere, prudenter satis credibile eiusmodi collocationem, & per eam insignē humilitatis exemplū in vtroque demonstrari demonstrās. Et quidem quātum attinet ad primum punctū, quod Sanctus Ignatius à Beato Caietano postulauit adscribi familiæ Patrum Theatinorum, ad sufficientem fidem adstruendam, quādo esset assertio omnium aliorum probationum genere destituta, satis esset traditio, quæ tē in controuersijs Politicis, quam Ecclesiasticis incōcussum robor authoritatis habet, vt perbellē Tertull. lib. de corona militis. Sunt in Archiuo Sancti Pauli clarissimorum seniorum testimonia id attestantium, Thomæ Bergomi Ianuensis senis venerabilis (id à precedētibus accipientis à Bernardino Superantio Veneto octuagenario &c.) Benedicti Manensis Veneti eiusde attinentem statem, qui pluribus capitulis interfuit; Leonis Casalensis Ariminensis ad decrepitam statem suos dies producentis, non semel ad Generalia capitula destinati; Ioannis Antonij B. Caietani contemporanei, cuius sepius Tufus Episcopus in sua historia meminit; Marti Antonij Palascandali Baronij calamio in annotat. Martyrol. celebrati. Et Basilij Cauacri Ephesiorū Episcopi, eiusdem traditionis à primis vsque ad hæc tempora perductæ dignum tanto viro testimonium perhibētis. Cūque hæc traditio sexagenerario maior in tot grauissimis viris ante exortas lites, perseuerauerit, firmam adstruit fidem: nec in suspensionem venire potest, quia à domesticis orta est, nam ferme omnium sanctorum acta, quæ in Cenobijs domesticè patrata sunt, in dubium venire possēt, nec quia domestica sunt ideo nō vera, imò ideo vera, quia domestica à domesticis veridicè narrata fuerūt, vt rectè Naz. dixit, q domestica virtutes domestica accepta relatione profert. Aduersus traditionem affirmatiuam, traditionem alteram negatiuam, non modernorum, sed antiquiorum ad eludendam fidem, mouentes quæstiones futiles producere debebant, secundum iura, vt affirmatiua de loco, & tempore coarctata atque traditione probata à negatiua, minimè sub sensu cadente, oppugnata in dubium deueniret, videlicet asserendo nunquam Sanctum Ignatium, & B. Caietanum Venetijs se se inuississe, ac proinde nec habitum Theatinorum exposulasse. Ergo coniecturis negatiuam probare intendit Vindicianus.

Et primo [quod amicitia, & collocutio anno 1534. Venetijs, & Vincentijs contrahi potuit, cum Sancto Ignatio, & B. Caietano, &c. vt iam dudum Socii Parisijs sibi ascinerat,

TVR.

in Martyr.

Orat. in fune  
re Gorgon.

VIN.

Et cum illis anno 1534. votum Hierosolymitanæ, non solum peregrinationis, sed etiam commemorationis perpetuæ emiserat, euentus voti incognitus erat; spes autem profectiois omnes cogitationes absumebat. Eadem spe Socios Venetias aduocauit, aliosque nonos per spiritualia exercitia, ut hostiū, & par fratrum Gularum adiunxit: unum ex socios titubantem, & Eremiticam expensentem; spectrum armati, & Ignatij verba coercerunt. Quis hoc tempore credat S. Virum eadem diffidentia lue correptum, ac voti immemorem socios desertum iuisse?

TVR.

Quis hoc tempore colloquitos prohibet, cum discretissimè P. Ribadeneyra sit scribat in vita S. Ignatij. Venetis etiam cum Ioanne Petro Garrasa, qui postea Paulus IV. Pontifex Maximus appellatus est, consuetudinem habuit, qui Episcopatu relicto ad Caietanum Vincēi num se socium adiunxerat. Quando cum eodem alloquutus S. Ignatius. . . cū Ioanne Petro, idque anno 1336. contingere potuit, & cum Petri comite Caietano alloqueretur, erat enim celebris tunc tēporis Caietani Sanctitas, & notissima, vnde S. Ignatius cum Venetias appulit, tanti viri sanctitatem offecisse mirum non est, cum que nec apud Hispaniarum Oratorem S. Pater diuertere voluerit (Ribadeneyra referente) quin potius inuentus sub porticu Sancti Marci humiliter procumbere, deliriarum huius seculi contemptior deprehensus esset, nec dedecuit humilitatem Sancti, vt etiam religiosorum domos pauperes tereret, consilium sequēs Ecclesiastici. *Gradus ostiorū illius [nempe Sancti] exerat periturus*; idque verosimile fama Sanctitatis B. Caietani commotum præstitisse.

Ecclesiast. c.  
6.

Potuit ergo tunc habitum Theatinorum petere, cum nulla eo tempore de instituenda Societate aliquid in mentē venerit S. Ignatio, nec aliquo diuino instinctu didicisset, qui etiā si didicisset (etiam si habitum non petisset) collocutio facta est, vt prior reuelatio magis cōfirmaretur, sic disponente Dei prouidentia, arctiusque vinculum necessitudinis inter istos duos sanctissimos viros, suasque religiones firmaretur; quod & nō semel in Ecclesia accidit, vt legimus de Sanctissimis Dominico, & Frāscisco; Thoma Bonauētura, Carolo, & Philippo, Philippo, & Ignatio, quorum spiritus, ex mutua collocacone rerum diuinarum accendebatur, Dei dona, sinē inuidia comunicabant ad instructionem, vel profectum, mutuamque in via Dei corroborationem acquirētes, salutaria consilia impartientes tamquam boni dispēsatores multiformis gratiæ Dei, & si aliquale tunc erat vestigium Societatis non adhuc erat religio instituta, dicente Nigronio anno 1536. [non erat quidem tunc religio, neque Societas proprijsimè religiosa, aut Ordo

cano-

canonicè institutus, nec n. tūc ab A post. Sede approbatus, sed Societas pia, spiritualis inchoactio quædam religiosi Ordinis mox futuri] vnde ad petendū habitum S. Ignatium mouere potuerunt, eadem intētio, idemque finis, qui in pectore Ignatij Sancti iam præfixus erat, feruens animarum lucrandarum zelus, qui cum à Religione iam instituta, & probata optimos euentus fortiretur, facillimè potuit inclinari. S. Ignatius ad certum, & iam probatum institutum amplectendum, incertus desui Ordinis confirmatione, imò nec de exordio sui Ordinis cogitante. Altissima Theatinorum pauperies, paupertatis amantissimum, non leuiter Ignatium pelliciebant, vt in paupertatis domo adscriberetur. Feruens amor Ignatij à martyre illo Episcopo non dissimilis pro Christo moriendi, in illa religione nomen dare cupiebat, cuius viua exemplaria cernebat, inter cæteros, Caietanum, qui in irruptione Borbonica Christi confessor effici meruerunt pro Christo Domino, multa temporalia damna, & contumelias perpeffos. Religionis promotio Ioann. Petri Carrasæ autoritate, & grauitate (qua Respublica Veneta regebatur, & grauissimi illi Senatores velut mundi oraculum eius consilia suscipiebant, ad quæ prouehendam præter B. Caietani personam, qui in toto domino Veneto tamquam Angelus Domini extimabatur) maxime conducebat: Bernardini Scotti probitas, postmodum Cardinalis, Petri Fuscarenæ Doctoris Parisiensis doctrina, Thomæ Golduelli Sanctitas Episcopi Asaphensis, quem Baronius vitæ sanctitate, fidei confessione, & doctrina conspicuū fuisse commemorat: vehementissima hæc erant attractionis argumenta, vt veteranis, qui iam pridem castra Dei omnipotentis fixerant, adiungere se, cogitarit Ignatius, vnumque cuneū fortissimum, ex suis Socijs, & Theatinis coalescere exoptans, & adhæreret galea galeæ, & viro vir, & iungeretur sub vno clericorum regularium vexillo formatus exercitus, qui inferis esset terrori. Quod si fatetur Ribadineyra eundem sanctum *sæpius reuoluisse, religionem aliquam inire, & postmodum propensorem ad laxiorem eligendam fuisse, vt plus pateretur, ac Deo dignos fructus in reformationem proferret.* Cur non potuit dum id in deliberatione esset, representato perfectionis prototypo, clericorum Theatinorum religione feruenti, visis in Ciuitate Veneta exemplorum virtutibus, à laxioris religionis ingressu animum auocare, & in primo seruore institutam religionem nõ se gniter in via Dei ambulantem, sibi sequendam statuere, abiecto laxioris desiderio, cum cogitationes posteriores sint meliores? Accedit quod quamuis socij Venetias aduocasset eo tempore S. Ignatius, non inde fit con-

sequens,

Die 3. Nouẽ.  
in Martyr.  
Roman.

Lib. 1. vita  
S. Ignat. c. 16.

Maffus in  
vita S. Ignat.

Aft. cap. 16.

2. Cor. c. 1.

Serm. 21.

Lib. i. c. 6.

2. 2. q. vlt. ar.  
vlt. ad 1.

Caff. 4. de in  
ftit. cap. 3 1.

fequens, non potuiffe gigni defiderium in animo fancti ingre-  
diendi religionem; quid enim repugnabat, cum omnibus fuis  
socijs Theatinis nomen dare, non fecus ac S. Bernardus cum  
30. iuuenibus Cifterciensem familiam ingreffus eſt? Etiam P.  
Maffus refert in vita Sancti Ignatij, adeo retardaffe socios, vt  
S. Ignatius eorum iam deſperaret aduentum. Prudentiffimè  
ergo Chriſto militaturus militiz ſpiritualis leges ſectans, iam  
militia terrena exercitatus, alijs commilitonibus ſe adiungere  
fatagebat, quàm ſolus, iam deſtitutus ſocijs militare. nec de-  
ſperationis lue fuit correptus B. P. vt non aduenientes ſocios  
putaret deſerere, ſed ex mora altiffimum finem alium medi-  
tatus, diuina prouidentia factam retardationem exiſtians, vt  
aliam ingrederetur viam. nec id in Scriptura inuſitatum, nam  
etiam ſi vellent Paulus, & Barnabas pergere in Bythniam ve-  
titi ſunt illuc ire à Spiritu ſancto. qui, etiam ſi deſpondiſſet,  
meminit Vindicianus in hac vita alios ſanctos idem paſſos  
eſſe, nam tædio correptum Apoſtolum Paulum legimus, vt  
(dicebat) *tæderet etiam nos viuere*. Diſſidentia item inſignes  
alios viros vexauit. Hæc dicebat Ambroſ. in pſalm. 18. *Infr-*  
*mitates ad ſalutem ſunt, & timores ſanctorum.*

Familiaris fuit quoque S. Ignatij virtus, potius ſubefſe, quàm  
præſſe, vnde Generalis Præpoſitus eſſe reuinit, & caput ſuz  
religionis; potuit ergo potius appetere ſubditi vitam, & ad-  
miniſtram agere, quam architectonicam religionis formam  
erigere: cumque (teſtante Maſſæo) diligenti prece, ac ieiunio  
diuini numinis voluntatem exploraret, & diu perplexus hæ-  
reret, potuit tunc in eam ire ſententiam ſe incorporandi cum  
Theatinis, donec à B. Caietano, oraculo habito, animatus, di-  
uinam ex iſta ſubmiſſione, & humilitate melius diuinam per-  
ciperet voluntatem. Nec leuitas, vèl inconſtantia S. Ignatio  
tribui poteſt, vt quidam puſilli timent ex huiuſmodi habitus  
petitione, nam certè ex S. Thoma propoſitum de ingreſſu re-  
ligionis à Spiritu ſancto eſt, & nihilominus non ex leuita-  
te multos SS. PP. legimus, etiam (iam religionem ingreſſos) ad  
alia Cœnobia diuerſi inſtituti tranſmigrarſe. Abbas Paphnu-  
tius ex nimia reuerentia ſubditorum, vt humilitatem exerce-  
re poſſet ad Cœnobium Tabennoſitarum auolauit. S. Domi-  
nicus Canonice regularis, non ex leuitate relictiſ alijs Cano-  
nicis regularibus Prædicatorum religionem, quam fundauit,  
ingreſſus eſt. S. Nicolaus Tolentinas audio concionatore Or-  
dinis Sancti Auguſtini de contemptu mundi prædicante, ex  
Canonico regulari Auguſtinianus Eremita efficitur, Sanctus  
Antonius Patavinus accenſus martyrij deſiderio, ſimiliter ex  
Canonico regulari, Fratrum Minorum conſortio aggregatur,

vt



*Et Capitis XVI. Causa Anonymi discussio. 463*

vt ad Prædicandum Euāgelium in Marochium destinaretur: Spiritu sancto inspirati hi omnes religionem ingressi, & ex rationabili causa, ne dum ingredi alias religiones proposuerunt, sed de facto ingressi sunt, ab vno ordine prouidentia; in aliū ordinem deducti à Spiritu sancto, qui electos suos ducit per vias rectas vsque ad Regnum Dei. Sed sicut idem Deus (ait Augustinus) per Spiritum sanctum, & famulos suos, secundum ordinatissimam distributionem temporum, dedit *minora præcepta populo, quem adhuc timore alligari oportebat, & per Filium suū maiora populo, quē iā liberari conuenerat, cū autē minora minoribus, maiora maioribus dantur ab eo, qui solus nouit congruentem suis temporibus humano generi exhibere medicinā*; ita de inspirationibus, & diuinis institutionibus discusendum est, vt etiam *minora, vel maiora hæc vel illa, imo, & diuersa hæc ab illo inspicientur, secundum ordinatissimam voluntatē, temporumque distributionem, & ab illo fiant, per quæ facta sunt tempora.* Hinc vni, & eidē Abrahamo, modo præcepta est filij immolatio, modo post alia momenta diuersa non immolandi, intimatio facta est: Dauidi à Deo immensa cogitatio tēpli edificandi, deinde vero expressè ab eodem Domino prohibitio facta est. Ab eodem ergo Spiritu Dei expectati socij S. Ignatij, vt Hierosolymam voti, & religionis causa adirent, & tamen Ribadynencia fatetur, quod eo anno interdictū fuit peregrinis Hierosolymitanus accessus, Domino ad altiora gressus Sancti Ignatij, & sociorum, quam ipsi caperent, vel intelligerent, destinante. Quid ergo repugnat, vt ex instinctu Dei, cuperet Theatinorum habitum indui, & ab eodem spiritu postea retardaretur, ad tam insignem Ordinem Societatis plantandum referuatus, & à Caietano animatus?

Tu quoque Vindicianus confiteris, quod desperato iam afflictim expetito Hierosolymorum aditu voti Parisiensis, pars altera reuixit, vt suam Ignatij, & socij operam Sedi Apostolica transcriberent, quod ipsum anno 1537. præstiterunt.

Hec ne mutatio propositi arguet S. fundatorem de incōstantia à an forte diabolicus astus fuit, quod nesci est dicere, peregrinandi votum à sancto emissum à minime, cum ergo vtrumque necessarium sit confiteri, de Spiritus sancti paxide profectum consilium, non est cur neget Vindicianus, ab eodem Spiritu Dei sanctas cogitationes emissas, prius ingrediendi Religionem Theatinorum, vt ex hac insigni humilitate potius regi velle, quam regere, diuinitus Pater multarum Gentium efficeretur. Idque magis verisimile est, cum vt tū idem postea fateris Vindiciam, anno, *quod dicitur, 1538. Dominum ex Italia conuocati ad urbem, hoc se prædicandi in spiritualibus*

Ser. de Domini in Mōte lib. 1. post initium.

In vita breuiori.

VIN.

TVR

iuuandi

iuuandi curā impenderunt . Anno 1539. de condendo Societas Ordine tractare ceperunt ; nam, cum non dum de ordinis fundatione, nisi post discesum à Venetijs tractari ceptum sit, potuit primum consilium mentem Sancti Ignatii impellere, ad susceptionem habitus Theatinorum, & à B. Caietano ad fundamenta ordinis iacienda animare . Sed hoc durum Vindiciano spiritui, sapienti non quæ Dei, sed quæ hominum, qui vt rem execrandam hanc verisimilitudinem reputet, subdit .

VIN.

Quis, vel hoc presentis temporis intervallo credat S. Ignatium Theatinorum sodalittum ambiuisse, quando Redemptoris sponsione plenus, plenus animarum lucro etiam socios alunde in communem messem accerseret, eorumque auxilio urbis vniuersa faciem in virtutum studio conformarent? Superuenit egregia de aduersarijs victoria, quæ non minus attulit maiestati, vt de noua religionis forma inter socios instituenda consultaret . Plures insuper suam, & sociorum rationes expeterunt, quas repellere iniquum erat; formare autem sine certis limitibus difficile . Cum igitur auri venam indulgentiorem domi sua Ignatius cognosceret, non fuit, quod de alienis fadinis, tam auarè inquireret .

TVR.

In cap. 3. 1.  
Reg.

Plenus Dei spiritu Ignatius à Deo sublimer vocatus ; sed nihilominus voluit B. Caietani erudiri voce, nam vt dicit S. Gregorius (exponens quomodo Samuel diuina voce vocatus ad uxorem Heli cucurrit) in huiusmodi Deus magna dispensatione vititur, vt profecto electorum corda duplici eruditione doceantur, tunc per se quidem omnipotens Deus summus, uide licet, & incircumscriptus, magnis, & spiritualibus, spiritualiter loquitur, cum speciali locutione eorum mentibus indicat agenda, quæ agant, & loquenda, quæ sciant. Et quia (ex eodem) non semper ad hanc loquutionem, qua Deus per semetipsum loquitur, pertingunt, Dei ministros consulere non dedignantur, ait ergo idem Gregorius, quod sancti viri nihil agunt inconsulti: affert exemplum de Saul, qui consilium pueri accipere non est dedignatus: dicebat enim. Ecce est vir Dei in Ciuitate hac, vir nobilis, omne quod loquitur absque ambiguitate venit, nunc eamus illuc, si forte indicet nobis de omni via vestra, per quam uenturus . Est puer hic (exponente Gregorio) humilitatis spiritus, quia spiritualis sensus non alia nobis sapere suggerit, non quaquam de omnipotente Deo presumere, sed eius dona, cum summa sancti timoris reuerentia, postulare. Idemque (ex eodem) ad spiritualia vota expetenda, & de uote eos facit accedere, & de largitoris omnipotentia magna cum reuerentia formidare; & vt idem dicit. At hoc puero Saul

Loc. cit.

Saul doctur, vt instruat, quia qui in arce Prælationis ponendi sunt, spirituali sensui perfectorum magisterio subijci moventur. Sic ad virum Dei, virum nobilem, syncerum, sine ambiguitate loquentem venit S. Ignatius, vt de via, & vocatione instrueretur, & vt dicit Gregor. de Saul mystico, qui tam magna promereri, nempe instituendo Ordine, de suis meritis non presumit, que nimirum dubitatio electis oritur, ex virtute humilitatis. Qui etiam sanctus, etiam post deliberationem institutionis Ordinis, si eo temporis articulo (anno 1539.) Venetijs commoratus esset, adhuc virum illum Dei consulere non esset humilimus, & sanctissimus Pater dedignatus. Nec proprias fodinas solum aspexisset, si in alienis quoque ditari potuisset: proprias enim fodinas inspicere superbiæ symbolum, quando, & Cherub propterea eiectus est de Monte Sancto Dei, quod ornamentis preciosorum lapidum captus, authorẽ donorum inspicere noluit, sed in propria voluit pulchritudine gloriari: quod nihil aliud est, quam diaboli semitas imitari, quod tu affectas Vindiciane: nec latum vnguem video te à Baltho distare inferorum, te virgente, & totum superbia possidente. Quid enim (ait idem Gregor.) non meretur homo elatus in terra, sicut Prælati Angelis, Angelus in cælo prosterntur?

Vide Græg.  
33. Mor. c. 10.

Quantum attinet ad secundum punctum, sic ratiocinatur Vindicianus. Quod neque S. Ignatius à PP. Theatinis instituti seruum mutuatus fuerit, offendunt deliberationes Ignatij eorum socijs, quas prolixè narrant Orland. & Ribad. adeoque cum in medium questio veniret, an pariter omnes, vel eorum numero tres, quatuorue ad dies circiter quadraginta in solitudine aliquam se se abderent, ubi cæteris solutis curis à Deo lumen, & opem, exposcerent, statuerunt nusquam ab urbe pedem, potiusque, ut ante fecerunt, assiduitate precum quotidianisque sacrificijs Dei mentem exquisere. Quid opus erat tam operosa de liberatione? si à recenti PP. Theatinorum PP. exemplo Idem sui propositi manus fundatoris exhibuerunt?

VIN.

Etiam veterum ordinum multa deliberatione sua fundamenta iacta sunt, cum tamen ad manus præcedentium Fundatorum, eorum Præpositi Idem habent. Sic Basilii antiquorum Monachorum exemplaria habuit: Bernardus, Romualdus, & inumeri, S. Benedictum sub quo militarent sibi delegerunt. S. Dominicus post multam deliberationem, & diuini spiritus illustrationem Sancti Augustini regulam delegit, non nullis alijs constitutionibus additis, & veluti argumentosa apis, strictiora ieiunia, austeritates, è diuersis religionibus mutuatus est. Philippus Monachus Cistercià S. Ber. Fulginas, et eĩ habitũ

TVR.

4. lib. vicæ 8.  
Bern.

mutuatam esse contendit. Contendunt etiam Carthusienses ad eorum habitum formam, habitum Dominicanum efformatū, & multas obseruantias ab eodē sacro Ordine S. Dominicum mutuatam. Quid ergo pugnare debent Dominici tamquam pro aris, & focis, nihil mutuos à veteribus? cum hæc sit maior gloria subsequentiū, prædecessorum instituta imitari, & in conformitate etiam vestimenti aliquantulum posteriores prioribus assimilari, scapulari albo excepto, quod à Deipara Virgine Beato Reginaldo consignatum Chronica ordinis tradunt.

VIN.

Ad hæc alia adijcit Vindicianus ad ostendendum non esse Iesuitas æmulatos Theatinos Patres, dicens.

*Deinde PP. in hac deliberatione, ac prius Venetijs, & in Aedæ Martyrum Parisijs plurima Ordini Theatino aduersantia constituerunt, quomodo ergo ab illo clericali vitæ rationes didicerunt? Egregius discipulus, qui contra Magistri præscripta incedit.*

IVR.

*Diversa dicere debebas Vindiciane, nõ aduersantia Theatino Ordini à S. Ignatio sancita, alioquin, vt varijs, & diuersas dicimus Religiones, ex diuersitate constitutionum, sic, & aduersas dicere oporteret, quod est hæreticis cachmandi materiam ministrare, qui hoc argumento, ordinum distinctionem, obijciendo contrarietatem (quæ contrarietas non est) multiplicitatem religionum cauantur.*

L. I. c. 2. n. 8.

Porro si vnitas religionum, ex fine, & vnitate mediõrum, vnitate capitũ, vniformitate habitus, desumitur, certe (excepto capite) in vnitate finis salutis proximõrum, cum æquali diuersitate Constitutionum (quæ ex Suarez in rebus minoribus, vel accidentalibus non obstat) & habitu verdè assimilis est sacra Theatinorum religio, & satis cum Societate concordat, in fine, nempe salute proximi procuranda: assimilis etiam est in Constitutionibus multis: in habitu tanta similitudo cernitur, vt sæpè confundatur, an hi Clerici Theatini sint Iesuitæ, & in hoc signo discernuntur, nam Theatinorum caligæ ex affectu Pauli IV. ad Dominicanos, album colorem, eumque nationum seruant; eumque dicat Suarez (loco citato) Societas Iesu peculiarem habitum non assumpserit, & illam varietatem seruat, quam habitus Clericorum in diuersis religionibus habet; quid mirum, si habitum suum ad normam Theatini habitus se se accommodauit, cum nunc veluti gemellos ambos incedere videamus, vt vix exteriori habitu discerni queant.

Loc. cit. & l.  
2. de instit.  
loc. c. 1.

Etiam in diuisione religionum facta est partitio à Suarez, in Iitariam, Cœnobiticam, & Monachalem, & Mendicantes, in purè Monachalem, & Clericorum regularium, & sub Clericorum

eorum Regularium cuneo collocata est, & cū participatione privilegiorum Mendicantium, inter Mendicantes quoque Societas recensita (sub quo etiam collocavit Theatinos Clericos Sæcti Pauli decollati, Sommaschos, vt supra dictum est) & propter hanc similitudinem fatetur etiam Suarez, quod non nullam similitudinem habet Theatinorum religio, cum religione Societatis in exteriori specie habitus Clericalis (utraque enim religio Clericorum est) & propter hanc similitudinem, & quia propè eadem tempora, utraque religio exorta est, idè vulgus nesciens discernere inter homines utriusque religionis, Theatinorum nomen, quod paulè erat antiquius, ad religiosæ Societatis accomodavit. ergo si similitudo habitus præcessit, in antiquiori Theatinorum Ordine, quid prohibet in primario sine, & etiam in multis medijs ad eundem finem religiosè imitatores posteriores Clericos Iesuitas, antiquiores Theatinos? & tamen contentiosum funem ducens Vindicianus, contraria instituta à Theatinis, ne dum diuersa constituta, emanasse scribit, vt alymbelum inter duas has religiones esse suadeat.

To. 4. p. 394.  
impres. Log  
don.

Pergit adhuc horum duorum instructorum contrarietatem ostendere.

Pater S. Ignatius ab ipso Maureliano secessu semper vixit ex mendicato, cumque ritum (quod Lector benevolus miretur) tam in Hispania, quam Lutetia Socijs instillavit, tametsi gratia quæquæ eo nomine p. peti necesse esset. At qui (Grauina teste) Patres Theatini ab omni Mendicatione abstinere, taliq; se regula obstrinxerunt: neque per nos, neque per alios petuntur à secularibus elemosynæ sed tota spes, nostra in Christi verbis posita fuit: Primum querite Regnum Dei &c. illemet (ait Grauina) quotidie timoratos fideles excitat, vt seruis suis cibaria ministrant.

VIR.

Sed hæc non sibi inuicem aduersantur, vterque enim modus paupertatis, siue ex mendicato, siue ex spõte oblati miseriam monstrat auxilium humiliter exposcentis, vel sperantis, vt ex misericordi elemosyna miseria releuetur: non tam petens, quàm sperans, versatur circa subsidium subleuandæ necessitatis: & vtrumque modum Christus probauit Mendicando ostiatim, & Apostolos mittendo sine sacco, & pera, præcipiens ne cibos quærent, sed manducarent, quæ apponerentur, talis enim (ait Ambros. cit. à S. Thom.) Evangelicus vir, vt subsidij secularis adminicula non requirat, fideique totus inhærent, putet, quominus ista requirat, magis posse suppetere. vera autem perfectior paupertas, non leuis disceptatio, quæ huius loci non est. Admissa autem graduatione paupertatis, cum magis, & minus speciem non variant, quæ

TVR.

Opus. 17. cap.

contrarietas institutorum Vindiciane somniata paupertatis Theatinorum cum Societate? cum contrarietas sit eorum, quæ in eodem genere maximè distant, specificis, non accidentalibus differentijs.

VIN.

Amplius prosequitur contrarietatem suadere Vindicianus. *S. Ignatius, & socii votum peregrinationis ad limina Sancti Sepulchri mutarunt in votum missionis. Sedes apostolica arbitrium, ubi Societatis exordia, & natalem diem Orlandinus collocat. At qui missiones huiusmodi Theatino instituto parè conueniunt, sicut Grauina scribit, paupertate, mortificationibus, vigilijs, ieiunijs, laboribus tamquam gelu amicitur, ut faciem frigiditatis eius vires natura suscinere nequeant.*

TVR.

Cum Clericorum religio (inter quas prior Societate Theatinorum familia) ad normam Apostolicam instituta sit, & renouata (ex Suarez) nempe ad propagandum Euangelium & fidei propagationem Apostolicam, laborum Apostolicorum quoque particeps erit, neque separantur esse Apostolicum Prædicatorem, & labores Apost. effugere. *In omnibus exhibemus nos metipso sicut Dei ministros* (dicebat Apost.) *in ieiunijs multis.* &c. vnde suos sodales quoque in speciali recenset fame fuisse, & frigore, & nuditate afflictos in Apostolicis functionibus. Sed mirum est, quod tam sinistrè diuidat Vindicianus, munaera Apostolica à laboribus Apostolicis, vt munera soli Societati tribuat, labores Theatinis relinquat, & parum cõuenire missiones Theatinis, à Grauina dictum esse, somniet, cūque Societas eminentiã inter austeritates contineat (ex Suarez) eminentialiter continebit etiam quæuis religio missiones. At non opus eminentia, nam Religio ipsa Theatinorum actualiter etiam iã Christi nomen deferre cepit ad Gentes, in Persidem ab Apostolica Sede destinata. cuius rei testes Armeni Fratres Dominicani, qui Prædicatores in illum tractum destinatos, vt Christi cooperarios, & commilitones exceperunt, etiã cum vitæ discrimine, memores antiquæ necessitudinis inter vtriusque religionis professores, vt superius iterum dictum est.

I. de instit.  
loc. c. 5.

2. Cor. 6.

Ex litteris  
è Georgia  
transmissis.

VIN.

Tertiam superaddit Vindicianus contrarietatis, quam vocat, causam. *S. Ignatius, cum socijs in Venetorum Republica tam Hierosolymitana commorationi, quam cæteris missionibus illis modis prælusit, qui ab Orlandino referuntur, se omnia ad stylam, & genium Patrum Theatinorum, non debebat Grauina difficile videri, ut suum de vulgi fama iudicium interponeret (aliorum esto iudicium inquit) Imo tui maxime fori, erat qui tam callide obseruasti Ioannem P. Carrasam tamquam Ducem regularis Cleri insensur esse alios regularium Clerico-*

TURR

rum Ordines, nempe Societatem Iesu, Barnabitarum, Somaschorum, Ministros infirmorum, & Clericos Minores: senim genus tantum clericalis perfectius respexisti, tam recentiores ordines, non tam Theatinum institutum, quam S. Augustini, Barnabæ, S. Marci, & ipsorum Apostolorum dogmata, & rationes scitissime sunt insecuti. Sin ad particularia media Clericalem vocationem exequendi, animum conuertisti, non poteris temere affirmare, cuius nullum iudicium vestigiatenus producere poteris, neque iudicium ferre placuit.

Si illis modis prælusit S. Ignatius in missionibus &c. qui ab Orlandino describuntur, non dissimilibus Caietanum processit cum alijs, in instituenda religione, in cuius obedientiæ voto, ut dictum est missiones clauderentur. Non inconsultò autem Græcina, aliorum iudicio controuersiam hanc deterrimandam reliquit, cum eam frustra motam, & sine fundamento conerret, ob id suum iudicium interponere dedignatus, & fatid superque à P. Castaldo, & Molfesio aduersis nominis ab eundem responsum conerret, nolens iam acta agere. Nec pròinde callide Theatinos duces reliquorum Clericorum regularium asseruit, & obseruauit, sed veridicè, ut cetera, magna enim vtriusque religionis erat gloria, ut quæ suo præiret exemplo, & quæ præcedentium vestigia sequeretur. Imitata est verò Societas PP. Theatinos, non tantum quantum ad rationem generis, sed quantum ad eundem specificum finem, salutem scilicet proximorum, licet diuersis medijs propter, quæ specialis ratio religionis non aufertur. Et licet Clericorum Regularium multæ sanctiones ab Apostolis, & Apostolicis profectæ sint, tñ ordine quodam ad Societatem peruenerunt, interiectis Theatinis, per quos velut canalem continuatū, regularis vitæ in clericatū fluere, minimè interrupta serie, & ad potè nouissimos Clericos Societatis Iesu decurrerent, & ab his ad alios post institutos Clericos permearent, Clericos Minores, Ministros infirmorum; ut sicut Monachalis Ordo decessisse, ab Apostolis vsq; ad nouissimos ordines ostenditur, ita quoque clericalis, & regularis ordo ab iisdem vsque ad nostra tempora ordinatè proflixisse monstraretur. Quæ autem antiquior Monachorum, vel Clericorum religio, egregiè monstrat doctissimus P. F. Franciscus de S. Maria Carmelita Discalceatus in sua historia prophetica lib. 3. egregiè confutans P. F. Franciscum Suarez cap. 29. & seq.

Lassus iam, & defatigatus Vindicianus rursus alias comminatus, Grauiham produxisse fabellas, & tertiam in ordine referret.

— Fabella est S. Ignatii, quæ condeberet valebat cunones, ex: **VIM!**

regula protoparentis Monachorum S. Benedicti tanquam  
 flores carpisse, eiusdemque institutis suos alumnos inferuisse.  
 Dicitur confirmat ex Sancti Ignatii aliquot mensium in  
 Montem Cassinum secessu. Hæc quam longè à Theatino Spi-  
 ritu S. Ignatium Gravina abducit, quem prius in prototypo,  
 ac duorum Societatis extulerat. Sed nequaquam adijt eo tẽ-  
 pore, quo constitutiones, ac regulas ordinis sui sanxit. In iis Ro-  
 mana commoracionis cum Doctore Ortiz io eò concessis, sed exor-  
 citiorum causa, non dum condita Societate, ac socijs etiam non  
 latè per Italiam dispersis, de alio accessu nullibi legitur. Cer-  
 tius autem ex Orlandini relatione convincitur domi suæ, que-  
 quid de Societatis disciplina, & officijs cõstitueret voluit, soler-  
 ti industria expendisse, ac omnium bonorum auctori in terræ  
 super qua ipse primatim celebrabat, delibandum obtulisse. quo  
 in labore, monet idem scriptor, nullum illi librorum apparatus  
 præstitisse, nullum codicem præter Missarum volumẽ, & Bre-  
 vularium precam canonicarum.

IVR.

Non est abductus S. Ignatius longè à Theatino spiritu, dũ  
 etiam asseritur à Sancti Benedicti institutis multa hausisse  
 (paucas demas constitutiones Societatis) & in cõteris cum  
 Theatinis, Benedictinis congruere, sine vlla tergiversatione  
 cognosces, tam in ijs quæ ad interiorem hominem, quàm quæ  
 ad Oeconomiam, & ad Gubernationem, & regimen spectant.  
 Et licet non eo tempore (quod nec Gravina somniauit) quo  
 Cassini commoratus est S. Pater suas Constitutiones compo-  
 suerit, sed suæ domi sine librorum ministerio, nihil obstat, ut  
 observantias sacras, quas in Cassino Monte viderat, & exper-  
 tus erat, & ob id fixas suæ pientissimæ menti impresserat, suo  
 tempore tanquam paradigmata oblatas, calamo exprimeret  
 augendo, moderando, & ad suum institutum, quæ conferebãt  
 adaptando. Vidit vim huius argumenti taciti Vindicianus,  
 & non ante institutum ordinem, sed post, ex sacris Ordinibus  
 multa decerpisse pronunciat, non tantum ex S. Benedicto,  
 sed Basilio, Pachomio, & super omnes à Thoma de Kempis  
 hortulis. unde sic dicit. *Si quando postmodum sacrarum ordi-  
 num regulas consideravit, & ex illis lumen, ac directionem in  
 magis particularibus auxit, non minus ex S. Augustino, S.  
 Basilio, Pachomio, & Cassiano, quàm ex Sancti Benedicti in-  
 stitutis profecisse credendum est. Certè illorum fragantissima  
 unguenta Ignatii Cõstitutiones undique spirant. Aliter autẽ  
 Gravina avarissimos Thome à Kempis hostales disti-  
 mulasse, quos Ignatius à primis studiorum caloribus, multo stu-  
 diosius, quàm Sancti Benedicti regulas frequentavit; ita et  
 mulierum iudicio scribatur, S. Ignatii vitam fuisse quan-  
 dam*

VIN.



*dam solidam, eminentem, ac viuam omnium eorum preceptorum imaginem, que auro illo Libello continentur. Quam autem pronum erat, ac familiare alijs ingerere, qua ipse in mores, & usum quotidianum utilissima experiretur?*

Si postmodum auxit, & veluti expressioribus lineamentis, que de suo Ordine cogitarat S. Pater, ex recensitis Sanctis, & Thoma de Kempis desumpsit, cur tam renitens est Vindicianus, vt denegat in designatione primarum linearum eorundem Ducum opera usum non esse? In Climaco præclarum traditur documentum, vt *Xeusis picturus Ianonem, Agrigentinis omnibus alijs virginibus inspectis, quinque præcipuas elegit, ex quibus quid esset in vnaquaque præcipuum incitaretur; ita è pluribus optimi nobis ad exemplum vite proponendi sùt, multo magis, ne dum à Benedicto, sed à recensitis, id quod erat difficilius, nempe primarum linearum ductionem, lumen, & directionem auxisse rationabilius dicitur. Cumque (vt dicit Ribadineyra) familiare esset S. Ignatio alijs ingerere, qua ipse in morem, & usum quotidianum utilissima experiretur, cur non que experimento didicerat in Monte Serrato, paucis illis diebus, & in Môte Casino per 40. dies, non ingerere potuit in mores suæ religionis efformandos, quæ utilissima expertus erat? Magis mentent Sancti Ignatii libri illi animati, & Benedicti domus, etiam si regulas Sancti Benedicti (quod probare debet aduersarius) nõ legisset, & edificarunt ad exemplum, quàm vnquam Thomæ de Kempis hortuli, de quibus non meminit Grauius, cum vastissimos campos fundatorum præcedentium Sanctorum eximiorum proposuerit, vnde flores decerpit, inuendos, elaborauit. Sed quid continent illi flosculi Thomæ à Kempis, nisi à Patrum fodinis metalla, vel metallorum ramenta collecta? in tantam verecundiam prorumpit Vindicianus, vt potius riuus quam fontibus tribueret, que tamen pie S. Ignatius, ex Patribus, excerptis. Si transmigratione animarum vera esset, (que tamen hæretis est aperta) diceret Sancti spiritum in Vindiciano residisse. Illi namque ne palmam sui meritis Philistinum Ducibus, daret, inferiori suo ministro, vt occideretur se tradidit, dicebat enim ad armigerum: *siã super me, & interfice me, ne veniant incircumcisi isti &c.**

Quid tandem concludit Vindicianus? *Accedit, eiusdem Sancti Fundatoris ingenue confessio, rationum omnium summam ad Manresanum secessum spectare, in quo (subdit) perspicitur suorum institutorum à Deo impressas, & quasi consignatas in vniuerso suo notionas, & intelligentias accepisset. Quid ergo Grauius de Monte Serrato Institutore? quid de Sancto*

*Bene*

TVR.

Grad. 16. de dilect.

1. Reg. c. 31.

VIN.

*Benedicti Constitutionibus fabulatur? Idem Sanctus Iacobo Laynio tribuit, quod supra omnes de Societate fuerit præclarè præsertur. Quod dictum Franciscus Saccinus ad Ordinis institutionem refert, quam contra Nouitatis inuidiam solidis ecclésiasticis doctoribus fundamentis constabiliuit. Sacerdotum recens facta, & Fundatorum Regularium leges, & statuta attentè sumè peruoluta calluerat, eoque familiaris ab Ignatio in his, quæ cælitus non comperisset, ad consiliam adhibebatur. Vides itarum, Grauiam, neque regulis S. Benedicti, neque PP. Theodosiorum Societatis instituta primariè adscribi, sed proprie Vocationis secunditati. Et ut de Patriarcha Iosepho Ambrosio dicitur: antecessentium patriarcharum virtutibus ornatus, etiam specialiter adiunxisse doles, quæ variam facerent iustitiam, & Patri suo plus amabilem redderent, maiusque in filio studium placendi excitarent.*

Lib. de Ioseph.  
cap. 1.

TVR.

In Monte Serrato instituta quidem formata dicunt scriptores vitæ S. Ignatii, quæ attingebant ad spiritalia exercitia, quorum originem supra diximus à Clononio mutuata. Nihil de institutis, & Constitutionibus religionis, eo tempore cogitatum est, ex authoribus supra citatis. Instituta vero, quæ Societatem concernebāt postea facta sunt. & sicut religio in insignis diuino spiritu condita est, sic diuino instinctu instituta illa quæ Societatis peculiaria sunt, à Sancto Fundatore condita sunt. Sed hæc docet Suarez quod *siloquamur de inspiratione qua Sanctus Ignatius, & socii, fide, & pietate pleuè tam græ de opus aggressi sūt, indubitanter, & ex principijs fidei, quibus docemur, nullum pietatis opus, sine Spiritus sancti inspiratione, & adiutorio prodire posse, ex eodem spiritu fundatam religionem, cum suis particularis constitutionibus, postea à Romanæ Sede probatis. Sed (inquit) hæc inspiratio communis est omnibus operibus pietatis. Si autem (dicit idem Suarez) ex speciali reuelatione, & extraordinaria inspiratione, aut directione infallibili dicamus S. Ignatium, religionem, cum suis institutionibus fundasse, hic modus, vel via magnam laudem continet: verendum tamen est ne sit nimia, & non sufficienter probata, nam inde sequeretur omnia quæ in hoc instituto continentur, omnino esse certa, & infallibilia, quod dicendum non est.] Unde non est ei reuelata regula, & per Angelum adducta, sicut Sancto Pachomio factum legitur. Quare etiam reuelata regula, multa diuina inspiratione collegit, tam ex illo quam ex Sancto Benedicto &c.*

1. de instit.  
loc. 399.

Loc. cit.

*At hæc non fabella Grauiam, sed verax historia, quam diligenter recenset P. D. M. Antonius Scipio in elogijs Abbat. Casinensium his verbis. Demum quo tempore opportunè re-*  
*motioris*

motioris secessus quietem, præscribendis suæ sodalitati regulis exquirebat, Casinum adiit, ibique tum libris, qui opus essent, tum vniuersi, alteriusque Monachi subsidio, à Præside instructus, ad Albanetam se contulit, locum in eodem Casinati salu quingentos circiter passus, à primario Cænobio disjunctum, eique operi, quod Ignatius moliebatur apprimè accommodatum, & habitè. Hic omni humanarum rerù cura, & cogitatione abiecta, partim assiduis precibus explorandæ Numinis voluntati, partim studiose lectitandis, expendisque S. S. Patrum, qui religiosas familias condidere, sacris decretis, plures dies traduxit alia ab alijs, quæ aptè videbantur ad suum institutum transferri posse (sed plura utique ac meliora à D. Benedicti statutis sapienter mutuatus) sanctissimas leges transcripsit, quarum postea è praxi, & usu, tam ingens, ac multiplex tam breui ad Christianam Rempublicam utilitas est deriuata, ut orbis vniuersus admiretur, & obstupescat. Multis præterea Deus indigentioris benevolentia arguentem apud Albanetam Ignatium est prosequutus, tum præsertim, cum illi inter orandum socij cuiusdam è suis (qui per id tempus Romæ obierat) animam in cælum subeundam aspectabili specie representauit: ut Sanctus Patriarcha Benedictus videri potuerit, diuersanti domi suæ Ignatio, & pulcherrimo operi intento, gratificari voluisse, impetrata illi diuinitus communicatione miraculi, quo ipse apud Casinum degens Scholasticæ sororis, & Germani Capue Antistitis, animas superos euolantes clarè vidit. Omnia verò hæc cælitus (ut fatetur Vindicianus) vbi alia nõ reperisset, inspirabantur, non extraordinaria illa inspiratione, sed communi, ut dicebat Suarez, imo (quod non dixit Suarez & in gloriam Sancti cædit) peculiari instinctu sicut in cæteris Fundatoribus accidit, & peculiari humilitatis spiritu, antequam suas constitutiones formaret, ex institutis aliorum dictorum Fundatorum, & Benedicti præcipuè, & Basilij tunicam variam obtexuit, ex omnibus ferè religionibus desumptam, additis quibusdam constitutionibus, ut cū omnibus religionibus sua religio iungeretur, ex illis multa mutuata, consultò voluit. Imo idem Sanctus Monachorum Occidentalium parenti S. Benedicto nomen dedisse demonstrat venerabilis antiquitatis scrutator D. Constantinus Caietanus in suis opusc. M. S. Oblatorum enim *Roanam*, vel *Tane* vestem sic nuncupatam assumpsit (qui in eadem religione tria simplicia vota emittunt) quæ tamquam argumentosa apis S. Ignatius in sua religione transfudit emittenda, videlicet ut prius simplicia sui filij, quàm solemnia vota emitterent, & in Monte Serrato eadem simplicia vota Deo vouit feruentissimus Patriarcha, ut

suo filios præret exemplo. *Constituta vero Societate ex eodem Casarello Religiosa professionis vota nuncupaturus, tot inter Rom. Urbis Basilicas, antiquitate, ac piorum hominum illustres, non aliam delegerat, quam Apostolo Paulo via Hostiensis dicatam, ubi coram D. Benedicti Monachorum Abbate (ijs namque commissa est sacra edis, & Cœnobij administratio) ex sui instituti formula, sacram illam cœremoniam perageret. Erunt ne hæc fabellæ?*

Inuidiosum verò illud verbum Vindiciani est, quod ex hæc polymita veste, plus S. Ignatius dilectus sit à Deo præ cœteris ordinibus, idemque Sanctus Ignatius abiicit, dum suâ, omnium minimam dici voluit Societatem. Cum laudantur Religiones cauenda est comparatio, & multoties ipsemet monuit, & in varietate, & in diuersitate vnitas tenenda, partialitas cauenda. *Laudo omnes, & diligo dicebat Bernardus, ubi que, & piæ, & iustè viuunt in Ecclesia, vnum opere teneo, cœteros cbaritate, faciet autem cbaritas (fidenter loquor) ut ne illorum quidem fructu frauder, quorum instituta non sequor.*

Apol. ad Gul  
licl. Abb.

## s. IV.

## Conuersatio Societatis.

Ex Aug. lib.  
de Catec.  
rud. c. 4.

TVR.

**I**N ipsis flagitiosis, & sordibus amoribus videmus Vindiciane, nihil aliud eos agere, qui amari vicissim volunt, nisi ut documentis, quibus valent aperiant, & ostendant, quantum amant, eamque imaginem iustitiæ prætere affectant, ut iniuriam sibi reddi quodammodo flagitent ab eis animis, quos illecebrare moluntur: ipsique ardentius aestuant, cum iam mœneri eodem igne illas mentes, quas appetunt, sentiunt, & sic frigescent sentiant, in amore impatientes, & magis ferunt, ut febribus quandoque aestuent, ut frigiditatem tollant. Si ergo, & animus, qui torpebat se amari senserit excitatur, & qui iam feruebat, cum se redamari didicerit, magis accenditur, manifestum est nullam esse maiorem causam, qua vel inchoetur, vel augeatur amor, quam cum se amari cognoscit, qui nō dum amat, aut redamari se, vel posse sperat, etiam si non redametur, ut propterea magis aestuat, vel iam probat, qui iam prior amat. Et si hoc in turpibus amoribus, quanto plus in amicitia? Quid enim aliud cauemus in offensione amicitia, nisi ne amicus arbitretur, quod cum vel non diligimus, vel minus diligimus quam ipse nos diligit?

Ad ostendendam arctissimam necessitudinem Crauina eū  
Socie.

Societate amoris, & amicitie symbolum, factum illud cōglutinationis anime Davidis cum Ionatha adduxit, quorum, utque ad Balthem, tunica, regaliaque vestimenta communia fuerunt: & ne quid deesset (amicorum enim omnia communia sunt) retrimenta etiam regulatum voluit esse communia, paleasque obtulit, ubi educarentur pulli ad iustitiam discendam, & propria naufragia obtulit ad præseruationem. Æstuasse Grauinã dicere necesse est, cum amans, & amicitie leges seruans, nec redametur, & de amicitia in suspicionem adducatur. Quare magis vsum zelo, cum hæc tua legit Vindiciane coniecto, ut hanc frigiditatem tuam, vinceret feruentibus orationibus. Interim ab illo sciscitaris.

*Quo tandem, hæc palearum, & scandalorum oblatio pertinet? quo tendat illud Acroama: Discite iustitiam moniti, quã iustitiam, & à quibus, & quibus occinenda iustitia?* VIN.

Facile tibi respondet Turtur, cum charitas malum non cogitet, nec sit suspiciosa, non debebas tot interrogatoria formare de amico suspectus, proprium est incompositi animi, cum sit pax, insidias suspicari. Suspiciaces (dixit quidã Poeta) *Feruntur verberare cæco.* suspiciosi plerumque Sycophantæ, timere enim sine ratione, multa sibi fingunt mala inferri, ut enim ipsi sunt maleuoli, insidiatores, fucati, phrenzeticis; sic ex sibimetipsis tales existere quales ipsi sunt, insidias metuunt, putant alios sibi potentiam, vel principatum querere, vnde deprauat aliorum dicta, vel facta, & in examen discussionis vocant. In forma verò Vindiciane suspicioso respondetur. Palearum, & scandalorum oblatio in Chronicis descriptorum, eum finem respicit, ut in mensis societatis legantur, & in scholis & si (ab inexpertis tamen, & ad pauca respicientibus indiciatis interdum soleant scholaribus tradi religiosorum, quandoque lapsus sub docendi specie, & exempli gratia, incautè ad viuum exarentur) ut tamquam prototypa ob oculos ponantur, tamquam plangenda, & cauenda, & amoris argumentum subministrat Dei manutentia, nullum enim ait Augustinus *peccatum est quod facit homo, quod non faceret alter homo, nisi præstaret Deus, ut non faceret homo, ut sepius dictum est.* Ad hoc tendit axioma illud *discite iustitiã moniti,* & iustitiæ nomine humilitas intelligitur: vnde sic PP. exponunt illum locum de Christo Domino non recusante baptismum Ioannis *sic decet implere omnem iustitiã,* id est omnem humilitatem. Humilitas autem maxime fouetur ex aliorum lapsu, considerat enim homo semetipsum, ne & tentetur

VIN.

TVR.

Ioan. c. i.

De hac iustitia queris, subiungendo, *à quibus addiscenda* VIN.

*fit? proculdubio iustitiam, quam deseruerunt, qui in sacro ordine potius palea fieri, quam triticum maluerunt.*

TVR.

At cum perfectissimo tritico, vbique & in omni area sunt admixtæ paleæ, omnes iustitiam debent addiscere, & satis sūt disciplinæ desertores buccinatores, superbas aures ferientes, vt ex aliorum ruinis discant infirmitatem suam agnoscere, & augeant timorem, & tremorem. Propter quod scæpe, ait Augustinus *multi casuri, & casura*, in Monasterijs, & Cœnobijs viuunt, vt non gloriatur omnis caro coram illo.

VIN.

Petis iterum. *Quibus fit hæc iustitia occinenda? pullis*, ait, *Grauina*, quo nomine vix alij venire possunt, quàm iuniores in Societate, &c.

TVR.

Non his tantum, sed ijs, & omnibus aliorum Ordinum quantumuis exercitatis, si superbia pulsentur, nam & pulli sunt, & nouitij in via Dei, qui nec cœperunt addiscere elementa spiritualis vitæ, quam qui arripiunt de fundamento prius cogitent humilitatis necesse est. *Qui enim alias virtutes sine humilitate cõgregat, quasi puluerem in ventum spargit*, ex sanctorum proloquio.

VIN.

*Inscietum verò illud dictum Grauina*, pronuncias: *seruiat vobis pericula nostra, atque fructum istorum planè ignoro. Sic ne innocentia Gypsum cum lacte confundam? Sic ergo Isaac cū Ismaele in paricertamine committam? Sic Iosephum inducã, vt fratres apud parentes de criminibus accuset? iuuentus scãdalarum commemoratione sapientior non fit &c.*

TVR.

Malè ergo hæc omnia scriptura recensuit Vindiciane. Audis, audi Ambrosium causam reddentem, cur hæc scriptura commemorat. *Propositi* ait *ad imitandum nobis sunt, & ideo curatum est, vt & ipsi aliquando laberentur. Nam si inoffensum à vitijs inter tot lubrica huius seculi circulum peregissent, dedisset vobis occasionem infirmioribus extimandi, cuiusdam superioris eos naturæ, ac diuinæ fuisse, vt delictum recipere, & culpæ consortium habere non possent. Quæ opinio utique, vt exortes nos illius substantiæ ab impossibili imitatione reuocaret. Præterijt illos paulisper diuina gratia, vt nobis ad imitationem vita eorum feret disciplina, & sicut innocentia, ita, & penitentiæ magisterium de eorum actibus sumeremus. Ergo dum lapsus eorum lego, consortes etiam illos infirmitatis cognosco, dum credo consortes, imitandos præsumo. Et postea aliam addit causam. Humanus etiam in Sanctis extolleretur affectus, nec sibi deputarent, virtutique attribuerent suæ, quod diuina sibi operatione collocatum foret, ergo ne in tantum iudicium ruerent, atque in perfidiæ foueam deciderent, passus est Dominus illis subintrare culpam, vt ipsi aduerterent diuinis se*

In Apol. David cap. 2.

XLIIS.

**XLIIS** indigere, ducemque salutis suae quaerendum esse cognoscere. Ut autem hi fructus decerperentur fiducia, & humilitatis in Script. sanctorum lapsus, & scandala ad profectum legentium describi voluit Spiritus Sanctus. At Iuuentus etiam scandalorum commemoratione Sanctorum sapientior fit, nec corrumpitur, vel effertur, sed potius eruditur, edificatur; videndo v.g. David hominem Angelis adaequandum, tentationibus victum, errori, & lapsui locum dedisse, à gratia deiectum, & sola poenitentia reparatum, fortiolem surrexisse, maiora reparantem certamina, ut non solum, nullum attulerit lapsus impedimentum, sed etiam maioris velocitatis & progressus ad currendum viam mandatorum Dei incentiua ministrarit. Tunc autem iuuentus scandalorum commemoratione corrumpitur, quando quasi de aliorum lapsibus tripudiantes alloquitur, cum ad maiorem iactantiam facta comparatione incitantur, vel (quod absit) ad aliorum imitationem pelliciuntur, & tunc ubi detractionis, iactantiae, peruersae imitationis exhibetur occasio, scandalorum refractione, illud plusquam sollemnè remedium Grauinæ, à pedibus, & oculis insipientium remouenda, & ableganda, ut semel imbuta testa recens odore bono, illum diutius conferuet. Frustra vero ludens sequeris.

*Dicam cum Davidis amico. Non est bonum consilium, quod* VIN.  
*Archiepiscopalis Senator hac vice dedit: id verum si fuisset*  
*Achitophelis consilium.*

Hoc consilium non est Grauinæ, sed Sanctorum, ergo si Senatoris Archiepiscopalis Curiae Neapolitanæ consilium dicitur, saltem idem numero placeat consilium, quod tradidit Archiepiscopus Mediolanensis Ambrosius. TVR.

Sed vafriam Vindicianicam, magis attendo, dum Grauinam ut detractorem, nedum Bellarmini, sed & Societatis exemplat, & in eo detractorem monstrare vult, quod eandem Societatem de detractore criminatur, à qua Societatem purgat, quod nec in communi recreatione patitur absentum rodere vitam, & testes adhibet Collegia, scholas, ubi hoc ipsum à iuuentute exigitur, ut à detractore, parcam lingua. VIN.

Hæc proculdubio Vindiciæ maior tua detractio, quod dicas Grauinam Societatem de detractore fugillare. In quo fugillauit? Quod conquestus sit sacris Ordinibus esse detractum per scandalorum assertionem? iam superius intentio Turturis monstrata est, qui ad summum post tot excusationes quas Vindicianus noluit suscipere, materialem detractorem ex excessu zeli admisit. Plures sunt detractiois species, ex doctrina Bernardi, alij quidem nude, & irreuerenter, uti in buc-

cam venerit vitus evomant distractionis. Alij autem quodam simulata verecandia furo conceptam malitiam, quam retinere non possunt, adumbrare conantur. Videas præmitti alta suspiria, sicque quadam cum gravitate, & tarditate vultu mæsto, dimissis supercilijs, & voce plangendi, egredi maledictionem & quidem tanto persuasibiliorem, quanto creditur ab his, qui audiunt corde inuito, & magis condolentis affectu, quam malitiosè præferri Doleo, inquit pro eo quod diligo eum satis, & nunquam potui de hac re corrigere eum. Et alius. Mihi quidem, ait, benè compertum fuerat de illo istud, sed per me nunquam innotuisset, at quoniam per alterum patefacta res est, veritatè negare non possum, dolens dico, re vera ita est, & addit. Grande damnum, nam alias quidem in pluribus valet: Cæterum in hac parte (ut verum fateamur) excusari minimè potest. Alij (addamus) in laudem proximorum erumpunt, vel communitatum, & incautè vnam laudant, alias deprimunt sub reformationis zelo, odiosa collatione: & sunt (ex eodem Bernardo ibidem) illæ adolescentulæ animæ, non idem cum alijs sapientes, licet cum alijs currere videantur, quæ sua sunt quaerentes, & non ambulantes simpliciter, neque sincere, sed speciali gloria matris invidentes Ecclesiæ, quæ floret adhuc in veteribus religionibus, & captantes occasionem murmurandi aduersus eam, &c. quod non est aliud, nisi, quod Apostolus ait, periculum in falsis Fratribus. Ipse sunt denique, quibus exprobandis scandala, subinde pro se satisfacere cogitur, ubi eis ita respondet: Nigra sum, sed formosa filia Hierusalem, quod Turturis vox abundè præstitit in suo opere.

Primum genus aperte malum. Secundum prius, & callidius. Tertium autem pessimum, nisi zelus excuset, & intentio, ut eatenus referantur scandala, ut emendentur. Non voluntas horum culpatur, sed ingenium, qui profitentur se omnium profectibus paratos, omnium meritis viuere, cunctorum viuere studijs, & salutem admonetur, vel excusatur.

VIN.

Adiuratur demum per cœlestem Hierusalem Grauiam à Vindiciano per communem patriam, ut ab alijs Ordinibus Grauiam erga Societatem parem cautelam, & charitatè impetret, ut sicut illa, nulli regularium detrahit, ita nec illi, & procul absint declamationes in pulpitis, diœteria, & scommata ablegenter è libris, tractatibus, familiaribus colloquijs, contra Societatem, ne mundus, & rudes animæ exasperentur, sentiendo inter regulares, & perfectionis vitæ professores æmulationes, & contradictiones vigere, & regnare.

TVR

Vicissim, & alijs Ordines te compositore idem exoptant Vindiciane, semper enim, in tot bonarum animarum multitudine

idinc



dine ait Bernardus ibidem *reperiuntur tales, qui acta obser-*  
*want, curiosè derogandi, non imitandi causa,* vtriusque grande  
 solatium, cum iniolescentes insultant, quod à bonis religiosis dili-  
 gantur. Vnde ad consolationem sponsæ cum nigra demur-  
 muraretur, dictum est: *Recti diligunt te &c. quasi dicat. Non*  
*sint tibi inquietæ curæ de iniqua reprehensione blasphemiarum*  
*harum, cum constet, quia recti diligunt te. Bona profectò con-*  
*solatio cum blasphemamur à malis, benefacientes, si recti dili-*  
*gant. Omnino sufficit aduersus os loquentium iniqua, opinio*  
*bonorum, cum testimonio conscientia: in Domino laudabitur*  
*anima mea, audiant mansueti, & lætentur, mansueti inquit læ-*  
*tentur, mansueti placeam, & equanimiter audis quicquid in*  
*me iactare volueris liuor perditarum. Non est inuidia (crede*  
 mihi) cæterorum ordinum de Societate (quam præ cæteris  
 à parentibus dilectâ autumas) vt propter hoc eam pessundet,  
 vt infamas, satis enim omnes ordines sunt diuinis charismati-  
 bus ornati, imò omnes vnâ Iosephi personâ cum polymita ve-  
 ste representant, vt præ cæteris statibus (excepto Episcopali)  
 diligatur à Domino.

Loc. cit.

Quare non est cur veteres religiosos, vt inuidentes tradu-  
 cas ex Ambrosij autoritate, videlicet. *Discamus ergo, & san-*  
*ctorum inuidiam, vt imitemur patientiâ, & cognoscamus illos*  
*non natura præstantioris fuisse, sed obseruationis, nec vitia ne-*  
*scisse sed emendasse, quod si inuidia etiam sanctos adussit, quan-*  
*to magis cauendum est ne inflammet peccatores?*

VIN.

De Iosep.  
patr. c. i.

Nescio autem qua distributione Vindicianus virtutes solû  
 Societati, alijs autem senioribus Fratribus inuidiam tribue-  
 rit; & postea, pro Iosepho summam prudentiam, & veneratio-  
 nem polliceatur. Est ne hoc, quos putas, exulceratos animos  
 sanare, & veterum, quas putas illatas, iniuriarum memoriam  
 abolere? *Frequenter, ait idem Ambrosius, amor ipse patrius*  
*nisi moderationem teneat nocet liberis, si aut nimia indulgentia*  
*dilectum resoluit, aut Prælatio vnus cæteros ab affectu germa-*  
*nitatis auertat, plus acquiritur filio cui Fratrum, amor acqui-*  
*ritur. Hac præclarior munificentia patrum, hæc ditior heredi-*  
*tas filiorum: iugat liberos equalis gratia, quos lunctis eque-*  
*lis natura. Et ipse Iacob, non tam filium prætulisse videtur,*  
 quam Prophætæ mysterium. Solus Vindicianus vnus Socie-  
 tatis Prælationem super cæteros Ordines affectat (quam hu-  
 millimè rejicit Sancta Societas) & de inuidia Fratres veteres,  
 notat, cum nullum in hac re mysterium habuerit, vt cæteris  
 præferat, nisi solam vanitatem, vt cæteros ab affectu sanctæ  
 germanitatis, quantum in se est, auertat; nec indiuisos cupit ha-  
 bere, qui Fratrem à Fratre nititur separare.

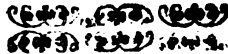
TVR.

Cap. 2. loc.  
cit.

CA.

## CAPITIS XVII.

*Examen, an Grauna finem suo Turturi  
præfixum consequutus  
sit.*



L. I. Apoph.



Arillus ille Philofophus interrogãti, cur *Lycurgus tam paucas leges tuliffet Lacedæmonijs? acutè* rēspōdit. *Quoniam pauca loquentibus, paucis etiam legibus epus erat.* Intelligebat vir prudens, multa mala ex multiloquio nafci, vnde ferulis fubiacere necesse fit. Sufficiebat Vindiciano ad vindictam exaturãdam, chartas impleffe, & manibus verbis aerem verberaffe, fed vt in

maiora mala incurreret, vltimum propinat caput multiloquentia, & maledicentia plenum.

VIN.

*Multa, ait, Choragus in Profcancio fpectatoribus polliceri folet, quæ poftca non eueniunt, proinde eos hiftriones laudari, qui ab humili exordio paulatim in fublime fe attollunt, & paruanam initio expectationem, poftca multiplici incremento longiffimè fuperant. Id fi Grauna, ait, aduertiffet, quando fuum Turturem pro fcana compfit, fortaffis prudentius fibi, & fama fua confuliffet.*

TVR-

Dicis, fed non probas, & cõpofitam, & coneinnam orationẽ, vt in odiũ veniat, inimicis repræfentationibus cõparas, ipfe deridẽdus in Thæatro, q̃ velut mirabilis orator vis eſſe in fuggestu, dicendo & docendo. Semper Graunã dictio creuit, & vt etiã fiftamus in metaphora (scznica) ordinatè procedendo. Tu vero Vindiciane, ordine confufo, & Turturis dicta perueniſti, & tua quoque confundiſti, etiam præter inutilem repetitionem, quod initio, vt in alijs capitibus feciſti, finem ſcribendi impugnare debuiffes, non in extremum differre.

/ VIN:

Ais igitur. *Quinque produxit rerum capita quas præter pro-*

propterea in arenam descenderit, ex quibus unū iam cap. s. excussimus, videlicet, ut Illustrissimum Cardinalem Bellarminum, inter alios scriptores, non numquam stylo in regulares liberiorē excusaret, vidimus huius propositi partem felicem successum.

Hunc ad reliqua descendere animus est, quæ si non magis expectationi respondeant, suadebimus Grauinæ, ut Turturis approbationes suis authoribus remittat, præsertim illis, qui in eius voce nihil turpe, & inconcinnum repererunt, quique statim, & quam primum in lucem prodire iusserunt, tamquam religionis solatium, frænum obloquentibus allaturum.

Vide Lector, nouum Periclem, de quo testatur antiquitas, quod videretur, tonare, fulminare, aculeos in animis auditorū relinquens, ob quod illud nomē adeptus est πολυπράγμων, inquietus scilicet, & turbulentus; sua namque mordacitate, & turbulencia Peleponense bellum, ne dum suc patriæ, sed toti Græciæ funestum accendit Vindicianus, nunc hac, nunc illic discurrendo, vrendo, pungendo, & vbi Grauinam perexit de non adepto sine, probatores operis sugillat, quorum, eos formidans, suppressit nomen, approbationis verba referens doctissimi, & eruditissimi P. Magistri F. Nicolai Riccardi tunc Regentis Romæ in Colleg. Sancti Tho. nunc Apostolici Palatii Magistri, & F. Ioann. Matthæi de Rispolis Magistri Regentis meritissimi, & sapientissimi P. Andree Lantfranci Clerici Regularis; cumque posset rectè suo vti ingenio, & de Christiana Republica benemereri Vindicianus laudando religiosas personas, omnes eloquētiz neruos intendit, ad castra Ecclesiæ eiuidem irritanda, quo titulo turbulentus adiudicatus est, vel vt alter C. Graccus, qui cum sua eloquentiæ præstantia, posset Rempublicam optimè tueri, perturbare eam maluit. sed videamus, an rationabiliter Vindicianus causas Turturis impugnet.

Prima causa asserta à Grauina, nempe, vt Hæreticus erubescat, perperam à Vindiciano confutata.

### Oppugnatio Vindiciani.

**P**Ut ab (ait Vindicianus) Ecclesiæ perduelles Grauina relaxata mentione claustralis discipline pasci, & in religiofor accendi, & quia Bellarmini Columba quædam familia

PPP

millia commemoravit, zelo fidei inflammatus, cum Nabucdonosore iuravit, ut se, Ordinesque regulares contra omnes hereticorum insultus defenderet: Calumniantium, inquit, necessitas officium modestæ defensionis imposuit, maledicta soram retudat, & ora obstruat, ut ad saniorē mentem reducat; & in ruborem det, quando viderint florentem omnium ordinum statum.

TVR.

Iudich. c. 2.

1. Mach. c. 3:

Non cum Nabucdonosore iuravit, defendendo Ordines, cū quo iurant potius, qui contra Dei illustres portiones conspiciant, illamque Nabucdonosor cogitationem habent, ut omnē terram suo subiugēt imperio; illudque verbum dictum Holoferni, assumunt: Egrederere adversus omne Regnum Occidentis, & contra eos præcipue, qui contempserunt imperium meum, cum eodem ministro succedētes omnia fata, arboreis, & vineas, incidentes, ut fecerunt Hæretici lingua, & armis, statum, & personas religiosorum impetentes. Potius ergo cum Iuda Machabæo se accinxit ad præliandum adversus hæreticos, illud eiusdem Ducis verba assumens: *Erigamus deiectionem populi nostri, & pugnemus pro populo nostro, & sanctis nostris, a. malus, & peruersus est zelus, regulares contra insultus hereticorum propugnare?*

Non audes id asserere, ne de castris hereticorum esse manifestè conuincaris. Quare astutè temperans dicta tua, ne publicus hostis detegaris, subdis namque.

VIN.

*Magna utique Grauina promissa, sed vis erit in armis, seu medijs quibus Grauina monstret omnem à verbis suis vanitatem excusare. De opinione quidem illa, seu tripuditatione Grauine, cum Ecclesiastici scriptores regularium neuos attingunt, egimus cap. 11. nunc videas, quam belle promissis steterit, & examinemus argumenta.*

### §. Contra eandem primam causam I. Argumentum Vindicianicum.

**P**rima Graui. erat causa, ut Hæretici in ruborē coniciantur, cum florentissimas Turt. Libello adhuc usque nostra tēpora sacras religiones conspexerint: ita quidem sibi met Grauina, in hilariori suo æstiuo secessu pollicebatur, sed toto celo aberravit (tale est argumentum Vindic.) quicquid enim, ex miraculis, martyrijs, sapienter dictis, heroicè factis, in medium attulit, heretici, cum Iacobo Britannia Rege, pro anilibus fabulis ridebunt, quicquid de splēdidis officijs, & insultis pro ambizioso fastu aspernabuntur. Quicquid de vita rigore, & penitentijs,

sentijs, amentium superstitioni transcribent. O te infelicem oratorem, qui non dum didicisti margaritas, non esse porcis obijciendas. Quid peroras apud illos quorum mens falsis persuasionibus occupata, veritatis lucem capere non potest? ubi oculus nequam est, totum corpus tenebrosum erit, inftar vocis Aegyptiacae. Tolle prius Glaucoma ab oculis haereticorum, fac ut recipiant qua extra sacras litteras traditur, ut supremum in Ecclesia Ordine institutore agnoscant, ut Euangelicis consilijs, & regularium votis credant, qua oportet, & similia Ecclesiae dogmata venerentur, sine his ridicule haeretico Ordinum Chronicas obijcies. Cum viro irreligioso, tracta de sanctitate, inquit Scriptura, cum iniusto de iustitia, cum impio de pietate, &c. S. Paulus apud Felicem, & Drusillam Casariae non egit de miraculis suis, vel caeterorum Apostolorum, neque de stueritate victus, & totius vitae, neque de persecutionibus, quas pro Euangelio sustinuisent, sed de fide in Christum, iustitia, & castitate, & de iudicio futuro, quia constabat illi, cuius farinae esses hoc par coniugum. Olim quoque S. Hieronymus, Lactantius, & alij reprehendebant, ubi apud Ethnicos sacra Scriptura allegaretur, aut apud Hebraeos sapientium, ex Gentilibus, & Sybillarum sententiae: quia nimirum praeposterè inducerentur, qua tali loco auditorum captum superarent.

Eccl. 37.

Act. 24.

### Responsio Turturis.

**S** In ætuo illo otio pro sancto peragendo negotio infeliciter laboravit Turtur, adducendo in medium miracula, martyria, officia, & dignitates, vitae rigorem (callidè alias virtutes, & sanctitatem Vindiciano subtrahente) quia Iacobus Britanniae Rex, cum suis, pro anilibus fabellis hæc omnia irrisurus erat; iam pridem inaniter depugnarunt veteres PP. & moderni scriptores hæc omnia adducentes, ut grandia argumenta, quibus fides nostra non incredibitis, imò euidenter credibilis appareret, quod abundè Turtur in suo ultimo tomo de cath. præscript, demonstrat: unde in crimen vocandi essent, Augustinus præcipuè, qui ex vitae austeritate communiq; vita Monachorum fidei Ecclesiae veritatem contra Manichæos urgebat primo contra Manich. & Chrysostomus aduersus Gentiles, vita Monasticae abstinentiam, & alia Monachorum pia exercitia recensendo. Similiter, qui religiosorum martyria recensuerunt, & miracula, ut Theodor. Gregorius Turonen. de gloria martyrû. Tanti ponderis apud Cardinalem Bellarminum Monastica instituta fuerunt, eaque sic magni fe-

TVR.

Cap. 3 r.

Contra vitæ perat. vitæ Monach.

PPP 2

cit,

To. 2. l. 4. c.  
13. 14. 15.

cit, vt Ecclesiæ illustres martyres, & confessores, cum miraculis recensuerit, pro veris notis Ecclesiæ, & hæc tandē (præuidens Vindicianum oblatraturum) scripserit in præfat. lib. 2. controu. de Monach. *Certè post Apostolica tempora splendore maximorum. signorum iudicio orbis terræ, semper clarissimi habitiscut magnus Antonius, uterque Macharius, Hilarius Benedictus, Bernardus, Franciscus, at ij omnes sine controuersia professione Monachi fuere. & postea, exceptis enim sacris martyribus rari omnino in numerum Sanctorum relati leguntur, qui ex Monasterijs non prodierint, vt mihi, iam Monastica vite approbatio, inter eas notas ac symbola, quibus Ecclesiam Catholicam ab omnium hæreticorum conuenticulis internoscimus, atque distinguimus Principem locum tenere clarissimèque continere videatur.* Religiosorū ergo institutorum, vbicumque claruerunt, & clarent (vt probauit Grauius in Turture) viri coruscantes signis, & prodigijs, virtutibus ornati, sapientia insignes, dignitatibus Ecclesiasticis conspicui &c. sūt nota, & tessera dignoscendæ veræ Ecclesiæ, fatente Bellarmino cum omnibus orthodoxis. Et satis est (ex eodem Bellarmino) vt ex Eminentissima Religiosorum vita à Conuenticulis Hæreticorum esse secreta Ecclesia dignoscatur, vt proinde non leuis ex ista discretione pudor hæreticis inferatur. Soli Vindiciano hoc non sufficit, inanem, & futilem argumentationem duci, ex religiosorum miraculis, martyrijs &c. contendenti. Vindex ne ergo erit Bellarmini, qui hæreticorum partes egit? illusor potius, & personata Simia videtur, modo partes Catholicos, modo hæretici agens, vnde existimandum quod sicut ex his laudibus, Bellarmini de religiosi, eius opusculum Columbæ iudicetur vllō modo esse tam meritissimi viri; ita & ficti defensoris, non nisi de gregibus hæreticorum prodierit, qui laruam catholici assumpsit, vt catholicos fugillaret. Et dum notam hanc dignoscendæ veræ Ecclesiæ ab hæreticorum conuenticulis obscurare conatur, studiosè id fecit, ne à partibus hostium Christi deuius à suis deprehenderetur. O infelicem tragædum, qui vestimenta propria nesciuit occultare, sed ne sibi sapere videatur audiantur rationes, quibus conuictus est religiosorū florentem statū, oculis hæreticorū ne Catholici exhibeant [Margaritas ante porcos dicis ex doctrina Saluatoris non esse proijciendas, hoc est infidelibus, & irrisoribus nō esse pādēda sacrosancta mysteria] verè; & manu ductione præuia, nisi enim euiceris credibilitatem mysteriorum in mente infidelium, frustra laborabis, vt assensum præ-

Relatus à D. Tho. in cat. Chryf. *Margarite non sunt danda nisi desiderantibus veritatem,*

tatem, & cum ratione humana uiuentibus, & sunt ij, qui rationes credibilitatis libenter auscultant, atque perpendunt. Sed si multi sint, qui rideant, & porci sint, non propter istud desistendum est à prædicatione sacrorum dogmatum. Vnde Augustinus ait, cum Dominus quædam dixisse inuenitur, quæ multi, qui oderant, vel resistendo, vel cõtemnendo, non receperunt, non putandus est sanctũ dedisse canibus, aut margaritas ante porcos misisse. d. diu enim eis, qui capere poterant, & simul aderrant, quos propter aliorum immunditiam negligi non oportebat. Etiam si Rex Angliæ cum suis irrisurus erat, fortasse alij, qui capere poterant, & erant fluctuantes, vel docilis naturæ, non negligendum erat, vt veritas eis non proponeretur. Præposterum ordinem assignas cathechesis, vt prius dogmata credere suadeantur, nempe, ordinum Supremum institutorem, consilia euangelica, nam sine his, ais, frustra heretico ordinum Chronica obijcies. Nisi enim prius suasibilia facias consilia, vota, & cætera dogmata, frustra ad illa amplectenda suadebis.

In ferm. Domini in Morte.

Sed suasio fit non adducendo tantum Chronica modernorum, sed veterum, & grauium PP. monumenta, quæ omni seculo patrata sunt, miracula, & virtutes recensentium; præsertim vero scriptorum plurium grauiorum auctoritas, saltem eam fidem meretur, quæ historiæ humanæ, adhiberi solet, vt fiat videlicet suasibilis, & prudenter credatur. Si solas virtutes propositas putas absque alio motiuo obtinere posse palmam de infideli, vt conuertatur, non renuo. Interdum accidere potest, vt contingit aulico illi Imperatoris legenti vitæ, Sancti Antonij, ad cuius exemplar quoque Augustinus commotus est, vt ipse fatetur, vt pœnè iâ soluta in ipso essent omnia argumenta, quæ à conuersione retardabant. Sed nimis te ipsum restringis Vindiciæ, cum alia argumenta non desint vbi Catholicus in loco spaciofo suos pedes collocet, vnde idè Augustinus pro magnis motiuis habuit, quæ recentes scriptores de Antonij, & aliorum Monachorum vita, & miraculis scripta sunt, & de ijs vnitim quoque sic loquitur. Quod recentium memoria, & propè nostris temporibus certissima miracula tua in fide, & catholica Ecclesia omnes mirabuntur, & nos quia tamen magna erant, & illa quia inaudita nobis erant; inde sermo eius deuolutus est ad Monasteriorum greges sua uolentia tue, & ubera deserta Eremitarum quorum nos nihil sciebamus, &c.

8. confes. c. 6. & 7.

Loc. cit.

Porro disputauit S. Paulus apud Felicem de fide, iudicio, & castitate, sed non solas virtutes proposuit, sed eas cum fidei dogmatibus, & non est credendus Paulus, ordinarium cathechesis ordinem omisisse, vt rem faceret euidenter credibilem: multa

To. 4. de fid.  
& ope. c. 11.

2. Cor. 12. 2.  
Thes. 2. Heb.  
2.

Lib. 8. cōfess.  
cap. 11.

multa enim omittuntur à canonice scriptoribus, quæ serie traditionis postmodum impleta scimus, ex Sancti Augustini doctrina. Vnde sic habet sacer textus, quod *Felix cū Drusilla uxore sua, quæ erat Iudæa, vocauit Paulum, & audiuit fidem, quæ erat in Christum Iesum.* certè non nisi rationabiliter illam exposuisse credendum est, & negatiuum argumentum est Vindiciani, quod non egerit de miraculis &c. cum frequentissimè Paulus in suis epistolis fidem suadeat, ex signis, portētis, & prodigijs, persequutionibus, eaque rationabiliter amplectendā. Disputauit de Castitate ad Gentiū impudicitias consulendas, apponens vltionem futuram Iudicij diuini machis, etiam & fornicatoribus, paratam: iudicium vero futurum esse, & castitatem seruandam sub catechesi quoque completur. At hæc in disputatione suasibilia fecit, & Vindicianus quomodo suasibilem faciet castitatem Lutheranis, & alijs sectarijs, qui impossibilem prædicant, & tyrannicam vocat cęlibatus legem naturæ repugnantem, nisi ad Chronica religionum etiam num florentium, & historias Ecclesiasticas recurat, myriades adducendo Monialium, & Monachorum, qui cum opinione sanctitatis, seruata puritate, discesserunt? Hoc Augustinum immersum in carne, & sanguine euicit, vt quod impossibile reputarat, castitatem seruari posse, exemplo Cœnobarum maximè moueretur, ad illam amplectendam, & subinde Christo nomen dandum; sic enim inquit, *quod continentie facias illum adhortabatur, proponendo multitudinem continentium: ibi dicebat tot pueri, & puella: ibi inuentus multa, & omnis aetas, & graues vidua, & virgines, & irridebat me irrisione hortatoria, quasi diceret: tu nõ poteris, quod isti, & istæ? An verò isti, & istæ, in semetipsis possunt, & nõ in Domino suo? &c.* exemplis ergo continentium, inter quos principem locum tenebant Cœnobaritæ, ad castitatem animabatur S. Augustinus, & alij quoque ex lectione Chronicorum animari possunt, etiam hæretici, quando adhuc Augustinus Manichæus, nec in Christo renatus, exemplis continentium erubuit. Quid ne erubescet hæreticus, cum hodie quoque exempla palpet, continentium religiosorum, & si Chronicis credere detrectet?

Quod verò Vindicianus addit ex Hieronymo, & Lactantio reprehensibile fuisse apud Ethnicos, Scripturas, & libros Sybillæ allegari apud Hebræos, aut alias sententias ex Gentilibus dicitur: quod rectè factum est, quia autoritate eorum non mouebantur, vt ex illis conuinci possent: nullo tamen modo vetuerunt posse produci argumenta suasibilia (vt fecerunt omnes sancti) quod, & abundè præstitit ex eorum dictis idem Grauius tom. 2. controuersiarum, vt Gentiles scripturas, recipiant



piant; & Hebrei, si nō à suis Vatibus, saltim vel Gentilibus Sybillinis versibus prædicta, recipiant. Oportet Vindicianum iterum absoluerè cursum Theologiæ, nam fortè non audiuit tractatum de fide, ubi agitur etiam de credibilitate mysteriorum fidei; nisi forte Anonymus sit is, qui fidem abnegauit, & sit infideli deterior, quod sua paradoxa euincunt.

¶ Contra eamdem primam causam Grauinæ.

II. Argumentum Vindiciani proponitur.

**A**liud profert Vindicianus argumentum frustra laborasse Turturem ad suffundendos pudore hæreticos dicens. VIN.  
*Neque felicis Grauina Hæreticorum ora obstruxit, negat enim præfractè tot, & tantos regularium defectus reperi, quos Bellarminus pronuntiabat. Hæretici autem tam ex certa maiorum, & coæuorum relatione, quam præsentis oculorum fide, ac testimonio, comperit habent, quod Bellarminus scripsit; ut proinde frontem potius Grauinæ mirentur, tam è peregrino clivitate aduenæ, vel in Callam vel in Caucasum detrusi, ubi metallis operam impendat, de statu Imperij, & horum in eo degentium, non magis gnari, quàm illi fuerint, qui feminas pro Monachis secularibus, ut dæmonibus, aspexerunt. Sepulchrū patens est guttur eorum, ait Grauinæ, oppitandum est, ut simus bonus odor Christi in omni loco. Substinent illi conuiuium: & dudum expectant pilas quibus abs te obturentur Fingamus terrā magno hiatus per inclusos ventos discessisse etc. ut omnino glèba, silicumque congerie implenda vorago sit; cum ecce noster Grauinæ ab extremis Occidentis finibus, ac vltima Thule à Britannis, & Hiberis, Sarmatis, & Thracibus auxilia, & remedia implorat. Obsecro te per superum fidem, quorsum tam longe petita merces? an domi apud indigetis, & accolæ non erat Saluzza, & cœmentum, & sterilis arena copia? Plauē non reperit Grauinæ. vix senos aut denos ex vniuersis regularium Chronicis producere potuit, qui in latissimo Theutonia Imperio singulari sanctitatis doctrinæ, aut dignitatis laude florissent: non quod nulli essent, sed quia Grauinæ maluit peregrinæ glèba memorata sepulchra oppilari; & hoc ipso per se mē occlusit. hæretici enim maximè in opinione confirmantur, quod intra suarum regionum fines nihil generosum, & excellens, sed meri pepores, allia, & nasturtium nascantur.*

Re:

## Responsio.

IVR.

Exod. c. 7.

2. Cor. 2.

Hom. 3. in  
Exod.In ps. 132. t.  
3.To. 3. tit. 9. c.  
88. de relig. sa  
cra.

Esai. c. 53.

**E**odem spiritu tentatur Vindicianus, quo quondam filij ; quidam Israel aduersus religiosissimos Moysen, & Aarō infurrexerūt, murmurātes, & dicētes, & ex qua die intrastis vos, & existis ad Pharaonem, fœtere fecistis odorem vestrum coram Pharaone, & seruis eius, & præbuisistis eis gladium, ut occiderent nos. Non dissimiliter Vindicianus ad religiosos veteres a. t. fœtere fecistis propter mala exempla vestra, odorē vestrarum religionum coram Hæresiar. chis, & eorum affectis, & præbuisistis eis gladium, ut occiderent nos, Orthodoxiam de vestris malis exemplis arguendo. Sed scit, quod scripsit Apostolus Christi bonus odor sumus, sed alijs inquit, odor mortis in mortem, alijs odor vitæ in vitam. Similiter, & prædicatio euāgelij, ut ait ibidem Origenes, & propheticus sermo suavis est odor credentibus, dubijs vero, & incredulis, & qui se populum profitentur esse Pharaonis odor execrabilis efficitur. Nec mirum, cum enim religiosi semper eorū dogmata detestati sint, & impugnarint, non valentes desistere à dogmatibus ( ut frequenter fecerunt Donatistæ quibus, ex Augustino, nomen Monachorum præcipuè inuisum) transitum faciebant ad personas, etiam in Episcopos debacchātes, vel falsa crimina adinueniēdo, vel eorū, paucorū tamē, delicta efferendo. Vnde idē Origenes. Nō magno opere perturbemur, si videtur odor noster esse execrabilis Pharaoni, execrationi nāque vitij ducitur virtus. Quin potius, ut in posterioribus dicit, quia stetit Moyses etc. stemus ei nos cōtra Pharaonem; & non inflectamur, atque inclinemus, sed stemus succincti lumbos nostros in veritate & c. quanto enim nos cōstantius, & fortius stabimus, tanto magis infirmus, & inualidus erit Pharao. Sed ut dicebat insignis fidei defensor Thomas ille Vvaldensis Carmelitanæ religionis iubar, non solum apud Hæreticos sunt Catholici religiosi fœtentes, & despecti; sed sceleratorum persecutione (qualis est Vindicianiana) estuante, & lingua, etiam viris simplicibus, & catholicis, turpes reputantur, & viles: quemadmodum de Capite nostro Christo Esaias lucē expressit fidelium. Vidimus eum, & non erat aspectus, & desiderauimus eum despectum, & nonisimum virorum, virum dolorum, & scientem infirmitatē, & quasi absconditus est vultus eius, & despectus, unde nec reputauimus eum & c. , ista profecto corpus eius, quæ est Ecclesia quorum illustis portio sunt sacri Ordines, horum persecutione, & linguarum icū, omnis decor eius omnis species, omnis sã-  
ctitas

*ditas, quæ non est eorum: tabe polluta: deperit etiam in quorū-  
dam oculis, qui catholici nominantur, & facultibus inuident  
sacerdotum, vel alij virtutibus detrahunt. Sed animaduertat  
(dicit Augustinus) quisquis diuitias huius scult, & facultates  
rerum temporalium pompam, primatum honoris quarit in ho-  
mine Christiano intrinsecus esse beatitudinem nostram, sicut a-  
nima fidei ore, pphetico dicitur, omnis pulchritudo filie Regis,  
ab intus: nā extrinsecus maledicta, et persecutiones, & detrahio-  
nes permittuntur, de quibus tam magna merces est in cœlis. In-  
sultet ergo, & despiciat Vindicianus religiosos superstites,  
post tot exantlatos pro fide labores, & dicat eos cœteræ apud  
Pharaonem, conspuat in eos ore polluto, reputas eos nouissi-  
mos virorum, vt alijs primus accubitus seruet, non tanget in-  
trinsecè religionum veterum pulchritudinem, quæ à verbis  
peccatoris non timent: omnis enim gloria ipsius, qua superbit,  
stercus, & vermis est. Nullum vero das testem, nullum diem,  
vel Consulem quoque notas, sub quibus hæretici nausearunt,  
ad delicta fratrum: solum te ipsum testem exhibes Vindicia-  
ne, vt Germaniæ lustratorem, & domiciliorum hæreticorum  
sat familiarem, à quibus in cœnulis, conuiujs, colloquijs, in  
Hypocausis scômata exciperes, & notares: & hæc, benè dicis,  
non potuisse aduertere Grauinam, in cellula degentem, quem  
dicis rerum Imperij, non secus, ac illi Monachi reclusi, pœni-  
tus ignarum, scœminas pro dæmonijs existimantès. Non ( vt  
Iudis) tamquam in carcere reclusum, veluti ad metalla dam-  
natum, sed velut in cœlo voluntariè reclusum Turturem, fo-  
dinas scripturarum, & Patrum exhaurientem. Si Parthenopè  
excurreres, inuenires non ad terrenos Thesauros (ob quos cu-  
pidi aulas, & curias Principum excurrere vagi, & curiosi, vel  
ambitiosi, cernuntur, vt fodinas effodiant) intentum, & anhe-  
lantem. Verum si hucusque vnum sepulchrum erat oppi-  
landum, hæreticorum scilicet os maledictum, nunc duplica-  
to labore defudandum est, ad implèdum hiatus oris Vindi-  
ciani, pestilentem halitum eructantem. Ex ijs quæ adduxe-  
rat Grauina in Turture, ex Iberis, Sarmatis, vltima Thule, di-  
uisis ab orbe Britannis, ad oppilandum hæreticorum ora, iam  
satis prouisum erat, & consultum de religiosorum dilacerata  
fama, etiam si Germanica exempla, tamquam propinquiora  
tibi, in veteribus Ordinibus, defuissent: vbi enim Indiarum  
aromata allata erant, superfluò quærebantur Saluzza, cœmen-  
ta, & steriles arenæ Grauinæ, & tibi incumbibat, qui proprior  
eras, quam distans Grauina euoluere tabulas, & Annales Ger-  
manorum, cum audiebas blasphemantes hæreticos, & suorum  
Germanorum exempla conquirentes omnium enim ageta-*

Ser. Domini  
in mōte, bea-  
ti, qui perse-  
cut.

tur religioforum causa, dum communis hostis aliquos religio-  
 fos traducebat. at tu, vt tua vanagloriz ex tuo conficito patro-  
 cinio clientum, deseruires, tantum abest, vt hæreticis respon-  
 deris, eorumque ora oppilaris, vt nouam efformas veraginé  
 (qualis est quæ nuper in Væsuuio aperta est dum hæc scribe-  
 bantur 16. Decembris 1631. flammam emittendo, & corpora  
 hominum absumendo, sulphureum tetrumque odorem exha-  
 lando, vt Pliniana répora renouata videantur) in quam conij-  
 ceres religiosos, vel flammis absumeres, & ignita exhalatione  
 interimeres, & de cadaueribus eorum foetor ascenderet, ad  
 quam oppilandam ab Abel iusto vsque ad nouissimum, ex-  
 eplam tibi non sufficerent. Videamus distinctius tuum hiatum  
 quem exaggeras.

VIN.

*Hæretici magis in opinione confirmantur, qui inter suarum  
 regionum fines, nihil generosum, & excellens, sed meri pepones  
 allia, & nasturtia nascuntur. & iterum. plane non reperit  
 Grauina Vix SENOS, aut DE NOS ex vniuersis regulariū  
 Chronicis producere potuit, qui in latissimo Teutonice Imperie  
 singulari sanctitatis, doctrina, aut dignitatis laude floruisent.*

TVR.

Dum hæc legeret Grauina ad manus habebat Thpmam  
 Vvaldensem, & illico deprehendit similem formam in Vvit-  
 clepho (quem per omnia imitatus Vindicianus) qui aperien-  
 fetidū os suū (v3. V vitcleph) hæc aduersus sacros ordines in a-  
 dita opprobia exhalauit, vocando religiones in Anglia degen-  
 tes, merdosoſ Ordines, & apostemata, globos, & conglabator, no-  
 uos, inuiles, laruatoſque Disbolor. Idem apud eundem tra-  
 ctatu de oratione, sicut medicus euacuat superfluitates in rin-  
 secas sanando homines, educit apostemata, & putrefactiones,  
 quæ partes naturales corrumpent; sic spiritualis medicus ad  
 sanationem corporis Ecclesie nitretur. vel ergo conuertat Ec-  
 clesia has sectas quatuor ad sectam simplicem Christianam,  
 vel illas euacuet, propter sanitatem corporis Ecclesie conser-  
 uandam. Vindicianus paulò in verbis modestius, phrasim  
 Vvitcleph imitatus, pepones, allia, nasturtium, & illi alij Ano-  
 nymi: inutilia terra pondera appellat. Cum Augustino ex-  
 clamandum. Verba quæ modo audimus fratres, vbi poni-  
 mus? si possent, describi deberent &c. in omni loco dixit Pau-  
 lus Christi bonum odorem esse omnes fideles, & contradicitur,  
 à Donatistis, & dicitur: Africa sola bene olet, totus mundus  
 putet. huic vox Vindicianica assimilis [sola Societas bene olet  
 maximè in Germania, ceteri pferim in eadè Gemania, allia, pe-  
 pones, nasturtium] vnde, & veteres Ordines deuorat, & Socie-  
 tatem (huic voci, ex sua humilitate, inimicam) ad ruinam co-  
 natur impellere. Vnde Augustinus exponens eum locum sa-  
 pu lch rum.

Sup. c. 88. ini-  
tio.In pl. 11. cōc.  
2.

Et Capitis XVII. *Causa Anonymi discussio.* 491

pulchrum patens est guttur eorum dicit eos esse, qui mendacio, blanda adulatione trahunt ad se, quos ad peccata illectant, & eos tamquam deuorant, cum in suam vitam conuertunt, quod quibus cōtingit, quoniam peccato moriuntur, recte illi, à quibus inducuntur, sepulchra patentia dicti sunt, quia & ipse quodammodo exanimis, sunt vitam non habendo veritatis, & mortuos in se recipiunt, quos verbis mendacibus, & vano corde in seremptos in se conuertunt. Psal. 5.

Sed demus Vindiciano (quia id concedere opus est) nasci interdum in hac, vel illa parte, pepones, allia, & nasturcia; an propterea alijs herbis atque radicibus, & fructibus destituta. Germanica portio, vt omnimodè terra frugifera Veterum ordinum, in saluginem versa sit? vbi que humiles herbe cum perfectis admixta, & potentiam creatoris commendant. Singula, dicebat Ambrosius, etiam si acconita sint, eorum, que generantur è terris, specialem quandam rationem habent, que pro virili portione complectunt uniuersa pulchritudinem creatura. Hexam. l. 3.

Alia ergo esui, alia alijs nascuntur vsui: nihil vacat, nihil inane germinat terra, quod tibi putas inutile, alijs utile est, imò ipse tibi frequenter, alio est vsu utile. Ipsique met selectissimi horti rosis, & floribus redundantes, spinis non carent. Spina vero sospit (ait idem S.) gratiam floris, tamquam humana speculum preferens vita, que suauitatem perfunctoris sue finitimis curarum stimulis, saepe compungat. Vallata est enim elegantia vite nostra, & quibusdam sollicitudinibus obsapta, vt tristitia adiuncta sit gratia &c. Irrutiles igitur homo, licet, aut splendore nobilitatis, aut fastigio potestatis, aut fulgore virtutis, semper tibi spina proxima est. Cum ergo rotas contemplaris, spinas pariter intuere, & cum in pepones, allia, & nasturcia incurris, noli in quibusdam paludibus sistere, sed ad nemora sacrorum claustrorum Cœnobarum omnium, & conclusos hortos sponsi perge: videbis vndique concurrere arbores, confurgere syluas, vertices montium frondescere: ibi pinus, hic cupressus in alta sese cacumina extollunt, abietes veluti, cum ventis certaturæ se explicant, & laurus numquàm suo exuenda velamine se effert, nec fulmina extimescens. Ficus præterea non solum propriam dulcedinem seruant, sed agrestes, frugiferas reddunt: vnde cernimus (quod ponderauit idem Ambrosius) id præsignare, vt Gentilis vel hæreticus acquiratur, vt quo grauior fuerit assertor erroris, eo vehementior possit fidei defensor existere. Quod quanto præstetur à priscis religionibus in Germania ad oculum ostendetur inferius in appendice. Cap. 11.

## ¶ Contra eandem primam causam Grauinę.

## VI. Argumentum Vindiciani.

**S**Vigilare quoque Grauinam non desistis, dum inueheris male laborasse ad præcidendam calumniarum ansam, & hæreticos ad sanam mentem reducendi.

VIN.

*Planè, ais, fateri compellor, vix gratiorem hæreticis operam à Grauina præstari potuisse, quam ut mundo monstraret, etiam Hannibal vinci posse. Nimirum Bellarminus in eorum oculis sudes fuit, in auribus tonitru, in pectore lancea, huius, vel famam, si vitam nequirent, aliquo crimine contaminare in summis habebant votis, varia plurimi attentarunt, sed irritò labore. Bellarminus dum vixit, supra omnes insidias eminuit. Postquam autem humana deseruit, ecce Grauina Turturum, qui viã hæreticis ostenderet, qua viri trophæa, & statuas ei jceret. Quid in triumphum illi canant? & tu similis nobis factus es, & in multitudine negotiationis tue, repleta sunt interiora tua iniquitate, & peccasti. Quamuis autem, neque in mortuum leonem gloriosa detur victoria, tamen hæretici semper habent, cui exuias detrahant, dummodo illis sue vitæ, morumque noxas obumbret.*

## Responso.

IVR.

**S**apienter Eschines in oratione ad Cthesiphontem pronunciauit, dicens. *Capite hos prædones, qui semper in ore habent Republicam: nauigant enim in mari verborum, ut hoc prætextu Republicæ extrema mala accersant.* Idem adaptari potest Vindiciano. publicam causam Christianæ Republicæ agere se simulat, dum religiosos rectè traductos esse à Columba defendit, correctorem fictè extollit, & dum mala perpendit, ex illa toties exposita publica scâdalorum reprehensione, ipse peiora mala accersit, & funestiores cõtentiones. Solent autem sinistrae interpretationes esse magnorum malorum causę. Ipse quoque Vindicianus, cum argumentum reprehensionis religiosorum, quo Grauina hæreticos perstringit, retorqueri posse cerneret, nullum aliud effugium parat, nisi deducendo ad inconueniens, videlicet obiectum Bellarminum tam insignem athletam feriendum, ipsiq; ue viam stratam, vbi aduersus

fus eundem triumphum cingerent. Sed pro inconuenientibus maioribus, in quæ alij sua sponte conijcerant, maiora tolli debebant. Plus ponderabant in Ecclesia Dei omnes religiosorum Ordines, innumeris Pontificibus, Cardinalibus, Episcopis, & Prælatibus decorati, quam vnus Bellarminus solus. & si defensio omnium ordinum fieri non potuerit sine aliquali repulsa tam insignis viri, debita tamen excusatione, atque modestia, præstabat bonum totius præferri vni singulari, & si eminentissimo, dum omnium eminentissimorum etiam causa agebatur. Præterquam quod, hinc etiam hostes Ecclesiæ colligere poterant veracitatem filiorum Ecclesiæ, qui non passione, odio, vel amore in tractatione veritatis excecantur. Cum Paulus modestè restitit in faciem Petro, magis ædificati fideles, quod nec Principi Ecclesiæ pepercerit, cum submissioe, & reuerentia eundem obiurgans. In Exodo quoque demandatum est.

*Ite per medium castrorum, & occidat unusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum.* quod exponens Hugo de S. Vict. ait. *inrependo discurrat per medium castrorum, cum tanta aequalitate, vt in culpam delinquentium, nullius odio, vel fauore declinet.* Sunt etenim quidam, ait Iosephus, qui scèuunt, non in quos oportet, sed in quos, ipsi scèuire est facile. Propterea de excessu Turtur Columbam modestè notauit (si tamen eius opusculum sit) vt non ad gratiam Catholicos loqui, hæretici experirentur, & quanta diligentia, inuigilarent domestici Dei, & super viuentes, & mortuos; vt si quid vel incautè aliquid prolatum est, qua decet lenitate, & obseruantia corrigatur. Quo fit vt multò magis reprehensibiles habeantur ab Ecclesia extorres, si idem saperent, nec enim eos releuaret Catholici lapsus, sicut nec releuauit Donatistas Cypriani error, qui & viuus, & mortuus à Catholicis correctus, & excusatus.

Exod. 6. 32.  
In miscell. t.  
1. 29.

Lib. 6. c. 10.

Summæ eruditionis, miræ religionis à Grauiua Bellarminus semper est habitus, sed qui peccabilitati obnoxius esset. Insignis Dei seruus Elias, & tamen timiditatis vitium incurrit, qui miris virtutibus fulgebat, vt etiam diceret. *Tolle animam meam à me, vnde Eucherius. Sic potens, vt tot illas virtutes faciat, vnde sic infirmus, vt fœminam pertimescat, nisi quia dispensatoris superni mensura occulti libraminis appenduntur, vt ipsi sancti homines Dei, & multum valeant per potentiam Dei, & rursus quadam mensura moderati sint per infirmitatem suam. In illis virtutibus Helias quid de Deo acceperat, in istis infirmitatibus hoc quod acceperat custodiebat; in miraculis monstrabatur Helias, in infirmitatibus seruabatur, & ex hypothesi thesım hanc format. Sancti viri,*

3. Reg. c. 19.  
In annot. in  
cum locum.

qui

qui subleuante spiritu ad superna rapiuntur, quamdiu in hac vita sunt, ne aliqua elatione superbiant, quibusdam tentationibus reprimuntur, ut nequaquam tantum proficere valeant quantum volunt, sed ne extollantur superbia, fit in eis quaedam mensura virtutum. Mirum ergo non est, si multum valuit Bellarminus per Dei potentiam haereticos confundendo, sed infirmitate, & lapsu seruabatur humilitas, in humilitatis studiosissimo, & fiebat in eo mensura virtutum.

Sed superbo Vindiciano non quadrat haec doctrina, in scholis enim Ephesijs contendens solus vult apparere, ob fictè defensos clientes. *Nemo ex vobis excellat*, dicebant Ephesij, & si excelluerit exul esto. Cum inter eos degeret Hermodotus vir peregrinus doctrina, & probitate spectabilis, & ab illis electus esset, admirantibus quibusdam, cur huiusmodi virum eiecissent? responsum est; *illud in causa fuisse, quod virtute, & moribus nimis reliquos anteiret*. Multi etiam apud Athenienses exostracismon, hoc est exilium decennale irrogabant virtute praeditis inuidia, vel gloriola, ut soli essent, & viderentur sapientes. Libenter in hanc sententiam iussit Vindicianus, si de Religionibus suffragium ferre licuisset; in promptu enim omnibus religiosus (suis fide defensis clientibus exceptis) quos maiori insectatur odio atrocismon decreuisset, & Anonymis illis praetensoribus restituta Monasteria in Germania occupanda linquerentur.

Ex Patrit. 6.  
lib. de Rep.  
c. 1.

### V. Argumentum.

**A**D haec addit Vindicianus alias obiturgationes dicens. *Nescio etiam quò illud referam obsequium, quod eisdem Grauiua Ecclesiae perduellibus, ut saepius consulit, quando Soc. Iesu similiter multis cauillis, & dieterijs oneravit. Cur non deinceps incundius in eam psallant, qui in calicibus epotandis, & Catholicorum moribus carpendis, ipso quoque Grauiua testis sunt doctissimi? Quando irati fratres Iosephum Ismaelitis vendiderunt, turpis impegerunt, quam cum in secum locum demi serunt, quia hic tantum corporis vitam, illic animae salutem in discrimen coniserunt. Quid enim perditioni proprius, quam ubi tenera aetas, in potestate Barbarorum, ac daemoniacarum emptionis iure mancipatur? male vendiderunt, ait S. Ambrosius emerunt, vendiderunt illis, qui forinsecus boni odoris negociationem praesferrent, re ipsa Dei osores essent; emerunt autem a proditoribus.*

Re-



Responsio.

**N** Vsqum Grauna hæreticis obsequium contulit, sed re- **TVR**  
 ligiosis vniuersis defensionem parauit aduersus hæretico-  
 rum linguas: nec disterijs, vel cauillis onerauit, vt fingis, sed  
 laudatos p̄monuit, ne à tâta altitudine qua efferûtur ab incau-  
 tis, caderent. Melius erat hæreticis ostendere in eadem Socie-  
 tate quoque esse bonos cum malis admixtos, vt manuducerê-  
 tur ad abiurandû illum errorem: Ecclesiam solum ex bonis  
 constare. Erat ne hoc Societatem onerare cauillis? erat ne Io-  
 sephum vendere Ismaelitis, hoc est Societatem hæreticis, &  
 Barbaris tradere? Illi potius vendunt Ioseph, quemlibet iu-  
 sum, Ismaelitis, & Dœmonijs, qui adulationibus, vt tu facis,  
 decipiût, vnde scriptum est, *Popule meus, qui te beatum predi-*  
*cant, ipsi te decipiunt.* Hi enim sunt proditores, & veri Dei **Esa. c. 4.**  
 ofores, hominum præcipitatores, & occisores. Quare subinde  
 frustra eandem cantionem replicas, dicens.

*Si Grauna emulationem Regularium, ob quaedam Bellar-*  
*minii verba, inter gemitus ortam, aliter sedare nesciuit, quam* **VIN.**  
*vt illum cum toto Societatis Ordine hæreticorum ludibrio ve-*  
*lut, dolia Balenis obijceret; odoretur Dominus sacrificium eius.*  
*Certè paruum à prudentibus laudem refert, alligauit se vtriq;*  
*ab initio fortiter, & quidem charitatis vinculo, ecce his specimè*  
*admiranda charitatis? factiosorum ictus, inquit, elidam; ò mi-*  
*serandum genus elisonis, quo, ad hæreticorum tribunal rapiû-*  
*tur, qui etiam si apud Schyias causam dicerent, innocentes in-*  
*dicarentur.*

Sedare aliter nesciuit Grauna excitatam religionum tra-  
 gædiam, nisi vel authorem operis negando gemitus columbi **TVR.**  
 ni fuisse Bellarminum, vel si ipse author est, vt supra dictum  
 est, excusando, vel si excusationem recipere non vult Vindi-  
 cianus, duriusculè dictum leniter repellendo: quam loquendi  
 formulam à modestissimo S. Thoma didicit, qui de duriuscu-  
 la quadâ loquendi formula Sæcti Chryostomi verba faciens  
 sic respôdit 3. p. q. 27. a. 4. ad 3. [respôdeo dicendû, quod in ijs  
 verbis Chryostomus. **EXCESSIT.**] At Societ. à reprehensione  
 quidem immunis seruata est, admonita tamen est, ne eximjis  
 laudibus, & superexcedētibus (quas abiicit semper) se se effer-  
 ret, inde incipiens displicere, quo ex elatione (si orta fuisset) in-  
 ciperet hominibus placere. Hæc omnia fuerunt dolia obiecta  
 Balenis, hoc est hæreticis, non paruula illa Væstuiæ, sed illa  
 inftar nauium Paulylipiana, ne deglutiant religiosos, viderêt.  
 que

Galat. c. 1.

que iidem non habere in detractioe socios, qui recto zelo excesserunt, nec vnus lapsus, vel excessus, in totam communitatem redundare, quæ non reprehensa est, vt culpabilis, sed admonita ne sit. Et si ex hac vera intentione (vt fateris) odoratus est Dominus sacrificium, id Grauinæ satis: Nec enim à prudentibus, maxime huius seculi, laudem reportare curat, nihil euoluens: *si hominibus placerem Christi seruus non essem;* & quæ alligauit se Societati forti vinculo charitatis, hæc emplastra, & si inordacia, quibusdam ægris visa sint, lenia tamen sūt, non exasperantia; factiosos tamen pungunt quosdam malos seculares, non professores Societatis, vt finistrè interpretaris, sed illos, qui putant, se obsequium præstare Deo, & dicunt: *Ego sum Pauli: Ego Cepha* [Ego Societatis, Ego veterum ordinū defensor] nec propterea hæc elisio miseranda est, cum non innocentes ad tribunalia sistat, sed nocentes etiam iurgia interducentiosos feminantes plestat. Hi enim (vt patet ex toto opere Turturis) merito perstringuntur, qui etiam si ad Scythas Mesagetas, & Brasilios Sarcogaphos pro tribunali sedentes adducerentur, vt noxij, & boni publici perturbatores, ex his similitudinibus, præconis buccina declararentur.

Prou. c. 30.

Non poterat certè præteriri ista defensio Grauiniana, ad Hæreticorum insultus repellendos, sine aliquali admonitione, vel amabili correctione, qui ansam debacchandi ad his verbis fucebant: non sit tam dexterè excoriatio pellis hædi, quin sanguinis aliqua stilla defluat, nam est: *qui vehementer emungit elicit sanguinem.* conditio materiz illum requisituit scribendi stylum, & cum parua iactura vnus, phalanx hostium repressa. Hoc (quod tu quoque exprobas) *officium modestæ defensionis requirebat.*

VIN.

Sed tu statim tuum aspergens salem dicis: *mox ex hac defensione, numquam iustiores calumniandi causas, quam ex Grauina defensione nacti videntur, & hæc illo maximo tempore, quo Caluini soboles in Septentrione contra Catholicos lingua, & armis potentissime scuiret, quando iam, & Orthodoxorum pietas, & auita in periculis virtus à religiosis viris excitanda erat, & errabundi, ad Ecclesie gremium reuocandi, tū pseudo Turturis velut in cæna mortui rugitus imtèpestiui insonuerunt. Hæretici iugulum supremi poscebant magistratus, & ad necem & ad exilia vnumquemque Romano fidei assertore designabāt, & Graui. digitis, calamoq; in quos primū faceret impetū monstrauit, illi de aris, & focus sibi aduersantium contendebant, hic de fabis & polenta inter religiosos licem seuit, & Bellarminum cum matre sua exesse iussit, vt factis foris, in pradam veniret. Hoc nimirum erat Ecclesie inimicos ad*

sanio-

*saniozem mentem reducere, si acrius in Societatem inuhere-*  
*tur.*

Tam prudenter executus est Grauina modestæ partes, vt  
penitus omnem calumniandi materiam præciderit. Nam cum TVR.  
hæretici quotidie de religiosorum defectibus obloquerentur,  
vitium id hominum esse demonstrauit, non religionis, & gra-  
tiæ; & ne omnes religiosi tales iudicarentur, quales ipsi descri-  
bunt, testimonijs scripturarum, & Patrum ostendit, malos cū  
bonis in omni congregatione admixtos: excessus obiectos tē-  
perauit, obijcientes excusauit, vel amice castigauit, vt fortius  
castigandos se ipsos extorres à religione cognoscerent, quan-  
do nec amicis parcimus. *Non omnis* dicebat S. Augustinus,  
*qui parcat amicus est, nec qui verberat inimicus, meliõra sunt*  
*vulnera amici, quam blanda oscula inimici, melius est cum se-*  
*ueritate diligere, quam cum lenitate decipere, vtilius esurienti*  
*panis tollitur, si cibo securus iustitiam negligat, quam exuriē-*  
*ti panis frangitur, vt iniustitiã seductus acquiescat, & qui*  
*phræneticum ligat, & qui letargicum excitat, ambobus mole-*  
*stus, ambobus amat.* Hæreticos certe, vt phræneticos tractamus,  
pios autem aliquos interdum sopore aliquo excitamus (aliquā  
do enim bonus dormitat Homerus) *excitantur senes patres à*  
*pueris, si letargo aliquo corripiantur, vellicantur, punguntur, et*  
*pungentes pietate molesti sunt, vt idem docet August. quanto*  
*maiore charitate nos amicis nostris molesti esse debemus, cum*  
*quibus nos paucos dies in hoc mundo, sed apud Deum in eter-*  
*num viuamus?* Non fuit hoc hæreticis Septemtrionalibus ar-  
ma ministrare, vt magis Iesuitas odio haberent, (sed vt excusa-  
tos magis venerentur, vel minus impeterent, nam si aliquid  
concepissent de ijs dici super id quod vident in ipsis, & adu-  
lantium exemptiones à cæteris ponderassent, ex partialitate  
Vindiciana, magis in errore essent obfirmati, si enim vnam  
congregationem tamquam puram massam hinc prædicare in-  
spicerent, inde verò in alijs paleas cum tritico mixtas, diffici-  
lius ad Ecclesiam redirent, iactabundo enim spiritu exediti,  
(vt fecerunt Donatistæ) se ipsos quoque prædicarent puram  
esse massam, & triticum, omnes alias areas puras paleas conti-  
nere, cum autem conformiter ad scripturas nudas (quas buc-  
cis inflatis solas exposcunt) ostensum sit, quod sicut vniuersa  
arca totius Ecclesiæ Catholicæ continet malos, & bonos; sic  
omnis religio eosdem habet admixtos, vt nullus præ alio in-  
fletur, & si infletur periculum sit ne disrumpatur, & medius  
crepet. Non fuit hæc Pseudoturturis, velut in cœna intempe-  
stiuè mortui conditio, sed veracis Turturis, cum gemitu im-  
perfectionum, florentem statum enunciantis, præcisâ elationis

Serm. 59. de  
verb. D. secu-  
dum Ioann.

materia, sine partialitate cœterarum omnium religionum. Nec in cœna mortuus Turtur est, cum à te referuaretur pro cauea, nec crucem formidabat, cum hæ communes aues in cœnis opiparis non compareant, vbi phasiani, & primæ classis aues iugiter absumuntur. Nec fuit assessorem fidei Romanæ demonstrare impetendum ab hæreticis, & ponere illum tamquàm signum ad sagittam, sed excusatum in exemplum humilitatis proponere, quem hæretici imitarentur, vt non semel cum S. Augu. lapsum Cypriani Donatistis imitandum exhibuit. Quare calûnia tua satis manifestè deprehenditur, quod Grauiua prius Hæreticos excitauit, & quod dum illi de aris, & focis, sibi aduersantium, contendebant; Grauiua de fabis, & polenta inter religiosos litem seuit, cum nec hæreticos armavit, nec lites inter religiosos feminavit. Tu potius hæreticos nõ leuiter excitasti, dum eorum lances cuspe ferrea armasti, nec de fabis, & polenta, sed scandalis pessimis turgido ore infamasti, cumque velut alter Achab conturbes Regnum spiritualis Israelis, immeritò, qui te reprehendit Grauiuam, virum rixarum, & conturbatorem appellas, tu vniuersi Hierarchica ordinis, & Monachismi exturbator.

## §. SECVNDVM.

### II. Causa, vt secularium infirmitas sanetur: malè à Vindiciano impugnata defenditur.

**R**eceptum prouerbum est [Calumniator alteri iuuidiam, sibi ipsi gratiam parere conatur.] In hoc totus Vindicianus est, cūque in primæ causæ descriptionis. Grauiuanæ opugnatione, oleum, & operam perdidisset, rursus alias pro fine calumniæ suæ impugnare conatur. Illa erat causa adducta, ait, ne in lectione Columbinæ gemitus, legendo, scandala religioforum asserta animo voluerentur, & in sântentiam obloquendi, & inuidendi religiosis abripiantur: propterea opus Turturis edidisse, vt huic malo mederetur. [Quid sicophanta?]

VIN.

Quàm autem peritè Turtur imposto numere perfunctus sit expendere oportet. Quantum enim ex epithetis, quibus Grauiua secularis ornat, atque ex tota operis serîe licet colligere, potissimum, cum rudibus, et illiteratis negotium esse declarauit, prudentes enim, & docti laici, vel clerici plurima in malè corrupto Turture inueniunt, que legentium oculos, & animos laedere.

dere possunt, uti sparsim cap. 2. & in reliquis pro re nata monstrauimus. Verba omnia complectar. Turturam videtur alia promississe, alia quasuisse, qui mos est Politicorum, ea propter illius approbatores mirari non desinent, quod nihil inconcinnum in Turturis voce inuenerint, quod a deo dignum publico iure, emunctum, & eruditum calamum referri, & quamprimum in lucem emitendum censuerint: quodque sponte sedalibus hilaritatur legendum obiulerint; præter enim illa quæ cumulatè ex Chronicis omnium Ordinum congeffit, omnia inferioris notæ apparent, ac multis scaterere erroribus, nec non, & adulterini partus iudicia præbere. Neque tam festinatione opus fuit, quam lima, quæ auctorem sibi constantiorem, atque magis redderet circumspexit. Neque Societati iucundum accidere potuit, vel utilitatem Reipublicæ conferre, quicquid in hoc labore innocentes violat, & apud rerum ignaros fœdum in modum deformat.

Post pref. ad lect.

Nihil solidum opponis longa hac, & laciniosa periodo, nihil nisi nebulas verborum effundis, & dimissa vbique veraci mente, & intentione Grauinæ, aliam oppugnans rationem: & assuetus in tuis spacijs imaginarijs metandis, imaginariam palæstram construis, & Grauinam laceffis, cum quo decurras, imo verius, ut in ipsum incurras. Non tam laicos ignaros, sed & doctos præseruare voluit Grauina, certus enim erat cerdones non potuisse legere columbam lingua latina descriptam, quam materna lingua postea traductam, legere potuerunt. Propterea Turtur primo pro laicis doctis scriptæ, ut in materna traductæ lingua etiam antiodum præpararet, non ad solos laicos illiteratos, se restrinxit, sed (ut tu fateris) ad omnes laicos, infirmos, simplices, vel insipientes, & detractores prout orationis grauitas, non impetus (ut opponis) requirebat. Sed numquam probare potuisti in cap. 2. prudentes, & doctos laicos vel clericos in malè correpto Turture, aliquid inuenisse, quod legentium oculos, & animos lædere potuerit, & omni calumniæ iam eod. cap. responsum est: subinde ergo malè denotas Grauinam politicū egisse, dum (qui politicus est mos) dicis, alia promississe, alia quasuisse. Sed nudam assertionem sine probatione (quia Vindiciana est) mereri posse fidem confidit vir ventosi spiritus. Semper autem ingenua, & sibi constans, atque correspondens Grauiniana lectio, talis tua esset, Vindiciane, qui modo cum Grauina tractans subito saltu velut rabidus canis contra approbatores operis mordendo diuerteris, (insignè inter hos, Magistrum, P. F. Nicolaiū Riccardum, tūc in coll. Rom. regentem nunc Apostolici Palatij Magistrum nostri seculi gloriam) cumque nec hos lædere poteris. Rur-

TVR.

sus opus dilaceras Grauinianum, quod scateat erroribus, sit suppositius fetus, lima indigens, Societati inuocandū, inutile, innocenter deformans, Pyrgopolicen illum Plautinum te exhibes, immensē gloriāntem, verbis sexqui pedalibus tonantem, fulgurantem, vix non cælum lanceaperforantem; sed eo magis irridendum te præbes, & salibus conspergendum; qui relicta lancea, ad Panarium tuum oculum infectens, dicis rursum.

VIN.

*Simpliciter Catholicos legibus Grauinæ non curari. Prima Grauinæ lex, ut naturali illorum infirmitati consulereetur, infirmitas autem simplicium, sicut ex eodem fonte quo ipsa simplicitas scaturit, ita similes quoque cum illa fructus parturit, videlicet, ut in quamlibet partem mobiles faciat animas, prout sensu, vel iudicio aliquid apprehenderint. Simples enim nō possunt multa, rebus alioquin annexa circumspicere, sed in id præcipites feruntur, quod mentem fortius afficit, atque inde omnis promptitudo ad offensiones, seductionē, & alia vitia inducenda. Rursus autem eadem celerius deponunt, ubi potentiori alterius rei impressione percelluntur. Quamobrem Grauinæ monet, ut religiosorum scandala à pedibus insipientium remoueantur, ac multo magis ab oculis, & auribus, sed non sufficit unicum hoc infirmitati, præsertim ingenua medicamentum.*

TVR.

Saltem ergo pro methodica curandi ratione, à radice cœptum est, ne mobiles animæ, sensu, & iudicio imbecilles partus conciperent monstrosos, ut formæ, & imagines scandalorum eorum sensibus non obijcerentur, & remouerentur. Hac arte Cōstātinus ille Magnus simplices curare voluit, ut Clamyde, diceret, si videret religiosorum defectus, se obiecturum: & Apostolus, *auferre malum à vobis ipsis*, ne alijs scandalum aggeneraretur. eoque suo præbat exēplo: *in hoc & ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere apud Deum, & homines semper*. Putabant enim rectissimè non satis esse si actu intentio operis adfuisset, & offendiculum non cauisset à proximorum pedibus remouere. ergo & silentium scādalorum prima medendi cura saltim præseruatiua. At aperiat Panarium, Vindicianus, & accipiamus alia media curatiua.

I. Cor. 5.

Act. 14.

VIN.

*Qui diues est in omnes, etiam docuit inter iustam, & iniustā scandalali sumendi causam discernere, & flatit, indagare: raro enim vnde scaturit, vnde ebullit.*

TVR.

Optimum remedium communi distinctione à Theologis traditum, quod aliud est scandalum actiuum, aliud passiuum & à diuite in omnes, emanauit, & vtraque cauenda voluit, etiā passiuum, quando res est indifferens, vel quæ relata parū prodesset, imo obesset, quod in actiuum, ransūret recenseretur.

In-

Indagari vero scaturiginem scandalorum, si id non fiat ad aliorum vitam e xplorandam, & diffamandam, & ex iustitia, vel charitate fiat, est laudabile medicamentum: tamen sint me mores obseruatores, vt ad suos defectus indagādos, talpæ oculos, non habeant, & ad suos Lynceos, oculos deponant, vel sibi ipsis præcidant, si oculus eorum forte eos scandalizaret. subdis.

Deinde docuit (Grauina) querenda esse media quibus nascō- VIN.  
ti scandalo maturius, & cum debita charitate succurratur, ferē enim ex inopia consilij, recentis mali vires accrescunt. Docuit etiam magistratus opem implorare, qui omnium celerime, ac felicissime ausu subuenire, & gliscentem ignem suffocare.

Clarius dixisses, vt te Grauina intelligeret, qui tuum sermo- TVR.  
nem velut Gordianum nodum soluit: Docuit Dominus correctionem fraternam adhibendam, quæ si non sit proficua, Ecclesiæ autoritas interpellatur: cuius loco magistratum veluti Synedorū Genuense inmerito substituiſi, ad publicā enim iustitiam Ecclesiasticam per excommunicationem, si rebellis sit, & cōtumax, scādalosus de Ecclesia sicut Ethnicus, & publicanus proiciendus. An hæc remedia in correctoribus veterum Ordinum seruata non sunt? dies exhibe, quādo regularibus intimata sunt remedia columbina, annus, & consul modo designentur, quod si non sunt designata, cur cæditur solus Grauina, quasi Dominicorum præceptorum transgressor?

Postmodum Protomedicus Vindicianus malam curam VIN:  
Grauinianam in crimen adducens, ait. *Quid autem illi fiet qui implastrum imperitè imponendo magis exulcerat, & occidit. Apostolus eos, qui se eruditores insipientum, & magistrōs infantium profitentur, grauiter obiurgat, quod alios docendo, se ipsos negligenter: Qui prædicas non furandum, furaris &c. Certè Grauina Cardinalem duriter inuasit, quod regularium scandala, quamuis orbi nota, in vulgus incautum disperſit. Ipse vero tam Bellarmino, quam matri eius defectus non leues imponit, quales nulli vnquam sano in mentem venerunt, ne dum, vt in opinionem aliquam succreuisſent, vt in cap. 10. & 13. vidimus. Iussit scandala omnibus iam comperta è simplicium cōspectu remouere, & ipse hæcenus ignorata omnium auribus, ac pedibus obtrudit: iussit vera scandala sepeliri, & ipse noua, qua prioribus substituat, effingit, scicine rudium infirmitas sanabitur?*

Vide nouiter à Vindiciano aſtati generis exemplū pro- TVR:  
positum ad Grauinam reuincendum. Propositum est à Grauina malum fuisse à Columba scandala religioſorum propagari, malò ergo ipse hæc scandalum imitaturus, propalationis  
scan-

Lib. 3. c. 6.

scandalorum, & ipse propalauit, & per consequens in eo qui Columbam perstringit, peius se ipsum perstringit. Multa huiusmodi asyritata olim proposita à Sophisticis. Laetantius vnū memorat. Sóniauit, ait quidam, ne somnijs crederet, vel ergo *credidit, vel non, si credidit, sequitur, ut credendum non sit, si nō credidit, sequitur, ut credendum sit.* Sed stultitiam suam prodit Vindicianus, dum scandala publicari posse non curat, & reprehendentem in pari lance publicationis reponat, cum valde diuersa sint scandala publicari, quæ reticere debuissent; & scandalorum publicatorem, quod scandalum non est, dulci animaduersione ferire. Quanto sapientius, & verius Vindicianus discurreisset, si exceptione facta, iustissimas reprehensionis causas assignasset, ea enim interposita orbem monuisset, ne posthac quæ admonenda sunt publicarent, nec in quærendo alienos defectus modum cognitionis humanæ excederent, seque à calumniæ vitio liberasset, & aliquod documentum protulisset, quod sequeremur: nunc verò cum à reprehensione retraxerit corrigentes, ac publicacantes alienos defectus redarguat, non minus se quoque à se ipso retraxit, dum corripientem Grauinam corripere contra suam sententiam, nō esse corrigendos huiusmodi buccinatores non formidauit somnare.

VIN.

Sed & iterum repetit, quod alias inculcauit, nempe, quod *Grauina scandalorum quandam necessitatem sacris Ordinibus affingit, qualem nulla vnquam eruditorum antiquitas cognouit. Satis id cap. 8. excussimus. nunc solum adijcio, hinc incredibilem infirmorum animis confusionem ingeri, cui enim vel Ordini, vel statui in Ecclesia Dei simplices tandem confidere aufint, si omnes ubique locorum veterascere oportet, & olim; qui optimus ex eis futurus est, quasi paliurus, & qui rectus quasi spina de sepe? mirum in modum fertiles Grauina iactat vineas, atqui simplicium oculis passim alia rerum facies occurrit, cum Michaa vix racemos post vindemiam colligunt; quia perijt sanctus de terra, & rectus in hominibus, non nisi rarus est. Quid ergo superest, quam ut sibi persuadeant Regularium inter se, & cum reliquis statibus concertatione tamquã vnderum fluctibus, vitæ suæ nauem agitari, ut nulla certa ratione, sed fortuitis enentibus in aliquem portum liceat appellere, quod Atheismi Pharmacopaium olet, tantum abest, ut infirmitati rudiorum consulat Grauina.*

Cap. 7.

IVR.

Sicut Vindicianus se armavit aduersus omnes, ita nouam non Philosophandi, sed calūniandi reperit Philosophiã. Quod necessitatem deficiendi Ordinibus Grauina imposuerit, iterum negat, & ad cap. 8. se remittit, & nouæ rationi, quæ de industria referuata est, postremo loco, occurritur. Nō aufertur confidentia



fidētia, si afferatur omnes status vbique locorum veterascēte tēpore posse tepescere, sed magis hēnari, dicit insolentiā, in brachio virtutis, & industrię superiorū cōfidentū. Qui vero pro senectā, & senio diuinū auditoriū imālorant: *Cū deficiet virtus mea, no derelinquas me Domine,* ab eo illud merētur re-  
portare: *renouabitur, sicut Aquila iuuentus tua:* vnde & vineę olim tempestate iacturam passę, repullulascere passim inuisū-  
tur. Quare non est mirum si hodie fertiles satis vineas Graui-  
na cōclamat. Et si pro diuersitate temporum, & ingruentibus calamitatibus insecūditas in vno, vel altero loco, vnaq; altera vinea. Exhibeat Vindicianus, qua arte, & via de ligno vitę ali-  
quis ramus descerpitus sit, & plantatus sit in aliquo loco, pro immortalitate; demonstret fidam hanc stationem, vbi nullus ventorum æstus vndas concitet. Satis sunt persuasi, vel ipsi simplices vbique tempestate cieri, & naues vndarum fluctibus agitari, vt etiam si in portu placidissimo sint, non careant submersiōnis periculo. Id asserere non olet Atheismi Pharmacopæum, sed Apostolicam doctrinam spirat, exhortatem omnes, vt cum timore, & tremore salutem operētur, & è pice, sulphu-  
re inferni, potius singularitas, securitas, propria existimatio, ceteris contemptis, & super illos elatio ontur, quare dicam tibi cum Prudentio in Pycomachia.

*Desine grande loqui, frangit Deus omne superbum.*

*Magna cadunt, inflata crepant, tumefacta premuntur.*

*Disce supercilium deponere, disce cauere.*

*Ante pedes foueam quisquis sublimeminaris,*

*Per vulgum viget nostri sententię Christi,*

*Scandere celsa humiles, & ad imā redire feroces.*

Vltterius contra alias leges Grauinanas sic iustus argumē-  
tatur Vindicianus. Pro secunda lege posuit Grauina, vt lingua  
intemperantiam corrigas, magnum opus ac peritissimo dignū  
artifice. S. Ambrosius triplex intemperanti linguę fraxnum, in-  
ijcit, silentij, verecundię, & considerationis. Qui enim hoc mor-  
bo laborant, sicut iudicio, ita lingua precipites, in obuia serū-  
tur, & toto impetu quicquid conceperint effundunt: ad quod cō-  
probandum multas eiusdem Sancti affert sententias.

Ad hæc fræna silentij, verecundię, & considerationis pro-  
banda, quas sententias adducit, veniatur, & exoculatur Tur-  
tur.

Quid deinde Vindicianus infert? Nimirum non obseruas-  
se Grauinam Ambrosianas condiciones, ad subueniendum lin-  
guacitati rudium. Duo enim ait munera Turturis suo mune-  
ri imponit. Primo. vt cum Bellarmino Columba super contri-  
trione Ioseph ingemiscat. Secundo vt de plurium florenti statu  
exultet. Porro gemitus suos ita modulari iubet, vt partim la-

✠

corum regularium defectus excusando, partim Bellarmini calamum incusando, totum primum operis librum, velut olim Moyses in colubrum virgam suam transformet. Quis autem tam insperata Metamorphosi non agatur in fugam, ut non magis, quam antea religiosi diffidat? aut promptius cum Magis serpentini artificium affectet? Paucos omnino leues, ac necessarios esse regularium defectus affirmat: quid ergo scrupuli remanet, si rudiores de istis cordatius, inter se confabulentur omnes illi sunt superstitiosi, detrahunt, scandala in Ecclesie agro seminant, qui regularium defectus coplorant. ergo laudabilis per compita, & fori subsellia, simplices super illis parana concinent, & suos excessus talium tegumentis sanctificabunt.

IVR.

Prou. 18.

En duo munera Turturi imposita, ut silentij verecundia, & considerationis frænis linguæ lubricitatem contineret. Silentium, & verecundiam imponit iustis, ut se ipsum in confessione præueniat, iustus enim prior accusator est sui; & silentium, & verecundiam inducit aduersario, ne defectus obijciat, quos Tur. humiliter fatetur. statuit hæc humilitatis confessio gemebunda improperantes in faciem suam, ut improperans, in se ipsum reflectat, & in propriam adducit considerationem, & à propriæ conscientia stimulis arguitur, æquales, vel maiores defectus obijciens. In secundo quoque munere, silentium, & verecundiam incussit, & in considerationem adducit Turtur, dum præclara religiosorum facinora exhibet intuenda, ad sanandum tumorem, & nutriendum amorem. Solis inuidis florentia placere non possunt, scribit namque S. Basilus, existimant autem inuidos nonnulli, non solum rebus alijs, sed oculis etiam officere, incommodumque afferre, unde, & corpora vegeta pubescentium, aliorum uè etate firmaque florentiam prosperam habitudinem inficiunt, atque debilitant, statim ut eorum luminibus pernicie quadam defluente, ac contaminante, videas contracta membra pulchra in siccitatem, ac valetudinem venire. Quare non est mirum, si etiam non florentes vineæ asserantur, & ab inuidis nonnullis æmulis defloratæ plāgantur.

Hom. de inuid.

Serm. 86. de tem.

Primum vero munus gemitus, sic temperatum dicit Vindiciane, ut stylus, quo gemitus descriptus est, virgæ Moyfi in colubrum versæ assimilaretur, ut ex hac conuersione, vel metamorphosi fugiendi à religiosis, vel affectandi à Magis serpentini artificium occasio sit subministrata. In quo Deoquo Doctore tales allegorias didicisti? S. August. Id refert ad virgam mysticam, nempe Christi Domini mortem, qui velut virga in terram proiectus, summa sapientia postea apparuit, ut infidelis synagoga ab eo fugeret, & hæc sapientia deuorauit

(ex

(ex Glos. interlineari) omnes dracones, quos Magi effecerunt, hoc est tres astutias huius mundi. Et (ex Glos. ordinar.) omnes scientias nouas, & superstitiosas. Bona etiam est Tropologia, quam assignamus, per virgam correctionem designari, quæ vertitur in colubrum, in sapientiam, & prudentiam ex Strabone, fugit vero correctiones, quia omnis disciplina præsens, *non est gaudij, sed mæroris*, vt ait Apost. hæc autem correctio omnes actiones mundi deuorat, cum ostenditur, non nisi in simplicitate cordis, quærendum esse Dominum, nec primarios honores affectandos, sed nouissima loca quærenda, vt quod quis se humiliat, postmodum exaltetur. Hæc autem metamorphosis non in fugam adigit, nè religiosi fidant, imo magis accendit, vt vniat, & religioni incorporet, cum qualis status sit religionum candidè, & syncerè exponitur, ex documentis August. asserendo ibi esse rosas inter spinas, zizania, & paleas tritico admixtas, & ab his hæreticis omnis materia aufertur, ne dracones, & serpentes, detractiones scilicet efforment, cum veritas candidè enunciatur.

Heb. c. 12:

Porrò etiã si pauci, vel leues, necessarii (ex suppositione) sint in omni religione defectus, non fas est, SS. Domini tãgere, nec possunt exemplari, sine detractionis nota. vnde ad confabulandum inter se, secularibus licentia denegatur, & qui sub deplorationis specie, veluti Cocodrillus, religiosos deuorant, vt escam panis, si non debitis circumstantijs, etiam si rectus finis videatur, tale præstetur obsequium; nequeût discerni, qui sint funestiores, an qui palam exhibent dentes suos, arma & sagittas, & linguam eorum gladium acutum, an vero, qui in hac valle plorationis aliorum peccata flere dicentes, sub lachrymis deuorationem abscondunt. Quare insulsa tua argumentatio, quod dum laici leuiora committunt, reprehensores, & deploratores grauius scandala somniant: quod laici per compita, & fori subsellia super deploratoribus Poëana concinant, nam, & si in se ipsis primo reprehensi, etiam postea in alijs reprehensoribus iterum emendati.

Secundum munus non esse à Grauina præstitum, his sex quipedalibus verbis oppugnas, nimirum, quod *vt patet ex Epist. Grauinae ad Lectorem nedum filij, sed etiam nepotes Fundatorum religionum, ab illorum gloria, ne latum unguem recedunt, at quid sequitur Vindicianus: insipientes familiaris mala de alijs credunt, quæ bona, quia cæteros suo pede metiuntur. si quis ex incauto vulgo dictis Grauinae fidem accommodare velit, vel quia splendide asserta destituuntur probatione, vel quia contraria nimium luculentè oculos perstringunt, quid cataplasmatis ad mouebimus?* ]

VIM.

Sff

Et

TVR.

L. 4. Apoph.

Et hæc summa laus Grauinæ quod tu vulgi iudicium pro maximo ducis argumento . Sapienter Phocion, cum aliquando perorasset, & maxime eius dictio vulgo placuisset, respondit. Quid ergo? *num mali quippiam dixi imprudens?* adeo persuasum sibi erat, nihil placere populo, quod à recto iudicio proficitur . Sed nihilominus semper in eodem vulgo erunt morigerati, quibus cataplasmata adaptari possunt, ut vel historijs religiosorum credant, non secus ac Gentiũ Chronologijs, vel à praua, & falsa (quam de religiosorum personis habent) existimatione remoueantur, exempla & paradigmata, proponendo, in quibus, non ipsi, sed Vindicianus est, qui Acrobologicam demonstrationem requirit, cum sua velit credi tamquam è Delpho transmissa oracula, & Sybillinis folijs certiora . Sunt quoque, & immorigeri, & de his scripsit Saliuanus. [*Praurũ hominum sensus, parui estimandi*] *sicut enim* (ait eius Scholiastes) *in ijs quæ sub nostrum aspectum cadunt, sanis potius, & qui vegetes sensus habent, credimus, quam corruptis, sic in materia virtutum, & vitiorum, bonorum vel prauorum hominum, incorrupta potius, quam vitia improborum, iudicia sequimur.* Frustra ergo, ne emplastra formata sũt, si ex his prauis eorundem applicationem refugient? optabunt ceteri, cum se erudiri patientur in Dei via; probos cum bonis admixtos: non è malis exempla tamquam cœnoso fonte haurienda, sed rectorum paradigmata intuenda, & velut apes per floridos campos percurrere, & meliora feligere, abiectis amarulentis succis, quos Vespæ capiunt, ut fella componant .

VIN.

Risu comico deinde Grauinam sugillat, dicendo: *diuitem Grauinæ Gazam, ex Ordinum Chronicis depromit; sed nemo ignorat pauperum, nec nisi selectorum virorum nomina eiusce-modi fastis inscribi, reliquum innumerabile regularium vulgus, tali hospitio non deari, quia, ut aiunt, non omnia adificat.* *Hæc fors hominum est: hæc SS. Patriarcharum posteritas, quam lixa, & Calones contemplantur, cuius memoria tabernas circulus, & symposia exhiberat.*

TVR.

Ditissimam ex Dei gratia Gazam Grauina exhibuit omnium religiosorum Ordinum. In eos magis Vindicianus inuehitur, qui nulla habet annalia, & huiusmodi, nisi Centuriatorum, Pantalconis, vel Foxinec possunt præcis coaquare: Neoterica illa, quæ suo genio sapiunt, & diũt ueustiora vult obscurari, ab illis adimendo fidem, eam quodque à recentibus suo malo aufert; & dum fingit, suos clientes tamquam antiquæ cūiusdam nobilitatis successores, in satis modernas tabulas impingit, dumque eos præstitisse, quam veteres Heroas præstiterunt, defendit, adulatoriè eos potius offendit, sequè euanidum demonstrat

monstrat: dumque aliena occupare suadet, id facit, vt amittat. Fœcunditatem suæ prolis, Vindiciane, multi ex suo armento metiuntur, qui numerosiores alios greges non viderunt. Sapienter ille dixit. *Non dum capra enixa est, & hœdi salitât.* Pauperum, & selectorum virorum (hoc est religiosorum nomina, quibus ob paupertatis votum, iudiciaria potestas communicabitur, vt scriptum est: *iudicium pauperibus tribuit* (præcipuè, qui cum perfectionis opinione disceserunt) in factis recensita sunt; & ad demonstrandum vinearum florentiû statum illustres alij proceres recensentur, Prælati, Episcopi Archiepiscopi, Cardinales, Inquisitores, Academici &c. Hone tu ore tuo maledico, cum vulgi fœce collocabis? tam sanctitas virorum, quam etiam alij externi splendor, Ecclesiam Christi exornant, & pertinent ad vinearum ornamentum. Si duo Cardinales insignes, duo vel tres Patriarchæ Societatis merito depinguntur, & in claustris Societatis affiguntur, & laudabiliter in Chronicis recensentur. Cur omnium aliorum Ordinum, Prælatos, & Illustres viros, è Chronicis è Claustris obliterari fatagis? & nefariè illudis hæreticorum Stylo, quod *Hac est fors hominum: Hac Sanctorum Patriarcharum posteritas, quam lixa, & Calones contemplantur, cuius memoria tabernarum circulos, symphosa exhilarat.* Vide Lector Vindiciani amarulentiam, dicacitatem, dum præsentis religionis & statum ita facit despiciabilem, vt vilissimis tantum hominibus spectabilis sit, lixis (vilissimis videlicet hominibus, qui vilioris quæstus gratia, exercitus sequuntur lauandi, vel coquendi gratia, ex Sipontino) & Calonibus similiter (ministris militum, castra sequentibus, & clauas ligneas, & fustes gerentibus, vel ligna ministrantibus) & nescio quid in verbis latens virus occultitur, vt in specie præclarissimi FF. Minores denotentur, nam calones, à calceis ligneis, lixæ à cinere denominabantur, hi autem Emeritissimi Patres cinereum colorem deferunt, & ligneos calceos. Sunt autem multi, qui contemplantes hanc posteritatem fœcundissimam Sanctorum, sic abiectè propter Christum vestiri eligunt, vt sortia, quæque confundant, & hi incorporati religioni Seraphicæ, Minorum nomen, cum re, retinentes, humiles in conspectu Dei, & hominum, militibus Apostolicis, Prælati Ecclesiæ Dei, diuino ministerio seruientes, vt & veri Mendicantes magnam remunerationem reportent, illud vexillum erigentes: *videte Fratres, quod non multos nobiles secundum carnem elegit Deus, sed infima mundi elegit, vt sortia queque confundat,* sed quid nequius inuidio oculo? cur non dicit Vindicianus etiam hanc religionem, vt cæteras contemplatos esse filios, & filias Regum, Dynastas, & protodyna-

Iob 36.

1. Cor. 1.

tas, vt facilius sit arenas dinumerare, quã numero certo cõcludi, qui in hac Religione paupere vita contenti, elegerunt abiectos esse in domo Dei, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Non tantum ergo lixis, & calonibus admirabilis hæc posteritas, cum non soli lixæ, & calones religionibus incorporentur. Videre mihi videor Vindicianum cum Pharisæis conspirasse, qui (vt verbis Chrysofomi vtar) stulta coniectura dixerunt, Ioanne scribente, *Numquid aliquis ex Principibus credit in eum?* & Christum accusantes, et non incredulos, subdiderunt ad maiorem ignominiam, *sed turba hæc. quæ non nouit legem maledicti sum.* Hoc autem (vt dicit Chrysofomus) *magis eos accusabat, quod turba credidit, eos verò minime, sed vt ostenderetur etiam non solum turbam, sed & Principum aliquem Christo adhæsisse, (vt notauit idem Chrysofomus) pro Christo respondit Nicodemus, ostendens etiam ex Principibus credidisse.* Hoc modo processit Vindicianus [numquid aliquis ex nobilibus, et Dynastis hanc posteritatem sanctarum religionum admiratur, ac inspicit, eiq; nomen dat, nisi turba hæc lixarum calonum, quæ non nouit legem?] hoc autem magis Vindicianum accusat, quod quæ non nouit legem, suspicabilem iudicat sanctorum virorum vitam, et sine probatione credit Historicis. Solus incredulus Vindicianus non credere (cum probationes requirat) chronicis veterum ordinum apertè profiteatur, ea astutia, vt nec eorû quos defendit, historijs credat, et veteros, et nouos ordines despicabiles faciat. Sed nõ desunt Vindiciane nobiles, et Nicodemi, qui sub vili toga Christum pauperem sequuntur, qui non recensentur, ne huius seculi pompas querere Religiosos crimineris.

Hic astus Vindiciane eõ tedit, vt nobiles delicatos detereat ab ingressu Religionum veterum, vnicamq; & solam eam profiteantur, vbi nobiles, & Dynastæ multi recipiuntur, vnde (vt verbis Bernardi vtar in declamationibus) illud potest vsurpare, deplorans Religiosorum chorus antiquus, quod scriptum est, *Qui videbant me foras fugerunt à me, dicit, & filia Regis, ea vtiq; cuius gloria omnis ab intus est, vnde & clamat in Canticis Canticorum, adolescentulas reuocans, quas exteriori sua incompositione deterritas videt. Nigra sum, sed formosa filia Hierusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis: nolite me considerare, quod fusca sim, quia decolorauit me Sol; ac si manifestè spiritualis quispiam dicat, teneras, & infirmas mentes exhortans. Quid laboriosa quæque & humilia conuersationis nostræ tam sedulò numeratis? saga cilicina sunt, & pelles arietum rubricata, vt illasa à pulueris, & imbris iniuria conseruetur. Nolite me considerare, quod fusca sim, nolite pauere, nolite mirari, neque .n. tristi-*

Bern. in de-  
clamat.

tia

tia, aut necessitatis est, exterior iste neglectus, & nigredo forinseca, sed occultis splendoris, & exultationis interna: decolorauit, inquit, me Sol: lux interior exterioris impatiens nimirum ignis est, & inania folia non admittit, alioquin aut exuri filia, aut certe si praualue-  
runt, ignem exinguit necesse est, quod quidem omnino cauendum  
Apostolus docet: spiritum, inquiens, nolite extinguere: magis autem  
id Christus prohibet volens eum accendi. Igitur sponsa quidem  
nigra, sed formosa filia. Apostoli tamquam tristes, semper autem  
gaudentes, ipsi Christo, si Iudaeis consideretur oculis, non erat spes  
cies neque decor. è contra sanè alios dealbatos veritas comparat  
monumētis foris splendidos, & nitentes, intus sordidos, & fetētes;  
ambulanti. n. in stolis, & primam cathedram amant, gloriosi, honora-  
ti, & magni in oculis hominum, intus autem, ubi Deus videt, pleni  
auaritia, inuidia, auaritia, superbia, luxuria fortasse nonnulli. Quan-  
do. n. talibus detur illud preciosum continentia munus, nisi forte ad  
iudicium, & condemnationem, ne quando paueant, & respiciāt, &  
conuertantur à studijs suis, sed obdormiscant in peccatis, & dete-  
rius pereant ex ipsa sua irreuerentia, & securitate. Hæc Bernardus  
Vindicianum tanto antè reprehendens, tanquam ad oliventulam  
Hierusalem, auocantem ne fugiat ab ista sorte Sanctorum,  
vestita faccis, cilicijs, & humili conuersatione Deo seruiente,  
nec alios adducat post se deterrendo, quasi soli lixæ, & calones,  
& infimæ sortis homines sint, qui admirentur veterem Sā-  
ctorum posteritatem, cum nobilissimis secūdam carnem spre-  
to mundo pauperes effecti nobiliora stemmata adepti sint, &  
cum illis eiusmodi sortis homines iuncti hoc est vilissimi, vel  
abiectissimi dantes Christo nomen, veram nobilitatem conse-  
quantur.

i. Th. 5.

Illulor adhuc multiplicat subsannationes, dum subdit. *Ve-  
rum hic Grauina aulico astu per Cœnacula Principum, & came-  
ras peristromatis ornatas ducit, tātum argenteam, & auream mō-  
strat suppellectilem, Cypria, & Coryntia opera ostentat. Interim  
quæ non minus in magna domo abundant viliora, & sordida opti-  
ficū iumentorum, & mancipiorum vasa, instrumenta, habitacula  
nonnulla inspicienda exhibet, quia nempe non adificant, ingloria  
sunt, discrimina inter proficientes, ac deficientes indignant. Ergo  
non dum Grauina medicinam illis attulit, quibus pollicebatur, po-  
tius in opinione confirmauit, non omnes nec semper, in regularium  
ordinibus inculpatè viuere, ideoq; libertatem alloquendi simplici-  
ores ægre deponent.*

VIN.

Si per cœnacula Principum, dum Ecclesiasticos Prælatos ex  
Regularium ordinibus assumptos, ad decorem Religionum  
pertinentes, incedit Grauina, plebeios ducens, ex illo exteriori  
apparatu manuducit, ad venerandam sanctitatem, & virtutem  
comen-

TVR.

comendandam, & religionum gloriam ponderandam, quæ tales educauit discipulos, vt fieri populorum Doctores, atq; ductores mererentur, Eos ne procaci, & petulanti tua lingua non illustrare ordines, non plebes ædificare audes pronuntiare? in tuere sub cameris peristromatis ornatis, sub purpura, & sericis vestibus, & splendido digniatis paludamento adhuc pauperes vestes laneas retineri, & multorum interiora pectora penitentia instrumenta contegere. Non opus erat ad inuisenda horum Principum stabula, vel officinas palatij plebeios associare, satis enim illæ præsupponuntur ad sustentationem, & decorem familiarum Principum eorundem, & quando moderata nec reprehendenda: atq; hæc omnia consulebat Bernardus lib. 4. de considerat. ad Eugenium, *toleranda pro tempore, non affectanda pro debito*, vnde non bene dicis hæc non ædificare: esse ingloria indigitare qui perfecti, qui imperfecti sint. quid est hoc nisi hæreticis hodiernis arma ministrare, qui diuitias, palatia, & huiusmodi virorum Ecclesiasticorum impugnant? Scis Vindiciane bestiam tangentem montem lapidibus obrui demandatum, Oza quoq; percussus, quia tetigit arcam Domini. per montem, arcam, prælatus significatur, tunc autem ait S. Tho. *Prælatus tangitur, quando irreuerentier obiurgatur, vel etiam quando ei detrahitur, & hoc significatur per contactum montis, & arca, damnatum à Deo*. Quare magnam Grauina simplicioribus ostendendo religionum splendorem, attulit medicinam (ne amplius obloquantur de religiosis) ne dum adducendo laicos, ad perlustranda claustra, quæ sunt domus discipulorum, sed & circumducendo per palatia Purpuratorum, & Antistitum, quæ gloriosa, non in gloria sunt, nisi apud Turcas, Hæreticos, qui splendori extrinseco inuidentes, quem solum intuentur, Prælatorum, quorum magnus est numerus, virtutes prædicare contemnunt, & districtius iniuste criminantur.

Exo. 19.

2. 2. q. 33.  
ar. 4. ad 1.

VIN.

Ad aliam vergit Vindicianus mordendam Grauinæ legem, dicens. *Tertia lex Grauina fuit, vt Turtur animis conceptas offensiones secularium, vulgo extimeret, siue .n. illi sacros ordines auersarentur, siue regularium defectibus crudiores fierent, & inlicentiam proiectores. Turturis cantu cupiebat ad metas reuocari, & à prauis studijs desinere, quod sine dubio primum est p̄scriptoris officium, timorem Domini docere; Timorem autem hunc cum bona conscientia copulari, & bona vita demonstrat (subdens) hæc assidue infirmis inculcanda sunt, ne se alienis seu regularium, seu secularium delictis occupent.*

TVR.

Hæc Vindiciani syllogismi maior, instruentis pium virum quomodo infirmos euocare debeat timore Domini à detrahendo secularibus, & regularibus; ad minorem properat, vt

COM-



concludat feriendo Grauinam, sic. n. scribit.

Secd *Age bone Turturis opifex, quo loco totius operis, qua pagina, qua linea Turtur similia vulgaribus occinitur inchoas tractatū à causis, & necessitate nigredinis in Christi Sponsa, postea Bellarminum, & Societatem de varijs vitijs accusas: deinceps totus in Oeconomia illorum, qui varijs in ordinibus cum sanctitatis opinione vixerunt, effunderis; claudis omnia speciali adhortatione; Quid ex omnibus prudens lector pro simplicium extruptione exculpet? amphora capit insiuuit, vertente rota, cur vrceus exit?* VIN.

Hic ergo est tuus syllogismus. Nō est primum pij Doctoris officium omittendum, nempè timorem Domini docere: sed Grauina id omisit in Turture: Non ergo pius Doctor est. Minorē probas, quōd nigredinis causas numerauit in religionibus quōd Columbam, et Societatem sugillari; quod encomia ordinum posuit, quod Societate sit adhortatus. Accipe solutiones. Nigredinis causa dum ad instabilitatem humanæ naturæ refertur, si timorem tibi non incutit, Vindiciane, iam potes tuū fratrum, in quo requiescis, multo carius subastare, quam delicata aliorum potentum lectisternia. Bellarmini, et Societatis nunquam fuit sugillatio, sed blanda excusatio, et ad timorē cōsuetudum, opportuna admonitio. Ordinum laus, et ad Ordinū humilitatem seruādā, proposita est, et vt ad donatorem munerum respiceretur; ita terrorem incussit exprobandis, et timorem, cum velut ordinatissimam aciem, instructam reppererunt. Admiratio quoq; non nisi ex pio, et sancto timore processit, vt ad timorem incitarentur, qui magno dono sunt præditi, vt seruirent Domino in timore, et exultarent ei cum tremore. Non ex amphora vrceus, sed ex massa varia vasa à Domino efformata, intuenda proposita sunt, et in domum figuli inuitati, qui se ipsos quales se putant, se volunt effingere, cum Domini sit meritorum præparatio, vt vnum vas præ alio excedat, non currente rota sine iudicio, sed altissimo Dei cōsilio distribuate sua dona singulis prout vult: in cuius ampla domo siqui intueantur alia vasa in honorem, alia in contumeliā, discant, in omni domo minori, hæc eadem inspicere, vt non glorietur omnis caro coram illo.

Ad hæc, minorem quoque roborare intendens, addit. *In valetudinarium indulto Grauina, monstrantur hic tetra de superbo regularium spiritu suspitione laborantes, illic non pauciores, qui ob auaritiæ crimē exosos habent, alibi per Parochias, & ciuium ades circulationibus inuident, sunt qui nescio quanto à regularibus despectu, se vulneratos querantur, sunt qui licentiam carpendi vitia, qui ambitionem, qui verborum technas graulter ferant, neque desunt, qui ob mendicantium multitudinem* VIN.

dinem, se grauari existimēt, Omnium istorum vulcera, & vulnera peritissimam Grauiam manum praestolantur. Cum ecce longa de morborum generibus, damnis, ac necessitate, horas, & dies disputatione extrahi, subiicit insignium heroum veluti fidem cantum. Demū, ut in re praclare gesta illam in Silicerio consuetam uoculam usurpat, ualete. Quid agendum fuisset, Protomedicus Vindicianus mox, docet. At obsecro doctissime uirorum paulisper subsiste. turba haec infirmorum, non dū Libitina deuota est, adhuc uentriculus ad haurienda artis tuae catapotia calet, incide uenas, & tubera, saniem extrahere, dietam praescribe, ad omnia obsequentes parebunt. At qui Grauiam, pauci religiosorum, ac modice uitijs infecti reperiuntur, neque aliter fert conditio humana; plurimi contra excellenti uirtute collucent. His aduersa suggerentibus, nolite credere, neque ipsi pilo meliores reperiuntur, neque aliter conditio fert humana, plurimi contra excellenti uirtute collucent.

Testimonia profert, ex Chronicis regularium, quae omnium affectionibus medendis sufficiunt. Ars est, sine arte sanare. Maestè animo studiose Lector, eorum quae ex Grauiam promissis non dum euenerunt, admirandum exitum patienter expectemus.

Quod medicorum est promittunt medici, tractant fabrilis fabri, & haec ferme semper in ore versantur. Sint regularium detractores multo plures, quam erat multitudo languentium, confluentium ad Probatricam piscinam, exemplis expositis, possunt uelut medicamentis appositis ad meliorem corporis habitudinem perducere. In caeno peccati iacebat Augustinus, & multum profecisse ex narratis exemplis seruorum Dei quos de mortuis uiuos fecerat, non semel falsus est in suis confessionibus. Praclare Chrysofost. periculosum esse adire spectacula scripsit. *Quemadmodum, qui laborant ab oculis si spongiar, uelut Cyaneo colore pannos tenentes frequenter in ea intueantur, ex eo colore, non nulli capiunt morbi leuamenti sic si homines clementissimi, & humanissimi imaginem praeculis habeas, & in hunc assidue oculos defigas, etiam si millies abudes ira, mentis oculum perturbans; Ad hoc uirtutis exemplar respiciens perfectam consequeris sanitatem, puramque animi Philosophiam, & tranquillitatem & caetera, & sic ex alijs criminibus oculos, id est affectus, turbatos habentes, ad exemplaria sanctorum intuentes possunt conualescere. Quid ergo si oculis saecularium obseruantium regulares atque eosdem iudicantes, paradigmata religiosorum apposuit, ut sanarentur & cantu ergo sanare studuit exempla referendo, ex Chronicis*

Or.

TVR.

Lib. 8. con-  
s. c. 2. 3. 6. 7Nom. 2. Pe-  
riculosū esse  
adire specta-  
cula.

Ordinum, vt illorum contemplatione secularium sanarentur obtutus, & variarum virtutum foetus conciperentur, namque oues Iacob varias virgas intuentes variorum colorum, agnos in lucem ediderunt. Nouum ne est cantu morbos sanare? an ignoras Vindiciane ad cytharæ pullationem spiritum Saul te datum? erat autē spiritus Saul ab inuidiæ morbo, peius quā à Dæmone obsessus; Illud enim in corde repositum referuabatur: *Dederunt David millia, & mihi mille dederunt, & pro te congeminata vox Turturis, ut si hoc spiritu agitaris, conualescas.* Non ē Silicernio consuetam vocem illam usurpauit, *ualete;* erat enim Silicernium conuiuium senum, à quo abeuntes mutuò, ea uoce se salutabant, quasi se amplius non uisuri, nam nec ægrotos seculares reliquit, quin libro tamquam uiua uoce admoneat, & cantu incitet ad legendum exempla Sanctorum uirorum. Tu Vindiciane utere tua methodo, incide uenas, saniem extrahe, diætam præscribe, argue, obsecra, quod in suo opere etiam Grauina præstauit abundè, & postea expendetur, qui magis ad bene sentiendum de religiosiſ allecxi fuerint, an ferrum adhibètes, an exemplis exasperatos animos demulcentes. *Responsio mollis frangit iras, sermo durus suscitatur furorem.* Hæc fuit maxima ars Grauinæ, non, vt murmurat, *ars sine arte;* feliciter propositum præstitit, deducit enim ex Gregor. Papa, *quod ad exercenda bona opera, ut ad uitia refrananda, aliena nos utilius [Exempla] persuadent, & cū mente humili opinionis aliena bona suscipimus, nostra uel ad melius bona producimus, uel ad bonum mala permutamus; cumque nos de uita proximi fama splendor irradiat, mens nostra, ut prædiximus, que ad obtinendum uirtutis iter se dirigit, quasi in Lunæ lumine gressus ponit, sed sicut ex aliena opinione proficimus, sic plerumque, si fame nostra laudibus inhiamus, à uirtute vacuumur, quia cum delectatur animus, in hoc, quod de se extrinsecus haberi cōsiderat, illud obliuiscitur ad quod in seorsus anhelabat.* Cur autem insufficientes sint annales veterum Ordinum ad medendum affectionibus secularium, & sua methodus Vindiciano sufficientissima, iudicetur nō à liūde, nisi quia florentibus pampinis, & frondibus arborum inuidet, & sua myrreta ad quæ affici simulat, pinos veteres uellet excedere, quod nequaquam ipsa attentarunt, nec prætenderunt. Olim cucurbita iuxta arborem pinum plantata, quæ ramis magnis, & patulis, iam effloruerat, & cucurbita, cum multis pluuijs adaquata cœlique temperamento creuisset, lasciuire cœpit, ramos altius porrigens, iam serpebat in pinum, ramos eius inuoluebat, ampliora folia, candentes flores, prægrædia, & turgida poma ostentans: tanto foetu intumuit, vt pinum

Lib. r. Reg.  
r8. cap.

Prou. 15.

22. Mor. c. 5.

In emblem.  
Alciat.

quoque laceſcēs,eam aggredi auſa ſit dicens *Vides iam,quod iam ſupero, & ad altiur ſurrexi.* Sed pinus,quæ ſenili prudentia, & robore pollebat,nihil pendens temeritatem,hæc reſpōdit. *Ego hic multas hyemes,æſtus,variaſque calamitates peruiçi, adhuc integra perſiſto;tu vero ad primos rigores minus audacia in te deprehendetur, & cum folia concident viror omnis aberit.* Ambitioſa cucurbita Vindicianus videtur,qui annoſas religioſorum Republicas aggreſſus,ramos virides, etiam num inuoluens, & folia ſermè conculcans,quæ deſeruiunt ad ſanitatẽ Gentium, ac ſi ſuam,quam defendit, ſimulate,plãtam,cito aſſurgentem,ſuperexcedere pinum conclamauit:huius eſſe fructus, & pōma grandia:nihil prodeſſe iam annoſas pinus, veteraſcere,iam prope interitum eſſe. Condolendum ſimilibus adulationibus,sũt enim,qui plus habent animi,quã roboris, plus iactantiæ,quam virtutis;vnde quemadmodum olera herbarum cito decident,ſi inſentur, vetuſtis arboribus in antiquis virtutibus, vt in ſuo antiquo robore permanentibus,ſi uè ad nouos; ſi uè ad veteres Ordines tumidi iſti pertineant. E contra vero de ſe humiliter ſentientes, creſcunt in arbores magnas, vt ſãcta quoque creuit Societas Vindicianicum oleum ſpernens, reſugiens eo impinguari, & ſuper alios Ordines ſe efferri.

### S. TERTIA CAUSA.

Vt Puſillorum, hoc eſt regularium corda firmentur defenditur, & expenditur.

VIN.

**P**ura, & maiora dixiſſet Vindicianus, niſi *lagena defeciſſet,* vt milites Tarétini inter cœnandum dixerunt in Pyrrhũ Regem, propria enim paſſione ebrius, poſt multa temulentæ verba,quæ effudit, ſi caput præcedens non terminaiſſet, acerbiora dicturus eſſet. Nunc ad tertium cauſam procedit cenſurandam deſcribendi Turturis, *Nimirum nã de omnibus alumnis exiſtimetur, quod in multis reprehendi contingit, ac per hoc contingat, à bono virtutis recedere, tanquam inſirmas, & puſillas.* Eum laudat tanquam à pietate proficiſcētẽ, nutabundos vt potè confirmantem; ſed ex aduerſo zelum Bellarmini deplorãtis ex ſimili pietate proficiſcētẽ adnotat, ſubditq; *Sit promiſcui iuris hilariter canere equalibus, ac la-*  
men-

mentari, dummodo hic plangens, illic saltatio sequatur, sed quia neuter primus illati argumenti auctor est; sed plurimi doctrina, & sanctitate Asceta in eodem laborauerunt, ab illorum stylo recedendi potestas, nulli recentiorum scriptorum concedi poterit.

In pari ergo concertationis gradu, nullus debet sibi hunc honorem assumere, ut cantu pro se assumat, nec Threnos admisceat, sed optima partito, si vnusquique habeat *lamentationes, carmen, & Va.*, ut de bonis exultet, de infirmis quos portat lugeat, sed postquam hinc oleo ferraamenta tua, do-lose Turturis opus plurimum à veterum tractatione distare doces.

*Illi affectus religiosorum etiam in specie minutiores vehementer exaggerarunt, Grauius omnes regularium excessus veniales sunt, & ex sola status sublimitate, ac splendore fiunt notabilis.*

Non negauit Grauius mortalia non committi à religiosis, quorum enim tendit casuum reseruatio etiam in religionibus præter veniales nequos, sunt, quæ ex statu in notabilitatem transeunt culpæ: non meminit culparum mortalium, quas modestiæ causa subtrahit. Cum Christus Dominus supplicium Pentapolis recensuit apud Lucam, causas assignat, nempe, *edebant, & bibebant, uxores ducebant, &c. & pluit ignis de celo, & perdidit omnes.* An non maiora regionis illius delicta? respondet Tertull. lib. 1. ad vxorē, *cum dicit nubebant, et emebant, insigniora ipsa carnis, & seculi vitia desinit.* Nec enim nudè euulganda, sed honestè obnubilanda, vnde, & Sanctus Zeno, neque studiorè arbitror memorandum, quod optaueris *compefcendum, & S. Pacianus Barchinonens. melius fuit Aethioci Solonis exemplo, tacere de magnis sceleribus, quam cauere eo usque progressis nostratium moribus, ut admonitos se existiment, cum vetantur.* Non publicare, sed tegere peccata, non parua laus est ipsius peccatoris, vnde S. Ambros. loquens de Noe ait. *Secundum litteram cautio est, & secundum sapientiæ altiore scientiam, laudatio est. cautus est, qui & si nudatur, in domo tamen sua nudatur, ubi operimenta non desunt, & quaedam tegmina ebrietatis, & vitia sua norit abscondere.* Procopius. *licet parum cautè, & pudicè iacuerit, non tamen id venit in publicum: domus sua etiam nudum conspexit, est enim sancti viri se vitique intra suam domum nudare.* Virtutis ergo etiam eximie erit opus aliorum peccata obtegere, & si opus sit detegere, non denotare personas, nec status, vel familias in particulari.

Sequitur Paralellum Vindicianus.

T t t 2

lli

TVR.

Ezech. c. 2.

VIN.

TVR.

Luc. c. 7.  
Matth. 24.

Tertull. r. 2d  
Vxor. c. 5.

Ser. de patiē.  
In parēncsi.

Lib. de Noe  
cap. 29.

VIN.

*Illi quamlibet Acedia partem execrantur, & ad quatuor periculosa temptationum genera, quæ psal. 90. exprimuntur renouant; Grauius vetustatis quandam necessitatem nouo exemplo inuehit, ac pro lancibus, & laribus tuetur.*

TVR.

Non necessitatem fatalem, quam tu somniaſti introduxit Grauius, in vetustatis assertionem, sed in humanæ infirmitatis impotentia, quæ sine speciali Dei fauore iuuentutis robur seruare non potest in via perfectionis, quin laxetur, & ex nimia duratione, propter aduersa, quæ insurgunt, & continua prælia in senectam, & senium vergit.

VIN.

Vrget amplius Vindicianus, nempe. Veteres illi angustiorè religionis ad salutem callem exhibent, quam secularibus sit propositus, idque propter consilia Euangelica, per spontaneam professionem, in præcepta commutata, addunt tamen certiorè breuiorem, & securiorè altero secularium existere. Clausulam hanc Grauius arripit, neque dubitare sinit, quod paucissimi Regularium de salute, & gratia, excidant, adeò planè leuiter, & expeditè, omnes, quæ labijs sponderunt, exequuntur.

TVR.

Patres veteres arctiorè dixerunt viam religionis super consilia Euangelica, &c. & etiam propter austeritates, quas ad dire libenter non sustinet Vindicianus. vnde plus Grauius posuit, vt strictum callem religionum demonstraret: & quia à Patribus asserta est religio securior, & breuior callis; & quod non leuis sit prædestinationis spes, vocari ad religionem; idcirco confidit Grauius (vt loco suo demonstratum est) è religiosis plures saluari, quam damnari, multosque eorum, qui non seruarunt, quæ distinxerunt labia eorum, per pœnitentiæ lamenta, ad rectas vias reducendos. subdit postea Vindicianus.

VIN.

*Amplius illi, vt indefessè culmen perfectionis ascendatur, instare non cessant, quoscumque mortificationis, pœnitentiæ laborumque molestias hilariter iubent deuorari; Grauius huiusmodi acclamatores, in superfluis numerat, eo quod sponte ubique locorum maiora plerique præstent, quam oculi mortalium obseruare possint.*

TVR.

Grauius conformiter ad Patrû doctrinam, austeritatem cū vilitate, & mortificatione coniungit, sunt enim hæc duo latera scalz, per quam B. Benedictus in Cælum ascendit, vt & multi alij Sancti, vt eleganter prosequitur S. Bernardus in declarationibus, & mirum est quod Bæza vtraque latera concutere aggressus sit, dū dixit. si S. Ignatius collecturus Societatem, gladium exacutum relinqueret, saccum, & cilicium. nuditatem, famem ostentaret, quoties hypocrisis notam incurret?

Tom. I. c. 7.  
lib. 2.

*Et Capitis XVII. Causa Anonymi discussio.* 517

ret? & ibidem ubi vocasset has austeritates *Hypocritum Imperium*, subdit: *Sapientior ipse gladius acutus, non Hypocritum imperium portans pallio, & calceis obtegit gladij duritiem.*

An hæc Patribus consona, quæ dicit Bæza (conformia Vindiciano) austeritatem, & mortificationem pessundans? de lacu TVR. nis Vvitcleph hausta est propositio ista, sic enim habetur apud Vvaldens. *quid ergo facit habitus corporalis, claustrum sensible, vel quæcumque alia traditio à Fratribus adinuenta? Reuera nihil facit ad sanctitatem eorum, sed hypocrisis eorum, manifestum indicium.* Hæc Vvitcleph. lib. de Ecclesia, & membris eius. cap. 15. To. 3. c. 29.

Omnis Christiana religio ortum habet à cruce, qua de re, & cum capite eius opprobria audire necesse est. Quid dictum est capiti? *Si Filius Dei es, descende de cruce;* quid religiosi? *indumenta lanea ad Hypocritũ Regnũ pertinent: plus proficitur, sine his austeritatibus:* descende ergo de cruce. sed tũc in Caluaria, ait Augustinus. *Diabolus per eos clamabat, qui patientiam Christo auferre cupiebant, ut excitatus insultationibus Iudeorum, ostenderet potentiam, sed perderet patientiam. Ille autem utrãque aciem respiciebat; & potentiam, & patientiam, & quod seruauit exhibuit, nam, et patientiam seruauit, quia de cruce non descendit, & potentiam demonstrauit, quia de sepulchro resurrexit.* & postea loquens de membris (quod spectat præcipuè ad religiosos) *non solum verum est hoc certamen, sed etiam nunc agitur, pugnatur, laborant membra Christi, urgente aduersario, resistitur illi &c.* Quid dicitur religiosis austeritatem, in victu, & vestitu profitentibus? *descende de cruce, ostende potentiam, plures enim potes saluos facere sine austeritate: gladius est splendidus: austeritas cooperatur, ut plures maect: & iterum: austeritas Imperium hypocritũ est: ferre vestes laneas species est hypocrisis. insignes hæc (ut Vvitclephi) blasphemix.* VIN. 4. de Symb.

Vellem dum dicit Vindicianus, quod *Grauius in superfluis acclamationes austeritatum numerat*, in quo consistat hæc superfluitas recensuisset, nec enim quantum ad austeritatis genera plura recensuit, quam quæ ex legibus regularium præscribuntur: spontaneas verò, ut supererogationis, & maioris exempli non imitandas, sed admirandas proponit, non tamen incredibiles, quod plerique minora præsentent, quam quod oculi mortalium obseruare possint, nam nec nocturnos illos clamores, humi cubat. ores Monachorum Ægypti, & Pales-tinæ obieciuimus, & tamen prudenter credimus, quia fideliter ad nos à fide dignis scriptoribus sunt transmissæ. Si austeritatibus

ratibus præscriptis ab institutis regularium credere detrectat Vindicianus, quis eminentiales illas penitentias credari Sequitur discursum Vindicianus.

VIN.

*Illi raris vere penitentiae cultores repererunt, neque fuit, à conditis Ordinibus ætas, qua multiplices regularium à primæua institutione, defectiones nõ senserit, atqui Granina nostro nullus in hac re labor nascitur, & ultima mundi nostri voluti senectus, quam omnium cætero, quia calamitatum epitomem experimur, sanctorum virorum fecundissima est.*

VIN.

Iam si omnes Ordines sacri passi sunt à primæua institutione, & senectuti earundem proles secunda denegatur, certè priuilegium illud à te assertum amisisti de clientum ( vt fingis ) Sodalitate, dum defectionem nullam sensisse pronuncias, & Aquilæ, imo Phœnicis viuidâ ætatem promittis. Cur desperas Vindiciane de omnibus religiosis, si præcepta, & consilia seruauerint, vt non multi, sed pauci ( vt tu putas ) ad cœlos ascendant? Audi Bernardum, qui vbi icalam formasset, cuius latera erant vilitas, (sue cõtempus, & austeritas, & gradus, iustitia, & per eam ascendisse S. Benedictum ad cœlos pronunciasset, mox subdit.

In declamationibus.

*Hæc quidem eorum, vel maxima fiducia est, qui ipsius vtrumque student inherere vestigijs, ipsum præceptorem præuiumque sequuntur, quia tamen quosdam clericos tunc S. Bernardus æmulos patiebatur, qui à suorum sanctorum instituto degenerantes, molliter delicatèque viuébât, & austeritatem contemptum sui, & iustitiam refugiebant; sic eosdem perstringit. Eam tamen, quam videmus in Ecclesijs formam Clerici, nè informem dixerim vitam? nõ de instituto loquens, sed de abusu, & alienatione instituti quorundam delicate viuentium, ait, à quo sanctorum habuerint, quis unquam, vel in veteri, vel nouo testamento, sic vixerit, vel sic viuere docuerit homines? Utinam ipsi se se interrogent singuli, nec conscientias super hæc conuenire proprias dissimulent. Quantos enim videmus sectatores viarum, quæ videntur, quidem hominibus bonæ, sed in profundum finis earum descendit, quantos assertores scilicet, nõ cuius summitas cæteris tangit, sed qui illi omnino contraria est, habens latera concupiscentiam carnis, & concupiscentiam oculorum, gradus vero, superbiam vitæ, non ex patre? At eius sanè, quam vobis commendare volumus scilicet gradus, & latera ex Patre utique sunt, non ex mundo, cui nimirum innixus comparuit, sobrietas (ait Apostolus.) & pie, & iuste viuamus in hoc seculo: sobrietas voluptatem carnis impugnat, iustitia seculi vanitatem, dum videlicet cuique reddens quod suum est, & adulantem deplorat, & compatitur irascenti; Denique, & ipse Saluator, dum Baptista manibus celsum illū*

I. Titic. I.

verti-



verticem inclinaret, sic, inquit, decet nos implere omnem iustitiam, solam nimirum humilitatem insitiã reputans. Exhibetur ergo sobrietas nobis, iustitia proximo, pietas Deo; pietas enim Dei cultus est: sanè voluptas, & vanitas, elationem cordis fouere noscuntur, sic sobrietas, & iustitia, pietatem, ut inter hæc latera de fide in fidem, spe mediante proficiens, supereminẽtiam teneat aliquando charitatis. Per hanc ergo scalam multo plures incedere videmus, saltem quoad operum substantiã autteritatis, & vilitatis opera exhibentes; quam, qui nec eorũ operum substantiam exhibent, & formalitatem, & modum virtutum, quæ sunt inuisibilia habere pronunciant; Scalam verò illi euertunt (vt Bæza pronunciauit) qui vilitatem, & austeritatem calumniantur, vt Hypocritum regnum, & sine scala Sanctorũ ad cœlos vult homines ascendere, imò secundissimum subinde esse ascensorum numerum. Quid tandem in hoc concludat Vindicianus audiamus.

1024. 1.

Quid superest optime Lector, quam vt pusilli, cum Laodicẽtibus gloriẽtur, quod diuites, & locupletes sint, vt nullius egeãt, & cum Sancto David orent: custodi animam meam quoniam ego sanctus sum, & eorum mercede gaudeant, qui semetipsos iustificiant. Fuit cum pusillis occineretur: popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant; neque enim Beatus dici potest (ait S. Basilius) cuius exitus est incertus, sed qui vices suæ functionis, & vocationis semel absoluerit. Laudantur quidam in ipsa actione, qui bene faciunt, sed cum de peccati fuga agitur, non laudantur, nisi qui omnino omni tempore vitare potuerint malitiæ experimentum. Accedit, quod in honorum prædicatione, tantum in eam partem oculi coniiciuntur, quæ lucido fulgore adblanditur, plures aliæ dissimulantur, quæ minus excultæ marcescant, vt si laudetur eleemosynarius, & qui prolisus orationibus insistit, iterum, neque temperans est. Talis gerit laudabilia, sed beatus non est, quia nec integrè bonus.

VIN.  
Apoc. 3.

In psal. 11

Bona, & dona Dei, ad Dei laudem, & proximorum edificatorem Grauina produxit, non ad studium vanitatis, Paulum Apostol. imitando, ex Gregor. qui & si Corinthijs bona sua enumerando narrauit, illos confirmare studuit, nõ se narrare. cuius signum apertum subdit Gregor. quod proprie tentationis tribulationem patefecit, subiungens: propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis. Vt ergo discipulum instrueret, de se summa referebat, vt vero se in humilitate custodiret, considerationis oculum non in virtutibus suis, sed in infirmitatibus fixerat, Has partes præstitit Grauina in Turture, nam immensa, & non magis quam par erat, de Ordinibus produxit, & ne

TVR.

3i Mor. c. 1.

ela-

elatione professores pulset, gemitus etiam imperfectorum culpas deploravit. Sic nec ferula Laodicensi plectendus, nec pro Pharisaeo supercilio, qui se iustificabat, reprehendendus. Locus vero ille Esaiæ, ex Hieronymo, ad Scribas, & Pharisæos directus, & eorundem imitatores, qui propter munera, que excecant oculos, etiam sapientium, non solum peccatores in populo non corripiebant, sed pro diuitiis, atque compendiis efferebant laudibus, beatos vocantes, & columnas domus Dei, & cætera, qua solent adulatorum dicere. Aserere vero: beatos cõtineri in aliqua familia, & virtutes suorum commilitonum efferre, decipere non est, sed Dei magnificentiam exaltare, vnde ait idem Gregor. cum proprias virtutes locuntur perfecti, in hoc quoque omnipotentis Dei imitatores sunt, qui laudes suas hominibus loquitur, ut ab hominibus cognoscatur. Nam cum Scriptura d. præcipiat dicens: laudet te alienus, & non os tuum, quo modo facit ipse, quod prohibet? sed si virtutes suas omnipotens Deus taceret, nullus eum agnosceret, si eum nullus agnosceret nullus amaret, si nullus amaret, nullus ad vitam rediret, vnde, & per psalmistam: virtutem operum suorum annunciabit populo suo, ut det illis hereditatem Gentium. Virtutes ergo suas annunciat, non ut laudibus suis ipse proficiat, sed ut hi, qui huc ex sua laude cognouerint ad perpetuam hereditatem veniant, iusti itaque atque perfecti, non solum cum vituperationis sua verba reprehendunt, sed etiam cum virtutes, quas habent infirmis loquuntur, reprehensibiles non sunt, quia per suam vitam quam referunt, aliorum animas ad vitam quaerunt. Non ergo ad deceptionem, sed ad glorificationem Dei, Beati pronunciat, seruantes mandata Domini, quorum & si quidam (ex Basilio) non integritatem virtutum habeant (& si exterius aliquas virtutes monstrant) Beati tamen sunt incidentes in mandatis Domini, & tales iudicium Domini dijudicant; sicut est contra, qui Beati reputantur apud plebem, & vacua sunt opera eorum coram Deo. Sed Vindicianus in electis imponit maculam dicendo: regulares illos perfectos laudabilia gerere, non tamen Beatos esse, quia non integre boni, iam (ut dicit Gregor.) accusationem non fecit Diabolus contra Iob (ut menditatus est Vindicianus) qui reprehensibile non reperiens, intentionem cordis frustrare cõtendit, tamquam bono animo non fãt, & cum fructus arboris esse aestu virides conspicit, quasi vermẽ ponere ad radicem querit, & propterea de Diabolo dictum Angelica voce: proiectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei, die, ac nocte. Pergit Esaiæ autoritatem exponere, & contra Grauinam inculcare.

Notet Grauina damna intempestiua, in Torture, exultationis

In eundem locum.

Ho. 8. in Ezech.

Psal. 110.

3. Mor. c. 5.

Apoc. 12.

VIN.

tionis decipiunt, & viam gressuū dissipant, tantum abest ut remissos excitent, ignaros instruant, nutantes confirmet. Si stium aut falcem in agro exercentium aures, tibiæ strepitu permulceas, gratum opus facies agricolis, sed quam leues, & segnes inde sint euasuri exitus docebit. Tyrocini candidatur offertur? noli animum eius magnarum in Ordine rerum expectatione inflare, credibilitas ad illos non pertinget & in hoc genere seduxisse, æternam parit inuidiam. Sin eligi nem iam professus ob oculos versetur, valdè expediet ei mōstrare itinera, quæ ad perfectionem assequendam abhuc erunt, onficienda; viator enim facilius lassatur, si peracti laboris magnitudinem extimet: Quæ retro sunt obtuisci docuit Apostolus: male ergo pusillis consulitur, quando non iubentur inspicere ea, quæ ad implendam supernæ vocationis mensuram adhuc desiderantur.

Maxima semper fuit cantus in Republica vis, atque potestas, multum, valens ad immutationem animorum, ad effectus concitandos, & labores releuandos, vnde, & Cynathenses (ex Polyb. lib. 4.) Arcadiæ Populi, neglectis canendi legibus humanitatem, cum feritate commutarunt. & proximo flagello ponitur, quod scriptum est per Hieremiam. *Ablata est latitudo, & exultatio de Carmelo, & de terra Moab, & de torcularibus suffuli, nequam calcator vna solitum celestima cantabit.* Magna vindemiatorum, vt & nautarum, ad subleuandos animos in labore ex cantu releuatio, idemque si tibia, vel huiusmodi permulceantur, ex breui pausa fortiores ad opera redeunt. Solus Turtur segnes facit, dum carmen miscum canit recensendæ festiua Herorum facta, sunt enim (ait magnus orientis præsul Naz. cōmunes virtutū tabula salutifera [exēpla] omnibus Ecclesijs, in qua, velut in vinā quādam legem intuentes, vitam nostram dirigamus, & spiritu instruamur. Quare nec à Tyronibus, neque à proficientibus abscondi debebant, mi Vindiciane. An inflabitur, quia ex Dei gratia ad sanctitatem aspirat Tyro, vel prouectus, propositis tot cœlestibus paradigmatis, & exemplis, vel seductus de adeptione desperabit, vel gloriæ illorum ad quos pertingere non potuit, inuidebit; mortales homines nobis similes, atque humanitatis, & fraternitatis iure colligatos ad tantam perfectionem euexerit? Sed Grauna, qui apicem monstrauit, non suauis per saltum eos euehi in montem, nisi prius in plano se exercerent, & per gradus ascenderent, pronunciauit: nam & per gradus regulariter perfectio acquiritur, nec fit repente quis summus: temerarius saltus, nonne prius osculari Saluatoris pedes, & postea manus, sed immediatè oculū oris poscere.

TVR.

Cap. 48.

Orat. in sup.  
Basil.

V u u

Quo:

Ser. 3. in Cāt.

Quomodo in hoc sit procedendum, erudimur ex Bernardo dicente. *Longus saltus, & arduus est, de pede ad os, sed nec accessus conueniens, quid enim recenti adhuc respersus puluere ora sacra contingit? heri de luto tractus, hodie vultui glorie presentaris.* In ipsis quoque exemplis methodus vnica exhibetur imitandæ perfectionis, dum magni peccatores ad sanctitatem peruenisse narrantur: ex tepidis etiam facti feruientes innumeri recententur, vt hæc valeant, ad spem & feruorem: incitantur pusilli, & quæ retro sunt obliuiscuntur operum, quæ gesserunt; ad ea quæ supersunt maiora se extendentes, & dicentes: *nunc cœpi, hæc mutatio dextera excelsi.* Sed etiam temporalia despiciendo; quæ sunt æterna querendo, vt dicebat Apostolus, interprete Gregorio, *unum autem, quæ quidem sunt obliuiscens, ad ea verò quæ sunt priora extendens, me ipsum, ad destinatum persequor, ad brauium superne vocationis.* Si viam gressuum dissipauit Grauius, quotquot sancti perfectorum exempla imitanda proposuerunt, à via virtutis homines deturbasse necessaria consequuntur.

Psal. 76.

In Ezch.  
hom. 4.

Philip. 3.

## S. QUARTA CAUSA,

Vt suam conscientiam exoneret Turtur, à Vindiciano morderetur, & ob illo etiam vindicatur.

TVR:

In declamationibus.

Qui humanam laudem affectat, & huiusmodi temporalia nullum exinde capere remedium, sed desiderio æstuat ampliori, scripsit Bernardus, *minus autem inuenit requiem, qui sibi placere cupit, & suis id est quibusdam futuris de semetipso testimonijs gloriatur, dicens manus mea excelsa, putans se aliquid esse cum nihil sit, & subdit sanctus. vidi ergo aliquando quinque viros quid ni fræneticos arbitrer. Primus siquidem buccis tumentibus marinam musicabat arenam. Secundus sulphureo affans lacui exhalantem teterrimam, foetidissimamque gestabat haurire vaporem. Porro, Tertius fornaci incubans vehementer accensa, micantes scintillas excipere faucibus letabatur. Quartus supra pinnaculum templi residens leuoris aure spiritum aperto attrahebat ore, & si quominus instuere videretur, flabello sibi ventum ipse ciebat, ad si totum speraret aërem deglutire. Quintus seorsum positus ridebat cæteros ipse quoque ridendus, & maxime, proprias enim carnes incredibili quodam studio sugere laborabat, nunc manus, nunc brachium, nunc alias partes applicans ori, Ad istarum homines*

homines. causamque miseria sciscitatus, unam omnibus esse re-  
perio, validissimam utique famem; tum vero macilentissimas  
eorum facies contēplatus, recordabar Prophete gementis mise-  
rabiliter, & dicentis: *aruit cor meum, quia obtusus sum comede-  
re panem meum.* Quid hæc vobis inquit profunt? Non sunt  
naturales cibi, magis famem hæc prouocant, quam extinguat.  
panis namque animo iustitia est, & beati soli illi, qui esuriunt  
illam, quoniam ipsi saturabuntur. In vno Vindiciano, quin-  
que stultorum illorum prototypum adunatum considero,  
nam, & masticat arenas, sulphuream vaporem haurit, mican-  
tes scintillas ore aperto attrahit, ventum flabello ciendo de-  
glutit, proprias fugit carnes, arenis infuuctiferis, hoc est inutili-  
bus discursibus os Vindiciani impletur. Et certè arena qui-  
dom est granis, sed grauior ira stulti, dicit sapiens: vaporem  
fetidum attrahit, quem postea emittat [ante ignem camini va-  
por, & ante sanguinem maledicta, & contumeliæ.] Scintillas  
ignis pariter attrahit conuiciorum, & maledictorum, vt velut  
Æthna illas euomat, & seditiones accendat. Vnde Eccle. *Ani-  
ma calida, quasi ignis, ardens non extinguetur, donec aliquis  
glutiat, & homo nequam in ore carnis suæ defuet, donec  
incendit ignem vanitatem, & aurum per complacentiam sui, &  
philantiam, velut Onager attraxit ventum amoris sui, quem  
effundendo odiosa comparatione, ventum seminauit, vt tur-  
binem metat.* Proprias carnes fugit, quæ cum virulentæ sint,  
velut caput aspidum suget contra alios ad mordendum. Id in  
toto opere præstat Vindicianus, qui famem vere iustitia ex-  
plere debebat, quæ est, proximo amicaliter viuere, vt humili-  
ter Deo, nõ respiciendo ad vanitates, & infanias falsas, nec vanos  
honores, & Principatû affectare, aut suadere super omnes emi-  
nere, quod ab instio Libelli, vsque ad calcè præstitit, venenatû  
spiritum ostendens: qui si specimen charitatis exhibere vi-  
deatur, ad plorandum inductus, id facit ad cauendam notam  
mordacitatis; cæterum cum aduersus sacros Ordines sub blâ-  
diloquentia insurgat, inimicus, & defensor detegitur, eius quo-  
que Ordinis meritisissimi, quem alijs ex contentione præficere  
alijs curat. Sed scriptum est, *in oculis suis lachrymatur in-  
imicus, & quasi adinuans suffodit plantas tuas, caput suum pro-  
uehit, & plaudet manu, & multa susurrans commutat vultum  
suum:* & sæpius varias personas induisse obseruatum est, vt  
Vertumnus, & Polypus dici possit, cuius inuentio est omnibus  
Ordinibus detrahere, cunctos supplantare, & de defectibus  
religiosorum tripudiare, quosdam a aperto Marte adoriri, adu-  
ratorie quibusdam insidiari.

Prou. 27.

Eccles. 22.

Cap. 21.

Eccle. 23.

Hier. 2.

Iob 20.

Eccles. 12.

Plaudite igitur manu Vindicianus in fine tragediæ, vel co-

mediz, & in quartam causam Grauinianæ scriptionis Aylum acui, & ei out suum mouendo ait.

VIN.

*Grandibus scrupulis motum Gaavinā ad Turturis edistonem, causasque afferre scrupulor. hos sequentes. Primo, quod val. mniantium necessitas, sine clarius, importunitas officium, modesta defensionis imposuerit. Secundo, quod cum de Deo eiusque cultu, & ministris agitur, non leuis reatus sit, si non vnusquisque prout potest iniurias propulset. Tertio quod errorem confirmet, qui silendo non astruit veritatem, teste S. Fulgentio, &c. Hec omnia (ait Vindicianus) vt aptè concludant subsumere necesse est. Sed qua Cardinalis Bellarminus de regulariū defectibus plangendo accenpuit, calumnie sunt, errores, iniurie, cōtumeliae Deo, & ministris, eius illatae, & Religiosorū castroꝝ inuaso; ergo &c. De maiore huius argumenti non laboro, spero enim Grauinianam supponere, se legitimi officij obligatione ad huiusmodi incommoda corrigenda adigi. Mihi quidem in tāta locorum distantia non liquet, credam id tamen syncerè afferenti. Sed minorem vndequaquē falsam ne dicam impiam inuenio: falsitatem suis locis ostendi. Nunc libet Grauinianā conscientiam inspicere.*

TVR.

Syllogismus sic à te formanduserat. [ Enarrare religiosorum scandala, & secularibus, & pusillis, & hæreticis ostentare maximè particulariū; inuiosum, scandalosum, calumniosū est; simileq; propositiones, quæ in concionibus, libris scribuntur, vel efferuntur à fidei Cōsorbibus expunguntur, vt late patet ex praxi Cōgregationis Indicis, & sancti Officij, & probat Canus, sed in libro, quī dicitur gemitus Columbæ, Bellarmino suppositus, vel si eius est in pseudigrapha additione illi libro facta, recēsentur scandala esse in religionibus, in particulari S. Benedicti, Dominici, & Francisci, ergo &c. ] Maior supponitur probata. Minor satis quoque demonstrata est, iterū dicitur, nullo modo Bellarminum potuisse esse authorē eius operis, vt in Turture demonstratum est par. 2. cap. 19. & si est eius ipso incio, ab aliquo scolo illa verba inserta sūt; falsitas ergo & impietas abest à Grauiniano opere. Quod si inserta non sunt, excessit Bellarminus; & calumniæ errores in eus referuntur, qui ea verba, quæ Cardinalis piētissimus ex excedenti zelo protulit, in religiosos, vtut spicula intorquent, & non illius, sed Vindiciani liber censuram meretur.

De locis lib.  
12. c. 10.

VIN.

*Nunc (subdit postea Vindicianus) libet Grauinianā conscientiam inspicere. Aut erronea est, aut inreligiosè laxa; erronea conscientia indicia ex S. Thoma peto. Primo, cum quis in rei obiecta apprehensione errat, ita vt p̄ malo habuit, quod per se bonum, aut indifferens est, vel bonum, & illud sibi excusat*

1. 2. q. 19. ar.  
3. & seq.

Es Capituli XVII. *Cauca Anonymi discussio.* 525

mat, quod ex natura sua prauum, & prohibitum est, sic Graui-  
na in rebus maximè leuibus habet uicinatur. Plum semper in  
Ecclesia, & charitatis plenum officium fuit commiserandi alio-  
rum damna, præsertim spiritualia, id cum Bellarmini Colum-  
ba circa regulares præstitit, Grauiua uocat hostilem ca-  
strorum inuasionem. Cū quis publicè nota aliorum delicta re-  
censet, præsertim emendationis studio, & profectus spiritualis  
gratia, rem facit DD. sententia licitam, & sanctam; fecit Bel-  
larminus in Columba gemitu, quo ad regulares, cum ecce Gra-  
uina calumnias, iniurias, contumelias Dei ministris irrogari  
uociferatur. Docuit Bellarminus etiam in religiosis Ordini-  
bus mortua membra reperiri, & parum idonea esse ipsi gemitu-  
bus: paucos ex laxis regularibus salutem adepturos recipi,  
quos non traxit stella ad præsepe. Quid ad ista Grauiua? er-  
rores inelamat, & scandalis totis uiribus abolenda. Simul in-  
ducit nouum, de necessitate contrahenda uetustatis in sacris  
Ordinibus dogma; morem ab Ordine dimittendi incorrigibiles  
improbat, Bellarmino, & Societati temere imponit, quæ nullo  
probabili potuit iudicio probare.

Si tantum tempus consumeres in tua examinanda consci-  
entia, quantum consumpsisti in hac formanda pagella in exami-  
nanda Grauiuæ conscientia, te ipsum à multis laqueis extri-  
casses, nec in insultationes, cachinnos, dicteria tam facilè pro-  
rupisses. Verissima est S. Thomæ doctrina [errari à consci-  
entia, habèdo pro malo, quod per se bonum, & indifferens est]  
ac quis tibi dictauit Theologorum, asserere in religionibus  
esse scandala, inter bona, uel indifferentia numerari? cum id  
fit, etiam si publici essent religiosorum defectus, nullo modo  
propalandi ob reuerentiam Ordinis, etiam si apparenti cir-  
cumstantia ueliantur, zeli, commiserationis, cum aliæ circum-  
stantiæ temporum, locorum, & huiusmodi obstant. His pro-  
palationibus putas, Vindiciam, medelam afferri, putridis, &  
ulceratis membris? minimè; unguentum enim, quo ulcera  
ista sananda, ex Bernard. in Cant. componitur, *ex necessitati-  
bus pauperum, culpis delinquentium, & omnibus quomodolibet  
miserrorum arumnis*, & dicitur unguentum pietatis, à Bernar-  
do, quod sanauum est, & super omnia aromata. Eo usus Iob  
præsertim tegendo nudum, & pauperem de uelleribus ouium  
suarum calefaciendo: eo usus Ioseph corrigendo, & plorando,  
sed dimissis foras Aegyptijs, ut nec correctioni interessent, &  
non nisi solum fletum perciperent, præcepit enim ut egred-  
rentur cuncti s. ras, & nullus interesset agnitioni mutæ. Et  
quidem (ait Bernardus eodem loco) *inreparatoria uerba uul-  
so proferebat irato, sed erumpebant lacrymæ de pinguedi-*

TVR.

Serm. 11.

Iob 31.

Gen. 45.

ne cordis, non ira indices, sed gratie proditrices. Etiam Samuel iugebat Saul, vt lachrymis tamquam mundiali honore, nō solum delictum, sed reprobationem obtegeret, dixerat enim.

1. Reg. c. 15. Saul: *Peccavi, sed nunc honora me cum senioribus*: vt saltem ex mundiali honore, & populari fauore antiqua obsequia remunerata censerentur. Ipsos Protoplastas (ex Barcepha) cum nuditatis pudore afficerentur, nō erat consentaneum diuina misericordia nudos dimittere a paradiso. Solus Vindicianus vult perdere tamquam musca moritura huius suauitatem vnguenti, sub zelo murmurantis Pharisei, & nolentis vngi pedes Christi, hoc est infirmos, & peccatores, sed denudari, exēplari, per ora secularium, & hæreticorum proscindi. Audi Vindiciane Bernardum etiam suos admonentem, & omnes, qui de Episcopis (quod ad religiosos etiam aptari potest) jobloquebatur. *Fratres reueremur Episcopos, vel religiosos, sed reueremur labores eorū, si labores pensamus, non affectemus honores, agnoscamus impares vires nostras, nec delectet molles, & summeos humeros virorum supponere sarcinis, nec obseruemus eos, sed honoremus. Inhumanè, nempe eorum redarguis opera, quorum onera refugis pastoralia, vel austeritates religionum imitari detrectas: temerariè obiurgat virū [aliquem] de prelio reuertentem mulier nens in domo. Dico enim si is, qui de claustro est, eum, qui versatur in populo, vel etiam in religione alia interdum minus districte, minusuè circumspicte se se agere deprehenderit v. g. in verbo, in cibo, in somno, in ira, in risu, in iudicio, ad non iudicandū confestim profliat, sed meminertis scriptum: melior est iniquitas viri, quam benefaciens mulier, & hoc sine erroneitate conscientie, nam subdit, sanctus Tu quidem in tui custodia vigilans benefacis, sed qui viuunt multis, & melius facit, & virilius, vel cæteris paribus, si tu quoque proximo laboras, virilius qui hæc omnia cum districta Monastice obseruantia id præstat, & facit. Quod si implere, nō sufficit absque aliqua iniquitate, id est absque quadam inæqualitate vitæ, & conuersationis sue, memento, quia charitas a operis multitudinem peccatorum. Hæc dicta sunt contra geminam temptationem, qua sæpe viri religiosi Episcoporum, vel ambire gloriā, vel religiosorum aliorum eminentie inuidentes, vel excessu temerè iudicare diabolicis instigationibus incitantur, vel quod peius publicare eosdem volunt, sub specie charitatis, cū charitas, vt operiat multitudinem peccatorum, non admitat, proximorum, denudationem delictorum. Hoc pietatis vnguento Vindiciane tuam curato conscientiam, qui conscientia Grauinæ tanta rigiditate vlceratam facis, si enim (inftar Job) addisces tegere nuditatem delinquentium, vt ille nudos, non*

pra-

1. Reg. c. 15.

Lib. 1 de Pa-  
rad. c. 28.

Supra.

Eccles. 42.



præteribat, hoc pietatis unguento tuos etiam cœtores sanabis obiectiōnū, & criminationū tuarum, de necessitate contrahende vetustatis, more dimittendi ab ordine, &c. *Quando* Loc. cit.  
ille, ut dicit Bernardus *pietatis unguentis Iob propriam repleverat conscientiam, ut fœtorem putridæ carnis, internæ suavitatis exhalatione sibi temperaret.* At unguento isto non proficis, quia pessima plaga tua est, nam ulcerare non cessas *Grauinæ conscientiam, tuæ non providens sanosq̃ conscientiz, ais enim in sequentibus.*

*Auget errabundam Grauinæ conscientiam, quod Angelicus docet, & tradit. Bum qui falsam sequitur persuasionem, nō excusari si illam vincere, hoc est emendare, aut deponere possit, & negligat. Quis enim dubitet, quin S. Theologia, & senatoris titulis clarissimus Grauina, potuerit de Bellarmini doctrina, & sententijs solerti indagine, inquirere, distussa prudenti rationis libella perpendere, priusquam, inquam, ad calamus operaret, ne falsa pro veris venditanda, Lunam de cælo abstraxisset putaretur; sed maluit offensæ animi impetum effundere, & quæ malorum suggestores inspirassent, typo committere. Si ergo tanti viri lumen in tenebrismersum disparuit, ipsa tenebra, quanta erunt?* VIN.

Cæcus, & luscus est, qui ignorat, quousque non deponitur TVR.  
errorea conscientia rationibus congruis ædificare ad Gehennam. At Grauina punctus est conscientia, ut rationibus, & doctrina Theologorum, famam omnium religiosorum tueretur, & si omisisset peccasset contra conscientiam. Et quod non teneretur defendere, nulla ratio, vel autoritas alicuius (ubi in contrarium maiores rationes, & autoritates occurrebant) illū à scribendo Turture retardare potuerunt, & propter aliorum quoque conscientiam scandalum concipientibus, elaboravit, nam ex doctrina Apostolica primo Corinth. 10. nihil faciendum est quod lædat conscientiam operantis, vel proximi, si ex opere illo scandalizaretur, percuteretur enim fratris conscientia, pro quo Christus mortuus est. Magna est Bellarmini autoritas, ob dignitatis eminentiam, & scientiam, sed maioris autoritatis religiones omnes, in cuius sinu tot Episcopi, purpurati Cardinales, & Pontifices summi educati sunt, & in scientijs tot heroes, & duces posteriorum Doctorum: propterea rationabilius fuit in arenam descendere pro religionū defensione, quam ex unius, & si præclarissimi, & Eminentissimi Doctoris autoritate, desistere, cum conscientiz scrupulo famæ religionum consulendum esset, & conscientiz infirmorū. Etiam Paulus inferior longè Petro, quam Grauina Bellarmino, quia tamen par in defensione fidei, & si minor in autoritate

tate dignitatis, coram omnibus restitit Petro in faciem, quia scandalizabantur infirmi plusquam par erat (& si licita tunc obseruatio legalium esset) putabatur namque gentes adstringi ex Petri conuersatione Iudaizare. Quo exemplo (ait S. Thomas) Prælatorum humilitatem non dedignari à minoribus corrigi, maxime in defensione fidei paribus, quòdo crimen est publicum, in periculum multitudinis vergat, & (vt dicit) propter periculum scandali. Circa fidem scandalum imminēbat propter hæreticos, qui vt statum religionum euertant, malam vitam religiosorum criminantur. Nullis ergo suggestoribus opus erat, cum vnicique Deus mandauerit de proximo suo, vt absque tam magni Solis Bellarmini extinctione, iustam excusationem adhibendo, à tanto Sole humanam aliquam nubeculam dissiparet, vt magis tanti viri doctrina coluaceret, & tenebræ hæreticorum, & imperfectiorum dissiparet, in tenebris, ex sua obstinatione, Vindiciano relicto, cuius lumen, quod apud se esse mentiri, tenebræ sunt.

VIN.

Audiamus reliqua. *Tertio docet S. Thom. pro modo apprehensi erroris crescere peccatum errantis conscientie si tamen illa culpabiliter erret, peccatum extimari ex conditione operis vt si furtum in maiori quantitate existimet tantum veniale esse. Errauit Grauina sibi persuadendo gemitibus Columba, diuinam maiestatem eiusque ministros, lesos fuisse, & se ad vtrorumque defensionem teneri. simul geminam hanc persuasionem culpabiliter contraxit per omissionem debite considerationis, ergo quicquid per hanc defensionem suam detractionis, iniurie, damni, Cardinali Bellarmino, eiusque matri Societati irrogauit, tenebitur in conscientia sua prestare vsque ad legitimam famam ac reliquorum bonorum restitutionem. Hoc nimium lucri errans conscientia prestat, quando proprios conceptus vult Nabucodonosoris Idolum adorat.*

TVR.

Currant omnes Academici, & arguendi nouam formam edicant, aliter subsumere, quam quod in præmissis præmissū sit. Hæc maior propositio [Crescit peccatum conscientie erroneæ, si culpabiliter erret, existimans veniale, quod mortale est] subsumendum erat [sed detrahere religiosi, asserendo esse in ea scandala, graue est, & Grauina excusauit dicendo detractionem mortalem ex suo genere fuisse venialem: peccauit ergo contra conscientiam sic excusando &c.] Sed non sic subsumpsisti, sed: *Grauina sibi persuasit se teneri, ad defensionem religionis, ex lesione religiosorum, ergo quicquid per defensionem, detractionis, & iniurie Cardinali, & Societati irrogatum, Grauina resarcere tenetur. Hic syllogismus claudicat, persuasit enim sibi Turtur iusta, & prudenti consideratione,*

ne, non leuem esse etiam solam religiosorum detractione materialem. Nec damnum, quod fingis inuenit Grauius irrogari Societati ex defensione aliorum ordinum, absq; vlla illius sanctissimi instituti depressione, vt menti eius representatum extenuaret; graue leuigando pondus peccati; in nulla. n. re offensa Societas, cum veteru religionu acies sit defensa: nec premonitiones Turturis cum coluba ad colluctationem, sed potius factiosi seculares reprehensi sint, eorumque obloquutiones depressæ, qui ex affectu Societatis illorum verborum Columbe, in Academijs in Oratorijs, etiam in plateis, & compitis, alios Ordines quotidie fugillant. Hoc ne fuit Idolu Nabuchodonosoris imitari? Imo hoc fuit insigne opus Idolum vanitatis, & tumoris super omnes erectum, cui ab omnibus curuaretur, cum pueris illis adorandum reprimere, quibus, vt dicit Chrysostomus: *Muscorum consonantia, & caminus ardens proposita, vt & voluptas, & timor assistentium animos obsideret, usque despectis.* Deo omnium adiutori, non Idolo vanitatis reuerentiam exhibere professi sint, nec musica, rerum temporalium prosperitate, allecti, nec fornace aduersitatis minis perterriti.

Hom. 4. ad populum.

Præterea sequeris. *Dixeram, quoque Grauius conscientiam a quolaxiorem videri. S. Antoninus inter causas erroneæ conscientia etiam refert studium puritatis, ac perfectionis actionum suarum, quo fit vt bonæ mentes culpam agnoscant, ubi culpa non est. Dicit. n. probati moris conscientia nulla faciendâ, vel omittendâ esse, tamen si nullum obligationis vinculum urgeat, propter nouas operis perfectiones, nam & hac prudenter consulitur, & egregia adducit emolumenta. Verum ex tali ratione Grauiam impulsam fuisse, vt Columbam deplumaret, neque ipse memorat neque contestari potuit, si. n. bono Ecclesiæ publico seruire maluisset, visque dignitati Cardinalitæ pepercisset, doctissimi viri famam, & Innocentiæ laudem non obscurasset; nihil temere, ac suspectum effutiuisset, nulli scandalo viam aperuisset, odia multorum, fortè sospita, non suscitasset; nullius amicitiam violasset, fauor, & patronus maluisset, quam aduersarius videri. His autem merè contraria conspiciamus. Ideoque ad aliam errantis conscientia causam diuertere cogimur.*

VIN.

Optima Sancti Antonini doctrina proposita est, quæ à S. Gregorio his verbis ipsissimis descripta est, bonorum & mentium est, etiam ibi aliquo modo culpam agnoscere, ubi culpa non est, quia sepe sine culpa agitur, quod venit ex culpa unde, subdit, quod merua, propter quæ multi à communione Eucharistiæ abstinabant, non aliqua culpa est, quia naturaliter accidit, unde & abstinentes de sua recta consideratione laudandæ sunt. Huic affines qui serupulis vrgentur de faciendo, vel omittendo opere ad mai-

TVR.  
In Registro  
lib. 2. t. Ep.  
ad Aug. c.  
10.

X x x iorem

io rem perfectionem. Hoc non memorauit Grauius, sed iam ex defensione nedum necessitatem, sed & perfectionem operis opere demonstrauit. Nec id fuit Cardinalitæ dignitati obtruncare, viri doctissimi famam, & innocentiam obfuscare, & multorum sospita odia suscitare, amicitias soluere, & potius aduersarium se demonstrare, quam defensorem; sed tantum id quod ex illa propalatione sequebatur ostendere, si indefensæ veteres religiones mansissent: ex qua defensione religiosi pacati, cum pariter in Turture moneantur, vt cum summa societate sint fæderati in vinculo charitatis, & pacis. Ipse quæretur: scilicet corrector, si de excessu denotatus sit, non propterea eius bonitati, & innocentie derogatum est: piuum opus exhibere Cardinalis putauit, in quo aliquid humanum passum esse contra humanitatem non est, sed humanitati sanctorum quoque virorum familiare, ne homines deterriti humanitatis iura violassent, timentes ad eos accedere, vel conuersari. *Sunt multa dicebat Greg. licita, & legitima, & tamen in eorum actu aliquatenus sedamur, sicut sæpè irascendo (vel quando non oportet) culpas insequimur, & tranquillitatem in nobis animo perturbamus, & cum rectum sit quod agitur, non est tamen approbabile, quod in eo animus perturbatur: contra quippe vitia delinquentium iratus fuerat qui dicebat, turbatus est præ ira oculus meus, quia non valet nisi tranquilla mens, in contemplationis lucem se suspendere in ira sua oculum turbatum dolebat, quia dum male acta deorsum insequitur, confunditur tamen atque turbatur à summorum contemplatione cogebatur, & laudabilis ergo est ira contra vitium, & tamen molesta, quia turbatum se reatum aliquem incurrisse existimabat.* Et puto candidam illam mentem ex illo excessu in re, in qua obsequium Deo se præstare putabat, veluti David abscindentem clamydem Saulis, hoc est sic reprehendendo unctos Domini, suum cor percussisse, Davidis modestie, & mansuetudinis studiosum, agnoscendo etiam culpam si culpa non fuisset; & Vindicianus hac virtute Davidi simillima priuare vult religiosissimum Cardinalem (vbi comuniter illam ex humanitate eleuatam nebulam affectus nimij suæ religionis, oculum turbasse adiudicatum est; quam eluisse extimandum est, vt illa dissipata, in alijs, quæ condidit, opusculis, clarius obrutus figeret ad rotam solis, in suo recessu contemplationis) & præter hæc voces canori Turturis in criminis notam vertit, religiosorum vitam, & defensorem Grauiam grauius vulnerando, defensionem quam specietenus de Bellarmino susceperat, commendando. Vtinam quod leuiter de Grauiæ conscientia leuissimè Vindicianus conceperat, intra præcordia retinuisset, nec in iacula aucta asperrimæ inuersionis erupisset; certè duo de-

In. pl. 6.

mōstrasset, nec in sensu suo leuē fuisse, nec in locutione præcipitē, nūc verō utroque delicto obnoxius tenetur, & quod *Id*

Gre. 4. mol.  
c. 12.  
VIN.

Ultimam causam tradit erroneæ conscientia: Grauinianæ, ex S. Antonino, videlicet, impotentiam affectus, quæ tam intellēctum, quæ conscientiam in idem præcipiat, quod Vehementer appetit, vel refugit, cuius violentiæ nobile quoddam exemplum Iudæi præbuerunt, ne illi cogerētur cum rubore fateri se Regem, & Messiam proprium interemisse, omnibus hominibus se opposuerunt, euangelii prædicationem totis viribus impediuerunt, Dei gratiā, in luxuriam transtulerunt, carnem macularunt, Dominationē blasphemauerunt, & quæcunque ignorarent: quæ vero naturaliter tamquam muta animalia noscent, in suam, & aliorum corruptionē diuerterunt, tali ex impotentia animi conscientia laxitatem existere S. Antoninus tradit, cuius ego in Grauina vestigia legam. Certè religiosum, qui Præsulibus ac Primatibus Ecclesia parcere nescit, sed palam obloquitur, eorumque seu veros, seu fictos defectus per orbem proclamat, frontem perficuisse censebitur. Hæc autē Grauina purpurato, & Archipræsuli, ac summorum Pontificum consiliario intimo, nimirum Beclarmino fecit. Neque. n. refert, quod hinc inde gloriosa de illo asserunt, fruiebant. n. in maiorem viri detectionem. Quid iuuat testudinem, si ab Aquila in sublime tollatur, quādo mox ad saxum frangendum illidit?

Qui eo sunt præditi affectu, vt reluctante conscientia in affectum cordis transeunt, sunt potius conscientia præcipitatores, & ad Athæismum propinqui, tales fuerunt Iudæi, & alij à te recensiti ex Epistola Iudæ, qui & hæretici fuerunt contra quos sermo tuus directus est, qui ne cederent veritati, omnibus hominibus, Angelis, & Deo se opposuerunt. Grauina pro veritate stetit, illam confirmans: non esse propalanda religiosorum scandala, vnde nec Dei gratiam in luxuriam transtulit, nec carnem maculauit, nec fræna licentiosa regularibus laxauit, tandem nec maiestatem blasphemauit, vel dominationem spreuit, Deum timendo, homines, præsertim in dignitate constitutos reuerendo, quod si excessiuum zelum reprehenderit Cardinalis, & Prælati Ecclesiastici, ad id adstrictus, videns illo abuti insipientes ad eorum interitum, quare excusatione molliēdus erat, vel debita modestia leuiter incusandus. Si Grauina blasphemauit, S. Bernardus etiam maiestatem, & dominationē spreuit cum orto scandalo ex contentione inter Vigerium. Andagauensem Episcopum, & Abbatissam Fontis Euardi, sic illi scripsit se excusando, non ex ipso ortum, sed acceptum scandalum. *Dicitis forsitan scandalum non esse per vos: Nunquid propter vos esse negabitis? facile cetera portare, tantum vos non*

TVR.

Epist. 100.

essetis in causa, nam in culpa dicere non audeo: non est meum discutere hoc: est qui querat, & iudicet. Veh homini illi per quē scandalum venit, iudicium portabit, quisquis est ille, vel illa, quod semel cepi loquar ad dominum meum, faciam satis, vel ex parte, zelo, & affectui qui loquitur. Non verebor etatem dignitate, non terrebor, non cunctabor ad nomen grande Magistri Vlgery, nam quo grandius nomen grandius scandalum, propter me ipsum transgrediar, & ero insipiens: seniore[m] increpabo, Episcopum arguam, magistrū conabor docere, consilium dare sapienti, & nullum presumptionis genus prætereat charitas, & amulatio. Ad hanc formam si loquutus est Grauina, si culpatur à Viudiciano, quod maiestatem, & dominationem spreuerit, sustinebit cum Bernardo culpatus cōtumeliam; si non ad eam formam loquutus est, probet Viudicianus dissimilem esse causam, vel rationem, & cum certis documētis probauerit, vincet. Verum cum etiam assignare nequeat, & inquisita non subsistant, iam inuētus est dolus in Viudiciani ore, & vnum è duobus euincitur, vel ex odio, vel ex temeritate loquutus, sed procul dubio cōuertetur dolor in caput eius, & in verticem ipsius iniquitas ipsa descendet (vt scripsit Bernardus. *Reus. n. est illius rei, quā alteri conatur impingere.*

Epist. 338.

Furit adhuc in præceptis equus sine fieno modestiæ nõ detentus à seffore rationis iudicio, addit enim & alias contumelias videlicet.

VIN.

Neque teneræ conscientiæ speciem edit Grauina, qui proijcit *ampullas, & sexquipedalia, que aptis rationibus probare nunquam possit, horum ferraginem in decursu commentari jmostrauimus. Memini quoque asserentis. authorem sufficere; sed Grauina aduersus S. R. E. Cardinalem auctoritas minor est, nedum vt contra maximi nominis, Præsulem præualeat.*

XIV.

Tot conscientiæ specimina edidit Grauina, quot argumenta, & rationes firmissimas è Sanctorum documentis attulit ad defendendos sacros Ordines, quas verborum furo obruere conaris, vel fumo putido calumniarum obscurare; Non auctoritate sua ad defensionem occurrit, quam imparem respectu dignitatis agnoscit, sed vt dictum est, ex S. scripturis, & Patrum autoritatibus suam causam egit Turtur, veritate, quæ supereminet, & quæ nec priuatæ personæ promissa, nisi summo Hierarchæ, cui præsto est infallibiliter eum dirigens ne erret; qui & consilium ab inferioribus accipere non dedignatur, vnde nec Moyses ab inferiori consilium à Iethro datum respuit; vnde & etiam summus Hierarcha Petrus, vt perpendit Gregorius, cum adorante se Cornelio sibi honorem videret oblatum, ad æqualitatem conditionis suæ subito recurrit dicens: *Surge, & ego ipse homo sum &c. quatenus illati sibi honoris elatio -*

li. 21. mor.  
c. 10.

lationem frangeret ex considerata equalitate conditionis; respiceret id si viueret Bellarminus humilis; & Cardinalis religiosus claustrali maior, si videret plusquam par est id sibi tribui, v3 in nullo admoneri, & corrigi posset; humillimè .n. diceret: & ego ipse homo sum, ne vltra humanæ infirmitatis metas intumesceret, quod Vindicianus suadet astuté.

Præterea subdit. *Temeritatis condemnatur Grauina, qui sine legitimis indicijs crimen alteri ausit obijcere, quod Grauina Bellarmino, & toti Societatis Ordini impigrè fecit, ut suis locis patuit. Verecundus oculus, quæ in alijs notat deformia, nihilominus pro virtutibus suspicit, qui cum Rege Israelitarum fatetur, se multa nimis ignorare, quæ honestatem operi, vel dicte licet in speciem absurde conferunt.*

VIN.

1. Reg. 26.

Judiciariû Ordinè nunc postulat Vindicianus de obiectis criminibus, qui inauditis veteribus Ordinibus, fermè eos ad metalla dānauit, & iustitia rigida in patibus religiosos Principes ipse suspendit contra Solem, vt publicarentur, cum ne in Solem Deus pertraheret Adq; peccatum ambularet ad aurâ post meridiem, dicente Ambrosio, *Deum ad puniendum homines venisse ad vesperam,*, eo. n. tempore longiores vmbra sunt & Procopius. *Peccatum hominis in solem non protrahit Deus;* nec vnquam (vt imponit Vindicianus) Grauina Bellarminû, & Societate traduxit, & omnia, quæ medicamenta curatiua putauit Vindicianus, præseruatiua fuerunt, quæ Societati consideranda tradidit de timore conferuando, humilitate retinenda, & huiusmodi. Nec quæ in alijs notauit deformia pro virtutibus celebrauit, cum scriptum sit, *abominatio est apud Dominum pondus, & pondus, statera dolosa, non est bona.* Non negauit in Religionibus defectus oriri, nec illos vnquam iustificauit Grauina, nec acceptor fuit personarum. vt aliquas exciperet, est ne hoc crimè obijcere, vt prætendit Vindicianus? similiter nec omnes, nec sèper, nec vbiq; Religiosos esse scandalosos probauit, cû Vindicianus contenderit adducere omnè ferè vniuersalitem, temporis, locorum, & personarum. Est ne hoc deformia pro virtutibus suspicere, virtutes regularium recensere; & vt opus cohonestaret Turturis (quod absurdum maledico vocas ore) multa præterire, quæ ignorare ex immensitate contingit? Ad inuerecundum pertinet oculus, tua hæc fugillatio; tuus inuidus est oculus, & temeraria lingua, cum defensionem Religiosorum deploratorum, & excusationem deplorantium, vel modestam reprehensionem, & admonitionem vitia voces; contra verò Religiosorum eorundem traductionem, defectum publicationem, & huiusmodi, virtutis nomine vis palliare. Tecum alloquar Vindiciane cum Bernardo ad Adam

TYR.

Prou. 10.

Mo-

Epistol. 7.

Monachum. *Tu inquam conaris pessima vitia virtutum palliare nominibus; an te putas hoc, siue iniuria facere Domini virtutum, qui virtutibus facis iniuriam?* Horribilem namque Religiosorum detractionem, conculcationem, pessundationem, correctionis, & disciplinæ, & reformationis titulis cohonestas; non possum non tibi vehementer irasci, dicam cum Bernardo, *Scandala dictantem audiebas, & obsequeraris, illum videlicet, qui autoritate Cardinalis motus, in suggestibus, vel oratorijs illum librum lectitando, è libello scandala euulgabat, & augebat; hominem audiebas furtivè susurrantem, & Deum non audiebas aperte reclamantem, tali quasi cœlitus emisso tonitruo: Veh illi, per quem scandalum venit. Non tamen Dominus, sed & sanguis ipsius clamore nihilominus vehementi, surdis licet, terribiliter irruiebat: clamor eius, eius effusio: effusus qui ppe pro dispersis filijs Dei, ut eos congregaret in unum, iussè fremebat in dispersores, & minatur autem se dispersores dispergere, qui pro dispersis effusus est.* Certè dispersos congregatos in vnum dispergere, non fit nisi Religiosos, præcipue persequendo, vt tu solus Vindicianus facis dispergere, & quantū in te est dissipare; *Quid ad me inquis, ille viderit, cui mihi contradicere fas non erat, non est discipulus supra magistrum, de cendus non docturus eius lateri adhaerebā. sequi debui, non præire præceptorem. Auditor istorum tēporum Paule simplex. si tamen, & ille alterum se exhibuisset Antonium, ut quisquid vel leuiter de labijs eius proederet, necesse non haberes discutere, sed sine hæsitatione ad omnia nihil hæsitans obedire; cum tali lectore, & exaggeratore operis colūbini irasci debebas, vt dissimulando hæc, quæ poterant esse offendiculo, amoueres, sed hæc oblitus, quæ facere debuisses omnes aculeos pro Grauina pungendo referuasti.*

VIN.

Ad hæc subdis. *vir duplex animo inconstans est, in omnibus vijs suis, & Grauina in utroque operis sui libello mirè inconstans, & varius, & secum ipse pugnans occurrit, vt cogerentur, vel inuiti alium Turturis Authorem suspicari; Qua in re si minus errauimus, saltem malè suo ipse nomini consuluit omnia Turturis retinimenta eidem vni asserendo. Quid illud portendit, quod Grauina comparationes inter regularium ordines, tamquam rem dissensionis, & inuidiæ plenam sollicitè prohibuit; interim ipse Angelicum suum Ordinem, qua sacræ fidei defensione, qua doctrinæ præstantia, qua regule obseruantia cæteris omnibus antetulit? poterat hoc sine comparatione fieri, & sine emulationis flamma, nec timuit Pharisæici stigmatis notam.*

TVR.

Inconstantiam, & veritatem operis Turturis demonstrare, & probare debebas, vt tua assertio fidem mereretur, quare non est



est vt in suspicionem tuam veniat, an Author Grauina fuerit eius operis, quod tāquā laruata simia imitari gestis. Vna, & eadē facies est eius operis, in omnibus sibi correspondens, per omnia sibi consonans, non pluribus sementibus campos fertiles fecundauit, nec lana, & lino vestem hanc contexuit, sed vno, & vniformi stylo plangens, & exultans religiones omnes defendit. Quare non malē, sed per quam optimē suo consuluit nomini, pietatis, & reuerentiæ specimina edens, defectus operiendo cum modestis filijs Noë, non cum Cham verenda discoperiendo, imō, & ornamenta omnium Ordinum, & suppellectilē diuitem demonstrando à vasis craterarum vsque ad vasa musicorum, hoc est, omni genere illustrium virorum refertam religionum gloriam: indifferenter omnes religiones laudauit, ex qua indifferencia inuidiæ, & dissensionis omnis materia præcuditur; legantur singula capita Turturis, & vera dici comprobabis. Angelicum suum ordinem, non præ cæteris, sed cum cæteris commendauit absque vlla comparatione. Tu contentiosus, & inuidus, & susurro, qui Pharisæico stigmatē notandum Grauinam in simulas, in fronte notandus.

Lubrica lingua sistere nesciens adhuc obloqui non cessat, VIN.  
 subdit namquam. *Quam anxie Grauina metuit Catholicis, & hæreticis ob pagellas in columba pagellas, qua regularium excessus rudi carbone potius, quàm pennicillo depinxerāt? Contra Grauinam totam Turturis machinam aduersus Cardinalem Bellarminum, & Societatis Ordinem inuexit, & ut passim in linguas Nationū verteretur, optauit. Quid expetibilis amulis, & hæreticis, eo ipso tempore, quo cælū terræ miscebatur, Grauina obrussisset? nimirum Daniel ad Leonem postulandus erat, quod Draconem neci dedisset.*

Merito ob paucas pagellas plus metuit Turtur de malis TVR.  
 Catholicis, & hæreticis, ne obloqueretur, quàm si integrū opus aduersus regulares editum esset. Hic. n. apertum venenum cauetur; Ibi si sola stilla dolosa manu, vel incautē delicato cibo misceatur, suauius, at perniciosius, virus ebibitur, vt egregiē Naz azenus ponderauit. Et quid obstat rudi carbone lineatos defectus religiosorum ad intuentus propositos, non pennicillo completos, si alij inferioris notæ lineas coloribus possint implere? Architectorū est lineas prima carbone ducere, & ob id primatum in arte tenent; Vnde Tertullianus hac similitudine probauit Christum Dominum primatum tenere in prodigijs. Antichristum incomparabiliter excedere, quia prior virtutum documenta signauit, Idcirco fidem occupauit, posteris quibuscumque præripuit: è contra in vitiis grauius peccant, qui mala designant, quæ qui imitantur. vnde Alcuinus in Gen. Angelus

Tract. de fide ad Russ.

li. 5. in Marchionem.

gra;

In Genes.

gravius deliquit, quia sui sceleris auctor fuit, homo eiusdem sceleris imitator: & Theodoretus, studiosè quæsitam iniquitatem eorum pronunciat, qui subseruire faciunt affectionibus rationè, ut etiam excogitent alias nequitie Ideas. Satis ergo fuit hæreticis lineas illis propositas, ut eas colorarent, & alias subsumendi in religiosos Ideas excogitarent: contra vero Grauna lineas laudum Religiosorum à SS. Patribus ductas pro modulo suo implere conatus est, umbras quoque defectuum admisit in omnibus religionibus, sed quæ adderent picturæ venustatem, nec. n. lineaméta virtutum exprimi poterát, nisi umbris quoque vitiórũ expositis, sed plures colores denotauit, quàm umbras, plures bonos, quàm malos, & in hac pia concertatione, & scholastica pugna, cum Bellarmino modestè cõtendit, nequaquã illi, ut nec Ordini pietissimo detrahens, ut pluries offensum est. Quod vero optauit in linguas nationum verteretur Turtur, non itudiosè procurauit, doletque Columbam in vernaculas linguas conuersam, quia dũ manibus delirè anus, vel garruli senis, vel muliercularum teritur, si oculi ad illas paucas plagellas deflectant, vbi de scandalis religionum differitur, fugient à monachis tamquam à terriculamentis puerorũ. Non esset id Hæreticis modernis gratum, si ad vulgares quoque sectarios materna Turtur verteretur lingua, quinimo Catholicam doctrinam legens, Donatistarum, quorum ipsi sequuntur positionem de impermixtione bonorum cum malis, se solos de puritate gloriantes, abiurarent. Quare tantum a best, ut Bellarminus ad leonem sit expulatus, pro eo quod draconem neci dedit (hæresim puto te dicere, non religiosum cœtũ ne alio stigmate inuraris) ut potius sit excusatus, atq; defensus, ut passim in Turture in multis capitibus à Grauna factum est; sed liberè dicitur, tua (Vindiciane) potius sunt, quæ nunc perficis, non sanctorũ Ordinũ, quæ Bellarmini carpebat zelus; tuis non regularium excessibus succensebat; in solam tuam personam, non in Ordinem spicula vibrauit. Te immutato, & libere retractante, mox omnis tumultus concideret, quiesceret striptus. discursus vltimam periodum audiamus.

Ex Bern. ep.  
78:

VIN.

*Malè igitur Grauna se ipsum conscientie laqueis irretiuit, & peiori consilio enoluit; valido eget patrono, qui undiq; consuetudine discingat, enodet, esribet, esbulet, ac pristinae immunitatis redonet. quisquis ille fuerit Dauidem mihi representabat, qui delinquentibus dixit: nolite exaltare cornu vestrum, nolite loqui aduersus Deum iniquitatem. si fecistis iniquitatem per cupiditatem. nolite eam defendere per elationem. Confitemini si fecistis, qui. n. non confietur iniquus est, & cornu exaltat, exaltabitur in vobis cornu Christi. si non exaltetis cornu vestrum.*

Psal. 74.

S. August.  
ibid.

Non

Non conscientia laqueis irretitus monstratur Grauius, sed illis potius funibus, de quibus dixit David: *Funes peccatorum circumplexi sunt me, & legem tuam non sum oblitus*; hoc ostendit Ambrosius. *Funibus me circumdederunt peccatores; ut inuicem implicarent vestigia, ne possem incursum eorum praecidendis celeritate euitare.* His funibus (ait idem) Nembroth, vel Esau, qui erant venatores ligare solebant: Nembroth amaritudo, Esau terrenus, & callidus interpretantur (ex eod. Ambrosio.) qui subdit. *Isti enim venatores erant, qui feras laqueis captare consueverunt, & muta animantia vinculis alligare; inutiles venatores, qui capiunt bestias, quae in pompam spectaculo populari praebeant ministerium crudelitati.* Idem (subdit, postea Ambrosius) *quando prosperorum euentu, animum relaxamus, ac secundis rebus remittimus, nec excubias cautionis habemus intentas, tunc plus iactant laqueos suos, aut in via, quae ambulamus abscondunt, ut cum fuerint eorum laqueis innexa vestigia trahant, quod securum supplantet viantem, vel collo adstricto strangulent commeantes.* Timuit Vindicianus de aperta feritate, & laqueis, quibus capiuntur aues, ausus est ad capiendum Turturum, dum prosperorum euentu, Religiosorum v3. florēti statu, animum in illo aestiuo otio relaxabat; & post septennium ab elaboratis retibus, funium complicatione auiculam cepit, quam captam, & implicatam ad ostentationem, ut venatores Cauca includit, a qua nullus extrahere possit, nec pristinae immunitati a laqueis, & Cauca solutam redonare queat. Crede, Vindiciane, non Grauius, sed Ambrosio dicenti pro Turture in cauea reclusa, *Etiā qui ligatus est, si sibi sit conscius libertatis, oblitisci libertatē suam nō desinit, & causam nonnuquam dicit ē vinculis, eamque sibi legem per scripto defendit, ac iudicio frequenter absoluit.* E cauea congeminat voces florentium Religionum, in cauea ligatus absoluit a te constrictus. Noli ergo extollere in altum cornu tuum, noli loqui aduersus Deum iniquitatem: quia Deus quem humiliat, hūc exaltat. Noli te putare iustū iactantem merita tua, sed plorantem peccata tua; *Calix enim in manu Domini vini meri plenus mixto.* Merum (ait Augustinus) propter sinceritatem, mixtum propter facem: inclinavit ex hoc in hoc, hunc humiliando, nempe Pharisaeum, significantem populum Iudaicum, illum exaltando, nempe publicanum significantem Gentilem, & subdit: de hoc calice bibere peccatores terrae, Iudaeos quidem, & Gentiles, sed diuersimodē; Iudaei enim peccatores erant, sed superbi, Gentiles peccatores, sed humiles; illi bibendo fecem euomerunt, isti bibendo vinum iustificati sunt. Nolite ergo extollere in altū cornu vestrum, propriam iustitiam defendendo cum Pharisaeo, sed peccata cum publicano confitendo, quia tandem omnia

TVR:

Pl. II 9.

In ea verba Pl. cit.

In Pl. 74.

Y y y pec-

peccatorū cornua constringentur, & exaltabūtur iustorū cornua. Vis cornua peccatorū (ait August.) dignitates superbiorū cornua iusti, munera Christi. Confidit Turtur, & cum Daide cātare sperat: *Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo vanitatum: laqueus contritus est, & nos liberati sumus*, non in sua virtute confidens, sed in diuino adiutorio dicens: *Adiuuatiōem nostram in nomine Domini*, ne superbiendo in peiorem laqueum cadat, tibi verò Muri Pontico iustitiam tuam commendāti, & proprijs viribus confidenti, alienas virtutes comedenti, mucipula parata est: tua superbia tibi ipsi pēna, & sicut, te istum statum parturiente, tamquam monte illo omnes colles exuperante, illud secum habuit,

*Parturiant montes nascetur ridiculus mus,*  
perinde in lucem edito, ne famam Religiosorum comederes, expeditio fuit te in mucipula adiudicari.

## OPERIS CONCLUSIO

*Nempe Vindiciani.*



**V**OX Turturis Graniniane in Apostroben desinit, qua Societatem Iesu anxius hortatur, ut elationis spiritum fugiat, & concordiam cum alijs Ordinibus seruet, praesertim cum S. Dominici, & Francisci familiaribus. Iusta, & salutaria monet, nequa dubio quia sancto, & religioso sine, Duo tamen querēda occurrūt.

Primum, cur vnā huius officij commonesciat, nō item ceteros, aequam seniores in Christo, & ipse consenior, vti Princeps Apostolorum fecit, ne velint dominari in cleris, sed forma gregis ex animo fant? an iuuenula illa cē vitula Ephraim effrahit, vsque adeo inconditē saltu, cornibus ceteros armentorum greges lesit? enim verò non raro legimus, & audiuimus quam acres regularium insultus Societas subinerit.

Quando vnquam per illam similis magnanimatorum excitatione contentio fuit? ei tamen validē incumbit ne contendant, ne clamet, nec audiat quisque in plateis vocem eius. Alium censorem egit Dominus dispari causa, nocentes pro reliquis corripuit, pro eo, quod lateribus, & humeris impingebatis, & cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora, donec dispergentur foras,

Dein-

[ Deinde quæro, quibus tandem finibus Grauina dictam concordiam circumscribat? si enim illa sufficient, quæ in Vamberti, & Fidanzæ paranesi ad calcem opusculi referuntur, multa quidem reperiam, quæ Grauina cum suis parum laudabiliter transiit. Nihil autem, in quo Societatis personæ magnopere impegerint, exempli gratia ne propter iniquitatem aliorum alij sic se abominentur, ut hostilitas inter nos, non fraternitas videatur: Ne de vicinitate domorum nimium contendat, sed proprium damnum propter amicitiam diligant. Ne fautores aliorum ad se alliciant, largitionum gratia, neque testatorum voluntatem, potius in se, quam erga alios fluctant. ne conaciones, vel auditores sibi mutuo abstrahant, cum non nostra, sed quæ aliorum sunt quærere Apostolus iubeat. Ne quis statum suum, & Sanctos ita extollat, ut in aliorum depressionem vergat, neque alijs clam, vel palam obloquatur, aut latenter defectus prodar, ubi non cogit sperata utilitas; neque mala aliorum ad se delata leuiter credat, seu in alios spargat; ne per impatientiam acceptæ lesionis innocentes simul in vindictam possulet. Hæc illi sapientes sanxerunt, eorumque curam Prælati Ordinum suorum, impensè commendarunt, adeoque super omnes inreprehensibiles iudicarunt, si in istorum correctione fuerint negligentes.

Si igitur (ut dixi) Grauina non habet alios lapides, quibus charitatis metas consignet, iam Societatem à crimine absoluit, se autem, & suos iustæ animaduersioni subijcere debet. Mihi insuper B. Vamberti Aphorismi vehementer arriserunt, quos in tractatu illius de virtutibus legi, ac dignos censui, ut pro congressu mei, cum Grauina conclusione cœlitibus benè fauentibus isthuc subiungerem. Nullus enim dubito, quin pro præfenti charitatis, & concordie se vinculo, nõ solum memoratis à Grauina tribus Ordinibus, sed vniuersis omnium Ordinum regularibus maxima sint monenta collaturi.

1. In omni actu fratres carissimi studete semper vobis proficere ad meritum, & proximis ad exemplum. circa seruitia fraterna sitis iucundi, spõtanei, & parati, nec nulli sitis propter vsum proprii corporis onerosi. Gratiam, quam accepistis libenter impendatis. Id quod vobis deest, ab habentibus humiliter requiratis.

2. Delictum fraternum non indignatio, sed compassio prosequatur, accurate proprios defectus, & supponeate misericorditer alienos, semper cogitantes vos similia, vel maiora peccata potuisse, nisi diuina misericordia vos custodiuisset. Et certe licet nõ aduertatis, iam forsitan magnis defectibus vos laboratis, in quibus, & vos indigetis ab alijs supportari, habet enim

Quilibet fructus suum vermem .

3. Monete delinquentes humiliter, & arguite patienter, pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete, in bono seruate concordiam, non in malo, fratris iracundiam etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram compescere velitis.

4. Quilibet transitoria fraternæ postponite charitati, sic homines diligatis, vt eorum vitia non ametis. dilectio debetur hominibus secundum meritum, sed veneratio secundum officiũ, vel ætatem. Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores.

5. Prælati obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem maioribus coequari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi,

Negligentes, & reprehensione dignos ita cautè declinate, vt ipsos præsumptuosè non iudicetis, & tamen ea, quæ faciunt fugiatis, quousq; feruentiores in bono cernitis, eorum familiaritatem audius appetatis. Quamlibet virtutem, velut prudēs Apis semper è melioribus capite, nec quid aliter minus habeat, sed quid virtutis possideat cogitate.

Vniuersa quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci transeatis, nunquam eorum, qui malè agunt autoritate, vel consuetudine animati, vel exemplo id quod deterius est faciatis.

## C O N C L U S I O

### Defensionis Turturis.



Id, & sancta exhortatio Turturis, ad humilitatem, & concordiam Societati propositam cum aliis religiosis seruandam, præsertim cum religionibus SS. Domini, & Francisci, vbi .n. humilitas iacet pro fundamento, mox sequitur: *honore inuicem preuenientes*, quod est glutinum concordie, & vnitatis. Bono fine salutaria hæc monita accipias Vindiciane, etiam si bellum contra te motũ existimes. *Tunc .n. pax est* (ait Chryostomus) *cum proicitur, quod erat*

erat tabidum, nam ad hunc sensum Christus non venit pacem mittere, sed gladium. & ad duo, quæ occurrunt respondetur ordinatè.

Primo puncto satisfacere non leue est, nam cum Societas super omnes religiones à Bellarmino collocata sit, et in plâgentium ordine reposita, & à Vindiciano non semel, vt Ioseph præ ceteris dilectus filius commendata, opportunè de humilitate ad concordiam faciendam, monita est. *Quid. n.* (ait Ambrosius) *fuisse Ioseph si humilis non fuisset: sciuit sibi ipsi obuisse quod praelatus erat fratribus: praelatio armauit fratres, humilitas conciliauit extraneos: praelatio concitauit germanos, humilitas Regem subditum fecit. & c. vbi maiora merita, & virtutes, ibi maiora propugnacula adhibenda, ne ruant.*

In Pl. 118.  
ser. 14.

Ex praelationis affectatione non nouum fuit oriri contentiones. Vidit id chorus Apostolicus, nam ex ambitu primatus, facta est contentio inter eos. Locus ille Ezechielis, non Grauiam ferit, sed (exponente Hieronimo) illos Ecclesiasticos viros, qui dogmatum non custodiunt veritatem, sed de suo corde confingunt, magistratamque habent presumptionem simili errore retinentur. Qui cum populo persuaserint vera esse quæ fingunt, & in theatralem modum plausus eructauerunt. & clamores, immemores sùnt imperitiæ suæ, & obducto supercilio, libratique sermonibus atque trucinatis, magistrorum sibi assumunt auctoritatem. Qui oues quoque dispergere ibidem dicuntur, superbia. n. maiorum, & præpositorum iniquitate frequenter (innocentes oues) pelluntur ab Ecclesia quas ipse saluauit, nihil ergo ad rem allata auctoritas.

Ibidem.

Si illa omnia non sufficiunt, valde conferunt tâquam remouentia saltem impedimenta, quibus pax scindi potest, atque turbata: ea autè Turtur non suo tantum Ordini, nec Societati, sed vt patet ex eius verbis, ante Epistolam paranæticam Vmberti, omnibus voluit esse communia documenta. Vindicianus solus sibi appropriauit, occasionem querens, vt recederet ab amico, & nullo designante in particulari, se pro Societate introducitur tanquam offensam, dicens [non sum operata malû] & in Grauinæ ordinè, & cûctos malum cõtorquet, & reos facit præceptorum, quæ illi Viri venerabiles tradiderunt, & tu commemoras, non fideliter prolatis eorum verbis: vbi. n. illi dicunt: *ne loca nimis notabiliter vicina accipiant; tu Vindicianus legis, nè de locorum vicinitate contendant*, que duo diuersa sunt: Conscius propriæ culpæ de se putat omnia dici, & cum sit pax (dicitur de impio) ipse insidias suspicatur. sed litè quis dirimet? ex communibus difficilè argui potest: in pari altercatione, quis figet gradum? pro quo stet transgressio ignoratur. si quis nostrum, vel tuorum non conuincitur, sit cõmune mandatum, vtrisque istorum sapientû, quod in dicto fundatur Apoft. Paul.

Pauli dicentia 1. Cor. 10. sine offensione esse Indeis & Graecis, & Ecclesiae Dei sicut, & ego per omnia Ecclesiis placeo, non querens quod meum est utile, sed multorum, ut salventur. Quam loci ponderas Hilait. Non est autem manus vinculum hominibus placendi, quam ut nemo sui causa velit aliquid, etenim quod propria utilitati efficitur, non potest non aliquam offensionem interdum ex causis accidentibus excitare, cum quod aly utile est, alteri saepe fit incommodum. inde lites, & iurgia &c.

In Pl. 52.

Parui non erant lapides, quibus dilectio proximi firmabatur, sine qua nec charitas potest subsistere: si proximum quem vides non diligis, ait S. Io. quomodo Deum quem non vides amare conuinceris? Hoc nec Societatem absoluit, quia non à Grauiua, ut rea accusata est, nec animaduersioni subditur ipse, cum c. ordinibus, qui nec de culpa euidetur, non est curandum quod quis iudicetur ab humano die, qui enim nos iudicat Deus est, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & scrutabitur Ierusalem in laternis.

Optima etiam medicamenta, ex tam insigni viro Umberto tradita amplectimur, & quia omnia perpendere tractatus non patitur, illud sciendum, quod operi columbino deseruit. Attendamus nimirum accusare proprios defectus, & supportare misericorditer alienos, ad quod, ponderandam est quod adducit S Bernardus, quoties peccant è uideris fratrem continuo praecedere debet compassionis affectus, tamquam cognatus humanitati, quem concipis ex te ipso. vos, inquit, qui spirituales estis instruite huiusmodi in spiritu leuitatis, considerans te ipsam, nè & in teneris: unde mulieribus dictum est à Christo, nolite flere super me, sed super vos, & filios uestrorum: et metipsum considera ne & tu teneris. Sed quia exemplum efficacius persuadet, & altius imprimis animo, mitto vos ad sanctum illum senem, quem cum audisset peccasse unum ex Fratribus, amarissime flebat, inquietus. Ille bodie, Ego cras. Quod si eum iudicare vis indiscreto zelo, dicam cum Bachiaro. Ex qua re primum frater, utrum qui cecidit in pugna inueniatur, an in domo fuerit vulneratus? quia plus misericordiae meretur, quem in certamine hostis percusserit, quam ille quem dormientem lauro confuderit. Ego illum cerè in praelium vidi constitutum (loquebatur de lapso Religioso) pugnavat cum scuto ieiunij adversus illecebras gula, pugnavat cum taciturnitatis lorica adversus detractionis tactus; sed in eo loco in quo securitorem se arborabatur, percussus est. Si tales in monasterijs vulneratos prodes, certè supra vulnere dolore addes, quod barbarum est, & ab omni clementia alienum. Quid tu (alloquat te cum Gilberto Abbate) qui fratrum manus una numerare, quàm virtutes, damna quàm dona, condemnare quàm com-

Ser. 1. de Refur.

De reci. laps.



mendaresti te ad commendationem adiuratum non sentias: adiuro vos filia Hierusalem, iam non es filia Hierusalem, sed Babylonis: filia Babylonis misera, quis retribuet tibi retributionem et retribuatur tibi: dedisce Babylonis filia esse, barbaros deponere mores.

Ser. 46. in Cant.

Desine in sanctis numerare magis detrimenta, quam lucra: sufficit tibi iniuriandi malitia: noli saltem foris nunciare, noli predicare sodalibus tuis, nam sodales sponsi aurem non accommodabunt. Si deroges sponsa, coetui religiosorum, ipse sponsus aegre audit iniurias dilectae, cuique dicas illi dices: *Auris n. zeli audiet omnia.* Temerarium est dilectam condemnare dilecto. Bona sibi maluit nunciari de sponsa, & commendatione promptius aures praebet. Ergo Turtur, caeca disrupta, triumphavit, cum in suo opere lucra regularium non detrimenta, virtutes non vitia, dona, & gratias gratum facientem, & gratis datas non damna recenset. E contra Vindicianus in tota hac caeca detrimenta, vitia, damna ponderavit, potius exaggeravit. Ergo Grauina Spōso obsequium praeritit, non Vindicianus, cum bona sibi enūciari exoptat, & commendationi aurem praebet, & mala referentem, & vituperia cum iniuriis atroxentem execretur, & de regia expellat, vt & diabolus eiectus est, occinentibus angelicis vocibus: *Nunc facta est salus, & virtus, & regnum Dei nostri, & potestas, quia proiectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die, ac nocte.*

Apoc. 12.

Propterea letamini Galli, & qui habitatis in eis.

F I N I S.



Hoc

**H**Oc Opus scribere incepit Author die  
25. Iunij M.DCXXXI. absolutū verò est  
die 11 Ianuarij M.DC.XXXII. quì S. THO-  
MAE AQVINATI, sacer est Neap. ob festi-  
uitatem translationis Reliquiarum eius. E.  
Germania diuersorum Ordinum relationes  
illustrium virorum, pauculæ transmissæ sunt,  
nec .n. ob tumultus bellicos plenè transmit-  
ti potuerunt, è quibus sequens Appendix elab-  
orata, & absoluta die 26. Nouembris 1632.  
in Cœnobio S. Mariæ Sanitatis Neap.

**AD LAUDEM**  
D. O. M. Beatiss. Virginis Dei-  
paræ Dominæ N. Sanctorum  
Fundatorū Basil. Aug. Benedic.  
Dominici, vtriusque Francisci,  
Ignatij, B. Caietani, &c. (quibus  
Author tota se deuotione com-  
mittit) & in obsequium sacrorū  
omnium Ordinum, sub eorum  
vexillis militantium: horum .n.  
gloria, Fundatorum gloria est.

APPEN-

# CONGEMINATAE VOCIS TVRTVRIS

## A P P E N D I X,

*In qua per sex Oſtentiones refutantur Anonymi ſuperius citati (& P. Laymanus eos explicans) uocantes, Veterum ordinum religioſos Germania: inutilia Terra pondera, Ventres pigros, ſtupidas pecudes; & Vindicianus pariter eoſdem uocans: meros pepones, allia & naſturcia.*



Vfficiebant quæ hucusque dicta ſunt c. 10. ad confutationem Anonymi & P. Laimani eoſdem explicantis, uocantium religioſos veterum ordinum in Imperio Theutonico degentium: *inutilia terræ pondera, ventres pigros, mutas pecudes* &c. & alterius dicti Vindiciani in iſdem Ordinibus, *nihil generoſum cerni* in eodem Imperio, *ſed meros*

*pepones, allia, & naſturcia.*

Sed quoniam in moralibus efficaciores demonſtrationes, & oſtentiones, quæ ex particularibus deſumuntur factis, & actionibus, id quoque ad complementum operis ab eodem Turture præſtatur, ut ſi *ſermo in præcedentibus nihil detulit gratia, ſer: exemplorum* aliquorum animatorum, *brevi compendio expreſſa, plurimum conferant inſtructionis*, & ruborem calumniatoribus & detractoribus iniſciant, ſciantque iſdem Anonymi (cum deſenſore) & Vindicianus, non adeo ex perſecutionibus antiquos regulares abſumptos, ut non ſit relictum illis ſemen, quin adhuc per eos multiplicari poſſint incrementa frugum iuſtitiz & perfectionis, & innumeræ ſobolis acquirendæ Chriſto Domino. *Etiã, ait Ambroſius, ipſa de qua aſſumpti ſumus terra, intermiſſo exercitio, calique videtur deſerta, & aut vincis, quibus conſitus eſt ager, aut oleis moritur, ſuccum tamen proprium*

A  
vel ut

Laiman in  
ref. c. 5. an.  
m. 5. p. 38 r.

In cauſa c.  
17. 9. r.

Ex Amb. li.  
de off. in ſi-  
ne.

lib. 1. de pe-  
nit. c. 17.

velut quandam sui animam, non amittit. Denique repetitur à cultore e creditis sermonibus, quibus habilis extimatur, feracior asurgit fructibus. Non ergo terra nostra id est omnium antiquorum ordinum tam depressa, nec ut producens inutilia terræ pondera, meros pepones, allia, & nasturcia, traducenda, ne penitus absumpta credatur.

## OSTENSIO PRIMA.

De florenti adhuc S. Benedicti vinea in Imperio Theutonico, & de PP. Cisterciensibus sub Benedicto militantibus.



Orat. in  
Plagaglad.

Dicitur ergo in medium S. Benedicti Religio cum omnibus sub ipso militantibus, quæ adhuc velut florentissima vinea fructus uberes reportat. Absit (dicere potest Benedictina familia (quod iam pridem Nazianzenus usurparat) Absit, ut dilecti illius vinea sim, quæ postquam consita fuit, & vallo munita, maceriaque & turris, ceterisque rebus, quoad eius fieri potuit, firmata, vastitate postea horrescit, & spinas profert, ob eaque causam in eum contempitum venit, ut & turris deiciatur, & maceria diruatur, nec iam putetur atque fodiatur, sed omnibus in direptionem & contumeliam obijciatur. Sotus Vindicianus oculo peruerso florentem eius vineæ amœnitatem inspiciens, ac si in pepones & allia, & nasturcia, paradisi poma cõuersa essent, tripudiat, ut alij Anonymi murmurabant, & velut ociosos homines, & inutilia terræ pondera eiusdem professores traducebant.

Greg. 3. lib.  
dial.

Anno 580.

Anno 603.

Meminisse debes Vindicianæ cum sæderatis Anonymis, etiam si data esset vinea in vastitatem & conculcationem, illam esse familiam, quæ Regna, & Prouincias innumeras per suos operarios adduxit ad Christum, quod ad perpetuam sufficeret gloriam. Et ut distinctius, quæ ex parte dicta sunt c. g. iterum ad obliuioni tuæ succurrendum breuiter repetamus, Vide quomodo ab initio. S. P. Benedictus multos Italix populos, assidua prædicatione ad Christi fidem conuertit. Hispania ab impia Arianorum hæresi, ad fidem Catholicam, Leandro Archiepiscopo Hispal. & Vincentio martyre Abbate S. Claudij, Monachis Legionens. conuersa est. Anglia per Augustinum Milerum, Iustum, Laurentium Monachos Romanos Cænobij S. Andree à S. Gregorio Magno illuc destinatos, ad fidem orthodoxam amplectendam adducta est. Sicut & Longobardi S. Gre-

S. Gregorij Papæ ministerio & magisterio. Tēxandria Germaniæ regio, S. Lamberti martyris opera monachi Cænobij stabulæ in comitatu Huce, Christo nomen dedit. Franconia S. Rikiani martyris Monachi in Scotia, diuini verbi prædicatione Euangelio colla subdidit. Sic Hollandia, & Frisia à S. Vilfrido Monacho Monast. Hirpi in Anglia, eademque Frisia à Vilprodo cænobita Ripæ in eadem Anglia. Borneturij & Saxonæ à Suintberto Monacho Anglicano, Lismerch & Elest, & Bethna à Vbenefrido, & Adalberto Monachis Angliæ ad lucem Euangelij è tenebris adducti sunt.	Anno 593.
Tota GERMANIA & Frisia à S. Bonifacio martyre Monacho S. Michaelis in Anglia ad Christū conuersa, qui & Germanorum Apostolus merito appellatus est. & Saxonia similiter per Stornum Monachum & Abb. eiusdem Cænobij S. Michaelis.	622. 622. 683. 693.
Bemoïdes, & Dreut regiones Galliæ per Villehaldum, & Flugderum cænobitas Vilbrodij Monasterij, Ecclesiæ incorporati.	740.
Dacia, Suecia, Gothia, ab Augario Abbate & Ramberto, & Adalgario, & Binico Monachis Cænobij Cærbia in Gallia Belgica à Ludouico Pio Imperatore illuc transmitti procurante, sacra vnda perfulsæ, è filiabus Babylonis filia Hierusalem cælestis effectæ.	800.
Horiolus Rex Daniæ cum vxore, & filijs conuertitur ad fidem Christi, per Monachos monasterij Corbensis.	826.
Vsalia ciuitas insignis Sueciæ, Stephano Cænobita Cubiensis, & martyre instructore, euangelicæ disciplinæ (uauē iugum suscepit sic & Casunia per Album monachum Frioriacensem S. Abbatem in Gallia, instructa.	830.
Hungaria primo per S. Adalbertum martyrem, & Gaudencium fratrem eius Cænobitas Casinenses, & S. Alexij Romæ, ad Christum adducta, & iterum per Gerardum, & Maurum martyres, monachos Monast. S. Gregorij Venetijs, reducta est.	970.
Lithuania, & Russia à Bruno Martyre monacho S. Alexij Romæ, lauacro regenerationis tingitur.	973.
Hungaria rursus, & Polonia à SS. Martyribus Benedicto, Nathanaele, necnon Isaace, Christiano, Monachis Fuldensis Cænobij, Adalberti martyris discipulis, è tenebris in admirabile lumen ecclesiasticæ doctrinæ educuntur.	1007.
Vuādulia Germaniæ prouincia per Vicelinum, & Tiedmarum, Luthbertum, Eppum & Brunum Gallos monast. Falderæ cænobitas, ad Ecclesiæ magisterium euocata. sic & Prouincia Pomerana per Othonem Monachum Cænobij Bambergensis.	1018.
	982.
	Tempore Bernardi claruisse scribunt.

1014.  
1135.

1451.

Iterum Polonia recepit semen Euangelii, satoribus atque cultoribus, Benedicto Monacho S. Alexij Romæ, & Iaco, & Matthæo martyribus, Cœnobitis Claſſentibus: sic & in Ruſſia à Bonifacio martyre, & Monacho Cœnobij Hoſtenſis Rauennæ, diſſeminato Euangelio, ortum fecit fructum centuplum, quod & præſtitum quoque eſt in Lithuania, verbi Dei adminiſtro Hieronymo Monacho Camalduenſi.

Non mollis, & delicata tot ſanctorum virorum cultura, cum & eorum meſis ſanguine quoque ſtillas roris exuperante, irrigata ſit; nam Lerinæ in Gallia 813, cœnobitæ martyrio coronati: in Hiſpanijs in cœnobio S. Petri de Cardena, Sanctius cum ducentis cœnobitis in die SS. Martyrum luſti, & Paſtoris anno 884. victores & palmati, e vitæ præſentis morte, euolarunt ad regnû. Quot luctuoſiſſimo hoc ſeculo ab Hugonotiſmo in Anglia, Gallia, Germania in odium catholicæ fidei trucidati? plures, ſuperius recensiti, & in prima parte Turturis, copioſe.

Video contumaciam tuam cum pertinacia coniunctâ, dum rugoſo naſu, tacita voce inſuſurras, fuiſſe olim celebrem Benedictinorum familiam. fuit ais.

*Ilium, & ingens*

*Gloria Dardanidum*

nunc *pepones* eſſe, ſicut, & Anonymi uocât, inutilia terræ pondera, & fruſtra me laborare dum vetera commemorau. Sed ideo commemorata, vt antiquum ſpiritum conuerſionis populorum, in poſteris continuatum intelligeres, & arbores, & Cedros Dei, non in *pepones*, & allia, & naſturgia degeneraſſe cognoſceres. Accipe ergo, & inſpice in vno ſolo Imperio Germanico, Benedictinorum familiam, antiquum ſuum munus feliciffimè exequentem.

Occurrit ergo Congregatio Benedictinorum Burſfeldens. erecta iam pridem ab Innoc. 3. in hac iam occupata ab Hæreticis numerantur 50. viri religioſi, quorum Prælati per ſe, vel per alios Capitula Prouincialia celebrant, quibus vnus eſt zelus, vna anima, & cor, pro monaſtica diſciplina retinenda, & promouenda. Ab huius congregationis Burſfeld. multi alumniproceſſerunt, qui in Palatinatu inferiori, & in Spanheim, & alijs circumadiacentibus locis, vt & in Vueſtphalia, & inferiori Saxonia, animarum conuerſioni inſiſtunt inceſſanter, præcipuè Hæreticos ad Eccleſiæ gremium adducendo. Sub Paulo P. P. V. anno 1618. exequente Domino Antonio Albergato Vigiliarum Epifcopo ad partes Rheni, Seminarium Benedictinorum erectum eſt, pro inſtitutione, & Aliterio iuniorum religioſorum, Philoſophiæ, & Theologiæ operam nauantiû, ex quo prodierunt duo inſignes DD. publicè in eadem Vniuerſitate

itate Theologiam prælegentes. Licentiati, & graduati & Magistri plerimi singulis annis aureola decorantur. Ex eodẽ electi Abbates, constituti Priores, Nouitorum Magistri, & Lectores tum Philofophiæ quam Theologiæ, ad diuerfa cœnobîa passim destinantur. Multæ Prouinciæ hæreticos sabe inquinatę huius Seminarij fructus perceperunt, multaq; monasteria Diœcesum Mirunden. Hildesf. Halberstadiens. Magdeburg. de hæreticis triumpharunt, quando eorum alumni in Benedictino Seminario educati, subsannantium hæreticorum multa capita contriuerunt. Præter Monasteria Bursfelden. Corbien. in Ducatu Brunsvet Steinf. in Hassia, quam plurima in Palatinatu, tam in Catholicę fidei propagatione, quam pristinæ religiosę vitę disciplina conseruanda feliciter insudarunt (Parochijs quoq; multis per eosdem Monachos gubernatis) in prædicando assidui, in Sacramentis ministrandis solertes. Quid Laïman in refutatione disceptationis octauæ rationis pag. 497. *nunquam in Palatinatu vocati fuissent, nisi id Iesuita procurassent* At nec ipsi Iesuitæ tot fructum reportassent, nisi huius religionis, vt multarum aliarum cœnobîa non obtinuissent, & huius religionis in specie elemosynis, ac fauoribus adiuti, & tu quoque pag. 81. ab optimis Abbatib. duo celeberrima collegia exadificata pronuncias; & alia quoque tradita, quæ ab ipsedem incolebatur. idem dicit pag. 127. de subuentione aliorum ordinum, qui adiuuantes manus conferunt ad eadem collegia construenda, vt fructum reportent.

Ex eadem congregatione hi quoque in specie vberes fructus reportati; Monachi namque Monasterij S. Goehardi, intra Hildesiam innumeros hæreticos Romanæ Ecclesiæ, hæresi eie-rata, incorporarunt. Venerabilis. n. P. Nicolaus Selius eiusdem Cœnobij professus duorum pagonũ præfecturę Peinen. Asum, & Berchen hæreticos quotquot reperit, vno anno Parochi officium exercens, concionando ad Fidem Catholicam conuertit. P. Matthias Erein eiusdem Monasterij, ad tres Parochias missus, omnes suę curę subiectos Lutherana lue infectos, adiuuante Christi gratia, ad semitas veritatis reduxit. P. Andreas Heitman. in canobium S. Laurentij in Hildersleben missus, adeo in dies profecit, vt totum pagum Catholicum reddidisset, ni ab Hallensibus administratoribus, claustrales nõ fuissent e Cœnobijs exturbati. P. Ioachinus Parochum agēs in maiori Gisen, oues sibi concreditas, & conuersas à præcedentibus Adamo Bondebergh, & Hennigio Bloischer fideliter fouit, & in solida Catholicæ religionis veritate firmavit.

Ex Monasterio S. Michaelis Hildesief. velut ex equo Troiano egressus P. Hermannus Dorstoten, qui Pastor præfectus  
in

in Anstede, anno 1629. vltra trecentos Lutheranos Ecclesiæ reconciliauit. P. Benedictus in Territorio Penensi in pago Schensdt centum triginta, in Mundist 93. in Orben 50. in Lengede 32. in minori Laffrede 24. præter sex à suo prædecessore conuersos, iad sanam mentem euocauit, vt etiam in Vultorp, vnum iam animam agentem, & ad portas mortis appropinquantem. P. Petrus Clissok viginti in Amerleben, ducentum in Lafferde, & Lengede, quadraginta in Rengelim, ad Ecclesiam reuocauit, vt P. Frederius Pedick Cœnobij Hoddésien in pago Mehrem 60. & in Escheide centum. P. Lambertus Myfolius triginta milites, P. Fredericus Meyer 60. ab hæresi reuocauit. P. Matthias quoque Fischer Prior Sancti Michaelis in Alterhelfergleuem, innumeros conuertendo, fidem orthodoxam plantauit.

Abbas Stadensis P. Emerius Funckpler à Nuncio Apostolico Petro Montorio Zeuenam missus, conuertit has virgines. Vnam in cœnobio virginum in Vvilbasen, & sequentes, quarum hæc nomina, Virgo Lisa à Schonebech, Maria Margareta Dreues, Illsa Barenbruch, Catherina ab Oersdoff, Margareta Bickers. similiter à P. Crantio nobilis virgo Elisabetha cœuersa est.

In Episcopatu Monasteriensi, Benedictinorum Patrû opera, quâ plurimi hæreson fluxibus agitati, ad fidem Catholicam veluti placidissimam tutissimamque stationem se receperunt.

P. Franciscus vero ciuitatem Haselunens. Monasteriësis Episcopatus, diuini verbi prædicatione illustrauit, trecentos. n. viros e faucibus Lutheranorum ereptos, vnitati Catholicæ, vt in tutissimo nido collocauit.

E ciuitatis Padebornensis Cœnobio SS. Apostolis Petro, & Paulo dicato, vulgo Abdinghoff, cœplures Benedictini egressi, tum ad præfecturas, & reformationem disciplinæ regularis, quam ad hæreticorum conuersionem. Ex hoc nunquã postulatus in Abbatem. S. Alexandri in Crafschafft Diœcesis Colonienfis P. Gabelus Schafferi, qui etiam quantum in fidei propagatione, & morum disciplina laborauerit, etiam incolæ circumadiacētium locorum abundè testatur. Ex eodem Cœnobio prodijt Abbas Monast. SS. Simonis, & Mauritij. in Minda P. Ioannes Mellin, fidem Catholicam, eiectio hæretico prædicante, propugnâs. In eodem Cœnobio procreatus P. Fridericus Dauans. qui in Episcopatu Bremensi totum pagum hæretico spiritu deceptum, ad caulas dominicas congregauit. P. Benedictus ampliores, progressus faciens, præfectus cœnobio Hemmacensi eandem Ecclesiam ab occupante hæretico Prædicatè liberauit, acerbis, & finitimis Catholicam doctrinam instillâs. Nô opus est alios fructus in Palatinatu p Benedictinos PP. re-



portatos, res. n. ipsa loquitur, quamvis Layman in refutatione particularium pag. 516. & 517. id obscurare contendat, non horum PP. labori id tribuendo, sed quia decretum religionem nostram orthodoxam amplectendi, aut migrandi post editum fuit, & in multis locis præsertim celebrioribus Palatinatus ob varias consideraciones, volebant incole se Catholicos declarare antequam per edictum iuberentur.

In Austria, vt scribit D. Carolus Carafa Illustris. Episcop. Auerfanus Cœnobia celeberrima atq; creberrima, Meluicenses, Kremphanenses, Colauuicenses, Viēenses, Mariazellenses, & pleaque his similia ad normam, & disciplinam Cæsariensis Congregationis composita, licet non defuerint, quæ tam laudabile opus impugnare ausi sint. Sed sicut e Cæsino veluti e Mōte Sion tot Euangelici, & Apostolici prædicatores, egressi, ne dum Germaniæ populos innumerōs, sed alios innumerabiles ad Christum adduxerunt, non leuis spes concipitur, per eosdē Patres maiora futura incrementa, vt priorum labores, per posteriores excolantur. Quis ceteras Prouincias Theutonij Imperij perlustrat? Vnam vel alteram tibi intuendam exhibui Vindiciam, vt os tuum abundans malitia obstrueretur, quando non fenos, vel denos, sed innumerōs, non pepones, alia, nasturtia, & inutilia terræ pondera, sed fructificantes innumeras vites, pinus altissimas, cedros Dei, ex vna sola Benedictina familia produximus.

In Germ.  
reftaurata  
pag. 319.

§ Et si ad familiam Cisterciensem S. Benedicti gloriosam propaginem oculos dirigas, & vetera recensere deleat, occurrent duo millia martyrum in Calatraua pro Christo occisorū. At Vindicianus recentia postulat. Pergas in Hiberniam, & Abbatem Gelasium Oculē Regia profapia oriundum, Abbatem Cœnobij Roylensis (cum suo socio) in Hibernia, ab Hæreticis occisum, cū, vbi prius quingentos homines dū ad patibulū duceretur, conuertisset, Dublinij suspensus anno 1580. fidei testimonium perhibuit. Pari honore apud Deum, vt æquali ignominia apud vulgus, suspensū pro fide tuenda in eadem Hibernia duo Cistercienses Bulliensis Monasterij Professū. Anno 1606. Fr. Bernardus Trejur, & Eugenius Ogallahure Abbas S. Mariæ de Samaria, abscissis ceruicibus, doctrinam Catholicam cruore obfignarunt. Non dissimili resulsit gloria Vuithelmus VValchæus monachus etiam Cisterciensis, & Episcopus Midenensis qui post tredecim annos carceris, & diuturnos pro fide labores, exul Compluti tandem occubuit.

De PP. Cisterciensibus.

In monasterio Magiensi Liminicensis Diocesis cum suo Abbate in choro precantes atque psallentes Cœnobitæ omnes ad vnum præcis capitibus ab Hæreticis solo prostrati sunt, vt scribit

lib. 2. d. 37  
c. 2. in hist.  
Cisterc.

scribit Chrysoſtomus Henriquez. Si Angliam, Galliam, Belgiâ excurreres Vindiciane, innumerôs de S. Bernardi sobole in-  
tuereris, non oſcitanter, & delicatè viuentes, ſed in carceribus,  
patibulis, ignibus, gladijs, omni tormentorum genere expoſi-  
tos pro veteri, & auita Catholica religione retinenda. Viſ Vin-  
diciane de ſaluzza, & camètis accolarum, ad tuum os implè-  
dum aſportari? audi recentiffima cum Cifterciensibus in tra-  
ctu Rhenano, Monasterium reſtitutum eſſet, tanto furore per-  
citos Hæreticos ſcribunt, vt omnes fermè à maximo vſque  
ad minimum veneno ſublatis, ijs machinibus, ſublatis ſint, &  
extincti, mortem cum vita commutantes. Quis finis ſcribendi  
eſſet, ſi ſingula recenſerentur? ad alias familias pergamus.

## OSTENSIO SECUNDA.

Carthuſienſium hodierni flores, & fructus  
in Aquilone.



a Ep. 9.  
b Ex ſerm.  
ad FF. & de  
Monte Dei.  
c Petrus  
Blef. ep. 26.

D Carthuſiam deſcendo, vt oſtendam Vin-  
diciano, non pepones, & allia, & naſturtia,  
ſed poma conuallium, & noua, & vetera  
habere, vt ad hortum ſuum Sponſum ruge-  
ter inuitet. In ea ignis ille, teſte Bernardo, re-  
peritur, a *quem dominus miſit in terrâ, e cu-  
ius meditationibus exardeſcit.* b *Eius profeſ-  
ſio celos tranſit, par eſt Angelis, angelice ſi-  
milis puritati, Hieruſalem, terram promiſſionis patriam, celum  
repreſentans,* non tam ſibi ſoli quam vniuerſis fidelibus proſi-  
cua, prodeſt. n. orationibus, meritis, exemplis, doctrina, prædi-  
catione, cum opus eſt, ſanguine illam conſignando. Iuxta tuam  
exigentiam Vindiciane, nec vetera nec omnium Prouinciarum  
exempla, ſed noua, & Germaniæ ſolius recenſentur.

Præter innumeros Patres qui ſilentio, clauſura, vigilijs con-  
templatione, & virtutum cultura, ne dum Germaniam ſuſten-  
tabant, ſed eorum quoque *meritis* (vt dicebat Hieronymus de  
veteribus Anachoretis Egypti atque Thebaide,) *flare mun-  
dus* videbatur, multi quoque in doctrina, & litteris claruerunt,  
Anno 1534. P. Franciſcus Talemanius Prior Carthuſiæ Lou-  
anienſis elaborauit commentaria in nonnullos libros Dionyſij  
qui & Coloniæ impreſſi ſunt.

P. Nicolaus Geleminius Helueticus formulam ſpiritualium  
exercitiorum typis edidit ad Nouitiorum educationem.

P. Ioannes Lanſpergius 1538 floruit in Carthuſia Coloniæ  
cius

eius opera luce meridiana clariora, quæ spiritus, & virtutis imaginem tanti Patris exprimunt.

P. Theodoricus Loerius Brabantiae oriundus, in eadem civitate Colonienſi 1530. operum meritis, & doctrina insignis.

P. Bruno Loerius eiusdem germanus Frater, inter cetera, Henrici Harphij Theologiam mysticam in meliorem formam reduxit, eamque S. P. Ignatio dedicavit, cuius societatem his verbis commendavit. *Celsitudini tuae copias auxiliares misit Deus hominum certe pietate atque eruditione praestantium, qui vocantur de Societate nominis Iesu.*

P. Laurentius Surius famosissimus scriptor in Coloniensi Carthusia floruit, eius opera à magno illo Pio Quinto, mirifice Apostolicis litteris commendata, quem ad Cardinalatus fastigium promovisset, ni morte praeventus esset, in nota autem Purpuratorum post Pij obitum repertus est, floruit 1570.

Anno 1572. Ruremundæ, ex Surio in commentarijs, & Hieroniam Arnoldi Carthusiani, pro defensione fidei duodecim Monachi ab Hæreticis occisi sunt. Eodem anno Iustus Monachus Carthusiensis in Hollandia pro eiusdem fidei confessione, crudeliter enecatus occubuit. eius vita à Gerardo Eligio Carthusiano descripta est.

P. Zacharius Lippoleus Antuerpiensis Coloniae claruit 1599. in compendium reduxit sanctorum vitas à Surio editas. lege Bibliothecam Carthusiensem.

P. Antonius Volmarius Carthusiensis in Suevia floruit circa annum 1607. scripsit praxim orationis mentalis, editâ Coloniae.

P. Theodorus Petreius, ex Abbate S. Benedicti in Colonia Monachus Carthusianus, typis edidit opus in scriptum, Tyrocinium militiæ sacræ, ac religiosæ.

P. Cornelius Cranus Antuerpiensis, edidit opus de Missæ sacrificio, & alia opuscula egregia.

P. Arnoldus Haentius e religione Iesuitarum ad Carthusiam transiens, perquam docta monumenta reliquit, videlicet speculum hæreticæ crudelitatis. De erectione novorum in Belgio Episcoporum. De solitariæ vitæ præstantia.

P. Gilbertus Boheuessius Carthusiæ Buuges in Belgio, multa edidit opuscula ad pietatem informandam.

P. Antonius Dalcheuius in Colonia Canobita, multa egregia suoque digna ingenio elaboravit.

P. Erardus Vinheimus in Franconia scripsit, Sacrarium Egrippinæ.

P. Ioannes Suvertius Brabanticus, in Carthusia Leodiensi multa scripsit opuscula digna quæ typis mandarentur.

P. Simon Vuicserius Anno 1609. in Carthusia Vuirceburgen.

gen. seu Herbipolenſi multa opera edidit egregia, & ſolida eruditionis.

P. Theodorus Stumpchius Hollandiæ ortus, in Carthusia Dieſenſ. ſcripſit opus de prærogatiuis monaſticæ religionis.

P. Georgius Gardrefeld. in Carthusia Coloniënſi 1627. ſcripſit opus de vita eremitica, item vitam Cardinalis Alberti.

P. Gerardus Eligius Francon. eodem hoc anno martyrium Iuſti Carthuſienſis deſcripſit. Quis alios ſcriptores enumeret quos hi pieſtiſſimi Patres exhibere poſſunt?

Quomodo ergo diſſidis Vindiciane, vt nec ſenos, vel denos ex omnibus ordinibus illuſtres in meritis, & doctrinis assignari poſſe ſcribas, cum in vno Carthuſienſi ordine, tot notiſſimæ ſydera producta ſint? Philautia te excæcauit, vt ſolos tuos clientes florere exiſtimares. ſed non mirum, nam etiam Eliæ dicentis relictus ſum ego ſolus] vt ſcribit Rabbanus, *difficile fuit cognoscere ſamulos. alios relictos, & qui humilis etiam oculis Dei nouerat, elatus & aperta neſciebat, unde eidem dictum eſt reliqui mihi ſeptem millia virorum, vt elationis gloriam, qua ei de ſingularitate surgebat, inclinaret.* Si parua elationis lues, quæ, & ipſos prophetas futura cognoscentes, altiſſimæque, & abdita penetrabant hebetes ad præſentia, eaq; facile cognoscibilia, & præpta reddidit, quomodo præſentium religioſorum illuſtriū numerū cognoscere poteras, natura præſertim luſcus, morbo ophthalmiæ laborans, paſſionis trabem in oculis ferens? videre non poteras certè etiam manifeſta, cum non de genere ortus prophetarum, nec vt Saul inter prophetas annumereris, ſed in concilio malignantium, & maledictorum iugiter verſeris, de falſa iuſtitia tua præſumens, & dicas bonum malum, & malū bonum, virtutum quoque actiones in tenebras vertens: quaſi ergo cæcus palpaſti in meridie.

Et quamuis aliò velificet (vt ſubrides) Monaſticus ordo, nec eò pertingat, quo Mendicantes, ad Indos ſcilicet, & Americā, non propterea, vt inutilis Eccleſiæ traducendus, nec eius profeſſores à tuis Symmiſtis inutilia terræ pondera vocari debebant, ab Anonymis ad cænobia eorum occupanda aſpirantibus. nam quantum horum cœnobarum inſtitutum Eccleſiæ proſit, in ſuis diplomatibus Alex. III. Alex. IV. Clemens IV. Clemens VI. Innoc. VI. Greg. XI. Iuculentiffimè oſtendunt, & Petrus Sutor aduerſus tui ſimillimum Anonymum, inutilem Eccleſiæ religionem iſtam murmurantem, egregiā parauit deſenſionem. *Vis ſcire dicit tibi Gerson, quantum ſegregatus, & orans ſit utilis? Moysen orantem in monte dum pugnet Iſrael ſpice.* Tolle ſeruorum Dei orationes, quid proderit obſcuro labor ſe fatigantium in prædicando, vel monendo, vel corri-

In qq. ſup.  
lib. Reg.

lib. 3. de  
conſolat.

gendo

gendo? Quare etiam si ipsa Carthusiana religio non velificet ad Indos, Spiritum sanctum deprecatur, ut descendentes mare in nauibus faciant operationes in aquis multis, ut aqua pars sit descendendum ad prælium, & remanentium ad sarcinas. Ob merita ergo, exempla, doctrinam, meritò tot illustria cœnobiaz edificata, tanquam aggeres, & munitiohes Ecclesiæ, inter cætera nuper pietissimus Princeps Baion Vaideftaim Comes Michelburg. Morauiz Gubernator, & exercitus Augustissimi Imperatoris Dux Generalissimus, anno 1624. in Bohæmia insigne, & famosum cœnobiũ extruxit, vbi vitæ mundicia nitidi (Patres illi) seruore charitatis igniti, mundo mortui Christo viuunt, & ad illorum exemplum Imperium Theutonicum ad Deo seruiendum componitur, & excitatur.

## OSTENSIO TERTIA

De florenti religionis Dominicanæ Vinea in Germaniæ totius ditione, nostris temporibus.



**V**T fidem experientia extorqueamus, ab ijs quos Vindicianus dementauit, dicens Religionem S. Dominici quoque factam esse sicut tugurium in cucumerario, & non nisi insulsissimos pepones producere, ecce proponimus Germaniæ ditionem perlustrandam. Quærum seculum istud, bone Deus, illustrauit Germanorum Patrum Prædicatorum religio, quantas vrbes? vel gètes auxit ad fidem, vel fidei reddidit, præsentis temporis eorundem in tentatione probata virtus, prædicatione verbi Dei, dogmatum propugnatione, Sacramentorum ministerio? *re uera* (ut ex Tertulliano discurram) *orbis cultissimum huius Imperij rus est* Dominicana familia, *constitum, & amanum super Alcinoi pometum, & Misæ rosetam*, maxime ex deuotione Sanctissimi Rosarij Deiparæ D. N. cuius auspicijs de Sueco Tyranno victoria reportanda speratur. Non veterum Theutonicorum Patrum sanctitatem, & doctrinam memorabimus, Beatũ Albertum Magnum, Arnoldum Treit (qui in libro vitæ suam electionem legere obtinuit) Gualtherum Meinsburgens. Dæmonijs velut alterum Antonium formidabilem, Robertũ de Saxonia, ut nouellum Paulum primum eremitam, cuius anima ab Angelis in cælum ferri visa est, Galtherum alterum sebris imperantem, Algotium, cœlesti sydere in sanctitate conspicuum,

Lib. de Pal-  
lio c. 3.

Ex Chro-  
nic. Ord.

B 2 cuum,

De pall. c. 2.

v.

Horum omnium opera recensentur ab Antonio Senésio in Biblioth. à Ferándezia concert. Præd. & in hist. Eccles. nostrorum temporum.

Ex Nazian. in laudem Hieronis.

cum, demonstratum, Stenonem Dacum, qui & mortuum suscitavit, Hermānum neotericum Adamum diuinitus in sapientia instructū, Henricum Coloniensem pro suo patruo, orationis stillicidijs purgatorii flammæ refrigerantem prodigium sanctitatis B. Henricus est Susonius. Quis innumera indiuidua, imo veluti angelos, quis species sanctitatis, & doctrinæ, quas enumerare vix possis, stricta pagella concludet? *Sed vana iam antiquitas* Vindiciano (vt verbis Tertull. discurram) *quando curricula nostra coram. Vix aper* ille Islebicus de Sylua Thuringica egressus, Ecclesiæ vineam deuastare cœpit, cum à Fratribus Prædicatoribus tanquam robustis venatoribus, ad ferale monstrum exterminandum elaboratum est. Omnium primus. P. F. Ioannes Tzelius Lutheri antagonista in Saxoniz ducatu occurrit, & non raris congressibus eundem in voce tubæ cornæ diuini verbi confutauit. A pro præclusis vias P. F. Ioannes Deitembergius, disputationibus, scriptis, trāsferendo vtrūque testamentum ingenti Germaniæ beneficio in synceram, ac probatissimam Theutonicæ phrasis proprietatem, contra amphibologicas sectariorum corruptelas, & falsos Scripturarios qui scriptum verbum in plusquam mille locis vitiant. Hactam hinc vibrauit. P. F. Iacobus Hochstratanus, sectariorum acerrimus cœsor, inde sagittas emittebat. P. Fr. Conradus Koclim epitalamij Lutherani euerfor. Retia tendebant P. F. Ioannes Slotanus, Tilmānus Sibirgenſis, Ambrosius Pelargus, Bartholomæus Kleindieſt. Academiz Dilinganzæ ab Othone Cardinali Episcopo Augustano Cathedræ moderator institutus. Audaſter, & animo inuidio furentem Luthericam hæresim læceis, ne irrumperet, detinebant P. F. Ioannes Cresserius Serenissimi Ducis Bauriaz Alberti Theologus, & concionator aulicus, & P. F. Ioannes Faber, hic qui inter medias hæresum flammæ Augustæ Vuindellicorum pugil inuidus, variis sectariorum insidiis infestatus, e suo loco deiectus non est, quin periclitantem illic fidem catholicam sustentaret, vt communi titulo Augustanus Apostolus fuerit nuncupatus, ille, qui in ipso inclytæ Bauriaz prospectu ac limine, furentem ac frementem bestiam ne Bauriaz fines attingeret, viriliter repressit. Non ociosi alii, qui dum apri dentes exacui super nouaculum cernerent, non in *Cynica schola educati*, sed in illius qui Albigenſis profligauit, non *petulantia, & impudentia, sed vitæ sanctitate, & dicendi copia, & libertate, non tam oblatratione, quam recti custodia peruigiles*, ad eundem insequendum mira sagacitate laborarunt, de cauernis feram latratibus educentes, immane monstrum represserunt, nam & plura illius hæreseon commentaria deprehenderunt, ne progredierentur, obstruerunt, talis P. F.

Marcus

Marcus à Vuieda insignis nascentis hæresis Lutheranz impug-  
nator, P.F. Antonius Rescius suffraganeus Herbipolësis, P.F.  
Ioannes Hundatricus sui temporis Demosthenes, qui in trans-  
latione Theophilaeti, non paucos à Lutheristis commentos de-  
prehendit errores, & P.F. Petrus Rauch de Anspach in viterio-  
ri Saxonia Logodëdatorù Cacangelicorum mastix, Pomeranù  
& Heshufium Luthericam sobolem, præposteras, & verutas  
versiones diuino verbo contrarias cudisse demonstrans. His  
adiuncti P.P.F.F. Theodoricus Ruscoducensis Coloniz Inqui-  
sitor, F. Antoninus Hrofuptus Rhztus, F. Ioannes Tilanus, F.  
Leonardus Retardus, & F. Matthias Zitarus etiam secundum  
germanem, Vulielmus Hamerus, feram pessimam Luthe-  
ranæ hæresis vrgentes, & exhibilantes. In hac venatione P.F.  
Iacobus Tonger ætate, morumque innocentia spectabilis in  
Rhetingen, ab Hæreticis multis, varijs quoque pennis affectus  
sulphurea glande traictus, tandem occubuit, non tam occi-  
sus quam occidens. *Hic est vt in simili dicam cum Nazi. veri-  
tatis quam abhæta minime fctus. & Trinitatis totiusque fidei orthodoxæ  
ad sanguinem vsque propugnator, atque eorum, qui ipsum iniuria  
inferenda causa persequebantur passendi alacritate persecutor.  
Nihil enim est, quod persecutoris vim perinde frangat, vt patien-  
tis alacritas animique promptitudo.* Vnde non vt Adonau Ven-  
neris amasius dçte ferali aprum mollis, & delicacutus occubuit,  
sed viriliter vsque ad necem decertans triumphauit occisus.  
Vbi tunc vindicianus, & defensi clientes? nam Dominicanis,  
& alijs religiosis veteribus, vbi fortius prælium incumbibat,  
statio contigit, posteriores vel non dum nati, vel in palæstra  
militari non dum exercitati, quomodo depugnandum esset,  
instruebantur. Si adfuisse vindicianus cõtenderet, dabimus, sed  
in lumbis Lutheri, nec.n. aliunde sua paradoxa, quæ initio hu-  
ius operis apposta sunt, quàm ex Lutherici seminis redundã-  
tia. Vicius tãdè aper est his venatoribus, vt restrictus laqueis  
inuisissimarum rationum, in ipsos Thomistas, canis nomine  
expolians, sit debacchatus audi rabiem furentis bestiz. *Facite  
porci Thomista quod potestis, Lutherum vrsum habebitis in via,  
lecanam in semita,* aprum in sylua. at illis tandem data palma  
est. & si Seruius Rullus Romanus primus aprum in carnem conuiuio  
expofuit, primus F. Ioannes Tzelius (vt cæteri commilitones)  
Luthericam feram dilaniandam expofuit. olim ferinum, cruet-  
tatum aprum attingere, *ne ructaretur ab homino caro pasta de  
homine, appetebantur. n. alui ferarum cruditates de visceribus  
humanis,* vt sapidiores, et delicatiores cibi essent: at non inde-  
cens, et irreligiosum aprum Islebiù discerpisse, & lancinasse,  
quando vt intingeretur pes in sanguine, et lingua canum suorù  
de

Loc. cit.

Lib. contr.  
Reg. Angl.In Apolog.  
c. 7.

de inimicis, ab ipso Religionis authore præceptum, et vt la-  
uaerentur manus in sanguine peccatoris. Hæc pro Ecclesia stē-  
mata, et trophæa reportata Isuia, et indigna coronâ exifima-  
bis: Tot Heroes pepones, allia, nasturtia appellabis? Tuorum,  
et tui hitituli cum hereticos S. Irenæus *pepones sophistas* appel-  
let (ex ethymo Greco *πτερον* quod hominē fractum, effamina-  
tum, et dissolutum significat) impudicitiam Gnosticorum, et  
Hugnosticorum denotando: allia quoque fœtida sint, ob fœ-  
tidam doctrinam; et nasturtia nasi tormenta ex mordacitate,  
cum sponsæ nasum quæ velut turris ædificata, *respicit contra*  
*Damascum* idest hæreticam prauitatem, hoc est sanctæ Inquisi-  
tionis speculam per Fratres Prædicatores administratâ mor-  
deat, quod et tu impetendo in Inquisitorum titulos es debac-  
chatus. Sint pepones; sed refrigerantes renes, et qui calcos  
frangant, hoc est concupiscentiam, et duritiem comminuant:  
sint allia, sed quæ à pestifero doctrinæ halitu præseruent: na-  
sturtia, quæ sternutationes prouoeent, vt ventosa capita, quale  
tuum est, à ventoso superbæ spiritû exonerentur.

Sed recentiora accipe ab anno 1580. vsq; ad præsens, occur-  
rit tibi in limine P. F. Albertus Augustanus Prior Frisacensis,  
de quo Capitulum generale anni 1589. sic testatur, quod *de*  
*plurimisy inclytis Ciuitatibus tum verbosum exemplo, multis an-*  
*nos predicatibus insistens, optimè meritus fuerit.* Anno 1591. cla-  
ruit P. Fr. Franciscus Frank Magister, & Prior, Ecclesiastes in-  
signis. P. Fr. Maximus Ferrarius 1594. Vniuersitatis Viennē-  
sis velut sydus emicuit, vbi vigintitribus annis scripturæ ca-  
thedrâ moderatus est, nouè vicibus inclytæ facultatis Theo-  
logicæ Decanus, ac insuper Procancellarius, qui, cum ab ea-  
dem Vniuersitate, compluribus professoribus, & facultatum  
Decanis insurgentibus contra Patres Societatis anno 1578. ma-  
gnoq; molimine de eorum expulsionē tractaretur, ab eodem  
pro virili defensi, ne eijcerentur, tam strenui comilitones. cum  
sanctitatis opinione tandem decessit. Claruit 1600. P. F. Con-  
radus Stollanderus S. T. D. Viennæ prior, publicus eiusdem  
Vniuersitatis Professor, Decanatus, & Procancellarij munere  
sæpè functus, concionator egregius. Annectitur his pari splē-  
doris fama P. Fr. Georgius Montius, diuini verbi in diuersis  
amplissimæ Germaniæ Prouincijs ecclesiastes magni nominis,  
Hæreticorum validissimus expugnator, necnon prauorum  
operum eradicator, qui varijs subinde pro Dei gloria perfe-  
ctionibus affectus, probatus inuentus est. P. Fr. Petrus Stut-  
nerus Mag. & Viennæ publicus Theol. professor duorū Epif-  
copatum Viennensis, & Neostudienfis, in temporalibus ad-  
ministrato constitutus, illum honorem promeruit, quod ho-

nori-



moribus dignum se non existimabat vir humilis, non semel harum Ecclesiarum, sed etiam aliarum Ciuitatum oblatas sibi cathedras modestissime, vt & constantissime recusans. Circa eadem tempora Francofurti gloriosum cursum huius vitæ absoluit P. Fr. Ioannes Nocherus, religionis, & perfectionis exemplar, & Viennæ pariter feliciter obiit P. F. Petrus Martyr Croat S. T. D. insignis concionator, qui plurimos hæreticos ad caulam Dominici gregis reduxit; hic dum in Mescouia designaretur Antistes diem clausit extremum, eximij meritis, ac donis refertus; retributore operû nostrorum præmijs cumulatus abundè. Sed & in inferiori Germania Colonæ vigeat disertissimus, & in omni litterarum palæstra accuratissimus P. Fr. Ioannes Nellingius S. T. D. Comes Palatinus, & concionator aulicus Principis electoris Moguntini. P. Fr. Georgius Væterus Treuirensis S. T. D. ingenij eximij, diuinorum opusculorum author, egregius declamator, dum à S. R. I. Principe Episcopo Aichstadiano in suffraganeum aduocaretur, satis concessit, meliora virtutum præmia adæptus. Colonæ paucis ab hinc annis similiter decessit ex hac mortalitate ad vitam, multis signis id attestantibus, P. Fr. Thomas Segryphius S. T. D. in Colonienfi Vniuersitate Professor ordinarius, sancti officij Commissarius generalis, Viennensis studij moderator, & primarius quondam Regens, vir acris ingenij, solidæ eruditionis, probatæ experientiæ, quibus (quod rarum est) incredibilem modestiam, humilitatem, morumq; suauitatē incomparabilem coniunxerat, ob id Academij admirandus, Principibus, & illustribus viris gratissimus. Quantum trium penè lustrorû laboribus profecerint posteritati, & Colonienfi facultati eius opera (quæ in meliorem lucem præmaturè abreptus perficere non potuit) abundè testantur, & tot insignes viri sub eius disciplina educati. Antè hunc insignem virum in eodem conuentu parentatum est P. Fr. Vincentio Iustiniano Chienfi S. T. D. natalium sed magis virtutum gloria celebri, qui cum Vicarij generalis S. officij præfecturam exerceret, & de mandato Sedis Apostolicæ in enormi maleficijs excessu inquireret, veneno sublatu est, miro patientiæ, & innocentæ exemplo ad posteros transmissio. Sed in eodem quoque conuentu 1692. defunctus est P. Fr. Ioannes Nyfi regularis obseruantæ zelatissimus, in instituendis Nouitijs aliorum B. Ludouicum Bertrandum se exhibens, in vitæ asperitate, modestia, puritate, maturitate, discretionè. De catholica religione benemeritus, cum ex officio Vicarij Generalis S. officij, tum ex alijs pro Ecclesia, & ordine obsequijs exhibitis, in perpetuis benedictionibus erit. In eodè Conuentu ab hinc an-

Ex monu-  
mētis Pro-  
uin. Germ.

nis 70. viri famosi, ac celebres floruerunt, quorum authentica gesta ob bellicos tumultus haberi non potuerunt, de ali-  
quibus fida relatio habita est, quorum hæc sunt nomina

P. Fr. Ioannes Hiffen S. Th. D.

P. Fr. Hermannus de Sobergo S. Th. D.

P. Fr. Theodoricus à Susteren S. Th. D.

P. Fr. Henricus Cock à Berghheck Mag. & Prior.

P. Fr. Guillelmus à Liuendech S. T. M. & Reg.

P. Fr. Gilbertus Spechtius Inquisitor, Mag. & Prior.

Hæc pauca de multis, quorum memoria nunquam oblite-  
rari poterit. In eodem Conuentu Coloniensi præter publicas  
Vniuersitatis exercitationes à DD. haberi solitas, & præter do-  
mestica litterarum studia, festiuis, & Dominicis diebus post  
ordinariam cõcionē pomeridianā, paruulis panem nostri im-  
partuntur, nam doctrina Christiana rudiori vulgo, vulgari  
lingua proponitur. Post vesperas binæ simul latinæ exhorta-  
tiones fiunt ad sodales Sanctissimi Rosarij, in duobus paten-  
tissimi claustris amplis conclauibus congregatos, & in templo  
à promiscua multitudine sacrum Rosarij psalterium, incredi-  
bili animarum profectu lingua patria recitatur.

Viennæ celebre nomen est P. Fr. Stunderi S. Th. primarij  
professoris in alma Vniuersitate. Hic à consilij Cardinalis  
Klifelij, & eiusdem Neostadiensis administrator, maxima  
omnium laude vita functus est anno 1622. benedictionibus  
cœlestibus præuentus, & corona immarcescibili decoratus.

Eidem successit P. Fr. Ioannes de Valdespina S. Th. Mag.  
Deo, & hominibus dilectus, morum elegantiæ, & doctrinæ so-  
litudine insignis, hodie Commissarius Generalis, & eiusdem  
Viennensis Cœnobij Prior, Religiosorum norma, & virtutis  
prototypum, fidei catholicæ propugnator.

Magistrale quoque cathedram Cœnobij Viennensis rexit  
P. Fr. Gabriel à Vega S. T. D. vir doctus, & acutus, qui totam  
summam S. Thomæ defendendam aggressus, non defuit co-  
natus exitus gloriosus.

Theologicam quoque cathedram P. Fr. Petrus Cannadilla  
Mag. solidissimæ cruditionis, atque doctrinæ, rexit gloriose,  
multos contradictores sermonibus Sancti Doctoris, solidissi-  
mis argumentis euincens, modo in tumultibus Bohemicis, huc  
illucq; pro vitæ defensione commigrat, de quo (vt fidei rela-  
tione acceptū est) fertur ad ducentū ferme milliaria per Ger-  
manicos tractus pedester perstrasse mira patientia, quæ om-  
nium virtutum est solidum argumentum.

P. Fr. Sigismundus Ferrarius à Vigeuano Magister, & Re-  
gens Viennam quoque illustrat, cum doctrina vitæ probita-  
tione,

tem, & integritatem coniungens, duplici titulo spectabilis, zelo fidei, & Religionis mirificè Orthodoxiam propugnat: & fideles edificat, verbo, & exemplo. Viennæ quoque commoratur R. P. Fr. Ioannes Freyliak Magister Prior Augustianus, nunc Socius Prouincialis, exul pro Christo, vita, & doctrina illustris. Sunt & in hac Prouincia passim viri insignes, ac excellentiù ingeniorum secunda Seminaria, octo enim litterarum gymnasia; professores, qua publici, qua domestici eruditissimi: concionatores egregij, inter quos P. Fr. Biangh, & P. Fr. Kieps, & in uinea Viennensi Ciuitate spectabiles habentur Vniuersitatis, & archigymnasti, tum Doctores, tum Decani, & nationum quòq; Procuratores, vt meliori naso egeat Vindicianus, ne à Nakturtijs lædatur.

In generali Austria, Styria, Carinthia, & adiacentium locorum hæreticorum egregiam nauauit operam P. Fr. Albertus Ernestus à Pranck S. T. M. olim Imperatoris Matthiæ concionator, & publicus in vniuersitate Professor varijs insidijs hæreticorum appetitus. Hic semel à perduellibus Morauis captus, & crudeliter exagitatus est; euadés illorum manus, nunc Serenissimi, ac Reuerendissimi Leopoldi Archiducis Austriae Episcopi Passauiensis vice officialis pro Clero sibi commisso strenuè, ac indefessè laborat, exhibens in pace lilia, vt in bello rosas. Sic quoq; strenuam anno 1629. nostri FF. Viennenses operam impenderunt, pro catholica religione tuenda, qui autoritate publica quotquòt poterant in Ciuitate Hæreticos libros inuenire, exterminarunt, Hæreticorum conuersioni insistentes, magnam loci Ordinario Eminentissimo Cardinali Kleselio operam attulerunt.

Pragæ celebris habitus est P. N. ab Harrach, eminentissimi Cardinalis ab Harrach Theologus, & Consistorij episcopalis consiliarius, vir doctus, & eximia probitatis.

Cum Pragâ sub Ferdinando inuictissimo Imperatore pulsus hæreticis ordines admissi, vt testatur olim Nuncius Apostolicus, nunc Epif. Auerfanus Carolus Carafa, cœnobîa *Patribus Dominicæ, & Franciscanæ Conuentualibus, & Augustinianis ad S. Thomam, ex arario regio fundata fuere, satis liberali reddito annuo, qui duo decim, vel quindécim Religiosis in studijs Philosophicis ac Theologicis sufficerent.* Ibi in palæstra exercitantur, vt in Olympicum puluerem procedendo, ne dum Hæreticis, sed inferis: sint terrori. In eadem Prouincia Bohemiæ nõ parum nostri infundant: inter hos P. E. Gullielmus de Monte caluo spectabilis ingenij, & virtutis talentum sibi conceditum duplicato fanere exercet, & si ob bellicos tumultus, opera nostrorù; & aliorum religiosorum perturbata. In eodem Palatinatu Ha-

In commo:  
de Germa-  
nia sacra re-  
staurat.  
pag. 154.

Seonæ, ex eodem Illustrissimo Carolo Carafa pag: 33. *integre ciuitas initiata fuit Catholico ritu, & Spira restituta Patrum Dominicanorum ecclesia, magna pars cuiusdam hæresim abiuravit.*

In ciuitate etiam Heydelbergenſi Palatinatus superioris, iâ ab annis non paucis Hæreticorum conuerſioni feliciter inſu-  
dant noſtri.

Sunt Græcij in Styria P. F. Ioannes Spina Vicarius genera-  
lis, & F. N. de Monte acuto Regentes docti, & graues, alique  
inſignes Italici concionatores, doctrinam ſacram, & verbum  
diuinum elucidantes, & à contradicторibus defendentes.

Ex ſola ergo Prouincia Theutonica habent intra ſuum ſinem  
Hæretici, quid admirentur, generoſum, & excellens; & ex ſola  
S. Dominici familia non denos, vel ſenos illuſtres in virtutibus,  
& doctrina, quod diſſidebas, ſed innumeros Turturem produ-  
cere vides, vt non niſi calumnia ſit, & impoſtura meros pepo-  
nes, allia, & naſturtia enaſci.

Inter modernos ſcriptores celebres nunc in Germania flo-  
rentes nonnullos placet recensere. Inter hoſ ſatis notus Magi-  
ſter P. F. Io. Andreas Coppenſtenius eccleſiaſtes ſacundus, et  
ſcriptor celeberrimus, cuius opera iam impreſſa circumferun-  
tur, nam aduerſus hæreſes elaborauit, omnes controuerſias Lu-  
therocaluinistaſ partes quatuor, duobus tomis cõprehenſas,  
eruditiffimè ex orthodoxis firmamentis, eas diſſoluèdo. item  
ab eodem edita Demonſtratio hiftorica cõtinuata fidei catho-  
lica. eiusdem ſæctus, ingenioſum opus attitulatum: Ex caluini-  
zatio catechiſmi Heildebergenſis. item caſtigatio Apologiae  
Caluinocatecheticae, et Apologiae Ambſtedrododamensis. Si-  
militer Spongia Papacaluinistica concordia. Ad informan-  
dos quoque concionatores edidit hæc alia opuſcula. Nucleus  
concionum in Dominicas, et feſta per annum. Bibliothecam  
concionatorum per totum annum, tribus tomis diſtinctam. ſed  
ad demonſtrandum affectum erga Sanctiſſimam Deiparam  
(cuius ope mirificè deuotio Sãctiſſimi Roſarii in fidelium pe-  
toribus, Fratrum Prædicatorum in deſeſſo miniſterio, excitata  
eſt) compoſuit opuſculum de ortu, progrefſu, atque præcellen-  
tia ſocietatis Roſarii tribus libris comprehenſum. item aliud  
cuius titulus: clauis prædicandi Roſariũ, et inſtitutum frater-  
nitatis eiufdè, libris duobus diſtinctũ. Item de dignitate Paſal-  
terii B. V. Mariæ Alanus redinius. Item de veritate eruditi  
Apodixis ſeu demonſtratio. Germanicè quoque ſcripſit opa-  
ſculum attitulatum: ſpeculum fidei Caluinisticae ad ciues Stei-  
delbergenſes, et omnes Palatinos. item aliud inſcriptum. Chri-  
ſtus. et Antichriſtus Luthero Caluinisticae fidei.

P. Fr. Georgius Lanthem S. T. Doctõr, Theologus Vice-regis  
Bohæ,

Bohemiæ concionator eximius, pietate et eruditione singularis, bella domini aduersus hæreses præliatur, aduersus quos laudatissimum opus conscripsit, mirificè Catholicam religionem illustrans, et hæreticos confutans, videlicet. *Oculus acutus supra Papam Romanum, & solam saluantem ecclesiam, contra pupillam Saxoniarum Theologorum in qua defendunt confessionem Augustanam.* dignus certe scriptor aureola cælesti, et vt luceat tanquam stella firmamenti, in perpetuas æternitates.

P. F. Eustachius Maior Theorica, et praxi eximius, speculationem ad affectiuam transmittens, hæc edidit opera, videlicet speculum paruam religiosorū ex Humberto, et D. Catherina Senensi, cum Formulariō Nouitiorū. Item opus de fraternitate Rosarii, et Nominis Dei. Item cōciones Germanicę ad vsū concionatorum per totum annum.

P. F. Cosmas Morelles Inquisitor Apostolicus S. T. M. verbo, et officio hæreticorum malleus, qui et in arenam descendit publico congressu Caluinistas debellans. cuius eruditionem, liber inscriptus Colloquium Francofurtense, abunde testatur.

Plures omittuntur, quorum notitia ob præsentium bellorum tumultus, ad me non potuit peruenire, prodiet breui catalogus scriptorum ordinis Prædicatorum, qui à Patribus Belgicis vt audio, elaboratur. Pergo.

Sed admirabilis est, & diuinæ omnipotentis non leue argumentum in ipso persecutionis ardore, tot recensitos flores, & fructus inspicere, & postea, persecutore cessante, eradicato hostilitatis aconito in vineas novas incurrere, autumnis tēpore & palmitum lapsus nexibus pendulis, per arundines baiulas inspicere repentes, & in frondes, quæ viteam porticū, & recta frondea elaborarunt, oblectante prospectu intendere, & oculos amēnare, nam vt hæc fertilitas, & ocia ab Imperio, & Cælo ex Tertull ita & alternantibus vicibus, & sortium variata vna, moderante Deo, vberrima vinea religionum veterum, turbines passa, Cælum, imo Deum ipsum hæc permittentem ob melius bonum agnoscit, ipsam sæcundantem, & in ipsa respectiua infœcunditate botros Cypri producentē. Scias Vindiciane ipsam terram *temporatis vestiri amantem*, vt si hoc inficeris *prope sis eandem negare: memor viridem cum conspicias flauam, mox visurus, & canam;* plus miraturus, cum in canicie virides frondes inspexeris, magis obstupescens de derelictis botris, quàm de nouellis oliuarum, & præcoqua vna, & de vetusta vinea suo tempore fructus edente, quàm de pluribus generibus vinearum, quæ, ex Columnela, intra tempus biēnij, ex vna præcaquo vite.

Non ita (dicam cum Bernado de vinea Ecclesiæ loquente,) a

De pallio  
c. 1.

Ex eodem  
ibid.

Lib. 3. c. 9.

In cantic.  
ser. 3.

Palæstina exturbata, & ad gētes migrāte) nō ita (vt nec accidit Ecclesię) *euulsa*, in persecutione Lutherica fuit, vt non alibi (expugnata in Germania in maiori parte) *planiaretur*, non *profus perijt*, sed migravit, etiā *creuit*, & *dilatata est* in America, & nouo orbe, tanquā terra, cui benedixit Dominus &c. *terra oculor tuos*, & *vide si non operuit montes umbra eius*, & *arbuta eius cedros Dei*: si non extendit palmites suos usque ad mare, & usque ad flumen propagines eius &c. ergo ex illa vna vinea, quam seue persecutionis tempestas, quanta in vniuersa terra propagatae floruerunt. Vnus Germaniæ tractus dissipatus, innumere Præuincię acquirite, exterminata ex parte ab apro Thuringico vinea electa, sed in Indijs, vt de ceteris Gentibus dicebat Bernardus de Ecclesia. In fide planata, in charitate missis radices de fossa sarculo discipline, stercoreatę penitentium lacrymis, rigata Prædicantium verbis &c. vbi gaudent in conuersione, & penitentia peccatorum, salutem hominum sifuentes, lacryma penitentium vinum eorum, quod in illis vita odor sapor gratie sit, indulgentie gustus, reconciliationis iocunditas, sanitas redeuntis innocentie, suauitas conscientie. Cur illudis argumentandi Grauius genys, quod ab Oriente solum petite merces, quod à nouo orbis tantum sit auxilia postulatus, ad oppilandam scortida Hæreticorum ora? male ergo arguit Bernardus ad gloriam Ecclesię demonstrandam, non ad antiquitus florentem, imò (expugnatam, & exturbatam) in Iudæis Ecclesiam confugiendo, sed ad Ecclesiam dilatatam in Gentibus. Sed sicut ille consolabatur Ecclesiam, sic Germanicam nostrorum, & aliorum veterum ordinum vineam alloquatur. *Consolatur filia Sion, si cecitas ex parte contigit in Israel*, vel in Germanico Imperio, *quid tu perdis? mirare mysterium*, & *noli plangere detrimentum*, quod tot cœnobija euersa, tot Fratres occisi. *Dilata sinum, & collige plenitudinem gentium*, in India Oriētali, & Occidentali. *Dic Ciuitatibus Iuda, dic Saxonie, Bohemie &c. Vobis oportebat primum loqui verbum Dei, sed quoniam repulistis illud: & indignos vos iudicastis æterna vita, ecce conuertimur ad gentes.* Oportebat vineę Donicum (ex eodem Bernardo ibidem) ex æquo respicere condemnantem, & consolantem, reposcētem, & ignoscentem, plectentem, & amplectentem; nam ad modicum derelicta in misericordie magis ditata, & in ipsis ruderibus, & dissipatis Cœnobijs, iam vt ostēdi, viriditas apparet germinantium vinearum. In cubilibus, ait Esaias, in quibus prius dracones habitabant. *arietur viror calami, & iuncta, quid per calamum, nisi FRÆDICATORES, quid per iunctum, qui iuxta aqua humorem semper nascitur, nisi pusilli, ac teneri auditores sacri eloqui designantur? in draconum ergo cubilibus viror calami, &*

iuncta

Eli. 35.

Lib. 24. m.  
ral. c. 14.

iunci oritur, quia in illis populis quos antiqui hostis malitia possidebat, & Doctorum scientia, & Auditorum obedientia coaccruatur. quod passim fieri cernimus, & meliora sperantur, in primum restituta Germania, antiquis possessoriis, Templis, & Cœnobijis restitutis.

## O S T E N S I O T E R T I A .

Quam hodie floreat in Germania Religio Sancti Francisci.



**P**SA etiam Religio S. Francisci hortus amabilis spongi, fiante Austro aromata emittebat suauiter in delicias spongi; sed illud mirum, quod exurgente Aquilonari schismate, Austro gratia, quo fluunt chrismata, congelare, & constringere Aquilo conatus est eadē ne fluerent, quod nec obtinere usquequaque potuit, nam *aromata uirtutum*

*proferre non destitit, nec desinit. In persecutione uirtus enituit, in pace auctus est numerus. In illa sortes probantur, in illa fouentur infirmi.* Non numerus querendus Vindiciane, ubi in paucis admirabilis fortitudo, & uterque status tribulationis, & pacis à Deo dispensatur: quando uult ipse inducit Aquilonem, quando uult inducit Austrum, & facit Deus de tentatione prouentus, & metit myrrham cum aromatibus suis.

Gili. serm.  
38.

Pauca de multis colligamus, & uitæ integritate, & doctrinæ odore fragrantē eximios fidei catholicæ propugnatores recensemus. Insignis, & omnium uirtutum genere spectabilis occurrit P. Fr. Alphonsus de Requens Ord. S. Francisci de Obseruantia Commissarius generatis, quem sedes Apostolica, nec lucerna sub modio lateret, ad fastigium Archiepiscopalis dignitatis Barbaſtrenſis euexit, in qua sibi ardens, alijs lucens se normam Apostolici Pastoris exhibuit. In dignitate quoque pastoralis enituit similiter P. Fr. Carolus Vveinperger Episcopus Nazianzenus Apostolicus Concionator, Austriæ uniuersæ fulgentissimū sydus, multos enim spiritu, & linguæ, qua pollebat facundia, ab hæresi ad uiam ueritatis adduxit. Nec uilul ferè in eadem Austria, ut in Styria, qui tanti patris magisterio in uia Dei profecisse non fateatur. Hos insequitur P. Fr. Hieronymus Straffen uir Apostolici spiritus, & admirandæ doctrinæ, cuius studium in id præcipuè tēdebat, ut suos Fratres  
sera-

seraphicos efficeret opere, & veritate, & in populis eum fructum reportaret, quem S. Fundator præscripsit. Vniuersæ superioris Germaniæ, et Regnorum circumiacentium Fratres ex potestate, qua pollebat, mira sollicitudine visitabat, animabat, corrigebat, et inter c. sui ingenij monumenta illud reliquit: Quomodo Fratres Minores ad obseruandam promissam regulam se componerent, vel si ab ea aberrarent, se corrigere possent. Factus deinde Episcopus, nihil quod ad cõmisi gregis salutẽ cõducebat, omisit, vt adhuc viuens, nec prætermittit.

Nec prætermittendus celeberrimus P. Fr. Bonauentura Damius superioris Germaniæ Commissarius generalis, cuius erga Beatissimam Virginem singularis deuotio, strictioris obseruantię cultura eximius, in rebus agendis prudentia singularis, in conuersione Hæresum procuranda zelus ardens, apud Principes magna autoritas, cuius etiam memoria, apud Magnates, et in Cæsarũ nutrice Austria, et in Metropoli Vienna adhuc viget, et in perpetuis benedictionibus erit. Ex huius Patris prefectura, et virtutum schola strenui, et inuicti pugiles fidei prodire, inter cõeteros P. Fr. Dominicus Hefs, et P. Fr. Tobias Henschelius, ille concionator insignis, et doctrina spectabilis, vti apertissimum, multa opera præcipuè illud de successione Ecclesię editam, testimonium perhibent; hic laurea doctorali prius in seculo decoratus, hæresum diligentissimus eradicator, in quem finem quotquot opuscula elaborabat, in concionatorum gratiam, dogmaticè conscribebat, orthodoxorum firmamentis vallata.

Et quis alios scriptores aduersus hæreses enumeret? Plurimos recenset Genealogia Patrum S. Francisci à P. F. Augustino Vittræ Bruxellis anno 1627. edita, nam inferioris Germaniæ, qui murum se pro domo Dei validissimum exhibuerunt, sunt Patres FF. Martinus Turhout, Petrus Crabbe, Franciscus Regis, Ioannes Royardus, Mattheus à Dordrek, Franciscus Tietmannus, Cornelius Prochterius, Franciscus Veruoot, Nicolaus Tacitus Zegerus, Franciscus Zigremius, Leuinus Brèchii, Franciscus à noua curia, Ioannes Clerici, Ioannes Contractus, in omni quoque scribendi materia illustres.

In Superiori Germania Gaspar Schatgerus emicat, qui adhuc viuente Luthero contra eum spicula direxit, scribendo librum illum eruditissimũ de sacrificio Missæ. Aduersus eundẽ hæresiarum centurias perdoctas ingeniosè elaborauit P. Fr. Ioannes Nassus: hic in Episcopum Bellicensem consecratus, fortius à grege Lutheranos lupos abigebat. alios eiusdem cui recenset Genealogia citata. Idem P. Fr. Franciscus Cordubensis impigrè elaborauit, vt hæretica temeritas, conscri-

ptis



ptis ab ipsiis sacris monumentis confunderetur. Fuit hic quōdam Sac. Cæs. Maiestatis coniugis à sacris confessionibus. Similiter, & Leo Manguardus, qui omne studium contra Lutheranos Augustanos euertendos impendit; præsertim contra Lutheranz se&æ defensorem Melchiorem Funcium, & alterū in hæresi radicatum profundis radicibus Lucam Osiandrum toto opere non sine laude impugnat P. Fr. Michael Anisius, Viuens adhuc P. F. Michael Denek prætereundus non est, qui nedum in suggestu à viginti, & amplius annis maxima cum laude, & fructu Dei verbum prædicauit, sed etiam in edendis quamplurimis egregijs operibus insudat.

Nec minus prædicatione, & opere prestiterunt, quod præcedentes verbo, & scriptis subsequentes Patres in vinea Dei laborantes, Nam & P. Franciscus Vualburg, duo millia, & vitra animarum ad fidem conuertit, Matthias Obirhardt animarum sitientissimus, non paucos manipulos in Dominica horrea compotauit. P. Fr. Vidaricus Seitz non millenas, sed millenorum myriades infidelium ad fidei agnitionem produxit, ex omni genere, Hæreticorum, Anabaptistarum, Lutheranorum, Judæorum quoque atq; Turcarum, vt armatus Dei verbo in occursum eorum pergeret, nullum controuersiarum genus, vel argumentorum tela pertimescens. P. F. Guilielmus Bergh egregius concionator præter innumeras peccatorū animas ad meliorem frugem compositas, hæreticorum quoque supra millesimum numerum, mentes catholicæ fidei fulgore illustrauit. Hoc certum quod per octo millaria Germanicæ Auitriæ inferioris vix aliquis reperitur, quin Franciscanis operariis conuersionis gratiam post Deum, acceptum referat.

Et vt messis, & vinea Seraphica fructificaret magis, suorum quoque filiorum cruore adaquata est. Ioannes. n. RiKtel ab Hæreticis crudelissimo mortis genere enecatus occubuit Zurphaniz anno 1572. eodem anno quo Petrus Menquius Ruremunde, & Theodoricus Loets Zurphaniz, & Cornelius Musfus Delphis consimili mortis genere ab Hæreticis trucidati. Anno vero 1579. Iacobus Schuermās, interfectus est ab impijs, & complures alios Belgiū habuit fidei antagonistas illustres, sanguine eandem consignantes, sed & Ioannes Amsterdamensis à Belgis trucidatus, apud Louanientes tumultatus. Triumphali titulo similiter occubuerunt Christianus Sui in Germania Superiori, & Ioannes Puteanus 1579. in inferiori strenuè occubere pro fide decertantes. Hi omnes non tantum Patriæ honori, sed et toti Germaniæ splendori, vt hominibus exemplo tanquam Heroes fortissimi timidos ad certamen pro Deo, et Ecclesia subeundum inuitantes.

Fratres

Frates quoque Pragenses, iussu Hereticorum quorundam Principum Protestantium sequentium, torturæ, et variis tormentis addicti, qui velut noui Machabæi mortem potius oppetere elegerunt, quam a confessione fidei desistere, ut potius illis tormenta defuerint, quam illis hi cederent, vnaque fidei constantia Germanos fratres effectit, quos eadem religionis professio iam pridem colligarat. hi ad sacratum duodenarium numerum recensentur. Plures omittuntur præter illos quorum nomina recensentur ab eo, qui reddet vniciuque iuxta opera sua.

At hæc et si ad vltima secula paulum vetustiora, ad noua eorundem Patrum gesta gloriosa pro fide exhibita, ad confundendum os Vindiciani proferamus.

In Palatinatu Heildebergenſi (vt scribit Illuſtriſſim. Dominus Carolus Carafa Episcopus Auerſanus, qui in Germania Nuntii Apoſtolici apud Cæſarem munere functus eſt in ſuo libro nuper impreſſo de Germania ſacra) ſtrictionis obſeruantiæ Patres ordinis Sancti Franciſci hoc tempore ex Caluinismo ad catholicam Religionem reduxerunt ciuitatem Vuolffenſteil cum adiunctis ſuis vndecim pagis: ſic etiam ciuitatem Stomburgo cum duobus oppidis, & quatuordecim pagis: pariter ciuitatem Montingẽſem, Archilatrapiam totam ciuitatis Cæſaris Lautienſis, cum tribus oppidis, & ſexaginta pagis, Dominium Hobonchehen cum quatuor pagis, oppidum Reggenhauſum cum ſex pagis arcem, Naumburg cum duodecim pagis, & oppidum Offenbermeſe. Hęc cuncte pepones allia, et naſturtia, et nihil generoſum in Imperio Theutynico cernunt hæretici? Hęc cuncte vix ſenos, vel denos producere, potuit Grauiua ex vniuerſis Regularium: Chronicis, cum tot illuſtres proceres ad oculum tibi demonſtrarit, nonne aperte deprehenderis mendax? quid te amicum eſſe præſumis, et deſenſorem columbini gemitus (alloquor te cum Gilberto) qui neſcis oculos habere columbæ? *Quomodo (anima) amica es, quæ pulchra nõ eſt: ſed quomodo non eſt inimica, quæ malignaris in ſancto, qui malignatur in bono ſine in ſuo, ſine in alieno? in tuo malignaris bono cum ipſum, vel ſaltem naturale bonum ipſum non conſpicaris. In alieno cum de bono male ſuſpicaris. & praua intentio, & peruerſa interp. ratio, vtraque malignatio eſt: vtraque fellia: vtraque falſa, nihil habens cum columbarum natura commune. Oculi columbarum ſunt, qui nec falli volunt, nec fallere, norunt, neſcis quod ſponſus tuus veritas eſt, &c. quomodo dicet tibi colūba mea, amica mea, quæ ſimplicitate non gaudeſ? amica eſt veritati ſimplicitas, ideo cum ſimplicibus ſermo inuatio eius. denique ſimplicitati amice applaudit dicens: oculi tui columbarum. Bona. n. eſt oculata ſimplicitas, ita ſimulationem excludens, vt non caligeſ in veri-*

Pag 338.

Serm. 22.

Veritate. Rara hac hodie in terris auis, et cætera. Quis est qui seculi calliditates non sectetur, quis illi se uti non gaudeat, quis non amet habere, aut saltem nominari in se non velit? quis est qui non verecundetur oculos habere columbinos, gloriatur oculos se habere Miluinos? si Christi amicam dici te velis, quid tibi cum prudentia carnis, quæ inimica est Deo? an istas inimicitias euacuare conaris, ut viri usque carnis, & spiritus prudentias condas in te ipso? modicum fermentum totam massam corrumpit. Quid ergo fiet ubi multum est fermentum, massa modica? Quæ societas legi cupiditatis, & legi charitatis? Non debet illa huic esse coniuncta, quia nequit esse subiecta. Prudentia n. carnis legi Dei aut repugnat, & inimica est, aut omnino perit, & nulla est, aut resistit, aut ex toto desinit. Potest periri, ut penitus non sit, non potest premi, ut ei cõtemperata sit. Tuum ergo, & os, & cor huiusmodi exercitatum opus habere prudentia, quæ legi Dei non potest associari, vel subiici. Totus in hoc es in tuo opere, ut zelum cum detractiõne componas, et veterum ordinum depressione, cum vnius solius super extollentia. Sed totum destruis te, ut nec veteribus placeas, nec his, quos ut tuos clientes laudare fingis, arrideas, quinimo, et ipsi quos superextollis, humiliter clamant: *oleum peccatoris non impinguet caput meum*, sicut vinum eorum adulatorum, æquæ lance pensanda sunt verba, et verbera eorum. *reuiuit consolari anima mea ab vberibus consolationis eorum*. Reuoca Domine Iesu filios tuos qui aberrant ad tactus huius dulcedinem, ut ex ore lactentium in vberibus pietatis, perficias laudem cum destruxeris inimicum, & defensorem.

### S. Patrum Conuentualium in Germania fructus.

**S**ed & Patres Conuentuales S. Francisci non exiguum fructum afferunt, in Imperio Theutonico. Ex quo. n. ut recetiora proferamus, Collegium à Ferdinando Cæsare inuicissimum erectum est in Ciuitate Pragensi, in eorum Conuentu S. Iacobi anno 1622. celebres, doctissimi, & virtutum omnium genere excultissimi Patres floruerunt. Famigeratissimi recensentur cum Regentes, tum Baccalaurei, eiusdem Collegij moderatores, qui sacram Theologiam illustrarunt, & fidem catholicam validissimè propugnarunt, PP. FF. Franciscus Antonius de Sanseuerino, Bonauentura Merenda Panormitanus, Michael Mantilla Drepanensis, Iacobus Fabrectus de Rauenna, Philippus Salerni de Alcara, omnes insigniti Magisterij, & Doctoratus titulo. Baccalaurei alij quam plures omittuntur. In Vniuersitate verò Viennensi præfuit idem P. Fr. Philippus sex circiter annis, cui P. Fr. Octavianus de Rauenna successit,

D cessit,

ceffit; eandem quoq; Academiam moderati sunt Regentes eruditissimi . Marcus de Mutina , Cornelius de Sanseuerino Placentinus, Nicolaus Lauriniki Polonus, Franciscus Amicottius, Lucius Zuccardi, laureati omnes Magisterij infula, lucentes in Ecclesia militanti, digni quoq; vt luceant in triumphanti erudiendo multos ad iustitiam, tanquam stellæ firmamenti in perpetuas æternitates. Recens adhuc est memoria Mag. Petri Putenei Colonienfis concionatoris aulicis, et à consilijs Rodulphi Imperatoris.

Græcij ab hinc 12. annis doctissimi Patres floruerunt Scholasticam doctrinam edocentes, Tiberius de Monte nouo, Bonauentura de Monte Georgio, Gullielmus de Bononia, Marcus de Cilla, et Ioannes Thomas Bononiensis. Hi quoq; in Magistrorum Collegio cooptati, elucidantes sacram doctrinam illud promeruerunt, quod promissum est; *Qui euocant meritam æternam habebunt.* ]

Celebres etiã fuerunt Mag. Nicolaus Amstrophius Theologus. Concionator illustris, Episcop. et suffraganeus Monasteriensis, et Magister Ioannes Pelchingius ecclesiastes insignis Episcopus Cardicensis, et suffraganeus Paderbemensis. nota doctrina Petri Cratepolij, qui varia scripsit opuscula, inter c. de Sanctis Colonienfis, et Episcopis Angliæ, Treuer. Colon. et Moguntin.

Præter istos recensitos, Oratorum christianorum, verius Evangelicorum Prædicatorum laudabilis recenseretur numerus, qui hæreses confutarunt, vitia debellarunt, fideles edificauerunt. Celebris etiã memoria Magistri Barnabæ de Opauio, senis venerabilis, eximia authoritatis, qui in iugestu ad eum detonabat, vt euangelicæ prædicationis tuba, plurimos ab hæresi ad fidem conuerterit. Mag. Bonauentura Manhardus Prouincialis olim, nouus Orpheus, innumeros auditores ad se trahebat, vt etiam corda: alter Magister Bonauentura de Græcio, sic ex eloquentia suadebat, vt et effectu quoque persuaderet, eloquentissimus, et in mouendo efficacissimus. Magister Paulus de Praga in sua lingua Bohemica excellentissimus, magnus diuini verbi dispensandi fuit Oeconomus. P. Magister Frater Arnoldus de Colonia, in declamationibus quoq; insigniter excelluit, super hos Magister Accursius Voluifer Herbipolensis, Prouincialis Austriae doctissimus, et vsque ad naturæ miraculum eruditissimus, sibi vendicat Principatum. Hos veluti arietes è vestigio inscuntur Mag. Clemens Vindmer, Mag. Franciscus Mirai, Mag. Matthæus de Græcio, Mag. Andreas Pragensis, cæterorum non est numerus.

In prouincijs Argëtoratensi, et Colonienfi non paruus Ca-

the-

thedraticorum indiculus efformari posset, claruerunt inter cæteros in cathedra Coloniensi Mag. Ioannes Angelus, et M. Ioannes Vallendorphius, etiam concionandi gratia insigniti. Virtute verò præstantissimi in iisdem Cœnobijs Germanicis recensentur quamplurimi eiusdem familiz, etiam si subfrictioris obseruantiz castris non militent. Non modo ait Gilbertus vicos districtè viuentium habet Civitas tua Hierusalem, sed etiam plateas, & humiliora, & planiora diligentius; sic in omni professione, & ordine, quæ sponsa est, eius quem castè diligit, vestigia querit, quatenus habeat undecunque operationis exemplum, & amoris incendium. Non dedignatur ab his etiam, qui foris sunt, qui nulla arctioris disciplina regula confringuntur, mutuari virtutis insignia, reputans feruentiorem ibi frequenter affectum, ubi inferior fuerit ordinis gradus. Solus Vindicianus desperat inuenire posse fructus Deo dignos, sed solum pepones, allia, et nasturtia. De eorum numero es Vindiciane, de quibus idem Gilbertus loquebatur, qui omnes præscrutatur professiones, & ordines, sed in eis nulla inueniunt, quæ eos trahant, sed cuncta quibus ipsi detrahant, calumniantes, vt facis tu quoque in hoc opere, quod districtio in aliis sit nimia: in aliis nulla. Istorum dicere est, & quidem, quam miserè tam verè, non inueni illum. Præuus certè sensus, vt dicas ecce Christus hic; imo ecce illic. Pessimus verò si dicas nec hic nec illic: vtrobiq; querit sponsa & hic, & illic. Queram per vicos, & plateas, quem diligit anima mea. Per vicos districtiorem accipere, per plateas dispensationem. Neutram in ministris Ecclesie sinistrè interpretaberis. Vtraque Ecclesia recipit, in utroque sponsa querit Christus. Noli in altero tantum, in utroque Christum quære, tam in strictiori obseruantia, quam in Patribus Conuentualibus Christum reperies, & diuina charismata vbique flores, & fructus decerpes honoris, & honestatis.

Serm. 5. in  
Cant.

### §. PP. Capucinatorum labores in Germania.

¶ AD Patres Capuccinos oculos dirige Vindiciane, inspice quam florida sit quoque horum vinea, quomodo etiã flores fructus parturiunt. Hic iugiter mentis ad Deum excessus, congeminatæ vigiliæ, atque ieiunia, callosa genua, pectoris tñsiones, inter orandum fletus, iugis psalmodia; vt eius instituti professores Dei laudem celebrâtes, legemque Dei die noctuq; meditantes, videas, exaltationes Dei in gutturibus suis ferentes; exactè eorũ vitæ argumeta, & indicia quod in his, verbis, factorũq; Præconibus, obseruabis pedes nudos Apostolicisq; similes nihil mortuũ circumferentes, vestè fastum coercentem, zonã villitate ipsa decoram, tunicamque nonnihil restringentem, ne videlicet

Mutuata  
ex Nazian.  
de pace o-  
ratione 1.

Patrum Ca  
puccinorū  
vita S. Gre.  
verbis de-  
picta.

Oratione  
de se ipso,  
& ad eos.

ingressus gravitatem restringat, oculum minime palantē, sermonē à ratione impulsū, silentium sermone præstantius, admirabilem modum cum in publicum procedendi, tum ab hominum frequentia secedendi, illud ut alios erudiant, hoc ut spiritus mysteriis imbua-  
tur, & quidem utrumque adeo præclare, ut & in media hominum luce versantes solitaria vitæ rationem seruent, & in solitudine agentes, charitatis, humanitatisque officia tueantur. Atque ut his adhuc maiora, & sublimiora proferas, eorum opes in egestate, professio in peregrinatione, gloria in contemptu, potentia in infirmitate. Qui delicias aspernari pro deliciis habent, qui regni cœlestis causa humilitatem amplectuntur, qui in mundo nihil habent, & mundo superiores sunt, qui cum in carne sint, extra carnē viuunt, qui pro portione Dominum habent, qui propter Regni spem, inopia laborant, & propter INOPIAM regnant. Hæc forma nunc in Germania, & ubique degentium Capucinatorum, veterum Monachorum formam exprimens à Nazianz. descriptam. Non sunt hi serui Dei (ut etiam ex eodem Doctore discurram) de eorum numero, qui pietatem nostram simplicem, prius artisque expertem sucarunt, ac novum quoddam Politices genus effecerunt à foro ad Sancta translata, & à Theatris ad abdita sacra, profanaque oculis minime inspectanda, ut si audacius loqui liceat, duas iam scena sint, hoc discrimine inter se distinctæ, quod illa omnibus pateat, hæc quibusdam, illa rideatur, hæc honore floreat, illa denique theatrica, hæc spiritualis nominetur, verum de eorum choro, qui simplicitatem Apostolicam cum prudentia coniungentes, Apostolica vestigia non Palatinorum dignitates, & professionem aulicorum infecuntur, hos intueberis Vindiciane, & de facto, si in Germania latitas intueris, et experiris, ut cum eodem sancto prolequar, homines non præcipites, nec importunos, nec violentos, nec ad theatricam quandam ostentationem, & compositos, sed modestos, & submissos atque in hominum frequentia, & societate velut societatis expertes, & singulares, & ut compendiosius adhuc loquar, Philosophos esse perspiciis. Philosophiam autem dico, non callidè, & politico artificio accersitā, sed simpliciter ac spiritualiter cultam, & observatam. Vnde nec mirum si Vindiciano, ex vitæ asperitate, & maceratione, quærenti deliciarū flores ut assueto in hortis Adonidis, & non inuenienti, omnia poma noua, et vetera Seraphicæ Religionis S. Francisci, et ceterorum sanctorum extimarit allia, pepones, nasturtia. At quid mirum, nam palato non sano insuavis panis, et odiosa lux ægris oculis, quæ puris amabilis, et inconstanti, et vario, et versipelli ingenio, nec aspera, nec mollia placēt. et quomodo placere poterant, cui et cilicia, et purpura displicuerunt, ad quem sanandum, si saltem in vnum ab hac Capucinatorum familia assum-  
ptum

ptum oculos conijceret, Eminentissimum, et Reuerēdissimum Cardinalem Fr. ANTONIVM BARBERINVM Sanctiss. D.N. Germanum Fratrem, maiestatem ex purpura, humilitatem in ueste cinerica, & cilicino indusio præferentem cerneret, cuius obtutus tantam malitiam dissolueret: te edoceret, & seorsim saga, & cilicia, & seorsim purpuras, & multo magis purpuras cum vestimentis humilitatis reuereri.

At, si generalis omnium Patrum istorum conuersatio, parum te mouet, iam ut petis Vindiciane particularium peculiare fructus intellige. Habet in Europa Prouincias 45. ubi Conuentus 1400. Religiosi 18000. Missionibus aduersus hæreticos insudant, ut ad Catholicam Ecclesiam reducant, in Gallijs, & in omnibus Prouincijs Germaniz, vt dicitur. In Anglia in sacello Regina diuinis inseruiunt. In Hibernia, Insulis Canada, in Græcia, Chio Byzatio, Naxo, etiam Syria, Palæstina, Alepo, Sidone, Berytho, Babylone, Armenia, & Perside, infidelium conuersioni strenuam operam impendunt, & quotidie à S. Congregatione destinantur ad dilatanda Christi tentoria, quorum gesta heroica probe in dies innotescunt.

Sed ab hinc quadraginta annis fecundæ vitis Seraphicæ palmes in Imperium Theutonicum ex Italia (ubi primum plantata Religio ista est) transmissus idem ordo, iecit radices altas, nam, his temporibus Capuccinorum Prouincia Bohemiam, Morauiam, & Austriam complectitur. In ea viginti Monasteria, velut castra Dei omnipotentis fixa sunt, quorum nullum sine diuini verbi præcone, plura, duobus, aliqua tribus concionatoribus decorantur, qui verbo, & exemplo singulis diebus festis è suggestu, velut è specula quasi tuba exaltant vocem suam annunciantes populis scelera eorum, & inimicorum infidias detegunt, voce, spiritu, vitæ puritate exterrentes, multos vel ad orthodoxam fidem suscipiendam, vel iam catholicos non secundum fidem, quam profitentur viuentes, ad meliorem frugem conuertentes. Hoc ipsum quoque præstant Sacramenti penitentiae administratione, magna enim eorumdem Patrum Cœnobiolorum pars Confessarios expositos habet, qui omnium ad eos accedentium exomologesim excipiunt, & sauciatis ab infidelitate, vel prauis vitæ moribus male affectis, pharmaca spiritualia apponunt, ut sanentur.

In hæreticorum autem conuersione intenti, ouiculas innumeras palabundas à catholico grege aberrantes, ad humeros Christi Principis Pastorum quouidie important, & penè ipsi soli in Bohemia, & in specie in Neobleslauiâ, Ponto, Litomeritio, Laitomischell, & in Austria superiori, Stira, Gnuinten Nels, &c. myriades hæreticorum, eierata heresi, mystico eiusdem

Ex relationibus A. R. P. Theodorici de Bergamo, & A. R. P. Valeriani Magni.

dem Christi Domini corpori adglutinarūt. Nec defuerunt viri insignes, qui calamo etiam eminus hæreticos debellarunt. Insignis fuit P. Frâciscus Titelmannus, qui in Capuccinorū Prouinciâ Romanâ cœtu aggregatus est, & Anticuli apud Hernicos Prouincialis, diem clausit extremum.

Famigeratissimus est quoq; A. R. P. Fr. Zacharias Bouerius, meus collega in officio S. Inquisitionis, cuius opera nedum in Germania existentes hæreticos, sed aliarum quoq; Prouinciarum, euincunt, & sternunt. Hic quoq; felici stylo PP. Capuccinorum Chronica descripsit.

In reformationis verò negotio magnopere insudant. Vnus in hac re præcipuus A. R. P. Valerianus Magnus Mediolanensis, fidei catholice propugnator acerrimus (qui varijs congressibus ministros Synagoge Satanz confutauit edito, vt accepi, aduersus libro, de A catholicorum credendi regula iudicium, qui & alia monumenta digna eius calamo scripsit, cuius studijs, & pietissimis laboribus, quicquid attentatum, suatum pro auita religione retinenda, & morum informatione ac tuenda, tribuendum est, nimirum circa prætensiones Ecclesiarum, inter Pontificem, & Cæsarem, bonorum ecclesiasticorum alienationem quatuor Episcopatum in Bohemia erectionem, disciplinæ, & iurisdictionis ecclesiasticæ in eo Regno introductionem, quæ omnia ob Saxonū posthumam inuasionem, retardata, & præpedita. Archiepiscopale Collegium eiusdem industria pro iunioribus alendis, & litterarum informatione, cum Christiana pietate, erectum est. Horum exemplo permoti dum catholica Religio respirare cœperat in Palatinatu, vt in sua Germania sacra scribit Illustris. Episcopus Auerlanus Carolus Carafa. *Francofurtenses in eorum Ciuitatem, instante Cæsare (cuius litteras tunc Nuncius Apostolicus, & mandata procurauerat) instante Archiep. Moguntino, Patres Capuccinos admiserunt.*

Pag. 333.

Excessit paulò ante P. Fr. Laurentius Brundusinus, qui quòdam Generalis totius Ordinis: de quo noster P. Mag. Fr. Alphonsus Fernandez in sua Historia Ecclesiastica nostrorum temporum Hispanica lingua descripta hæc habet. *E Patribus Capuccinis P. F. Laurentius Brundusinus (qui fuit Generalis, & nunc Commissarius Alamania) multum fructum attulit, hæreticos debellando suis ignitis sermonibus. P. Fr. Cherubin de Murriano, mirabiliter profecit in, hæreticorum reductione ad gremium Ecclesie Catholice.* Eiusdem Patris Fr. Laurentij opera liga catholica in Imperio stabilita inter Cæsarem, Hispaniarum Regem, & Ducem Bavariz. Hinc propulsatus Palatinus ante viginti quatuor annis circiter, demum ignominiosè profligatus, & nouissima hoc victoria Religio in Germania

Lib. 3. c. 13.

pro-



propagata, cuius progressus instigante Satana, functis his bellis, nostris peccatis exigentibus, tantisper retardatus. Huius viri magis accrevit fama post mortem, ut pro vita, & signis examinandis iam processus forinari cœperint, & præ lætitia gestio, quod Neapoli in processu, auctoritate ordinaria fabricato, Romamque transmissio, Iudex in recipiendis attestationibus assiterim.

Nec ita pridem P. F. Hyacinthus à Gregorio XV. ad omnes totius christiani orbis Principes destinatus, illud affectus est à Cæsare, ne villo modo cum Palatinatu pax concluderetur, inde tot præclaræ reportatæ victoriæ, inde Calvinismi ex Imperio expulsi.

Non defuerunt aliæ personæ insignes, cum propriæ salutis, tum publico Ecclesiæ bono vehementer intentæ, quorum nominibus informari optavi, & instanter pro mea erga istam religionem observantia exoptabam, sed bellorum tumultus in Germaniam, ne plenæ informationes, vel relationes haberentur, & ad me transmitterentur præpediunt, nec n. parvus est numerus, tum litteris, quàm perfectione vitæ affluentes, qui nedum in Germania, sed ad omnes terrarum tractus odorem diffundunt. Reticere non possum, de P. Fr. Matthia Bellitano, cuius pollex, lingua, ac cerebrum reliquo consumpto, & in cineres redacto cadauere, incorrupta perseverant, & Brixia in Italia asseruantur. Clarus P. Fr. Archangelus Scotus, è Regia stirpe, qui velut alter Alexius sponsa intacta relicta, post varias ærumnas, & labores, Religiosus Capuccinus effectus, Teneramundæ Guardianus obdormiuit feliciter anno 1606. Fr. Fidelis ex Sigmaringa Concionator egregius in Bretilcola anno 1612. ab hæreticis trucidatus est, horum duorum sicut & P. Fr. Iosephi de Leonissa, Fr. Seraphini de M. Granari, Fr. Francisci Bergomati, Fr. Raynerij à Burgo, Fr. Hieremiæ à Vastachia processus superiorum auctoritate formantur ad finem canonizationis.

Nota est in aula Cæsarea, huius ordinis sanctitas, nota tot feruorum Dei merita, quos eo magis honore, & existimatione, ut & Principes, & Dynastæ prosecuntur, quo sunt honorum, & huius seculi fastus contemptores. Solis Vindiciani oculis, tot proceres abietes, & cedri Dei altissime, humiles pepones, allia et nasturtia videntur, sed nec mirum quando cum suis symmictis faciendo inuisibilem Ecclesiam magnum montem elevarum super omnes colles, nec vident, & etiam si manibus palpent, nect angunt.

Non debes Vindiciane hos, cum alijs Religiosis, adeo contemnere, ut vilissimis terræ fructibus comparares. *Est* dicebat

Oratione i.  
in Iulian.

cebat Nanzianzenus contra Iulianum Monachorum contem-  
ptorem ( sub cuius vexillo tibi placuit militare ) *generosi, & sapientis animi, ne hostium quidem virtutem contemnere, verù hostium strenuitati plus tribuere, quam suorum etiam familiarissimorum ignavia, atq; labori: Plus debebas Monachis tuis hostibus ob eorum virtutes, quas obfuscare satagis, tribuere, quam tuorum coniunctorum, & familiarissimorum molliciei, & luxu. tu verò laxitatem ( fingendo laxos reformare vel le ) mirificè foues, & in austeritate viuentes, acediosos, & desides non es veritus pronuciare; Vides ne Iuliane, Vindiciane, hos pauperes victu, & tecto carentes, carnisque fermè, & sanguinis expertes, ob idq; ad Deum accedentes? hos inquam pedibus illotos, & humum praestatio habentes ( quod ait tuus Hieremus, ut hoc figmento demonum quemdam ornet ) hos humiles, & terrenos, & supra terrena, hos inter homines versantes, & rebus humanis superiores, hos vinculis Religionis voto, pressos, & liberos, qui retenti sunt, & teneri non possunt, quorum nihil in mundo, & quorum omnia, quae mundo superiora sunt, quorum duplex vita est, altera contempta, quam tu amplecteris, & via lata est ducens ad perditionem, altera studiosè culta, & expetita, hos inquam propter mortificationem immortales propter solutionem Deo coniunctor, ab amore alienos, & diuino, libidineq; vacuo amore correptos, quorum fons lucis, & quorum iam radij, splendorisq; traiectiones, quorum angelici psalmodiarum cantus, & pernox statio, & mentis ad Deum excessu, ante mortem in caelum se rapientis, quorum purgatio, & tamen purgantur, quippe nullum ascensus, & deificationis modum sibi cōstituentes, quorum rupes, & quorum caeli, quorum dei jci, & proteri, & quorum thronis insidere, quorum nuditas, & quorum incorruptibilitatis indumentum, quorum solitudo seculi alterius frequentia, & celebritas, quorum voluptates compressae, atque constrictae, & quorum perpetua, atque inexplicabilis animorum oblectatio, quorum lachrymae peccati diluuium, & mundi expiamantum; quorum extenso manuum flammam extinguit, feras mulcet, gladiatorum aciem retundit, atq; hebetat, instruitas acies in fugam vertit, vt vidimus in Germanicis bellis, tuamq; etiam impietatem, mihi crede compressura est, etiam si ad aliquod tempus extollaris, impietatisq; fabulam, cum tuis demonijs, vel haereticis ludam. Quomodo, ne haec quidem tibi terrore sunt, homo audacissimè, mortisq; si quis alius appetentissimè? quomodo te ueneratione non commouent? quanto tandem haec praestantiora sunt, quàm quae possis myrtragogorù tuorum pducere, vel fictè effingere, vel laudatorù paradigmata meliora afferre, quae si & multa quidè egregia protulisti, cōparatio-*

ne

ne odiosa protulisti, vt etiam hinc ansam acceperint fœderati anonymi, vt ad eos bona veterum cum cœnobijs deuoluerentur, quod nihil aliud fuit (vt ex eodem Nazianz. mutuer *quam saluifera doctrina*, & Religione longè, latèq; fusa, ac circa nos, omnesq; Religiosos, maximè vigente, Romanorū Imperium conuellere, omnibusq; Reipublicæ partibus periclitari, eaq; quibus ne hostes quidem grauius quicquam possint, à nobis met-  
 ipsis accipere, &c. Certè concludam cum eodem. *Istius Iuliani Vindiciani improbitas rationi, & concilio tenebras offudit, ob eamque causam paruis vix, ac magnis persecutionem molitur.* Nam ad rapinas ipsos hæreticos animauit, dum inutiles Cœnobiorum incolas, & inutilia terra pondera, allia, pepones, existimauit. Putarunt multieruditissimi, te indignum responsione dimittere, non respondendo stulto iuxta stultitiam suam, & verè sic est quantum ad priuatas, & particulares iniurias, tunc enim vt etiam ponderauit Basilius, *silendum tunc est, & que inferuntur animo quieto toleranda: cæterum, vbi communis causa agitur, redarguendi syncophantæ, ne dum aduersus virtutem successu potitur mendacium, quam plurimi perdantur.* Et tunc stulto iuxta stultitiam suam respondendum est. Omnis Ecclesiæ causa agitur, dum nobilissima membra impetisti Vindiciane, & quâuis religiones tuis Cimmerijs tenebris offundere, nunquam potueris, oculos insipientium obfuscare potuisti, & pusillos, vt scâdalizarentur etiam de bonis ex publica malorū detractiōne, iisdemq; hostes Ecclesiæ sagittas detractiōnis, quas subretractas inspicis in Caluino Centuriatoribus, Morneo, in venenato ore tuo intingerent, vt acrius Regulares ferirent effecisti, prius tu scopum præligendo, & primas sagittas iaculando. Nonne vulnerasti? tot certè vulnerasti quot dicacitate tua regulares impetisti, & quot ad vulnerandum, & sagittandum extimulasti.

Ep. 80.

Nouus insuper Ioab deprehenderis, Vindiciane, ex tua cruenta dicacitate omnes regulares feriens, et Monachos, et FF. Mendicantes, iisque aggregatos, qui etiam si ad altare cōfugas locorum immunitatis nequaquam tibi patrociniabitur, quia sacras personas confodisti. Eadem sententia contra te lata, quæ et contra Ioab prolata à Salamone, vt omnino occideretur, etiam si ad altare confugeret. *Reddet Dominus sanguinem eius, quia interfecit duos viros iustos, melioresque se, & occidit eos gladio, Abner filium principem militia Israel, & Amasam filium Iether principem exercitus Iuda.* Si Ioab inimicus interpretatur, tu inimicus qui et defensor, de quo etiam scriptum est [vt de Aruas inimicum, et vltorem] vel vt legit Aug. [inimicum et defensorem] qui fingens solum Sodalitatem defendere, cæteros

3. Reg. 1.

Ex Aug. in psal. 59.

E ordi.

Aug. pl. 8. ordines profcidiſti inſpecie (preter Aug. et SS. Benedicſti) Do-  
 minici, et Franciſci familias, et illis Dominicum, et Francicum  
 ſpecialius confudiſti; illum veluti Abner, qui & *lucerna patris*  
 ex prædicationis nomine, et officio; iſtum, nempe Amata, qui  
 & *populum eleuans* Minoritarum principem, ex humilitate ad  
 ſummam euehês exaltationem: illum principem militiæ Iſrael  
 Prædicatorum; hunc exercitus Iuda Minorum Ducem inui-  
 diſſimû. Aggrauatû eſt homicidiû Ioab à Salomone, quia *ef-*  
*fundit ſanguinem belli in pace, & poſuit cruorem prælij in balneo*  
*ſuo, qui erat circa lumbos eius, & in calceamento ſuo, quod eſt ſub*  
*pedibus eius*, viros innocentes ſub ſpecie pacis occidens, et de  
 admiſſo ſcelere gloriabundus exultans, eorumdem ſanguine  
 propria veſtimenta aſpergens. Aggrauatur quoque tua mali-  
 tia, dum in hos principes inſilis, dum de eorum ordinibus vin-  
 dictam ſumis, ſub pacis et amicitia zelo, te catholicum fingês,  
 et pro ſacris ordinibus reformandis zelantem. Nec tibi fuit ſan-  
 tis, myſticè horum ſanguinem linguæ gladio mactandæ effun-  
 dere, niſi eo pariter te ipſum ouantem aſpergeres, in triumpho  
 ſignum, et quod immaniſſimum ſcelus eſt, etiam inſultares in-  
 corpora occiſa ab Hæreticis, paſſiones eorum, vt fabuloſas, et  
 commentitias habendo, et ex horum, vt et cæterorum Ordinû  
 vaſtatione, innumerabilium Cœnobiorum hæretica manu ſolo-  
 æquatorum, iſtantiæ, et vanagloriæ deſumeres argumentum,  
 quando relictas reliquias, nauſtutias, allia, et pepones, præſcripta  
 fronte appellare non erubiſti.

Deut. 242

Fruſtra ad altaria fugere procuraſti, nempe ad Pietatis tem-  
 plum, et aram zelilex n. præcepit. *Si quis per inſidias occiderit*  
*proximum ſuum, ab altari meo euellat, et moriatur.* In lingua tua  
 feciſti dolum, ſicut in nouacula acuta, religioſos omnes eorû-  
 que principes, duos in ſpecie confudiſti. non ſuffragatur ara,  
 vbi dolum, & inſidiæ præceſſerunt. Clamabat etiam cõtra eiûſ-  
 modi inſidiatores Gentilis ille,

Iyeus ad  
Magaram.

*Complettere aras, nullus eripiet Deus*  
*Te mihi: nec orbe ſi remolito queat*  
*Ad ſupera victor numina Alcides vehi*  
*Congerite ſyluas, templa ſupplicibus ſuis*  
*In lecta flagrent*

nam nec impunitatem fontes proditionis homicidiæ maculati,  
 ad aram confugientes, mortem effugiebant.

OSTEM:

## OSTENSIO QUINTA.

De S. Augustini Florenti vinea, suum adhuc spirante odorem in Aquilonis regionibus.



*Vi in stadio currunt dicebat Apostolus, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium. At contra ait Hieron. de nobis dicitur: sic currite, vt comprehendatis. Non est inuidus Agonotheta noster, nec alterius palma, alteri parat ignominiam. Omnes athletas suos desiderat coronari. Solus Vindicianus partialis agonotheta fictorum à se clientum, illis palmam*

Ep. ad Lucium.

refert, ceteros ordines cetera herbarum, quæ cito desinunt, vt ignominiose existimat, voluit nuncupare.

Plantata fuit ab Augustino suæ religionis vinea, in Clericos, & FF. Eremitanos bipartita, cui religiones multæ incorporatæ, & cõteseratæ eiusdem regulæ instituto, tanquã fructuosi palmites vberes fructus rediderunt, vt vino sapientiæ, & virtutis torcularia redundarent. Totum tamen viti, à qua traducem susciperunt, deserunt, ad quã suos census, etiã omnes ecclesiastici transmittunt, agnoscentes, quo duce, & institutore, & Doctore profecerunt. Nulli penè (dicebat Petri successor Martinus V.) vt ita dicam, maiorum merita debemus, suam Augustino, quicquid .n simul omnes Apostoli, atque alij Apostolorum sectatores rigarunt, hic coronauit, hic tetendit, hic velut circumposito aggere, materiã præbuit, quin ex Deo felicitiora incrementa susciperent. Vnde merito ob suam doctrinam, & regulã Religionibus traditam exclamat. Ego quasi trames aquæ immensæ de fluuio, ego quasi fluuius Doris, & sicut aquæ ductus exiit de paradiso. Dixi, rigaboriũ meũ plantationũ, & inebriabo prati mei fructum, non ad pepones, aNia, & nasturtia, vt ludit Vindicianus, sed ad insignes arbores Heroum, quæ in Augustiniana religione ortæ, aut alias eidẽ coniunctas ex consanguinitate, & affinitate regulæ producerunt, collium externorum amœnitatẽ præferentes. Velut arx munitissima tanquam turris David S. Aug. familia, omni armorum genere ferta (mille si quidem clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium) in Ecclesia Dei instituta est, à sui fundatione, hæreticorum phalanges destruxit, tutam reddens ciuitatem Dei, catholicos inuidis tanti Patris argumentis armavit, & contra Damascum hoc est bibentem sanguinem, vel osculum sanguinis (per quod superbia, auaritia, luxuria designantur) catapultas trium votorum paupertatis, castitatis, obe-

Serm. de  
translat. S.  
Moni.

Ecc. c. 24.

dientia in Ecclesia Latina disciplinam religiosam instituyendo direxit. Impigrè, & aliter decertauit, & per Vniuersâ Aphricam, Italiam, Hispanias, Gallias, Germaniam, addas & Americam illustria trophæa de Christi hostibus reportauit, innumeros populos Christo acquisiuit, innumerabiles Cœnobitas Apostolicæ vitæ aggregauit. Illud præ ceteris memorandum, quod exurgente anno 1517. nouo illo Lucifero, & principatû affectante, à ceteris commilitoribus, eidem mira fortitudine, & constantia contradicendum sit, & victoria, projecto Dracone, reportata. Vetus Luciferi vox erat: In cælum conscendam - Sicut. n. dicit nobilis quidam autor [*Societatem illam sanctam in qua regnaturus erat Deus, cælum vidit nominandum, ita ipso in quibus ipse iam dominari affectabat, suum cælum arroganter appellauit: sic nouus Lucifer, cum Ecclesiâ toto orbe diffusam, regni calorum nomine appellatam cerneret, suæ sectæ, quam colligere cæpit, Ecclesiæ titulum affixit, immemor illius Tertullianici, faciunt & Vespæ suos fauos, faciunt, & Ecclesias Marcionitæ. Sed illicò verbi Dei gladium assumentes eiusdem Augustinianæ familiæ athletæ insignes in apostatam, & desertorem insurrexerunt, et ab Ecclesia eliminantur. Clarant inter istos P. Fr. Ioannes Osmisterus prouinciæ Sueviæ sui ordinis generalis Vicarius, ad impugnandum Hæreticos natus, Lutheranorum, & confessionis Augustinæ euerfor, Augustinianæ catholicæque doctrinæ in tota Alemania propugnator acerrimus, qui ab iisdem hæreticis veneno extinctus perhibetur. Cum eodè annumeratur P. F. Conradus Tregatius Prouincialis Theutonicus, qui cum Oecolampadio, Zuuinglio, aliisque Lutheri discipulis in arenam sepius descendens, orthodoxiam mirificè illustrauit, hæreticis pudore suffusus, qui illius apostasiæ tempore recenseat ceteros antagonistas, qui in extorres atque rebelles insurrexerunt, Ciuitatem Dei velut fortissima propugnacula ab eorumdem insidijs defendentes? etiâ postquam iam summis permisceri visa sunt, strenuè aduersus Lutherica castra ab iisdem Augustiniensibus depugnatum est, in ipsa namque Bohemia, Lipæ, nouem à Praga miliaribus, postquam à Fridlandiæ Duce nouum Cœnobium, atque Castellum constructum est, castra Dei omnipotentis fabricata, vbi in palæstra se exercentes eiusdem ordinis professores, in die pugnæ, hostis, & belli, munitiones diaboli postmodum euerte ut. recens est memoria bellatoris; claruit. n. in ea Academia primus Professor F. Paulus Conopæus, qui & typis non pauca comisit. Fr. Ioannes Denok Saxo Turingus, qui varias Vniuersitates, & in primis Pragensem illustrauit. Petrus Ernestus Zombechius Gandauus, prælectionibus, & concionibus feruentissimis Coloniz*

Atelred. in  
c. 13. Esai.

Lib. de præ  
script.

In Hist. Ec-  
cles. Fernã.  
lib. 3. c. 7.

toniæ claruit . qui & innumeros à fide transfugas ad veritatis catholicæ lucem reduxit. Ioannes Cools Gandaus, ob eloquentiam, qua pollebat, Cicero Theutonicus merito est appellatus. Henricus Lancellotus Mecliniensis acutissimis dissertationibus innumeros Nouatores euicit , hic Christiano stragèmate, p euāgelica prædicatione, militis more, sæculari clamore indutus, Hollandiam, & Zelandiam peragravit, vñ Sacramentorum relictas Catholicorum reliquias vegetans, & confortans. Mirificè Bruxellis, Antuerpiæ, Gandau, Tueris, & in vniuersa Germania, fidem catholicam defendit , vel propagauit. Hic suo germano Fratri non absimilis Cornelius, plurimum in cultura Dei verbi elaborauit, doctrina, & operum sanctitate celebris, cuius adhuc complurima extant litterarum monumenta. In eodē virorū illustrium vinea adnumerantur PP. Nicasius Baxius, Melchior à Daelhem, Reinerus Martinus Doctores Belgæ eruditissimi, cum Michaele Paludano, qui in insignioribus Belgij Ciuitatibus, Philosophiã, & Theologiã professus est. Emicat in suo quoq; ordine velut inter sydera Hesperus, Cornelius Curtius linguarum peritissimus, cuius extat liber de clauis Dominicis, cum alijs tanto viro dignis monumentis. Recens adhuc memoria illustres viros exhibet, quorum opera Bibliothecas oruant: hi sunt, Georgius Maigretius, Ioannes Eugenius, Prosper Stellartius, qui orum, & originem regularum sacrorum ordinum, & militiarum eleganter descripsit; Augustinus Theodori, Doctor scholasticus, qui Louaniensi Monasterio, & Scholis plurimis annis cum laude præfuit. Viuet adhuc in hominum memoria Ioannes Baptista à Glano, Cleri Leodiensis Theologus, Catholici fœderis, Parisinæ obsidionis tempore Consiliarius, ab Henrico III. Legatus ad Sixtum V. vt pro Rege oraret destinatus, insignis Ecclesiastes, quem declamantem Leodiens. Antuerp. ès. Bruxell. Tornac. vrbes, tanquam Christianum Ciceronem exceperunt. Hæc de nostri temporis illustrissimis viris, paucis è multis recensitis.

In Pragensi Prouincia, quando hodiernis floribus destituta esset, viuidus perseuerat, & florens, Ioannes Zacharias qui pedū de Hussitis, sed & de ipso Ioanne Hus triumphauit, qui proinde sacra atque aurea rosa, quæ à Romanis Pontificibus ad Principum Christianorum aliquem transmitti solet, honoris, & amoris ergo, eodem anno donatus fuit. Clara ibidem memoria aromata spirans Iacobi Pragensis, qui cum Placido Episcopo Andrensi in Concilio Lugdunenſi coram Palæologo Imperat. Græcos confutauit.

Ciuitas ipsa Argentinenſis, quando nullum hodie florem proferret, satis esset decorari memoriâ Thomæ Argentinenſis

Gene-

Generalis Scholaſtici eminentiſſimi. Hic in Vrbe Viennenſi in ædibus S. Auguſtini, vna cum B. Ioanne Saxone, & Greg. Ariminenſi eiufdem Ordinis, tumulatus; quorum elogium A. R. P. Magiſter Felix Milentius vir eruditiffimus, apud Imperium non ſemel pro Eccleſiæ traſtandis negotijs deſtinatus, qui cū Germaniæ Prouincijs viſitaret, hoc inciſum Hexaſticum eruditè, mihi retulit

*Tres dant, Saxonia, Ariminum, Argentina parenter,  
Vna tot ingenuos terra creare nequit.*

*Et tria tres patria, pietatem, dogmata, Regnum*

*Ter tria centenum continet Empyrium*

*Speſq; Fides, charitas, hos tres coniunxerat vni.*

*Tres, per felices vnus habet umulus.*

Huius Iordanis cocœui illi Patres clariffimi Henricus de Langetſtein, ſiue de Haſſia, & Bertholdus Ratiſbonenſis primi Vniuerſitatis Viennenſis profeſſores.

Ciuitas quoq; Conſtantiensis dat quoq; odorem ſuum, quando in Concilio ibidem habito ſelectiſſimi PP. Auguſtinienses operam ſuam ſedulò præſtiterunt, Ioannes Vobes Regis Galliæ nomine, ſecundus de Rampegolis Reipub. Ianuenſis orator, & pro Principe Forolouienſi, Gulielmus Forolouienſis.

Aliæ quoq; Vrbes, & Prouinciæ Germanicæ fragrant, ex virtutum, & doctrinæ odore Patrum Eremitarum: ſic Baſilea de Ioanne diſertiffimo gloriatur; Lutzeburgum de Vlrico Epifcopo poſtea Curienſe; Pannonia de Friderico Ratiſponenſi. Ipſa Hungaria tanquam odor agri pleni vndique ſuatiter olet, Auguſtinianis Paſtoribus, & Epifcopis ſcatens. Strigenſem Archiepiſcopatum annis viginti rexit Stephanus Foreſt forma factus gregi, virtutum exemplis coruſcans. Coroniacenſem ſimiliter Eccleſiam Ioannes Rex moderatus eſt, Lauacenſem Ladiflaus Sbrouolki, & alij eiufdem Ordinis ſucceſſores. Quis omnes enumeret?

Sed muſſitantem audio Vindicianum: & horum multi noſtra tempora præceſſerunt. Sed alios nominati, & recenſiti, qui noſtra, & parentum noſtrorum ætate floruerunt. Sed pauci admodum hi ſunt. Et hi ſuperſtites præſtant, quod præſtarent & multi, & præſtabilius, quod vnus fuget millia, quàm mille decem millia. Præclare Nazianz. *At onimuerò ſapientiam tanti facio, atq; extimo, vt parua etiam Ciuitatem à paucis habitatam, atq; adeo à magno Rege cum exercitu circumſeſſam magnam, & frequentem exiſtitem; ſi vel pauperem vnum ſapientem virum ciuem habeat. Hic n. tum ab hoſtium impetu, tum à circumuallationibus, & oppugnationibus, Ciuitatem ſuam incolumem tueri poſſit, quam quis alij pauperem illum ſapientem*

non

In Eccle-  
ſiaſt. c. 9.



*non agnoscant. Ego tamen sapientia vires, populari hac potentia longe antepono.* Vnus satis esset Hoffmaisterus Confessionis Augustinæ, & Confessionistarum egregius debellator, quando cæteri deessent, singulos .n. controuersos ab hæreticis articulos in materia fidei, ab Apostolica doctrina alienos, quibus vniuersa ferme Germania concussa est, & sceleratissimorum perfidia armata processit, incomparabili eruditione profligauit, eius opus emicat in Harmonia per Andream Fabricium Leodium collecta. Vnus Cardinalis Seripandus Legatus in Concilio Tridentino, eximia, & incomparabilis eruditionis, vt eius opera abundè testantur, sufficere deberet, ad Augustinensium gloriam. At non vnus tantum in eo Concilio hæreticos profligauit, nam & Episcopus Conimbricensis Fr. Ioannes Lopez, Gaspar de Casalis Episcopus Leiriens. Ioannes de Munnatones Episcopus Segorbicenf. Christophorus Patauinus Generalis, & alij eiusdem instituti Theologi, Thadæus Perusinus, Io. Paulus Recanatensis, Simon Florentinus, Cherubinus Lauosius, Gabriel Lauosius de Cassia, Gabriel Veratellus, Ambrosius Veronensis, Io. Baptista Veronensis, Ioannes Baptista Burgos, Antonius Modulphensis, Ægidius Volaterranensis, Eugenius Pisarenensis, Adamantinus Florentinus, Aurelius Corinaltensis, Balthassar Massanus, Sebastianus Fanesius, Christophorus de Sanctoris, Simon Patauinus, Angelus Ferrus, Petrus Lusitanus, veluti Angeli pacis, & lucis, vnum de Principibus S.R. Ecclesiæ Legatum sequentes, cum dracone Germano pugnarunt eminus, vt cominus eum eodem pugnarunt Theutonici illustres viri prænominati, & fecerunt Victoriam, calcarunt draconis diaboli caput, dum de capite eius, nam ex Tertull. *de fronsibus draconum gemmas eruã* seruit, cultiores facti, quam .n. iniuã possidebat gemmam Verbi Dei, abstulerunt, & ceruicibus suis, & ipsi capiti ornamenta struxerunt, excolendo, & perpoliando, veluti noui Beselees, Dei verbum elucidando. Hos intueri, & erubescere posthac pepones, & nasturcia derelicta pronunciare.

At conuentus admodum pauci. Ira est, & hæc tuarum symmistarum accusatio, si .n. ipsi tot restituerent, quot profanarunt, & funditus delerunt, multò plures essent, vel totidem quot præcis temporibus floruerunt. similiter si Ducatus ac Respublicæ, & Regna auitæ religioni sua restituerent, ne dum Augustiniensium, sed & omnium Ordinum florentissimam turbam restitutis proprijs possessoribus, occupatis domibus, inspiceret. In Italia, Hispania &c. vbi uiget Catholica Fides, doctrina & religione florentes, Clerum & Monachismum intueris, cur vigeret in Anglia, in Saxonia, vbi rarus homo catholicus? Quomodo vigere potest, vbi semen verbi Dei vel supra petram iactum,

De habitu  
mulier. c. 6.

iactum, & natum aruit, quia non habet humorem, vel inter spinas cadens suffocatur? Quid mirum, si non tot ex Imperio Theutonico Turtur exhibuit illustres viros, quot ex America (quod tu tamen rides) produxit, respexit. n. ad semen, quod in Americam iactū velut in terram bonam, ortum fecit fructū centuplum. meritoque ex hac terra bona arenam, & saluzia ad oppilandos fatidos hiatus tuos, & tuorum Symmistarum ad indigetās, & accolās, & ab extremis finibus Orientis, & Occidentis confugit. an non satis erunt ex eadem familia, Prouinciæ Quitanæ Cænobia quattuordecim, Philippinarum vndecim, Peruanæ 36. Mechuacensis 20. & 45. Mexicanæ præter collegia, & studiorum Academiæ? Quot ibi proprium sanguinem suderunt in prædicatione euangelij? quot (inter quos micat Ilustris. D. Fr. Martinus de Leon, & Cardenas, nunc Puteolorum Antistes) animarum œconomi? vnus sit non ab America ad Germaniam, sed à Germania ad Americam transmissus Cornelius Bye Belgij, & totius Germaniæ Vicarius generalis, qui non solum profectus suæ gentis cupidus, sed & exterarum nationum, viginti duos annos in Indijs Occidentalibus insumpsit serēdo euāgelium, & callens Othomanicum idioma atque Chismanicum, innumeros populos attraxit ad fidem, supra centum sexaginta millia hominum sacra baptismatis vnda aspergens. Hic vnus nonne patens os tuum, absque alijs ab vltima Thule adductis, nonne satis esset à te fictam illam voraginem implere, et fatorem suavi virtutum odore dissipare? cur ergo desperasti, in promptu ad manus non habere, viros indigetās, et accolās, vt de vltimis finibus aduocari necessesse esse, tibi persuaseris? Sed nullus sit, totum repleuerint vrticæ. tuorum Myragogorum culpa; operarios. n. occiderunt, vineam, et domus, et Cænobia rapuerunt, vnde si non reperiatur nisi pauci, non illorum, sed vestrorum culpa est. Audet Turtur pronunciare, etiā si Italiæ fines nō essent egressi, longe plures esse Theologos ex hoc ordine, et cœteris, quam sint Nouatorum ministri. Ex Prædicantibus si expungatur sutores factores, barbitonifores, laniones, pistores, qui promiscuè officium concionandi sibi vendicant, qui supererint, vt suggestum ascendant? et si multi Biblia Germanica lingua descripta legant, vix vnus vel aliter inter eos reperitur, qui sensum intelligat, nullus qui Theologicè, vel Orthodoxè sciat interpretari, nam vel ad Enthusiasmos confugiunt, vel Patres respuunt, vel Scholasticos DD. ac si cauillatores, et Sophistas eludunt. His pepomibus tuæ opiparæ mensæ possunt onerari, si non vis alijs honorari. Sed et Discalceatorum S. Augustini congregatio, insigne quo-

FF. *Discalceati S. August.*

quoque in Imperio Theutonico, Eremitanz familiz contulit ornamentum, ab ea. n. prodierunt, vt rami ex arbore, non multis ab hinc annis in Italia, religiosissimi viri, qui asperiore obseruantiam profitentes, mirifice illam propagarunt. inde vsq; in Germaniam extendit propagines suas. Pragam. n. petentes, ab eminentissimo Cardinali Harak, et alijs Comitibus, et Baronibus benignè excepti, vno peracto lustro Monasterium S. VViceslai erexerunt. Ibi deuotè Deo famulantes Ascetæ sed Nouitij numero triginta, spiritu feruentes, orationi instantes, carnem ieiunijs, victus, et vestimenti asperitate, crucifigentes cum vitijs, et concupiscentijs, se ipsos populorum præbent exemplum: ceteri fratres, vel confessionibus sacramentalibus intenti, vel choro laudes diuinas exsoluentes, vel concionibus feruentissimis, cum ingenti fidelium concursu insistentes, Apostolicæ vitæ vestigia adhuc superesse demonstrant. Emicat inter illos. P. Fr. Marcus à S. Philippo, qui verbi Dei prædicationi super omnia vehementer intentus, non solum simulates, odia, & ceteros fructus carnis extinxit, & virtutes peccatoribus auditorum inseruit, sed & hæresibus perpetuum bellum indixit, multis de cœtu illo satanico confusus atque deuictis, & ad Catholicam fidem adductis: quo factum est, vt facti Christi bonus odor, veri Augustini imitatores, à diuersis ciuitatibus certatim exigantur, vt hæc cæli planta ibidem plantetur, vt fructus producantur ad sanitatem gentium. Hoc titulo postulati à Serenissimis Leopoldo Principe filio Regis Poloniæ, Duce VVlstein. à ciuitate Olomucensi. Ipseque Inuictissimus Imperator Ferdinandus religionis, & pietatis Constantini emulator, Viennæ Monasterium iisdem Fratribus assignauit. Ibi Asceterium vbi Nouitij plurimi sub duorum magistrorum cura educantur, & ad religionem informantur, cum alijs religiosis, tota Viennensi ciuitate in odorem vnguntorum, exemplorum scilicet, ad ædes Augustinianas confluente, quas Imperator Imperatrix, Rex & Regina Archiduces cum sacræ functiones, supplicationes, aliaque exercitia pia peraguntur, etiam sua præsentia cohonestant, & mirando ardore in toto Imperio dilatandam Augustini sobolem concupiscunt, & satagunt.

Diuino id certè consilio præstitum est, vt ibidem resoreret religio, vbi olim tâto sudore plântata erat cælestis ista vinea, sub tempore. n. S. P. Gulielmi Ducis Aquitaniz, qui multa in Germania Cœnobia construxerat, grande augmentum suscepit, quæ precedentibus temporibus nonnullis Fratribus tepentibus, iterum innouato spiritu arctioris obseruantiz, ad pristinâ, & antiquam formam innouata, insignes in sanctitate, & doctrina viros produxit, quorum egregia monumenta in authenticis

F                      bullis

bullis apud Conuentus Viennenses S. P. Augustini afferuã tur iterumque post bellicos tumultus, se&tarum multitudinẽ, conuentuum demolitiones, ad auitam, & pristinam formam quotient affurgunt, & in dies assurgent .

Ex Nazian.  
oratione ad  
Arianos  
mutuatum.

An derelicta est Augustiniana familia tanquam tugurium in cucumerario, vt pepones, & allia, & nasturtia producat? protuli ego flores, arborum gemmas, fructus sapidissimos. proferas de tuis symmistis. Confido quod augustam Augustiniensiu religionẽ, omnis posteritas exceptura sit, & rebus à te gestis, & tuorum mystagogorum Augustana confessioni ignominiam perpetuam iniutura . Si aliquid passa est, non sœcundã terrã tribue, sed inimicã manui, quã omnia exturbauit [quã manus cõtra Deum attollens obsidione cinxit , psalmodum cantiones tubarum clangore compressit, quã mysticum sanguinem cum mortifero sanguine miscuit, quã spirituales fletus exitiosis fletibus sustulit, & penitentia lacrymas, tragædiã lachrymis depulit ; quã suppelle&ilem diuino ministerio dicatã, manibus prophanis non atrectandã , flagitiosis manibus exposuit , et velut Naburzadã, vel Balthasar in sacrosancta pocula nefariẽ perbacchata] et peius damnum posthãc tu intulisti, vt velut ethnicus concionator in suggestum conscenderes, et scelerata lingua, Christianorum religiones inuectiua oratione profcãderes, et malediceres hæreditati Domini .

### De PP. Præmonstratensibus sub S. Augustino militantibus .

**H** Vius florentissimã vineã partes sunt religiosissimi Patres Præmonstratenses, qui quãta olim in Ecclesia Dei præstiterint, et præsent, tituli, et enconia quibus eorum ordo effertur à Summis Pontificibus mirificè demonstrant: nã alius *membra excellentiora in corpore Christi, alius luminaria in firmamento caeli, alius, turrim eburneam munitam propugnaculis; alius denique, ioseph Dominici Gregis, aulã illuminatẽ* vocarũt, et meritocum non tantum suã, sed aliorum saluti intendere profiteantur, et præsent. Insigne est horum Patrum Cœnobium in Imperio, cui non septem, vel octo sed plures Parochiã adherent, vbi conciones habentur, catechismi instituuntur, confessiones excipiuntur, alia pietatis opera exercẽtur: insignis disciplina in claustris, pietas in templo, perfectio in religiosis, vt ædificanda illis noua potius Cœnobia, quam antiqua auferenda. Viget adhuc recens memoria Ioannis Lohelli Abbatis Archiepiscopi Pragensis, nuper defuncti, qui Teppense oppidũ

vni-

vniversum à Lutherana hæresi ad Ecclesiæ Catholicæ gremiũ reduxit. Præpositus Cellæ omnium SS. Oberkirchium iux. (s) l. uam Hercyniam ab hæresi præseruauit: passim alij sunt, missionibus per Germaniam, et circumadiacentes regiones, veluti angeli pacis gentem conuulsam, et dilaceratam conuertentes, nam Amendingens. et Sinnigen. qui sunt pagi in Sueuia ab hæresi purgati. In Rhetia Superiori, ingentem fructum reportarunt inter hæreticos degendo, fame et siti cruciati, non cessantes palabundas oues ad ouile veritatis, indefesso labore querere, et super humeros gestare.

Quam multi in cultura vineæ Christi laborantes, illã quoque proprio sanguine irrigarunt. Clari sunt Adelbergenses Canonici Præmonstratenses, nam et Leonardus Durr grassante hæresi in Virtébergia, vna cum fratribus in exilium actus, quod Catholicam Fidem propugnaret, in exilio diem clausit extremum: dicti autem Fratres post decennale ostrociſmum, à Carolo Cæsare restituti, per Parochias diuisi, Catholicam Fidem Apostolico spiritu defendentes, iterum hæretica tempestate intercepti, in exilium pulsi sunt. Illud miræ constantiæ, et fortitudinis exemplar, quod cum Abbati, nescio quam regulam ab hæreticis scriptam, sibi ad seruandum propositam, ministelli exhibuissent, mortem intimantes si renueret, velut nouus Mathathias, se post Dei legem, post Diui Augustini regulam in cuius verba iurasset, aliam non recepturum clara voce professus est: qua constantia exterriti, nunquam viuente illo Abbate, Monasterium inuadere ausi sunt. Præpositus Cœnobij omnium sanctorum dum Fidem Catholicam propugnaret, ab hæreticis per vim Argentinam subductus, amplius non apparuit. Eũdem calicem passionis biberunt canonici Cellæ omnium sanctorum, similiter in ciuitate Argentinensi ab hæreticis occisi. Herensis Parochus Petrus, cum oues suas deserere noluisset, præcis naso, aure, et capite, victor occubuit: similiter Hadrianus, et Iacobus Parochi laqueum magis eligentes quam heresim, triumpharunt occisi. Quis alios referet in Germania inferiori occisos pro fidei confessione? Abbas curiæ Grysonum apud S. Lucium, dum enascentibus hæresibus acriter se opponeret, ab hæreticis capite plectitur: Abbas S. Michaelis Anturpię pro defensione Catholicę fidei, post innumera tormenta, vmbilico tenus denudatus, velut scopus ad sagittas exponitur, in quẽ iam duo equites lanceis irruentes, iam iam cõfodissent, ni Deus seruasset ad mitram, quem ad lanceam destinauerat. Eiusdem instituti F. Iacobus Lacoguius, et F. Hadrianus, qui testimonium fidei catholicę perhibentes, eam sanguine confirmarunt. De alio tale testimonium profert Illustrissimus D. Car-

In sua Ger  
mania sacra  
pag. 151.

rolus Carafa Episcopus Auerfanus. In itinere obtulit sese seni-  
culus nonaginta annorum, Virginum Præmonstratensium Præpositus,  
qui aliquoties ad martyrium preparatus, ligatis oculis lectori cer-  
nicè præbuerat. Nihil illo sanctius, nihil modestius, ac si implicitus;  
ibidemque sancto seni Simeoni eleganter comparat Illi utristissi-  
mus Antistes. Hos ergo ne pepones audebis Vindiciane ap-  
pellare, qui de hostibus, eximijs virtutibus cincti, illustria ad-  
huc trophæa reportant? hos Vindicianus veluti victos, et ser-  
uos quasi seipso triumphante ante rhædā vehit ipse, et nescit,  
quod dum vult, omnes istos captos stare ante currum suum,  
certè maiori ignominia traducitur seruitutis, non ij, qui hostili  
murone confossi sunt.

## OSTENSIO SEXTA:

De Carmelitarum in Germania fructu, & progressu  
&c. Mendicantium, & PP. Bernabitarum, & in-  
clytę Societatis Iesu.



Solia. hist.  
c. 38.

**B**otrus quoq; Cypri in vineis Engaddi inspicitur, in Carmelitarum inclyta religione, quæ palliū, et spiritum Elię hæreditavit. In Engaddi namque conterminis Essæni morabantur, qui et de instituto Elię, quibus cõtinuata successione hodierni Carmelitę succedunt, in contemplatione intenti, et in animarum conuersione solliciti, quamuis autem bellorum turbinibus multorum Cœnobia solo æquata sint, remansit tamen in posteritate prophetica successio ad Eliam censum suum deferens, quãdo reliquæ, quæ permanserunt, in spiritu et virtute Elię conuersionando, docendo, fidem Catholicam tuendo, ab eorum parente non degenerant, veritati contra Acab testimonium perhibendo. Sed renouata vinea in Germania, cum ibidem anno 1622. introducta est Carmelitarum Discalceatorum religio, à venerabili P. Fr. Dominico à Iesu, vel de S. Maria, cuius tanta fuit apud Serenissimum Imperatorem auctoritas, et ceteros principes Germanos tam seculares, quam ecclesiasticos, vt ab eius ore in consilijs exequendis pendere viderentur. Testatur id conflictus ille contra electorem Palatinum, et alios Bohemię rebelles, alijs. n. Cõsiliarijs pugnam dissuadentibus, solius Dominici suasu Cæsaræi milites, et Catholici sæderis exercitus ad pugnam descenderunt, et Electore profligato, non tam ar-  
mis,

mis, quam diuina virtute, et precibus (vt pie euulgatum est) eiusdem **Patris** illustris victoria reportata est. Vnde ex eiusdē **Pragensis** victoriæ memoria, cui **P. Dominicus** interfuerat, in Bohemia in eadem ciuitate **Pragensi**, ecclesia concessa est, vbi eiusdem **Patris**, et ceterorum fratrum exemplo; non quidem primo nata, sed quasi longa potius annorū serie excursa, adolere visa est, magno animarum fructu, et hæreticorum confusione, in dies, per eiusdem regni, et Imperij extendens palmites suos, quæ in **Palæstina** diuinitus plantata, arbuta illa producit quæ **Cedros Dei** imitantur.

Mirificè illustrauit hanc familiam, præfatus vineæ cultor **Dominicus**, viuens exemplo, moriens religiosissimè, frigiditatis, et perfectionis simulacrum posteritati relinquendo: eius obitus contigit anno 1630. in aula **Cæsarea**; præsentibus **Augustis**, **Rege Vngariæ**, **Archiduce Leopoldo**, & alijs Principibus. Funus verò nobilium; & Principum, & aula **Cæsaris**, ad **Ecclesiam Carmelitarum** processit, imò & ipsius **Cæsaris**, & **Imperatricis** præsentia, & à **Cælo ipso** ehonefatum.

In eodem quoque **Viennensi** **Cœnobio**, insignes **Religiosi** florent, quorum tanta est morum integritas; tanta probitatis extimatio, non solum apud **Germaniæ Principes**, sed etiam **Ecclesiarum Principes**, vt eorundem **Patrum** opera, & consilio, grauissimis, & perplexis negotijs vti non dedignentur.

In **Conuentu** quoque **Coloniensi** eorundem spiritum **Deus** excitauit, ad sui gloriam, & animarum salutem. Floruit enim ibi **Fr. Ioannes Ludouicus**, in quo vitæ probitas cum doctrina & varijs diuinis charismatibus decertabat, quo velut cœlesti oraculo, Præsules, & aliæ illustres personæ in rebus ad salutem animarum spectantibus, ab extremis **Belgij** oris, eundem consulentes, consulta expectabant. **P. Fr. Elias** à **S. Francisco** ibidè claruit insignis **Beatissimæ Deiparæ** cultor, cuius facies; interioris hominis splendorem, & veritatem indicabat. Illustre quoque **P. Fr. Gabriel** à **Theresia** deuotionis speculum se præbuit, multis diuinis donis cumulatus, qui (vt **Fr. Manuel**, & **Fr. Iacobus** **Deo**, & hominibus dilecti) feliciter huius vitæ cursū absoluit, ad brauium euocatus. In eodem **Cœnobio** **Coloniensi** vixit ante paucos annos **P. Fr. Hermannus** à **S. Ioseph** salutis animarum sitientissimus, cuius consilio in conscientia regenda maxima pars **Coloniensium** accolarum instruebatur. Celebris & **Fr. Iacobus** à **Iesu**, probitate, doctrina, & prudentia, qui à **Nuntio Apostolico** **Commissarij**, & **Visitatoris** titulo, pro nonnullis **Abbatijs**, & **Ecclesijs** decoratus est; feruentissimus verbi **Dei** præco, opere præstans, quod ore docebat. Non inferioris notæ **P. Fr. Stephanus** de **S. Ioseph**, qui ardentissimis suis sermonibus

monibus eisdem Colonienfes , ad Dei amorem inflammabat multis ad meliorem frugem conuersis.

In Cœnentu Herbipolensî effulsit Fr. Gullielmus à S. Ioseph, non raro ob eius incomparabilem prudentiam, ad consilia Principis , & Ducis Franconiæ adscitus , virtutibus clarus , vt mors optima vitæ sublimi corresponderit.

Vide florentes vineas Engaddi Effænorum recentium, non tam vinum lætitiæ spiritualis producentes, atq; animas suas inebriantes per contemplationem, sed etiam per proximi instructionem, oleum, balsamum ad vulnera peccatorum sananda effundentes, *Ferunt etiam ait Bernard. in Engaddi arbusculas balsami crescere, quæ in modum vinearum ab indigenis exculantur.*

In Cât. ser.  
44.

In Cât. ser.  
49.

Sed solum sit vini ferax: Bona vinea (dicam cum Bern.) cui *virius vitis, cui actio palmes, cui vinum testimonium conscientiæ, cui lingua torcular expressionis.* Huic vineæ si pepones, & nasturtia, & alia solummodo attribuas Vindiciane, iam ad paruulas illas vulpes pertines, quæ demoliuntur vineas: nam ex eodẽ Bernard.

Tertull. de  
pailio c. 5.

Esaï. c. 26.

*peffima vulpis occultus detractor, sed non minus quàm adulator blandus.* Vtinam (sequitur Sanctus) *ego omnes aduersantes mihi sine causa. ita capere possim, vt Christo eos vel resituam, vel acquiram.* Interim si hos insignes viros floccipendas, quia discalceati sunt; scias iam pridem tibi Tertull. respondisse. *Calceos nihil dicimus. proprium togæ tormentum, in mundissimam pedum tutelam. verum, & falsum, & mox, si quid calceatus induciur mundissimum opus est, aut pedes nudi magis, certè viriles magis quam in calcæis.* Discalceati Apostoli orbem calcauerunt, & gætium Monarchiam, vt scriptum est [calcabit eã pes, pes pauperis, gressus egenorum] & viri Apostolici, Diaboli Regni prosternunt, & quemadmodum Persidem rebellem Christi iterum iugo subiiciunt; sic Romanum Imperium ab omni hæresi expurgatum, Christo consignabunt. Hæc, quæ hucusque producta sunt, ex fidis relationibus, & alijs monumentis PP. Germanorum omnium ferè ordinum accepta, & ad R. D. P. Abb. Constantinum Caietanum, & ad ipsum P. Grauinam transmissa.

Pag. 153.

De Patri-  
bus S Fran-  
cisci de  
Paula.

Sed & aliæ Religiones Mendicantium, præter Carmelitas eodem tempore Pragam admissæ sunt, nam vt scribit in sua Germania sacra, Illustris. Episcop. Auersanus post traditam Basilicam Parochialem ab Hæreticis occupatam Patribus Carmelitis Discalceatis, Patribus Ordinis S. Francisci de Paula alia Ecclesiis hæreticorum vrbs veteris data fuit, ad erigendum illius Ordinis Cœnobium, in compensationem eorum, quæ quõdam rabies Hufsitica perdiderat. Meritoratū res digna, & à curiosis pijs obseruata; in hac enim Ecclesia, & in omnibus ia-  
nuis



nus domus ipsi adiunctæ, in qua Prædicantes habitabant, quæ Minimis patribus cõsignata fuit, repertũ est illud inscriptum: *Quod tui ex minimis meis fecistis, mihi fecistis, quod est eorũdẽ Patrum stemma, ac si noui Caiphæ prophetaissent, Ecclesiam, & domũ illam futurã Religiosorum Minimorum; & ex cultura huius vineæ insignis fructus speratur, quando eãdẽ Germaniã (vbi circiter FF. 100. à Lutheranis crucidati cruore irrigarunt) vt in c. partibus p̄stiterũt, vt ijs illud Esaię meritõ adaptari possit. *Germẽ plantationis meæ ad glorificandũ. Minimus erit in mille, & paruulus in gẽtẽ fortissimã: ego dominus in tẽpore eius subito factus istud.* crepet medius Vindicianus, nã si eos pepones, allia, & nasturtia voluerit appellare, super cedros exaltabit ille, qui ponit humiles in subliane, & humiliat peccatores vsq; ad terrã.*

Es. 60.

Eodem tempore ex alijs præcipuis Hussitarum Ecclesijs vna fuit. s. Galli, quæ Patribus Conuentalibus Carmelitis assignata, sicut alia S. Viceflai Discalceatis S. Augustini, & altera S. Michaelis Patribus Ordinis Seruorum Dei.

¶ Nouissimẽ quoq; Religio Clericorum S. Pauli decollati, qui & Barhabita vocantur, quorum institutum à Clemente VII. confirmatum fuit anno 1533. in Germaniam destinata est anno 1625. à Congregatione de propaganda fide, id constat ex litteris Cardinalis Eminentissimi Bandini, ad Nunciũ Apostolicum Caiolum Carasam, qui (vt idem dicit in sua Germania sacra) ab Imperatore obtinuit Templum Parochiale S. Michaelis vna cum eius domo, & redditibus in Ciuitate Viennensi prope palatium Archiducale. insigne ibi etiam fundauerunt Collegium, in quo velut in palæstra exercentur collegæ, ad præliandum bella Domini. Inter ceteros verdõ insignes Patres ibidem commorantes, velut Dux exercitus eminet P. Don Florius Cremonensis, primus illuc à Congregatione transmissus, qui & Visitator Generalis creatus est Regni Bohemię, amplissimis diplomatibus decoratus, tam à Cardinale de Harach Archiepiscopo Pragensi, quam à Casare, quo in munere incredibilem fructum reportauit. Insignis fidei athleta agnitus est, dũ enim ab Hæreticis, Saxonibus Praga occuparetur, & 30. Ministelli prædicantes simul congregati essent, ad disputationem inuitati, vt quæ vera fides esset, ab eis agnosceretur, in arenam descendere detrectarunt, cõuinci timentes. Aliàs eorum caput, Administratoris titulo gloriabundus ad Monomachiã expostulatus, cõgressum expauit. id tamen obtentum à Timæo Consiliario Ducis Saxonię, vt amplius ab hæreticis Catholicorum Tempora non occuparentur. Cumque inde Iesuite discessissent, nomine Cardinalis Harach

De Patri-  
bus Berna-  
bltis.

Pag. 123.

rach ab eodem Patre Gymnasia pietatis erecta, cum impietatis scholæ à perduellibus aperta essent. Canonum cathedram P. Florius, Theologiæ Guardianus Capuccinorum, Philosophiæ P. Minor Conuentualis, aliarum facultatum, & artium duo Augustiniani Patres moderabantur. Disscebantur hæretici; Catholici exultabant. Non deerant minè, insultus, contumeliæ illatæ ab hostibus Christi, sed vicerunt ministri Dei nostri in eo, qui suos confortat.

Huic in robore, & virtute assimilis P. D. Mansuetus Merati (cuius sapientiam etiam ipsi hæretici admirantur) & alij, qui breuitatis causa omittuntur, qui strenuè, & indefessè in tuenda pietate, & excolenda vinea Domini laborant, quorum opera Apostolici Nuntij vtuntur; & eo magis fructificant, quo sub Aquilonis iniquitatis, grauissimarumq; persecutionū frigore, diuina charitate, & patientia radicati, iecerunt radices altas, & fructus maturè ediderunt, nō illū solū qui respicit, hæreticorū conuersionem, & fidelium profectum, sed eum, qui ad cultum diuinissimæ Eucharistiæ spectat, præsertim cum ad infirmos defertur. Antiquum. n. feruorem eiusmodi cultus (quo Austriaca domus ad coronas, & Imperium euecta est) innouarunt, adsaueute Cæsare, & Hispana natione, Curie Regiæ Hungariæ, promouente, ad eam religiosissimam pompam, cum ad infirmos defertur euecta est, vt nedum Catholicis lætitiâ, sed Hæreticorum corda transfodiat, vt non defuerint aliqui, qui à tanta maiestate perculsi, relictis tabernaculis impiorum ad Catholicam Ecclesiam conuolarint. Horum fructuum testis ipsa Germania, testis ipse Cæsar, cuius est epistola ad Religiosos eiusdè instituti transmissa in generali Capitulo congregatos.

*Honorabilibus Religiosis, deuotis nobis dilectis, Generali Capitulo totius Congregationis Clericorū Regularium S. Pauli, Ferdinandus II. Diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus.*

*Honorabiles Religiosi, deuoti nobis dilecti. Ex iis, qui bisce in partibus versati sunt, congregationis vestre Patribus, ac præsertim ex Viennensis S. Michaelis Collegii Prapósito P. Fulgentio Ghioccario, vt pote cum quo sapius de eiusdem Collegii negotiis tractauerimus, pluribus intelligetis, quam propenso animo Ordine vestrum semper complexi simus, quantoque affectu, quicquid in ipsius desideratum à nobis incrementum cedere videbatur, vbiuis præstiterimus, ita vt minime dubitemus, quin vicissim fidem, & studium, quæ Patres eiusdem ordinis nobis, atque Religioni Catholica in nostro conspectu præclarè, utiliterque impendunt, aliis quoque in locis luculenter experturi simus. Ac proinde cum in omnibus necessitatibus in Deo ter Optimo M. potissimam spem no-*  
*stram*

stram postquam habebamus, inter presentia pericula, ubi vel maxime de totius Ecclesie causa agitur, ut vestris simul operibus diuinum auxilium Respub. concilietur dicta fiducia cupimus. Gratiſſimum itaque habituri sumus, si vos hac celebrandi generalis vestri Capituli occasione, singularia sacrificiorum, & orationum exercitia per totam Congregationem vestram decreueritis instituenda, quibus scilicet maligni triniticorū ausus ad Orthodoxæ fidei euersionem instructi, potenter conerantur, & contra nostræ arma pro eiusdem sanctæ fidei, cuius conseruationem vnicè intendunt, beneficio salutariter confirmentur. Veluti autem memoratus P. Fulgentius præfatum aff. dum nostrum, & quantum in huiuscemodi piis seruorū Dei officijs confidamus, ore tenus quoque expressurus est, ita vos in futurum quoque de beneuolentiſſimi animi nostri documētis semper certos esse volumus. Dat. in ciuitate nostra Vienna, die decima Aprilis 1632. Regnorum nostrorum, Rom. XIII. Hungarici XIV. Bohemici vero XV. Ferdinandus.

Pientissimus Imperator, Orthodoxæ propugnator validissimus, etiā nunc viuētes suscipit, & laudat operarios vineę dñi, quorum spiritualia, mira pietate, qua Maieſtas tāta exornatur, imitatur, & tu Vindiciane, pepones, allia, & nasturcia non vereris appellare: Dignus certè, qui cicutæ succū hauias Atheniensium decreto. Multa sunt vetustiorum ordinum Cœnobia demolita, multa ab hæreticis tuis symmictis occupata, & Dei cultus, & psalmodia interrupta: Sed audi consolantem dominum *Obducam cicatricibus tuis, & ab vulneribus tuis sanabo te, dicit Dominus. Quia etiam vocauerunt te Sion. Hæc est que non habebat requirentem. Hæc dicit Dominus: ecce ego conuertam conuersionem tabernaculorum Iacob, & tectis eius miserebor, & edificabitur ciuitas in excelso suo, & templum iuxta ordinem suum fundabitur. & egredietur de eis laus, voxque ludentium, & multiplicabo eos, & non minuentur, & glorificabo eos. & non attenuabuntur, & erunt filij eius sicut à principio, & catus eorum coram me permanebit, & visitabo aduersum omnes, qui tribulant eum.* huius restorationis in ista his temporibus cernimus impleri oculariter, nam vt religiosi multiplicentur, & floreat prater veterum Cœnobiorum restituēdorum desiderium, noua ex ædificātur, nam ex Carolo Carafa Illustr. Antistite in sua Germania restaurata, Thoyne Monasterium PP. Capucinatorum inceptū fuit ædificari: eorundem Olmutij templum, & monasterium funditus deiectum, funditus reedificatum. Ita etiam Nicoloburgi PP. Franciscanis ad ædificia restauranda, numerata pecunia, Chartustianis, & Præmonstratensibus circa Brunam, multum opis allatum est, sicut & alijs religiosis in alijs ciuitatibus, inter quæ ædificia annumerandum est Camalduensium Cœnobium, quod velu-

Micr. 30.

Pag. 165.

ti terrenis Angelis vniuersa Curia Imperialis, & Germaniæ  
 laetitia, constructum est. Pro verbo *Ferdinandus Imperator*, tan-  
 quam sol omnibus illuxit, nec fuit qui se absconderet à calore eius.  
 illudque impleri videmus: *Gloria Libani ad te venit, abies, &  
 buxus simul ad ornandum locum sanctificationis meae.*

De Patri-  
 bus Socie-  
 tatis Iesu.

Fol. 265.

Fructus quoque vberes, quos inclyta protulit Societas Iesu  
 in Germania (cum illos aduersarius non inficietur) superfluum  
 est enumerare. Dignis elogijs, meritò ab Episcopo Auerfano in  
 Germania restaurata celebratur, quod sit *stabilimen Catholicae  
 religionis, magistra morum, haeresum vindex, vitiorum expultrix  
 praeceptrix virtutis, iuuentutis nutritrix*, eodem spiritus vinculo,  
 cù cæteris ordinibus colligata, quod dissoluere Herebus (per  
 Vindiciani fraudes) & abrumpere conatus est: sed non est cõ-  
 silium contra Dominum; nam in eundem recidet malitia eius,  
 & *in verticem ipsius iniquitas eius descendet.*

Ep. 86. lib.  
 11.

Quando autem omnes religiosi extincti, vt & innumera eo-  
 rundem Cœnobia demolita, hoc tantum satis esset ad trium-  
 phũ. Sapienter Seneca loquens de manu Mutij Sceuolæ ab ip-  
 so flammis spontè obiecta dixit. *Non dubito quin magis lauda-  
 uerim truncam illam, & torridam manum Mutij, quam cuiuslibet  
 fortissimi salutem. Versus est hostem amissa manu vicisse, quàm ar-  
 mata; confecit bellum inermis, & manens illa manu trunca Reges  
 duos deuicit.* Magis spectabiles, & admirabiles tot ex his reli-  
 gionibus occisi, quàm alij, & si fortissimi salui, Plus desolati, &  
 extincti præstiterunt, cum hæreticorum furor, & persecutio  
 prostrauit, quàm alij succedentes armati, et spiritualibus eo-  
 rundem spolijs ditati. Inermes bellum confecerunt, & non tan-  
 tum manu, sed & capite obruncati tyrannos vicerunt, & san-  
 guine extinxeunt, non secus, ac Enoch, & Elias qui ob talem  
 triumphum obtinendum (ne sine martyrio corruant, adhuc vt  
 dicit Tertull. ad Scapulam) *morisuri reseruantur, vt Antichristũ  
 extinguant.* Primo ficus protulit grossos suos, cum tot illustres  
 martyres produxit Germania, vt illis cadentibus suauis fru-  
 ctus postea succederent, & nascerentur. Vineæ primitiua tunc  
 magis ædificata, cum cædi visa est: & quando velut grex tonsa-  
 rum coram tondente stetit; tunc omnes gemellis foetibus, vt  
 sterilis non sit inter eas. Quisquis. n. ex eodem Tertull. *tantam  
 tolerantiam spectans, vt aliquo scrupulo percussus, & inquirere  
 accenditur, qui sit in causa, & ubi cognouit veritatem, ipse statim  
 sequitur.*

Lib. ad Sca-  
 pul.

Idem pius cruor in persecutione Germanica, vt alij quoque  
 operarij in messem immitterentur, impetrauit, & quotidie im-

petrat, vt hæretici abiurata hæresi Fidem Catholicam amplectantur, & Cœnobiorum desolatio nouorum Collegiorum, & Seminariorum erigendorum extitit sæcunda genitura.

Crede Vindiciane, quod etiam si tua tam restricta supputatione ad senarium, vel denarium numerum redactos, ex relictis à vastitate hostili veteres religiosos numerarem, hi sufficerent ad trophæum, & dum eos (*vocando pepones, allia, & nasturtia*) hac tua lingua maledica auerruncas, madidum sanguinem, & adhuc tepentem instillant, cuius virtute posteriores creuerunt, & adhuc reddet messem fertilem, & copiosam. Tres in fornacem immissi pueri, et quartus super additus similis filio hominis. *Exclude ait Chrysof. si potes eum, qui crescit ad numerum, non poteris iam tuos finire damnatos, qui soli esse non possunt.* Non penitus absumpti religiosi veteres, etiam si iuxta tuum inuidum computum, senos, vel denos numeres; est. n. deus in illis, qui crescit ad numerum. ille deus de quo scriptum est. *Eccc ego ipse requiram oues, & visitabo eas, sicut visitat pastor gregem suum, in die quando fuerit in medio ouium suarum dissipatarum, sic visitabo oues meas, & liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersæ erant in die nubis, & caliginis.* Stetit ergo Dominus, cum conuentus, & Cœnobita deijcerentur, congregauit oues dissipatas, & dispersas, & cum ijs, qui superstites remanserunt commoratur, vt dilatet locum tentorii sui in pristinum splendorem restituendo, qui persecutionis caligine erat obnubilatus. Funditus dissipati religiosi videbantur, sed hoc ipsum ad multiplicationem dirigebatur, nam etiam, vt dicit S. Leo, in supplicis, & mortibus BB. martyrum, qui putabatur minui numero, multiplicabantur exemplo. Ipse quoque vinea, ex S. Iustino. putatione ad vbertatem prouocantur, & Ecclesia persecutionibus crescit. & rerum exemplo id probatum est, nam præcis religiosorum veterum vineis, multiplicatio subsecuta est copiosa: multi namque hæretici conuersi, Cœnobita de nouo ædificata, vel in pristinum prius occupata, restituta, religiosi si non eo numero in veteribus Ordinibus, vt prius ante hæreticorum persecutionem, saltè multi sunt merito vitæ, & probitatis, & de multiplicatione confidunt, quã do antiquis possessoribus antiqua claustra restituerunt. Interim diruta, alienata, vsurpata, extorta, pro veteribus interpellant, & antiqua obsequia repræsentant, vt hoc etiam pro remuneratione auitæ seruitutis maiorum, Ecclesiæ, & Imperio factæ, sperent, vt domus cum redditibus, vel alimonia tribuantur, nam & Miphiboseth, & si claudus propter memoriam Ionathæ, illud accepit à Davide: *faciam in te misericordiam, propter Ionathan patrem tuum, & restituiam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panes in mensa mea semper.*

Hom. de  
tribus pueris.

Ezech. c. 24

Serm. 6. de.  
Epiph.  
Dial. cum  
Ttip.

Ionathæ 2:  
Reg. 9.

quod factum quoque fuisse diuina scriptura commemorat. Defecisti ergo Vindiciane scrutanscrutinio, dum ne dum senos produci posse dicebatur ex Imperio Theutonico, nec ibi alios fructus nasci, nisi pepones, nasturtia, & allia, vt faciliè hæc pedibus velut bestia conculcares.

3. Hera. e.  
16.

Tu Vindiciane mirica, de quo virgulto scripsit Ambrosius *figuram improbæ calliditatis exprimere. sicut. n. auplici corde viri, ubique præsto sunt, & gratiam, simplicitatemque apud bonos prætendunt, & vitiosissimis agglutinantur; ita etiam in aquis, & in desertis contrario quodam vsu, hæc virgulta nascuntur, unde, & Hieremias dubia morum, & insyncera myricis comparauit.* Talis môstraris in tua opella, fingens ad gratiam loqui aliorum, fictos à te clientes fraudulentè, vt eos deiiceres, super cedros extollendo, alios lacerans, & humilians vsque ad terram, cum hæreticis te agglutinando: Quapropter ne dum dubius in moribus, sed ex laceratione virorum ecclesiasticorû (qui nec Insulis, Purpuræ, Thyaræ parcere voluisti) in dubium, vel suspicionem læsæ religionis, & orthodoxiæ incurristi.

Tu quoq; (si fortè idè Vindicianus nō es) qui laruâ P. Layman assumpsisti, & aliorum fictorû Anonymorum, qui eisdè *regulares stupidas pecudes, &c.* non veritus es appellare, & Monasteria eorum impetere; ab Augustino debebas potius laudes mutuari, & eos non quadrupedibus, sed canoris, & veluti psalmographis auibus assimilare, qui & Monasteria possederunt, in quibus velut passerès nidificant, & Deo persoluunt etiam sacrificium laudis. *Plantauit* (ait Aug.) *Cedros Libani, diuites etiam excelsos huius seculi, qui villas suas, & omnium superfluas copias, quibus videntur excelsi, & præbent illas seruis Dei, dant agros, dant hortos, ædificant Ecclesias, Monasteria, colligunt passerès, vt in Cedris Libani nidificent, quos tu niteris exturbare, ne laudes Deo persoluant. In Cedris his nidificant passerès, propter præsentem necessitatem, &c. & si fortè Cedri Libani irate fuerint, & aliquid molestiæ, vel scandali seruis Dei in ramis suis commouerint. VOLABUNT quidem inde passerès* (Religiosi) *SED VÆ CEDRO REMANENTI SINE NIDIS PASSERVM.*

In Pl. 103.

Sed iam finem appèdici imponamus, & ad sponsum nostrû finem vltimum dirigamus sermonem, pro cuius honore, & sponsæ Ecclesiæ, hanc dictare compleuimus die XXVI. Nouembris qui S. Petro Alex. Arii debellatore sacer est, & Turturis natalis. Anno MDCXXXII.

F I N I S.

# SPONSAE PERORATIO AD CHRISTVM DOMINVM

In persona Religiosorum Or-  
dinum .



**Q**UERE Domine, loquere mihi, & lo-  
quere pro me, Increpa pro me filias non  
Hierusalem, sed Babylonis, dic ut ta-  
ceat filia Chaldaorum, compeſce animas  
diabolica fraude deceptas, ab Ecclesia  
aberrantes. Deus bone quanta sunt ho-  
die filia Babylonis, qua nesciunt canti-  
ca Sion, propter quas organa nostra suspendimus? Quã-  
ta sunt filia Edom, qua nos exinanunt, & exhauriunt  
latitia ſpirituali? sunt hi manifesti heretici, cantum,  
psalmodiam, ieiunia, & alia ſpiritualia Religioſorum  
exercitia ablegantes. Compeſcas etiam filias Hierusa-  
lem ab infeſtatione dilecta, infirmas illas animas de-  
tractionibus Religioſos impetentes; Vinam mihi Do-  
mine à filiabus parcas Babylonis, diſpar .n. eſt, & ſatis  
moleſtor vexatio malignantium, quàm amantium: ſed  
tertij generis ſunt filia Edom, fingentes ſe Hieroſoli-  
mitas, cum filiis Babylonis conſpirantes, amicas ſe  
fingentes, repletę iniquitate, & dolo, odio iniquo di-  
citas Deo personas infeſtantes, vnde & ipſę quoque,  
(hac eſt temporis huius miſeria) amantes facta ſunt  
mali

Ex Gi. Abb  
Serm. 4. in  
Cant.

*malignantes. Quanta malignatus est apertus inimicus in sancto, quanta amicus, quanta occultus inimicus, specie tamen amicus, Absalon vestigia insectando, qui affectauit Dauidis Regnum, cubile incēstauit. An non quasi Absalones sunt quidam, qui (sicut scriptum est) predicant, & mordent dentibus, affectant locum patri & scandunt cubile, dum prauis susurrijs, socios corrumpunt, & subuertunt corda innocentium, in quibus patris spiritus suauiter quiescebat? Quanta malignatus est inimicus præcipuè in sancto, cum quæ non vidit suspicatur? posuerunt (inquit) signa sua, signa, & non cognouerunt. Ponunt quæ non inueniunt. Ponunt quæ prauè exponunt: signa (inquit) sua: se ipsos. n. in signum ponunt, cum ex sua prauitatis regula, alios metiuntur. Signa (inquit) quasi dicat, tantum signa non veritatem: signa non certitudinis, sed suspicionis, & non cognouerunt, non .n. cognitione, sed coniectura nituntur. Malignatur inimicus in Sancto. In quo Sancto? in Sancto Sanctorum. in Sancto, qui dicit. Qui vos spernit me spernit. Temerarium est, ut dicit Apostolus: alienum seruum iudicare. Tu ergo quis es, qui Dominum tuum iudices? qui .n. potestatem diiudicat, ordinationem Dei diiudicat. Deniq; conqueritur, et dicit. Tulerunt à me homines iudicium meum. Filij hominum ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? Vanitatem utiq; diligitis praelationis, & ideo quaritis in Religionibus mendacium prauæ suspicionis. Vani .n. filij hominum, mendaces in stateris, mendaces in iudicijs: & utinam pro minimo mihi sit ab humano die iudicari, dum æterni Dei expecto iudicium. Cū, inquit, accepero tempus, ego iustitias iudicabo.*

*Ipse iustus iudex, tempus expectare se dicit, ut iustitias iudicet, & ante tempus VINDICIANVS assumit iudicium. Pater omne iudicium dedit filio, & tu quod non accepisti iudicium assumis, & hoc in patrem?*

*vide*



*vide ne fortè in eum patrem, à quo omnis paternitas in  
 caelis, & in terra nominatur. Viperea generatio matrè  
 suam comedit, & dente venenato Doctoris Religiosi vi-  
 tam corrodit. Non sunt ista (Domine) filia Hierusalem,  
 pacis & filia, sed Babylonis. Quando increpabis illas,  
 & dices. Filia Babylonis nolite flere super me, sed super  
 vos ipsas flete: siquidè impropria eorum, qui vices tuas  
 gerunt, & perfectionis statum in Religionibus profi-  
 tentur, redundant: nec est murmur eorum contra eos, sed  
 contra Dominum. Parcite ergo à murmuratione, qua  
 non prodest vobis, & alijs nocet. Tu Domine, tu potius  
 obstrue os loquentium iniqua, & ne claudas ora canen-  
 sium te, quos ad laudem tuam formasti: iugiter tibi  
 psallant nunc in terris, & in caelis in perpetuas eter-  
 nitates.*

F I N I S.



TVR.

# T V R T V R I S T R I V M P H V S .

**S**I (Anonymus) in nos dixit,  
vel scripsit, quod non de-  
cuit, vel quomodo non decuit,  
non tam nos læsit, quàm se ipsū:  
namq; ita scribendo suam pro-  
didit potius leuitatem, quàm  
nostrum deprehendit errorem.

*Ex Bernard. Ep. 234. & Chrysoſt. hom. 12. in Matt.*

05665610





50

35.002











